

Kommunfullmäktige

Kallelse

Nämnd	Kommunfullmäktige
Datum och tid	Tisdag 2021-04-27 kl. 18.00
Plats	Biosalongen Storbrunn, Östhammar
Sekreterare	Rebecka Modin
Ordförande	Roger Lamell (S)

Ärendelista

1. Val av justerare	4
2. Fastställande av föredragningslistan	4
3. Allmänhetens frågestund kl. 18.15 under längst 45 minuter	5
4. Information	6
5. Godkännande av årsredovisning för Östhammars kommun 2020	7
6. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen	8
7. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för socialnämnden	9
8. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för krisledningsnämnden	10
9. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för barn- och utbildningsnämnden	11
10. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för bygg- och miljönämnden	12
11. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för kultur- och fritidsnämnden	13
12. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för valnämnden	14
13. Godkännande av årsredovisning för gemensam räddningsnämnd 2020	15
14. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för gemensam räddningsnämnd	16
15. Godkännande av årsbokslut, analys och verksamhetsuppföljning för gemensam överförmyndarnämnd 2020	17
16. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för gemensam överförmyndarnämnd	18
17. Godkännande av årsredovisning för gemensam IT-nämnd 2020	19

Kommunfullmäktige

18. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för gemensam IT-nämnd	20
19. Östhammars kommuns inställning till en utbyggnad av slutförvaret för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark	21
20. Svar på medborgarmotion om kanal till Öregrundsgrepen	31
21. Antagande av aktieägaravtal för Hargs Hamn AB	34
22. Försäljning av industrimark, Films-Österby 14:6 samt 14:7	35
23. Gimo 8:103, antagande av detaljplan för "Vattentornet"	36
24. Revidering av taxa för miljöbalken	39
25. Ändrade avgifter inom miljöenheten under pandemin 2021	40
26. Särskilt stöd till föreningslivet och fortsatta insatser	44
27. Fördelning av det förstärkta statliga stödet till skolväsendet – skolmiljarden	46
28. Överföring av investeringsmedel från 2020 till 2021	47
29. Antagande av regler för internhyresmodell	48
30. Antagande av Digitaliseringsstrategi för Knivsta, Östhammar, Heby, Tierp och Älvkarleby samverkanskommuner	49
31. Antagande av Inköps- och upphandlingspolicy för Östhammars kommun	50
32. Val av ledamöter och ersättare samt antagande av reglemente för fullmäktigeberedning för översyn av politisk organisation	51
33. Svar på motion från Bo Persson (SD) och Martin Wahlsten (SD) om handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage	53
34. Svar på motion från Ylva Lundin (SD) och Martin Wahlsten (SD) om avskaffandet av förtur och förstahandskontrakt för nyanlända	54
35. Interpellation till kommunstyrelsens ordförande Jacob Spangenberg (C) från Pär-Olof Olsson (M) om fordonsupphandling	56
36. Interpellation till kommunstyrelsens ordförande Jacob Spangenberg (C) från Irmeli Bellander (L) angående den utbildningsskuld som blivit en följd av distansundervisningen på gymnasiet	58
37. Interpellation till ordförande i barn- och utbildningsnämnden Josefine Nilsson (C) från Irmeli Bellander (L) angående redovisning av kränkande behandling samt personalens arbetsmiljö	59
38. Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut fjärde kvartalet 2020	60
39. Anmälningssärende, Redovisning av obesvarade motioner	61
40. Anmälningssärende, Länsstyrelsens inspektion av Överförmyndarnämnden för Uppsala län	62
41. Anmälningssärende, Aktuellt i slutförvarsfrågan	63
42. Anmälningssärende, Avsiktsförklaring väg 288 Gimo-Börstil	64
43. Anmälningssärende, Ny ledamot i kommunfullmäktige	65

Kommunfullmäktige

44. Valärende, Val av nämndeman	66
45. Valärende, Entledigande som ersättare i socialnämnden	67
46. Valärende, Ersättare i socialnämnden	68
47. Valärende, Entledigande som ersättare i kommunstyrelsen	69
48. Valärende, Ersättare i kommunstyrelsen	70

Kommunfullmäktige

- 1. Val av justerare**

- 2. Fastställande av föredragningslistan**

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-89

3. Allmänhetens frågestund

Förslag till beslut

Ärendebeskrivning

Frågor ska lämnas till kommunfullmäktiges sekretariat senast sex dagar innan sammanträdet. Fråga ska vara kortfattad och får inte gälla myndighetsutövning mot enskild. Ordförande läser upp frågan på sammanträdet. Frågeställaren ska vara närvarande och har möjlighet att yttra sig.

Följande frågor har lämnats in till dagens sammanträde:

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-10

4. Information

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information i aktuella frågor. Information till fullmäktige kan enligt arbetsordningen lämnas från kommunalråden, nämnder, styrelser, förvaltningar, fullmäktigeberedningar, och kommunala bolag samt de förtroendevalda revisorerna. Yttranderätt gäller enligt kommunallagen och arbetsordningen.

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-215

5. Godkännande av årsredovisning för Östhammars kommun 2020

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för Östhammars kommun 2020.

Ärendebeskrivning

Bifogat återfinns kommunstyrelsens årsredovisning för Östhammars kommun 2020. I årsredovisningen redogörs för kommunens verksamhet under budgetåret 2020. Hur och om de av fullmäktige beslutade har uppnåtts eller ej samt en redogörelse över budgetutfallet för året.

Det kan konstateras att det krävs fortsatt arbete för att nå de ambitioner som Kommunfullmäktige formulerat i sina fyra strategiska inriktningsområden. Kommunfullmäktiges ambitioner nås inte fullt ut för något av de fyra områdena och hälften av de följda styrtalen visar ett försämrat utfall jämfört med föregående år. Övriga styrtal har antingen förbättrats (3 stycken) eller ligger kvar på samma värde som föregående år (3 stycken).

Det ekonomiska resultatet för 2020 är ett överskott 32,6 mnkr vilket är 11,2 mnkr bättre än budgeterat resultat. Samtliga nämnder förutom Kommunstyrelsen har hållit budget. Orsaken till att kommunstyrelsen inte håller budget beror på kostnader för nedskrivning av värdet på Hammarskolan och Myran förskola vilket inte var budgeterat 2020.

Årsredovisningen innehåller också en verksamhetsberättelse från respektive nämnd.

Enligt kommunallagen 11 kap. 21 § ska årsredovisningen godkännas innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder. Fullmäktige bör inte ta ställning till årsredovisningen annat än i samband med behandlingen av frågan om ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2020 (skickas även ut på papper till fullmäktige)

Missiv med ändringar mellan utskicket till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

Beslutet skickas till

Revisionen, förtroendevalda samt administrativt stöd KPMG

Samtliga nämnder

Webbredaktör för publicering på kommunens webbplats

Verksamhet ekonomi: Fredrik Borgelin

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-293

6. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av revisionsberättelse 2020.

Förtroendevalda i kommunstyrelsen beviljas ansvarsfrihet för 2020 års verksamhet.

Jäv

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen 11 kap. 21 § ska årsredovisningen godkännas innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder. Fullmäktige bör inte ta ställning till årsredovisningen annat än i samband med behandlingen av frågan om ansvarsfrihet. Fullmäktiges beslut om att bevilja eller vägra ansvarsfrihet ska fattas innan utgången av juni 2021.

Beslutsunderlag

Revisionsberättelse för år 2020 med tillhörande handlingar:

- Revisorernas redogörelse för år 2020
- Förteckning över de sakkunnigas rapporter (rapporterna ligger i fullmäktiges arbetsrum)
- Granskningsrapport för de kommunala bolagen och stiftelse (Dannemora Gruvfastighets AB, Hargs Hamn AB, Stiftelsen Östhammarshem, Östhammars Vård och Omsorg AB, Östhammars Industrifastigheter AB) *distribueras när de lämnats till kansliet*

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-293

7. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för socialnämnden

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av revisionsberättelse 2020.

Förtroendevalda i socialnämnden beviljas ansvarsfrihet för 2020 års verksamhet.

Jäv

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen 11 kap. 21 § ska årsredovisningen godkännas innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder. Fullmäktige bör inte ta ställning till årsredovisningen annat än i samband med behandlingen av frågan om ansvarsfrihet. Fullmäktiges beslut om att bevilja eller vägra ansvarsfrihet ska fattas innan utgången av juni 2021.

Beslutsunderlag

Samma beslutsunderlag som för ärende 6.

Revisionsberättelse för år 2020 med tillhörande handlingar:

- Revisorernas redogörelse för år 2020
- Förteckning över de sakkunnigas rapporter (rapporterna ligger i fullmäktiges arbetsrum)
- Granskningsrapport för de kommunala bolagen och stiftelse (Dannemora Gruvfastighets AB, Hargs Hamn AB, Stiftelsen Östhammarshem, Östhammars Vård och Omsorg AB, Östhammars Industrifastigheter AB) *distribueras när de lämnats till kansliet*

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-293

8. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för krisledningsnämnden

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av revisionsberättelse 2020.

Förtroendevalda i krisledningsnämnden beviljas ansvarsfrihet för 2020 års verksamhet.

Jäv

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen 11 kap. 21 § ska årsredovisningen godkännas innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder. Fullmäktige bör inte ta ställning till årsredovisningen annat än i samband med behandlingen av frågan om ansvarsfrihet. Fullmäktiges beslut om att bevilja eller vägra ansvarsfrihet ska fattas innan utgången av juni 2021.

Beslutsunderlag

Samma beslutsunderlag som för ärende 6.

Revisionsberättelse för år 2020 med tillhörande handlingar:

- Revisorernas redogörelse för år 2020
- Förteckning över de sakkunnigas rapporter (rapporterna ligger i fullmäktiges arbetsrum)
- Granskningsrapport för de kommunala bolagen och stiftelse (Dannemora Gruvfastighets AB, Hargs Hamn AB, Stiftelsen Östhammarshem, Östhammars Vård och Omsorg AB, Östhammars Industrifastigheter AB) *distribueras när de lämnats till kansliet*

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-293

9. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för barn- och utbildningsnämnden

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av revisionsberättelse 2020.

Förtroendevalda i barn- och utbildningsnämnden beviljas ansvarsfrihet för 2020 års verksamhet.

Jäv

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen 11 kap. 21 § ska årsredovisningen godkännas innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder. Fullmäktige bör inte ta ställning till årsredovisningen annat än i samband med behandlingen av frågan om ansvarsfrihet. Fullmäktiges beslut om att bevilja eller vägra ansvarsfrihet ska fattas innan utgången av juni 2021.

Beslutsunderlag

Samma beslutsunderlag som för ärende 6.

Revisionsberättelse för år 2020 med tillhörande handlingar:

- Revisorernas redogörelse för år 2020
- Förteckning över de sakkunnigas rapporter (rapporterna ligger i fullmäktiges arbetsrum)
- Granskningsrapport för de kommunala bolagen och stiftelse (Dannemora Gruvfastighets AB, Hargs Hamn AB, Stiftelsen Östhammarshem, Östhammars Vård och Omsorg AB, Östhammars Industrifastigheter AB) *distribueras när de lämnats till kansliet*

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-293

10. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för bygg- och miljönämnden

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av revisionsberättelse 2020.

Förtroendevalda i bygg- och miljönämnden beviljas ansvarsfrihet för 2020 års verksamhet.

Jäv

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen 11 kap. 21 § ska årsredovisningen godkännas innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder. Fullmäktige bör inte ta ställning till årsredovisningen annat än i samband med behandlingen av frågan om ansvarsfrihet. Fullmäktiges beslut om att bevilja eller vägra ansvarsfrihet ska fattas innan utgången av juni 2021.

Beslutsunderlag

Samma beslutsunderlag som för ärende 6.

Revisionsberättelse för år 2020 med tillhörande handlingar:

- Revisorernas redogörelse för år 2020
- Förteckning över de sakkunnigas rapporter (rapporterna ligger i fullmäktiges arbetsrum)
- Granskningsrapport för de kommunala bolagen och stiftelse (Dannemora Gruvfastighets AB, Hargs Hamn AB, Stiftelsen Östhammarshem, Östhammars Vård och Omsorg AB, Östhammars Industrifastigheter AB) *distribueras när de lämnats till kansliet*

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-293

11. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för kultur- och fritidsnämnden

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av revisionsberättelse 2020.

Förtroendevalda i kultur- och fritidsnämnden beviljas ansvarsfrihet för 2020 års verksamhet.

Jäv

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen 11 kap. 21 § ska årsredovisningen godkännas innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder. Fullmäktige bör inte ta ställning till årsredovisningen annat än i samband med behandlingen av frågan om ansvarsfrihet. Fullmäktiges beslut om att bevilja eller vägra ansvarsfrihet ska fattas innan utgången av juni 2021.

Beslutsunderlag

Samma beslutsunderlag som för ärende 6.

Revisionsberättelse för år 2020 med tillhörande handlingar:

- Revisorernas redogörelse för år 2020
- Förteckning över de sakkunnigas rapporter (rapporterna ligger i fullmäktiges arbetsrum)
- Granskningsrapport för de kommunala bolagen och stiftelse (Dannemora Gruvfastighets AB, Hargs Hamn AB, Stiftelsen Östhammarshem, Östhammars Vård och Omsorg AB, Östhammars Industrifastigheter AB) *distribueras när de lämnats till kansliet*

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-293

12. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för valnämnden

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av revisionsberättelse 2020.

Förtroendevalda i valnämnden beviljas ansvarsfrihet för 2020 års verksamhet.

Jäv

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen 11 kap. 21 § ska årsredovisningen godkännas innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder. Fullmäktige bör inte ta ställning till årsredovisningen annat än i samband med behandlingen av frågan om ansvarsfrihet. Fullmäktiges beslut om att bevilja eller vägra ansvarsfrihet ska fattas innan utgången av juni 2021.

Beslutsunderlag

Samma beslutsunderlag som för ärende 6.

Revisionsberättelse för år 2020 med tillhörande handlingar:

- Revisorernas redogörelse för år 2020
- Förteckning över de sakkunnigas rapporter (rapporterna ligger i fullmäktiges arbetsrum)
- Granskningsrapport för de kommunala bolagen och stiftelse (Dannemora Gruvfastighets AB, Hargs Hamn AB, Stiftelsen Östhammarshem, Östhammars Vård och Omsorg AB, Östhammars Industrifastigheter AB) *distribueras när de lämnats till kansliet*

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-220

13. Godkännande av årsredovisning för gemensam räddningsnämnd 2020

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för den gemensamma räddningsnämnden 2020.

Ärendebeskrivning

Årsredovisningen är den gemensamma räddningsnämndens avrapportering till kommunstyrelserna/kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Ansvarsfrihet behandlas i ett separat ärende.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse med Räddningsnämndens sammanställda analys inför årsredovisningen samt Årsredovisning 2020

Grundläggande granskning

Ärendets behandling

Räddningsnämnden har fastställt årsredovisningen och sammanställd analys inför årsredovisningen 2021-02-17, § 6.

Beslutet skickas till

Revisionen, förtroendevalda samt administrativt stöd KPMG

Räddningsnämnden

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-293

14. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för gemensam räddningsnämnd

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av revisionsberättelse 2020.

Förtroendevalda i gemensam räddningsnämnd beviljas ansvarsfrihet för 2020 års verksamhet.

Jäv

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen 11 kap. 21 § ska årsredovisningen godkännas innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder. Fullmäktige bör inte ta ställning till årsredovisningen annat än i samband med behandlingen av frågan om ansvarsfrihet. Fullmäktiges beslut om att bevilja eller vägra ansvarsfrihet ska fattas innan utgången av juni 2021.

Beslutsunderlag

Samma beslutsunderlag som för ärende 6.

Revisionsberättelse för år 2020 med tillhörande handlingar:

- Revisorernas redogörelse för år 2020
- Förteckning över de sakkunnigas rapporter (rapporterna ligger i fullmäktiges arbetsrum)
- Granskningsrapport för de kommunala bolagen och stiftelse (Dannemora Gruvfastighets AB, Hargs Hamn AB, Stiftelsen Östhammarshem, Östhammars Vård och Omsorg AB, Östhammars Industrifastigheter AB) *distribueras när de lämnats till kansliet*

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-157

15. Godkännande av årsbokslut, analys och verksamhetsuppföljning för gemensam överförmyndarnämnd 2020

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsbokslut, analys och verksamhetsuppföljning för gemensam överförmyndarnämnd 2020.

Ärendebeskrivning

Årsbokslut och analys har upprättats av överförmyndarnämnden inför årsredovisningen. Verksamhetsuppföljningen lämnas i samband med årsbokslutet och följer upp nämndspecifika mål samt kommunövergripande inriktningsmål och uppdrag som följer värdkommunen Uppsala.

Ansvarsfrihet behandlas i ett separat ärende.

Beslutsunderlag

Årsbokslut 2020

Överförmyndarnämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Uppföljning verksamhetsplan 2020

Ärendets behandling

Överförmyndarnämnden har behandlat ärendena 2021-02-22 och godkänt årsbokslutet § 42 och har godkänt verksamhetsuppföljningen § 41.

Beslutet skickas till

Revisionen, förtroendevalda samt administrativt stöd KPMG

Överförmyndarnämnden

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-293

16. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för gemensam överförmyndarnämnd

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av revisionsberättelse 2020.

Förtroendevalda i gemensam överförmyndarnämnd beviljas ansvarsfrihet för 2020 års verksamhet.

Jäv

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen 11 kap. 21 § ska årsredovisningen godkännas innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder. Fullmäktige bör inte ta ställning till årsredovisningen annat än i samband med behandlingen av frågan om ansvarsfrihet. Fullmäktiges beslut om att bevilja eller vägra ansvarsfrihet ska fattas innan utgången av juni 2021.

Beslutsunderlag

Samma beslutsunderlag som för ärende 6.

Revisionsberättelse för år 2020 med tillhörande handlingar:

- Revisorernas redogörelse för år 2020
- Förteckning över de sakkunnigas rapporter (rapporterna ligger i fullmäktiges arbetsrum)
- Granskningsrapport för de kommunala bolagen och stiftelse (Dannemora Gruvfastighets AB, Hargs Hamn AB, Stiftelsen Östhammarshem, Östhammars Vård och Omsorg AB, Östhammars Industrifastigheter AB) *distribueras när de lämnats till kansliet*

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-259

17. Godkännande av årsredovisning för gemensam IT-nämnd 2020

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för den gemensamma IT-nämnden 2020.

Ärendebeskrivning

IT-nämnden redovisar ett resultat för år 2020 om 1106 tkr.

Ansvarsfrihet behandlas i ett separat ärende.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag IT-nämnden

Årsredovisning 2020 IT-nämnden

KA-rapport för Östhammars Kommun

Årsrapport 2020 DSG

Ärendets behandling

IT-nämnden har behandlat ärendet 2021-03-19, § 5, och har godkänt och överlämnat årsredovisning samt KA-rapporter för kommunerna samt årsrapport för DSG.

Beslutet skickas till

Revisionen, förtroendevalda samt administrativt stöd KPMG

IT-nämnden

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-293

18. Revisionsberättelse 2020 för Östhammars kommun samt beviljande av ansvarsfrihet för gemensam IT-nämnd

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av revisionsberättelse 2020.

Förtroendevalda i gemensam IT-nämnd beviljas ansvarsfrihet för 2020 års verksamhet.

Jäv

Ärendebeskrivning

Enligt kommunallagen 11 kap. 21 § ska årsredovisningen godkännas innan fullmäktige beslutar om ansvarsfrihet för styrelse och nämnder. Fullmäktige bör inte ta ställning till årsredovisningen annat än i samband med behandlingen av frågan om ansvarsfrihet. Fullmäktiges beslut om att bevilja eller vägra ansvarsfrihet ska fattas innan utgången av juni 2021.

Beslutsunderlag

Samma beslutsunderlag som för ärende 6.

Revisionsberättelse för år 2020 med tillhörande handlingar:

- Revisorernas redogörelse för år 2020
- Förteckning över de sakkunnigas rapporter (rapporterna ligger i fullmäktiges arbetsrum)
- Granskningsrapport för de kommunala bolagen och stiftelse (Dannemora Gruvfastighets AB, Hargs Hamn AB, Stiftelsen Östhammarshem, Östhammars Vård och Omsorg AB, Östhammars Industrifastigheter AB) *distribueras när de lämnats till kansliet*

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Beslutet skickas till

Revisionen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-210

19. Östhammars kommuns inställning till en utbyggnad av slutförvaret för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrker utbyggnad av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Forsmark i Östhammars kommun i enlighet med Svensk kärnbränslehantering AB:s ansökan under förutsättning att beslutet förenas med följande förbehåll:

- att regeringen ska pröva tillåtligheten av verksamheten vid en omprövning av verksamheten samt
- att kommunfullmäktiges tillstyrkan inhämtas innan tillåtlighet meddelas.

Regeringen ska alltid pröva tillåtligheten av verksamheten och inhämta kommunfullmäktiges tillstyrkan om förändringen av verksamheten kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag. Det kan exempelvis, men inte uteslutande, gälla ökad avfallsvolym, ändrade avfallstyper, mellanlagring, ny transporttunnel eller fortsatt drift efter att kärnkraftsindustrins behov av anläggningen upphört.

Motiv till beslut

BAKGRUND

Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) lämnade i december 2014 in en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) till utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark, Östhammars kommun. SKB lämnade samtidigt in en ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen (1984:3). Den befintliga anläggningen har varit i drift sedan 1988.

Tillstånd till den befintliga anläggningen gavs av regeringen 1983. Östhammars kommun hade, enligt dåvarande 136 a § byggnadslagen, vetorätt i prövningen. Kommunfullmäktige tillstyrkte 1982 ansökan med villkoret att regeringen skulle förbehålla sig rätten att pröva en utbyggnad av SFR enligt byggnadslagen. Detta är tydligt omhändertaget i regeringens beslut som anger att ”en komplettering av SFR-1 med slutförvaring av s. k. hårdkomponenter och rivningsavfall skall prövas enligt 136 a § byggnadslagen”.

Regeringsprövningen

I maj 2016 beslutade regeringen, efter en skrivelse från Östhammars kommun, att förbehålla sig rätten att pröva tillåtligheten av den planerade utbyggnaden enligt 17 kap. 3 § miljöbalken. För att regeringen ska få tillåta verksamheten krävs, enligt den så kallade vetorätten i 17 kap. 6 § miljöbalken, kommunfullmäktiges tillstyrkan. Kommunfullmäktige i Östhammars kommun har därför att ta ställning till om utbyggnaden ska tillstyrkas eller inte. Regeringen har även att fatta beslut om tillstånd enligt kärntekniklagen.

Kommunfullmäktige

Vetoventilen

Regeringen kan med stöd i den så kallade vetoventilen i miljöbalken, trots att kommunens tillstyrkan krävs, tillåta verksamheten om den är synnerligen angelägen ur nationell synpunkt och inga lämpliga alternativ finns.

Huvudförhandlingen i Mark- och miljödomstolen och villkor

Under hösten 2019 hölls en två veckor lång huvudförhandling i tillåtlighetsfrågan i Mark- och miljödomstolen i Nacka. Vid förhandlingarna avhandlades bland annat strålsäkerhet, övriga miljökonsekvenser, informationsbevarande, övervakning efter förslutning och frågan om ansvar efter förslutning. Under förhandlingen redogjorde SKB även för vilka skyddsåtgärder, i form av åtaganden och tillståndsvillkor, som SKB avser att vidta för att minimera miljöpåverkan. Östhammars kommun redovisade sina ställningstagande i relation till SKB:s förslag till villkor och åtaganden samt lämnade sin inställning till övriga frågor, inklusive ansvar efter förslutning.

Östhammars kommun utgår från att SKB i en eventuell efterföljande tillståndsprövning kommer att stå fast vid de tillståndsvillkor och åtaganden som presenterats i handläggningen i Mark- och miljödomstolen. Östhammars kommun anser att regeringen i ett eventuellt tillåtlighetsbeslut, genom tillåtlighetsvillkor, inte bör föregripa eller begränsa möjligheten för Mark- och miljödomstolen att meddela särskilda villkor i en efterföljande tillståndsprövning.

VIKTIGA FRÅGOR FÖR ÖSTHAMMARS KOMMUN

Östhammars kommun har, genom att vara värdkommun och genom sin vetorätt, en central roll i prövningen av utbyggnaden av SFR. Kommunen har sedan 2010, när de inledande samråden om utbyggnaden påbörjades, deltagit aktivt i den aktuella prövningsprocessen. Sedan 1980-talet har kommunen på olika sätt varit engagerad i SFR, bland annat genom arbetet inför kommunfullmäktiges vetobeslut 1982 och därefter, sedan anläggningen togs i drift 1988, genom arbetet i lokala säkerhetsnämnden.

I samband med att SKB påbörjade platsundersökningar i Forsmark inför ett eventuellt slutförvar för använt kärnbränsle, bildade Östhammars kommun 1995 en slutförvarsorganisation med ledamöter från samtliga politiska partier i kommunfullmäktige. Dessa ledamöter har i uppdrag att särskilt följa processen. Organisationen har, ur ett kommunalt perspektiv, informerat om och granskat de handlingar som rör slutförvaring av radioaktivt avfall som SKB, Strålsäkerhetsmyndigheten och övriga aktörer löpande presenterat. Genom detta arbete har kommunen byggt upp en omfattande kunskap om slutförvaring, radioaktivt avfall och andra frågor kopplade till detta.

Denna kunskapsuppbyggnad innebär att kunskapsläget hos Östhammars kommuns beslutande politiker är mycket högt. De politiker som idag är verksamma i kommunen har lång erfarenhet av att arbeta med frågan; ett arbete som har bedrivits såväl internationellt, nationellt som lokalt. Kommunen har yttrat sig skriftligt och även aktivt deltagit i huvudförhandlingen i Mark- och miljödomstolen i den pågående tillståndsprövningsprocessen. Processen har hittills präglats av öppenhet och tillit till att samtliga parter tar ansvar i enlighet med sina respektive roller (verksamhetsutövare, prövande myndigheter och kommun). Den öppenheten och tilliten vill Östhammars kommun bibehålla eftersom det är kommunens bedömning att det gynnar staten, kommunen och inte minst verksamhetsutövaren.

Östhammars kommun anser att kommunens kunskap om, och därmed förståelse för, utbyggnaden av SFR nu är tillräcklig för att fatta beslut i tillåtlighetsfrågan.

Kommunfullmäktige

Inför kommunfullmäktiges beslut om tillstyrkan eller avstyrkan har det varit avgörande att frågor av central betydelse för kommunen blivit utredda och besvarade.

Förutsättningar för Östhammars kommuns beslut

SKB:s ansökan om utbyggnad av SFR har justerats i ett antal avseenden sedan ansökan lämnades in. Östhammars kommun förutsätter att:

- den maximala mängden avfall som ska slutförvaras i utbyggt SFR är 180 000 m³,
- det är de avfallstyper som beskrivits i ansökan som ska slutförvaras i SFR,
- mellanlagring och ny transporttunnel är inte med i ansökan och
- SFR kommer att slutligt förslutas när kärnkraftsindustrins behov av anläggningen upphört.

Östhammars kommun utgår i sitt beslut från att dessa förutsättningar kommer att utgöra grunden för ett eventuellt tillstånd till utbyggt SFR.

Den långsiktiga säkerheten

En grundläggande fråga inför kommunens ställningstagande är den långsiktiga säkerheten. Östhammars kommun har genom hela processen förlitat sig på Strålsäkerhetsmyndigheten när det gäller frågor rörande strålsäkerhet och den långsiktiga säkerheten. Strålsäkerhetsmyndigheten har i sitt yttrande till regeringen tillstyrkt ansökan.

Även Mark- och miljödomstolen har tillstyrkt ansökan och skriver i sitt yttrande till regeringen gällande strålsäkerhet att SKB ”visat att det saknas beaktansvärd risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön, såväl under utbyggnad och drift som efter förslutning”.

Östhammars kommun har under prövningsprocessen lyft en del frågeställningar som kommunen bedömt påverkar den långsiktiga säkerheten. Kommunen anser att dessa frågeställningar nu omhändertagits på ett tillfredställande sätt men vill ändå betona vikten av ett par av dem.

En frågeställning har gällt kontroll och uppföljning i alla delar av avfallskedjan. För att säkerhetsprincipen begränsad mängd långlivade radionuklider ska upprätthållas är det av yttersta vikt att SKB har full kontroll på vilken typ av avfall som deponeras i SFR. Deponeringen av de så kallade S.14-faten, med felaktig beskrivning av innehållet, är ett exempel på en allvarlig brist i kontrollen. Det är naturligtvis ytterst allvarligt att detta kunnat hända och av yttersta vikt att det dragits lärdom av det inträffade så att det inte händer igen. Även om Östhammars kommun bedömer att SKB på ett godtagbart sätt redogjort för hur man avser att kontrollera avfallet, vill kommunen betona vikten av att det finns kontroller och rutiner som säkerställer att något liknande inte händer igen.

En annan frågeställning som Östhammars kommun anser är viktig att lyfta särskilt gäller försvarsdelen 2BMA. Det har under prövningsprocessen lyfts att det finns en del kvarstående osäkerheter kopplade till 2BMA. Strålsäkerhetsmyndigheten har dock bedömt att eventuella brister i skyddsförmåga som finns i den föreslagna utformningen i jämförelse med ett siloalternativ går att hantera genom att optimera förvarets skyddsförmåga som helhet och styra långlivat material till det befintliga siloförvaret. Östhammars kommun vill betona vikten av denna optimering genom planering, styrning och kontroll vid deponering av avfallet.

Kommunfullmäktige

Östhammars kommun förlitar sig på Strålsäkerhetsmyndighetens expertkunskaper om strålsäkerhet och myndighetens bedömning när det gäller den långsiktiga säkerheten.

Övrig miljöpåverkan

En central fråga för Östhammars kommun är den lokala miljöpåverkan och dess effekter på närmiljön och för kommunens medborgare. Det är ofrånkomligt att en verksamhet som SFR påverkar omgivningen och det krävs omfattande åtgärder för att skydda människors hälsa och miljön.

Mark- och miljödomstolen bedömer, i sitt yttrande till regeringen, att SKB:s miljökonsekvensbeskrivning uppfyller miljöbalkens krav. Domstolen skriver vidare att SKB visat att den sökta verksamheten uppfyller miljöbalkens krav på val av plats och metod och även i övrigt uppfyller de allmänna hänsynsreglerna. Gällande till exempel buller och utsläpp till vatten bedömer domstolen att det med SKB:s föreslagna åtaganden och skyddsåtgärder finns förutsättningar att ge tillstånd.

Östhammars kommun har under prövningsprocessen lyft ett flertal frågeställningar kopplade till övrig miljöpåverkan. En viktig fråga för boende längs med transportvägarna till och från Forsmark är ökade bullernivåer till följd av ökad trafikmängd. I samband med huvudförhandlingen i Mark- och miljödomstolen hösten 2019 föreslog SKB ett villkor som innebär att SKB ska erbjuda buller-dämpande åtgärder till permanentboende längs väg 76 mellan Forsmark och Börstil. Östhammars kommun är positiv till villkorsförslaget.

SKB har även föreslagit ett villkor om att vidta åtgärder för att minska kvävebelastningen på Öregrundsgrepen. Östhammars kommun har inga invändningar mot att det, i detta skede av prövningen, inte preciseras vilken form av kompensationsåtgärder som ska vidtas men vill betona vikten av att målet med åtgärderna specificeras vid en eventuell tillståndsprövning.

Under en utbyggnad av SFR, såväl som vid byggnation av ett slutförvar för använt kärnbränsle, kommer SKB ha ett stort behov av vatten. Tillgången på grundvatten av god kvalitet är begränsad i Östhammars kommun och kommunen har önskat klagörande angående hur SKB tänkt lösa vattenbehovet. Under sommaren 2020 genomförde SKB ett samråd i syfte att söka tillstånd för uttag och behandling av havsvatten för att försörja de båda nämnda anläggningarna med industrivatten. Östhammars kommun är positiv till att SKB föreslagit en alternativ lösning för att tillgodose sitt behov av industrivatten.

Östhammars kommun delar Mark- och miljödomstolens bedömning avseende miljöpåverkan och hänvisar till ovan förda resonemang gällande de åtagande och villkorsförslag som SKB lämnat.

Ansvar efter förslutning

En viktig fråga för Östhammars kommun har genom hela processen, i både prövningen av utbyggnaden av SFR och i prövningen av ett slutförvar för använt kärnbränsle, varit frågan om det långsiktiga ansvaret för slutförvar.

Riksdagen fattade den 10 juni 2020 beslut om lagändringar som innebär att statens ansvar för vissa kärntekniska anläggningar, till exempel slutförvar för använt kärnbränsle och kärnavfall, tydliggörs. Ändringarna trädde i kraft den 1 november 2020.

I och med de nu genomförda lagändringarna bedömer Östhammars kommun att frågan är tydligt klargjord.

Kommunfullmäktige

Ändringar i ansökan

Ansökan avsåg ursprungligen även mellanlagring av långlivat låg- och medelaktivt avfall i SFR i avvaktan på det planerade slutförvaret för långlivat låg- och medelaktivt avfall (SFL). SKB återkallade 2017 denna del av ansökan och ansöker inte längre om mellanlagring av avfall i SFR.

Ansökan har även ändrats gällande slutförvaringen av reaktortankar av kokvattentyp. I den ursprungliga ansökan skulle reaktortankarna slutförvaras hela vilket innebar att det behövdes en ny transporttunnel för reaktortankarna. SKB ändrade 2017 denna del av ansökan och reaktortankarna ska nu segmenteras före slutförvaring vilket innebär att det inte längre finns behov av en ny transporttunnel. Mindre ytor behöver därmed tas i anspråk ovanjord och berguttaget blir mindre.

Östhammars kommun är positivt till dessa både ändringar av ansökan. Dessa ändringar har underlättat kommunens ställningstagande gällande utbyggnaden av SFR och kommunen förutsätter att mellanlagring och ny transporttunnel fortsatt inte kommer att vara med i ansökan.

ÖSTHAMMARS KOMMUNS FORTSATTA ROLL

Östhammars kommun anser sig ha befogad rätt till insyn i utvecklingen av SFR även efter det att ett eventuellt tillstånd har meddelats. Östhammars kommun har genom åren betonat vikten av kommunens fortsatta roll. Det gäller dels den fortsatta stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen men även andra områden där kommunen och dess medborgare påverkas. Ett område där kommunen (eller dess framtida motsvarighet) förväntas få en viktig roll är gällande det långsiktiga informationsbevarandet, det vill säga informationsbevarande efter förslutning av SFR. Det är därför viktigt att kommunen ges förutsättningar till att både bevaka och följa frågan, men också att vara med i arbetet med utformningen av informationsbevarande för slutförvar i Östhammars kommun.

Östhammars kommun anser att dess bidrag i processen, med bland annat lokal kunskap och lokala frågeställningar, har förbättrat processen och även framöver kommer att bidra till att viktiga frågor lyfts fram och belyses. Den öppenhet som hittills präglat slutförvarsfrågan generellt är viktig för att skapa förtroende för processen och för förankring och förståelse i lokalsamhället. Även här har kommunen en viktig roll eftersom kommuninvånarna och de lokala organisationerna i första hand vänder sig till kommunen för att framföra sina synpunkter. För en god fortsatt förståelse och kunskap om en eventuell utökad verksamhet i lokalsamhället, vill Östhammars kommun betona vikten av en öppen process även under utbyggnad, drift och avveckling. Enligt kommunens bedömning gynnar öppenhet alla parter i processen.

Dialogforum

SKB har föreslagit ett tillståndsvillkor om dialogforum som kommunen är positiv till. Under en eventuell tillståndprocess behöver formen och mandatet för dialogforumet preciseras.

Stegvis prövning

Angående kommunens roll i den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen, föreslogs i utredningen "Ny kärntekniklag – med förtydligat ansvar" (SOU 2019:16) att samråd med bland annat kommuner ska ske innan beslut fattas om att gå vidare till nästa steg. Östhammars kommun är positivt till detta förslag till lagändring och instämmer med utredarna om att

Kommunfullmäktige

kärntekniklagen behöver moderniseras avseende insyn och inflytande i enlighet med internationella rekommendationer och direktiv (till exempel Århuskonventionen).

Framtida beslutsprocesser

Enligt nuvarande tidsplan har utbyggt SFR en planerad drifttid som sträcker sig fram till omkring år 2070. Östhammars kommun bedömer dock att det finns många faktorer som skapar osäkerheter kopplade till tidsplanen för driften av SFR. SFR är det slutförvar i kärnkraftsindustrins slutförvarssystem som planeras att tas ur drift sist. Det finns i dagsläget osäkerheter kopplade till tidsplanen för övriga delar av slutförvarssystemet som påverkar tidsplanen för SFR.

I SFR slutförvaras även radioaktivt avfall från andra verksamheter än kärnkraftsindustrin. I dagsläget finns det ingen plan för hur detta avfall ska tas omhand när SKB inte längre har behov av anläggningen. SKB, som ägs, drivs och finansieras av den svenska kärnkraftsindustrin, har ingen anledning att driva eller finansiera SFR när industrins behov av anläggningen upphört. Östhammars kommun anser att om det vid denna tidpunkt finns behov av ett slutförvar för annat låg- och medelaktivt avfall, och SFR bedöms vara ett lämpligt alternativ för detta, krävs en ny tillåtlighetsprövning med kommunal vetorätt.

Östhammars kommun har i tidigare yttranden lyft den risk kommunen anser finns för att SFR förblir öppet även efter att kärnkraften avvecklats om det inte finns ett annat system för att ta hand om detta avfall. Kommunen vill betona vikten av att SFR slutligt försluts när verksamheten i slutförvaret upphör. SKB har gjort beräkningar på vilka doskonsekvenser det skulle få om SFR inte försluts. Beräkningarna utfördes när det fortfarande vara aktuellt med mellanlagring av långlivat avfall men enligt Strålsäkerhetsmyndigheten skulle dosen överskrida motsvarande riskkriterium om förvaret inte försluts även utan detta avfall.

Med anledning av de osäkerheter som finns kopplade till tidsplanen och eventuella behov av anläggningen för icke-kärntekniskt avfall bedömer Östhammars kommun att förutsättningarna kan komma att ändras och därmed leda till en omprövning av verksamheten innan förvaret försluts.

Östhammars kommun anser att om förutsättningarna förändras så att det krävs en omprövning av verksamheten så ska regeringen pröva tillåtligheten av verksamheten och kommunfullmäktiges tillstyrkan inhämtas innan tillåtlighet meddelas. Östhammars kommuns tillstyrkan gäller under förutsättning att ett eventuellt tillåtlighetsbeslut från regeringen förenas med förbehåll som säkerställer kommunens roll i eventuella framtida beslutsprocesser.

Finansiering

En förutsättning för att Östhammars kommun fortsatt ska kunna vara en aktiv part är att kommunens arbete med slutförvarsfrågor är fullt ut finansierat. En kunnig och engagerad värdkommun ger ett annat perspektiv och legitimitet till prövningsprocesserna. I en gemensam skrivelse till regeringen (M2019/02262/Ke) har Östhammars och Oskarshamns kommun hemställt om ändring i lagen om finansiering av kärntekniska restprodukter. Även Kärnavfallsrådet har lyft behovet av att se över finansieringslagstiftningen och anför, kopplat till att kommunen för 2019 fick avslag på medel från Kärnavfallsfonden för att följa prövningen enligt kärntekniklagen, att ”bestämmelserna enligt finansieringslagstiftningen behöver ses över så att berörda kommuner kan få full finansiering för att följa prövningar även enligt kärntekniklagen”. I samma yttrande skriver Kärnavfallsrådet även att kommunernas deltagande är en förutsättning för tillit och acceptans.

Kommunfullmäktige

Östhammars kommun vill betona vikten av att regeringen skyndsamt hanterar kommunernas hemställan och säkerställer kommunernas möjligheter att fortsätta bidra i slutförvarsarbetet.

ÖSTHAMMARS KOMMUN SOM VÄRDKOMMUN

Östhammars kommuns viktiga roll i den svenska slutförvarsprocessen upphör inte i och med vetobeslutet. Om tillåtlighet ges kommer kommunen, förutom den roll den bör ha i den fortsatta stegvisa prövningen och i utformandet av till exempel informationsbevarande åtgärder (se ovan), att ha en central roll som värdkommun för ett utbyggt SFR och eventuellt även för ett slutförvar för använt kärnbränsle. Det är även rimligt att anta att Östhammars kommun kommer att vara en av platserna vid lokaliseringsutredning av ett framtida slutförvar för långlivat låg- och medelaktivt radioaktivt avfall (SFL).

Östhammars kommun vill i detta sammanhang uppmärksamma regeringen på de stora samhällseliga konsekvenser som en verksamhet av denna dignitet och art kan generera.

Östhammars kommun har med tillgängliga medel från Kärnavfallsfonden, byggt upp en organisation för att kunna informera såväl inom den kommunala organisationen som ut till kommuninvånarna om processen och dess innehåll. Kommunens slutförvarsorganisation har deltagit i både processen om utbyggnaden av SFR och i processen om ett slutförvar för använt kärnbränsle. Detta har inneburit att det i organisationen har byggts upp en kunskap och förståelse för hela det svenska systemet för hantering av radioaktivt avfall från kärnkraftsindustrin. På motsvarande sätt har det även i Oskarshamns kommun byggts upp en organisation för att hantera frågor kopplande till det svenska slutförvarssystemet. Båda kommunerna är små kommuner som ska bevaka anläggandet av verksamheter som i allra högsta grad är en nationell snarare än en kommunal angelägenhet.

Storleken och komplexiteten på slutförvarssystemet och dess olika delar ställer stora krav på kommunen, både vad gäller resurser och upprätthållande av kompetens för att kunna bevaka och delta i processen. Frågans dignitet och tidsperspektiv ställer således kommunens uthållighet på prov både när det gäller kapacitet och kompetens för att kunna påverka och bidra till en så bra process som möjligt med öppenhet och insyn.

Konsekvenserna för en värdkommun av denna omfattande verksamhet, de utmaningar det innebär för kommunens ekonomi och infrastruktur samt bibehållande av kommunens kärnverksamhet är svåra att överblicka men Östhammars kommun har identifierat ett antal utmaningar som ryms under huvudrubrikerna kompetensförsörjning och infrastruktur nedan.

Kompetensförsörjning

För kärnteknisk verksamhet krävs många olika kompetenser ställt i relation till den fas som olika anläggningar och projekt befinner sig i tidsmässigt. I samtliga faser behövs kompetent arbetskraft i projektet. Det finns redan idag ett behov av såväl personal för anläggningsarbeten, som ingenjörer och specialistkompetenser ute på Forsmarkshalvön och inom de myndigheter som bedriver tillsyn på dessa verksamheter. Det är angeläget att det finns utbildningar på yrkes-, högskole- och universitetsnivå som kan kompetensförsörja denna typ av verksamhet i ett långt tidsperspektiv. Anläggningarna för kärnteknisk verksamhet behöver av naturliga skäl ett mer enskilt läge, vilket gör att arbetskraften vid anläggningarna måste ha goda förutsättningar att transportera sig till och från anläggningarna.

De kärntekniska verksamheterna i Östhammars kommun bidrar till en stor del av Sveriges energiförsörjning och en lösning på ett nationellt avfallsproblem. Det är för Östhammars

Kommunfullmäktige

kommunen en självklar utgångspunkt att staten måste ta ett större ansvar för att underlätta för kompetensförsörjningen för dessa verksamheter.

Infrastruktur

Infrastruktur rymmer vägar för samtliga trafikslag och trafikanter, elnätskapacitet för att möta behov av elektrifiering av arbetsmaskiner, anslutande företagsetableringar och bostadsbyggande exempelvis på Forsmarkshalvön och bredbandskapacitet i hela kommunen för att möjliggöra distansarbete för att vara attraktiva arbetsgivare.

Östhammars kommun ser att det finns en möjlighet för regeringen att styra alternativt adressera medel inom ansvariga sektorsmyndigheter för att tillgodose allmänna intressen. Östhammars kommun har tidigare framfört argument gällande detta i yttranden i prövningen av slutförvaret för använt kärnbränsle.

Med detta överlämnar Östhammars kommun till regeringen att fortsätta beredningen av ärendet.

Ärendebeskrivning

Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) ansökte 2014 om tillstånd för utbyggnad och fortsatt drift av slutförvarsanläggningen för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark i Östhammars kommun.

Prövningen av utbyggnad och fortsatt drift av SFR sker enligt två lagstiftningar; miljöbalken och kärntekniklagen. Regeringen beslutade 2016 att tillåtligheten av den planerade utbyggnaden ska prövas av regeringen. Beslutet innebär bland annat att kommunen har så kallad vetorätt i prövningen enligt miljöbalken vilket innebär att kommunfullmäktiges tillstyrkan krävs för att regeringen ska få tillåta verksamheten. Fullmäktige i Östhammars kommun har därför att ta ställning till om utbyggnaden av SFR ska tillstyrkas eller inte.

Miljödepartementets diarienummer: M2019/02009/Me

Beslutsunderlag

Bilagor (som även skickas ut på papper till fullmäktige):

1. Informationsfolder om SFR
2. Östhammars kommuns vetobeslut från 1982
3. Regeringens beslut om tillåtlighetsprövning
4. Mark- och miljödomstolens yttrande till regeringen
5. Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande till regeringen

Länkar:

- [Östhammars kommuns yttranden](#)
- [Ansökningshandlingar](#)
- [Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande till regeringen med bilagor](#)

Kommunfullmäktige

- [Ett förtydligt statligt ansvar för vissa kärntekniska anläggningar](#)

Ärendets behandling

Följande förslag till beslut fanns till beredningen i kommunstyrelsens arbetsutskott:

Förslag 1.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrker utbyggnad av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Forsmark i Östhammars kommun i enlighet med Svensk kärnbränslehantering AB:s ansökan.

Förslag 2.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrker utbyggnad av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Forsmark i Östhammars kommun i enlighet med Svensk kärnbränslehantering AB:s ansökan.

Östhammars kommun hemställer att regeringens beslut om tillåtlighet förenas med följande förbehåll:

- att regeringen ska pröva tillåtligheten av verksamheten vid en omprövning av verksamheten samt
- att kommunfullmäktiges tillstyrkan inhämtas innan tillåtlighet meddelas.

Regeringen ska alltid pröva tillåtligheten av verksamheten och inhämta kommunfullmäktiges tillstyrkan om förändringen av verksamheten kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag. Det kan exempelvis, men inte uteslutande, gälla ökad avfallsvolym, ändrade avfallstyper, mellanlagring, ny transporttunnel eller fortsatt drift efter att kärnkraftsindustrins behov av anläggningen upphört.

Förslag 3.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrker utbyggnad av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Forsmark i Östhammars kommun i enlighet med Svensk kärnbränslehantering AB:s ansökan under förutsättning att beslutet förenas med följande förbehåll:

- att regeringen ska pröva tillåtligheten av verksamheten vid en omprövning av verksamheten samt
- att kommunfullmäktiges tillstyrkan inhämtas innan tillåtlighet meddelas.

Regeringen ska alltid pröva tillåtligheten av verksamheten och inhämta kommunfullmäktiges tillstyrkan om förändringen av verksamheten kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag. Det kan exempelvis, men inte uteslutande, gälla ökad avfallsvolym, ändrade avfallstyper, mellanlagring, ny transporttunnel eller fortsatt drift efter att kärnkraftsindustrins behov av anläggningen upphört.

Förslag 4.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrker inte utbyggnad av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Forsmark i Östhammars kommun i enlighet med Svensk kärnbränslehantering AB:s ansökan.

Kommunfullmäktige

Beslutet skickas till

Miljödepartementet (m.registrator@regeringskansliet.se)

SKB (registrator@skb.se)

Strålsäkerhetsmyndigheten (registrator@ssm.se)

Länsstyrelsen i Uppsala län ([uppsala@lansstyrelsen.se](mailto: uppsala@lansstyrelsen.se))

Slutförvarsenheten (slutforvarsenheten@osthammar.se)

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2020-522

20. Svar på medborgarmotion om kanal till Öregrundsgrepen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att förslaget från motionären inte ska genomföras kopplat till de omfattande resurser och oklara juridiska möjligheter projektet skulle innebära.

Östhammars kommun instämmer i motionärens vilja att öka badvattenkvaliteten, vattenkvaliteten och att båtlivet är en viktig attraktivitetsfråga för kommunen. Med dessa åtgärder kommer kommunen arbeta vidare i andra projekt och löpande verksamhet.

Ärendebeskrivning

Medborgarmotionen kanal till Öregrundsgrepen har uppnått namnunderskrifter från 1 % av folkbokförda i kommunen. Vissa signaturer är ogiltiga, t.ex. pga. bostadsort men rätt antal underskrifter är ändå uppnått.

Medborgarmotionens förslag är att bygga en kanal för att förbättra vattenkvaliteten i Östhammarsfjärden och Granfjärden och samtidigt underlätta för båttrafiken. Frågan ligger inom kommunstyrelsens område enligt reglemente: leda och samordna översiktlig planering av användningen av mark och vatten samt miljövårds- och naturvårdspolitiken. Frågan knyter även an till kommunstyrelsens ansvar för markinnehav och besöksnäring.

Juridiska och tekniska förutsättningar

Förslaget skulle innebära en omfattande miljöprovning hos Mark- och miljödomstolen gällande sprängning/muddring/grävning men också provningar och tillstånd kopplat till korsande av Trafikverkets väg 1100 mot Öregrund.

Längs sträckan på knappt 3,5 km från Ågalma/Granfjärden till Kallrigafjärden finns idag flera mindre sjöar och våtmarker men också flera områden med bebyggelse, bland annat Snesslingesjö. Kallrigafjärden har mycket höga naturvärden och inventeras årligen av Upplandsstiftelsen som bedömer att Kallrigafjärden är ett av de allra viktigaste lek- och uppväxtområdena för sik längs Uppsala läns kust.

Det finns inom Sveriges arbete med vattenförvaltning och miljöbalken en viktig princip om att inte flytta föroreningar eller negativ miljöpåverkan från ett område till ett annat. Åtgärder för bättre vattenkvalitet ska i första hand göras vid källan. Den s.k Weserdomen (C-461/13) har tydliggjort detta ytterligare.

Vattenkvalitet och badvattenkvalitet

Förslaget beskriver att vattnet i Östhammarsfjärden inte har något genomflöde och har dålig badvattenkvalitet. Östhammarsfjärdens vatten har idag en beräknad omsättningstid på ca 2,5 månader, Granfjärden på drygt 4 månader. Vattenprovtagningar kopplat till badvatten tas löpande under badsäsong vid Sundbadet och Krutudden. Dessa går att följa på Havs- och vattenmyndigheten www.havochvatten.se/badplatser-och-badvatten Vid tillfällen med förhöjda halter E. coli eller Enterokocker annonseras detta vid den aktuella badplatsen. Orsaken till dessa förhöjda halter bedöms framförallt kopplas till fåglar samt ev. andra punktutsläpp vid badplatserna. Östhammars kommun har under hösten 2020 arbetat med

Kommunfullmäktige

skötselplaner, strategier och insatser för att få en effektiv lösning på fågellivets påverkan på badplatserna.

Badvattenkvaliteten kopplat till E.coli och Enterokocker är kopplade till hälsa för människan och är på så sätt en annan fråga än definitionen av vattenkvalitet ur vattendirektivets perspektiv kopplad till bl.a. näringsämnen som kväve och fosfor, växtplankton, miljögifter etc. Fjärdarnas vatten har dålig ekologisk status enligt klassningarna inom den svenska vattenförvaltningen och EU:s vattendirektiv. De stora orsakerna till statusklassningen för vattenförekomsten kopplas till kvalitetsfaktorerna näringsämnen och växtplankton.

Flera utredningar av källfördelningen och orsaken till de höga näringshalterna har visat att utöver punktkällor på land finns även en omfattande intern näringsbelastning i Östhammarsfjärden och Granfjärden. Äldre utsläpp av bl.a. fosfor som samlats i fjärdarnas bottensediment. Östhammars kommun har under 2020 utökat provtagningsprogrammet för fjärdarna och har under 2019 och 2020 i samarbete med BalticSea2020 provat flera olika metoder för att binda fosfor i bottensedimenten, på motsvarande sätt som gjorts i bl.a. Björnöfjärden i Värmdö kommun. Syftet med provtagningarna och de s.k. inneslutningsförsöken är att ha ett bra underlag för att möjliggöra ansökan av åtgärdsmedel från Havs- och vattenmyndigheten eller annan institution. Havs- och vattenmyndigheten har under 2021 presenterat förslag till vägledning om åtgärder mot intern näringsbelastning i insjöar och kustvatten som bygger på både forskning och praktisk erfarenhet.

Hela Östersjöns vattenkvalitet och näringsbelastning påverkar också fjärdarna. Den påverkan har Östhammars kommun bara möjlighet att påverka genom det breda åtgärdsarbetet att minska utsläpp av näringsämnen till havet, precis som hela Sverige och alla länder kring Östersjön ska arbeta med. Gällande avloppsreningsverket i Östhammar så är kraven på fosforrening höga men det finns idag inga krav på kväverening. För att ändå minska utsläppen av kväve har Östhammars kommun anlagt den tekniska våtmarken vid Karö, med målet att minska kväveutsläppen med 50 %. Under hösten 2020 installerades i samarbete med Gästrik vatten AB en flödesmätare för att utvärdera våtmarkens funktion.

Båtlivet

Kommunen instämmer med motionären att båtlivet är en viktig del både i boendemiljön för kommunens heltidsboende, deltidsboende och dagsbesökare. Ett aktivt båtliv ger mervärden både för det rörliga friluftslivet och för besöksnäringen.

Ekonomiska förutsättningar

Ett förslag i enlighet med medborgarmotionen är mycket resurskrävande; kräver stora mängder förstudier och utredningar, omfattande juridiska prövningar med osäker utgång samt tillgång till de fastighetsytor som krävs för åtgärden. Med de mycket stora utmaningar och ekonomiska investeringar kommunen har framför sig kopplat till vattenförsörjning och hantering av avloppsvatten för våra invånare, bedöms det inte vara möjligt att lägga ekonomiska resurser på ett sådant projekt.

Kommunen avser dock att löpande följa möjligheterna att söka bidrag till att åtgärda internbelastningen vid källan, i Granfjärdens och Östhammarsfjärdens bottensediment.

Beslutsunderlag

Medborgarmotionen finns via kommunens [webbplats](#)

Kommunfullmäktige

Ärendets behandling

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2020-09-15, § 271, att medborgarmotionen hanteras inom kommunstyrelsen, inklusive beslut.

Medborgarmotionären har bjudits in till kommunstyrelsens sammanträde för att presentera sin motion.

Vid beredningen i kommunstyrelsen 2021-04-13, § 71, yrkade Lars O. Holmgren (BoA):

- 1) Att ta medborgarmotionen till KF för vidare debatt.
- 2) Att KS ställer sig positiv till idén, och skickar med följande direktiv för fortsatt utredning.

Med tanke på fjärdarnas vattenkvalitet och EU:s vattendirektiv som kräver bättre vattenkvalitet måste Östhammars kommun börja göra något på egen hand och inte fortsätta att förlita sig på andras eventuella bidrag. För att lösa kommunens många och kostsamma framtidsutmaningar är det dags att steg för steg börja ta itu med dom, och inte skjuta på framtiden. Vare sig kommunens underhållsskuld vad gäller fastigheter och kommunala VA-installationer eller fjärdarnas vattenkvalitet kommer lösa sig av sig själv, varför det är hög tid att våga pröva nya ideer och metoder. Ett sätt kan vara att säga ja till en fortsatt utredning av byggandet av en kanal mellan Granfjärden och Kallrigafjärden, men att göra det utifrån en utgångspunkt där det inte bara är vattenkvaliteten och vattenomsättningstiden som ska förbättras, utan att det även till stor del skall finansiera sig själv, där exploatering av bostäder och marinor på kanalens östra sida ska vara en del av finansieringen, en lösning vi sedan länge förespråkade i vårt lokala valprogram, där kanalen inte bara skulle hjälpa naturen på traven, fungera som transportled, skapa förutsättningar för ett mer levande lokalt båtliv och ge stöd för fortsatt utveckling av besöksnäringen. När kanalbyggaren, statsrådet, sjömilitären och riksståthållaren Baltzar von Platen lyckades sammanbinda Östersjön med Kattegatt med en kanal för 200 år sedan, är det väl värt att utreda vidare detta såväl miljö- som besöksnäringenspublika förslag.

Ordförande ställde proposition och fann att kommunstyrelsen biföll yrkande 1. Yrkande 2 togs tillbaka i kommunstyrelsen eftersom möjlighet att lyfta yrkanden tillkommer i fullmäktige i och med bifallet till yrkande 1.

Beslutet skickas till

- Medborgarmotionären
- Webbredaktör för publicering på kommunens webbplats, sida medborgarmotioner

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-243

21. Antagande av aktieägaravtal för Hargs Hamn AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att anta aktieägaravtalet.

Ärendebeskrivning

I samband med den nyemission som kommunfullmäktige beslutade om kommer Hamnbolaget att utöka sin ägarkrets med ytterligare en part, Lantmännen AB. I samband med denna utökning har ägarna beslutat om att reglera förhållandena mellan ägarna, detta utöver vad som är bestämt i Aktiebolagslagen. Detta har utmynnat i ett Aktieägaravtal som godkänts av Hargs Bruk AB och Lantmännen AB.

Beslutsunderlag

Aktieägaravtal

Ärendets behandling

Vid beredningen i kommunstyrelsen 2021-04-13, § 74, avstod Lars O Holmgren (BoA) från att delta i beslutet.

Beslutet skickas till

Hargs Hamn AB

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-172

22. Försäljning av industrimark, Films-Österby 14:6 samt 14:7

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att Kommunfullmäktige beslutar att godkänna försäljning av fastigheterna Films-Österby 14:6 och 14:7 till högst bjudande via mäklare.

Ärendebeskrivning

I industriområdet i Österbybruk, där aktuella fastigheter ligger, finns det idag 5 lediga industritomter inom detaljplanelagt område. Tomtförsäljningen har legat vilande i avvaktan på att Östhammars kommun upphandlat en mäklare för ändamålet. Nu är detta på gång, efterfrågan finns och det är dags att gå ut till försäljning av fastigheterna.

Då de två fastigheterna är större än 6000 kvm behöver beslut fattas av Kommunfullmäktige då delegation medger försäljning av industritomter upp till 6000 kvm inom detaljplanelagt område. Films-Österby 14:6 har en area på 7198 kvm och Films-Österby 14;7 har en area på 7088 kvm.

Beslutsunderlag

Karta över fastigheternas belägenhet.

Beslutet skickas till

Sektor Samhälle Verksamhet Väckande kommun: Marie Berggren

Gästrike Vatten

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2020-551

Dnr BMN-2019-3417

23. Gimo 8:103, antagande av detaljplan för "Vattentornet"

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden och kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att godkänna granskningsutlåtandet, besluta att detaljplanen inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan och anta detaljplanen för Gimo 8:103 "Vattentornet".

Upplysningar

Planen hanterades med standardförfarande utan program enligt Plan- och bygglagen, PBL (2010:900).

Ärendebeskrivning

Tidigare beslut

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott beslutade den 9 oktober 2019 att lämna positivt planbesked för det aktuella området.

Planchef fattade den 14 augusti 2020 beslut om samråd. Planen var på samråd under perioden den 31 augusti-28 september 2020. Totalt inkom 9 yttranden.

Planchef fattade den 9 november 2020 beslut om granskning. Planen var på granskning under perioden den 13 november-11 december 2020. Totalt inkom 6 yttranden.

Planområdet och planförslaget

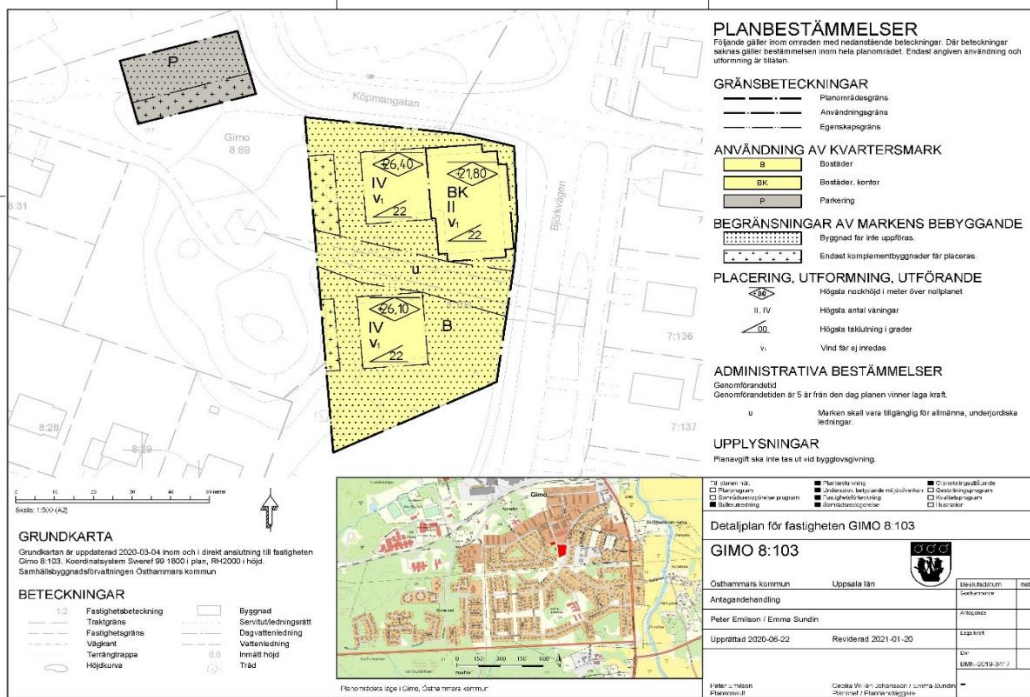
Planområdet är beläget i centrala Gimo. Det gränsar till Gimos vattentorn i väst, Björkvägen i öst och Köpmangatan i norr. Planområdet upptar en yta om cirka 4500 kvm.

Syftet med detaljplanen är att genomföra en ändring av befintlig detaljplan för att möjliggöra bostäder och kontor på kvartersmark där dagens detaljplan enbart medger kontor. Planen ska även möjliggöra utökad byggrätt för komplementbyggnader för cykelförvaring och avfallshantering med hänsyn till tillkommande bostäder och kommande krav på fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper. Planens genomförande möjliggör för ytterligare ca 10-12 bostäder i storlekarna 1-3 rum och kök fördelat på två våningar.

Kommunfullmäktige

Planområdet.

Plankartan

Revideringar som gjorts efter granskningen

Granskningen och de synpunkter som inkommit har resulterat i följande förändringar:

- Planbeskrivningen förtydligas så att det framgår att de VA-ledningar som idag korsar planområdet utan servitut eller ledningsrätt inte skyddas av enbart u-området. För att säkerställa att ledningarna får vara kvar behöver normalt sett ledningsrätt eller servitut upplåtas.

Kommunfullmäktige

Utöver revideringar till följd av granskning genomför kommunen följande mindre justeringar av plankartan:

- I syfte att undvika planstridighet justeras plankartan så att det befintliga skärmtaket i planområdets nordöstra del ingår i den anslutande byggnadens användningsgräns.
- I syfte att undvika planstridighet justeras planbestämmelserna på plankartan så att definitionen av prickmark lyder ”Byggnad får inte uppföras”.

Ärendets behandling

Bygg- och miljönämnden har 2021-02-17, § 34, lämnat förslag till fullmäktige: att godkänna granskningsutlåtandet, besluta att detaljplanen inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan och anta detaljplanen för Gimo 8:103 ”Vattentornet”.

Vid beredning i arbetsutskottet deltog inte Margareta Widén Berggren (S) i handläggning eller beslut på grund av jäv.

Handlingar som legat till grund för beslutet

Antagandehandlingarna består av;

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Samrådsredogörelse
- Granskningsutlåtande
- Undersökning av betydande miljöpåverkan
- Bullerutredning

Beslutet skickas till (med överklagandehänvisning)

- Sökande: Stiftelsen Östhammarshem, Box 26, 747 02 Gimo
- Bygg- och miljönämnden
- Länsstyrelsen, [uppsala@lansstyrelsen.se](mailto: uppsala@lansstyrelsen.se)
- Lantmäterimyndigheten, [plan@lm.se](mailto: plan@lm.se)
- Och enligt bifogad sändlista
- Handläggare Emma Sundin

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-241

Dnr BMN-2021-716

24. Revidering av taxa för miljöbalken

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden och kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att anta revideringen i taxa för Miljöbalken.

Ärendebeskrivning

Ändringar

Bygg- och miljönämnden föreslår att följande ändringar görs i taxan:

Rubriken "Timavgift" ändras till "När avgift tas ut och avgifternas storlek".

§ 23 ändras från "*Timavgiftens storlek baseras på Bygg- och miljönämndens självkostnad. Timavgift för bygg- och miljönämnden uppgår år 2018 till 1030 kronor per timme. Fasta avgifter beräknas också med PKV*" till "***Timavgiften, fasta avgifter och alla prövningsavgifter baseras på Bygg- och miljönämndens självkostnad och ska indexjusteras årligen med Prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Timavgiften uppgår år 2021 till 1 107 kr per timme. Basåret för indexjusteringen är år 2019 vars avgifter återges i bilaga 1 och 2***"

§ 28 tas bort.

Lagstöd

Miljöbalken (1998:808) kap 27 § 1.

Motivering till beslut

Den nuvarande formuleringen har inte tillräckligt tydligt formulerat att indexjustering ska ske och därmed lämnat ett tolkningsutrymme. Med förslagen formulering blir det tydligt att indexjustering ska ske årligen enligt beslut av Kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Förslag till taxa

Ärendets behandling

Bygg- och miljönämnden lämnade förslag till fullmäktige 2021-03-17, § 44.

Beslutet skickas till

Webbredaktör för publicering på kommunens webbplats, kommunal författningssamling

Bygg- och miljönämnden

Nämndsekreterare Ania Lehtinen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-261

Dnr BMN-2021-931

25. Ändrade avgifter inom miljöenheten under pandemin 2021

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden och kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att anta ändringarna av avgifter för miljöenheten under 2021.

- Årliga avgifter och tillsynsavgifter för kommunen och kommunala bolag debiteras enligt ordinarie taxa.
- Tillsynsavgifter för privatpersoner debiteras enligt ordinarie taxa.
- Årliga tillsynsavgifter enligt Miljöbalken för hälsoskyddsverksamhet debiteras inte år 2021.
- Årlig kontrollavgift för verksamhet enligt Livsmedelslagen debiteras inte år 2021.
- Årlig avgift för Tobak, Läkemedel, Folköl och Serveringstillstånd debiteras inte för år 2021.
- Ansökningsavgifter debiteras enligt ordinarie taxa.
- Avgifter och ansökningsavgifter enligt Miljöbalken debiteras enligt ordinarie taxa.
- Tillsynsavgift för miljöskyddsverksamhet, u-verksamhet, debiteras inte år 2021.
- Tillsynsavgifter med anledning av brister vid tidigare tillsyn debiteras enligt ordinarie taxa.

Östhammars kommun arbetar med en nettobudget om ca 1,4 miljarder kr 2021 och ett budgeterat resultat om + 16 mkr, vilket är lägre än det finansiella målet om att årets resultat ska uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag. Årets första driftbudgetuppföljning är positiv med ett preliminärt resultat om + 23 mk. Eventuella särskilda satsningar under året, som inte kan inrymmas i nämndernas tilldelade budgetramar, kan i dagsläget belasta årets resultat, kommunstyrelsen gemensamt, utan att påverka planerad resultatbudget.

Ärendebeskrivning

I mars 2020 fattade Krisnämnden i Östhammars kommun beslut om avgiftslättnader inom miljöavdelningen för att stötta näringslivet i den kris som Coronapandemin medförde.

De verksamhetsområden som fick lättnader under 2020 enligt beslutet ovan är markerade med orange färg i tabellen nedan. Summan uppgick till drygt 2,1 mnkr. Beloppen avser budgeterade medel.

Kommunfullmäktige

Budgeterade belopp 2020 (tkr)				
	Årliga avgifter (externa)	Årliga avgifter (interna)	Övriga avgifter	Summa
Alkohol	340	5	255	600
Tobak	120	0	0	120
Folköl	40	0	0	40
Läkemedel	15	0	0	15
Livsmedel	900	400	100	1 400
Vatten	20	80	0	100
Miljöskydd	0	0	1 250	1 250
Miljöskydd U-objekt			100	100
Miljöskydd B-objekt	160	230	0	390
Miljöskydd C-objekt	200	25	0	225
Hälsoskydd	445	315	3 300	4 060
Hälsoskydd lokaler för undervisning	0	50	0	50
Hälsoskydd samlingslokaler	0	0	50	50
Hälsoskydd hygienisk behandling	0	0	100	100
Summa	2 240	1 105	5 155	8 500

Den kris som pandemin inneburit för näringslivet i kommunen är inte över och nytt beslut om lättnader krävs.

Kundsegment

Syftet med denna översyn är att hitta möjligheter till lättnader avseende tillsynsavgifter för de företag vi arbetar med. Privatpersoner, kommunen och kommunala bolag ska inte ges några lättnader.

Ansökningsavgift

Ansökningsavgift är den avgift vi debiterar exempelvis vid tillstånd för värmepump, avlopp, ny verksamhet etc.

Årlig tillsynsavgift

Den årliga tillsynsavgiften debiteras företag som är minst anmälningsskyldiga enligt miljöbalken med undantag för vissa verksamheter inom hälsoskydd. Avgiften debiteras årligen utifrån en fastställd taxa. Denna avgift debiteras företagen så länge de är aktiva. Avgiften finansierar miljöavdelningens tillsynsarbete.

Årlig tillsynsavgift debiteras samtliga livsmedelsföretagare enligt samma princip.

Andra tillsynsavgifter

Tillsyn på verksamheter som inte betalar årlig avgift debiteras idag efter genomfört tillsynsbesök. Avgift för tillsyn utförd hos företag kan likställas med avgift för årlig tillsyn.

Motivering av förslag till beslut

Anledningar till att årlig avgift för hälsoskyddsverksamheten inte ska debiteras är att dessa företag generellt är små och inom drabbade sektorer till exempel tillfälligt boende, hotellverksamhet, tatuering, fotvård, gym osv. Till skillnad mot miljöskyddsverksamhet som i allmänhet är större företag då årlig avgift debiteras anmälningsskyldig och tillståndsskyldig verksamhet. Inom miljöskyddsverksamhet finns företag inom industri, tillverkning osv. Dock undantas s.k. u-verksamhet inom miljöskyddsverksamheten då de generellt är små företag.

Kommunfullmäktige

Anledningar till att årlig avgift för livsmedelsverksamhet inte ska debiteras är att det är företag inom drabbade sektorer och till stor del små verksamhetsutövare till exempel restauranger. Undantag är kommunal verksamhet som fortsatt bör debiteras enligt taxa.

Tillsyn av verksamheter som säljer tobak, läkemedel och folköl föreslås inte debiteras med anledning av att dessa verksamheter till stor del är kiosker, bensinstationer och liknande. Även dessa är drabbade sektorer.

Tillsynsavgifter med anledning av brister vid tidigare tillsyn anser vi ska debiteras enligt gällande taxa då det är upp till verksamhetsutövaren att inte ha brister i sin verksamhet. Tillsynsavgifter för privatpersoner anser vi ska debiteras enligt ordinarie taxa då det inte har påverkan på samhällsservice eller arbetsgivare. Dessa tillsynsavgifter är exempelvis avloppsinventering, klagomålshantering, strandskydd etc.

Vi föreslår att ansökningsavgifter för exempelvis nya tillstånd för värmepump, avlopp, ny verksamhet etc. skall vara oförändrad och ej omfattas av eventuella lättnader. Vi motiverar detta med att ansökan är en frivillig aktiv handling. Eventuella företagare är medvetna om att avgift för handläggning kommer att debiteras

Differentierad hantering av tillsynsavgifter

Om en differentierad reducering av tillsynsavgifter ska ske krävs först vilka variabler som differentieringen ska utgå ifrån. Det kommer även att krävas en stor administrativ insats. Risken att avgifterna kommer att upplevas som orättvisa är påtaglig vilket kommer att leda till ännu mer administrativt arbete.

Ansökningsförfarande om lättnader

Att verksamhetsutövare rent generellt skulle ges möjlighet att ansöka om lättnader eller borttagande av avgift efter genomförd årlig debitering skulle medföra en stor administrativ börda både för kommunen och företagen. Det skulle även krävas ett regelverk att förhålla sig till.

Uppskov

Att lämna uppskov med betalning till privatpersoner och företag vid begäran sker redan idag om någon så önskar. Att lämna uppskov på årliga avgifter rent generellt skulle skapa en stor administrativ börda varpå detta inte förespråkas.

Lagstöd

Det finns idag inget lagligt stöd för kommunen att reducera eller efterskänka tillsynsavgifter generellt. I normalfallet gäller självfinansieringsprincipen för tillsyn och avgifter inom dessa kompetensområden. Aktuellt läge är dock extraordinärt och krisartat varpå hastiga och tillfälliga lagförändringar kan komma att ske.

Ekonomi

De verksamhetsområden som föreslagits få lättnader 2021 i form av tillfälligt avskaffade avgifter är markerade med orange färg i tabellen nedan. Summan uppgår till drygt 2,5 mnkr. Beloppen avser budgeterade medel.

Kommunfullmäktige

Budgeterade belopp 2021 (tkr)

	Årliga avgifter (externa)	Årliga avgifter (interna)	Övriga avgifter	Summa
Alkohol	320	0	200	520
Tobak	120	0	0	120
Folköl	40	0	0	40
Läkemedel	15	0	0	15
Livsmedel	915	380	115	1 410
Vatten	105	0	0	105
Miljöskydd	0	0	1 310	1 310
Miljö- och hälsoskydd U-objekt			185	185
Miljöskydd B-objekt	165	265	0	430
Miljöskydd C-objekt	235	25	0	260
Hälsoskydd	445	315	4 010	4 770
Hälsoskydd samlingslokaler	0	0	135	135
Hälsoskydd hygienisk behandling	0	0	200	200
Summa	2 360	985	6 155	9 500

 Summa av orangemarkerat **2 480**
Ärendets behandling

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott har lämnat förslag till beslut vid sitt sammanträde 2021-03-31. För att ärendet ska kunna behandlas på fullmäktiges sammanträde i april lyfts ärendet till kommunstyrelsen trots att bygg- och miljönämnden inte hunnit behandla ärendet.

Vid arbetsutskottets behandling konstaterades det att vid kommunstyrelsens behandling ska det finnas en komplettering till förslag till beslut avseende kostnadstäckning. Detta har lagts till inför behandlingen i kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen beslutade som en del i sin beredning 2021-04-13, § 87: Förslaget till kommunfullmäktige gäller under förutsättning att bygg- och miljönämnden lämnar samma förslag vid sitt sammanträde 2021-04-14. Om bygg- och miljönämnden ändrar förslag till beslut tas ärendet upp för ny behandling vid nästa kommunstyrelsesammanträde.

Bygg- och miljönämnden lämnade samma förslag vid sitt sammanträde 2021-04-14, § 64.

Beslutet skickas till

Bygg- och miljönämnden

Sektor samhälle: Elin Dahm, Johan Nilsson

Sektor verksamhetsstöd, verksamhet ekonomi: Sara Ersund, Magnus Andersson

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-267

Dnr KFN-2021-7

26. Särskilt stöd till föreningslivet och fortsatta insatser

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden och kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar om ett fortsatt särskilt stöd till förenings- och kulturlivet i Östhammars kommun om 975 000 kr fördelat enligt:

Särskilt stöd till föreningslivet, november 2020 – februari 2021	300 000 kr
Särskilt stöd till föreningslivet, mars – juni 2021.	400 000 kr
Särskilt stöd till Stiftelsen Österbybruks herrgård 2021	75 000 kr
Corona-anpassad verksamhet från kulturaktörer under 2021	200 000 kr

Östhammars kommun arbetar med en nettobudget om ca 1,4 miljarder kr 2021 och ett budgeterat resultat om + 16 mkr, vilket är lägre än det finansiella målet om att årets resultat ska uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag. Årets första driftbudgetuppföljning är positiv med ett preliminärt resultat om + 23 mk. Eventuella särskilda satsningar under året, som inte kan inrymmas i nämndernas tilldelade budgetramar, kan i dagsläget belasta årets resultat, kommunstyrelsen gemensamt, utan att påverka planerad resultatbudget.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade 9 juni att avsätta medel till Kultur- och fritidsnämnden med anledning av den ansträngda situation som kultur- och föreningslivet upplever på grund av Coronapandemin. Nämnden fördelade medlen som Särskilt stöd till föreningslivet, särskilt stöd till Stiftelsen Österbybruks herrgård och till verksamhet för att skapa arbetstillfällen för lokala yrkesverksamma kulturarbetare.

Insatsen analyseras och förslag till fortsatta insatser ges i bilaga Analys av Särskilt stöd till föreningslivet i Östhammars kommun 2020.

Beslutsunderlag

Analys av Särskilt stöd till föreningslivet i Östhammars kommun 2020

Ärendets behandling

Kultur- och fritidsnämnden har behandlat ärendet 2021-02-18, § 5, och beslutade:

Kultur- och fritidsnämnden föreslår ett fortsatt särskilt stöd till förenings- och kulturlivet i Östhammars kommun om 975 000 kr fördelat enligt:

Särskilt stöd till föreningslivet, november 2020 – februari 2021	300 000 kr
Särskilt stöd till föreningslivet, mars – juni 2021.	400 000 kr
Särskilt stöd till Stiftelsen Österbybruks herrgård 2021	75 000 kr
Corona-anpassad verksamhet från kulturaktörer under 2021	200 000 kr

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen att bereda ett ärende om tilläggsbudget för 2021 till kommunfullmäktige där insatserna inom särskilt stöd till förenings- och kulturlivet i Östhammars kommun ingår.

Kommunfullmäktige

Beslutet skickas till

Verksamhet attraktiv kommun: Lena Öberg, Peter Källman, Elin Dahm, Barbro Grähs, Daniel Andersson, Louise Söderqvist

Verksamhet ekonomi: Sara Ersund

Kultur- och fritidsnämnden

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-232

**27. Fördelning av det förstärkta statliga stödet till skolväsendet
– skolmiljarden**

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att Kommunfullmäktige beslutar att fördela Östhammars kommuns bidrag om 1 936 265 kr till barn- och utbildningsnämnden.

Ärendebeskrivning

Regeringen har beslutat att förstärka det statliga stödet till skolväsendet med 1 miljard kronor under 2021. Stödet ska möta de tuffa utmaningar som covid-19-pandemin medför och syftet med tillskottet är att bidra till goda förutsättningar för kommunerna att kunna säkerställa att alla barn och elever får den utbildning de har rätt till, trots pandemin.

Skolverket fördelar stödet proportionellt efter antal barn 6-19 år i varje kommun. Medlen kan användas för insatser i hela skolväsendet från förskola till vuxenutbildning och är ett tillfälligt stöd för år 2021. Enligt riktlinjerna för stödet är det upp till varje kommun att besluta hur bidraget ska fördelas.

Förslaget är att fördela Östhammars kommuns bidrag om 1 936 265 kr till Sektor Bildning.

Beslutsunderlag

Beslut om tillfällig förstärkning av statligt stöd till skolväsendet 2021, Skolverket

Beslutsbilaga fördelning skolmiljarden, Skolverket

Beslutet skickas till

Sektor Bildning: Lisbeth Bodén

Verksamhet ekonomi: Sara Ersund

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-235

28. Överföring av investeringsmedel från 2020 till 2021

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att Kommunfullmäktige godkänner förslaget till överföring av investeringsmedel från 2020 till 2021.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige fattar varje år beslut kring nästkommande periods investeringsbudget. Det föreligger behov av att flytta investeringsmedel från 2020 års anslag till 2021.

Förslaget till flytt av investeringsmedel innehåller till största delen pågående projekt som ännu inte är avslutade. Det finns också ofördelade budgetposter, främst inom exploateringsverksamheten, som föreslås flyttas med i sin helhet. Slutligen finns det projekt som ännu inte är påbörjade men som bedöms kunna startas under 2021, där medel föreslås överföras till 2021.

Beslutsunderlag

Underlag bifogas

Beslutet skickas till

Sektor samhälle: Ulf Andersson

Sektor verksamhetsstöd: Helen Åsbrink

Verksamhet ekonomi: Sara Ersund

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2020-738

29. Antagande av regler för internhyresmodell

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar Regler för internhyresmodell. Reglerna ersätter Handbok-internhyra KF 2011-04-12, § 40.

Ärendebeskrivning

Syftet med en internhyresmodell är bl.a. att ge ökade incitament för besparingar, ge ett ökat kostnadsmedvetande och göra så att kostnaderna betalas av de som faktiskt får nytta av lokalerna. Med en tydlig och strukturerad processbeskrivning som efterlevs av förvaltningen räknar vi med att förbättra vår fastighetsförvaltning strategiskt och långsiktig. Detta är viktigt framöver då vi står inför stora investeringsbehov samt har en underhållsskuld att ta hänsyn till.

Efter återremiss har förslaget till regler ändrats för att förtydliga punkten minska miljöpåverkan.

Beslutsunderlag

Förslag till "Regler för internhyresmodell"

Ärendets behandling

Förslag till beslut vid kommunfullmäktige 2021-03-02, § 8, var *Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar Regler för internhyresmodell. Reglerna ersätter Handbok-internhyra KF 2011-04-12, § 40. Fullmäktige beslutade efter yrkande från Pär-Olof Olsson (M) att Ärendet återremitteras med motiveringen att det ska kompletteras med text som förtydligar innebörden av punktsatsen "minska miljöpåverkan" på s. 3. Ärendet återremitterades med minoritetsåterremiss.*

Vid beredning i arbetsutskottet 2021-04-06, § 53, yrkade Pär-Olof Olsson (M) att dokumentet ska kompletteras med text som förtydligar innebörden av punktsatsen "minska miljöpåverkan" på s. 3. Ordförande ställde proposition på yrkandet och fann att arbetsutskottet biföll föreliggande förslag till beslut.

Vid beredning i kommunstyrelsen 2021-04-13, § 92 yrkade Pär-Olof Olsson (M) att ärendet ska återremitteras för att dokumentet ska kompletteras med text som förtydligar innebörden av punktsatsen "minska miljöpåverkan" på s. 3. Ordförande ställde proposition på yrkandet och fann att kommunstyrelsen beslutade att ärendet skulle avgöras vid sammanträdet.

Beslutet skickas till

Verksamhet Ekonomi

Revisionen, förtroendevalda samt administrativt stöd KPMG

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-167

30. Antagande av Digitaliseringsstrategi för Knivsta, Östhammar, Heby, Tierp och Älvkarleby samverkanskommuner

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen förslår att kommunfullmäktige beslutar att anta digitaliseringsstrategi för Östhammars kommun.

Ärendebeskrivning

Sammanfattning av ärendet

Denna digitaliseringsstrategi har tagits fram för att i samverkan ta tillvara digitaliseringens möjligheter. Den är likalydande för alla fem samverkanskommuner och antas av respektive kommunfullmäktige.

Identifierade målområden i strategin är: Ledning, styrning, organisation, digital kompetens och effektiv och kvalitativ välfärd.

Bakgrund

När den gemensamma IT-nämnden för Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar infördes 2019-01-01 beslutades att samverkanskommunerna ska ta ett samlat grepp kring digitalisering på central nivå så att samverkan och standardiserade arbetssätt ger möjligheter att effektivisera och ta tillvara synergier.

Handlingsplaner

Alla ingående kommuner kommer att ta fram varsin handlingsplan för att konkretisera de digitaliseringsinsatser som kommunen avser genomföra utifrån strategin. Dessa handlingsplaner kommer att utgöra underlag både för IT-centrums verksamhetsplanering och ge oss möjligheter att identifiera områden att samverka kring inom C-tillsammans.

Ekonomisk konsekvensanalys

Beslutet i sig är kostnadsneutralt.

Kostnad kan uppstå vid genomförande av aktiviteter

Beslutsunderlag

Digitaliseringsstrategi för Knivsta, Östhammar, Heby, Tierp och Älvkarleby samverkanskommuner

Beslutet skickas till

Webbredaktör för publicering på kommunens webbplats, styrande dokument

Verksamhetsutvecklare Rikard Lang för distribuering till berörda samverkansparter

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2020-105

31. Antagande av Inköps- och upphandlingspolicy för Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att Kommunfullmäktige antar inköps- och upphandlingspolicy för Östhammars kommun.

Ärendebeskrivning

Föreligger förslag till ny inköps- och upphandlingspolicy för Östhammars kommun.

Syftet med denna policy är att bidra till att uppnå kommunfullmäktiges prioriterade mål (kommunens mål) såväl som de nationella inköpsstrategiska målen. Upphandling som ett strategiskt verktyg ska bidra till att kommunens ekonomiska resurser nyttjas effektivt.

Inköps- och upphandlingspolicyn beslutas och revideras av kommunfullmäktige i Östhammars kommun.

Beslutsunderlag

Förslag till inköps- och upphandlingspolicy

Ärendets behandling

Förvaltningen fick i uppdrag att revidera inköpspolicyn av kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-02-11, § 71.

Vid arbetsutskottet diskuterades vissa justeringar, som förts in i dokumentet innan utskick till kommunstyrelsen.

Beslutet skickas till

Samtliga sektorer (sektorchefer)

Samtliga verksamheter (verksamhetschefer)

Webbredaktör för publicering på kommunens webbplats, sida styrande dokument

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2020-122**32. Val av ledamöter och ersättare samt antagande av reglemente för fullmäktigeberedning för översyn av politisk organisation****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige väljer följande ledamöter och personliga ersättare till fullmäktigeberedningen för översyn av politisk organisation:

Parti   Ledamot   Ersättare (personlig)*Fullmäktiges presidium:*

S	Roger Lamell	-
C	Lisa Landberg	-
M	Lennart Owenius	-

En ledamot och en ersättare från varje parti i fullmäktige:

S	NN	NN
C	NN	NN
V	NN	NN
M	NN	NN
KD	NN	NN
BoA	NN	NN
L	NN	NN
SD	NN	NN
MP	NN	NN

Fullmäktiges ordförande Roger Lamell (S), förste vice ordförande Lisa Landberg (C) och andre vice ordförande Lennart Owenius (M) är även beredningens ordförande, förste vice ordförande och andra vice ordförande.

Mandatperioden är densamma som för fullmäktige, det vill säga till och med 2022-10-14.

Kommunfullmäktige antar reglemente för fullmäktigeberedningen för översyn av politisk organisation.

Beredningens första möte är torsdagen den 27 maj kl. 16.00.

Ärendebeskrivning

I samband med ett motionssvar fick fullmäktiges presidium i uppdrag att göra en översyn av den politiska organisationen med inriktning att göra eventuella ändringar efter valet 2022. Ärendet har diskuterats i presidiet och i gruppledaröverläggningar. Vid möte med presidiet

Kommunfullmäktige

och gruppledarna 9 mars 2021 diskuterades ett förslag att inrätta en fullmäktigeberedning som arbetar vidare med frågan. Fullmäktiges presidium har därefter tagit fram föreliggande förslag som också har skickats till gruppledarna för möjlighet att lämna synpunkter.

Utgångspunkt är kommunallagen 3 kap. 2 § KL: *Fullmäktige får inrätta fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden som ska avgöras av fullmäktige.* Av propositionen framgår det att det ankommer på fullmäktige att fatta närmare beslut om beredningarnas uppgifter och arbetsformer.

Förslag till uppdrag och arbetsformer framgår av förslag till reglemente.

Om ett ärende kommer från en fullmäktigeberedning ska nämnder vars verksamhetsområde berörs och kommunstyrelsen få yttra sig över det ärendet. Det framgår av 5 kap. 27-28 §§ KL.

Val av ledamöter och ersättare till beredningen

En person är valbar till en fullmäktigeberedning enligt samma regler som om man är valbar till en nämnd. Det innebär att personen vid valtillfället ska vara 18 år, bosatt inom kommunen, samt medborgare i Sverige eller annan EU-stat eller Island eller Norge alternativt utlänning som varit folkbokförd i Sverige tre år i följd.

Val av ledamöter och ersättare till beredningar omfattas av bestämmelsen om proportionella val i 5 kap. 58 § KL. Det innebär att valet ska utföras enligt lagen om proportionellt valsätt om det begärs av tillräckligt många ledamöter (se LPV 2 §). Detta hindrar alltså inte att beredningen har en annan sammansättning än den som man får om man tillämpar LPV, ett befintligt exempel på en sådan lösning i Östhammars kommuns organisation är revisionen.

Ersättare har rätt att kallas till sammanträden och att delta. För att gruppen inte ska bli så stor att diskussioner försvåras föreslår presidiet att ersättarna inte deltar när de inte tjänstgör. För att återspegla det i förslag till reglemente ges inte ersättarna rätt att delta i överläggningarna.

Arvode

Fullmäktigeberedningar omfattas av kommunens antagna riktlinjer för ersättningar till förtroendevalda.

Protokoll eller mötesanteckningar

Enligt kommentarer till kommunallagen är beslut av en fullmäktigeberedning ej överklagbart. Det finns inget i kommunallagen om att protokoll måste upprättas. För att inte införa onödig administration föreslås att mötesanteckningar upprättas istället för protokoll. Observera att dessa blir allmänna handlingar och om beredningen önskar kan de publiceras på webben.

Det finns exempel både på fullmäktigeberedningar som för protokoll som en nämnd och fullmäktigeberedningar som för mötesanteckningar.

Möjligheten till reservation har utelämnats eftersom en fullmäktigeberednings beslut inte kan överklagas. Dock så har en möjlighet att alltid få protokollsanteckningar tagits med.

Beslutsunderlag

Förslag till reglemente

Beslutet skickas till

Webbredaktionen för publicering på kommunens webbplats, författningssamling

Valda personer till beredningen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2020-706

33. Svar på motion från Bo Persson (SD) och Martin Wahlsten (SD) om handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen från Bo Persson (SD) och Martin Wahlsten (SD) med hänvisning till aktuell brottsstatistik och yttrande från Barn- och utbildningsnämnden.

Ärendebeskrivning

Bo Persson (SD) och Martin Wahlsten (SD) yrkar i motion daterad 2020-11-06 (ankomststämplad 2020-11-10):

- Att BUN får i uppdrag att utreda möjligheten för kameraövervakning på samtliga skolor och förskolor i Gimo.
- Att kommunen tar fram en handlingsplan för att skydda kommunens samtliga skolor och förskolor mot vandalisering.

Beslutsunderlag

Motion

Svar inklusive yttrande från barn- och utbildningsnämnden

Ärendets behandling

Motionen väcktes på fullmäktiges sammanträde 2020-11-10, § 150 och överlämnades till kommunstyrelsen för beredning.

Vid beredning i arbetsutskottet avstod Martin Wahlsten (SD) från att delta i beslutet.

Vid beredning i kommunstyrelsen 2021-04-13, § 81, yrkade Martin Wahlsten (SD) bifall till motionen. Ordförande ställde proposition på arbetsutskottets förslag (avslag på motionen) mot yrkandet och fann att kommunstyrelsen biföll arbetsutskottets förslag. Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) reserverade sig mot beslutet.

Beslutet skickas till

Motionär

Webbredaktör för publicering på webbsida motioner

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2020-20

34. Svar på motion från Ylva Lundin (SD) och Martin Wahlsten (SD) om avskaffandet av förtur och förstahandskontrakt för nyanlända

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen från Ylva Lundin (SD) och Martin Wahlsten (SD) med hänvisning till tidigare svar på motioner och interpellationer med liknande innehåll, samt kommunstyrelsens beslut Dnr KS-2020-156 från den 29 september

Ärendebeskrivning

Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) yrkar i motion daterad 2020-01-09 att kommunens överenskommelse med Östhammarshem avseende bostadstilldelning för nyanlända sägs upp och att ordningen avvecklas skyndsamt.

Förslag att avskryva motionen har återremitterats för formell beredning. Svar föreligger. I svaret hänvisas till följande ärenden.

Motion från Martin Wahlsten (SD) och Peter Brandt (SD) med diarienummer KS-2018-62. Motionens yrkande är att upphöra med att ge nyanlända förtur till Östhammarshems lägenheter. (Motion och svar finns med som beslutsunderlag.) Motionen behandlades på fullmäktiges sammanträde 2018-03-27, § 34, det vill säga före motionen som behandlas i detta ärende lämnades in samt före valet.

Motion från Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) med diarienummer KS-2018-910. Motionens yrkande är att upphöra med ordningen att ge nyanlända förtur i Östhammarshems bostadskö. (Motion och svar finns med som beslutsunderlag.) Motionen behandlades på fullmäktiges sammanträde 2019-09-24, § 117, det vill säga före motionen som behandlas i detta ärende lämnades in.

Interpellation från Ylva Lundin (SD) med diarienummer KS-2019-775. Frågorna som behandlades var vilka beslut som finns kring tillämpningen av bosättningslagen och överenskommelsen med Östhammarshem. (Interpellation och svar finns med som beslutsunderlag.) Interpellationsdebatten var 2019-12-17, § 191, det vill säga före motionen lämnades in.

Interpellation från Ylva Lundin (SD) med diarienummer KS-2020-41. Interpellationen är en fortsättning på föregående interpellation och frågan som behandlades var i vilka styrande dokument som togs upp i svaret på den förra interpellationen det fanns ett beslut om kommunens tillämpning av bosättningslagen. (Interpellation och svar finns med som beslutsunderlag.) Interpellationsdebatten var 2020-02-18, § 11, det vill säga samma sammanträde som motionen väcktes.

Interpellation från Ylva Lundin (SD) med diarienummer KS-2020-557. Interpellationen är en fortsättning på tidigare interpellationer och frågan som behandlades är när underlag för beslut om kommunens bostadsförsörjning av nyanlända ska läggas fram till kommunstyrelsen. (Interpellation och svar finns med som beslutsunderlag.) Interpellationsdebatten var 2020-09-22, § 99.

Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen behandlade överenskommelse mellan Östhammarshem och kommunen 2020-09-29, § 213, och beslutade då att godkänna överenskommelsen som rör bostadsförsörjning för nyanlända. (Ärendet har diarienummer KS-2020-156.)

Kommunstyrelsens beslut överklagades av Ylva Lundin och Martin Wahlsten med grunderna att man anser att det bryter mot lokaliseringsprincipen och likställighetsprincipen som finns i kommunallagens 2 kapitel. Kommunstyrelsen bemött överklagan i yttrande till Förvaltningsrätten. Dom har inte meddelats ännu. (Ärendet har diarienummer KS-2020-689.)

Beslutsunderlag

Svar

Motion

Tidigare motioner och interpellationer med liknande innehåll

Protokollsutdrag KS 2020-09-29, § 213 (diarienummer KS-2020-156) samt överklagan

Ärendets behandling

Motionen väcktes på fullmäktiges sammanträde 2020-02-18, § 8 och överlämnades till kommunstyrelsen för beredning.

Vid beredning i kommunstyrelsen 2021-02-09, § 6, lämnade Ylva Lundin (SD) och Martin Wahlsten (SD) en skriftlig reservation.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige 2021-03-02, § 13, var *Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att avskriva motionen från Ylva Lundin (SD) och Martin Wahlsten (SD) om avskaffandet av förtur och förstahandskontrakt för nyanlända från vidare handläggning. Avskrivningen sker med hänvisning till att det beslut kommunstyrelsen fattat om att godkänna den överenskommelsen som motionen yrkar på ska sägas upp.*

Kommunfullmäktige beslutade efter yrkande från Ylva Lundin (SD) med flera att *Ärendet återremitteras för formell beredning i kommunstyrelsen.* Ärendet återremitterades med minoritetsåterremiss.

Vid beredning i arbetsutskottet avstod Martin Wahlsten (SD) från att delta i beslutet.

Vid beredning i kommunstyrelsen 2021-04-13, § 82, yrkade Martin Wahlsten (SD) bifall till motionen. Ordförande ställde proposition på arbetsutskottets förslag (avslag på motionen) mot yrkandet och fann att kommunstyrelsen biföll arbetsutskottets förslag. Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) reserverade sig mot beslutet.

Beslutet skickas till

Motionär

Webbredaktör för publicering på webbsida motioner

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-135

35. Interpellation till kommunstyrelsens ordförande Jacob Spangenberg (C) från Pär-Olof Olsson (M) om fordonsupphandling

Förslag till beslut

Interpellationen anses härmed besvarad.

Ärendebeskrivning

Talarordningen vid interpellationsdebatt är fastställd i arbetsordningen. Den som ställt interpellationen redogör för den följt av att den som besvarar interpellationen redogör för svaret. Därefter sker repliker och fortsatt överläggning.

Interpellation till kommunstyrelsens ordförande daterad 2021-02-22

Vid den senaste fordonupphandlingen i KSau har ledamöterna utestängts från insyn i upphandlingsunderlaget. Vid ärendets behandling angavs, att av sekretesskäl kan ledamöterna inte få del underlaget. Vår uppfattning är att detta var första gången ledamöterna i KSau utestängts från att ges insyn. Förfarandet att lyfta frågan till politiken och sen inte ge ledamöterna insyn i upphandlingsunderlaget är häpnadsväckande. Det är svårt att frigöra sig från tanken att kommunstyrelsens ordförande var väl medveten om vilka konsekvenserna blir när arbetsmiljö och fordonets lämplighet för arbetsuppgifterna prioriterats ner och endast miljön och pris prioriteras.

Vid beslutet i KSau gavs inte någon redovisning av hur förvaltningarna ställt sig till enbart små elbilar. Vår bedömning är att upphandlade fordon inte är lämpliga för ändamålet.

Nedan: Ur Östersunds tidning.

Zoebilarna köptes in tack vare priset. När andra elbilar kostade från 300 000 kronor kostade en Zoe runt 200 000. De fungerade till en början bra men problemen började hopa sig under vintern 2016-2017. De gick som de skulle fram tills det blev riktigt kallt. Då gick inte Zoebilarna att starta, berättar [REDACTED] på Östersunds kommuns fordonsenhet.

Om det är kallt ute drar man gärna upp kupévärme och stolsvärme och samtidigt kör hemtjänsten korta sträckor inom Östersund. Då hinner inte förbrukningsbatteriet ladda upp och drivbatteriet laddar snabbt ur. [REDACTED] själv kolla upp hur han skulle hantera situationen. I en broschyr läste han att vid temperaturer på minus 15 eller lägre ska bilarna stå i varmgarage.

– Vi tvingas ha dessa jävla elbilar och de är inte gjorda för Norrland, men det fattar de inte på Rådhuset för det ska ju vara så miljövänligt i den här stan, säger en anonym vårdanställd till Länstidningen Östersund.

Frågor till kommunstyrelsen ordförande Jacob Spangenberg

Hur motiveras att fordonsupphandlingen lyfts till politiken utan att ges insyn i underlaget?

Varför delges inte ledamöterna, socialförvaltningens synpunkter att fordonstypen är olämplig för uppgiften?

Kommunfullmäktige

Svar

Svaret publiceras i arbetsrummet inför sammanträdet.

Ärendets behandling

Interpellationen väcktes på fullmäktiges sammanträde 2021-03-02, § 36. Fullmäktige beslutade att interpellationen får ställas och att den besvaras på kommunfullmäktiges sammanträde 2021-04-27.

Beslutet skickas till

Interpellant

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-297

36. Interpellation till kommunstyrelsens ordförande Jacob Spangenberg (C) från Irmeli Bellander (L) angående den utbildningsskuld som blivit en följd av distansundervisningen på gymnasiet

Förslag till beslut

Interpellationen får ställas.

Interpellationen anses härmed besvarad.

Ärendebeskrivning

Talarordningen vid interpellationsdebatt är fastställd i arbetsordningen. Den som ställt interpellationen redogör för den följd av att den som besvarar interpellationen redogör för svaret. Därefter sker repliker och fortsatt överläggning.

Interpellation

Rädda Coronagenerationen!

Coronaviruset har medfört att gymnasieskolan tvingats undervisa på distans i princip ett helt år hittills. Detta har förorsakat att många elever inte klarar att slutföra alla sina kurser under läsåret. I Årsberättelsen för Barn- och utbildningsnämnden nämns detta som en uppbyggd utbildningsskuld. Många elever behöver förlängd studiegång och ett ökat behov av studiestöd i olika former blir följden.

Vi Liberaler oroas av hur detta kan påverka framtiden för de elever som i år går ut gymnasiet men även för övriga elever i gymnasiet.

Vi tycker att ett bra sätt att hjälpa dessa elever ur Coronagenerationen skulle vara att erbjuda dem som så önskar att läsa in sina kurser under sommaren och erbjuda dem ersättning motsvarande lönen för kommunalt feriearbete.

Lärarlönerna för detta skulle kunna bekostas av skolmiljarden. Kommunens extra satsning skulle i så fall bli ferielönen.

Funderingar som uppstår hos oss är

- Hur orolig är kommunstyrelsens ordförande för den utbildningsskuld som uppstått?
- Hur ser majoriteten på vårt förslag att på detta sätt stötta ungdomarna som drabbats av pandemin under minst en tredjedel av sin gymnasietid? Kunde det vara en väl använd investering i våra ungdomar? Vår framtid!
- Finns det andra planer för att kompensera utbildningsskulden utan att det drabbar gymnasieskolans budget?

Svar

Svaret publiceras i arbetsrummet inför sammanträdet.

Beslutet skickas till

Interpellant

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-298

37. Interpellation till ordförande i barn- och utbildningsnämnden Josefine Nilsson (C) från Irmeli Bellander (L) angående redovisning av kränkande behandling samt personalens arbetsmiljö

Förslag till beslut

Interpellationen får ställas.

Interpellationen anses härmed besvarad.

Ärendebeskrivning

Talarordningen vid interpellationsdebatt är fastställd i arbetsordningen. Den som ställt interpellationen redogör för den följt av att den som besvarar interpellationen redogör för svaret. Därefter sker repliker och fortsatt överläggning.

Interpellation

Senaste tiden har media rapporterat om det ökande antalet anmälningar om kränkande behandling vid våra skolenheter. Enligt uppgift i UNT har antalet anmälningar ökat med 43 % mellan 2019 och 2020. Samtidigt läser vi om den stora skillnaden i skolresultat mellan pojkar och flickor, flickornas upplevelser av otrygghet i skolan samt kommunens, enligt Skolinspektionen, oförmåga att analysera dessa resultat på ett adekvat sätt och vidta åtgärder. Studiero och trygghet har tillhört kommunens prioriterade utvecklingsområden under flera år liksom kommunens svagare studieresultat i grundskolan relaterat till riket. Arbetet verkar dock inte ha lett till nämnvärda eller bestående förbättringar.

Med anledning av detta undrar Liberalerna

- Vad anser du är orsakerna till den stora ökningen av antalet kränkningar?
- Är du trygg med att de åtgärder som vidtagits för att komma tillrätta med det ökande antalet kränkingsanmälningar också leder till önskad effekt på enhetsnivå dvs ökad trygghet för varje barn och elev?
- Vilka analyser har gjorts och vilka åtgärder har vidtagits för att motverka kränkningar?
- Hur har det ökade antalet anmälningar påverkat arbetsbelastningen för lärare, rektorer och övrig personal? Hur frigörs tid för det administrativa arbetet liksom för det förebyggande arbetet i relation till skolans kunskapsuppdrag?
- Skillnaden i skolresultat mellan pojkar och flickor är också ett sedan årtal känt faktum. Hur tänker nämnden kring den låga kvaliteten på analyserna kring detta? Vilka satsningar gör nämnden eller ämnar nämnden göra för att komma tillrätta med denna problematik både när det gäller kvaliteten på analyserna men framför allt problemet? Hur minska skillnaderna utan att försämra flickornas resultat?
- Vilka satsningar behövs för att minska flickornas otrygghet?

Svar

Svaret publiceras i arbetsrummet inför sammanträdet.

Beslutet skickas till

Interpellant

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2020-434

Dnr SN-2020-20

38. Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut fjärde kvartalet 2020

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) ska socialnämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Beslutsunderlag

Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut fjärde kvartalet 2020.

Ärendets behandling

Socialnämndens beslut 2021-02-10, § 17: Statistikrapporten överlämnas till kommunfullmäktige.

Beslutet skickas till

Socialnämnden

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-13

39. Anmälningssärende, Redovisning av obesvarade motioner

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Motioner som inte är färdigberedda ska redovisas vid kommunfullmäktiges andra sammanträde under våren och det andra sammanträdet under hösten.

Obesvarade motioner

KS-2020-442	Motion om inrättande av tjänst som äldre och brukarombud (återremitterat på KF 2020-11-10 för remiss till nämnder och brukarorganisationer)
KS-2020-794	Motion om övergångsställe vid Börstils handelsområde
KS-2021-88	Motion om översyn av företagandet i Östhammars kommun
KS-2021-133	Motion om en transparent och rättssäker process – fakturering av avgifter
KS-2021-134	Motion om riktlinjer för fordonsupphandling
KS-2021-137	Motion om indragning av tjänsten som genuspedagog
KS-2021-146	Motion om lägstanivå för städning av äldreboenden

Motioner som besvaras på samma fullmäktigesammanträde som denna redovisning finns inte med i sammanställningen ovan. Motioner som väcks vid sammanträdet redovisas inte heller i sammanställningen.

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2020-804

40. Anmälningssärende, Länsstyrelsens inspektion av Överförmyndarnämnden för Uppsala län

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen i Stockholms län har genomfört en inspektion av den gemensamma överförmyndarnämnden. Nämnden får kritik på punkterna:

- Bristfällig bevakning av att årsräkningar lämnas in.
- Bristfällig hantering av ett arvskifte i ett förmynderskap.
- Bristfällig hantering av ett överklagande.

Kommunens revisorer har fått rapporten.

Länsstyrelsens rapport har anmälts till kommunfullmäktige 2021-03-02, § 21, och nu anmäls även överförmyndarnämndens åtgärder.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag från Överförmyndarnämnden § 40

Rapport från digital inspektion under år 2020 av Överförmyndarnämnden för Uppsala län

Åtgärdsrapport gällande aktgranskning med kritik

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-10

41. Anmälningssärende, Aktuellt i slutförvarsfrågan

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av informationen.

Beslutsunderlag

Aktuellt i slutförvarsfrågan 2021-04-27 – Rapport från Slutförvarsenheten till KF perioden 2020-03-02 – 2021-06-15

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-38

42. Anmälningssärende, Avsiktsförklaring väg 288 Gimo-Börstil

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av informationen.

Beslutsunderlag

Avtal, avsiktsförklaring objekt väg 288 Gimo-Börstil

Protokollsutdrag kommunstyrelsen 2021-03-09, § 50: Avsiktsförklaring Lv 288 sträckan Gimo-Börstil, mellan Trafikverket, Region Uppsala och Östhammars kommun

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-128

43. Anmälningssärende, Ny ledamot i kommunfullmäktige

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Ledamot Lennart Dahlberg (SD) har avlidit. Länsstyrelsen har utsett Ywonne Lindgren (SD) till ny ledamot. Ny ersättare efter Ywonne Lindgren (SD) kunde inte utses.

Beslutsunderlag

Länsstyrelsens beslut 2021-03-08.

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-122

44. Valärende, Val av nämndeman

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige väljer NN (-) till nämndeman vid Uppsala tingsrätt för återstoden av mandatperioden.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige ska välja nämndemän till Uppsala tingsrätt. Kommunfullmäktige valde nämndemän för perioden 2020-2023 vid sammanträdet 2019-06-18, § 101.

Om en nämndeman entledigas ska en ny väljas för återstoden av mandatperioden. Tingsrätten har entledigat Mona Lundin (M) som nämndeman.

Ärendets behandling

Fullmäktige behandlade ärendet 2021-03-02, § 26. Inget förslag till ny nämndeman fanns. Fullmäktige beslutade att behandla ärendet på nästa sammanträde.

Beslutet skickas till

Uppsala tingsrätt

Vald person

Administratör Troman: Hanna Horneij

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-187

45. Valärende, Entledigande som ersättare i socialnämnden

Förslag till beslut

Jonatan Tapper (BoA) entledigas från sitt uppdrag som ersättare i socialnämnden.

Ärendebeskrivning

Jonatan Tapper (BoA) begär i skrivelse 2021-03-15 entledigande från sitt uppdrag i socialnämnden.

Beslutet skickas till

Jonatan Tapper (BoA) ragtactic@gmail.com

Socialnämnden

Administratör Troman: Hanna Horneij

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-187

46. Valärende, Ersättare i socialnämnden

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige väljer NN (-) till ersättare i socialnämnden.

Ärendebeskrivning

Jonatan Tapper (BoA) har begärt entledigande från sitt uppdrag i socialnämnden. Entledigandet behandlas på dagens fullmäktigesammanträde. Om fullmäktige beslutar att entlediga Jonatan Tapper (BoA) behöver en ny ersättare i socialnämnden väljas.

Jonatan Tapper (BoA) var personlig ersättare för Julia Carlström (L) och den nya ersättaren blir även ny personlig ersättare för Julia Carlström (L).

Beslutet skickas till

Vald person

Socialnämnden

Administratör Troman: Hanna Hornej

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-287

47. Valärende, Entledigande som ersättare i kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Niklas Ekström (M) entledigas från sitt uppdrag som ersättare i kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Niklas Ekström (M) begär i skrivelse 2021-04-09 entledigande från sitt uppdrag i kommunstyrelsen.

Beslutet skickas till

Niklas Ekström, n_iklas@hotmail.com

Kommunstyrelsen

Administratör Troman: Hanna Horneij

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-287

48. Valärende, Ersättare i kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige väljer NN (-) till ersättare i kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Niklas Ekström (M) har begärt entledigande från sitt uppdrag i kommunstyrelsen. Entledigandet behandlas på dagens fullmäktigesammanträde. Om fullmäktige beslutar att entlediga Niklas Ekström (M) behöver en ny ersättare i kommunstyrelsen väljas.

Niklas Ekström (M) var personlig ersättare för Pär-Olof Olsson (M) och den nya ersättaren blir även ny personlig ersättare för Pär-Olof Olsson (M).

Beslutet skickas till

Vald person

Kommunstyrelsen

Administratör Troman: Hanna Hornej

Årsredovisning 2020

Innehållsförteckning

Organisation och övergripande kommentarer

Ordförande har ordet.....	4
Organisation	6
Kommunens nämnder.....	7
Fem år i sammandrag.....	9

Förvaltningsberättelse

Händelser av väsentlig betydelse	13
Styrmodell och uppföljning av den kommunala verksamheten..	14
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	26
God ekonomisk hushållning.....	28
Balanskravsresultat	28
Förväntad utveckling	29
Koncernen.....	30
Personal.....	31
Driftredovining.....	37
Investeringsredovisning.....	38
Hållbarhet	39

Kommunens verksamhet

Kommunstyrelsen.....	56
- Kommunledningsförvaltningen.....	
- Teknisk förvaltning	
Lokala säkerhetsnämnd	67
Barn- och utbildningsnämnd	68
Socialnämnd	78
Bygg- och miljönämnd	86
Kultur- och fritidsnämnd.....	92

Resultaträkning.....	100
Balansräkning	101
Kassaflödesanalys.....	103
Noter.....	104

An aerial photograph of a residential neighborhood, showing a grid of streets and numerous houses. The entire image is overlaid with a semi-transparent red filter. The text is centered in the upper portion of the image.

Organisation och övergripande kommentar

Ordförande har ordet

Så har ännu ett kommunalt verksamhetsår genomförts. Ett år inte likt något annat, inte som vi som lever nu upplevt i alla fall. Ett provningarnas år för alla enskilda medborgare i vår kommun, liksom för den organisation vi är satta att förvalta på bästa sätt. Många har upplevt individuella provningar. Som sjuk, som den som förlorat en kär anförvant i förtid, som den som tvingats isolera sig i frivillig eller påtvingad karantän eller den som saknar kultur, föreningar och inte minst social gemenskap. Vi människor vill träffa andra för att utvecklas och trivas, men det har vi inte kunnat göra i den utsträckning vi varit vana vid.

Uthålligheten för Sveriges kommuner har också provats ordentligt. Vårt gemensamma välfärds-uppdrag gentemot medborgarna är omfattande minst sagt. Det brukar ibland beskrivas som ett samhällskontrakt mellan medborgare och kommun, präglad av en tydlig förväntan på god kvalitet, i livets alla skeden. Kommunsektorn har lyckats bra med att leverera detta till medborgarna, så också i vår kommun. Vi förtroendevalda är mycket imponerade och tacksamma för att vår organisation hittills klarat krisen så väl. Allt, ifrån omsorgen om våra yngsta upp till våra äldsta, har klarats av föredömligt av kommunens medarbetare på alla nivåer. Jag tror att det kan vara svårt för oss som inte befunnit oss i "stormens öga" att förstå vilka enskilda uppföringar och med vilket engagemang vi/ni tillsammans arbetat för att lösa krisen. Det har handlat om allt ifrån att skaffa sjukvårdsmaterial till att planera för att täcka upp vid sjukdom

i personalgrupper. Allt för att lösa vårt gemensamma behov av kontinuitet i välfärdstjänsterna. **Ett varmt tack för allas insatser!**

Årsredovisningen för år 2020 har också präglats av pandemin på många sätt. Det har varit mycket svårt att ge relevanta prognoser för såväl kostnader som intäkter. Tidigt, under pandemins första månader fick vi indikationer och prognoser som spådde en stor minskning av skatteunderlaget. Konjunkturen i Sverige och världen såg nattsvart ut, vilket föranledde riksdag och regering att satsa statsbidrag till såväl näringsliv som offentlig sektor. Den förståeliga ryckigheten i skatteunderlaget, påverkade även vår kommun, vilket skapade en ökad osäkerhet för verksamheten. Trots detta har kommunen ett bruttoresultat på ca + 45 mkr och efter nedskrivningar av fastigheter ett nettoresultat på + 32 mkr, vilket är att anse som ett gott finansiellt resultat. Överskottet kommer att kunna användas för att finansiera delar av våra kommande investeringar. I investeringsbudget för de kommande åren finns mycket stora investeringar planerade. Detta kräver troligen hårda prioriteringar samt nytänkande när det gäller hur dessa ska finansieras. Att pröva möjligheterna för samverkan med den privata och ideella sektorn är här angeläget.

Under 2020 har Östhammars kommuns förvaltning genomgått en omfattande omorganisation. Från fem förvaltningar till en! Detta är ett viktigt steg för att minska "stuprören" och skapa "hängrännor" mellan i alla vår verksamhet.

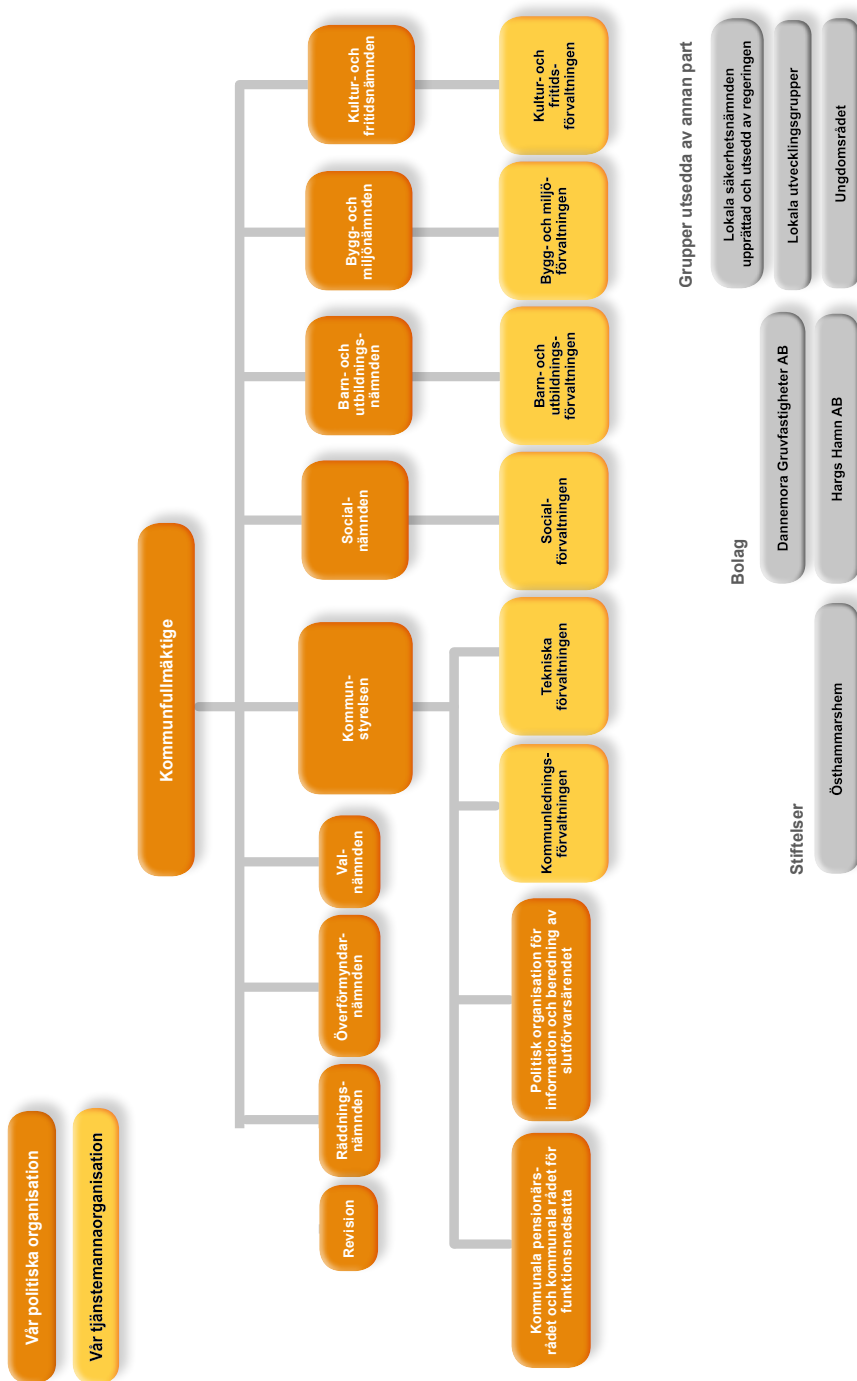
Detta är lite av en revolution i det kommunala arbetet. Grunden för detta förändringsarbete är att skapa ökad medborgarnytta! Politikens roll ska också kunna utvecklas ytterligare när det gäller det strategiska arbetet. Omorganisationen har genomförts på ett föredömligt sätt, vilket krävt mod och engagemang från "golv till tak". Vi har nu skapat en modern organisation som kan möta framtiden på ett bättre sätt.

Till sist: Tack alla medarbetare och förtroendevalda för ert arbete under 2020 och låt oss tillsammans hoppas att 2021 blir vändpunkten då vi har lyckats kämpa ner Coronasmittan.

Jacob Spangenberg (C)
Ordförande i kommunstyrelsen

Organisation

Nämnder och verksamhet

Kommunfullmäktige

Roger Lamell	Ordförande	S
Lisa Landberg	1:e vice ordf.	C
Lennart Owenius	2:e vice ordf.	M
Margareta Widén-Berggren	Ledamot	S
Tomas Bendiksen	Ledamot	S
Sanne Lennström	Ledamot	S
Lisa Norén	Ledamot	S
Jonas Lennström	Ledamot	S
Anna Frisk	Ledamot	S
Kristina Woxdahl-Pihl	Ledamot	S
Matts Eriksson	Ledamot	S
Mika Muhonen	Ledamot	S
Suzan Vidén	Ledamot	S
Örjan Mattsson	Ledamot	S
Ann-Charlotte Grehn	Ledamot	S
Tomas Näslund	Ledamot	S
Désirée Mattsson	Ledamot	S
Linus Westin	Ledamot	S
Martin Wahlsten	Ledamot	SD
Ylva Lundin	Ledamot	SD
Bo Persson	Ledamot	SD
Håkan Sjöblom	Ledamot	SD
Sirlis Persson	Ledamot	SD
Lennart Dahlberg	Ledamot	SD
Stefan Larsson	Ledamot	SD
Anna-Lena Söderblom	Ledamot	M
Pär-Olof Olsson	Ledamot	M
Jan Holmberg	Ledamot	M
Fabian Sjöberg	Ledamot	M
Christer Lindström	Ledamot	M
Allan Kruukka	Ledamot	M
Jacob Spangenberg	Ledamot	C
Bertil Alm	Ledamot	C
Inger Abrahamsson	Ledamot	C
Håkan Dannberg	Ledamot	C
Cecilia Bernsten	Ledamot	C
Josefine Nilsson	Ledamot	C
Sabina Stål	Ledamot	KD

Lena Hagman	Ledamot	KD
Madelene Alpsjö	Ledamot	KD
Lars O. Holmgren	Ledamot	BOA
Jan-Olof Ahlinder	Ledamot	BOA
Fredrik Jansson	Ledamot	BOA
Ingeborg Sevastik	Ledamot	V
Mohammad Sabur	Ledamot	V
Julia Carlström	Ledamot	L
Irmeli Bellander	Ledamot	L
Kerstin Dreborg	Ledamot	MP
Mats Olsson	Ledamot	-

Kommunstyrelse

Jacob Spangenberg	Ordförande	C
Margareta Widén-Berggren	1:e vice ordf.	S
Pär-Olof Olsson	2:e vice ordf.	M
Tomas Bendiksen	Ledamot	S
Roger Lamell	Ledamot	S
Lisa Norén	Ledamot	S
Bertil Alm	Ledamot	C
Lennart Owenius	Ledamot	M
Lars O. Holmgren	Ledamot	BOA
Martin Wahlsten	Ledamot	SD
Ylva Lundin	Ledamot	SD

Nämndernas ordförande och vice ordförande

Barn- och utbildningsnämnden

Josefine Nilsson	Ordförande	C
Matts Eriksson	1:e vice ordf.	S
Christer Lindström	2:e vice ordf.	M

Bygg- och miljönämnden

Tomas Bendiksen	Ordförande	S
Inger Abrahamsson	1:e vice ordf.	C
Lars O Holmgren	2:e vice ordf.	BOA

Kultur- och fritidsnämnden

Jonas Lennström	Ordförande	S
Lisa Landberg	1:e vice ordf.	C
Maria Nyström	2:e vice ordf.	KD

Socialnämnden

Lisa Norén	Ordförande	S
Cecilia Bernsten	1:e vice ordf.	C
Anna-Lena Söderblom	2:e vice ordf.	M

Valnämnden

Camilla Strandman	Ordförande	C
Mika Muhonen	1:e vice ordf.	S
Lennart Owenius	2:e vice ordf.	M

Lokala säkerhetsnämnden

Margareta Widén-Berggren	Ordförande	S
Lennart Owenius	Vice ordf.	M

Gemensam nämnd för Räddningstjänsten i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner

Margareta Widén-Berggren	Ledamot	S
Lennart Owenius	Ledamot	M

Överförmyndarnämnd för Heby, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammars kommuner

Christer Lindström	Ledamot	M
--------------------	---------	---

Gemensam nämnd för IT i Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommuner

Anders Beckman	Ledamot	C
----------------	---------	---

Kommunfullmäktigevalet 2018

	Antal röster	Procent	Mandat
Moderaterna	2167	14,69	7
Centerpartiet	2166	14,68	7
Liberalerna	514	3,48	2
Kristdemokraterna	902	6,11	3
Arbetarepartiet-			
Socialdemokraterna	4596	31,15	16
Vänsterpartiet	589	3,99	2
Miljöpartiet de gröna	354	2,40	1
Sverigedemokraterna	2218	15,03	8
Lokalpartiet BoA	841	5,70	3
Landsbygdspartiet			
Oberoende	263	1,78	0
Feministiskt initiativ	42	0,28	0
Övriga partier	101	0,68	0
Totalt	14 753	100,00	49

Östhammars kommuns ledningsgrupp

Peter Nyberg	kommundirektör
Helen Åsbrink	teknisk chef
Elin Dahm	kultur- o fritidschef
Lisbeth Bodén	barn-o utbildningschef
Lina Edlund	socialchef
Ulf Andersson	samhällsbyggnadschef
Marie Berggren	chefsstrateg
Pauliina Lundberg	hr-chef
Tony Wahlberg	ekonomichef

Fem år i sammandrag

RESULTATRÄKNING MNKR	2016	2017	2018	2019	2020
Intäkter	373,5	350,1	317,7	315,6	337,2
Kostnader	-1 375,7	-1 465,2	-1 489,9	-1 514,9	-1 558,5
Avskrivningar	-60,2	-59,8	-62,2	-63,8	-80,2
Verksamhetens nettokostnader	-1 062,4	-1 175,0	-1 234,3	-1 263,0	-1 301,4
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 135,4	1 197,8	1 234,2	1 271,7	1 333,1
Verksamhetens resultat	73,0	22,9	-0,1	8,6	31,7
Finansnetto	-1,9	0,6	1,2	2,6	0,9
Resultat efter finansiella poster	71,0	23,5	1,1	11,2	32,6
Extraordinära intäkter/kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	71,0	23,5	1,1	11,2	32,6
NETTOINVESTERINGAR MNKR	77,7	122,3	136,4	122,8	132,2
BALANSRÄKNING MNKR					
Tillgångar	1 470,1	1 506,3	1 486,6	1 498,9	1 616,7
Eget kapital	711,2	734,7	735,8	747,0	779,6
Skulder och avsättningar	758,9	771,6	750,9	752,9	821,9
FINANSIELLA NYCKELTAL					
Resultatets andel av skatteintäkter (%)	6,3%	2,0%	0,1%	0,9%	2,4%
Verksamhetens nettokostnad av skatteintäkter (%)	93,7%	98,0%	99,9%	99,1%	97,6%
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar (%)	169%	68%	46%	61%	85%
Soliditet (%)	48%	49%	49%	50 %	48%
Soliditet inklusive pensionsåtaganden (%)	16%	18%	19%	20%	22%
ÖVRIGT					
Antal invånare 20-12-31	21 822	21 927	22 048	22 250	22 251
Utdebitering (kr)	21,69	21,69	21,69	21,69	21,69
Tillgångar (kr/inv.)	67 367	68 697	67 428	67 365	72 659
Eget kapital (kr/inv.)	32 591	33 506	33 371	33 572	35 035
Skulder/avsättningar (kr/inv.)	34 775	35 190	34 057	33 792	37 623
Antal anställda	1 716	1 770	1 772	1 765	1 744

Förvaltningsberättelse

The image shows a dense forest of tall, thin trees, likely a coniferous forest. The ground is covered in a layer of snow or light-colored soil, with some fallen branches and debris visible. The trees are arranged in a somewhat regular pattern, creating a sense of depth and perspective. The overall color scheme is a monochromatic teal or green, which gives the image a serene and somewhat ethereal feel. The text 'Förvaltningsberättelse' is centered in the upper half of the image in a white, sans-serif font.

Förvaltningsberättelse

I årsredovisningen redogörs för hur Östhammars kommuns verksamhet har utvecklats under året och hur de mål fullmäktige satt upp för verksamheten har uppfyllts. Årsredovisningens delar ska upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av kommunens resultat och dess ekonomiska ställning. En redogörelse för kommunens finansiella utveckling görs. Det är kommunstyrelsen som är ansvarig för årsredovisningen.

Ett grundläggande syfte med årsredovisningen är att utgöra grund för kommunfullmäktiges ansvarsprövning av kommunstyrelsen. Årsredovisningen ska lämnas till fullmäktige senast den 15 april året efter det är som redovisningen avser.

Årsredovisningen består av

- En förvaltningsberättelse
- En driftredovisning
- En investeringsredovisning
- En resultaträkning
- En balansräkning
- En kassaflödesanalys

Förvaltningsberättelsen innehåller en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet. En utvärdering av om målen och riktlinjerna i kommunfullmäktiges beslutade budget har uppnåtts och följts. I förvaltningsberättelsen lämnas information om kommunens ekonomi utöver det som framgår av resultat och balansräkning, händelser som är av väsentlig betydelse för kommunen och som inträffat under året, en redogörelse för kommunens framtida utveckling, en redogörelse av kommunens anställda samt annan information som är väsentlig för fullmäktiges styrning och och uppföljning av verksamheten.

HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

Den allt annat överskuggande händelsen under året är spridning av Covid-19-viruset och Covid-19 vilket har påverkat all kommunal verksamhet mycket påtagligt. Pandemin har medfört sjukdom bland både personal och brukare. Totalt har Östhammar haft 12 smittande boende på kommunens särskilda boenden. Stora anpassningar har gjorts för att minimera följderna av pandemin. Under vårmånaderna genomfördes rekrytering av ca 60 vikarier inom kommunens omsorgsverksamhet. Många ärenden om arbetsgivaransvar, riskbedömning och akuta arbetsmiljöåtgärder har hanterats.

Under hösten skärpte kommunen sitt ställningstagande och tog beslut om att alla medarbetare som kan också ska arbeta på distans.

För att minimera smittan sker besök enligt överenskommelse med personal på särskilda boenden för att det ska fungera ur smittspridningssynpunkt. Mer skyddsutrustning används i varje arbetsmoment. Även om kommunen haft ett relativt lågt antal smittande måste alla misstänkt smittade betraktas som smittade till provsvar kommit vilket gör arbetet mer resurskrävande och tar längre tid. Många möten med anhöriga görs digitalt vilket upplevs som svårt för både boende och anhöriga.

Inom skolan har undervisningen i vissa skolformer gått över till distansundervisning och digitala undervisningsmetoder införts. I skolan får inga andra vuxna än de som arbetar där vistas. Alla vårdnadshavare har fått lämna på förskola men helst utomhus. Vårdnadshavare hämtar och lämnar utanför skola och fritids. Förskolan har fått skyddsutrustning som de kan använda om något barn blir sjukt under dagen.

Simundervisningen och hälsoäventyret har varit inställda under en längre tid. Grundskolan hade några skolor som, utifrån pandemilagen, hade undervisning på distans. Föräldramöten har varit på distans eller inställda. Utvecklingsamtal mest på distans eller med avstånd. För övrigt har all verksamhet varit som vanligt.

Det har också inneburit stängda fritidsanläggningar och minskade öppettider på många av kommunens verksamheter.

18 december 2020 överlämnades nycklarna till den nya 4-9 skolan i Östhammar. En skola som skapar förutsättningar med en flexibilitet för ett hållbart lärande. Skolan är byggd som en snäcka med hemvister och specialiserade lärmiljöer runt ett gemensamt nav - trapphuset.

Bygget av en överföringsledning av färskvatten från Örbyhus till Österbybruk och Tierp har påbörjats vilket ger förutsättningar till ökat bostadsbyggande på dessa orter.

Bland viktiga beslut i fullmäktige beslutades att ingen folkomröstning ska hållas angående frågan om om slutförvar i kommunen och att tillåta slutförvar i Forsmark för kärnbränsleavfall. Ett nytt program för krisberedskap har antagits. Programmet visar hur kommunens arbete ska utformas i händelse av kris. Ny livsmedelspolicy har antagits. Den innebär bl a en större andel lokalproducerade livsmedel, en större andel ekologiska livsmedel samt minskat matsvinn. Det beslutades att förtroendevalda får delta i nämndmöten på distans. 2020 var också året då kommunen genomförde en omorganisation som omfattade samtliga delar av kommunen.

STYRMODELL OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN

Styrmodell

Kommunfullmäktige har antagit en gemensam styrmodell för Östhammars kommun. Modellen finns beskriven i dokumentet "Styrmodell för Östhammars kommun". Här beskrivs övergripande hur kommunen leds och styrs, hur arbetet planeras och följs upp samt hur insatser och ansvar fördelas mellan förtroendevalda politiker och förvaltningsorganisationen.

Utveckling av verksamheten

Kommunfullmäktige har med utgångspunkt i Vision 2020 beslutat om fyra strategiska inriktningsområden som ska vara vägledande för all verksamhet i kommunen.

STRATEGISKA INRIKTNINGSOMRÅDEN

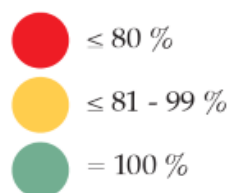
1. En attraktiv och växande kommun

2. En hållbar kommun

3. En lärande kommun

4. En öppen kommun

Vi följer årligen utvecklingen genom tolv styrtal, benämnda S1-S12, som är relevanta för vad vi vill uppnå, jämförbara med andra kommuner och som huvudsakligen mäts av andra. Till varje styrtal finns ett diagram som visar styrtalens historiska utveckling, årets måltal och utfall samt en färgad cirkel med en riktningsspil.

Pilens riktning anger om utfallet är bättre, på samma nivå eller sämre än föregående år och cirkelns färg visar utfall i relation till måltal där grönt indikerar uppnått, gult indikerar delvis uppnått och rött indikerar ej uppnått.

Måluppfyllelse

Strategiskt inriktningsområde

En attraktiv och växande kommun

Som naturskön kust- och skärgårdskommun i utkanten av den dynamiska och snabbväxande Uppsala/ Stockholm-regionen finns naturliga förutsättningar för kommunen att växa invånarmässigt. Hög kvalitet i de kommunala välfärdstjänsterna och ett välmående näringsliv är nycklar i att kunna attrahera nya invånare.

SI Företagarnas nöjdhet med kommunens service

Det senaste resultatet visar att företagskunder-

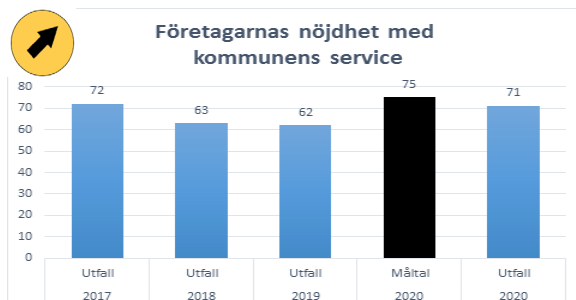
na är avsevärt mer nöjda med sin kontakt med kommunen jämfört med 2018 och 2019.

NKI på aggregerad nivå har förflyttats från låga sextio till låga sjuttio, vilket får anses vara en signifikant förflyttning.

När man tittar på resultatet ska man ha en del fakta med sig. Det är bl.a. att

- Vi saknar värden (hittills) för myndighetsområdet Serveringstillstånd. Detta hänger ihop med att vi – under 2020 flyttat resurser från alkoholtillsynen till den nyttillkomna trängseltillsynen, enligt smittskyddslagen, som kom under våren.
- Resurser har också tagits från livsmedelstillsynen av samma skäl
- En stor förflyttning till det bättre har gjorts inom myndighetsområdet miljötillsyn
- Brandtillsyn och markupplåtelse har ännu inte fått så många svar att något NKI kan uppmätas

Det är ännu för tidigt att med säkerhet säga vad som skapat denna förbättrade upplevelse – men vår förhoppning är att det hänger ihop med vårt arbete kring tillgänglighet, effektivitet och information.

Värdet består av ett index där ett högre värde är bättre. Utfallet för 2020 baserar sig på tillgänglig data för januari – november.

Notera att detta är en preliminär notering, per 30/11-2020. Officiell notering för helåret presenteras under första kvartalet 2021.

S2 Kommunens boendeattraktivitet

Östhammars kommun avancerar i listan över attraktiva kommuner att bo i. Förändringarna är visserligen inte stora – men undersökningen, som publiceras i tidningen Fokus, påvisar ändå att kommunens styrkor ligger inom områdena Bostäder, Arbetsmarknad, Socialt och hälsa samt Trygghet.

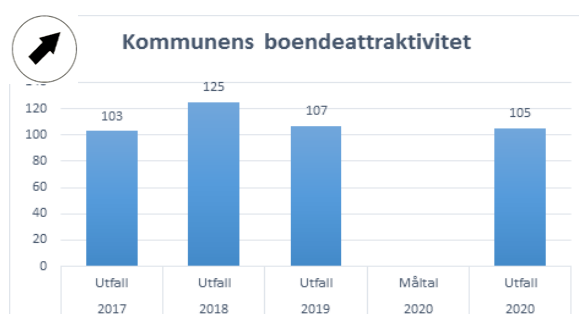
En närmare granskning av just dessa styrkeområden visar att kommunen bl.a. får betalt för ett ökat bostadsbyggande senaste fem åren, den höga sysselsättningen i kommunen, ett jämförelsevis lågt ekonomiskt bistånd samt en generellt lägre förekomst av brott jämfört med övriga svenska kommuner

Områden, som i rankingen, har betydande förbättringspotential för vår kommun är områdena Demokrati och jämställdhet respektive Utbildning. Inom dessa områden jämförs bl.a. löneskillnaden mellan män och kvinnor, mäns uttag av föräldrapenning/vab-dagar samt andel av befolkningen med eftergymnasial utbildning.

Observera att måttal i budgethandling och tidigare mätningar avser kommunens placering bland de 164 kommuner som klassificeras som landsbygdskommuner. Tidningen Fokus har ändrat sin presentation och visar inte längre utfall bland landsbygdskommuner. I grafen nedan visas kommunens placering i jämförelse med alla Sveriges 290 kommuner.

Sedan Fokus' Bäst-att-bo-ranking presenterades har vi fått svaren från den årliga medborgarundersökning som Statistiska Centralbyrån

(SCB) genomför. Vi kan från dessa svar (Nöjd Region Index) göra några iakttagelser kring begreppet boendeattraktivitet:

Ranking bland totalt 290 kommuner där en lägre placering är bättre.

- Överlag en mer positiv bild av Östhammars kommun som plats att bo på (NRI). Förflyttningen tydlig inom frågeområdet "Bostäder"
- Trygghet fortfarande en "paradgren".
- Överlag ger kvinnor en mer positiv bild av Östhammars kommun som plats att bo på.
- Åldersgruppen över 65 år ger ett signifikant högre betyg än t.ex. ungdomar (skillnaden är stor).
- De 190 som bor i någon av våra andra tätorter (inte kommunens centralort) ger också ett högre NRI än genomsnittet av övriga. Det är dessa som ger höga betyg inom frågeområdena Bostäder respektive Trygghet.
- 39 respondenter är födda i ett annat land. Dessa ger en mer positiv bild av Kommunikationerna
- Det är också tydligt att de som bott kortare tid i kommunen är mer nöjda med kommunens som plats att på än de som bott i kommunen längre tid än fem år.

- Ungdomarna ger även en mer pessimistisk bild av fritidsmöjligheterna, samtidigt som de är mer positiva till det kommersiella utbudet.
- Kvinnor är mer nöjda med det kommersiella utbudet än män. Särskilt utbudet av kaféer/barer/restauranger inom rimligt avstånd har förbättrats.

S3 Befolkningsutveckling, nettoökning av befolkningen.

Enligt SCB:s folkmängdsstatistik så ökade befolkningen i Östhammars kommun med en person under 2020.

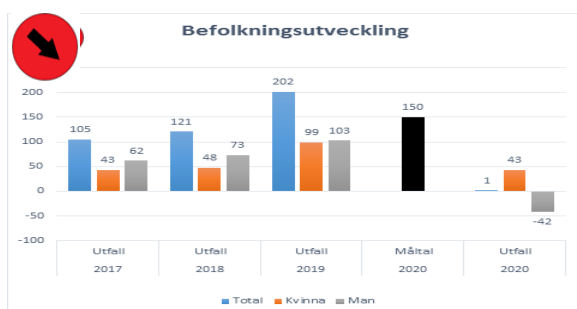
Det finns några intressanta förändringar jämfört med de senaste årens utveckling och jämfört med de första nio månaderna åren 2019. Flyttnettot har minskat från +135 till +38. Förklaringen bakom detta är att antalet utflyttade från kommunen ökat från 651 (första tre kvartalen 2019) till 735, samt att antalet döda under första nio månaderna ökat från 159 till 213

	Döda			Utflyttade		
	2019	2020	%	2019	2020	%
Norrtälje	489	550	61	1964	2008	44
Tierp	154	189	35	946	900	-46
Östhammar	159	213	54	651	735	84
Trosa	80	83	3	543	527	-16

Tabellen visar döda respektive utflyttade under årets första nio månader för 2019 och 2020.

Både Norrtälje och Östhammars kommun har tappat befolkning till följd av att fler dött respektive att fler har flyttat från kommunen under årets första nio månader jämför med samma period föregående år. I Östhammars fall handlar det om 138 individer.

Trosa och Tierps kommuner har - tvärtom - ökat befolkningen sett till dessa två faktorer.

Befolkningsökning under tidsperioden 2017 – 2020.

EN ATTRAKTIV OCH VÄXANDE KOMMUN en samlad bedömning för 2020

Boendeattraktiviteten är under 2020 oförändrad medan sysselsättning och trygghet är två av de områden där kommunen har fortsatt mycket goda resultat. Även bostadsbyggandet över den senaste femårsperioden är positiv. Dock ser vi en vändning avseende befolkningsutvecklingen under 2020, fler dör än föds samt att flyttnettot minskar. Det kan finnas fler orsaker till detta: fler flyttar ut, minskat bostadsbyggande under året samt pandemin. Det är fortsatt viktigt att vi har en proaktiv hållning och en god beredskap avseende bostadsutveckling, detaljplaner, markanvisning, VA-infrastruktur och kommunal service. Ett område där vi gör en väsentlig resultatförbättring är kommunens service till företagare. Där stiger vi från låga 60 till låga 70, en utveckling som är mycket positiv och som behöver bibehållas eller stärkas ytterligare. Även om några områden har en positiv utveckling nås inte det av kommunfullmäktige uppsatta målet.

Strategiskt inriktningsområde En hållbar kommun

Hållbar utveckling knyter ihop hållbarheten i ekosystemen med de sociala och ekonomiska utmaningar mänskligheten står inför. Det strategiska inriktningsområdet En hållbar kommun ringar in samtliga tre hållbarhetsaspekter. I korthet innebär det att vi strävar efter ett effektivt resursutnyttjande, ej skadar miljön och arbetar långsiktigt för att ta ansvar för kommande generationer; Att utveckla och bevara ska kunna växa tillsammans. Det betyder också att vi vill säkra jämlika och goda möjligheter till delaktighet, sammanhållning och engagemang liksom hälsa, välmående och trygghet genom hela livet.

S4 Långsiktig finansiering av välfärdstjänster

Kommunens långsiktiga resultatmål enligt policyn för god ekonomisk hushållning är att det ska uppgå till minst 2 % av skatter och generella bidrag. Detta för att över tid kunna finansiera större delen av en normal investeringsnivå. Det bidrar till att kommunens kort- och långsiktiga finansiella handlingsutrymme, i form av likviditet och soliditet, bibehålls.

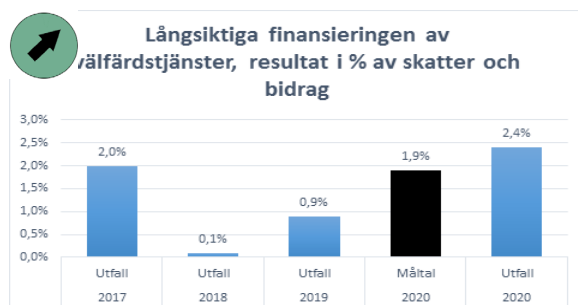
Östhammars kommun redovisar för 2020 ett överskott på 32,6 mnkr vilket motsvarar 2,4% av skatter och generella bidrag. Budgeterat resultat var ett överskott på 21,4 mnkr.

I samband med tertialrapport per april fattades beslut om återhållsamhet för inköp och ny- och återanställningar av personal. Beslutet då var baserat på den prognos SKR kom med i början av maj. Pandemin var då relativt ny i Sverige och prognoserna från SKR har varit osäkra under året. Kommunerna har tilldelats extra medel för att kompensera för lägre skatteintäkter och

extra kostnader avseende sjukfrånvaro och inom vård och omsorg i samband med pandemin.

Att kommunen kan redovisa ett överskott beror på positivt utfall för räntenetto 2,5 mnkr. samt skatteintäkter och generella statsbidrag på 13,9 mnkr. Verksamhetens nettokostnad uppgår till 97,6% av skatter och generella bidrag. Av kommunens nämnder är det endast kommunstyrelsen som visar underskott på 7,7 mnkr., I det resultatet finns det nedskrivningskostnader av engångskaraktär med 14,9 mnkr. Nedskrivningarna avser främst verksamhetslokaler som inte längre kan utnyttjas för sitt ändamål som skola eller förskola av hälsoskäl. Positivt är att övriga nämnder tillsammans visar ett överskott på 2,4 mnkr. samt att alla har vänt ett prognostiserat underskott till ett litet överskott.

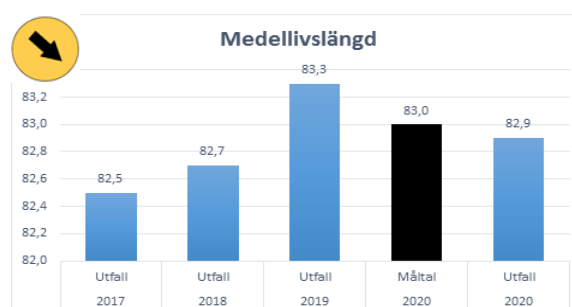

Ekonomiskt resultat som en procentsats av skatteintäkter och generella statsbidrag.

S5 Medellivslängd

Under 2019 så ökade medellivslängden kraftigt i såväl Östhammars kommun som i riket. På riksnivå berodde den stora ökningen delvis på en mild influensasäsong. Under 2020 dog ovanligt många i riket vilket delvis beror på den pågående Corona-pandemin. Detta ledde till att medellivslängden sjönk såväl i Östhammars kommun som på riksnivå. Medellivslängden är dock fortsatt hög i kommunen. Medellivsläng-

den för en kvinna i kommunen är nu 84,8 år (riksgenomsnitt 84,3 år) och för en man 81,1 år (riksgenomsnitt 80,6 år).

Värdet är ett genomsnitt av medellivslängd kvinna och medellivslängd man.

För att öka medellivslängden i kommunen har särskilda satsningar gjorts riktat till kommunens äldre. Gruppen 70+ är en av Kultur- och fritidsnämndens prioriterade grupper. De aktiviteter som planerades för 2020 påverkades starkt av pandemin och en stor del fick ställas in. Många i målgruppen är mindre benägna att ta del av digitala erbjudanden och det krymper möjligheterna att genomföra aktiviteter och nå samma antal.

För att nå ut gör kommunens hälsoutvecklare mejlutskick till alla ordförandena i pensionärsföreningarna cirka en gång per kvartal med frågor om hur deras verksamheter sett ut senaste tiden, utmaningar och vad de önskar för aktiviteter. Tips och länkar till hälsopoddar och TV-program samt påminnelser om vilka aktiviteter som är på gång.

Utöver dessa kontakter har hälsoutvecklaren kontinuerlig kontakt med tre ordföranden i kommunens pensionärsföreningar där är utbytet ömsesidigt.

Exempel på aktiviteter under 2020 som riktat

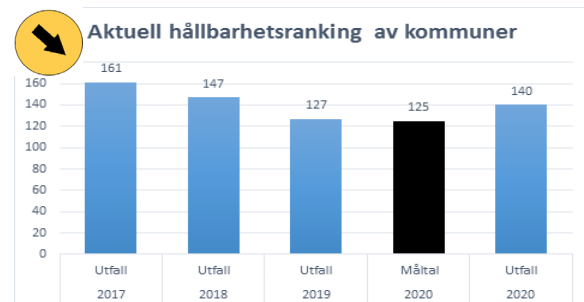
sig till 70+ med syfte att öka invånarnas hälsoläge har varit gratis introduktion på kommunens utegym, utomhuskonserter, öppet hus på gymmen (när de varit öppna), sömnföreläsning, yogaföreläsningar etc.

S6 Aktuell hållbarhets ranking

Årets resultat i Aktuell Hållbarhet visar en nedgång för Östhammars kommun från plats 127 till 140. Rankningen baseras på Aktuell Hållbarhets egen kommunenkät där flera verksamheter i kommunen berörs samt på data från 11 andra källor där kommunen antingen rapporterar in årligen eller som samlats in på annat sätt. Det rör bland annat statistik från Naturvårdsverket, Vattenmyndigheten, SCB, Kolada och Avfall Sverige. För utvärderingen av år 2019 som 2020 års ranking gäller, ingick också en helt ny del kopplad till klimatdata. Enkätdelen motsvarar 40 % av rankingen, kommunstatistik från externa datakällor 40 % och klimatdata 20 %.

Det finns flera områden där Östhammars kommun har en del att jobba vidare med i jämförelse med andra kommuner och där det bör vara möjligt att stärka arbetet för att stiga i rankingen till nästa år. Dessa områden är avfallshantering i kommunala verksamheter, utåtriktade aktiviteter inom avfallsområdet, kemikaliehantering i den kommunala verksamheten utöver lokalvården som redan arbetar med frågan, miljö- och återvinningskrav vid byggande, hantering av dagvatten, hållbarhetskrav på placeringar samt samarbete med företagare/näringslivet om cirkulär ekonomi. Dessa områden finns representerade både i den enkät kommunen svarar på men också i den statistik som samlas in från externa datakällor. Genom större eller mindre insatser inom dessa områden kan kommunen ta kliv framåt som påverkar rankingen.

Det finns också ett par områden där Östhammars kommun kan ha svårare att stärka arbe-

Ranking kommuner. En lägre placering är bättre

tet, där det krävs stora insatser för en mindre kommun att utveckla sitt hållbarhetsarbete. Ett sådant område är koldioxidbudget, som kräver en hel del analys och implementering för att fungera. Här bedöms Östhammars kommun ha svårare att göra en snabb förbättring.

Östhammars kommun ligger på samma nivå eller har förbättrat sig inom andra delar av rankingen. Det aktiva arbetet inom samtliga dessa områden behöver fortgå för att hålla kursen mot styrtalet. Det gäller samverkansprojekt inom klimat och energi, minskade koldioxidutsläpp från samhällsbetalda transporter och kommunens fordonsflotta, livsmedelsstrategi, naturvård och friluftsliv samt medborgarnas bedömning av kommunens miljöarbete. Det genomförda arbetet tillsammans med Gästrikre vatten AB med att ta fram en kommunal vattenförsörjningsplan och det pågående arbetet med att ta fram en VA-plan påverkar rankingen i positiv riktning, liksom kommunens övriga arbete med dricksvatten och förbättrad vattenkvalitet. Det är viktigt att arbeta vidare med vattenfrågor i ett brett perspektiv.

EN HÅLLBAR KOMMUN

en samlad bedömning för 2020:

Kommunstyrelsen konstaterar att det finansiella 2% målet, 2% i överskott på skatter och bidrag, kommer att uppnås. Årets resultat skall ses genom det filter som Covid-19pandemin utgör. Ökade kostnader och väsentligen ökade intäkter har gjort prognosarbetet till kvalificerade gissningar med stor osäkerhetsgrad. Kommunstyrelsen konstaterar samtidigt att verksamhetens kostnader avsevärt överstiger budget samtidigt som skatteintäkter och bidrag kommer att minska under nästkommande år. Det är fortfarande angeläget att fortsätta arbetet med att minska verksamhetens kostnader. När det gäller tidskriften Aktuell Hållbarhets ranking om vårt ekologiska avtryck faller vi något i årets resultat. Målet avseende social hållbarhet, medellivslängd, är inte helt relevant under detta år. Kommunstyrelsen konstaterar att målet inte nås.

Strategiskt inriktningsområde En lärande kommun

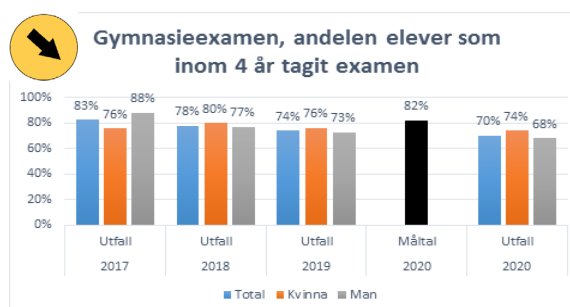
Allt fler arbeten kräver högre utbildning och risken är stor att personer med bristfällig utbildning hamnar allt längre ifrån arbetsmarknaden och anställningsbarhet. Förbättrad skolframgång och det livslånga lärande är framgångsfaktorer för minskat utanförskap. Ett sätt att arbeta för en förbättrad kompetensförsörjning är samverkan mellan skola, akademi och näringsliv.

S7 Andel elever som tagit gymnasieexamen inom fyra år

Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för 4 år sedan med examen inom 4 år, inkl. IM var 70,1 % (riket 69,9 %).

Genomströmningen inom 4 år för elever på yrkesprogrammen var 91,4 % (riket 76,4 %) och på de högskoleförberedande programmen 89,1 % (riket 84,2 %). Genomströmning inom 4 år för elever som började på något IM-program var 21,6 % (riket 13,4%).

Genomströmningen för elever på nationella program inom fyra år är fortsatt gott både i jämförelse med riket och med övriga kommuner i regionen. Utmärkande för 2020 är att genomströmningen ökade för männen på både yrkesprogram och på högskoleförberedande program. Även kvinnor på högskoleförberedande program ökade genomströmningen medan genomströmningen för kvinnor på yrkesprogrammen minskade något.

Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%).

Den minskade genomströmningen inom 4 år kan förklaras av att över 59 % av eleverna som började gymnasieskolan 2016, påbörjade sin gymnasieutbildning på något av IM-programmen och av dessa var hela 60 % elever som gick på språkin introduktion och var därmed nyanlända till Sverige. Dubbelt så många av eleverna på

nationellt program (14 %) än i riket (7 %) bytte program under studietiden. Meritvärdet från grundskolan var relativt lågt, likaså andel elever behöriga till yrkesprogram. Elever som byter utbildning, gör studieuppehåll eller börjar på ett introduktionsprogram kan behöva ett fjärde eller femte studieår för att slutföra ett nationellt program i gymnasieskolan. Därutöver finns det elever som behöver längre tid på sig att slutföra gymnasieutbildningen av andra orsaker samt elever som avbryter sina studier. Målet för elever som börjar introduktionsprogrammen kan också vara att förbereda en elev för arbetslivet eller vidare studier. Introduktionsprogrammen har också olika syften och ska leda till etablering på arbetsmarknaden eller så god grund till fortsatt utbildning som möjligt. Bland annat visar Skolverkets studie av elever som gått introduktionsprogram att 74 procent av eleverna var sysselsatta i antingen förvärvsarbete eller studier fem år efter att eleverna börjat på introduktionsprogram. För elever som gått nationella program var andelen sysselsatta 90 procent.

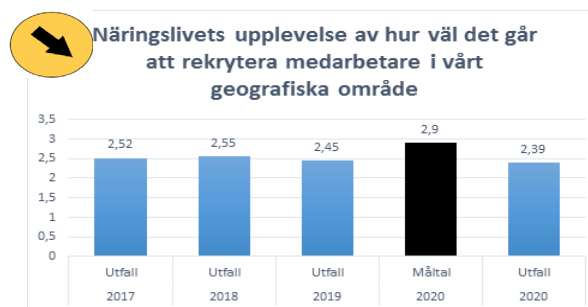
En faktor som just detta år varit svår att dra slutsatser om är hur mycket förändrade omständigheter till följd av covid-19-pandemin påverkat studieresultaten i gymnasieskolan. Vi ser att det på grund av detta finns en uppbyggd "utbildningsskuld" i gymnasieskolan. Fler elever än tidigare har förlängd studiegång. En ökat behov av särskilt stöd och andra insatser från elevhälsan kommer att behövas.

S8 Näringslivets upplevelse av hur väl det går att rekrytera medarbetare

Årets resultat av Svenskt Näringslivs Företagsklimatenkät visar på en fortsatt nedgång gällande våra lokala företagens tillgång på arbetskraft med relevant kompetens. Föregående

de år var betyget 2,45 på en 6-gradig skala där 4 anses vara bra medan 6 är utmärkt. Efter det första halvåret av 2020 är betyget 2,39. Det är den lägsta noteringen sedan 2003. På Sverigenivå har den nedåtgående trenden brutits och ökat något sedan föregående år med betyget 2,78.

Faktorer som påverkar tillgången på arbetskraft kan vara tätortsstorlek, närhet till större tätort och pendlingsmönster. Nytt för i år är därför att Svenskt Näringsliv har valt att dela upp kommunerna där Östhammar tillhör gruppen lågpendlingskommuner (nära större stad – kommuner där mindre än 40 procent av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad). Gruppen består av totalt 35 kommuner och Östhammar placerar sig på plats 30.

Näringslivets bedömning på en skala 1 – 6 där ett högre värde är bättre.

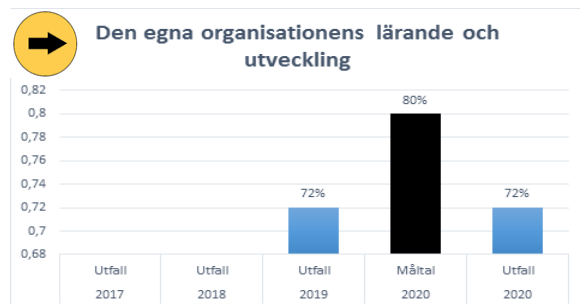
Analysen vi gör, baserat på undersökningen Stora jobbstudien (Kairos Future) samt de kontakter vi själva har med det lokala näringslivet, visar på att våra större företag främst saknar tillgång till högutbildade medarbetare. Närmsta högre utbildningssäte är i Uppsala, Stockholm och Gävle varför förbindelserna behöver stärkas för att underlätta pendling. Utöver det bör vi satsa på attraktiva boenden och att synas tillsammans med vårt privata näringsliv för att marknadsföra Östhammars kommun som en

plats att bo, leva och verka i. Det är ett långsiktigt arbete som inte ger några effekter på kort sikt. Våra mindre och medelstora företag saknar yrkesutbildad spetskompetens. Även de skulle gynnas av ovanstående insatser och möjligen även att gå samman för uppdragsutbildningar.

För att främja en positiv utveckling av företagsklimatet och specifikt tillgången på arbetskraft med relevant kompetens, träffas representanter från kommunen och det privata näringslivet regelbundet för att diskutera insatser vi med fördel gör tillsammans.

S9 Den egna organisationens lärande och utveckling

Den egna organisationens lärande mäts genom en enkät med frågeställningar om lärande och kompetensutveckling till medarbetare. Årets mätning har visat att utfallet är detsamma som föregående års utfall. Att vi inte förbättrat oss beror sannolikt på att 2020 präglats av pandemin och de insatser som normalt uppfattas som lärande och utvecklande såsom sedvanliga kurser och utbildningar har genomförts i mindre omfattning. Initialt under våren och hösten 2020 ställde arrangörerna de flesta kurserna in och först mot slutet av 2020 ställdes de om till digitala format.

Andelen anställda som upplever att de utvecklats i jobbet under det senaste året

EN LÄRANDE KOMMUN

en samlad bedömning för 2020:

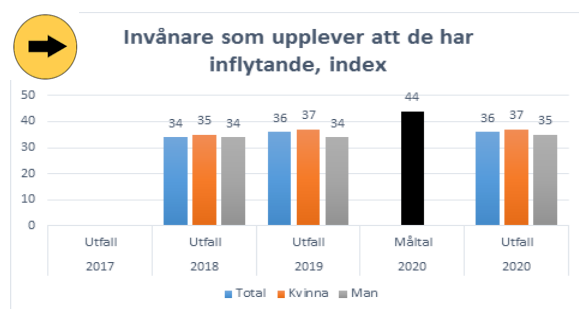
Kommunstyrelsen konstaterar att det varit ett komplext år för lärandet. Året har innehållit såväl stora omställningar som ett explosionsartat lärande om digitalisering. Resultaten i gymnasieskolan går ner något och ligger något över eller i paritet med riket. Särskilt svårt har det varit för nyanlända med bristande språk och/eller förkunskaper. Fler än tidigare behöver längre tid för att klara sina gymnasiestudier. För näringslivet fortsätter den svåra rekryteringssituationen. De större företagen behöver högutbildad arbetskraft medan de små och medelstora företagen behöver yrkesutbildad personal med spetskompetens. Kommunorganisationens eget lärande ligger på samma nivå som föregående år. Att vi inte förbättrat oss kan förklaras av att många utbildningar ställdes in under perioden mars-september, innan omställningar till digitala utbildningar kom igång. Kommunstyrelsen konstaterar att målet inte nåtts för innevarande år.

Strategiskt inriktningsområde En öppen kommun

Ett hållbart samhälle tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget. En viktig aspekt i detta är människors känsla av sammanhang och möjlighet att vara delaktiga och kunna påverka. Utöver att rösta i allmänna val erbjuder kommunen flera ingångar för invånare att delta i den lokala samhällsutvecklingen. Bland annat handlar det om att bjuda in till medborgardialoger kring viktiga frågor, tillhandahålla lättillgängliga tjänster för engagemang och skapa insyn i kommunens verksamheter.

S10 Invånare som upplever att de har inflytande

För styrtalet vi följer kan vi konstatera att vi för året inte når våra ambitioner, utan ligger kvar på samma betygsnivå som föregående år.

Värdet består av ett index där ett högre värde är bättre. 2017 gjordes ingen undersökning i Östhammars kommun

För helåret 2020 så kan konstateras att mycket blivit annorlunda för förutsättningarna att uppleva inflytande. Sverige drabbades under första kvartalet av Covid-19-pandemin som kom att innebära social distansering och ett förändrat arbetssätt med distansarbete/undervisning för

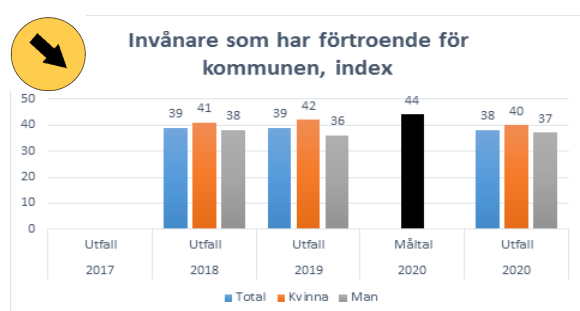
såväl kommunen som många arbetsplatser och enskilda att ha dialog internt och externt.

Förutsättningarna för sammanträden och dialogmöten påverkades på nämndnivå, men också de enskilda mötena med brukare och elever. Besöksförbud på äldreboenden och begränsningar i antal personer vid offentliga tillställningar samt olika verksamheter har skapat mycket begränsningar i de personliga mötena i samhället som helhet.

Våra informationskanaler och informationsforum var redan innan pandemin viktiga delar i den infrastruktur som ska underlätta för kontakter, tillgänglighet och inflytande. Under pandemin har kommunen arbetat för att överbrygga distanseringen genom tillgängliggörandet av en stor mängd information och kommunikation i våra kanaler men också med olika tekniska lösningar (utomhusmöten, besök via I-pads, olika mötesplattformar, web-sändningar med chattfunktioner mm) för att inte tappa möjligheten till dialog. Den ökande tekniska användningen i samhället ställer också krav på kommunen att möta upp på de behov som våra medborgare fått och sannolikt önskar bibehålla till stor del. Det som till förstörone kan ses som tillfälliga lösningar behöver bli en del i vår verktygslåda för inflytande och dialog. Några av våra fora (allmänhetens frågestund och fysiska besök) har påverkats negativt av Covid-19-pandemin medan andra kanaler (web, Facebook och epost) varit en del av vår anpassning till social och fysisk distansering. Totalt har vi ökat våra kontakter med över 14% och i de digitala kontakterna med 20-25%.

S11 Invånare som har förtroende för kommunen

SCB mäter invånarnas förtroende för kommunen, årligen. Sedan 2016 ligger resultatet på en stabil men låg nivå, under riksgenomsnittet men i paritet med länets övriga kommuner. Förtroendet skapas av den service, den tillgänglighet och den kvalitet vi levererar. Förtroendet skapas även av de dialoger vi genomför, vårt bemötande och vår transparens. Resultatet 2020 är mer svåranalyserat än tidigare, pandemin har inneburit att såväl dialoger som service och tillgänglighet har begränsats och senare delvis ersatts av nya och oprövade kanaler. Måltalet är ambitiöst och vi kommer ej att nå målet 2020. Till 2021 har förvaltningen givits i uppdrag att särskilt utveckla metoder för att öka förtroendet för kommunens verksamheter och företrädare.

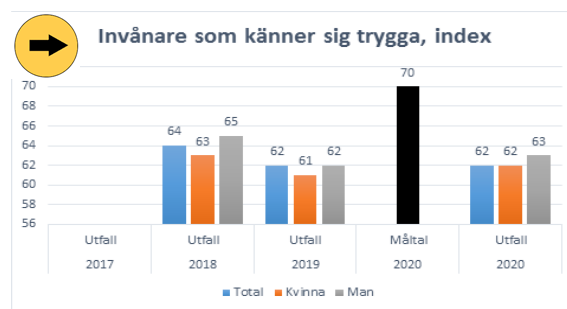
Värdet består av ett index där ett högre värde är bättre. 2017 gjordes ingen undersökning i Östhammars kommun

S12 Invånare som känner sig trygga

Trenden i landet är att den upplevda tryggheten går neråt. Östhammars kommun har hittills följt med den trenden neråt men ligger fortfarande på en ganska hög nivå av upplevd trygghet. Det finns en del saker som vi kan förvänta oss påverkar den allmänna känslan av trygghet, det kan påverka utfallet i medborgarenkäten. Det

sker mycket i landet i stort, dödsskjutningar och andra våldsbrott, och även geografiskt nära oss, i Uppsala, har det rapporterats om skjutningar och våld. Det kan bidra till att invånarna känner en större otrygghet.

Året 2020 har varit annorlunda, hela samhället har varit påverkat av den pandemi som fortfarande råder. På krisberedskapssidan har vi arbetat i stab under stor del av våren, där vi arbetat hårt med att hantera alla de konsekvenser pandemin har lett till. Detta rustade oss inför hösten där vi har haft god kapacitet att klara den andra vågen av sjukdomsfall. Vi har klarat hösten utan att ta upp arbetet i stabsläge, vi har haft vår ISF (inriktnings- och samordningsfunktion) igång för att hantera läget.

Värdet består av ett index där ett högre värde är bättre. 2017 gjordes ingen undersökning i Östhammars kommun

Kommunen har tillsammans med polisen ett tecknat samverkansavtal samt ett årligt medborgarlöfte där 2020 års medborgarlöfte är ett utökat arbete kring den upplevda tryggheten avseende bostadsinbrott. Syftet är att stärka den upplevda tryggheten mot inbrott i hemmet. Detta genom att tillsammans anordna tre informationsträffar om grannsamverkan, förslagsvis i tätorterna Östhammar, Alunda och Gimo. Detta

har inte kunnat genomföras alls på grund av Covid-19-pandemin. Detta till trots har det ändå startats några grannsamverkansgrupper runt om i kommunen. Vi ser även i medborgarundersökningen att den upplevda tryggheten har ökat avseende bostadsinbrott, 2019 var siffran 5,4 och 2020 hade den ökat till 5,9.

Socialförvaltningen har inom sina verksamheter satt upp mål på sina trygghetsskapande tjänster. De följer upp handläggningstiden på bland annat utredningar där behovet av äldreomsorg samt ekonomiskt bistånd utreds. Socialförvaltningen/äldreomsorgen har under året även varit en av kommunens verksamheter som har varit hårdast drabbad av pandemin. Trots de påfrestningar som verksamheten har utsatts för har vi klarat av våra åtaganden på ett bra sätt.

Barn och utbildningsförvaltningens trygghetsskapande område är för att ta ett exempel skolmiljön. Deras arbete omfattar att stödja pedagogisk personal till att kunna erbjuda en trygg miljö med studiero för alla elever. Detta har varit en utmaning under året som gått då det funnits en del oro bland både föräldrar, barn/elever och personal rörande läget kring bland annat smittspridning.

Kommunen gjorde i delårsrapporten prognosen att man inte skulle nå upp till det satta målet om 70 för styrtalet Invånare som känner sig trygga. Den prognosen visade sig stämma; utfallet för året landade på 62. Det är samma värde som för 2019. Östhammars kommun ligger fortsatt en bit över genomsnittet i Sverige. I resultatet så påvisas att män i lite högre utsträckning känner sig tryggare än kvinnor, men det är inga stora skillnader

Att Östhammars kommun skulle följa med neråt i trenden som finns i stort i Sverige, att invånare känner sig mer otrygga, var således inte ett korrekt antagande. I undersökningen har vi inte sett att pandemin har satt sina spår hos invånare avseende känslan av upplevd trygghet.

EN ÖPPEN KOMMUN

en samlad bedömning för 2020:

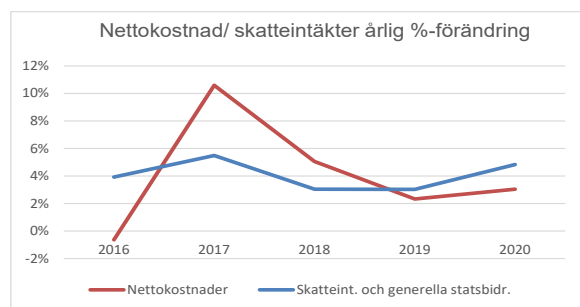
Kommunstyrelsen konstaterar att förtroende, inflytande och trygghet varit särskilt intressanta områden under 2020. Kommunstyrelsen konstaterar även att målen för 2020 ej kommer att uppnås. Avseende inflytande och förtroende har förvaltningen givits ett uppdrag att utveckla metoder för detta område. Resultatnivån är i paritet med senare år. Den del som utvecklats starkt under året är deltagandet/besökanden i samtliga av våra kontaktkanaler, som ökat avsevärt. Dessutom placerar sig kommunen på topp-tio-listan över kommuner som bedriver kundtjänst. Östhammar Direkt placerar sig som 1:a avseende bemötande. Kommunstyrelsen konstaterar vidare att, i likhet med landet i övrigt, så faller trygghetssiffrorna, om än från en god nivå. Det finns skäl att fortsätta det brottsförebyggande arbete som startat under 2020. Målet kommer ej att uppnås under året.

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

För 2020 har Östhammars resultat och ekonomiska ställning förbättrats påtagligt. Detta är inte unikt för Östhammar utan gäller för flertalet av Sveriges kommuner. Östhammars kommun redovisar ett resultat på 32,6 mnkr för 2020 vilket är ett överskott mot budget på 11,2 mnkr. Koncernen Östhammars kommun redovisar ett resultat på 71,7 mnkr. Glädjande är att alla nämnder utom kommunstyrelsen redovisar ett resultat som är i nivå med tilldelad budget. Anledningen till att kommunstyrelsen inte kunde hålla sin budget beror på nedskrivning av värdet på två skolor. Annars hade man hållit budget. Byggnaderna går inte att använda och kommer rivas. Nedskrivningen kostade 15 mnkr

Nettokostnaderna för kommunen ökade med 3 % under 2020 vilket är samma ökningstakt som 2019. Covid-19epidemin har påverkat alla kommunens verksamheter och då framförallt vård och omsorgsverksamheten samt skolan. Detta har medfört högre kostnader men eftersom staten har varit mycket generös har dessa merkostnader kompenserats fullt ut och mer därtill genom riktade och generella statsbidrag.

Ökningen av skatter och statsbidrag ska var högre än ökningen av nettokostnader. Den blå linjen ska ligga högre än den röda linjen

Det är nästintill omöjligt att beräkna hur mycket Covid-19 epidemien påverkat kommunens ekonomi. Tabellen nedan visar en uppskattning av merkostnaden för varje nämnd. Kommunen har kompenserats på flera sätt av staten dels genom kompensation för sjuklönekostnader och sänkta arbetsgivaravgifter och riktade statsbidrag som gått till nämnderna, främst socialnämnden. Socialnämnden erhöll i början på 2021 ytterligare kompensation från staten för merkostnader.

Kommunen har dessutom fått ökade generella statsbidrag för att kompensera för minskade skatteintäkter. Av vad som framgår nedan och i driftredovisningen synes de höjda statsbidragen överstiga de minskade skatteintäkterna rejält men då ska man beakta att skatteintäkterna för 2020 är en prognos och säkert vet man först i början av 2022 när skatten för 2020 slutligen fastställs.

Uppskattad påverkan på kostnader / intäkter för covid 19 tom december mnkr

	KS	BMN	KUF	BUN	SOC	Totalt
Ökade kostnader/ minskade intäkter	-2,6	-2,2	-1,0	-4,1	-20,1	-30,1
Minskade kostnader/ ökade intäkter	7,8	0,1	0,2	3,5	16,6	28,2
Skatteintäkter						-15,8
Generella statsbidrag						41,7
Effekt för kommunen	5,1	-2,1	-0,9	-0,5	-3,5	24,0

Östhammars kommuns nettokostnader inklusive avskrivningar tog i anspråk 97,6% av skatteintäkter och generella statsbidrag eller annorlunda uttryckt resultatet var 2,4 % av skatteintäkter och generella statsbidrag . 2019 utgjorde nettokostnaderna 99,3 %.

Tack vare det goda resultatet kunde kommunen finansiera merparten av årets investeringar med egna medel. Den så kallade självfinansieringsgraden är 85 % under 2020.

Soliditet är ett mått som visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med skatteintäkter och eget kapital. Soliditeten var vid årsskiftet 48% vilket är en försämring med två procentenhet sedan 2019. Inklusiva samtliga pensionsförpliktelser uppgick soliditeten till 22 % vilket är en förbättring. Detta placerar Östhammar under medelvärdet, 26%, för svenska kommuner men vi är bättre än genomsnittet för lågpendlingskommuner, den kommunkategori som Östhammar tillhör.

Soliditeten inkl pensionsförpliktelser visar kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme, ju högre tal desto bättre.

Lån och skulder

Under året har Östhammar ökat sina långsiktiga lån med 50 mnkr den totala skulden låneskulden uppgår till 470 mnkr motsvarande 21 666 kr/kommuninvånare. Jämfört med riksnittet har Östhammar lägre lån per invånare. Även Östhammar vatten har ökat sin lån med 50 mnkr. Koncernens långsiktiga låneskuld uppgår till 1 245 mnkr. Kommunen har under året lånat

ut 13,5 mnkr till Trafikverket för att finansiera muddring av farleden in till Hargshamn.

Pensionsförpliktelser

En annan post med stor påverkan på kommunens ekonomi är pensionsförpliktelser. Kommunens totala pensionskostnader inklusive sociala avgifter uppgick till 90 (79) mnkr 2020. Löpande pensionsutbetalningar avseende pensioner intjänade före 1998 kostade är konstanta och förväntas inte öka framöver. Däremot kommer kostnaden för övriga pensioner att öka i takt med att den relativa andelen av de anställda som omfattas av dessa regler ökar. Det gäller särskilt anställda med en förmånsbestämd tjänstepension. Den förmånsbestämda delen är svårberäknad då enstaka individer kan resultera i kostnader på flera hundratusen för ett enstaka år.

Kommunens totala pensionsskuld vid utgången av 2020 var 494 (510) mnkr. Av dessa redovisas 66 mnkr i balansräkningen och övriga 445 mnkr som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen, dvs den syns inte i kommunens bokföring. Pensionsskulden beräknas minska till 468 mnkr år 2023. 68 mnkr redovisas som avsättning och 400 mnkr som ansvarsförbindelse.

Kommunen har inte fonderat och förvaltar inga pensionsmedel. Den förånsbestämda delen av pensionsåtagandet är försäkrad och premien betalas löpande.

Skattekraften

Begreppet skattekraft är den genomsnittliga beskattningsbara förvärvsinkomsten per kommuninvånare. Kommunens skattekraft var 214 757 kr 2020 vilket är 97 procent av riksgenomsnitt, en nivå som vi legat på under ett flertal år. Skattekraften är trögrörlig och för att nå upp till rikssnittet behöver kommunens skattekraft öka snabbare än landet i övrigt. Skillnaden i skattekraft mellan kommuner utjämnas till stor del genom det kommunala utjämningsystemet.

Kommunens skattesats var 21,69 kr och den genomsnittliga för riket är 20,70 kr. Skattesatsen har legat på samma nivå under flera år.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Kommunallagen föreskriver att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. För att uppnå detta ska fullmäktige ange en målsättning för kommunens finansiella utveckling och ställning. Vidare står i kommunallagen att kommunen ska ha en ekonomi i balans vilket innebär att kommunen inte får anta en budget där kostnaderna är högre än intäkterna. I budget för 2020 beslutade kommunfullmäktige om tre mål för god ekonomisk hushållning.

1 Östhammars resultat ska på lång sikt uppgå till minst 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. För 2020 är beslutet att resultatet ska uppgå till 1,9 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.

För 2020 uppnås målet. Östhammar redovisar ett resultat på 2,4 %

2 Verksamhetens nettokostnad får inte öka snabbare än ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Målet uppnås. Under perioden har verksamhetens nettokostnader ökat med 3,0 procent och skatteintäkter och generella statsbidrag med 4,3 procent. Att så är fallet beror på de extra generella statsbidrag som erhållits. Utan dessa skulle ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag stanna på 1,7 procent.

3 Samtliga nämnder följer budget. Om en nämnd prognostiserar ett underskott/överskott på 1% eller mer från budget ska kommunstyrelsen underrättas.

Målet uppnås inte. Kommunstyrelsen redovisar ett underskott mot budget som överstiger 1 %.

BALANSKRAVSRESULTAT

Balanskravet är ett lagkrav som kommunen enligt kommunallagen måste uppfylla. Balanskravet säger att en kommun måste besluta om en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om kommunen redovisar ett utfall där kostnaderna överstiger intäkterna måste underskottet täckas med ett överskott inom tre år. Kommuner ska i sin årsredovisning lämna uppgifter om årets resultat efter balanskravsjusteringar.

Balanskravsresultat mnkr

Årets resultat från resultaträkningen	32,6
Reducering av samtliga realisationsvinster	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	32,6
Reservering av medel från resultatutjämningsreserven	0,0
Användning av medel från resultatutjämningsreserven	0,0
Summa	32,6

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Folkmängden i Östhammars kommun förväntas öka till drygt 22 900 invånare 2024 enligt SCB:s senaste befolkningsprognos. En ökning med sexhundrafemtio personer jämfört med sista december 2020. Kommunens egen prognos är 22 850 invånare 2024.

Andelen invånare över 65 år och andelen invånare upp till 18 år förväntas under samma tid öka snabbare än befolkningen i stort. Dessa grupper ökar sin relativa andel av befolkningen. Andelen 19-64 år förväntas i stort sätt ligga stilla under samma period. Ett faktum som gäller för flertalet svenska kommuner.

Det innebär att Östhammar står inför tuffa ekonomiska förutsättningar de närmaste åren. I kommunens budget för åren fram till 2024 beräknas skatteintäkterna och generella statsbidrag öka med i snitt en procent per år. Detta ger vid hand att nettokostnaderna för kommunen inte får öka med mer än en procent per år. De senaste två åren har nettokostnaderna ökat med runt två procent årligen.

Kommunens budgeterade resultat fram till 2024 varierar från drygt en procent till 0,3 procent av skatter och generella statsbidrag. Det innebär att kommunen måste låna till en stor del av kommande års investeringar då resultatet är för lågt för att kunna finansiera dessa med egna medel.

DEN KOMMUNALA KONCERNEN

Koncernen Östhammars kommun består förutom av kommunen av bolagen Östhammar vatten AB, Hargs hamn AB, som ägs av Östhammars kommun till 89% och Dannemora gruvfastighet AB. Östhammarshem är en stiftelse och ägs formellt inte av kommunen men då kommunen borgar för stiftelsen lån har kommunen ett avgörande inflytande.

Bolagen Östhammars industrifastigheter och Östhammars vård och omsorg är avvecklade under 2020.

Omsättningen för bolagen i koncernen exkl Östhammars kommun uppgick under perioden till 278 (288) mnkr. Periodens resultat uppgår till 34 (6) mnkr.

Östhammarshem redovisar en omsättning på 166 (167) mnkr jämfört med 2019. Resultatet uppgår till 24 mnkr. Under perioden har bolaget fokuserat på att minska kostnader för underhåll och reparationer. Arbetet med omlokaliseringen av huvudkontoret för att kunna skapa bostäder i nuvarande huvudkontor fortskrider. Det pågår också projekt att omvandla Solgården till användbara lokaler, Byggmästaren i Gimo till

bostäder samt Gräsö skola till bostäder. Fastigheten på Centrumvägen i Alunda är riven för att ge plats för nya bostäder

Hargs Hamn AB redovisar en omsättning till 57 (65) mnkr. Resultatet uppgår till 8 (0) mnkr. Hamnen hade 169 (227) angörande fartyg under perioden. Minskning förklaras främst av minskad hantering av bränslepellets och vägsalt pga en mild vinter. Det stora investeringsprojektet att bygga 200 meter ny kaj fortskrider enligt plan. En fördjupning av farleden i till hamnen har inletts.

Östhammar vatten AB redovisade en omsättning på 52 (55) mnkr och ett resultat på 1,9 mnkr.

Vattenförbrukningen är mycket hög under sommaren och i maj infördes begränsningar för vattenanvändningen i hela kommunen. Arbetet med vattenöverföringsledning från Örbyhus till Österbybruk och Alunda för att långsiktigt säkra vattentillgången fortsätter enligt plan.

Kommunens dotterbolag Dannemora Gruvfastighet AB har inte haft någon verksamhet under året.

Koncernen Östhammars kommun mnkr	2016	2017	2018	2019	2020
Bruttoomsättning	1 466	1 574	1 622	1 681	1 678,5
Balansomslutning	2 208	2 525	2 545	2 555	2 770,8
Resultat					
Östhammars kommun	71,0	23,5	1,1	11,2	32,6
Östhammarshem	23,4	13,4	15,5	7,4	24,5
Hargs hamn AB	0,0	0,0	0,0	0,0	6,2
Dannemora gruvfastighet AB	-7,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Östhammar vatten AB	-	-2,0	0,0	-1,7	1,9
Eliminering obeskattda reserver		2,1	4,9	11,4	-10,4
Summa	86,6	36,9	21,5	28,3	71,7

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Östhammars kommun är beroende av engagerade medarbetare för att kunna leverera välfärd – nu och i framtiden. Vid årsskiftet hade vi 1744 tillsvidareanställda (fast anställda) medarbetare. Vi sysselsätter också ett stort antal personer i olika former av tidsbegränsade anställningar.

De flesta av våra medarbetare arbetar inom förskola, skola, vård och omsorg. Vi har också många medarbetare kopplat till exempelvis måltid, städ, socialtjänst, administration och ledningsfunktioner. Många av våra yrkesgrupper är traditionellt kvinnodominerade.

I det här sammanhanget använder vi oss av begreppet årsarbetare. Det är ett sätt att summera arbetstid, exempelvis två anställda som är anställda femtio procent vardera under hela året räknas som en årsarbetare. Under 2020 kostade löner, arvoden och övriga ersättningar 988 (961) mnkr (av detta var 687 (676) mnkr löner, 231 (223) mnkr arbetsgivaravgifter och 70 (62) mnkr pensioner).

Kompetensförsörjning

Kommunen har sedan 2018 en strategi för att stärka kompetensförsörjningen. Många verksamheter, främst inom Socialförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen, känner av bristande tillgång på utbildad och erfaren personal att rekrytera. Då vi inte kan förlita oss på att rekrytera nya medarbetare behöver vi istället arbeta för att behålla den kompetens vi redan har hos oss genom sänkt personalomsättning, minskade sjuktal (se God arbetsmiljö) och höjd sysselsättningsgrad (se Lika möjligheter).

Under 2020 avslutade totalt 193 tillsvidareanställda medarbetare sin anställning i Östhammars kommun, varav 32 på grund av pension. Det ger en total personalomsättning inom kommunen på 11 % (9 % exkluderat pensionsavgångar). Motsvarande siffror för 2019 var 12 % (respektive 10 %). Kommunens totala personalomsättning har alltså minskat något. Det förklaras sannolikt av minskad rörlighet på arbetsmarknaden som en följd av en avmattad

Antal anställningar per nämnd 2020-12-31

Anställningar Totalt

	KS/ KLF	KS/ TEK	KS/ AME	BMN	KFN	BUN	SN	2020	2019	2018	2017	2016
Tillsvidareanställningar	53	156	76	35	41	677	706	1 744	1 765	1 772	1 770	1 716
- varav kvinnor	45	121	55	19	28	569	642	1 479	1 508	1 511	1 518	1 482
- varav män	8	35	21	16	13	108	64	265	257	261	252	249
- omräknat till årsarbetare	52	145	63	35	31	644	618	1 589	1 611	1 606	1 590	1 541
Visstid omräknat till årsarbetare	0	4	19	4	3	55	42	184	105	144	130	83
Vikariat omräknat till årsarbetare	1	3	10	2	2	12	26	56	55	52	75	91

konjunktur och utbrottet av Covid-19, men även insatser för att minska personalomsättningen kan vara en del av förklaringen.

Eftersom vi vill bli bättre på att behålla den värdefulla kompetens vi har hos oss tittar vi på andelen personer som lämnat oss av andra skäl än pension när vi bryter ner personalomsättningen på förvaltningsnivå.

Störst förändring mot föregående år ser vi inom Samhällsbyggnadsförvaltningen där personalomsättningen exklusive pensioner under 2020 motsvarade 8 %. Det är en markant förändring i positiv riktning jämfört med 25 % (2019) respektive 21 % (2018). Förutom effekten av konjunkturen och Covid-19 är sannolikt förvaltningens satsning på systematiskt arbetsmiljöarbete och förbättringsarbete en förklaring.

Högst personalomsättning exklusive pensioner ser vi inom Kultur- och fritidsförvaltningen med 14,6 %. Den höga omsättningen kan förklaras av att man har relativt hög andel deltids-tjänster och medarbetare som önskar arbeta heltid söker sig därför vidare. Även här har det skett en utveckling i positiv riktning jämfört med 2019 års 22 %.

Även om Barn- och utbildningsförvaltningen

och Socialförvaltningen inte är de förvaltningar som har högst personalomsättning så är det ändå de som lider mest av kompetensbristen idag. Det är också de som har störst utmaningar framför sig med hänsyn till vår demografi, som visar på en ökande andel barn och äldre relaterat till övriga befolkningen. Barn- och utbildningsförvaltningens personalomsättning exklusive pensioner uppgick till 7,6 % (9 % 2019) medan Socialförvaltningens personalomsättning exklusive pensioner uppgick till 13,5 % (9 %).

Trygg anställning

En hållbar arbetsgivare måste kunna erbjuda trygga anställningar. Tillsvidareanställning ("fast anställning") är den tryggaste anställningsformen. Ett stort antal personer har haft någon form av tidsbegränsad anställning under året. Timanställning är den mest otrygga av de tidsbegränsade anställningsformerna. Under 2020 har arbete motsvarande ungefär 190 årsarbetare utförts inom ramen för timanställningar. Nästan hälften har utförts av vårdbiträden (många som semestervikarier). Många av timmarna har också utförts av undersköterskor, barnskötare och boendeassistenter.

Övertid och fyllnadstid är beordrad arbetstid som utförs utöver ordinarie tjänstgöringsgrad. Den inarbetade tiden kan tas ut i tid eller i pengar. Under 2020 betalade kommunen ut totalt drygt 11 mnkr i ekonomisk ersättning för över- och fyllnadstid (drygt 40 000 arbetade timmar). Ersättningen för övertid- och fyllnadstid är högre än den ordinarie lönen per timme.

Lön och förmåner

Anställda i Östhammars kommun omfattas av

kollektivavtal som reglerar bland annat löner, ersättningar och förmåner.

Löneöversynens genomsnittliga löneökning var 2,23 % (2,25 % för kvinnor och 2,11 % för män) för tillsvidareanställda. Den genomsnittliga löneökningen var 668 kr (667 kr för kvinnor och 671 kr för män). Medianlönen, omräknat till heltid, var efter löneöversynen 30 366 kr (27 975 kr för kvinnor och 30 500 för män). Till Kommunals avtalsområde betalades det även ut ett engångsbelopp på 4.541.618 kr.

Personer som har en tillsvidareanställning eller längre tidsbegränsad anställning i Östhammars kommun kan välja att utnyttja ett friskvårdsbidrag på 1000 kr per år. 1257 av våra anställda valde att utnyttja bidraget under 2020. Totalt betalades 1,75 miljoner ut i friskvårdsbidrag. Ungefär hälften gick till träning, och resten till massage samt behandlingar.

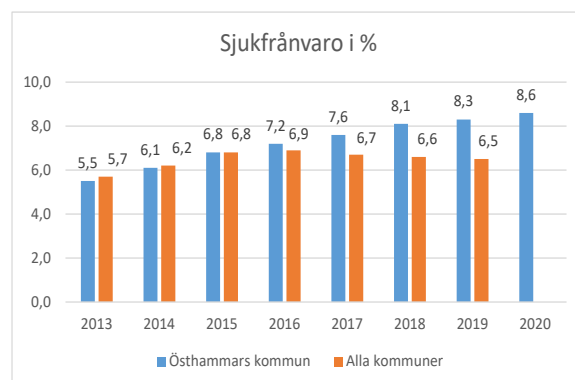
God arbetsmiljö

En god arbetsmiljö skapar attraktiva arbetsplatser som ger bättre trivsel och lägre personalomsättning. Risken för arbetsrelaterade olyckor minskar. En god arbetsmiljö bidrar också positivt till medarbetarnas hälsa vilket leder till låg och stabil sjukfrånvaro, god kvalitet och resultat och att vi når våra mål. Dessutom håller en låg sjukfrånvaro nere kommunens kostnader.

Sjukfrånvaron bland kommunens medarbetare har stigit stadigt sedan åtminstone 2013. Under en period steg även övriga kommuners sjukfrånvaro, men statistik från SKR (Sveriges kommuner och regioner) visar att den negativa utvecklingen bröts 2017. Hos oss fortsatte dock sjukfrånvaron att stiga.

Under 2020 tog kommunen därför beslut om

en långsiktig plan för att sänka sjukfrånvaron. Den består av tre delar. Dels att arbeta förebyggande genom utvecklat ledarskap och fokus på så kallade friskfaktorer (faktorer som enligt forskning skapar friska arbetsplatser), dels att ge våra chefer ett bättre stöd i rehabilitering för att korta sjukskrivningstiderna och till sist att genomföra piloter på extra utsatta arbetsplatser. Detta arbete påbörjades under 2020 och kommer att fortgå under 2021. Dessutom har HR fått i uppdrag att vidta vissa åtgärder för att förbättra kommunens systematiska arbetsmiljöarbete.

För kommunen som helhet blev sjukfrånvaron 8,6% för helåret 2020 (kvinnor 9,2%, män 5,8%). Årets frånvarotimmar motsvarar ungefär 175 årsarbetare.

Sjukfrånvarostatistiken för 2020 är svårtolkad eftersom den smittsamma sjukdomen covid-19 bröt ut i början av året. För vissa verksamheter har detta inneburit att många medarbetare arbetat på distans (från hemmet), främst inom Kommunledningsförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen. Det är troligen förklaringen till en ovanligt låg sjukfrånvaro (till exempel färre förkylningar/influensa). Inom andra verksamheter har personal behövt sjukskriva sig i högre utsträckning än vanligt eftersom det inte

varit tillåtet att gå till arbetet med förkylnings/influensasymtom. Detta kan förklara en högre sjukfrånvaron inom exempelvis städ, måltid, förskola, skola och äldreomsorgen. Gemensamt för de flesta förvaltningar är att långtidsfrånvaron (efter dag 60) har minskat jämfört med 2018 och 2019, totalt med ungefär en tredjedel.

Sjukfrånvaro 2020 i relation till ordinarie arbetstid (%)

Totalt	8,6
KS: Kommunledningsförv.	3,2
KS: Tekniska förvaltningen	8,3
KS: Arbetsmarknadsenheten	9,1
Bygg- och miljönämnden	3,5
Kultur- och fritidsnämnden	9,6
Barn- och utbildningsnämnden	8,5
Socialnämnden	9,7
Ålder upp till 29 år	6,4
Ålder 30-49 år	8,5
Ålder 50 år och äldre	9,4

Drygt 150 tillbud, drygt 270 olycksfall och strax över 50 riskobservationer rapporterades i kommunens arbetsskadesystem KIA under 2020. Det är ungefär lika många händelser som det var föregående år 483 (480). Något som skiljer sig från föregående år är att antalet riskobservationer har ökat med ca 20 rapporterade händelser och antalet olyckor har minskat med samma antal. Det kan tyda på att våra chefer börjat arbeta mer proaktivt med arbetsmiljöfrågor vilket resulterar i att man agerar tidigt på uppkomna risker och färre olyckor inträffar. Med tanke på att antalet händelser tidigare ökat stadigt från år till år kan detta betyda en slags stabilisering i rapportering av händelser. De flesta olycksfall

leder till lindriga skador exempelvis rivmärken, blåmärken eller tillfälligt stresspåslag.

Utvecklande yrkesroll

Intern rörlighet är ett utmärkt sätt att behålla kompetenta medarbetare som vill utvecklas men inte byta arbetsgivare. Att skapa interna karriärvägar är därför viktigt för vår kompetensförsörjning. Att rekrytera internt istället för att alltid annonsera externt har tagit fäste under de senaste två åren och blivit mer legitimt. Under 2020 kan vi därför se att 61 medarbetare har fått ändrad roll eller bytt arbetsplats inom den egna organisationen, med flest inom Socialförvaltningens verksamhetsområde. Under 2020 anställdes 13 nya chefer och av dessa var 8 redan anställda i en annan roll hos oss.

För att alla medarbetare ska kunna utvecklas i sin yrkesroll ska de ha en individuell utvecklingsplan. Utvecklingsplanen ska ha utgångspunkt i att både medarbetaren och verksamheten ska utvecklas kontinuerligt. Planen skapas i dialog mellan medarbetare och närmast chef, lämpligen i samband med medarbetarsamtalet.

Gott ledarskap

I Östhammars kommun jobbar 92 chefer. 78% av dessa är kvinnor och 22% är män. Majoriteten av våra chefer finns inom de största förvaltningarna Barn och utbildningsförvaltningen samt Socialförvaltningen.

Antal chefer	Antal medarbetare
48 st.	1-20 st.
24 st.	21 – 40 st.

Antal chefer	Antal medarbetare
8 st.	41 – 60 st.
3 st.	61 – 100 st.

Under 2020 har pågående pandemi med Covid-19 påverkat våra verksamheter stort. Detta har även ställt stora krav och påverkat såväl ledarskapet som medarbetarskapet. Flera av våra verksamheter har fått ställa om till att arbeta helt på distans vilket har fått stor påverkan på våra arbetssätt. Chefer och medarbetare har under året fått utveckla sina kunskaper om digitala arbetssätt, mötesverktyg etc. samt skapa nya strukturer och rutiner i sin vardag. Detta har både fått positiva och negativa följdverkningar såsom att vi har tagit stora steg framåt i den digitala riktningen men också negativa följdverkningar för den psykosociala arbetsmiljön för många.

Vi har trots detta till stor del fortsatt att utveckla chef- och ledarskapet i Östhammars kommun. Sedan hösten 2019 har ett arbete pågått med att utveckla och förändra nuvarande organisering i kommunen. Arbetet med denna organisationsförändring har intensifierats under 2020. Arbetet har präglats av stor delaktighet där våra chefer har en viktig nyckelroll att driva förändringen framåt. Under 2020 har samtliga chefer i Östhammars kommun deltagit i en förändringsledarutbildning för att stärka och utveckla dem inom förändringsledning. Det har också under året skapats ett forum för dialog för samtliga chefer i Östhammars kommun så kallade Chefsdialoger. Chefsdialogerna är en arena för dialog mellan kommunens chefer och ledningen i aktuella ämnen utifrån behov. Syftet är att

förankra, hämta in synpunkter samt att föra dialog mellan kommunledningen och kommunens chefer.

Under 2020 har i princip samtliga planerade utbildningar för chefer kunnat genomföras trots pågående pandemi. Alla chefer har kunnat ta del av följande:

- Introduktion för nya chefer
- Utbildning i lönebildning och löneöversyn
- Utbildning i kompetensbaserad rekrytering
- Arbetsmiljö för chefer
- Arbetslivsinriktad rehabilitering, grund och fördjupning
- Adato som verktyg för rehabilitering
- KIA som verktyg att följa upp arbetsskador och tillbud

Hög delaktighet

För att Östhammars kommun ska vara en attraktiv arbetsplats där verksamhetsmålen nås är det viktigt med dialog och delaktighet och att alla medarbetare har möjlighet och förutsättningar för att påverka utformningen av sitt arbete. Därför finns det ett lokalt samverkansavtal. Utgångspunkten för samverkan är att arbetsmiljön och verksamhetens resultat blir bättre när dialog och delaktighet finns. I samverkansarbetet eftersträvas en helhetssyn på verksamheten och det bygger på mötesplatser för att integrera verksamhet, medbestämmande, arbetsmiljö och hälsa.

För att skapa möjlighet för inflytande och delaktighet har vi olika mötesforum. Det finns möjlighet till dialog mellan chef och medar-

tare på årliga medarbetarsamtal och månatliga arbetsplatsträffar. Arbetsgivaren för även dialog med fackliga organisationer på lokala och centrala samverkansgrupper minst 8 gånger per år. Det är viktigt att alla har möjlighet att framföra sina åsikter. Därför sker samverkan i olika former och på olika nivåer, allt från den dagliga kontakten på arbetsplatsen till i mer formella former där de fackliga organisationerna möter arbetsgivarrepresentanter i samverkansgrupper.

Under 2020 inrättades ett personalutskott (KSPU) till kommunstyrelsen. Samtidigt utökades antalet möten med kommunens centrala samverkansgrupp så att KSPU alltid följs av central samverkan. Personalutskottet bereder personalfrågor (HR-frågor) till kommunstyrelsen.

Lika möjligheter

Genom att arbeta med likabehandlingsfrågor får vi en verksamhet som berikas av olika erfarenheter och på ett bra sätt speglar vårt samhälle. Genom att rekrytera kompetensbaserat säkerställer vi i högre grad lika möjligheter för våra arbetssökande, både internt och externt.

Under oktober 2020 beslutade Kommunstyrelsen att genomföra ett nämnds- och förvaltningsövergripande pilotprojekt "heltid som norm" i Gimo. Beslutet gäller under förutsättning att Barn- och utbildningsnämnden, Socialnämnden och Kultur- och fritidsnämnden godkänner projektet. Socialnämnden och Barn- och utbildningsnämnden har godkänt projektet medan Kultur- och fritidsnämnden tar upp ärendet den 18 februari 2021.

Piloten omfattar de verksamheter i Gimo som ingår i Kommunals avtalsområde. Alla tillsvi-

dareanställda i verksamheterna erbjuds att gå upp till heltid. För att kunna tillgodose önskan om heltid kan det bli aktuellt att jobba på flera arbetsplatser och/eller i flera verksamheter, oavsett sektorstillhörighet. Ambitionen är att försöka undvika delade turer. Alla nyanställningar kommer att annonseras som heltid för att signalera att det är normen i Östhammars kommun och för att erbjuda attraktiva anställningar.

Kommunens ledningsgrupp består av kommundirektör samt förvaltningschefer, ekonomichef och HR-chef. Under slutet av 2020 innebar det 9 personer, varav 6 kvinnor och 3 män.

Hållbar arbetsgivare

Ett systematiskt förbättringsarbete inom de sju nämnda strategiska områdena är en förutsättning för att öka kommunens attraktivitet som arbetsgivare.

Den alltmer kännbara svårigheten att bemanna kommunens verksamheter leder till att medarbetare, chefer och förtroendevalda gemensamt behöver hitta nya lösningar för att säkra kompetensförsörjningen framöver.

Driftredovisning

DRIFTREDOVISNING PER NÄMND MNKR	INTÄKTER BUDGET	UTFALL	KOSTNADER BUDGET	UTFALL	NETTO UTFALL	BUDGET	AVVIKELSE
Kommunstyrelse	365,3	401,4	-538,2	-587,1	-185,7	-172,9	-12,7
varav pensioner och finansför	0,0	6,0	-32,8	-35,5	-29,4	-32,8	3,4
varav kommunledningskontor	14,6	23,6	-116,4	-122,0	-98,4	-101,8	3,4
varav översiktplanering, utveckling, projekt mm	15,3	13,8	-15,2	-13,6	0,2	0,0	0,2
varav arbetsmarknadskontor	20,4	18,1	-28,5	-28,5	-10,4	-8,1	-2,3
varav Teknisk förvaltning	315,0	339,9	-345,2	-387,5	-47,6	-30,3	-17,4
Säkerhetsnämnd	0,4	0,4	-0,4	-0,4	0,0	0,0	0,0
Bygg- och miljönämnd	14,9	15,2	-22,2	-22,2	-6,9	-7,3	0,4
Kultur- och fritidsnämnd	14,2	14,1	-54,0	-53,7	-39,6	-39,8	0,2
Barn- och utbildningsnämnd	63,8	82,6	-627,6	-645,3	-562,8	-563,8	1,0
Socialnämnd	177,8	212,9	-684,7	-719,3	-506,4	-506,9	0,5
Verksamhetens nettokostnader	636,3	726,7	-1 927,1	-2 028,1	-1 301,4	-1 290,7	-10,7
Skatteintäkter	1 085,5	1 066,9	-	-	1 066,9	1 085,5	-18,6
Generella statsbidrag	233,6	266,2	-	-	266,2	233,6	32,5
Verksamhetens resultat	1 955,5	2 059,8	-1 927,1	-2 028,1	31,7	28,4	3,3
Finansilella intäkter	18,3	23,8	-	-	23,8	18,3	5,5
Finansilella kostnader	-	-	-25,3	-23,0	-23,0	-25,3	2,4
ÅRETS RESULTAT	1 973,8	2 083,6	-1 952,4	-2 051,0	32,6	21,4	11,2

Investeringsredovisning

INVESTERINGAR PER NÄMND MNKR	UTFALL 2018	UTFALL 2019	UTFALL 2020	BUDGET 2020	AVVIKELSE 2020
Kommunstyrelse	127,7	116,7	120,6	290,1	169,5
varav kommunledningskontor	1,4	3,9	0,5	5,2	4,7
varav teknisk förvaltning exploatering	0,7	8,7	0,6	14,2	13,6
varav teknisk förvaltning G/C -vägar	6,5	6,0	0,4	14,0	13,6
varav teknisk förvaltning verksamhetslokaler	81,3	79,5	106,1	217,9	111,7
varav teknisk förvaltning övrigt	35,1	17,1	10,9	31,9	21,0
varav teknisk förvaltning renhållning	2,8	1,6	2,1	6,9	4,9
Bygg- och miljönämnd	0,0	0,1	0,0	1,7	1,7
Kultur- och fritidsnämnd	4,2	0,3	0,7	3,2	2,5
Barn- och utbildningsnämnd	3,3	2,2	8,9	13,5	4,6
Socialnämnd	1,2	3,4	2,0	3,5	1,5
SUMMA NETTOINVESTERINGAR	136,4	122,7	132,2	312,0	179,7

STÖRRE INVESTERINGSPROJEKT MNKR	UTGIFTER 2020		TOTALA UTGIFTER	
	BUDGET	UTFALL	BUDGET	UTFALL
Nya skolan Östhammar	95,2	88,7	206,0	178,8
Inventarier nya skolan Östhammar	8,0	4,1	8,0	4,1
Utbyggnad Österbyskolan	29,1	9,9	31,0	11,8
Paviljong Vallonskolan	0,0	3,3	0,0	3,3
Inventarier Hammarskolan	4,0	2,9	0,0	2,9
Ny sporthall Östhammar	27,4	0,2	28,0	0,9

Hållbarhet

Östhammars kommun har en tydlig målsättning att arbeta för en hållbar kommun. Det tydliggörs genom att ett av kommunfullmäktiges fyra inriktningsområden är En hållbar kommun. Utöver denna tydliga och mätbara målsättning så finns policydokument för både ekologisk och social hållbarhet. I dessa policydokument anges ett antal prioriterade inriktningsområden, i linje med kommunrelevanta fokusområden i Agenda 2030. Utifrån dessa prioriterade områden rapporterar samtliga nämnder och förvaltningar hur de bidragit till hållbarhetsarbetet under det gångna året.

Ungas utbildning, uppväxt och välbefinnande

Den 10 november 2020 antog Kommunfullmäktige policy och riktlinjer för arbete utifrån barnkonventionen. En förvaltningsövergripande arbetsgrupp har tagit fram policy och riktlinjer med modeller, som beroende på storlek/tyngd, ska användas vid frågor och beslut som rör barn.

Barn- och utbildningsnämnden

Förskolan och skolan ska verka för att barns och elevers erfarenheter av lärandet och undervisningen också främjar deras hälsa och välbefinnande. Förskolan och skolan har också ett ansvar att identifiera, förebygga och undanröja hinder som uppstår i verksamheten för barns och ungas lärande och utveckling.

En modell "Lyckas tillsammans" implementeras i grundskolan för att få en mer likvärdighet i kommunens skolor.

Ett pilotprojekt, Tillbaka till skolan, har under året påbörjats, där skola och socialtjänst ska samverka för att tillsammans med vårdnadsha-

vare och elev kartlägga och lösa situationer där en elev hamnat i någon form av närvarosvårigheter.

Samverkan har skett med socialförvaltningen med praktisk utbildning. Barn och unga har varit i fokus inom närvårdsarbetet, både i kommunen och regionen.

Tillsammans med Kultur- och fritidsförvaltningen har ett samarbete med Litteraturvetenskapliga institutionen vid Uppsala universitet genomförts. Läsprojektet går ut på att många elever (grundskola och gymnasieskola) läser samma bok under samma period och syftar till att bland annat öka läsförståelse och läslust.

Bygg- och miljönämnden

Detaljplaner är ett område nämnden identifierat som särskilt viktigt utifrån ungas välbefinnande och uppväxt. Den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen, PBL, är ett viktigt verktyg för att långsiktigt kunna säkra barns och ungas tillgång till en god utemiljö. Närhet och möjlighet att ta sig från bostadsområde till skola och fritidsaktiviteter med gång- och cykelvägar liksom rekreationsområden för rörelse och lek är alltid frågor som tas med in i detaljplanearbetet, så gjordes även under 2020.

Kultur- och fritidsnämnden

Ungdomsgårdar finns idag i Alunda, Österbybruk och Östhammar. Ungdomsgården i Gimo är för närvarande stängd då lokal saknas samt att ungdomarnas intresse varit låg.

Arbete med att implementera barnkonventionen och ungas delaktighet har varit prioriterat.

Ungdomssamordningens arbete med attraktiva lovaktiviteter har under året varit ett svårt område där det mesta som planerats inte gått att

genomföra av smittoskäl.

Föreningslivet har fått extra stöd under året, bland annat för att deras ungdomsverksamhet ska ges en chans att överleva pandemin.

Anläggningar har öppnats upp för barn och unga, 15 år och yngre, trots rådande läge. Detta då barn- och ungdomsidrotten ses som extra viktig.

Socialnämnden

Inom närvårdsarbetet i kommunen men även på regional nivå har barn och unga varit i fokus.

Socialnämnden och Barn- och utbildningsnämnden har i samverkan med Samordningsförbundet arbetat vidare med projektet Bryggan. Bryggan är en organisation som hjälper ungdomar mellan 16-29 år att bryta hemmasittande beteenden och att i stället återgå till skolgång eller praktik.

Förvaltningen har fortsatt att samarbeta utifrån det avtal som tagit fram om PRAO-platser inom Vård och omsorg. Pandemin har försvårat och begränsat PRAO, men den har fungerat på två skolor.

Trygghet, hälsa och välfärdstjänster

Året 2020 har varit annorlunda, hela samhället har varit påverkat av den pandemi som fortfarande råder. Krisberedskapssidan har arbetat i stab under stor del av våren för att hantera alla de konsekvenser pandemin har lett till. Detta rustade oss inför hösten där vi har haft god kapacitet att klara den andra vågen av sjukdomsfall. Vi har klarat hösten utan att ta upp arbetet i stabsläge, vi har haft vår ISF (inriktnings- och samordningsfunktion) igång för att hantera läget.

Kommunen har tillsammans med polisen ett tecknat samverkansavtal samt ett årligt medborgarlöfte. 2020 års medborgarlöfte är ett utökat arbete kring den upplevda tryggheten avseende bostadsinbrott med specifikt syfte att stärka den upplevda tryggheten mot inbrott i hemmet. Detta var planerat att genomföras genom att anordna tre informationsträffar om grannsamverkan, i tätorterna Östhammar, Alunda och Gimo. Detta har inte kunnat genomföras alls på grund av Covid-19-pandemin. Detta till trots har det startats några grannsamverkaner runt om i kommunen. Vi ser även i medborgarundersökningen att den upplevda tryggheten har ökat något avseende bostadsinbrott. 2019 var siffran 5,4 och 2020 hade den ökat till 5,9.

Barn- och utbildningsnämnden

Enligt lag ska huvudmannen se till att förskolor och skolor genomför åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska även se till att förskolor och skolor årligen tar fram en plan mot kränkande behandling.

Varje år skrivs en ny plan mot diskriminering och kränkande behandling, med aktiviteter. En del av planens underlag är trygghetsenkäter, trygghetsvandringar, utdrag i vårt system för olyckor och tillbud samt i vårt system för anmälningar av kränkande behandlingar.

Skolan och förskolan ska uppmärksamma hälso- och livsstilsfrågor och sträva efter en social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. I skolan kan elevhälsan delta i det arbetet i olika sammanhang utifrån den lokala kontexten.

Alla rektorer har genomfört Specialpedagogiska skolmyndighetens (SPSM) studiepaket NPF med syfte att öka måluppfyllelse, främja skolnärvaro

och psykisk hälsa för elever. Utbildningen leddes av skolutvecklingsenheten och var processinriktad genom kollegialt lärande.

Mycket under 2020 har handlat om Covid-19, hur vi ska kunna hantera barn och elevers vikt av att vara på förskolan och i skolan. Dels på grund av den utbildning de har rätt till men också av på grund av deras psykiska hälsa. Sedan vårterminen 2020 har förutsättningarna för undervisning förändrats i grunden, på grund av covid-19-virusets spridning och allt som följt i dess fotspår. Skolornas och förskolornas roll att möjliggöra för vårdnadshavarna att arbeta har också förtydligats under krisen.

Bygg- och miljönämnden

Under året har planenheten fortsatt lägga vikt vid att bevara områden för natur och rekreation i detaljplaner, samt funktionella gång- och cykelvägar till planområdena, som en del i att stödja folkhälsan och underlätta för mer rörelse i vardagen. Att tillgodose behovet av allmänna platser tillgängliga för alla är viktigt i samhällsplaneringen.

I arbetet med att utveckla väg 288 mellan Gimo och Börstil, där stora delar kommer vara en 2+1-väg, har Bygg- och miljöförvaltningen under året deltagit i arbetet med att skapa en trygg och säker cykelbarhet samma sträcka, via bland annat befintliga parallellvägar. Detaljplanearbete är inlett för ny bytespunkt i Gimo. Den nya placeringen grundar sig på tidigare utredningar av Gimo busstation, där otrygghet visat sig vara en begränsande faktor för platsens utveckling. I arbetet med den nya bytespunkten är därför trygghet en viktig del.

Nämnden bedriver tillsyn enligt miljöbalken. Tillsynen ska bedrivas så att trygghet

uppnås för den enskilde medborgaren eller verksamhetsutövaren. Det innebär konkret att de människor som blir utsatta för tillsyn ska behandlas lika, ska få tydliga besked, ska behandlas med respekt och rättssäkerhet. Ofta syftar tillsynen till att gynna allmänhetens intressen, vilket kan uppfattas som en motsättning gentemot en enskild medborgares eller verksamhetsutövares intressen och trygghet. Det är dock värt att påpeka att även allmänheten utgör en grupp som sammantaget består av många enskilda medborgare. En rättssäker tillsyn innebär att handlägningsrutiner ska följas. Den enskilde medborgaren eller verksamhetsutövaren som utsätts för tillsyn, ska ha möjlighet att föra fram sin talan i ärendet.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämnden har stort fokus på hälsofrågor. En hälsostrateg finns anställd och arbetar med att stärka folkhälsan i kommunen. Gruppen 70+ har haft hög prioritet under året då stillasittande och ofrivillig ensamhet identifierats som risker i samband med pandemin.

Biblioteken har under de perioder de hållits stängda levererat bokkassar, utskrivningsjobb och tillhandahållit dator. Enkätundersökning av ungdomars upplevelse av kommunen har genomförts under året. Resultatet och analysen kommer under första kvartalet 2021. Föreningsdialoger har förts på flera nivåer men digitalt.

Socialnämnden

Inom socialnämndens område har förebyggande arbete skett kring frågor kring missbruk, psykiskt välbefinnande, våld i nära relationer, stöd till brottsoffer och att bryta isolering.

Förvaltningen har fortsatt med uppsökande hembesök för dem som så önskar och övriga

äldre har fått material hemskickat.

För att kunna ge en så trygg hemgång som möjligt för den enskilde efter en sjukhusvistelse, har vård och omsorg satsat på aktivt teamarbete mellan biståndshandläggare, legitimerad personal och chefer. Det har skett i samarbete med Region Uppsala. Det här teamarbetet kommer på sikt att ge större möjligheter för den enskilde att bo kvar i det egna hemmet, så länge som den önskar.

Arbete och inkomst

Barn- och utbildningsnämnden

Under den pågående Covid-19pandemin har det vara svårt att erbjuda prao på arbetsplatser. Elever som skulle ha haft PRAO under 2020 har erbjudits alternativ med hjälp av det stöd Skolverket har tagit fram. Trots pandemin har vuxenutbildningens och gymnasieskolans elever i nästan alla fall genomfört sin planerade APL och LIA. KAA har även haft elever på praktik i kommunen. Mycket tack vara gott samarbete med lokala företag.

Bruksgymnasiet har ett samarbete med Ung Företagsamhet (UF) vilket innebär att elever har möjlighet att driva eget företag som en del av studierna. Eleverna har genomgått Ung Företagsamhets processutbildning för gymnasiet som handlar om att starta och driva ett UF-företag under ett år vilket ger eleven en möjlighet att göra verklighet av en idé, att göra något man tror på och brinner för. På UF-mässan tävlade de mot andra UF-företag med goda resultat.

Genom goda kontakter med företag i kommunen får elever inte bara en unik möjlighet till att skapa nätverk för framtiden utan även god insikt i hur företag och arbetsliv fungerar genom

studiebesök och föreläsningar. Det förekommer att elever genomför gymnasiearbetet med en extern handledare.

Studie- och yrkesvägledning omfattar olika studie- och yrkesvägledande aktiviteter från årskurs 1 i grundskolan till och med Vuxenutbildningen. Utifrån en gemensam plan för studie- och yrkesvägledningen skapas ett varaktigt förändringsarbete i Östhammars kommun. Planen bidrar till en likvärdig vägledning som följer eleverna som en röd tråd genom alla stadier och skolformer.

Kommunens aktivitetsansvar, KAA, omfattar ungdomar som avslutat sin skolplikt men inte påbörjat gymnasiestudier, avbrutit gymnasiestudier i förtid eller avslutat sina gymnasiestudier med studiebevis (inte har tagit gymnasieexamen). Under året har KAA fått tillgång till att erbjuda ungdomar som är på en praktikplats möjlighet att få praktikersättning de dagar de genomför sin praktik. Ett bra samarbete med de lokala företagen är av stor vikt bland annat för att kunna stötta unga personer som inte är i studier eller arbete ut i arbetslivet. Detta samarbete har fungerat mycket bra. På grund av reformeringen av Arbetsförmedlingen har Arbetsförmedlingens lokala närvaro varit otillräcklig under en tid, vilket har inneburit långa handläggningstider och det är tydligt att stödet behöver säkras till de arbetssökande. SKR och Arbetsförmedlingen har träffat en överenskommelse om att stötta samverkan på lokal och regional nivå. Rekryteringsbehoven är stora och unga personer samt nyanlända behöver stöd in på arbetsmarknaden. Dialog har påbörjats med arbetsförmedlingen kring hur kommunen och arbetsförmedlingen tillsammans kan arbeta med utbildningsinsatser. På grund av refor-

meringen av arbetsförmedlingen har Arbetsförmedlingens lokala närvaro varit otillräcklig vilket har inneburit långa handläggningstider.

Bygg- och miljönämnden

Förvaltningen deltar i utvecklingen av väg 288 mellan Gimo och Börstil. Utbyggnaden kommer gynna kommunens ekonomiska tillväxt då fler kan välja att pendla och bo i kommunen. Arbetsmarknadsregionen blir även den större om det går fortare och enklare att transportera sig inom och in/ut ur kommunen.

Under 2020 beslutade Kommunfullmäktige att under året inte debitera tillsynsavgifter inom livsmedelslagen, hälsoskydd, tobak, läkemedel och folköl samt mindre miljöskyddsobjekt (s.k. u-verksamheter). Syftet med dessa lättnader var att underlätta för mindre verksamheter inom kommunen, detta år då Covid-19 slagit hårt mot bl.a. restaurang, hotell, caféer, kiosker och mindre företag som klassas som u-verksamhet.

Inkludering och sociala relationer

Barn- och utbildningsnämnden

Det är skolans uppdrag att se till att alla elever ska ha en inkluderande och tillgänglig lärmiljö. Därför är valet av pedagogiska strategier, läromedel och andra lärverktyg avgörande för elevens delaktighet i undervisningen.

Alla elever som är i behov av studiehandledning på sitt modersmål får det. Studiehandledning på modersmål har både givits via fjärrundervisning men även av handledare på plats. Modersmålsenheten har utökat med modersmåls lärare så närundervisning med egna lärare kan ske i bland annat engelska, tigrinja, somaliska och persiska.

Bygg- och miljönämnden

Den gällande översiktsplanen från 2016 har tydliga skrivningar kring önskad framtida bebyggelsestruktur i kommunen. Det handlar om att planera för ett varierat bostadsutbud, att tillgänglighetsfrågor ska beaktas vid planering av bebyggelse och infrastruktur och att stor vikt ska läggas vid aspekter som kan ge barn, äldre och personer med funktionsvariationer tillgång till en säker och stimulerande miljö, exempelvis lekplatser och säkra trafikmiljöer med separerade gång- och cykelstråk. I detaljplanearbetet görs detta ibland annat i form av flexibla planer som möjliggör för exploaterer att bygga en blandning av flerbostadshus, radhus och villor.

Under 2020 har tillgänglighetsfrågan varit en viktig del i arbetet med tätortsnära natur- och rekreationsområden, vilket lett till att kommunen sökt Lokala naturvårdsmedel för att under 2021-2023 utveckla tillgängligheten i Aspbo naturreservat och att vi under 2020 inlett utbyte av mindre dass på flera av de kommunala friluftsbaden till handikappanpassade motsvarigheter.

Vi har även lagt grunden för projektet Ut och njut – upptäck kommunens natur och vatten, som i huvudsak kommer genomföras under 2021. I projektet kommer kommunala natur- och friluftsbesöksmål presenteras varje månad, kopplat till aktiviteter för många olika målgrupper (barn, äldre, invånare med utländsk bakgrund, friluftsovana etc.) i syfte att öka kännedomen om mötesplatser i naturen i kommunen, både tätortsnära och lite längre bort. Här kommer ett brett samarbete med föreningslivet ingå.

Kultur- och fritidsnämnden

Målsättningen för Kultur- och fritidsnämnden är att arbeta för en stärkt folkhälsa genom att erbjuda medborgarna förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv. Förvaltningens prioriterade grupper är unga 7-20 år och 70+

Genom att samlokalisera bibliotek och ungdomsgårdar stärks i vanliga fall möjligheten att fler unga hittar till biblioteket och genom det kan få tillgång till ett utökat utbud av aktiviteter. Detta var planen för 2020 men som sedan inte blev möjligt att genomföra då våra verksamheter varit stängda i hög grad.

Ungdomsgårdarna har ett uppdrag att arbeta med att minska utanförskap och stärka inkludering.

Genom att arbeta aktivt med medborgardialog är förhoppningen att upplevelsen av delaktighet och öppenhet ska stärkas.

Socialnämnden

Vård och omsorg har under året fortsatt arbetet, utifrån godkänd återcertifiering inom Vård- och omsorgscollege. I detta arbete ingår en överenskommelse att utbilda fler språkbud. Vård och omsorg har också tillsammans med skolan planerat för att utbilda ett 30-tal språkstödjare/inkluderingshandledare, som stödjer nyanställd personal i dokumentation och kommunikation. På grund av pandemin har detta skjutits upp till våren 2021.

Delaktighet och inflytande

På kommunens externa hemsida finns ett antal tjänster för att underlätta och uppmuntra delaktighet och inflytande för kommunens invånare. Under året har fem medborgarmo-

tioner fått tillräckligt stöd för att gå vidare till nämnd och även besvarats. Ytterligare tre har fått tillräckligt stöd för att gå vidare till nämnen är inte besvarade ännu. De sistnämnda är motioner som gått vidare till nämnd sent under 2020. Bara två medborgarmotioner samlade för lite stöd för att hanteras i nämnd. Tjänsten Fråga politiken genererade fem frågeställningar under året. Här ges invånarna möjlighet att ställa en fråga som besvaras av samtliga partier representerade i kommunfullmäktige.

Sammanlagt hanterade Östhammar Direkt 61 000 telefonsamtal, Borträknat alla interna ärenden hanterades 41 000 externa kundärenden. Av dessa avslutades 61% i Östhammar Direkt.

Östhammar Direkt	2020
Telefonsamtal	61 000
Kundärenden	41 000
Varav avslutat i ÖD	61%

Kanaler in till Östhammar direkt

Telefon	82%
E-post	15%
Besök	2%
Facebook	1%

Barn- och utbildningsnämnden

Skolans uppdrag är att göra elever delaktiga och ha inflytande över sitt eget lärande. Det leder till högre motivation som ökar lärandet och därmed bättre resultat för eleverna.

Elever i Östhammars kommun har goda möjligheter att utöva inflytande över verksamheten som helhet genom den formella demokratin. Elevrådet får utbildning som anordnas av Skolutvecklingsenheten. Möten och aktiviteter fångar upp och bearbetar frågor, som ligger eleverna och deras studier nära. Genom att ge eleverna ett ökat inflytande och ökade möjligheter att vara delaktiga och komma till tals i undervisningen sker demokratisk träning och kunskapsutveckling i olika ämnen.

Bygg- och miljönämnden/Kommunstyrelsen

I kommunens planarbete är medborgardialog en viktig grundpelare. Under 2020 har översiktsplanarbetet fokuserat på att arbeta fram uppdaterade underlag inom hantering av jordbruksmark, miljö kvalitetsnormer för vatten samt förslag till mer detaljerade utvecklingsförslag för tätorterna. I det fortsatta arbetet 2021 kommer medborgardialog hållas genom den utställning som kommer genomföras av översiktsplanen. Det är då möjligt för alla invånare att ha en aktiv dialog med kommunen, enskilt eller som i form av förening, verksamhetsutövare eller organisation.

Under 2020 har planenheten och bygglovsenheten arbetat med flera detaljplaner samt ett stort antal förhandsbesked och bygglov. Alla som bedöms vara sakägare har rätt att påverka/tycka till om en detaljplan, ett förhandsbesked eller ett bygglov. Det är vår uppgift att ta den åsikten på allvar. Under 2020 har situationen med Covid-19 tyvärr omöjliggjort för planenheten att arrangera öppna samrådsmöten för aktuella detaljplaner, men allt material har som vanligt funnits tillgängliga digitalt under samrådsbeskedet och berörda sakägare har fått materialet hemskickat

för att kunna föra dialog med kommunen via e-post eller telefon. I arbetet med förhandsbesked och bygglov genomförs alltid grannhöran som en viktig del av medborgardialogen. Även i dessa fall får berörda sakägare handlingar via post och har möjlighet att ringa eller e-posta kommunen. Även om alla inte har möjlighet till digitala samrådsmöten ser vi ett behov av att utveckla fler digitala lösningar för medborgardialog, för att öppna upp för grupper som av olika skäl har svårare att delta i fysiska möten.

I de naturvårds- och vattenprojekt som drivs samarbetar kommunen med föreningar och andra lokala aktörer – där har under året dialog förts främst via telefon och e-post men även genom möten utomhus på de platser projekten berör.

Kultur- och fritidsnämnden

Målsättningen är att kommunens invånare ska känna att det finns möjlighet till delaktighet i förvaltningens verksamhet. Verksamhetens art är av det slag att invånarnas delaktighet och påverkan är nödvändig. Om det utbud nämnden erbjuder inte tilltalar medborgarna kommer heller ingen att delta.

Under året har vikten av dialog och samarbete med civilsamhället blivit allt tydligare. Kommunens ekonomiska situation gör att vi i högre grad behöver arbeta med gemensamma lösningar. För att det ska vara attraktivt att arbeta tillsammans med oss så måste vi utveckla vårt förhållningssätt till initiativ från civilsamhället. Vi behöver arbeta på att bli mer flexibla och lösningsfokuserade.

Det appsystem som är upphandlat för att stärka ungdomars direktinflytande blev försenat men

kommer att implementeras i början av 2021.

Socialnämnden

IBIC och BBIC är etablerade arbetssätt inom myndighetsbedömning och biståndsbedömning. På grund av pandemin har arbetet inte fortsatt med implementering även inom utförarverksamheterna.

I samverkan med Region Uppsala har ett långsiktigt arbete påbörjats avseende personcentrerad vård. Personcentrerad vård är ett förhållningssätt som innebär att den enskilde personen involveras och att vården anpassas efter individens behov, resurser och förutsättningar.

Både IBIC och personcentrerad vård kommer att ge ökade delaktighet för brukarna och patienterna.

Möten har hållits med anhörigföreningen, och föreningen har också ansvarat för temadagar kring demens där allmänhet och personal varit välkomna. Temadagarna har dock blivit inställda på grund av pandemin.

Jämställdhet och likabehandling

Redan 2016 antog kommunfullmäktige en strategi för jämställdhetsintegrering. Samtliga nämnder och förvaltningar är därmed ålagda att rapportera all individbaserad statistik könsuppdelad, därefter analysera dessa uppgifter och agera utifrån resultat av analyserna. Uppföljningssystemet Stratsys har anpassats för att möjliggöra könsuppdelad rapportering.

Barn- och utbildningsnämnden

Skolan har ett brett jämställdhetsuppdrag. Det handlar om att ge flickor och pojkar samma

möjligheter till lärande och att utveckla sin potential. Jämställdhet är ett av de grundläggande demokratiska värden som skolan ska förmedla till eleverna. Skolan ska enligt skollagen och läroplaner även förmedla kunskaper om jämställdhet.

Likabehandlingsarbete handlar om att skapa en skola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En trygg skolvardag är en förutsättning för att eleverna ska lära och utvecklas.

För att ge flickor och pojkar samma möjligheter arbetar förvaltningen med att öka kunskapen för pedagoger inom genuspedagogiken. Alla förskolor och skolor arbetar utifrån sin egen plan mot diskriminering och kränkande behandling. I planen finns även aktiva åtgärder dokumenterade.

Ett aktivt förebyggande elevhälsoarbete sker så väl som ett aktivt likabehandlingsarbete och arbete för att motverka kränkande behandling. Verksamheternas generella värdegrundsarbete med normer och värden är en viktig hälsofrämjande insats, och likabehandlingsarbetet inkluderar även ett brett perspektiv utifrån diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen. I olika undersökningar med fokus på trygghet, studiero och värdegrund, samt utifrån olika elevsamtal (bland annat hälsosamtal) kan verksamheterna identifiera risker vilka pekar på vikten av förebyggande insatser i form av likabehandlingsarbete samt arbete för trygghet, trivsel, gemenskap och goda relationer.

Bygg- och miljönämnden

Förvaltningens personal har löpande en aktiv dialog kring hur vi konkretiserar arbetet med jämställdhet och likabehandling, både gällande

interna samarbeten och i kontakten med invånare och kunder.

I detaljplaneprocessen, bygglov och miljöskyddsärenden använder vi oss av samma bedömningsgrunder oavsett kund – samma formalia och beslutsväg genom nämndbeslut. De fasta rutinerna är ett sätt att säkra likabehandling för alla medborgare och verksamhetsutövare.

Socialnämnden

Män och kvinnor ska ha lika möjlighet att nå bästa möjliga hälsa och livsvillkor, och få sina behov tillgodosedda.

Myndighetsutövningen och biståndsbedömningen utgår från IBIC och BBIC, och handläggning, utredning, utformningen av insatser och arbetssätt stödjer nämndens jämställdhetsarbete.

Fysisk planering och tillgänglig service

Kommunen ansvarar för planläggningen av mark- och vattenområden inom sina geografiska gränser. Det är endast kommunen som har befogenhet att anta planer och bestämma om planläggning ska komma till stånd eller inte. Kommunen är skyldig att ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta.

Under 2020 har ett stort arbete genomförts med att arbeta fram underlag till en uppdaterad Översiktsplan. Utvecklingen jämfört med översiktsplan 2016 kommer framförallt att ligga i mer detaljerade förslag på utveckling av tätorterna där möjlig utveckling av bostadsområden, industrimark, rekreation, områden med särskilda värden etc. beskrivs. Andra områden som kommer få tydligare beskrivningar är jordbruk-

smark, miljö kvalitetsnormer för vatten och de breda hållbarhetsaspekterna som beskrivs i Agenda 2030. Behovet av utveckling av skolor och förskolor i relation till tätorternas utveckling är ytterligare något som planenheten arbetat med under året.

Under 2020 antogs uppdaterade riktlinjer för mark- och exploateringsavtal. Genom de förtydliganden som gjorts säkerställer vi att de övergripande förslagen som finns i bl.a. översiktsplanen för att trygga en god planering, förs vidare till exploateringsskedet.

Under 2020 har vi arbetat med en detaljplan kopplat till bytespunkt Gimo, som ska bli en viktig nod för kollektivtrafiken i kommunen. Övrigt detaljplanearbete har haft fokus på utvecklingen av Alunda, som bra förbindelser Uppsala-Stockholmsregionen. En detaljplan har arbetats fram för Alunda centrum, som möjliggör för bostäder och vårdcentral.

Vattenkvalitet (kust, sjöar, vattendrag och grundvatten)

Kommunen har ett omfattande ansvar för vattenkvalitet inom sina egna verksamheter men också genom handläggning av ärenden, fysisk planering och tillsyn. Nästan halva kommunens yta består av vatten; sjöar, vattendrag eller kustvatten. Vi är beroende av grundvatten av god kvalitet för vårt dricksvatten. Många andra aktörer i samhället har också stort ansvar i att vårt gemensamma vatten håller god kvalitet, inte används i onödan och inte förorenas. Vatten är dessutom en viktig del i kommunens attraktivitet, som del av vår boendemiljö och att använda som grund för ett aktivt friluftsliv genom båtliv och bad.

Bygg- och miljönämnden - Vatten i fysisk planering

Genom vår miljötillsyn når vi många olika verksamheter. Kommunens tillsyn av verksamheter kopplat till vatten genomförs bland annat genom beslut enligt Miljöbalken eller Plan- och bygglagen och ska leda till att miljö kvalitetsnormerna nås.

Miljötillsynen år 2020 har fokuserat på inventering av enskilda avlopp i avrinningsområden där recipienten har dålig vattenkvalitet. Under året har ca 350 enskilda avlopp inventerats. Den löpande tillsynen över de kommunala reningsverken fortsatt, bland annat genom granskning av egenkontroll och miljörapporter. Miljöskyddstillsynen har också haft ett genomgående fokus på vattenförbrukning och utsläpp till vatten inom tillsynen av miljöfarliga verksamheter inom alla branscher.

För samtliga detaljplaner och förhandsbesked som handläggs krävs utredning av möjlighet till dricksvatten och val av avloppslösningar kopplade till recipienten och miljö kvalitetsnormerna. Även dagvattenfrågan har fått ett större fokus under 2020. Vi har aktivt deltagit i ett projekt med flera kommuner i länet gällande dagvattendammar och våtmarker – där vi stärkt kunskapen om anläggande, juridik, skötsel och våtmarksväxter lämpliga för att rena dagvatten. Östhammars kommun har också inlett en dialog med Gästrike vatten AB kring gränsdragning och hantering av dagvatten. Dialogen behöver fortsätta under 2021. För i stort sett alla detaljplaner krävs en dagvattenutredning för att säkerställa hanteringen av dagvattnet från exploateringen. Fokus ligger på att införa fungerande dagvattenlösningar i planarbetet, gärna i form av öppna dagvattenlösningar som

har flera funktioner i form av ekosystemtjänster. Vi ser dock ett behov av uppföljning av hur funktionen uppnåtts när planen är genomförd efter exploatering.

I översiktsplanearbetet läggs fokus på att tydliggöra planeringens möjligheter, riktlinjer och restriktioner i relation till miljö kvalitetsnormer för vatten och känsliga recipienter inom kommunen.

Inom bygglovsverksamheten arbetar vi med rent vatten och sanitet för alla. Bygg- och miljönämnden har infört anmälningsplikt på borrhning av vattenbrunn. Nästa år planeras att införa krav på borrhning och provpumpning inom särskilt känsliga områden. Vid oskäligt vatten får inte fastighetsägaren slutbesked, d.v.s. brunnen får inte tas i bruk.

Kommunstyrelsen - Utvecklingsprojekt, utredningar av vattenkvalitet och resurshushållning med vatten och vatten i skötsel av kommunal parkmark

Östhammars kommun arbetar på många sätt för bättre vatten. Ett stort fokus under 2020 har legat på att arbeta med att ta fram en VA-plan. Både planerheten, miljöskyddsensheten och andra förvaltningar har deltagit i arbetet. En VA-översikt är i det närmaste färdigställd under 2020 och under 2021 kommer arbetet fortsätta med att ta fram en VA-policy och en utvecklingsplan för vatten och avlopp i kommunen. VA-planen är ett mycket viktigt dokument för kommunen i sitt arbete med vattenresurser och vattenkvalitet.

Under året har kommunen också drivit och deltagit i projekt för att ta fram underlag för att minska interngödningen i Östhammarsfjärden

och Granfjärden, bland annat genom en testanläggning tillsammans med stiftelsen BalticSea2020. Kommunen har haft dialog med Föreningen för friskare vatten i Östhammars fjärdar, Länsstyrelsen och andra aktörer kring fjärdarnas vattenkvalitet. Ett ytterligare projekt vi driver är tillsammans med Östhammar Vatten AB för att säkerställa funktionen av Karö våtmark, ta fram en skötselplan och uppdatera underlag för anläggning av den naturnära våtmarken. Vi har inlett arbetet med att ta fram en handbok för regleringen av dammarna i området Österbybruk och Dannemora. Där samverkar vi med markägare och vattenrådet Fyris östra källor. Handboken kommer färdigställas under 2021.

I skötseln av kommunens parkmark är målet att använda så lite vatten som möjligt. Detta sker bl.a. genom insamling av vatten för bevattning från tak på kommunala byggnader, men också genom val av växter som är torktåliga i både planteringar och krukor.

Kultur- och fritidsnämnden - Vattenhantering i fritidsfrågor

Nämnden har inget direkt uppdrag rörande vattenkvalitet men detta är en aspekt i bedömningen av stödansökningar och liknande verksamhet. Nämnden beviljar inte stöd till arrangemang som riskerar att påverka vattenkvaliteten i kommunen negativt. Ett exempel på det är att hänsyn måste tas till grundvattennivån under vintern när många önskar spola is.

Nämnden har uppmanat till att tennisbanor i Öregrund bevattnas med havsvatten istället för grundvatten. I Gimo stöttar nämnden föreningen Gimo IF:s arbete med skidspåren på ett hållbart sätt. Vatten till snön tas från Gimodammen för att inte påverka grundvattennivån.

Naturvård och friluftsliv

Flera förvaltningar och verksamheter inom kommunen arbetar direkt eller indirekt med naturvård och friluftsliv. Det rör dels utåtriktad verksamhet till våra medborgare och besökare, men också skötsel av kommunal mark, hänsyn till natur och rekreation i fysisk planering, utvecklingsprojekt tillsammans med föreningslivet och i miljökrav vid upphandlingar.

Bygg- och miljönämnden - Naturvärden i planeringen

I skapandet av nya detaljplaner och i handläggningen av förhandsbesked är det kommunens ansvar att se till att naturen får ta plats – både för att bevara och utveckla naturvärden och för att utöka möjligheterna till rekreation och rörelse i närmiljön. Det gör planenheten i dagsläget genom t.ex. naturvärdesinventeringar och att anpassa planerna efter de naturgivna förutsättningarna.

Miljöskyddsenheten hanterar dispensansökningar från strandskyddet. Östhammars kommun har en restriktiv hållning till dispenser från strandskyddet kopplat till att vi vill hålla strand- och kustnära områden tillgängliga för allmänheten.

Kommunstyrelsen - Utveckling och förstärkning av naturvärden

Östhammars kommun har ett antal arter och naturtyper som är särskilt viktiga att fokusera på. Projekt och löpande arbete med naturvård har under året genomförts i samarbete mellan miljöakkunnig, Tekniska förvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen med syfte att kartlägga, utveckla, bevara och tillgängliggöra naturområden i kommunen med fokus både

på rekreation och naturvärden. I flera områden samverkar kommunen med Upplandsstiftelsen.

Under 2020 har särskilt fokus lagts vid att arbeta med att stärka naturvärden och öka tillgängligheten i Aspbo naturreservat utanför Österbybruk, Hummelfjärd/Sjömilen och Lortfjärden i Öregrund, Gräsö gård naturreservat samt stiftelsen Gräsöfondens arbete på Gräsö men också området runt Vällen. Vi har under 2020 sett en stor ökning av användandet av våra natur- och friluftsområden och inför sommaren arbetade kommunen fram informationsmaterial för att besökare i områdena skulle hålla avstånd samt få upplysning om vad som gäller enligt Allemansrätten - rättigheter men också skyldigheter att ta hänsyn.

Kultur- och fritidsnämnden/Kommunstyrelsen - Natur och friluftsliv

Under 2020 har friluftslivet fått en ny roll att spela. När all inomhusträning ställts in har fler invånare (och besökare) intresserat sig för kommunens vandringsleder och friluftsutbud. Kommunen har ett rikt utbud och under året har detta också kommunicerats mer än tidigare.

Utbudet av hav, skärgård, skog, sjöar och ett öppet odlingslandskap gör kommunen attraktiv. Tillgängligheten behöver ses över så att det finns tillgängliga alternativ även för den prioriterade gruppen funktionshindrade.

Samarbete med appen Naturkartan har gjort att fler, även från kringliggande kommuner, har lätt att hitta det utbud som finns i kommunen. Ett kommunikationsprojekt, Ut och njut - upptäck kommunens natur och vatten, blev på grund av läget med Covid-19 uppskjutet till 2021, men planeringsarbetet har inletts under hösten 2020.

Energi och klimat

Kommunens energi- och klimatarbete syftar till att minska vår organisations utsläpp av klimatpåverkande gaser genom att minska och effektivisera vår energianvändning samt att styra om mot förnybara energikällor. Kommunen arbetar även, främst genom energi- och klimatrådgivningen, utåtriktat mot företag, organisationen och privatpersoner i samma syfte.

Kommunstyrelsen/Kultur- och Fritidsnämnden - Lokaler och verksamheter

Mål har tidigare satts om fler solcellsinstallationer på kommunägda fastigheter. Nu har vi en installerad effekt på 64 kW (53 kW 2019) fördelat på tre byggnader; kommunhuset, hamnpirens servicebyggnad och Alma förskola. Under 2021 planeras även solcellsinstallationer tas i drift på vård- och omsorgsboendet Edsvägen 16. Under 2020 har ny upphandling av el gjorts för Östhammars kommun, Hargshamn och Östhammarshem. Kommunen har frångått inriktningen att bara köpa el från förnybara energikällor, dock köper vi el med icke fossilt ursprung.

Inom arbetet med effektiv fastighetsdrift är en av punkterna att titta på ett effektivt användande av våra fordon. Med fungerande driftinstruktioner per objekt/område så kommer det att ligga till grund till en planerad verksamhet och ett planerat nyttjande av fordon för att minska onödiga transporter. Detta kommer att köras igång under våren 2021 och utvärderas till hösten 2021.

De anläggningar Kultur- och Fritidsnämnden förfogar över har under året uppdaterats på flera sätt för att minska klimatpåverkan. Arbeta med att se över fler anläggningar, t ex ishallar, pågår. Medarbetarna väljer i första hand att åka kommunalt i vanliga fall men är i år uppmana-

de att undvika kollektivtrafiken. På biblioteken finns information kring energirådgivning.

Måltidsenheten arbetar för att minska svinnet enligt Östhammarmodellen. I dagsläget gör vi två svinnmätningar per år, då vi mäter köks- respektive serverings- och tallrikssvinn. Vi har deltagit i en landsomfattande undersökning som utförts av SLV gällande svinn i offentliga restauranger och matsalar. Vid en jämförelse av resultat, mellan kommuner som medverkade i undersökningen, så har Östhammar kommun en relativt låg andel matsvinn och vi ser att trenden även är något på nedgående.

Kommunstyrelsen - Transporter

Östhammars kommun arbetar för att minska klimatbelastningen från våra transporter. Kommunfullmäktige har antagit Hållbarhetslöften inom en rad områden i syfte att minska utsläppen av växthusgaser. Där ingår att på sikt byta ut samtliga fossilbränsle drivna bilar till alternativ som drivs på el eller förnyelsebara bränslen. I kommunens två bilpooler är 8 av 11 fordon laddbara och totalt är drygt en tredjedel av kommunens 110 bilar laddbara. 15 st är rena elbilar. Övriga laddbara är s.k. laddhybrider som till stor del också går på bensin. Under 2021 kommer dessa att ersättas med rena elbilar, nu när utbud och räckvidd ökat för dessa fordon. Satsningen på elbilar i poolen har mottagits väl och med utbyggnad av laddare för övriga verksamheter kan denna satsning på sikt ge kraftigt minskade CO2-utsläpp. Under 2020 har drygt 30 nya laddpunkter för elbilar färdigställts.

Resepolicy med riktlinjer kring hur vi reser togs fram för ett par år sedan och för att öka kännedomen om denna har även en informationsfilm gjorts. För att minska växthusgasutsläppen från våra resor krävs förutom satsningen som

görs på elfordon att vi i hela organisationen har ytterligare fokus på att ersätta tjänsteresor med bil, med kollektiva färdmedel. Pga pandemin har vi under 2020 ej kunnat förorda att resa kollektivt. Dock har resorna totalt sett minskat, både genom minskad arbetspendling och genom att resor i tjänsten minskat. Att använda digitala hjälpmedel för att hålla nere klimatpåverkan genom att vi minskar resorna, bör vi hålla fast vid även efter pandemin.

Kommunen har arbetat med trafiksäkerhetshöjande åtgärder för oskyddade trafikanter i flera tätorter, bl.a. farthinder och ny gångbana för säker skolväg i Öregrund. Utbyggnad av pendlarparkering Alunda slutfördes 2020. Nyasfaltering av gång- och cykelvägar har gjorts runt om i kommunen. Nya busshållplatser är klara vid stora Coop.

Kommunstyrelsen - Utåtriktad verksamhet

Intresset för solceller har ökat kraftigt från allmänhet, företag och föreningar och även 2020 har Östhammars kommun arbetat mycket med informationsinsatser inom solenergi. Vi deltar i Insatsprojekt solel som leds av Energimyndigheten, för att uppfylla de nationella målsättningarna kring solel, men också i projektet Framtidens solel där syftet är att få till fler investeringar i solcellsanläggningar bland företag, föreningar och allmänhet. Positivt är att vi nu i kommunen har två lokala leverantörer av solcellsprodukter. Kommunen som geografisk yta ligger även 2020 på andra plats bland länets åtta kommuner, när det kommer till installerad solcellseffekt per person. Under året har vi pga pandemin fått ställa om och ordnat föreläsningar och energirådgivning över nätet, vilket har fungerat bra.

I slutet av mars hölls den världsomspännande klimatmanifestationen Earth Hour. Östhammars kommun stödde manifestationen bl.a. genom en tävling där klasser och förskoleavdelningar i kommunen deltog med olika aktiviteter. Klasserna arbetade bl.a. med WWF:s material och funderade kring hur man kan göra för att minska energianvändningen och utsläppen av klimatpåverkande gaser. Klasserna som engagerade sig deltog i utlottningen av 10 priser á 1000 kr att användas på valfritt sätt av klassen. I år deltog 21 klasser och förskoleavdelningar.

Bygg- och miljönämnden - Energi och klimat i fysisk planering

I större bygglovsärenden tar samhällsbyggnadsförvaltningen in energiberäkning, granskar beräkningen tillsammans med byggherren under tekniskt samråd, och diskuterar olika lösningar för att ytterligare kunna göra justeringar för att till exempel få lägre uppvärmningskostnader, genom till exempel ha fönster med låga U-värden och mer isolering i väggar/tak.

I översiktsplanarbetet har riskbedömningar kopplat till klimatförändringar och skyfallskarteringar använts för att arbeta fram utvecklingsområden med lämplig användning. De skyfallskarteringar som finns framtagna för kommunen ingår som ett av de grundläggande underlagen i hanterandet av förhandsbesked.

Under 2019 strukturerade samhällsbyggnadsförvaltningen tillsynsärenden i olika geografiska områden och kan då samla flera tillsynsbesök under samma resa vilket sparar pengar, tid, bränsle och slitage på bilarna och på vägarna. Under 2020 har det inte varit möjligt att fortgå med detta i riktigt samma utsträckning, kopplat till situationen med Covid-19, men där det varit möjligt har vi fortsatt att effektivisera tjänstere-

sorna. En stor utveckling har skett genom att vi ställt om till digitala möten där vi haft möjlighet, vilket i många fall inneburit färre resor och effektivare logistik kring möten.

Kemikalier och hälsa

Kemikalieområdet är ett utmanade område då det är ständigt under förändring men också beroende av både nationell och internationell lagstiftning. Det har blivit allt tydligare att vi behöver vara uppdaterade på den senaste forskningen om vilka kemikalier vi ska vara särskilt vaksamma på för att minska påverkan på vår hälsa. Kommunens roll blir här att vara aktiv med relevanta miljökrav i upphandlingar samt arbeta med vägledning och tillsyn. Även gamla föroreningar i mark och vatten kan påverka vår hälsa. Här har kommunen ett stort ansvar i att delta i arbetet med att sanera förorenade områden t.ex. genom kommunalt huvudmannaskap för statliga saneringsprojekt samt att uppmärksamma frågan i den fysiska planeringen.

Barn- och utbildningsnämnden - Kemikalier i skola och förskola

Nämnden beslutade år 2017 om en Handlingsplan för giftfria förskolor som fortfarande gäller. Förskolorna arbetar för att ställa miljökrav vid inköp av bland annat lekmaterial.

Bygg- och miljönämnden - Hälsoskyddstillsyn

Kommunens Bygg- och miljönämnd är tillsynsmyndighet för en rad olika områden inom miljö- och hälsoskydd. Tillsynsmyndighetens uppgift är att säkra god hälsa och god miljö för alla som bor och verkar i kommunen, samt för våra besökare.

I början av året gjordes en tillsynsinsats inom tobaksområdet. I tillsynen ingår kontroll av lagerhållning, skyltning etc. En stor del av årets tillsyn har i övrigt haft en koppling till situationen med Covid-19. Tillsynen har genomförts dagtid, kvällar och helger på restauranger, caféer och butiker. Ca 200 extra tillsynsbesök har genomförts jämfört med tidigare år. Våra verksamhetsutövare har i stort sett en stor följsamhet till tillsynsmyndighetens direktiv. Inga förelägganden, viten etc. har behövt utfärdas. Vid brister som upptäckts har inspektionsrapport skrivits och återbesök genomförts för att kontrollera att åtgärderna blivit utförda.

Kommunstyrelsen/Bygg och miljönämnden - Föreade områden

Arbetet med sanering av äldre föreningar från f.d. Östhammarssågen vid Marinvägen i Östhammar fortsatte, där kommunen haft huvudmannskapet för saneringen med statliga medel. Saneringen inom villaträdgårdarna slutfördes och medel söktes från Naturvårdsverket för ytterligare sanering i omkringliggande områden.

Kultur- och fritidsnämnden - Kemikalier i vardagen

Intresset för kemikalieområdet har ökat hos många som vill minska kemikalier i vardagen. Det ges möjlighet till fortbildning inom alla ämnen på biblioteken, för både privata och yrkeskunniga, däribland litteratur i olika former som rör kemikaliehantering och kemikaliesmarta tips i vardagen.

Kommunens verksamhet

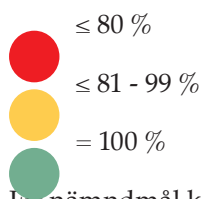

Nämndernas verksamhet

I nämndberättelserna som följer redogör nämnderna för sitt arbete utifrån respektive verksamhetsområden och Kommunfullmäktiges fyra strategiska inriktningsområden. Det senare sker via nämndernas mål och styrtalet. Samtliga nämndmål utgår från något av de strategiska inriktningsområdena och måluppfyllelsen kontrolleras via styrtalet, med kopplade måltal.

Årets utfall, i förhållande till måltalet, avgör om ett styrtalet är uppnått (grönt), delvis uppnått (gult) eller inte uppnått (rött).

Görsingsspecifika inställningar när styrtalet sätts upp gäller standardintervallen:

Etta nämndmål kan endast bedömas vara upp-

nått eller inte uppnått (grönt eller rött) och beror av uppfyllelse av de styrtalet som hör till målet. Såväl måluppfyllelse som styrtalets utfall följs av en analyserande text.

I linje med kommunens strategi för jämställdhetsintegrering skall all individbaserad data redovisas könsuppdelad. Eventuella avsteg från detta skall kommenteras och motiveras.

Kommunstyrelsen

Kommunledningsförvaltningen svarar i huvudsak för stödfunktioner, samordning och ledning. I detta uppdrag ingår ansvar för HR, Ekonomi, Upphandling, Kansli, Kommunikation, IT, samt ansvaret för de gemensamma nämnder kommunen ingår i, Räddningsnämnden samt Överförmyndarnämnden. Förutom det stödjande uppdraget svarar förvaltningen även för ledning och samordning avseende styrning för god ekonomisk hushållning samt att vara en hållbar arbetsgivare. Utöver detta ansvarar förvaltningen för tillväxt- och näringsfrågor, arbetsmarknadsfrågor samt daglig verksamhet för personer med funktionsvariation. Kommunledningsförvaltningen svarar även för det tjänstemannastödet som ges i samband med kommunens arbete med granskning och kunskapsuppbyggnad avseende frågan om slutförvar av använt kärnbränsle. Kommunstyrelsen ansvarar även för tjänstemannastödet för Valnämnden.

Årets viktigaste händelser

2020 har varit ett omtumlande år, där 10 månader av verksamhetsåret haft en övergripande

rubrik, Covid-19. Den kommunala verksamheten har ställts under hårda prov och många medarbetare har gjort ett stort arbete. Kommunstyrelsen lyfter fram följande händelser från året;

- Kommunens omorganisation där syftet är att skapa mer resurser till kommunens kärnverksamheter

- Pandemins konsekvenser
- Ekonomi och statsbidrag - omöjligheten att under året göra prognoser
- Den regionala samverkan som såväl länsstyrelsen som region Uppsala lett - informations och erfarenhetsutbyte under en svår tid
- Framtagande av lokalförsörjningsplaner
- Arbetet med att utveckla effektiv och nära vård

Ekonomiskt utfall

Kommunstyrelsen exklusive tekniska kontoret visar ett överskott på 1,4 mnkr jämfört med budget.

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
En attraktiv och växande kommun	Östhammars kommun ska vara en bra plats att leva och bo.	
	Östhammars kommun ska ha ett starkt företagsklimat med goda relationer till det lokala näringslivet och leverantörer	
En hållbar kommun	Östhammars kommun skall vara en attraktiv arbetsgivare	
	Kommunstyrelsen skall vara ett föredöme och redovisa ett gott ekonomiskt resultat	

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
	Kommunstyrelsens verksamheter skall minska sin negativa miljöpåverkan	
En lärande kommun	Samtliga medarbetare skall erbjudas kompetensutveckling i sitt arbete	
En öppen kommun	I Östhammars kommun ska det vara lätt, för medborgare, besökare och företagare, att kontakta, hämta information från, samt lämna synpunkter till kommunen.	
	Medborgare, besökare och företagare skall alltid få ett gott bemötande och en god service.	

Måluppfyllelse utifrån de strategiska inriktningsområdena

En attraktiv och växande kommun

Nämndmål:

Östhammars kommun ska vara en bra plats att leva och bo

Till kommunstyrelsens mål finns två stycken styrtalet; Företagens nöjdhet med kommunens arbete med markupplåtelse och Medborgarnas nöjdhet med kommunens arbete inom gata/park.

Företagarnas nöjdhet med kommunens arbete med markupplåtelse är en del av servicemätningen Löpande Insikt genom Sverige Kommuner och Regioner (SKR) där en enkät skickas till företag som haft ett avslutat myndighetsärende (här markupplåtelse) under året.

Medborgarnas nöjdhet med kommunens arbete inom gata/park mäts i SCB: s medborgarunder-

sökning.

Den samlade bilden av dessa två indikatorer ger ingen tydlig vägledning om Östhammarsbon tycker att kommunen är en bra plats att leva och bo på. Någon mätning av kundnöjdheten inom markupplåtelse har inte utförts och medborgarnas nöjdhet inom gata/park säger både att förbättringar åstadkommit och att det finns delar i området som försämrats. Väljer vi då att "zooma ut" bilden en aning och studerar hela medborgarundersökningens resultat, så kan vi ändå konstatera att sammanvägt NRI (Hur ser medborgarna på kommunen som en plats att bo och leva på) blivit något bättre 2020 än det var 2019. Indexet har gått från 55 till 57 (2019).

Det är fortfarande under genomsnittet för mätta svenska kommuner, men likväl en förflyttning i positiv riktning.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Företagens nöjdhet med kommunens arbete med markupplåtelse					
Kommentar Någon undersökning har ej genomförts under året.					
Medborgarnas nöjdhet med kommunens arbete inom gata/park	50	49			
Kommentar Vi gör en liten minskning i nöjdhet i SCB:s undersökning när det gäller medborgarnas syn på gång och cykelbanor samt vägar och gator, från index 50 2019 till 49 i båda områdena, detta gör att vi inte uppnår målet som är satt till 50. I frågan om tillgång till grönområden och parker syns en svag uppgång i betygsindex från 7,6 till 7,9 även tillgång till gång och cykelbanor har en svag ökning men som inte får genomslag på indextalet.					
<p>Nämndmål: Östhammars kommun ska ha ett starkt företagsklimat med goda relationer till det lokala näringslivet och leverantörer</p> <p>Det skall vara lätt att driva och bilda företag i Östhammars kommun. Kommunen skall upplevas som serviceorienterad, kunnig och med ett bra bemötande. Till kommunstyrelsens mål finns ett styrtal; Svenskt Näringslivs ranking. Rankingens innehåller totalt 18 faktorer som viktas olika tungt. Den tyngst vägande delen i rankingen är företagets uppfattning om "Det sammanfattande omdömet om företagsklimatet i kommunen".</p> <p>Östhammars kommun föll tillbaka i 2020 års ranking till plats 270 av 290 kommuner. Det är den sämsta rankingen kommunen har haft på många år. De frågor i enkäten som backat mest i jämförelse med 2019 års enkätresultat är</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skolans kontakter med näringslivet • Företagens engagemang för företagsklimatet • Politikernas attityder till företagande • Tjänstemännens attityder till företagande • Informationen till företag <p>Resultatet speglar delar av de NKI-resultat vi såg 2019 och möjligen finns det skäl att inte bara hoppas - utan även förvänta sig - en uppgång av enkätresultatet mot bakgrund den positiva NKI-utvecklingen under 2020.</p> <p>En teori, som fått genomslag i kommunens företagsklimatutvecklande arbete, är att förväntningarna på kommunen skiljer sig från den leverans som företagen möter i myndighetsutövningen. Därför har resurser flyttats från det allmänt näringslivsfrämjande arbetet till rådgivning och service i mötet mellan företagare och myndighet. Det kan bl.a. handla om information till företagen.</p> <p>Den del av undersökningen som spelar mest roll för rankingen är frågan "Vilket sammanfattande omdöme vill du ge företagsklimatet i kommunen"</p>					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Svenskt Näringslivs ranking	175	270			

Kommentar

Östhammars kommun rankas av Sv Näringslivs medlemsföretag som en av de tjugo sämsta kommunerna när det kommer till företagsklimat. Det är den sämsta rankingen som kommunen haft på tio år.

Det kan finnas flera tänkbara orsaker till detta. Några av de mest uppenbara är att:

Östhammars kommun inte lyckats i arbetet med

- information till företagare (snittbetyg 2,2 på en skala mellan 1 och sex (där 6 motsvarar Utmärkt)
- upphandling (snittbetyg 2,3)
- tjänstemännens attityd till företagande (snittbetyg 2,3)
- politikens attityd till företagande (snittbetyg 2,4), eller
- kommunens service och bemötande (snittbetyg 2,5)

Se mer om detta på www.osthammar.se/sv/naringsliv-och-tillvaxt/tillvaxt_och_utveckling/foretagsklimat/

Varför har vi då inte lyckats är en relevant del av en analys?

En tänkbar förklaring kan vara att de som svarat på enkäten inte - på samma sätt som de som varit i kontakt med kommunens myndighetsutövning visar i NKI-mätningen - har kunnat tagit del av den förändring i information, service eller attityd/bemötande som kan ligga bakom den positiva förändring vi kunnat se i NKI-mätningen.

Därför blir det viktigt att fortsättningsvis säkerställa hög kvalitet inom just service och information - men också att det "marknadslöfte" kommunen kommunicerar stämmer överens med kundernas erfarenheter. Föst då kan en reell förflyttning i marknadskapital förväntas.

Nämndmål:

Östhammars kommun skall vara en attraktiv arbetsgivare

För att långsiktigt klara kommunens kompetensförsörjning behöver Östhammars kommun sträva efter att skapa en organisation som både upplevs som både attraktiv och jämställd. Målet att vara attraktiv arbetsgivare mäts genom ett styrtal, sjuktal i kommunstyrelsens ansvarsområde.

Sjukfrånvaron under 2020 påverkades kraftigt av pandemin, men i två motsatta riktningar.

Dels ökade sjukfrånvaron kraftigt under mars-april pga förändrade rekommendationer och hantering av karensavdraget. Dels kunde vi sedan se en viss minskning av sjukfrånvaron i en del verksamheter där distansarbete tillämpats. Sjuktalet blir inte den bästa indikatorn för vår attraktivitet detta år. Ett annat mått för attraktivitet är personalomsättning. Under 2020 minskade kommunens personalomsättning i önskad riktning. Till viss del beror minskningen av pandemins effekter med ökad osäkerhet på arbetsmarknaden och lägre benägenhet att byta jobb, men utvecklingen är ändå önskad.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Sjuktal, andelen sjukskrivna inom kommunstyrelsens verksamhetsområde	6,5%	6,7%			

Kommentar

Jämfört med första halvåret blev sjukfrånvaron för andra halvåret lägre (6,7%), även om målet för helåret inte kommer att uppnås. Att sjukfrånvaron är lägre för andra halvåret beror bland annat på att en stor del av semestererna infaller under tredje kvartalet vilket skapar en relativt låg sjukfrånvaro. Men man bör observera att kommunledningsförvaltningen hade en relativt låg sjukfrånvaro även under fjärde kvartalet, vilket kan mycket väl bero på den ökande mängden distansarbete bland stor del av kommunledningsförvaltningens personal. Kommunledningsförvaltningen och Tekniska förvaltningen bidrar med ungefär lika många arbetade timmar och den totala sjukfrånvaron för kommunstyrelsen område påverkas därför i ungefär lika stor del av båda förvaltningarna.

Kvinnor har högre sjukfrånvaro än män. Som exempel inom kommunstyrelsens ansvarsområde kan nämnas att inom tekniska förvaltningens verksamheter har kvinnor högre sjukfrånvaro än män (8,0 jämfört med 6,3). i praktiken betyder det att verksamheterna måltid och städ har högre sjukfrånvaro än gata/fastighet.

Nämndmål:

Kommunstyrelsen skall vara ett föredöme och redovisa ett gott ekonomiskt resultat

Kommunstyrelsen skall alltid sträva efter att ha ett resultat som avviker positivt. Syftet är att

vara ett föredöme avseende budgetföljsamhet samt att skapa ett överskott som klarar av att balansera mindre underskott för kommunen som helhet. Till kommunstyrelsens mål finns ett styrtal; Resultatöverskott.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Resultatöverskott	0,5%	-1,2%			

Kommentar

Kommunstyrelsens resultat för sin verksamhet exklusive finanserna, skatter och bidrag, gemensamma kostnader samt nedskrivningar av engångskaraktär är för helåret ett underskott på 1,9 mnkr. Det motsvarar -1,2% att jämföra med målet, ett överskott på 0,5%. Underskotten hittar vi främst i utebliven rationalisering för organisationsförändring, tekniska förvaltning samt arbetsmarknadsenheten. Överskott finns i ledning och verksamhetsstöd, IT-verksamheten samt budgeten för oförutsedda kostnader.

Nämndmål:**I Östhammars kommun ska det vara lätt, för medborgare, besökare och företagare, att kontakta, hämta information från, samt lämna synpunkter till kommunen.**

Våra informationskanaler och informationsforum är viktiga delar i den infrastruktur som ska underlätta för kontakter, tillgänglighet och inflytande. Det är viktigt att våra kanaler/forum är väl kända, lätta att använda och anpassade efter olika målgrupper. Ett mått på detta är i vil-

ken utsträckning dessa används. Några av våra fora (allmänhetens frågestund och fysiska besök) har påverkats negativt av Covid-19-pandemin medan andra kanaler (webb, Facebook och epost) varit en del av vår anpassning till social och fysisk distansering. Totalt har vi ökat våra kontakter med över 14% och i de digitala kontakterna med 20-25%. Vi kan se ett markant ökat behov av kontakt med kommunen under pandemins första månader. Den digitala mognaden hos allmänheten bedöms ha ökat markant.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antalet besök i våra kanaler, Östhammar Direkt, extern web samt sociala medier.	428 157	489 492			
<p>Ökningen för styrtåret är 14%. Det är en stor ökning och kan förklaras med det stora behovet av information i och med Covid-19-pandemin och att de digitala kanalerna tillsammans med telefonkontakt var det som lättast stod till buds att användas. Pandemin verkar därmed ha påskyndat invånarnas digitala mognad och användning. Det ser vi särskilt då ökningen av siffrorna för besök på osthammar.se och FB är på 20% för hela året och 27% för de två första tertialerna.</p> <p>För de första två tertialerna är ökningen som allra störst rent generellt och kan förklaras med att informationsbehovet under Covid-19-pandemins första fas.</p>					
Antalet initiativ inom ramen för de inflytandeverktyg vi har (medborgarmotion, fråga din politiker samt allmänhetens frågestund)	30	21	13	8	
<p>Covid-19 har haft en negativ inverkan på resultatet, främst genom att allmänhetens frågestund på fullmäktige inte har genomförts som vanligt i och med att sammanträdena till delar varit på distans. Fråga politiken borde kunna användas i större utsträckning, en möjlig förklaring är att den kanalen är okänd och att andra kanaler används.</p> <p>För perioden 1 september - 31 december:</p> <p>Medborgarmotioner: totalt 3 varav 2 inlämnade av män och 1 av kvinna. (En av medborgarmotionerna är signerad av två män och två kvinnor, men kontaktpersonen är man så det registreras som inlämnat av man.) Utfallet är ungefär som väntat.</p> <p>Fråga politiken: totalt 2 varav 1 är från en kvinna och 1 är från en man. Utfallet är lågt om än väntat. Förmodligen ställs många frågor i andra forum.</p> <p>Allmänhetens frågestund: totalt 2 varav 1 inlämnad av man och 1 av kvinna. (En av frågorna lämnades in av en man och två kvinnor men kontaktpersonen var man så det registreras på honom.) Ett högre utfall hade väntats under hösten men på grund av covid-19 har sammanträdena i stort sett hållits digitalt. Att allmänheten har uppmanats att följa sammanträdena via webbsändningen kan ha gjort att man inte lämnat in frågor (eftersom man inte kan vara där och ställa den/förtydliga sin fråga.</p>					

Nämndmål:**Kommunstyrelsens verksamheter skall minska sin negativa miljöpåverkan**

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person	600kg	453kg			

Uppgifter för matavfall och brännbart restavfall baseras på faktiskt mängd. Uppgifter för grovavfall och förpackningar baseras på uppgifter från år 2019 då de inte finns tillgängliga för 2020 ännu. Måлтаlet kommer att ses över till år 2021 då nationella insamlingsmål baseras på minimering och förebyggande av avfall.

Arbetet för att uppnå målet avviker relativt kraftigt mot plan, bidragande orsak är att Renhållningsverksamheten under en längre tid har varit utan ledning. Kraftiga prioriteringar fick göras för att upprätthålla vårt renhållnings- och återvinningsuppdrag mot medborgarna samt att förutsättningarna att mäta och följa upp målen på ett korrekt sätt inte dokumenterats. Fokus har varit att säkerställa styrande dokument så som avfallsplan och en ny upphandling för insamling av hushållsavfall.

Resor i tjänsten med egen bil - antal kilometer	320 000 km	169 000 km			
---	------------	------------	--	--	---

Utfallet för 2020 för resor i tjänsten med egen bil är 169000 km. Det är betydligt lägre än måлтаlet som är 320000 km. Orsaker till detta är i huvudsak att kommunen antog en ny resepolicy 2018 med fokus på bl.a. striktare regler för att använda egen bil i tjänsten, dessutom har Covid-19/Covid19 medfört att resandet i samband med kurser, konferenser och övriga möten uteblivit nästan från mars och fram till årets slut.

Nämndmål:**Medborgare, besökare och företagare skall alltid få ett gott bemötande och en god service.**

Vi vill genom gott bemötande och god service skapa en inbjudande stämning för medborgare och företagare. Det ska kännas naturligt att vända sig till kommunen med såväl frågor, synpunkter och förbättringsförslag. Östham-

mars kommun har under de senaste fem åren funnits på tiobästa listan för Sveriges kundtjänster. Så även 2020. Det finns fortfarande flera delar där vi kan utveckla verksamheten, främst våra svarstider. Vi har där valt att prioritera att lösa ärenden redan i kundtjänsten snarare än att skicka ärendet vidare. Vi är fortfarande bäst när det gäller engagemang och bemötande.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Placering i servicemätning inom ramen för Kommunernas kvalitet i korthet	10	8			

- Vi har nått vårt mål, att vara bland de 10 bästa
- Vi har halkat ner från 4:e till 8:e plats. De specifika resultaten är ungefär desamma som 2019. Det som sticker ut är Mätparametern Hälsningsfras vilket där vi är markant sämre i år. Något som förvånar då vi har förinspelade välkomsttal. Här kan det ha berott på vikarier som missat.
- Vi ska säkerställa att alla kundtjänstvägledare har rätt förinspelade välkomsthälsningar
- Vi är bäst på engagemang och bemötande. Vår utmaning är svarstiderna

Nämndmål:

Samtliga medarbetare skall erbjudas kompetensutveckling i sitt arbete

Behov krav och förutsättningar ändras kontinuerligt för kommunens organisation. För att möta detta krävs att organisationen och dess medarbetare utvecklas i takt med tidens krav.

Den egna organisationens lärande som mäts genom enkät till medarbetare med fråga om medarbetare upplever att de utvecklats det senaste året. Andelen som anger positiva svar har

sjunkit till 68 %. Målet är därmed inte uppnått.

Anledningen kan troligtvis härledas till att i princip alla utbildningar, både interna och externa, blev inställda pga Covid-19. Det tog lång tid både internt och externt att komma igång med digitala utbildningar, samtidigt som situationen har skapat ett större tryck på medarbetare som varit friska och varit på jobbet att utföra arbetet, även för de kollegor som varit frånvarande.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Den egna organisationens lärande och utveckling	80%	72%			

Den egna organisationens lärande ligger på samma nivå som föregående år och når inte upp till måltalet för året. Anledningen till att utfallet inte förbättrats kan troligtvis härledas till att i princip alla utbildningar, både interna och externa, blev inställda pga Covid-19. Det tog lång tid både internt och externt att komma igång med digitala utbildningar, samtidigt som situationen har skapat ett större tryck på medarbetare som varit friska och varit på jobbet att utföra arbetet, även för de kollegor som varit frånvarande.

Kommunstyrelsen kommunledningsförvaltning

RESULTATRÄKNING MNKR	2019	2020	BUD- GET	AVVI- KELSE	VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2020	UTFALL 2020	AV- VIKELSE
Intäkter	78,9	56,0	50,7	5,2	Politik	-8,2	-8,0	0,3
Kostnader	-178,6	-164,7	-160,9	-3,8	Stab	-3,3	-3,9	-0,6
varav personalkostn	-79,2	-103,4	-102,6	-0,8	MoK, ÖD, Upph, SHpl	-17,8	-17,4	0,4
varav lokalkostn	-5,0	-3,0	-3,7	0,7	Lednings- o verksamhets- stöd	-26,2	-25,3	0,9
Nettokostnader	-99,7	-108,7	-110,1	1,4	Oförutsedda o projekt	-3,7	-4,2	-0,5
Årsbudget	-108,7	-110,1	-110,1	0,0	ITN, RTJN o ÖFN	-42,7	-39,5	3,2
Årets resultat	9,0	1,4	0,0	1,4	AME	-8,1	-10,4	-2,3
					Årets resultat	-110,1	-108,7	1,4

Kommunstyrelsen finansförvaltning

RESULTATRÄKNING MNKR	2019	2020	BUD- GET	AVVI- KELSE	VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2020	UTFALL 2020	AV- VIKELSE
Intäkter	1 336,9	1 402,0	1 382,7	19,3	Övr	0,0	0,8	0,8
Kostnader	-74,7	-76,4	-82,4	6,0	Driftbidr	0,0	6,0	6,0
varav personalkostn	-28,2	-34,6	-32,8	-1,8	Upplupna.sem etc	0,0	-1,5	-1,5
varav lokalkostn	0,0	0,0	-0,2	0,2	Pensioner	-32,8	-32,9	-0,1
Nettokostnader	1 262,2	1 325,6	1 300,3	25,3	Kapitalkostnader	16,7	21,0	4,3
Årsbudget	1 262,2	1 300,3	1 300,3	0,0	Summa	-16,1	-6,6	9,5
Årets resultat	0,0	25,3	0,0	25,3	Skatter och räntor	1 319,2	1 333,1	13,9
					Finansnetto	-2,7	-0,9	1,8
					Årets resultat	1 300,3	1 325,6	25,3

Kommunstyrelsen

Teknisk förvaltning

Kommunstyrelsen ansvarar för teknisk verksamhet, med teknisk verksamhet avses strategiskt ansvar samt drift och underhåll av kommunens mark och fastigheter, vi säkerställer rätt städade verksamhetslokaler. Vi ansvarar även för att gator, parker, skog och allmän platsmark förvaltas och underhålls. Måltidsenheten ryms i uppdraget och dess syfte är att erbjuda barn och ungdomar i förskola och skola samt äldre i särskilt och ordinärt boende bra, säkra och näringsriktiga måltider. Den taxefinansierade avfallshanteringen och renhållningen finns också inom teknisk verksamhet.

Årets viktigaste händelser

Året har präglats starkt av pandemin, fokus har lagts på att bibehålla samma nivå på utförande av de kommunala tjänsterna trots osäker planering av resurser kopplat till att sjukfrånvaron varit betydligt högre och mer oförutsägbart. Årets svåra läge har bidragit till positiva

effekter, situationen har tvingat verksamheter att ställa om och tänka nytt, nya kommunikationsvägar har hittats mellan verksamheter som inte haft den kanalen tidigare. Flera nya samarbetsformer har bildats som det inte har funnits behov av tidigare, prövningar har plockat fram många bra saker hos våra medarbetargrupper. Detta har också gett oss bevis på att vi har kraft och resiliens i vår organisation, både människor och organisation är adaptiva. Vi har aldrig under pandemin haft rätt läge och inte klarat av att leverera inom vårt kommunala ansvar.

Ekonomiskt utfall

Måltidsverksamheten når inte hela vägen för att nå sina effektiviseringskrav och redovisar ett underskott. För övrigt kan det stora underskottet förklaras med stora nedskrivningar på förskolan Myran i Alunda samt Hammarskolan i Gimo. Nedskrivningarna har belastat resultatet med ca -13,6 mnkr.

RESULTATRÄKNING MNKR	2019	2020	BUDGET 2020	AVVI- KELSE	VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2019	UTFALL 2019	AV- VIKELSE
Intäkter	287,2	294,6	274,2	20,4	Fysisk, teknisk plan	-19,8	-21,2	-1,4
Kostnader	-347,5	-362,3	-324,3	-38,0	Gator och vägar	-0,5	-0,3	0,2
varav personalkostn	-68,7	-68,7	-69,1	0,4	Parker	-20,0	-18,5	1,5
varav lokalkostn	-57,5	-56,2	-56,0	-0,2	Bostadsanpassningsbidrag	-5,3	-5,9	-0,6
Nettokostnader	-60,3	-67,7	-50,1	-17,6	Näringsliv o bostäder	-4,1	-4,1	-0,1
Budget	-53,9	-50,1	-50,1	0,0	Lokaler, verksamhets	-0,5	-17,6	-17,1
Årets resultat	-6,4	-17,6	0,0	-17,6	Årets resultat	-50,1	-67,7	-17,6
					Nettoinvesteringar	277,9	118,0	159,9

Kommunstyrelsen

Teknisk förvalt. renhållning

RESULTATRÄKNING MNKR	2019	2020	BUGET 2020	AVVI- KELSE
Intäkter	41,5	45,4	40,8	4,6
Kostnader	-41,5	-44,3	-40,8	-3,5
varav personalkostn	-5,7	-6,4	-6,1	-0,3
varav lokalkostn	-0,1	-0,2	-0,2	0,0
Nettokostnader	0,0	1,1	0,0	1,1
Budget	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	1,1	0,0	1,1
Nettoinvesteringar		6,9	2,1	4,9

Lokala säkerhetsnämnden

RESULTATRÄKNING MNKR	2019	2020	BUGET 2020	AVVI- KELSE
Intäkter	0,4	0,4	0,4	0,0
Kostnader	-0,5	-0,4	-0,4	0,0
varav personalkostn	-0,3	-0,1	-0,2	0,0
varav lokalkostn	0,0	0,0	0,0	0,1
Nettokostnader	-0,1	0,0	0,0	0,0
Årsbudget	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	-0,1	0,0	0,0	0,0

Barn- och utbildningsnämnden

I Barn- och utbildningsnämndens uppgifter ingår att leda och samordna verksamheten inom förskola och pedagogisk omsorg, fritidshem, fritidsklubb, grundskola, grundsärskola, kulturskola, gymnasieskola och vuxenutbildning. Nämnden ansvarar även för det kommunala aktivitetsansvaret samt korttidstillsyn för barn över 12 år.

Barn- och utbildningsnämnden ska verka för en helhetssyn på omsorg, utbildning och fritid för barn och ungdomar samt för den kommunala vuxenutbildningen. Nämnden ansvarar även för bidragsgivning, tillsyn och uppföljning av barnomsorg i alternativa driftsformer.

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
En attraktiv och växande kommun	Skolan ska vara attraktiv och konkurrenskraftig.	
En hållbar kommun	Alla elever ska ha en skolgång som präglas av trygghet och hälsa.	
En lärande kommun	Alla elever ska ha en skolgång som präglas av studiero.	
	Alla elever ska mötas av en inkluderande lärmiljö.	

Nämndmål:

Alla elever ska ha en skolgång som präglas av trygghet och hälsa.

Barn och elevernas trygghet och hälsa påverkar lärandet. Att alla är trygga och trivs i skolan är en förutsättning för att inlärning ska ske.

Barnen och eleverna behöver vara trygga i alla situationer och miljöer inom skolan. Tryggheten ska innefatta även måltider, korridorer, utemiljöer, lägerskolor, utflykter, studiebesök, sociala medier och praktik med mera och därmed utgör allt detta också lärandemiljön.

En otrygg miljö kan handla om allt från hur lokaler och utomhusmiljö är utformade till hur personal, barn elever behandlar varandra med respekt.

För att barn och elevers lärande och hälsa ska

främjas kan skolan ge; stöd och uppskattning från pedagoger och lärare, information om vad man förväntas åstadkomma i god tid innan resultat ska redovisas, tydliga mål för vad som krävs för att få ett visst betyg, respekt och acceptans från jämnåriga, en skolmiljö som är fri från mobbing.

Målet är inte uppnått 2020.

Det är pojkar som i högre grad än flickor anser att de har inflytande och delaktighet i skolarbetet. Enligt Skolinspektionens tidigare elevenkäter visar det att kunna påverka undervisningen är det som ger lägst index, därefter kommer att kunna påverka skoluppgifter och högst index får att kunna påverka skolmiljön. Motivationsfaktorerna ser olika ut för pojkar och flickor. Flickor anser att delaktighet är särskilt viktigt för skolarbetet. Detta påverkar även upplevelsen

av att kunna nå kunskapskraven. Det finns en samvariation av faktorer som påverkar flickor mer än pojkar.

Flickor anser att delaktighet i skolarbetet är särskilt viktigt jämfört med pojkar, samt att den inre drivkraften har relativt stor betydelse för flickor jämfört med pojkar. En annan förklaring är att flickorna kanske egentligen skulle vilja påverka mer än de får tillfälle till samt att motivationsfaktorerna påverkar skolarbetet mer för flickor än pojkar, enligt en undersökning i ett examensarbete från Specialpedagogiska myndigheten.

Faktorer som kan påverka känslan av att kunna

nå kunskapskraven kan var att få svårare uppgifter, att få extraundervisning om det skulle behövas, tydlighet i vad eleven behöver kunna för att nå kunskapskraven, ha studiero på lektionerna och få för lite utmanande arbetsuppgifter i skolan.

Av de styrtalet som ingår i målet har styrtalet trygghet inte undersökts under 2020 för åk 9. Det kan finnas en möjlighet att måltalet för trygghet kunde ha uppnåtts då det skilde endast en procentandel vid föregående mätning och att arbetet med trygghet på skolorna intensifierats. Det kan även vara så att pandemin som varat under största delen av 2020 kan ha påverkat elevers känsla av trygghet negativt.

Styrtalet	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Elevers upplevelse av att kunna påverka skolarbetet i årskurs 9 ska öka.	70%	68,4%	60,7%	75,6%	
Kommentar					
När det gäller elevinflytande är det enligt skollagen ett uppdrag som varje skola har. I skollagen står det att varje skola måste se till att alla elever oavsett kön och social och kulturell bakgrund får ett verkligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Måltalet uppnås inte på helår trots en ökning på 22,4 procentandelar. Pojkar upplever att de kan påverka undervisningen i mycket högre grad än flickor. Skillnaden är 14,9 procentandelar. Förhållandet mellan pojkar och flickor kan man även se i Skolinspektionens enkät 2019 dock var skillnaden lägre. Så den ökande andel elever som upplever sig kunna påverka skolarbetet står pojkar för och ligger även något över måltalet.					
Elevers trygghet i årskurs 9 ska öka.	80%				
Kommentar					
Ingen mätning genomförd 2020. Ny mätning planerad vt 2021 då frågan kommer att vara med i vår kommungemensamma enkät.					
Elevers upplevelse av att kunna nå kunskapskraven i årskurs 9 ska öka.	80%	89,7%	86,9%	92,2%	

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Att en elev i skolan ska veta vad som krävs av den är en av framgångsfaktorerna för delaktighet, motivation och lärande. Det handlar om att läraren måste förklara för eleven vad de ska göra i skolarbetet så de förstår. Måltalet nås på helår. Pojkar upplever i högre grad än flickor att de kan nå kunskapskraven i åk 9, skillnaden är 5,3 procentandelar					
<p>Nämndmål: Alla elever ska ha en skolgång som präglas av studiero.</p> <p>Klassrumsmiljön har god kvalitet om det finns ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna deltar i och där elever ges möjlighet att ta ansvar för att göra de uppgifter läraren har planerat och inte blir störda när de utför dessa. Det är också viktigt att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö.</p> <p>Målet är uppnått på helår. Pojkar upplever en högre grad av studiero än flickor, det skiljer 6,1 procentandelar. Trots att målet är uppnått så fortsätter arbetet med att skapa studiero för alla elever, så att vi får en högre måluppfyllelse.</p> <p>Genomgående är att studiero har ett mycket lägre indexvärde än trygghet. Studieron ser olika ut på kommunens skolor. Intressant är att den</p>					skola som har högst måluppfyllelse i kommunen har det lägsta indexet för studiero i skolenkäten 2019. Generellt finns en högre korrelation mellan att elever får vara med och ta fram ordningsregler och upplevelsen av studiero än trygghet. Ytterligare kopplingar till studiero, kan ses i Skolinspektionens senaste elevenkät, är delaktighet och motivation. Det finns en tydlig koppling mellan en god studiemiljö och låg förekomst av kränkningar. Att elever känner sig trygga och trivs i skolan är inte heller bara ett mål i sig utan en förutsättning för att eleverna ska lära sig. Studiero främjas av tydliga lektionsstrukturer och av ett tydligt ledarskap i klassrummet. Att undervisningen har ett tydligt fokus och är varierad är faktorer som tillsammans med en trygg och stödjande lärandemiljö ger goda möjligheter för eleverna att följa undervisningen.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Elevers studiero i årskurs 9 ska öka.	75%	78,2%	75%	81,1%	

Kommentar

Vad som uppfattas som studiero är subjektivt och varierar beroende på person och situation. En definition av studiero, enligt Skolinspektionen, är att förhållandena ska vara sådana att eleverna kan ägna sig åt de planerade lärandeaktiviteterna. Det innebär att störande inslag under lektionen minimeras och att fokus och lärandeaktiviteter riktas mot det som är syftet med undervisningen. Störande inslag kan vara sen ankomst, elever Pojkar upplever en högre grad av studiero än flickor, det skiljer 6,1 procentandelar. Det kan finnas ett samband mellan att pojkar generellt sett känner sig tryggare i skolan och upplevelse av studiero. Trygghet och studiero är viktigt för att ge både elever och skolans personal en god arbets- och lärandemiljö.

Nämndmål:**Alla elever ska mötas av en inkluderande lärmiljö.**

Med inkluderande lärmiljö menar vi att skolan möter alla barn och elevers behov och ser olikheter som en norm. Olika lärmiljöer erbjuds till barn och elever utefter deras behov.

Vi ser att viktiga faktorer att arbeta med är ledarskap på alla nivåer, tillit, goda relationer, stimulerande av barn och elevers motivation.

Att kunna öka andelen elever som är behöriga till ett yrkesprogram och därmed minska andelen elever som påbörjar ett introduktionsprogram är av vikt då det kan vara allvarligt för dem, deras möjligheter att bygga ett liv med egenmakt, med försörjning, med möjlighet att nå sina drömmar, men också samhällsekonomiskt i stort.

På grund av SCB:s förändringar i sin sekretespolicy 2019 finns inte elevers resultat tillgängliga när det gäller koppling mot vårdnadshavares utbildningsnivå. Troligtvis följer Östhammars kommun rikets mönster även 2019/2020, vilket visar att nästan hälften av alla elever från hem där vårdnadshavare har gymnasial eller lägre utbildning inte har gymnasiebehörighet. Medan elever som har vårdnadshavare med eftergymnasial eller högre utbildning har en behörighet på 92%.

Gymnasiebehörighet är en av de indikatorer som Folkhälsomyndigheten valt för att mäta folkhälsan och dess bestämningsfaktorer. Det finns ett tydligt samband mellan utbildningsnivå och hälsa. Ett exempel är sambandet mellan utbildningsnivå och medellivslängd, där de största skillnaderna finns mellan dem som har förgymnasial utbildning och dem som har

eftergymnasial utbildning. Betygen i grundskolans årskurs 9 är av avgörande betydelse för skolelevers benägenhet att studera vidare. Detta oavsett barnens socioekonomiska uppväxtbakgrund. Låga eller ofullständiga betyg från årskurs 9 ökar dessutom risken för framtida psykosociala problem, samtidigt som den psykiska hälsan kan påverka skolprestationer. (Folkhälsomyndigheten, webbsida 2021-01-2, Gymnasiebehörighet, uppdaterad 2021-01-15

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/tolkad-rapportering/folkhalsans-utveckling/resultat/livsvillkor/gymnasiebehorighet/>)

Genomströmningen för elever på nationella program inom fyra år är fortsatt gott både i jämförelse med riket och med övriga kommuner i regionen, trots den något minskade andelen elever i kommunen som har behörighet till ett yrkesprogram. Utmärkande för 2020 är att genomströmningen ökade för männen på både yrkesprogram och på högskoleförberedande program. Även kvinnor på högskoleförberedande program ökade genomströmningen medan genomströmningen för kvinnor på yrkesprogrammen minskade något. Den minskade genomströmningen inom 4 år kan förklaras av att över 59 % av eleverna som började gymnasieskolan 2016, påbörjade sin gymnasieutbildning på något av IM-programmen och av dessa var hela 60 % elever som gick på språkintrödningsprogram och var därmed nyanlända till Sverige. Dubbelt så många av eleverna på nationellt program (14 %) än i riket (7 %) bytte program under studietiden. Meritvärdet från grundskolan var relativt lågt, likaså andelen elever behöriga till yrkesprogram, för de elever som påbörjade studier i gymnasieskolan för fyra år sedan.

En faktor som just detta år varit svår att dra slutsatser om är hur mycket förändrade omständigheter till följd av covid-19-pandemin påverkat studieresultaten i gymnasieskolan. Vi ser att det på grund av detta finns en uppbyggd "utbildningsskuld" i gymnasieskolan. Fler elever än

tidigare har förlängd studiegång. En ökat behov av särskilt stöd och andra insatser från elevhälsan kommer att behövas

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Elevers motivation i årskurs 9 ska öka.	75%				
Kommentar					
Ingen mätning genomförd 2020. Ny mätning planerad vt 2021 då frågan kommer att vara med i vår kommun-gemensamma enkät					
Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram	77%	85,1%	87,2%	82,7%	
Kommentar					
För behörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och godkända betyg i minst fem andra ämnen. Det innebär att det krävs godkända betyg i sammanlagt åtta ämnen.					
Måлтаlet är nått för helår. Den största ökningen står flickor för, ökningen var drygt 12 procentandelar, vilket följer rikets mönster. Flickor ligger i nivå med riket medan pojkar ligger något under.					

Nämndmål:

Skolan ska vara attraktiv och konkurrenskraftig

Målet kommer inte att uppnås på helår. Antal elever i åk 9 som sökt skola i annan kommun är 13 stycken hösten 2020, måлтаlet var 11. De faktorer som troligtvis är avgörande för att välja annan skola är det geografiska läget, en mindre enhet, specialskola, kamraters val och skola med speciell inriktning. Det kan även vara så att valet av skola gjordes tidigt i skolgången och då hade barn- och utbildningsnämnden inte fattat beslutet om att inte ge busskort till val av annan skola. Det innebär att vi troligtvis kommer att se en minskning av elever som valt annan skola i

annan kommun framledes.

Personalomsättningen har varit låg under året, både vid utfallet på delår och helår. Delårsutfallet brukar alltid vara lågt, det är när det nya läsåret börjar, som de flesta rekryteringarna sker. Det har sett ut på det här sättet de senaste åren. En anledning kan vara Covid-19 som gjort att personal valt att inte byta arbete i samma utsträckning som tidigare. I utfallet finns inte den interna rörligheten, som är relativt stor, medräknad det vill säga personer som bytt enhet eller jobb inom samma enhet. Det kan vara ytterligare en anledning till det lägre utfallet att personal väljer att byta enhet inom kommunen och inte söker sig till annan kommun.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antal elever som söker sig till andra grundskolor i åk 9, i andra kommuner ska minska.	11	13	10	3	

Kommentar

Antalet elever som sökt sig till annan kommun i åk 9 var 13 stycken, det vill säga två över måltalet. På vårterminen - 20 var det 9 stycken som gick i annan kommun i åk 9.

Av de elever som valt annan kommun, var de allra flesta från Alunda och någon enstaka från Österbybruk. Det är fem elever som valt Rasbo skolområde, Uppsala kommun. Övriga har valt Tierp och Uppsala. Av alla elever som valt annan kommun är det främst annan kommunal skola vilket är skillnad mot tidigare år då flertalet har valt friskolor. De friskolor som är representerade är de som har särskilda inriktningar.

Av de som valt Rasbo skolområde är det fler av eleverna som bor på gränsen mellan Östhammars kommun och Uppsala kommun. Det är en del elever som väljer den " lilla skolan" i synnerhet från åk 4, där de annars skulle ha gått på Olandsskolan som är en större skola. Ett par, tre stycken bor också nära varandra så ett det kan vara ett kollektivt beslut att låta barn i samma ålder/klass börja på samma skola. Det är även värt att komma ihåg att dessa elever med största sannolikhet gjorde sina val för länge sedan, kanske till och med i valet av förskola. Vid den tidpunkten hade barn- och utbildningsnämnden andra regler kring busskort. Noterbart är att endast en elev går på specialskola, där förvaltningen även deltagit i beslutet av skolbyte, det vill säga rätt förutsättningar för elevens skolgång fanns inte i vår kommun.

Personalomsättningen ska vara låg.	7%	5,6%			
------------------------------------	----	------	--	--	---

Kommentar

Måltalet är uppnått på helår. Pensionsavgångar är inte medräknade i utfallet, om dessa skulle räknas med så skulle utfallet vara 7,1%. Utfallet är 3,4 procentandelar lägre än föregående helårsmätning. Det finns en liten osäkerhet i framtagandet av utfallet, då det gjordes en organisationsförändring som i sin struktur kan ge avvikelser.

Årets viktigaste händelser

Covid-19

Resultaten från uppföljningar om frånvaro indikerar att frånvaron bland personalen i skolväsendet har varit högre än normalt. Skillnader finns dock mellan såväl skolformer som enheter. Detta gäller även barn och elever, inte i lika hög grad gymnasiets elever.

I mars fick elever och lärare i gymnasieskolan och i vuxenutbildningen snabbt ställa om till undervisning på distans och fjärr, med digitala lektioner och hemuppgifter. Denna övergång har generellt sett fungerat bra, men att det finns grupper av elever som har haft svårare att tillgodogöra sig undervisningen på distans.

Situationen har tvingat fram en snabb utveckling vad gäller användandet av digitala verktyg och mötesformer, vilket upplevs som positivt och visat på möjligheter som kan tas tillvara också fortsättningsvis.

Nya Frösåkersskolan

18 december 2020 överlämnades nycklarna till den nya 4-9 skolan. En skola som skapar förutsättningar med en flexibilitet för ett hållbart lärande. Skolan är byggd som en snäcka med hemvister och specialiserade lärmiljöer runt ett gemensamt nav - trapphuset.

Lokalbehov

På grund av en ogynnsam skolmiljö har förskoleklass från Olandsskolan haft sin undervisning i Ekeby skola under höstterminen-20. Av samma anledning har Hammarskolans elever flyttats till Vretaskolan.

Lönesatsning

En stor lönesatsning på förskollärare gjordes under året, utifrån den årliga lönekartläggningen. Den görs för att identifiera och motverka löneskillnader som bygger på osakliga grunder.

Ekonomiskt utfall

Årets utfall för barn- och utbildningsnämndens driftbudget är ett överskott om 1,0 mnkr, dvs en budget i stort sett helt i balans (+0,2%). Årets verksamhet har präglats av Covid 19-pandemin som varit en stor utmaning att hantera såväl verksamhetsmässigt som ekonomiskt. I ekonomiskt perspektiv har verksamheterna haft betydande svårigheter att planera såväl intäkter som kostnader.

Nämndverksamheten redovisar ett överskott under året vilket beror på färre möten och inställd fortbildning på grund av Covid-19 pandemin. Kulturskoleverksamheten visar ett mindre underskott vilket beror på satsningar på bl a nya lärplattform under året.

Verksamheten barnomsorg omfattar öppen förskola, förskola, pedagogisk omsorg, öppen fritidsverksamhet samt fritidshem. Verksamheterna visat totalt ett underskott om 5,8 mnkr (-3,9 %). Underskottet kommer i huvudsak av ökat barnantal inom egen förskola, ökat barnantal i extern pedagogisk omsorg samt svårigheter att hålla budget i balans inom egen fritidsverksamhet.

Grundskoleverksamheten inklusive förskoleklass och grundsärskolan visar ett underskott om 0,7 mnkr (-0,3%) Underskottet kommer av ökade behov inom grundsärskolan; fler elever och ökat behov av särskilt stöd. Grundsärskolan kommer att få en utökad budgetram inför

2021 och troligtvis kommer ytterligare satsning behöva göras kommande år.

Gymnasieskoleverksamheten inklusive gymnasiesärskolan visar ett överskott om 0,6 mnkr (+0,6 %). Överskottet kommer från gymnasiesärskolan. Östhammars kommun driver ingen egen gymnasiesärskola utan köper detta av annan kommun eller friskolor. Kostnaden är svår att budgetera då den beror helt på vad eleverna väljer för utbildning och var skolan ligger i förhållande till hemmet.

Vuxenutbildningen visar ett underskott om 2,6 mnkr (-17,2%) vilket beror på ökade behov inom områdena köp av kurser på gymnasienivå, svenska för invandrare, yrkeshögskola samt uppdragsutbildning. Möjligheter till vuxenutbildning är viktig för den enskilde individen men verksamheten är också en viktig arbetsmarknadsinsats och viktig i integrationsperspektiv då nyanlända ofta behöver både stöd med språk och utbildning för att kunna ta sig in i det svenska samhället. Underskottet inom vuxenutbildningen har varit känt under året och inför 2021 kommer budgetramen för verksamheten att utökas efter beslut av kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Posten övrigt inom barn- och utbildningsnämnden består av nämndövergripande administration (bl a kostnad för BOU-kontoret) och korttidstillsyn (kostnad för tillsyn av barn och ungdomar över 12 år inom särskolans personkrets). Sammantaget visar denna post ett överskott om 9,4 mnkr (+ 34,9%) vilket huvudsakligen beror på att reserv samt tillfälligt budgettillskott budgeterats såsom nämnd-

övergripande verksamhet medan de faktiska kostnaderna sedan bokförts med koden för verksamheten som de tillhör.

Barn- och utbildningsnämnden har arbetat med en investeringsbudget om 13,5 mnkr 2020 varav 4 mnkr beviljades såsom en extra post under året för inköp till Hammarskolans verksamhet i Gimo då den flyttade akut till Vretaskolan. De pågående projekten under året har, förutom Hammarskole-projektet, annars varit inköp till nya Frösåkersskolan i Östhammar, 8 mnkr i årsbudget varav nyttjat 4,1 mnkr, samt utemiljö vid förskolan Furustugan i Alunda, 1 mnkr i årsbudget varav nyttjat 1,9 mnkr Barn- och utbildningsnämnden begär flytt av investeringsbudget till år 2021 om 3,9 mnkr för att kunna slutföra inköpen till nya Frösåkersskolan samt 0,7 mnkr för att kunna slutföra inköpen till Gimo skolororganisation.

RESULTATRÄKNING MNKR	2019	2020	BUGET 2020	AVVI- KELSE
Intäkter	84,2	82,6	63,8	18,7
Kostnader	-632,4	-645,7	-628,0	-17,7
varav personalkostn	-365,1	-370,5	-359,9	-10,5
varav lokalkostn	-91,8	-92,5	-92,1	-0,4
Nettokostnader	-548,2	-563,2	-564,1	1,0
Årsbudget	-548,1	-564,1	-564,1	0,0
Årets resultat	-0,1	1,0	0,0	1,0

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2020	UTFALL 2020	AV- VIKELSE
Nämnd	-1,5	-1,2	0,3
Kulturskola	-6,5	-6,7	-0,1
Förskoleverksamhet	-152,2	-158,0	-5,8
Grundskola	-244,2	-242,2	2,0
Grundsärskola	-9,6	-12,3	-2,7
Gymnasieskola	-101,9	-102,9	-0,9
Gymnasiesärskola	-6,0	-4,5	1,5
Vuxenutbildning	-15,4	-18,0	-2,6
Övrigt	-27,0	-17,5	9,4
Årets resultat	-564,1	-563,2	1,0
Nettoinvesteringar	13,5	8,9	4,6

Socialnämnden

Socialförvaltningens uppdrag

Socialförvaltningens uppdrag är att tillhandahålla en god vård och omsorg i Östhammars kommun samt bedriva verksamhet som ger stöd för den enskilde att leva ett självständigt och aktivt liv.

Socialförvaltningens huvuduppgift är att erbjuda enskilda och familjer stöd i sin livsföring, tillhandahålla en god vård och omsorg för äldre och funktionsnedsatta samt bedriva verksamhet som ger stöd för den enskilde att leva ett självständigt och aktivt liv i gemenskap med andra och känna sig trygg i hur service och omvårdnad tillgodoses. Enligt gällande lagstiftning ska den enskildes rätt till stöd och bistånd prövas.

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE

NÄMNDMÅL

En attraktiv och växande kommun

Socialnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare

En hållbar kommun

Socialnämnden ska vara en effektiv verksamhet

Nämndmål:

Socialnämnden ska vara en effektiv verksamhet.

Socialnämnden har 2020 totalt sett ökat nettokostnaderna med 1,8 % jämfört med 2019. Ökningen kan sättas i relation till allmän pris- och löneutveckling inom sektorn på drygt 2 % samt på det en befolkningsutveckling bland målgruppen 80 + som också den ligger strax över 2 %. Tittar man på de få (brukarundersökningen inom äldreomsorgen uteblev pga. Covid-19) kvalitetsmått som finns för nämnden 2020 så har de utvecklats i rätt riktning.

Om man sätter samman en nettokostnadsutveckling som ökar mindre än förväntat utifrån pris, lön och demografi och att kvaliteten går i rätt riktning ger det en verksamhet som under 2020 har effektiviserats. Tittar man på de ekono-

socialförvaltningens beslut ska vara rättssäkra och tydliga.

Socialförvaltningens verksamhet omfattar:

- individ- och familjeomsorg
- äldreomsorg
- hälso- och sjukvård
- stöd till personer med funktionsvariationer
- uppsökande, förebyggande och öppna insatser
- färdtjänst
- hjälpmedel och bostadsanpassning

miska styrtalen visar de att trots en verksamhet som effektiviserats så behöver det göras mer för att nå upp till målet om en effektiv verksamhet.

Det är flera verksamheter inom socialnämnden som gjort ett bra resultat under 2020 men om man ska lyfta fram två områden så är det;

Ordinärt boende i egen regi

Som under 2020 nått upp till målet om en debiteringsgrad på 65 %. Där debiteringsgraden visar hur mycket av den arbetade tiden som är hos brukaren.

Externa köp inom individ- och familjeomsorgen

Som under 2020 nått upp till målet om att minska kostnaden för externa köp i förhållande till totalen.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Målupp- fyllelse
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%) ska minska	-8%	-6,7%			
<p>Kommentar</p> <p>Observera! Från och med årsredovisning 2020 rapporteras föregående års siffror in som innevarande års utfall. Detta då innevarande års utfall inte finns tillgängligt när rapportering genomförs. Målet är inte helt uppnått trots att föregående siffra var 20,3 en förbättring med över 25%</p>					
Köp av individ och familjeomsorg totalt, andel (%) ska minska	25%	19%			
<p>Kommentar</p> <p>Målet är uppnått. Observera! Från och med årsredovisning 2020 rapporteras föregående års siffror in som innevarande års utfall. Detta då innevarande års utfall inte finns tillgängligt när rapportering genomförs. Det har skett en genomgång av alla externa placeringar vilket har gett en gynnsam effekt. Under hösten har det skapats en ny enhet som tillsammans med myndighet och råd och stöd ska arbeta för att insatser kan genomföras i egen regi så långt det är möjligt. I nuläget har IFO ett prognostiserat budgetöverskott på ca 3 miljoner kronor.</p>					
Brukarbedömning IFO totalt - hel- hetssyn, andel (%) ska öka	85%	95%	97%	95%	
<p>Kommentar</p> <p>Målet är uppnått. Brukarundersökningen genomfördes under månaderna september och oktober. Glädjande är att nästan 70 personer deltagit i undersökningen vilket är mer än en fördubbling jämfört med tidigare år. Resultatet har förbättrats med 12 % jämfört med föregående år. Detta trots de konsekvenser som rådande pandemi medfört, såsom längre handläggningstider och mindre personliga kontakter. Rikets resultat var 86 %. Resultatet har förbättrats och överstiger riket som helhet på samtliga sju parametrar som ingår i undersökningen. Sämst resultat (80 %) har parametern hur man kan påverka sin hjälp trots att resultatet förbättrats med 19 % sedan föregående år. En skillnad jämfört med tidigare år är att kvinnorna är mer nöjda än männen.</p> <p>Det har under hösten också gjorts en brukarundersökning för de som har insatsen boendestöd med mycket bra resultat.</p>					
Brukarbedömning hemtjänst äldre- omsorg - helhetssyn, andel (%) ska bibehållas	92%	86%	84%	88%	
<p>Målet har inte uppnåtts</p> <p>Resultatet från brukarbedömningen nöjda, helhetssyn för hemtjänsten har minskat något från resultatet år 2019, från 92 % nöjda, till 86 % nöjda. Svårigheter med personalkontinuitet kan ha påverkat resultatet. För 2019 var det 15 personer som brukaren mötte under 14 dagar, och under 2020 hade detta ökat till 19 personer, troligen har pandemin också påverkat. Resultat för inflytande och tillräckligt med tid är ännu ej framtaget.</p>					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Målupp- fyllelse
<i>Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) ska öka</i>	85%	74%	79%	63%	
<i>Resultatet från brukarnas bedömning, särskilt boende, helhetssyn visar att målet inte nåtts. Måltalet sattes med planering av en ökning från 2019 års resultat, men utfallet för 2020 visar på en minskning. De boende har en högre vårdtyngd vid inflyttningen, vilken kan påverka resultatet. Även de pågående pandemin kan ha påverkat, med flera personer som smittats</i>					
<i>Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+ ska minska</i>	229 000kr	236 494			
<i>Kostnaderna har inte minskat men kostnadsökningen är nu lägre än tidigare. Hemtjänsten har arbetat systematiskt med att effektivisera verksamheten genom ledarskap, planering och förbättrad administration. Bättre planering och mer sammanhållna insatser har givit lägre timkostnad per hemtjänsttimme. Särskilt boende som har en historik av relativt stora budgetunderskott har också visat på klara förbättringar senaste åren och närmar sig budget i balans.</i>					
<i>Andel invånare 80+ som inte har någon biståndsbedömd insats av socialförvaltningen ska öka</i>	75%	71,2%			
<i>Antalet äldre och antalet brukare 80 + har ökat, men andelen över 80 + med ej pågående insatser är i stort sett kvar på samma nivå som 2019. Mätning av män och kvinnor är ej gjord. Antalet över 80 år är 31/12 2020 1587 personer, jmf med 2019 1550 personer. Antalet brukare över 80 år med insatser är nu 457 personer (larm är ej medräknat), jmf med 2019 445 personer. Andel över 80 år med ej pågående insatser 31/12 2020 är 71,2 procent, jämfört med 2019 71,3 %. Arbetet fortsätter med olika aktiviteter, samt information om andra möjligheter för den enskilde , än att söka hemtjänst.</i>					
<i>Nettokostnadsavvikelse LSS, (%) ska minska</i>	8%	1,6%			
<i>Utfallet 2019 för nettokostnadsavvikelse LSS är markant bättre än 2018. Förbättringen kommer främst ifrån en breddning av boendeinsatserna inom LSS och att socialnämnden 2018 öppnade ett nytt serviceboende LSS i egen regi där dygnskostnaden är klart lägre jmf med gruppboende LSS, och att full årseffekt kom 2019.</i>					

Nämndmål:**Socialnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare**

Då nämndmålen är nya så är resultatet svårt att jämföra med 2019.

Nämndmålet uppnås inte på helår då två av tre styrtal inte uppnåtts. Under 2020 har socialnämnden hanterat Covid-19 vilket påverkat alla underliggande enheter. Trots pandemin har socialnämndens utfall hamnat nära måltalet inom två styrtal och passerat måltalet på ett styrtal. De resultat som framkom under 2019 i OSA-enkäten har varit svåra att arbeta med och förbättra under den pågående pandemin.

Individ- och familjeomsorg

IFO har arbetat med att bli en tydlig organisation med god kvalitet. Att arbeta inom socialtjänsten är psykiskt påfrestande och då behöver arbetet där det är möjligt vara så förutsägbart som möjligt. Det är viktigt att informationen till medarbetarna är tydlig och att det finns tydliga rutiner och riktlinjer. IFO arbetar med arbetsbelastningen för att på så sätt få personalen att stanna kvar i förvaltningen. Det är också viktigt att ha möjlighet till reflektionstid. IFO har och kommer att fortsätta se över lönenivåerna.

Socialförvaltningen har genomfört en enkät gällande arbetsmiljön i oktober 2020. Generellt får IFO bra resultat 2020. Det finns områden i respektive verksamhet som enhetscheferna behöver arbeta systematiskt med och förbättra.

Det är av stor vikt att alla medarbetare arbetar aktivt tillsammans med respektive chef med arbetsmiljön och att de är delaktiga i handlingsplanen. På så sätt kan IFO förbättra både medarbetarskapet samt ledarskapet

En handlingsplan upprättades för varje enhet i början av 2020 och den har bearbetats under APT hela året.

Covid-19 har bidragit med svårigheter då IFO jobbat växelvis på distans. Under våren 2020 jobbade vissa medarbetare på distans, under hösten har så många som möjligt arbetat på distans.

Vård och omsorg

Den organisatoriska och sociala arbetsmiljön har förbättrats inom samtliga områden enligt OSA-enkäten.

Sjuktalen och personalomsättningen är mycket svår att utvärdera på grund av den pågående pandemin. Det har varit höga sjuktal och flera medarbetare som har blivit rekryterade för att verksamheten ska ha de resurser som behövs.

Trots ambitioner att klara personalförsörjningen och framför allt minska behovet av inhyrd personal kvarstår ett läge med rekryteringsbehov, framför allt gällande biståndshandläggare och sjuksköterskor. Inom hemtjänsten har rekryteringsläget förbättrats något under hösten. För hälso- och sjukvårdspersonal anges hög arbetsbelastning och bristande ledarskap vara faktorer som påverkar möjligheten att anställa och behålla personal. Detta gäller dock inte alla områden inom vård och omsorg.

Arbetet fortsätter med fokus på personalförsörjning och fortbildning, främst för undersköterskor. Ytterligare validering av undersköterskor har också gjorts i samarbete med gymnasieskolorna.

För närvarande har cirka 300 vårdpersonal genomgått BPSD-utbildning i demensvård och

utbildning för Silviasystrar har fortsatt enligt nämndens plan.

En sjuksköterska har utsetts som huvudhandledare för att ge stöd till handledare för sjuksköterskeprogrammet. Samarbetet med skolor, universitet, vårdgivare och andra huvudmän har varit mycket gott.

Sjukskrivningstalen är höga i förvaltningen men har sjunkit sen 2019. Det kan finnas samband mellan hur ledarskapet fungerar och hur personalen mår. Konkreta åtgärder som start av rehabiliteringsprojekt har vidtagits inom vissa områden och har redan gett visad effekt på sjukfrånvaron.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Helhetsintrycket av vår organisatoriska och sociala arbetsmiljö ska förbättras	76	73			
Kommentar					
Måltalet uppnås inte på helår. Hela socialförvaltningen har haft en ansträngd arbetssituation under Covid-19 och arbetsmiljön har därför blivit påverkad.					
Sjuktalen ska minska	10,1%	9,5%	10,2%	5,1%	
Kommentar					
Måltalet bedöms uppnås på helår. Trots att socialförvaltningen under hela 2020 hanterat Covid-19 så har utfallet sjunkit sen 2019 och vi har passerat vårt måltal					
Personalomsättningen ska minska	13,2%	15,3%			
Måltalet uppnås inte på helår. Fram till november var det 99 stycken som slutade på förvaltningen. Av dessa så har 19 medarbetare gått i pension och en medarbetare är avliden. Det är 2,1% högre än 2019 och bedömningen är att Covid-19 har gjort så att fler har slutat under året					

Årets viktigaste händelser

- Årets viktigaste händelse är pandemin Covid-19, som har präglat socialförvaltningens arbete helt och hållet under 2020. Det gäller allt från skyddsutrustning, smitta hos brukare och personal samt vikarieanskaffning.
- En ny socialchef har anställts.
- Socialförvaltningen initierade under januari 2020 ett arbete med införande av digital signering för ordförandebeslut. Införandet av digital signering har inneburit att arbetsprocessen för att snabbt och säkert kunna skicka och ta emot meddelanden har effektiviserats. Införandet har därutöver minskat administration, ledtider i arbetsprocessen och andelen resor för ledamöter.

- Även inom vård och omsorg har digitalisering införts för behandlingar och ordinationer från legitimerad personal till vård- och omsorgspersonal.
- Arbetsmiljöförbättringar på våra särskilda boenden, genom att spol- och diskdesinfektorer har installerats, vilket ger bättre hygien och mindre smittspridning.
- Planering av LSS-boenden, för att möta brukarbehovet.
- Ett projekt har pågått för att få mer kunskap om Ofrivillig ensamhet.
- En ny enhet har startats upp: Ett självständigt liv och boende
- Påbörjade ett stort arbete med att få en budget i balans på hela förvaltningen
- Socialförvaltningen har sett över processer inom biståndshandläggning
- Närvårdsarbetet har pågått under 2020 men har varit kraftigt påverkat av pandemin, då närvårdsarbetet lägger stor fokus på att förbättra det verksamhetsnära arbetet. De uppdrag som gått till arbetsgrupper och projekt och inte kunnat genomföras under 2020 kommer flyttas över till verksamhetsåret 2021

Ekonomiskt utfall

Socialnämndens budgetram för 2020 uppgår till 507,2 mnkr, vilket kan jämföras med föregående års budget på 487,3 mnkr och utfall på 496,6 mnkr. Socialnämnden redovisar nettokostnader på 506,3 mnkr och ett överskott på 0,8 mnkr.

Förvaltningsövergripande verksamhet

De förvaltningsövergripande verksamheterna

redovisar ett överskott på 16,9 mnkr. Överskottet kommer till stor del från en tillfällig tilläggsbudget på 12,5 mnkr samt mer utbetalt statsbidrag jämfört med budgeterat.

Vård och omsorg

Verksamheten redovisar ett underskott på 19,1 mnkr där de större avvikelserna mot budget fördelas enligt nedan:

Myndighet

- Hemtjänst, beställare -12,2 mnkr
- Daglig verksamhet LSS -2,6 mnkr
- Externa boendeplaceringar LSS, +2,7 mnkr

Antalet beviljade och utförda timmar inom hemtjänsten har ökat med drygt 19 % jämfört med 2019. Totalt utfördes 164 843 timmar vilket kan jämföras med 138 024 timmar 2019.

Daglig verksamhet LSS visar ett underskott på 2,6 mnkr. Detta förklaras till stor del av att kostnader på 1,8 mnkr för turbundna resor har tagits på verksamheten och att detta tidigare legat på färdtjänst.

Kostnaderna för externa boendeplaceringar LSS ligger kvar på samma nivå som 2019 men här budgeterades för en ökning av antalet placeringar som uteblev och verksamheten visar ett överskott på 2,7 mnkr

Produktion

- Hemtjänst, egen regi -11,1 mnkr
- Personlig assistans, egen regi -1,4 mnkr

Inom särskilt boende äldre redovisas ett förbättrat resultat jämfört med 2019. Två enheter

redovisar överskott, två enheter underskott och en enhet är i balans. De totala kostnaderna för de särskilda boendena uppgick 2020 till 112,8 mnkr vilket kan jämföras med budgeten på 111,9 mnkr.

Hemtjänsten i egen regi finansieras genom ett fast timpris för utförd tid hos brukaren. Verksamheten har under året ökat debiteringsgraden (hur mycket av sin arbetstid som är hos brukaren) och på så vis förbättrat resultatet. Den genomsnittliga debiteringsgraden för 2020 var 59,9% vilket kan jämföras med 57,2 % för 2019 och nämndens mål på 65%. Verksamheten har fortsatt ett stort underskott (-11,1) och man behöver fortsätta arbeta med förbättrad planering och mer sammanhållna insatser.

Personlig assistans i egen regi är på samma sätt som hemtjänsten intäktsfinansierad. Verksamheten har under åren tappat ett antal större ärenden och därmed och en stor del av finansieringen och har inte klarat av att anpassa bemanningen i samma omfattning.

Individ- och familjeomsorg

Verksamheten redovisar ett överskott på 4,0 mnkr där de större avvikelserna fördelas enligt nedan:

- Övergripande IFO, +2,3 mnkr
- Myndighetsutövning BoU, +2,5 mnkr
- Försörjningsstöd, +1,0 mnkr
- Socialpsykiatri, +1,4 mnkr
- Familjehem, -1,3 mnkr

- Kontaktstöd BoU, -2,3 mnkr
- Ensamkommande, -1,5 mnkr

Inom individ och familjeomsorgen (IFO) har man fortsatt arbetet från 2019 med genomgång av externa placeringar i syfte att hitta bättre och mer kostnadseffektiva insatser. Avtal för familjehemsplaceringar har omförhandlats för att sätta press på leverantörerna att sänka kostnaderna vid placeringar.

Under året har man också startat igång en ny verksamhet "Ett självständigt liv och boende" med syfte att ta hem externa placeringar och stödja individen på hemmaplan. Effekten förväntas komma under 2021.

Under flera år har IFO och barn och unga varit beroende av hyrbemanning av socionomer för att klara handläggningen. I början av 2020 var antalet nere på två konsulter och under året har man klarat av att avsluta ytterligare en konsult. Det minskade beroendet av konsulter tillsammans med ett statsbidrag för ökad bemanning har lett till att handläggningen inom BoU visar ett överskott om 2,5 mnkr.

Effekterna av Covid-19

Den ekonomiska effekten för förvaltningen under året kopplat till Covid-19 är ökad kostnad för sjuklön (kompenseras av staten), initialt en ökning av overtid och timvikarier och kraftigt ökade kostnader för skyddsmaterial (totalt 11,2 mnkr). Totala merkostnader (utöver sjuklöner) uppgick till 15,5 mnkr för helåret, och staten genom det särskilda statsbidraget har kompenserat för cirka 12 mnkr.

RESULTATRÄKNING MNKR	2019	2020	BUGET 2020	AVVI- KELSE
Intäkter	191,0	214,7	177,8	36,9
Kostnader	-687,6	-721,3	-684,9	-36,4
varav personalkostn	-377,1	-407,5	-387,1	-20,4
varav lokalkostn	-60,1	-60,2	-61,1	0,9
Nettokostnader	-496,6	-506,7	-507,2	0,5
Årsbudget	-487,3	-507,2	-507,2	0,0
Årets resultat	-9,2	0,5	0,0	0,5

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2020	UTFALL 2020	AV- VIKELSE
Nämnd	-1,2	-1,0	0,2
Gem. Socialkont + flykting	-46,6	-26,4	20,2
Vård o omsorg enl SOL o LSS	-402,6	-422,4	-19,8
Individ o famoms	-56,8	-56,9	-0,1
Årets resultat	-507,2	-506,7	0,5
Nettoinvesteringar	3,5	2,0	1,5

Bygg- och miljönämnden

För Bygg- och miljönämnden i Östhammars kommun är den långsiktigt hållbara tillväxten i fokus. Detta genomförs genom att handlägga ärenden inom plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen, miljöbalken, livsmedelslagstiftningen, alkohollagen, tobakslagen samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel.

Verksamheten är till för invånare, företag, föreningar och fastighetsägare i kommunen samt besökare. Idag och i framtiden.

Nämndens arbete utgår från lagstiftningen som ram och förutsättning, med målsättningen att det alltid ska märkas för vem vi är till. Vi kallar detta för det dubbla perspektivet och vi uppfattar att vårt uppdrag är avgörande för både kommunens attraktivitet och tillväxt. För nuvarande och kommande generationer.

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
En attraktiv och växande kommun	Bygg- och Miljönämnden ska skapa förutsättningar för hållbar samhällsutveckling i Östhammars kommun - ekonomiskt, socialt och miljömässig	
En hållbar kommun	Bygg- och Miljönämnden ska skapa förutsättningar för hållbar samhällsutveckling i Östhammars kommun - ekonomiskt, socialt och miljömässig	

Måluppfyllelse utifrån de strategiska inriktningsområdena

Nämndmål: Bygg- och Miljönämnden ska skapa förutsättningar för hållbar samhällsutveckling i Östhammars kommun - ekonomiskt, socialt och miljömässig

Nämnden vill med detta samtidigt markera att hållbarhetsperspektivet ska bidra till attraktivitet och tillväxt. Och tvärtom.

Tidigare har det kunnat höras ett motsatsförhållande mellan de båda perspektiven. Genom att markera att de båda perspektiven ska bidra till varandras positiva utveckling, sätts samtidigt tonen för hur förvaltningen ska arbeta och för hur kommunen vill uppfattas.

Bygg- och miljönämndens målformulering utgår från en hållbar samhällsutveckling och vi har därför valt att styra målet parallellt mot två av kommunens strategiska inriktningsområden. Dels "En attraktiv och växande kommun" men även "En hållbar kommun".

Måluppfyllelsen för verksamheten måste ses i ljuset av Covid19-pandemin. Nämndens verksamhet anpassades under slutet av första kvartalet till det nya läget och de tillkommande uppdragen, enligt smittskyddslagen.

Ökad effektivitet och en bättre verksamhetskontroll föranleder en översyn av målbilden för de kommande två åren. Vi kan t.ex. nu hålla en högre takt med vår tillsyn av enskilda avlopp. Vi har också numera en kvantitativt hygglig planberedskap. I dessa delar är måluppfyllnaden god – och vi behöver anpassa oss *till* en hö-

gre målsättning med tillägg även för kvalitativa målformuleringar (NKI på enskilda avlopp t.ex. respektive påbörjade bostäder eller liknande).

Bygglovsprocessen har blivit än mer effektiv under 2020, samtidigt som antalet ärenden ökat. Detta har möjliggjorts med bibehållen personalresurs och ett fortsatt högt NKI. De delar som närmast behöver utvecklas för ökad effektivitet

och kundnöjdhet handlar digitalisering och e-förvaltning.

NKI är inte färdigsammanställt för verksamhetsåret 2020. Men det förefaller såhär långt som vi gjort tydlig steg i rätt riktning – låt vara från en låg nivå föregående år. Men det är långt ifrån en utveckling som vi är nöjda med – förutspåttningarna att ta ytterligare kliv finns.

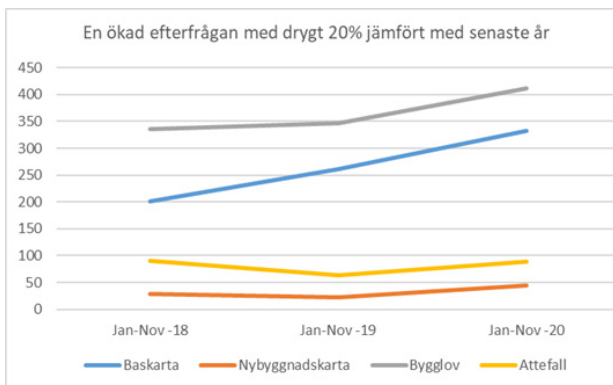
Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antal inventerade avlopp per år.	350	359			
Kommentar Inventeringen har fungerat bra även under corona. Med ny personal då vi haft personal hemma med barn så har vi ändå klarat vårens och höstens inventering med gott resultat.					
Livsmedelstillsyn	100%	50%			
Kommentar Det saknas 115 livsmedelsinspektioner, däremot har det utförts över 200 corona-inspektioner.					
Miljötillsyn	100%	75%			
Kommentar Brist på personal och mycket specialärenden. Corona har hindrat den planerade hälsoskyddstillsynen.					
Planberedskap bostäder (antal bostäder)	300	900			
Kommentar Vi räknar med att antalet byggklara tomter i alla orter i kommunen uppgår till drygt 900 stycken.					
Planberedskap kommersiella ändamål (antal orter)	2	5			
Kommentar Det finns planberedskap för kommersiella ändamål på alla fem orter. Däremot har vi ingen möjlighet att släppa dessa med anledning av VA-situationen.					
NKI för bygglovsärenden	75	74			
Kommentar Det senaste resultatet visar att företagskunderna är avsevärt mer nöjda med sin kontakt med kommunen jämfört med 2018 och 2019. Det är ännu för tidigt att med säkerhet säga vad som skapat denna förbättrade upplevelse – men vår förhoppning är att det hänger ihop med vårt arbete kring tillgänglighet, effektivitet och information.					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
NKI för miljö- och hälsoskyddsärenden	70	68			
<p>Kommentar</p> <p>En stor förflyttning till det bättre har gjorts inom myndighetsområdet miljötillsyn. Det senaste resultatet visar att företagskunderna är avsevärt mer nöjda med sin kontakt med kommunen jämfört med 2018 och 2019. Det är ännu för tidigt att med säkerhet säga vad som skapat denna förbättrade upplevelse – men vår förhoppning är att det hänger ihop med vårt arbete kring tillgänglighet, effektivitet och information.</p>					
<p>NKI för serveringstillståndsärenden</p>					
<p>Kommentar</p> <p>Vi saknar värden (hittills) för myndighetsområdet Serveringstillstånd. Detta hänger ihop med att vi – under 2020 flyttat resurser från alkohol tillsynen till den nytillkomna trängseltillsynen enligt smittskyddslagen, som kom under våren.</p>					
NKI för ärenden enligt livsmedelstillsyn	75	72			
<p>Kommentar</p> <p>Senaste årens utfall har varit 77 (2019) och 71 (2018).</p>					
En effektiv detaljplaneprocess (antal månader)	24	23			
<p>Kommentar</p> <p>Sett ur ett historiskt perspektiv ska nämnas detaljplaner generellt har tagit ganska långt tid från planuppdrag till antagande. Dels beror detta på personalomsättning och ny oerfaren personal. Som mål vill vi på planenheten uppnå att detaljplaner inte ska behöva ta längre tid än 24 månader från planuppdrag till antagen detaljplan. I dagsläget är detta inget mål som kan uppnås inom alla planuppdrag eftersom att många detaljplaner är sådana att de ligger startade sedan långt tid tillbaka. Vi ser dock i detaljplaner som vi idag påbörjar att det vi ofta hamnar inom spannet på 24 månader – vilket är en klar förbättring mot tidigare år.</p>					
En effektiv bygglovsprocess (antal veckor)	15	6			
<p>Kommentar</p> <p>Medel är 6 veckor för alla bygglov. Det är 17 stycken som hamnat över 15 veckor, av anledningar som vi inte riktigt kan påverka, som till exempel väntar på tillstånd från Länsstyrelsen.</p>					

Årets viktigaste händelser

Antalet förhandsbesked och bygganmälningar/bygglovsansökningar har ökat i pandemins fotspår. Det har skapat ett tryck på verksamheten som vi inte kunde räkna med vid ingången av året.

Samtidigt har vårt arbetssätt förändrats på så vis att fler medarbetare arbetar på distans. I det korta perspektivet har en ökad grad av distansarbete inneburit en ökad effektivitet i vår handläggning.

Det måste också kommenteras att det som varit ett problemområde under många år för myndigheten – inte på samma sätt varit det under 2020. Personalomsättningen.

Vi har gått från en personalomsättning på årligen drygt 20 % till en nivå under 5 %. Detta har sannolikt också bidragit till den högre effektiviteten.

Personalens arbetsmiljö är ett område som prioriterats i det interna kvalitetsarbetet sedan omorganisationen 2019. Sedan dess har också personalens uppfattning av arbetsmiljön inom ett antal strategiskt viktiga områden regelbundet mätts. Resultaten av dessa mätningar visa att arbetsmiljön överlag upplevts som god – samtidigt som de senaste två mätningarna 2020 ger en signal om att upplevelsen är på väg i en oönskad riktning. Flera vittnar om svårigheter att återhämta sig och en allt tyngre arbetsbelastning. Orsakerna till utvecklingen kan vara flera (pandemin, den förestående omorganisationen, en faktiskt ökad belastning på individnivå). Ett antal insatser har nu satts in på enhetsnivå för att vända på utvecklingen igen.

Ekonomiskt utfall

Bygg- och Miljönämnden redovisar ett överskott på 0,4 mnkr.

Volymökningen inom bygglov har gett högre intäkter än planerat. Då denna ökning har hantearats inom befintlig personalorganisation har de högre intäkterna därför genererat ett överskott.

Covid-19 pandemin har gjort att utbildningar med tillhörande kringkostnader har legat på en låg nivå och bidragit till det ekonomiska överskottet. Sett ur ett längre perspektiv medför detta dock en risk för att en utbildningsskuld byggs upp, med potentiella negativa ekonomiska effekter de kommande åren.

RESULTATRÄKNING MNKR	2019	2020	BUGET 2020	AVVI- KELSE
Intäkter	13,17	15,2	14,9	0,4
Kostnader	-23,29	-22,2	-22,2	0,0
varav personalkostn	-18,57	-17,9	-18,1	0,2
varav lokalkostn	-0,61	-0,7	-0,6	-0,1
Nettokostnader	-10,13	-7,0	-7,4	0,4
Budget	-6,79	-7,4	-7,4	0,0
Årets resultat	-3,3	0,4	0,0	0,4

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2020	UTFALL 2020	AV- VIKELSE
Nämnd	-1,1	-1,1	0,0
Kartverksamhet	-0,7	-0,9	-0,2
Bygglövsverksamhet	-0,6	0,2	0,7
Planeringsverksamhet	-1,0	-1,3	-0,4
Miljö- o hälsoskydd	-4,1	-3,8	0,3
Årets resultat	-7,4	-7,0	0,4
Nettoinvesteringar	1,7	0,0	1,7

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden ska verka för en meningsfull fritid för kommunens invånare. I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som fullmäktige anger ansvarar kultur- och fritidsnämnden för följande:

- Ungas mötesplatser
- Stöd till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom nämndens område
- Verksamhet i idrotts-, fritids-, kulturanläggningar
- Verka för att tillgodose behovet av anläggningar och lokaler för kultur- och fritidsverksamhet
- Aktivt friluftsliv
- Stipendier och utmärkelser inom nämndens område
- Biblioteksverksamhet
- Evenemang och samordning av dessa
- Kultur i vård och omsorg
- Offentlig konst
- Kulturarvsfrågor som inte åligger annan nämnd
- Hälsöfrämjande och förebyggande arbete inom folkhälsa
- Regional och statlig samverkan inom kultur- och fritidsområdet
- Finskt förvaltningsområde

Nämndens prioriterade målgrupper är barn och unga i åldrarna 7-20 år, funktionshindrade samt gruppen medborgare i åldern 70 och äldre.

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
En attraktiv och växande kommun	Att erbjuda ett attraktivt kultur- och fritidsliv	
En hållbar kommun	Att erbjuda en hälsofrämjande, inkluderande och tillgänglig kultur- och fritidsverksamhet	
En lärande kommun	Att erbjuda och främja arenor för bildning och lärande samt upplevelser som vidgar vyer, inspirerar och ger nya perspektiv	
	Skapa en lärande inre organisation genom samarbeten och omvärldsspaning	
En öppen kommun	Att erbjuda en kultur- och fritidsverksamhet som präglas av delaktighet och uppmuntrar till engagemang	

Måluppfyllelse utifrån de strategiska inriktningsområdena

Nämndmål:

Att erbjuda ett attraktivt kultur- och fritidsliv
Beskrivning. Mäts enligt NMI Fritid

Målet att nå index 56 NMI Fritid är uppnått och innebär en höjning med två punkter från 54.

De som har bott kortare tid, 2 år eller kortare har en mer positiv bild till fritidsutbudet. Här landar index på 61. De som varit bosatta längre har en mindre positiv bild av samma utbud. Under pandemin har anläggningar hållits stängda vilket hade kunnat påverka betydligt mer. Nöjdheten med öppettiderna är låg och frågan "Öppettider vid kommunens idrotts- och

motionsanläggningar" får lägre betyg, främst av kvinnorna en försämring.

Ungdomarna ger en mer pessimistisk bild av fritidsmöjligheterna, samtidigt som de är mer positiva till det kommersiella utbudet.

Att nämndens mål ändå nås måste ses som en styrka. Dialog med föreningar samt en positiv inställning till föreningsinitiativ är framgångsfaktorer som även framgent kommer att vara nämndens fokus.

Risk finns framåt att siffrorna påverkas negativt av eventuell åtstramning av anläggningsutbudet. För att dämpa detta krävs kontinuerlig dialog och kommunikation med civilsamhället

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
(NMI Kultur)	58%	54%	55%	53%	

Kommentar

NMI Kultur har sjunkit med fyra punkter. Detta följer kurvan på riksnivå där minskningen varit sex punkter. 2018 låg siffran för Östhammars Kommun på 56 och riket på 62. I år ligger vi på 54 och riket 60.

Då i princip all ordinarie kulturverksamhet har fått skjutas på framtiden har utbudet omformats och det utbud som givits har varit främst digitalt och utomhus.

Utställnings och konstverksamhet har sjunkit hos kvinnorna, men biblioteksverksamheten är oförändrad. Detta är en väntad utveckling då just konserter, teater och konstutställningar pga pandemin fått ställas in eller skjutas på framtiden.

Männen ligger på samma nivå i NMI som förr året. Det som sticker ut är att biblioteksindex har ökat markant hos männen. Likaså konsert- och teaterverksamheten som också ökat, från 4,6 - 4,9. Männen har alltså under det gångna året upptäckt teater, konserter och bibliotek vilket kan tyckas överraskande då pågående pandemi gjort att det mesta av utbudet fått skjutas på framtiden. Kanske kan nämndens arbete med att ställa om till alternativa erbjudanden ha appellerat mer till män än till kvinnor. Ålderskategorin 18-29 år är minst nöjda med fritidsutbudet i kommunen. Den ålderskategorin vänder utbudet sig sällan till. Gruppen är intressant ur kompetensförsörjningsperspektiv och en grupp vi vill ska flytta till kommunen.

Målet att öka NMI Kultur har inte uppnåtts vilket var väntat. En fortsatt omställning för att nå fler potentiella kulturkonsumenter fordras.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
(NRI-index Fritid) NRI Regionindex	56%	56%	57%	54%	

Kommentar

Målet att nå index 56 är uppnått och innebär en höjning med två punkter från 54.

De som har bott kortare tid, 2 år eller kortare har en mer positiv bild till fritidsutbudet. Här landar index på 61. De som varit bosatta längre har en mindre positiv bild av samma utbud. Under pandemin har anläggningar hållits stängda vilket hade kunnat påverka betydligt mer. Nöjdheten med öppettiderna är låg och frågan "Öppettider vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar" får lägre betyg, främst av kvinnorna en försämring.

Ungdomarna ger en mer pessimistisk bild av fritidsmöjligheterna, samtidigt som de är mer positiva till det kommersiella utbudet.

Att nämndens mål ändå nås måste ses som en styrka. Dialog med föreningar samt en positiv inställning till föreningsinitiativ är framgångsfaktorer som även framgent kommer att vara nämndens fokus.

Risk finns framåt att siffrorna påverkas negativt av eventuell åtstramning av anläggningsutbudet. För att dämpa detta kräves kontinuerlig dialog och kommunikation med civilsamhället.

Antal besökare på kommunens ungdomsgårdar

Kommentar

För ungdomsgårdarna har pandemin inneburit att verksamheten fått hållas ute maj-augusti och december. Under september-november har verksamhet bedrivits inomhus med begränsat antal besökare.

Gimo ungdomsgård har ingen verksamhet pga brist på lokal samt sviktande besöksantal. Dessa omständigheter har gjort att antalet besökare minskat i antal under 2020.

Antal besökare på samtliga bibliotek	5 487
--------------------------------------	-------

Kommentar

Under maj månad var öppettiderna begränsade på vissa bibliotek på grund av sjukskrivningar vilket troligen bidrog till färre besök.

Juni månad sjönk besöksantalet i Alunda och Österbybruk, de bibliotek som är kombinerade folk- och skolbibliotek. Troligtvis påverkas statistiken av skolelevernas sommarlov. Biblioteken i Gimo, Öregrund och Östhammar har en viss uppgång denna månad istället, sannolikt pga sommargäster.

Juli - nu ökar besöken lite i Alunda, mycket i Öregrund, lite i Gimo, men minskar både i Österbybruk och Östhammar.

I augusti ser vi en ökning om ca 1000 besök från föregående månad. Skolstarten påverkar siffrorna i Alunda och Österbybruk positivt. Även Östhammar och Gimo ökat något medan Öregrund minskar, sannolikt pga att sommargästerna lämnar orten.

September - 13 928 besökare varav en ökning till 9 729 på Storbrunn. 70% av besökarna har alltså besökt Storbrunn. I oktober sjunker siffror igen. Strängare restriktioner så flera föreläsningar och kulturveckans program/lovveckan ställdes in. Bion visade film och några enstaka småbarnsaktiviteter med få besökare ägde rum.

Nämndmål: Att erbjuda en hälsofrämjande, inkluderande och tillgänglig kultur- och fritidsverksamhet

År 2020 var målsättningen kring denna fråga hög. Tyvärr har pandemin omöjliggjort lejonparten av det planerade programinnehållet. Mycket av det som planerats har skjutits på framtiden eller ställts in. En del av de framtagna erbjudandena kunde omvandlas till digitala evenemang eller genomföras utomhus.

Planerade dialogturnéer fick ställas om till digitala dito. Vi hade även planerat för fysiska möten på sim- och sporthallar där kunderna skulle få möjlighet att svara på undersökning via ipad, men på grund av pandemin kunde vi endast använda oss av den digitala versionen.

Kultur i vården och kultur i skolan har fått ställa in majoriteten av verksamheten 2020.

Mobila ungdomsgården har i år inte dragit så många besökare som tidigare. Målsättningen är att möta ungdomar där de är och erbjuda dem aktivitet. Dessvärre blev förra sommarens succé inte en upprepning i år

Under våren har det startat en samverkansgrupp för ett tryggt samhälle och en trygg miljö i skolan och ett förvaltningsövergripande projekt kring barnkonventionen har genomförts.

Genom att hitta nya kanaler att nå kommunens invånare har möjligen nya grupper nåts. Fler nyttjar idag våra uteerbjudanden vilket är en glädjande utveckling.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Medellivslängd	83				

Kommentar

Nämndmål: Att erbjuda en kultur- och fritidsverksamhet som präglas av delaktighet och uppmuntrar till engagemang.

Delaktigheten har påverkats av att dialogturnéer, mötesforum och föreningsbesök har ställts in av smittskäl. Dialoger har förts över till digitala medier vilket är bra för många men som också sannolikt har gjort att andra grupper i hög grad saknar delaktighet.

App-systemet för unga skulle ha implementerats under hösten men pga förhandling med google drog detta ut på tiden och kommer istället att sjösättas under första kvartalet 2021. Direktkontakt med ungdomarna kommer att skapa mer delaktighet och ett enklare sätt att påverka. För att stötta gruppen ungdomar

har ungdomsgårdarnas personal mött ungdomarna utomhus och även funnits per telefon. Under året har även ungdomarnas förslag från samhällsveckan hanterats i nämnd och sänts digitalt.

LUPP-undersökning har genomförts med 81% deltagande. Analys kommer under första kvartalet 2021.

Under året har en arbetsgrupp kring barnkonventionens upphöjande till lag tagit fram ett förslag på policy samt riktlinjer för Östhammars kommuns arbete och beslut som påverkar barn.

Broschyren Uppleva & Göra gavs ut höst och vår för att nå fler med det utbud kommunen har

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Andel unga som svarat på LUPPen	90%	81%	52%	47%	

2017 var svarsfrekvensen 80% och svarsfrekvensen för 2020 kom upp i 81%. Målsättningen var 90% och planen var att besöka alla berörda klasser och ge direktinformation. Pandemiläget gjorde informationsinsatser svåra att genomföra och MUCF (Myndigheten för Ungdoms- och civilsamhällesfrågor) som tillhandahåller enkäten är nöjda med resultatet.

Bruksgymnasiet var den skola med lägst svarsandel och en extra insats och samarbete kommer genomföras inför LUPP 2023. Orsaken att just gymnasiets frekvens blev så låg kan bero på att eleverna under perioden hade hemarbete.

Nämndmål: Att erbjuda och främja arenor för bildning och lärande samt upplevelser som vidgar vyer, inspirerar och ger nya perspektiv

Uppdraget att främja arenor fick under året 2020 mycket förändrade förutsättningar. Alla våra fysiska lokaler har påverkats av stängningar, helt eller delvis, alla föreläsningar och evenemang som planerats inom området hälsa har fått ställas in eller skjutas upp. Några arrangemang har kunnat omvandlas till digitala dito, men många föreläsare är inte bekväma med detta.

Pandemins tillslag har dock skapat en hel del

nyttänk som sannolikt kommer att vara positiva inslag även i en mer normal tid. Kommunen har goda förutsättningar att erbjuda upplevelser som vidgar vyer, inspirerar och ger nya perspektiv. Under året har betydligt fler upptäckt vad som finns att uppleva på hemmaplan. Vandringsleder, badplatser, utegym osv har haft fler besökare än vanligt och detta är en bra trend som sannolikt är här för att stanna. Nämnden kommer därför fortsättningsvis att utveckla kommunikationen ytterligare för att få fler att upptäcka de erbjudanden och de upplevelser som finns och som på alla sätt stärker folkhälsan.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antal evenemang där hälsa, samhällsfrågor eller vetenskap är tema	5	3	30	15	

Kommentar

Detta nämndmål måste ses som pausat för 2020 då pandemin gjort det omöjligt att genomföra samlingar av människor. De aktiviteter som planerats finns presenterade i tabellen nedan. Målsättningen med fem aktiviteter blev tre. Av deltagarna var 30 kvinnor och 15 män.

Antal utlån av barn- och ungdomslitteratur	1 714
--	-------

Kommentar

Detta är endast utlån av barn- och ungdomsböcker på de två kombinerade folk- och skolbiblioteken samt de tre folkbiblioteken. Minskningen tydlig under sommarmånaderna, från skolavslutningen i början av juni till skolstarten i början av Augusti.

Nämndmål: Skapa en lärande inre organisation genom samarbeten och omvärldspaning

Den inre organisationen har under 2020 påverkats mycket av pandemiläget. Detta har inte enbart varit negativt. Den digitala utvecklingen och kompetensen i organisationen har tagit stora steg framåt vilket har varit en förutsättning för att kunna bedriva verksamhet inom nämndens område. Då alla medarbetare som kunnat ha arbetat hemifrån har nya mötesformer och strukturer skapats. Dessa har i sin tur lett till nya och kreativa sätt att möta allmänheten. Omvärldspaningen har blivit en mer naturlig del i alla medarbetares vardag då nya idéer ständigt är intressanta för att kunna utveckla verksamheten i en verklighet som inte påminner om tidigare års.

Samarbeten mellan områden har fungerat men har påverkats av hemarbetet. I en situation där medarbetare möts fysiskt blir det enklare att upprätta nya samarbeten och starta nya kontaktvägar. Hemarbetet hämmar detta i viss mån.

Årets viktigaste händelser

All verksamhet inom nämndens område som syftar till att skapa en meningsfull fritid för kommunens invånare, har drabbats hårt av pandemin. Förutsättningarna har ändrats ofta och det har gjort att planering och genomförande påverkats. Lovaktiviteter, kulturvecka, dialoger har fått ställas in vilket skapat frustration både i organisationen och externt. Medarbetarnas tid har i högre grad fått gå till informationsflöde och hantering av kundkontakter.

Kompetensutvecklingen inom det digitala om-

rådet har utvecklats starkt och organisationens omvärldsbevakning har blivit mer aktiv. Hemarbete för alla som kunnat ha varit en regel vilket också blivit motorn i kompetensutvecklingen inom digital samverkan.

All planering från årets början har kastats om. Majoriteten av det som planerats under året har inte kunnat genomföras. En del av det som ställts in kan möjligen genomföras senare.

Föreningarnas situation har varit ansträngd pga pandemin och nämnden fick extra budgetmedel till föreningsstöd under våren. Dessa betalades ut vid två tillfällen för att stötta de verksamheter som har det svårt.

En grupp sammansatt av presidierna från KS och KoF samt berörda tjänstemän har under året arbetat med en genomlysning av anläggningsutbudet i kommunen. Målsättningen är att skapa en hållbarhet i fastighetsbeståndet över tid.

Ekonomiskt utfall

Under årets prognosarbete fanns en oro kring KFNS möjlighet att hålla budget. På grund av pandemin har intäkter för uthyrningar, träningskortsförsäljning etc helt uteblivit. Nämndens budget täcker i vanliga fall lokalhyror och personalkostnader - övrigt bekostas av intäkter.

Uteblivna intäkter har medfört neddragning av annan verksamhet och genom detta har budgeten hållits. En del uppvärmningskostnader av hallar har belastat resultatet dubbelt både genom internfakturerings samt att de ska vara inräknade i internhyran. Detta har ihop med minskade intäkter bidragit till att verksamhet fritidsanläggningar visar underskott.

RESULTATRÄKNING MNKR	2019	2020	BUGET 2020	AVVI- KELSE
Intäkter	14,9	14,1	14,2	-0,1
Kostnader	-50,9	-53,9	-54,1	0,3
varav personalkostn	-17,5	-17,8	-18,4	0,6
varav lokalkostn	-14,6	-19,8	-19,9	0,1
Nettokostnader	-36,0	-39,8	-40,0	0,2
Budget	-39,8	-40,0	-40,0	0,0
Årets resultat	3,8	0,2	0,0	0,2

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2020	UTFALL 2020	AV- VIKELSE
Nämnd	-0,5	-0,5	0,0
Turismanläggningar	-0,1	-0,2	0,0
Folkhälsa	-0,3	-0,3	0,0
Allmän kultur- o fri- tidsverks	-12,3	-12,0	0,3
Bibliotek	-12,7	-12,1	0,6
Idrotts-och fritidsanlägg- ningar	-11,5	-12,4	-1,0
Ungas mötesplatser	-2,5	-2,2	0,2
Årets resultat	-40,0	-39,8	0,2
Nettoinvesteringar	3,2	0,7	2,5

Resultaträkning

MNKR		KOMMUN 2019	KOMMUN 2020	BUDGET 2020	AVVIKELSE 2020	KONCERN 2019	KONCERN 2020
Verksamhetens intäkter	Not 1	315,6	337,2	318,5	18,7	552,5	556,5
Verksamhetens kostnader	Not 2	-1 514,9	-1 558,5	-1 545,8	-12,6	-1 686,4	-1 688,9
Avskrivningar	Not 3	-63,8	-80,2	-63,4	-16,8	-103,6	-122,6
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-1 263,0	-1 301,4	-1 290,7	-10,7	-1 237,5	-1 255,1
Skatteintäkter	Not 4	1 068,6	1 066,9	1 085,5	-18,6	1 068,6	1 066,9
Generella statsbidrag o utjämning	Not 5	203,0	266,2	233,6	32,5	203,0	266,2
VERKSAMHETENS RESULTAT		8,6	31,7	28,4	3,3	34,1	78,1
Finansiella intäkter	Not 6	4,1	2,8	1,5	1,3	2,6	2,9
Finansiella kostnader	Not 7	-1,5	-1,9	-8,5	6,6	-8,4	-9,3
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		11,2	32,6	21,4	11,2	28,3	71,7
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ÅRETS RESULTAT		11,2	32,6	21,4	11,2	28,3	71,7

Balansräkning

MNKR		KOMMUN 2019	KOMMUN 2020	KONCERN 2019	KONCERN 2020
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	not 9	15,4	8,6	15,4	8,6
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	not 10	1 113,3	1 170,5	2 176,9	2 315,3
Maskiner o inventarier	not 11	67,5	70,3	85,7	88,2
Övriga materiella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Materiella anläggningstillgångar		1 180,8	1 240,8	2 262,6	2 403,5
Finansiella anläggningstillgångar	not 12	73,6	81,4	14,5	23,35
Summa anläggningstillgångar		1 269,8	1 330,8	2 292,5	2 435,4
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd/exploatering	not 13	0,8	1,0	0,8	1,0
Fordringar	not 14	165,9	96,5	199,2	123,5
Kassa och bank	not 15	62,3	188,4	62,3	210,9
Summa omsättningstillgångar		229,0	285,9	262,3	335,4
Summa tillgångar		1 498,9	1 616,7	2 554,8	2 770,8

MNKR		KOMMUN 2019	KOMMUN 2020	KONCERN 2019	KONCERN 2020
EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	not 16				
Övrigt eget kapital		713,5	724,7	900,5	928,8
korr pga fel UB 2019 Östhammarshem					2,3
Resultatutjämningsreserv		22,3	22,3	22,3	22,3
Årets resultat		11,2	32,6	28,3	71,7
Summa eget kapital		747,0	779,6	951,1	1 025,1
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pension och likn. förpliktelser	not 17	29,1	26,4	29,1	26,4
Uppskjuten skatt		-	-	35,4	39,1
Övriga avsättningar		15,5	15,9	16,6	16,0
Summa avsättningar		44,7	42,3	81,1	81,5
SKULDER					
Långfristiga skulder	not 18	434,9	482,8	1 035,9	1 245,1
Kortfristiga skulder	not 19	272,2	312,0	486,6	419,1
Summa skulder		707,2	794,8	1 522,5	1 664,2
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1 498,9	1 616,7	2 554,7	2 770,8
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
ANSVARFÖRBINDELSER					
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar	Not 21	467,1	456,8		
Övriga ansvarförbindelser					
Ställda panter					
Borgen och andra åtaganden mot kommunens företag	Not 20	713,4	808,8		
Kommunal borgen för egna hem och övrigt		5,0	5,0		
Leasing	Not 22		59,3		
Externa hyresavtal	Not 22		371,2		

Kassaflödesanalys

MNKR		KOMMUN 2019	KOMMUN 2020	KONCERN 2019	KONCERN 2020
DEN LÖPANDEVERKSAMHETEN					
Årets resultat		11,2	32,6	28,3	71,7
Ökning (+) /minskning (-) av avsättningar	Not 17	1,2	-2,3	5,2	-2,7
Justering för av- och nedskrivningar	Not 3	63,8	80,2	103,6	104,4
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		76,2	110,4	137,1	173,4
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	Not 14	-26,0	69,4	-39,9	75,7
Ökning (-)/minskning (+) förråd mm	Not 13	0,1	-0,2	0,1	-0,2
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	Not 19	1,0	39,7	-3,9	-67,6
SUMMA DEN LÖPANDEVERKSAMHETEN		51,3	219,4	93,4	181,3
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	Not 9	-2,9	0,0	-2,9	1,3
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	Not 10,11	-119,9	-132,2	-167,0	-258,6
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	Not 12	0,0	0,0	1,4	33,7
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	Not 10,11	0,0	-13,5	0,0	-13,5
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	Not 12	0,0	4,6	0,0	-4,6
SUMMA INVESTERINGSVERKSAMHETEN		-122,8	-141,2	-168,5	-241,7
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning (+)/minskning (-) av långfristiga skulder	Not 18	-1,3	47,9	-20,1	209,1
SUMMA FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		-1,3	47,9	-20,1	209,1
ÅRETS KASSAFLÖDE		-72,8	126,0	-95,7	148,7
Likvida medel vid årets början	Not 15	135,1	62,3	157,5*	62,3
Likvida medel vid periodens slut		62,3	188,4	62,3	211,0

*Av dessa är likvida medel som tillhör Östammar vatten AB placerade hos koncernkonto för Gävle kommun.

Noter

Redovisningsprinciper

Östhammars kommuns årsredovisning är upprättad i enlighet med Lagen om kommunal bokföring och redovisning (lag 2018:597) samt de rekommendationer som är utfärdade av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Avvikelser från rekommendationerna och förtydliganden av deras tillämpning redogörs för nedan.

Redovisning och värderingsprinciper

Kommunen väljer att redovisa statsbidrag som ska återbetalas som en minskning av intäkter istället för en kostnad. Detta avviker från 4 kap §4 om förbud att nettoredovisa intäkter.

Fordringar och skulder som varierar mellan olika år redovisas i vissa fall som negativa fordringar/ positiva skulder för att förenkla jämförelser mellan år. Exempel koncernbolags banktillgodohavanden.

Kommunkoncernen består av följande företag

Östhammarshem. Är en stiftelse men kommunen har ett avgörande inflytande såsom borgensman.

Östhammar vatten 100 % ägarandel

Hargshamn 89 % ägarandel

Östhammars vård och omsorg AB och Östhammars industrifastigheter är avvecklade under 2020. Östhammars kommun har mindre ägarandelar i ytterligare ett antal bolag.

Anläggningstillgångar.

Anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minskat med planliga avskrivningar. Avskrivningstider för tillgångar

redogörs för i not. Östhammar avviker från rekommendation i RKR 4 om komponentredovisning då enbart anskaffningar gjorda från 2015 är uppdelade i komponenter. För äldre anläggningar anskaffade för 2015 saknas i stor utsträckning kännedom om vilka delar i en anläggning som representeras i bokfört värde. Då är bedömningen att uppdelning i komponenter inte är möjlig eftersom kunskap saknas om vilken komponent som utgör bokfört värde och uppdelning i komponenter då endast skulle baseras på gissningar. Då har avskrivningstiden som anläggning tidigare tilldelats fått vara kvar och komponenten fått beteckning "övrig".

Ränteutgifter för lån upptagna för att finansiera anskaffandet av anläggningstillgångar bokförs löpande i resultaträkningen.

Kortidsinventarier och inventarier av mindre värde. Östhammar följer vad som rekommenderas i RKR R4 avseende inventarier av mindre värde.

Leasing

All kommunens leasing är klassificerad som operationell vilket innebär att kostnader för leasing redovisas i resultaträkningen. Sammanställning över leasing återfinns i not. Uppskattning av kommunen som leasegivare, främst ett antal långsiktiga hyreskontrakt, och dess påverkan på kommunens resultat och ställning är inte gjord

Avsättningar och pensioner

Pensionsåtaganden för anställda redovisas enligt blandmodellen är beräknade enligt RIPS (SKR:s riktlinjer för pensionsberäkning). Kostnader, avsättningar och ansvarsförbindelser beräknas och uppskattas av kommunens pen-

sionsadministratör. Samtliga pensionskostnader bokförs löpande

Kommunens åtagande avseende förmånsbestämd tjänstepensionen (inkomster över 7,5 basbelopp) är försäkrad vilket innebär att det endast finns upptaget i resultaträkningen. Kostnaden för åtagandet utgörs av under året fakturerat belopp då det bedöms vara mer korrekt än den prognos som lämnas av pensionsadministratören för berörd personalkategori. Osäkert om detta förfarande normeras i RKR 10. Under året har ingen överskottsutdelning använts för att lösa pensionsåtaganden.

Driftredovisningen

I driftredovisningen ingår interna poster. Alla anläggningstillgångar belastas med en internränta på 1,25 % och faktiskt avskrivningskostnad. Kostnad för lokaler debiteras samtliga verksamheter i form av internhyra. Samtliga lönekostnader belastas med löneomkostnadspålägg. Löneomkostnadspålägget uppgår till den procentsats som rekommenderas av SKR.

Intäkter och kostnader

Extra generella statsbidrag som erhållits under året har bokförts enligt RKR 2. Villkorade statsbidrag redovisats enligt de villkor som följer av bidraget. Vissa riktade och villkorade statsbidrag, främst från Migrationsverket och Skolverket, som erhållits under året har till vissa delar skuldförts då de kostnader som dessa är avsedda täcka uppstår nästa år.

Skatteintäkter

Skatteintäkter som bokförts utöver årets framgång av not.

Jämförelsestörande poster

Under 2020 betraktas kostnader och intäkter som uppkommit på grund av Covid-19-epidemin som jämförelsestörande. De påverkar både kostnader, intäkter, skatteintäkter och generella statsbidrag. För att underlätta identifieringen av jämförelsestörande poster har dessa bokförts med särskild kod i bokföringen. Detta förfarande bedöms inte vara heltäckande varför jämförelsestörande poster inte särredovisas i resultaträkningen utan i en egen tabell görs ett försök att skatta dom.

Årsredovisning

Årsredovisningens utformning följer inte RKR:s normering. Vissa kapitel som ska ingå i Förvaltningsberättelsen är placerade utanför densamma, men de finns med i årsredovisningen. Detta för att underlätta läsningen.

Delen Kommunens verksamhet bedöms vara av större intresse för de förtroendevalda än Resultaträkning, Kassaflödesanalys, Balansräkning och Noter. Dessa är därför placerade efter Kommunens verksamhet i årsredovisningen.

MNKR	KOMMUN 2019	KOMMUN 2020	KONCERN 2019	KONCERN 2020
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens intäkter enligt driftredovisningen	711,4	726,7	603,8	615,2
avgår Interna poster kommunen/ koncernen	-395,8	-389,5	-51,3	-58,7
Summa verksamhetens intäkter	315,6	337,2	552,5	556,5
varav bidrag från staten	120,2	145,5		
varav försäljning av verksamhet	24,6	22,1		
varav taxor och avgifter	87,6	92,4		
varav bostads- lokalhyror och arrenden	32,1	32,3		
varav reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar	0,0	0,0		
varav försäljning av exploateringsfastigheter	0,8	0,9		
varav övriga intäkter	50,4	44,0		
Not 2 Verksamhetens kostnader				
Verksamhetens kostnader enligt driftredovisningen	-1 910,7	-1 947,9	-1737,7	-1 747,7
avgår interna poster kommunen/ koncernen	395,8	389,5	51,3	58,7
Summa verksamhetens kostnader	-1 514,9	-1 558,5	-1 686,4	-1 688,9
varav personalkostnader inkl sociala avg.	-898,0	-922,0		
varav pensionskostnader	-62,3	-70,1		
varav lämnade bidrag	-28,9	-31,8		
varav köp av huvudverksamhet	-204,0	-200,0		
varav lokal- och markhyror	-57,8	-56,6		
varav reaförlust vid avyttring av anläggningstillgångar				
varav bolagsskatt	0,0	0,0		
varav övriga kostnader	-263,7	-278,0		
Not 3 Avskrivningar				
Planenliga avskrivningar	-63,8	-65,2	-103,6	-107,7
Nedskrivningar av anl.tillgångar	0,0	-14,9	0,0	-14,9
Summa avskrivningar	-63,8	-80,2	-103,6	-122,6
Not 4 Skatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	1 080,7	1 089,5	1 080,7	1089,5
Skatteavräkning tidigare år		-1,3		-1,3

MNKR	KOMMUN 2019	KOMMUN 2020	KONCERN 2019	KONCERN 2020
Slutavräkning föregående år, justering	-2,6	-5,4	-2,6	-5,4
Slutavräkning innevarande år, prognos	-9,5	-15,9	-9,5	-15,9
Summa skatteintäkter	1 068,6	1 066,9	1 068,6	1 066,9
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning				
Utjämningsbidrag för inkomstutjämning	164,6	174,9	164,6	174,9
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Regleringsbidrag	15,5	22,7	15,5	22,7
Kommunal fastighetsavgift	59,3	62,7	59,3	62,7
Generella bidrag	4,8	45,1	4,8	45,1
Regleringsavgift	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostnadsutjämningsavgift	-14,7	-22,6	-14,7	-22,6
Avgift för LSS utjämning	-26,4	-16,6	-26,4	-16,6
Summa generella bidrag och utjämning	203,0	266,2	203,0	266,2
Not 6 Finansiella intäkter				
Utdelning aktier och andelar	0,0	1,0	0,0	1,0
Ränteintäkter	2,5	0,2	2,6	0,3
Kommunal borgensavgift	1,6	1,5	0,0	1,5
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,1	0,0	0,1
Summa finansiella intäkter	4,1	2,8	2,6	2,9
Not 7 Finansiella kostnader				
Räntekostnader	-1,1	-1,8	-7,1	-9,1
Övriga finansiella kostnader	-0,3	-0,2	-1,3	-0,2
Nedskrivning av finansiell anläggningstillgång	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella kostnader	-1,5	-1,9	-8,4	-9,3
Not 8 Kostnad för revision				
Grunduppdrag KPMG	0,2	0,2		
Övriga uppdrag KPMG	0,5	0,4		
Förtroendevalda revisorer	0,3	0,2		
Summa revision	0,9	0,8		

MNKR	KOMMUN 2019	KOMMUN 2020	KONCERN 2019	KONCERN 2020
Not 9 Immateriella anläggningstillgångar				
Redovisat värde vid årets början	16,4	15,4	16,4	15,4
Årets investeringar	2,9	0,5	2,9	0,5
Värde av avyttringar och utrangeringar	0,0	-1,8	0,0	-1,8
Årets avskrivningar	-4,8	-5,5	-4,8	-5,5
Överföring från eller till annat slag av tillgång	1,0	0,0	1,0	0,0
Redovisat värde vid årets slut	15,4	8,6	15,4	8,6
Avskrivningstid	3-5 år	3-5 år	3-5 år	3-5 år
Linjär avskrivningstid för alla immateriella tillgångar				
Not 10 Mark, byggnader, tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	1 798,4	1 904,0	3 323,7	3 466,7
Inköp	105,7	118,4	162,1	252,3
Försäljningar			0,0	-1,5
Utrangeringar		-31,0	-6,8	-33,5
Omföringar	-0,1		-9,9	-6,9
Utgående anskaffningsvärde	1 904,0	1 991,4	3 469,1	3 677,0
Ingående ack.Avskrivningar	-742,6	-790,7	-1 209,6	-1 292,3
Försäljningar			2,8	1,4
Utrangeringar		18,2	0,0	18,2
Omföringar	-0,2		0,5	0,0
Årets avskrivningar	-47,9	-48,4	-85,9	-89,0
Utgående ack.Avskrivningar	-790,7	-820,9	-1 292,2	-1 361,7
Utgående redovisat värde	1 113,3	1 170,5	2 177,0	2 315,3
Avskrivningstider	10-50 år	10-50 år	10-100 år	10-100 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar				
Not 11 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	201,2	214,6	246,7	259,3
Inköp	14,2	14,1	14,7	15,9
Försäljningar			-0,1	-0,7
Utrangeringar			0,0	0,0
Omföringar	-0,9		-2,0	0,0

MNKR	KOMMUN 2019	KOMMUN 2020	KONCERN 2019	KONCERN 2020
Utgående anskaffningsvärde	214,6	228,6	259,3	274,5
Ingående ack.Avskrivningar	-136,1	-147,0	-161,9	-173,7
Försäljningar			0,1	0,6
Utrangeringar			0,0	0,0
Omföringar	0,1		0,8	0,0
Årets avskrivningar	-11,0	-11,3	-12,6	-13,2
Utgående ack.Avskrivningar	-147,0	-158,388	-173,6	-186,2
Utgående redovisat värde	67,5	70,3	85,7	88,2
Avskrivningstider	10-50 år	10-50 år	10-100 år	10-100 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar				
Not 12 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar koncernföretag				
Östhammars Industrifastigheter AB	0,6	0		
Östhammars Vård och Omsorg AB	1,0	0		
Hargs Hamn AB	44,6	44,6		
Östhammars Vatten AB	10,0	10,0		
Summa aktier och andelar koncernföretag	56,2	54,6		
Grundfondskapital				
Grundfondskapital Östhammarshem	4,3	4,3		
Summa	4,3	4,3		
Aktier och andelar				
Gästrike Vatten AB	0,5	0,5	0,5	0,5
SKL företag	0,0	0,0	0	0
Kommuninvest	8,5	8,2	8,5	8,2
Visit Östhammar AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga	0,1	0,1	1,4	1,4
Summa aktier och andelar	9,2	8,8	10,5	9,7
Övriga				
Förlagsbevis Kommuninvest	3,8	0,0	3,8	0,0
Bostadsrätter	0,1	0,1	0,1	0,1

MNKR	KOMMUN 2019	KOMMUN 2020	KONCERN 2019	KONCERN 2020
Summa övriga	3,9	0,1	3,9	0,1
Långfristiga fordringar				
Lån till Trafikverket	-	13,5	0,0	13,5
Summa långfristiga fordringar	0,0	13,5	0,0	13,5
Summa finansiella anläggningstillgångar	73,6	81,4	0,0	23,3
Not 13 Förråd				
Exploatering bostadstomter	0,8	1,0	0,8	1,0
Övriga förråd och lager	-	-	-	-
Summa förråd	0,8	1,0	0,8	1,0
Not 14 Fordringar				
Kundfordringar	24,5	20,7	40,6	36,3
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	36,3	36,9	38,9	38,0
Upplupna kommunalskatteintäkter	0,5	0,0	0,5	0,5
Upplupen fastighetsavgift	58,9	63,1	58,9	63,1
Övriga kortfristiga fordringar	45,7	46,7	60,8	48,0
Skuld dotterbolag deras andel av koncernkonto	0,0	-70,9		-61,9
Summa fordringar	165,9	96,5	199,2	123,5
Not 15 Kassa och bank				
Plusgiro	0,0	0,0	0,0	0,0
Bank kommun	76,2	116,8	76,9	116,8
Bank förvaltade stiftelser	0,8	0,8		0,8
Bank dotterbolag	-14,6	70,9	-14,6	93,3
Summa kassa och bank	62,3	188,4	62,3	210,9
Not 16 Eget kapital				
Ingående balans eget kapital enligt fastställd balansräkning	713,5	724,7	900,5	928,8
Resultatutjämningsreserv	22,3	22,3	22,3	22,3
Korr pga fel UB 2019 Östhammarshem				2,3
Eliminering obeskattade reserver BR			11,4	6,6
Årets resultat	11,2	32,6	16,9	65,1
Summa eget kapital	747,0	779,6	951,1	1 025,1

MNKR	KOMMUN 2019	KOMMUN 2020	KONCERN 2019	KONCERN 2020
Not 17 Avsättningar				
Avsättning till pensioner, Skandias beräkning				
Ingående avsättning	28,3	29,1	28,3	29,1
Pensionsutbetalningar	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Nyintjänad pension	1,1	-1,4	1,1	-1,4
Ränte- och basbeloppsuppräknings	0,7	0,6	0,7	0,6
Förändring löneskatt	0,2	-0,5	0,2	-0,5
Övrigt	0,1	-0,2	0,1	-0,2
Summa utgående avsättning till pensioner	29,1	26,4	29,1	26,4
Övriga avsättningar				
Återställande av deponi				
Ingående värde vid årets början	15,2	15,5	15,3	16,0
Nya avsättningar	0,4	0,4	0,4	-0,6
Utgående avsättning deponi	15,5	15,9	16,0	15,4
Avsättning skadestånd VA-huvudman			0,6	0,6
Avsättningen avser återställande av deponi samt efterbehandlingskontroll. Första delen av deponin beräknas täckas 2017 till en beräknad utgift om 5,1 mnkr, den andra delen beräknas täckas 2041 till en beräknad utgift om 5,1 mnkr				
Avsättning obeskattade reserver och uppskjuten skatt				
Redovisat värde vid årets början	-	-	32,1	35,4
Nya avsättningar	-	-	3,3	3,7
Utgående avsättning	0,0	0,0	35,4	39,1
Summa avsättningar	44,7	42,3	81,1	81,5
Not 18 Långfristiga skulder				
Lån i banker och kreditinstitut	420,0	470,0	996,7	1 206,5
Anslutningsavgifter och investeringsbidrag	12,0	11,5	37,9	37,2
Övriga långfristiga skulder	2,9	1,3	1,2	1,3
Summa långfristiga skulder	434,9	482,8	1 035,9	1 245,0
Not 19 Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	91,0	95,5	111,3	118,3
Upplupna löner	46,6	47,8		47,8
Upplupna pensioner	28,5	31,4		31,4
Upplupna sociala avgifter	42,4	45,9		45,9

MNKR	KOMMUN 2019	KOMMUN 2020	KONCERN 2019	KONCERN 2020
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19,7	26,7	169,1	44,2
Förutbetalda skatteintäkter	9,5	30,7	9,5	30,7
Övriga kortfristiga skulder	31,5	29,7	196,8	96,6
Skuld till Renhållningsverksamheten	3,1	4,2	3,1	4,2
Summa kortfristiga skulder	272,2	312,0	486,7	419,1
Not 20 Borgensåtaganden				
Stiftelsen Östhammarshem	539,2	539,2	539,2	539,2
Östhammar vatten AB	133,8	181,7	133,8	181,7
Hargs Hamn AB	40,4	87,9	40,4	87,9
Summa kommunägda företag	713,4	808,8	713,4	808,8
Egna hem och småhus	0,2	0,2	0,2	0,2
Föreningar	4,8	4,8	4,8	4,8
Summa borgensåtaganden	718,4	813,8	718,4	813,8

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Östhammars kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2020-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 501 229 801 864 kronor och totala tillgångar till 525 483 415 941 kronor. Östhammars kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 431 074 206 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 497 308 884 kronor.

Not 21 Pensionsförpliktelser				
Ingående ansvarsförbindelse	456,8	445,7	456,8	456,8
Pensionsutbetalningar	-20,0	-20,9	-20,0	-20,0
Nyintjänad pension	0,0	0,1	0,0	0,0
Ränte- och basbeloppsuppräknig	11,2	10,3	11,2	11,2
Förändring av löneskatten	-2,2	-3,3	-2,2	-2,2
Ändring av försäkringstekniska grunder	-	-1,7	-	-
Byte av tryggande	-3,0	0,0	-3,0	-3,0
Övrigt	3,0	-1,3	3,0	3,0
Summa utgående ansvarsförbindelse	445,7	428,8	445,7	445,7
Del av ansvarsförbindelse som tryggats genom försäkring	38,5	47,1	38,5	47,1
Värde på överskottsfond hos Skandia	2,6	3,8		
Antal visstidsförordnanden förtoendevalda	3	3		

MNKR	KOMMUN 2019	KOMMUN 2020	KONCERN 2019	KONCERN 2020
Not 22 Förpliktelser operationell leasing				
Årets avgifter				
Leasing		4,7		
Serviceavtal		0,0		
Externa hyresavtal kostnader		54,6		
Summa årets avgifter		59,3		
Framtida avgifter				
Leasing		3,8		
- varav förfaller inom ett år		2,6		
- varav förfaller senare än ett år men inom fem år		1,2		
- varav förfaller senare än fem år		0,0		
Serviceavtal		0,0		
- varav förfaller inom ett år		0,0		
- varav förfaller senare än ett år men inom fem år		0,0		
- varav förfaller senare än fem år		0,0		
Externa hyresavtal		367,4		
- varav förfaller inom ett år		54,7		
- varav förfaller senare än ett år men inom fem år		111,2		
- varav förfaller senare än fem år		201,5		
Summa framtida avgifter		371,2		

Östhammars kommun

Stångörsgatan 10, Box 66 • 74221 Östhammar

Tel: 0173-860 00 • E-post: osthammardirekt@osthammar.se

Hemsida: www.osthammar.se • Orgnr: 212000-0290

Missiv angående ändringar och tillägg i handlingen årsredovisning 2020

från utskick till KSAU den 6 april 2021
till utskick KS den 13 april 2021

Sid	Ändring	Kommentar
	Inga ändringar gjorda	

från utskick till KS den 13 april 2021
till utskick KF den 27 april 2021

Sid	Ändring	Kommentar
4-5	Ny text	Förord av Kommunstyrelsens ordförande

Till

Fullmäktige i Östhammars kommun

Org.nr: 212000-0290

Revisionsberättelse för år 2020

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda förtroendevalda revisorer och lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i stiftelse och bolag.

Granskningen har även omfattat den gemensamma räddningsnämnden där Uppsala är värdkommun, den gemensamma överförmyndarnämnden där också Uppsala är värdkommun samt den gemensamma IT-nämnden där Tierp är värdkommun.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Samtliga revisionsrapporter avseende kommunens nämnder och styrelse har löpande under året överlämnats till fullmäktiges presidium och till berörd nämnd. Revisionen har biträtts av KPMG AB. Granskningens omfattning redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse" och därtill fogade bilagor.

Kommunens resultat för 2020 uppgår till 32,6 mnkr, vilket är 11,2 mnkr bättre än det budgeterade resultatet på 21,4 mnkr. Kommunens balanskravsresultat uppgår till 32,6 mnkr.

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Östhammars kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vår sammanfattande bedömning är att två av tre finansiella mål (resultatmålet samt ökningen av verksamheternas nettokostnad i förhållande till ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag) är förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen. Ett mål (att samtliga nämnder följer budget) har inte uppnåtts.

Vår sammanfattande bedömning är att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2020. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed.

Östhammar den 14 april 2021

Mats Sjöborg

Ingemar Eriksson

Gunnar Rydvall

Anne Fridlund

Adam Bexell

Till revisionsberättelsen hör:

Revisorernas redogörelse, bilaga till revisionsberättelsen

Förteckning över de sakkunnigas rapporter

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i bolagen

samt de förtroendevalda revisorerna i stiftelsen

Revisorerna i Östhammars kommun

Revisorernas redogörelse för år 2020

Kommunrevisionens uppgift är att granska kommunens räkenskaper, s.k. redovisningsrevision, samt dess verksamheter, s.k. förvaltningsrevision. Granskningen har baserats på en bedömning av risk och väsentlighet omsatt i en revisionsplan för 2020.

Redovisningsrevision

Denna granskning syftar till att utröna om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som utövas inom styrelser och nämnder är tillräcklig. Det senare gäller frågan om tillförlitligheten i räkenskaperna och säkerheten i system och rutiner. Vi har bl a granskat kommunens årsredovisning för år 2020 och delårsrapporten per den 31 augusti 2020.

De finansiella mål med bäring på god ekonomisk hushållning som finns i Östhammars kommun är att kommunens resultat på lång sikt ska uppgå till minst 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag (för 2020 är dock beslutet att resultatet ska uppgå till 1,9 % av skatteintäkter och generella statsbidrag), att verksamhetens nettokostnad inte får öka snabbare än ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag samt att samtliga nämnder ska följa budget (om en nämnd prognostiserar ett underskott/överskott på 1 % eller mer från budget ska kommunstyrelsen underrättas). I årsredovisningen finns ingen bedömning av kommunstyrelsen om kommunen uppfyller god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv eller inte. Vår sammanfattande bedömning är att två av tre mål (resultatmålet samt ökningen av verksamheternas nettokostnad i förhållande till ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag) är förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen. Ett mål (att samtliga nämnder följer budget) har inte uppnåtts.

Kommunfullmäktige har utifrån kommunens vision beslutat om fyra strategiska inriktningsområden vilka mäts genom tre styrtal vardera. De fyra inriktningsområdena är; en attraktiv och växande kommun, en hållbar kommun, en lärande kommun och en öppen kommun. Det saknas en sammanfattande bedömning av alla verksamhetsmål gemensamt från kommunstyrelsen huruvida kommunen uppnår verksamhetsmålen eller inte. Vår sammanfattande bedömning är att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen.

Vår slutsats är dock att kommunens årsredovisning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning och att den i allt väsentligt är upprättad enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed. Revisorerna har vid granskningen biträttats av KPMG som kommer att lämna särskild rapport från granskningen av bokslut och årsredovisning.

Förvaltningsrevision

En stor del av revisionsarbetet har avsett förvaltningsrevision, d.v.s. en granskning av att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt. Syftet har varit att klarlägga om verksamheten har bedrivits enligt fastlagda politiska mål och intentioner samt att utvärdera om kvalitet och inriktning har blivit den avsedda. I förvaltningsrevisionen har Kommunstyrelsen och samtliga nämnder granskats övergripande med inriktning på ändamålsenlighet och effektivitet. Särskild granskning med skriftlig avrapportering har skett genom granskning av Delaktighet inom LSS-verksamheten, Styrning, uppföljning och finansiering av investeringar, Långsiktig finansiell analys, Krisberedskap, Underhåll av fastigheter och anläggningar samt en Uppföljning av de revisionsgranskningar som skedde 2018.

Övrig granskning

Som en del av granskningen har revisorerna löpande tagit del av styrelsens och alla nämnders protokoll och haft sammanträffanden med kommunfullmäktiges presidium, styrelse och nämnder samt utvalda förtroendevalda och tjänstepersoner.

Som lekmannarevisor i kommunens bolag och förtroendevalda revisorer i stiftelsen har följande utsetts:

Hargs Hamn AB	Anne Fridlund
Stiftelsen Östhammarshem	Gunnar Rydvall och Anne Fridlund
Dannemora Gruvfastighets AB	Mats Sjöborg
Östhammar Vatten AB	Ingemar Eriksson
Gästrike Vatten AB	Ingemar Eriksson

De utsedda lekmannarevisorerna/förtroendevalda revisorerna har granskat bolagen samt stiftelsen och lämnat granskningsrapporter för genomförd granskning.

Förteckning över de sakkunnigas rapporter – Revisionsåret 2020

Granskning av Delårsrapport 2020

Granskning av Delaktighet inom LSS-verksamheten

Granskning av Krisberedskap

Granskning av Styrning, uppföljning och finansiering av investeringar

Granskning av Långsiktig finansiell analys

Granskning av Underhåll av fastigheter och anläggningar

Uppföljning av 2018 års revisionsrapporter

Granskning av Bokslut och årsredovisning 2020

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Östhammars kommun

12 april 2021

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Östhammars kommun har KPMG granskat kommunens årsredovisning för räkenskapsåret 2020. Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen 12 kap bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Årsredovisningen

Vi har granskat årsredovisningen och vår bedömning är att kommunen inte följer LKBR och rekommendationer fullt ut. Några områden som vi har uppmärksammat:

- Vi bedömer att förvaltningsberättelsen inte uppfyller kraven enligt LKBR och RKR R15.
- Vi noterar, i likhet med tidigare år, att kommunen påbörjat övergången till komponentredovisning men inte kommit i mål. Komponentredovisning infördes redan 2014 som god redovisningssed enligt RKR R12 och vår bedömning är att kommunen måste övergå till att tillämpa komponentredovisning på hela tillgångsmassan som omfattas (byggnader, gator och vägar m m).
- Avsättning för återställande av deponi har kommunen inte kontroll på, varken när det gäller storlek på ytan av deponin eller hur mycket som ska sättas av. Vi kan inte uttala oss om avsättningen.
- Östhammars kommun har redovisat leasing som operationell leasing och följer inte RKR R5 Leasing. Vår bedömning är att vi inte kan uttala oss huruvida hur stor påverkan detta har på årets resultat.

- Vår bedömning är att informationen kring driftredovisningen i årsredovisningen delvis uppfyller kraven i enlighet med lagstiftningen. Det saknas redovisningsprinciper för driftredovisningen i den egna rapporten för driftredovisningen och förklarande text.
- Vår bedömning är att informationen kring investeringsverksamheten i årsredovisningen delvis uppfyller kraven på en samlad investeringsredovisning i enlighet med lagstiftningen men vi saknar redovisningsprinciper för investeringsredovisningen och information om kommunens stiftelses och bolags investeringar.

Resultat

Kommunens resultat uppgår till 32,6 mnkr, vilket är 21,4 mnkr högre än samma period förra året. Resultatet för 2019 uppgick till 11,2 mnkr.

Årets resultat är 11,2 mnkr bättre än det budgeterade resultatet på 21,4 mnkr.

Verksamhetens intäkter har ökat med ca 6,8 % (21,6 mnkr) medan kostnaderna har ökat med ca 2,8 % (43,6 mnkr) jämfört med förra året. Ökningen av intäkter och kostnader är främst relaterade till pandemin, ökade intäkter bland annat kostnadsersättning från Socialstyrelsen och ersättning för sjuklöner och kostnaderna avser bland annat inköp av material.

Kommunens uppskattning är att pandemin har påverkat kommunens resultat med ca 24,0 mnkr, vilket hade lett till ett årsresultat på 8,6 mnkr och 12,8 mnkr lägre än budget.

Vår bedömning är att kommunen har klarat balanskravet för året.

Sammanfattning, forts

Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Vi noterar att kommunstyrelsen inte gjort någon sammantagen bedömning av huruvida god ekonomisk hushållning har uppnåtts eller inte.

Vad gäller god ekonomisk hushållning hänvisar RKR till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela den kommunala koncernen, d v s kommunen och dess kommunala koncernföretag gemensamt. **Vi bedömer att målen för god ekonomisk hushållning inte omfattar eller har utvärderats för kommunkoncernen som helhet.**

Finansiella mål

Det finns ingen bedömning av kommunstyrelsen om kommunen uppfyller god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv eller inte.

Vår sammanfattande bedömning är att två av tre mål är förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen och ett mål har inte uppnåtts.

Verksamhetsmål

Det finns ingen sammanfattande bedömning av kommunstyrelsen huruvida kommunen uppnår verksamhetsmålen.

Vår sammanfattande bedömning är att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen.

Västerås 2021-04-12

Cecilia Kvist

Auktoriserad revisor

Anders Petersson

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Bakgrund

Vi har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2020. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap Kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

1.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed i kommuner och regioner. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) (LKBR), började gälla från och med 1 januari 2019.

1.2 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och kommunal bokförings- och redovisningslag (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Bakgrund, forts

1.3 Metod och avgränsningar

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKR och Skyrev. Detta innebär att granskningen inte uppfyller de krav som ställs på en auktoriserad revisor eller ett auktoriserat revisions-bolag enligt revisorslagen eller internationella standarder för revision (ISA). Det innebär att vi inte uttalar oss över årsredovisningen så som vi gjort om dessa krav varit uppfyllda.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys
- Noter
- Drift- och investeringsredovisning
- Sammanställda räkenskaper

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag
- Översiktlig analys av övriga poster

Rapporten har faktakontrollerats av ekonomiavdelningen.

2. Resultat av granskningen

2.1 Förvaltningsberättelse

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

RKR preciserar i RKR R15 vad förvaltningsberättelsen ska innehålla. Nämndernas förvaltningsberättelser regleras inte av LKBR, utan betraktas som underlag till kommunens förvaltningsberättelse. Vi har inte granskat nämndvis redovisning.

Förvaltningsberättelsen i årsredovisningen saknar:

- Förvaltningsberättelsen har inte alla huvudrubriker som den ska innehålla enligt LKBR och RKR R15
- Upplysningar om koncernen under flera rubriker
- Upplysningar om privata utförare

Det finns delar i förvaltningsberättelsen som bör utvecklas till kommande år. I anslutning till förvaltningsberättelsen ska resultaträkningen, balansräkningen och kassaflödet redovisas i årsredovisningen men kommunen har valt en annan följdordning i kommunens årsredovisning.

Vi bedömer därmed att förvaltningsberättelsen inte uppfyller kraven.

2.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen anges under avsnittet "Noter Redovisningsprinciper" att årsredovisningen till stor del är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationerna från RKR. Det står även att avvikelser från rekommendationer redogörs för i principerna.

Kommunen uppger att avsteg från gällande lagstiftning görs vad gäller redovisningen av RKR R15 Förvaltningsberättelsen och RKR R4 Materiella anläggningstillgångar avseende komponentavskrivningar.

Vid vår granskning har vi stickprovsvis granskat kommunens redovisningsprinciper, genom intervjuer och översiktlig kontroll, mot RKR:s gällande rekommendationer.

Vår bedömning är att kommunen, utöver ovan nämnda avsteg, inte följer RKR R5 Leasing men i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer.

Vi rekommenderar även kommunen att årligen dokumentera en egen genomgång mellan aktuella redovisningsprinciper och av kommunen tillämpade principer. Kommunen har förbättrat sin redovisning av redovisningsprinciperna i årsredovisningen och vi anser att det är stor skillnad mot tidigare år men att det kan utvecklas lite till kommande år.

2. Resultat av granskningen, forts

2.3 Balanskrav

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och redovisa denna i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat enligt KL 8 kap 5 §. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Kommunen redovisar en avstämning av balanskravet enligt KL i förvaltningsberättelsen. Kommunens överskott för året uppgår till 32,6 mnkr. Vid avstämning av balanskravet avgår realisationsvinster om 0 mnkr, orealiserade vinster i värdepapper 0 mnkr varvid balanskravsresultatet uppgår till 32,6 mnkr.

Det finns inget balanskravsresultat att återställa från tidigare år.

RUR uppgår till 22,3 mnkr.

Det har i vår granskning inte framkommit någon ytterligare post att ta hänsyn till vid beräkning av balanskravsresultatet. Balanskravet bedöms uppfyllt.

Vi rekommenderar i likhet med tidigare år att jämförelseår är med i tabellen för balanskravsresultatet.

2. Resultat av granskningen, forts

2.4 Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

I den av kommunfullmäktige fastställda Årsbudget 2020 Flerårsplan 2021-2023 framgår att god ekonomisk hushållning uppnås genom kommunfullmäktiges fastställda finansiella och verksamhetsmässiga mål.

Se vidare information på sidorna 14-25 och 28 i kommunens årsredovisning.

Vi noterar **att kommunstyrelsen inte gjort någon sammantagen bedömning** av huruvida god ekonomisk hushållning har uppnåtts eller inte.

Vad gäller god ekonomisk hushållning hänvisar RKR till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela den kommunala koncernen, d v s kommunen och dess kommunala koncernföretag gemensamt. **Vi bedömer att målen för god ekonomisk hushållning inte omfattar eller har utvärderats för kommunkoncernen som helhet.**

2. Resultat av granskningen, forts

2.4.1 Finansiella mål

I budget för 2020 beslutade Kommunfullmäktige i Östhammars kommun om tre mål för god ekonomisk hushållning vilka är följande:

1. Östhammars resultat ska på lång sikt uppgå till minst 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. För 2020 är beslutet att resultatet ska uppgå till 1,9 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.
Utfall – 2,4 %, vilket innebär att målet har uppnåtts.
2. Verksamhetens nettokostnad får inte öka snabbare än ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag.
Utfall – verksamhetskostnaderna har ökat med 3,0 % och skatteintäkter och generella bidrag har ökat med 4,3 %, vilket innebär att målet har uppnåtts. Bör noteras att om kommunen inte fått extra bidrag på grund av pandemin skulle ökningen uppgått till 1,7 % och kommunen inte klarat målet.
3. Samtliga nämnder följer budget. Om en nämnd prognostiserar ett underskott/överskott på 1 % eller mer från budget ska kommunstyrelsen underrättas.
Utfall – kommunstyrelsen redovisar ett underskott mot budget som överstiger 1 %, vilket innebär att målet inte har uppnåtts.

Det finns ingen bedömning av kommunstyrelsen om kommunen uppfyller god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv eller inte.

Vår sammanfattande bedömning är att två av tre mål är förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen och ett mål har inte uppnåtts.

2. Resultat av granskningen, forts

2.4.2 Verksamhetsmål

Vision 2020: Östhammars kommun – världens bästa lokalsamhälle 2020 – med engagerade invånare, framgångsrika företag och en god kommunal service!

Kommunfullmäktige har utifrån visionen beslutat om fyra strategiska inriktningsområden vilka mäts genom tre styrtal vardera.

1. En attraktiv och växande kommun

Utfall – kommunens bedömning är att målet inte har uppnåtts.

2. En hållbar kommun

Utfall – kommunens bedömning är att målet inte har uppnåtts.

3. En lärande kommun

Utfall – kommunens bedömning är att målet inte har uppnåtts.

4. En öppen kommun

Utfall – kommunens bedömning är att målet inte har uppnåtts.

Det saknas en sammanfattande bedömning av alla verksamhetsmål gemensamt från kommunstyrelsen huruvida kommunen uppnår verksamhetsmålen eller inte.

Vår sammanfattande bedömning är att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen.

2. Resultat av granskningen, forts

2.5 Resultaträkning

En kommuns långsiktiga utveckling är beroende av att intäkterna ökar mer än kostnaderna för att inte urholka det egna kapitalet.

Kommunens resultat uppgår till 32,6 mnkr, vilket är 21,4 mnkr högre än samma period förra året. Resultatet för 2019 uppgick till 11,2 mnkr. Det beror främst på att generella statsbidrag och utjämning ökat med 53,7 mnkr mot samma period förra året men även att verksamhetens nettokostnader visar överskott mot budget.

Verksamhetens intäkter har ökat med ca 6,8 % (21,6 mnkr) medan kostnaderna har ökat med ca 2,8 % (43,6 mnkr) jämfört med förra året. Ökningen av intäkterna och kostnaderna är främst relaterade till pandemin, ökade intäkter bland annat kostnadsersättning från Socialstyrelsen och ersättning för sjuklöner och kostnaderna avser bland annat inköp av material.

Årets resultat uppgår till 32,6 mnkr vilket är 11,2 mnkr bättre än det budgeterade resultatet på 21,4 mnkr.

Kommunen har på totalen en positiv budgetavvikelse om 11,2 mnkr, men kommunstyrelsen har en negativ budgetavvikelse på -12,7 mnkr. Det är Teknisk förvaltning som har en negativ avvikelse på -17,4 mnkr och arbetsmarknadskontoret som har en negativ avvikelse på -2,3 mnkr. Övriga nämnder och verksamheter har positiv budgetavvikelse.

Kommunens uppskattning är att pandemin har påverkat kommunens resultat med ca 24,0 mnkr, vilket hade lett till ett årsresultat på 8,6 mnkr och 12,8 mnkr lägre än budget.

Vi har granskat resultaträkningen och har inte funnit några väsentliga felaktigheter.

2. Resultat av granskningen, forts

2.6 Balansräkning

(mnkr)	Kommunen			Sammanställda räkenskaper	
	2020-08-31	2020-12-31	2019-12-31	2020-12-31	2019-12-31
Balansomslutning	1 554,7	1 616,7	1 498,8	2 770,8	2 554,8
Redovisat eget kapital	804,7	779,6	747,0	1 025,1	951,1
Pensionsförpliktelser		428,8	445,7	445,7	445,7
Eget kapital inkl Pensionsförpliktelse	804,7	350,8	301,3	579,4	505,4
<i>Redovisad soliditet</i>	<i>51,8%</i>	<i>48,2%</i>	<i>49,8%</i>	<i>37,0%</i>	<i>37,2%</i>
<i>Soliditet med hänsyn till ansvarsförbindelse</i>	<i>51,8%</i>	<i>21,7%</i>	<i>20,1%</i>	<i>20,9%</i>	<i>19,8%</i>
Omsättningstillgångar	250,4	285,9	229,0	262,3	335,4
Avsättningar	44,7	42,3	44,7	81,5	81,1
Långfristiga skulder	484,1	482,8	434,9	1 245,1	1 035,9
Kortfristiga skulder	221,3	312,0	272,2	419,1	486,6
<i>Balanslikviditet</i>	<i>113,2%</i>	<i>91,6%</i>	<i>84,1%</i>	<i>62,6%</i>	<i>68,9%</i>

2.6.1 Materiella anläggningstillgångar

Vi noterar, i likhet med tidigare år, att kommunen påbörjat övergången till komponentredovisning men inte kommit i mål. Komponentredovisning infördes redan 2014 som god redovisningssed enligt RKR R12 och vår bedömning är att kommunen måste övergå till att tillämpa komponentredovisning på hela tillgångsmassan som omfattas (byggnader, gator och vägar m m).

2.6.2 Avsättningar

Avsättning för återställande av deponi har kommunen inte kontroll på, varken när det gäller storlek på ytan av deponin eller hur mycket som ska sättas av. Vi kan inte uttala oss om avsättningen. Vi rekommenderar att kommunen tar omtag om avsättningen och gör korrekt bedömning.

2.6.3 Finansiell leasing

Östhammars kommun har redovisat leasing som operationell leasing och följer inte RKR R5 Leasing. Vår bedömning är att vi inte kan uttala oss huruvida hur stor påverkan detta har på årets resultat.

2.6.4 Investeringar

Östhammars kommuns budget för investeringar under 2020 uppgår till 312,0 mnkr och årets utfall uppgår till 132,2 mnkr. Det är en avvikelse på 179,8 mnkr. Avvikelsen hänförs främst till kommunstyrelsen och den uppgår till 169,5 mnkr varav 111,7 mnkr avser teknisk förvaltning övrigt. Det framgår inte i årsredovisningen vilka anledningarna till avvikelserna mot budget är.

2. Resultat av granskningen forts.

2.7 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Den tillämpade modellen synes överensstämma med RKR R13 Kassaflödesanalys.

Vår bedömning är att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansieringar och investeringar och att kassaflödesanalysen har upprättats i enlighet med gällande rekommendation.

2.8 Driftredovisning

Enligt LKBR 10:1 ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som har fastställts för den löpande verksamheten. Enligt RKR R14 Drift- och investeringsredovisning ska utfall kunna stämmas av mot årsredovisningens övriga delar och fullmäktiges budget.

Vår bedömning är att informationen kring driftredovisningen i årsredovisningen delvis uppfyller kraven i enlighet med lagstiftningen. Det saknas redovisningsprinciper för driftredovisningen i den egna rapporten för driftredovisningen och kommentarer till större avvikelser, dessa ska även kommenteras i förvaltningsberättelsen.

2.9 Investeringsredovisning

Enligt LKBR 10:2 ska investeringsredovisningen innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet. Enligt RKR R14 Drift- och investeringsredovisning ska utfallet kunna stämmas av mot årsredovisningens övriga delar och fullmäktiges budget samt plan för investeringsverksamheten. Vidare framgår det att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas av samt ska investeringsredovisningen även ska omfatta kommunala koncernföretags investeringar som fullmäktige tagit ställning till.

Vår bedömning är att informationen kring investeringsverksamheten i årsredovisningen delvis uppfyller på en samlad investeringsredovisning i enlighet med lagstiftningen men saknar redovisningsprinciper för investeringsredovisningen och information om kommunens bolags investeringar samt kommentarer till de stora avvikelserna. Vi rekommenderar att kommunen läser RKR R14 för att se mer som bör utvecklas till kommande år.

2.10 Noter

Det finns utvecklingsmöjligheter till kommande år när det gäller redovisningsprinciper. Det saknas bland annat noter till kassaflödesanalys, har inte med genomsnittsavskrivningstiden för materiella anläggningstillgångar och vissa koncernnoter är inte kompletta med mera.

2. Resultat av granskningen, forts

2.10 Sammanställd redovisning

Sammanställda räkenskaper för en kommunal koncern avser enligt LKBR 12:1 en sammanställning av kommunens och de kommunala koncernföretagens resultaträkningar, balansräkningar och kassaflödesanalyser samt noter.

De sammanställda räkenskaperna innehåller förutom primärkommunen följande kommunala koncernföretag som redovisas i årsredovisningens koncernstruktur:

- Östhammar Vatten AB, 1 %men bestämmande inflytande (100% av rösterna)
- Hargs Hamn AB, 89 %
- Östhammarshem, en stiftelse och ägs inte formellt av kommunen men eftersom kommunen borgar för stiftelsens lån har kommunen ett avgörande inflytande
- Dannemora Gruvfastighet AB, 100 % (ingen verksamhet under året)
- Östhammars Industrifastigheter AB, 100 % (har avvecklats under året)
- Östhammars Vård och omsorg AB, 100 % (har avvecklats under året)

Konsolidering har skett enligt proportionell konsolideringsmetod, vilket innebär att belopp som inkluderats i den sammanställda redovisningens resultat- och balansräkning motsvarar ägd andel i företaget.

Vi har inte funnit några väsentliga avvikelser i vår granskning avseende de sammanställda räkenskaperna.

I likhet med tidigare år rekommenderar vi att kommunen ser över rutinerna vid upprättande av koncernredovisningen. Nu sammanställs koncernen i en excelfil som är svår att följa och stämma av samt att det saknas koncernverifikationer och kommunen följer inte bokföringslagen.

Vi rekommenderar att kommunen skickar ut instruktioner till dotterbolagen om vilka uppgifter de behöver för att kunna sammanställa alla finansiella siffror, i år har det bland annat saknats uppgifter om leasing.

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2020 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

The KPMG name and logo are registered trademarks or trademarks of KPMG International.

Brandförsvaret
Tjänsteskrivelse till Räddningsnämnden

Datum:
2021-02-03

Diarienummer:
RÄN-2021-00018

Handläggare:
Elisabeth Samuelsson, Mikael Lundkvist

Årsredovisning 2020

Förslag till beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** fastställa nämndens årsredovisning för 2020 enligt bilaga 1, samt
2. **att** fastställa sammanställd analys inför årsredovisningen för Uppsala kommun enligt bilaga 2.

Ärendet

Årsredovisningen är den gemensamma räddningsnämndens avrapportering till kommunstyrelserna/kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Beredning

Ärendet har beretts av brandförsvaret.

Föredragning

Måluppfyllelse av nämndens fem inriktningsmål enligt Handlingsprogrammet för förbyggande verksamhet och räddningstjänst:

1. Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd

I hög grad uppfyllt.

2. Riskgrupper har ett bra brandskydd

Delvis uppfyllt. Coronapandemin har påverkat måluppfyllelsen negativt.

3. Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn

Helt uppfyllt.

4. Räddningstjänsten har en stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden

Helt uppfyllt.

5. Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig

Delvis uppfyllt. Avsaknad av planeringsdirektiv från centrala myndigheter har påverkat måluppfyllelsen negativt.

Ekonomiska resultatet för år 2020 är 2,5 mnkr. Största orsaken till resultatet är att nämnden fått ett utökat kommunbidrag med 3,6 mnkr för en utökning av bemanningen på deltidsbrandstationerna som inte genomförts.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2021-02-03

Bilaga 1: Årsredovisning 2020

Bilaga 2: Sammanställd analys inför årsredovisningen (Uppsala Kommun)

Beslutet ska delges

Tierps kommun

Uppsala kommun

Östhammars kommun

Elisabeth Samuelsson

Brandchef

Förvaltning eller nämnd eller enhet
ÅrsredovisningDatum:
2021-01-29Diarienummer:
RÄN-2021-00018Handläggare:
Elisabeth Samuelsson, Mikael Lundkvist

Version/DokumentID:

Räddningsnämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Viktiga händelser under året

År 2020 påverkades nämndens verksamhet mycket av pandemin. Den uttryckande verksamheten har varit prioriterad, och en beredskapsplan för hög sjukfrånvaro togs fram i början av mars. Glädjande nog har brandförsvaret haft en låg sjukfrånvaro, och anpassningen till att arbeta mer digitalt har gått mycket bra. Förmåga att hantera räddningsinsatser, remisser, sotning och brandskyddskontroll har inte påverkats. Mycket av den externa utbildningen har dock ställts in, och endast prioriterade tillsyner har genomförts sedan pandemin bröt ut. Det viktiga arbetet med information har också påverkats av pandemin, till exempel har brandförsvaret inte bedrivit uppsökande verksamhet eller tagit emot studiebesök på brandstationerna som planerat. Under hösten ställde vi om verksamheten, bland annat genom webb-utbildningar om brandskydd och ett digitalt ”öppet hus”.

Under 2020 genomfördes 2085 räddningsinsatser, vilket är 344 färre än under samma period 2019. Särskilt har antalet trafikolyckor minskat vilket antagligen en effekt av att människor rört sig mindre under pandemin. Nämnden har också noterat att antalet anlagda bränder är betydligt färre jämfört med de senaste åren.

Personalsituationen på RiB-stationer ser bättre ut än på mycket länge. Det är inte utan utmaningar på enstaka stationer, men sammantaget är läget mycket bra. Varje vecka gör deltidsbrandmännen fantastiska insatser, och de skapar trygghet i sin närhet på ett sätt som är otroligt uppskattat.

Ett av målen i handlingsprogrammet lyder *Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn*. Nämnden är nöjda med att brandförsvaret nu är en naturlig remissinstans i alla tre kommuners plan- och byggärenden och att brandförsvarets synpunkter allt oftare får genomslag. Brandförsvaret samarbetar både nationellt och lokalt för ett hållbart brandskydd, och under året har en vägledning för hållbart brandskydd tagits fram.

I oktober beslutade riksdagen om ändringar i lagen i skydd mot olyckor enligt propositionen ”En effektivare kommunal räddningstjänst”. Ändringarna i lagen om skydd mot olyckor lägger stor vikt vid det förebyggande brandskyddet, och på förmågan att leda omfattande insatser. Riksdagens beslut ligger väl i linje med den inriktning räddningsnämnden redan valt, och de fem inriktningsmålen i handlingsprogrammet som ägarkommunernas kommunfullmäktige fastslog hösten 2019.

I december sa riksdagen också ja till regeringens förslag om totalförsvaret under 2021-2025 (FÖU4). Beslutet omfattar bland annat två utredningar som berör nämndens verksamhet: om

räddningstjänst under höjd beredskap och befolkningsskydd. Nämnden förväntar sig att dessa utredningar kommer att leda till tydligare uppdrag för sin del i totalförsvaret.

Måluppfyllelse under året

RÄDDNINGSNÄMNDEN				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag	Resultat		
		Bokslut 2020	Bokslut 2019	Helårsprognos 202008
Politisk verksamhet	1	0	0	0
Infrastruktur, stadsbyggnad m.m	173	1	1	3
Nämnden totalt	174	2	1	4

	KF-budget	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2020	2020	2019	202008
Investeringar	18	17	20	18

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner där Uppsala kommun är värdkommun. Kommunbidraget 2020 från Uppsala kommun är 174 miljoner kronor.

Ekonomiska resultatet för nämnden är 2 miljoner kronor, vilket visar att nämnden har en ekonomi i balans. Största orsaken till resultatet är att nämnden fått ett ökat kommunbidrag för en utökning av bemanningen på deltidsbrandstationer som inte har genomförts.

Nämnden har under året till stor del bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges mål och uppdrag. De huvudsakliga målen för nämnden återfinns i Handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor:

Mål 1 – Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd

Mål 2 – Riskgrupper har ett bra brandskydd

Mål 3 – Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn

Mål 4 – Räddningstjänsten har stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden

Mål 5 – Räddningstjänsten har en god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig

De åtgärder som planerats för att uppnå mål 2 påverkades mycket av pandemin. För mål 5 har tyvärr inte förutsättningarna funnits att för att uppnå målet på ett tillräckligt sätt. De nödvändiga förutsättningar som saknas är planeringsdirektiv från centrala myndigheter.

För målen 1, 3 och 4 har nämnden under året på ett tillräckligt sätt uppnått dessa mål inom nämndens verksamhet.

Räddningsnämnden har arbetat mycket mot målet att kommunen ska vara en trygg kommun för alla. Bland annat har personal inom vård och skola utbildats i brandskydd. I samarbete med polisen har utbildningsinsatser gjorts för högstadielärover, och brandförsvaret bidrar också varje vecka till den gemensamma lägesbilden som sammanställs av socialförvaltningen.

Coronapandemin har främst påverkat nämndens verksamhet så att färre tillsyner och brandutbildningar har genomförts än planerat. Det har till viss del påverkat mål 1, 2 och 3 på ett negativt sätt. Nämnden har under året vidtagit åtgärder såsom digital utbildning och anpassade tillsyner för att minska den negativa påverkan.

Nämnden har under året även ökat bemanningen på en brandstation i Uppsala tätort och därmed förstärkt den operativa räddningstjänstverksamheten.

Utvecklingen över tid

De förändringar i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor som gäller från och med den 1 januari 2021 stämmer väl överens med hur räddningsnämnden redan arbetar, framför allt gällande regionala ledningssamarbeten av den typ som räddningsnämnden redan har avtal om. Det visar att Räddningsnämnden legat i framkant. Ledningsförmågan måste dock fortsätta att utvecklas, bland annat för att effektivt kunna ta emot internationellt stöd och hjälp från frivilliga.

Räddningsnämndens tillsynsverksamhet utmärker sig för en hög rättssäkerhet. Tydligheten har ökat med förelägganden och utvecklad kommunikation med verksamhetsutövare. Räddningsnämnden kommer att fortsätta utveckla bemötande, kompetens, tillgänglighet, information och rättssäkerhet i hela verksamhetsområdet.

Räddningsnämnden kommer fortsätta arbetet för att öka andelen kvinnor inom brandförsvaret. I dag är 8 procent av medarbetarna vid brandförsvaret kvinnor. Vid en nationell jämförelse är andelen deltidsanställda kvinnor i nivå med de andra R9-kommunerna, men andelen heltidsanställda kvinnor är lägre.

Framtida utmaningar

På grund av klimatförändringar finns det en risk att extrema väder, till exempel varma och torra somrar som 2014 och 2018, blir mer frekventa. Räddningsnämnden behöver fortsätta se över vilka åtgärder som behöver vidtas för att kunna hantera de risker som ett förändrat klimat medför.

Den planerade utökningen av de södra stadsdelarna i Uppsala tätort med en stor befolkningsökning kommer ställa krav på en utökad räddningstjänst, både för att kunna genomföra fler räddningsinsatser och hantera fler myndighetsärenden och andra brandförebyggande åtgärder. En fjärde brandstation kan behövas, alternativt förstärkning i första hand vid den brandstation som ligger i Fyrislund.

Fortsatt är personalomsättningen av deltidsbrandmän (räddningspersonal i beredskap) en utmaning. Räddningsnämnden ser mycket positivt på kommunfullmäktiges inriktning att fler kommunanställda ska kunna kombinera sin anställning med att vara deltidsbrandman.

Att allt fler byggnader uppförs med brännbara material innebär utmaningar vad gäller brandsäkerheten. Bränder i dessa konstruktioner blir mer komplexa och möjligheten att göra snabba och effektiva släckinsatser försvåras. Insatser i miljöer där det förekommer hot och våld, till exempel stenkastning mot brandmän, är också mer resurskrävande än normalt.

Kostnadsutvecklingen styrs till största del av hur stor beredskapen för räddningsinsatser ska vara och vilka sorters räddningsinsatser kommunen beslutar att räddningstjänsten ska klara av. Även befolkningsförändringar styr kostnadsutvecklingen men då mer etappvis än linjärt beroende på hur

och var ökning eller minskning av befolkningen sker. En återuppbyggnad av det civila försvaret och räddningstjänst under höjd beredskap kommer leda till behov av mer resurser för räddningstjänsten. Här inväntas nationella och regionala anvisningar om hur kommunerna ska genomföra denna förmågeuppbyggnad, vilket troligtvis inte kommer innan de utredningar som försvarsbeslutet inkluderat.

Årsredovisning 2020

Gemensam räddningsnämnd

Tierps kommun

Uppsala kommun

Östhammars kommun

Innehåll

Ordförandes kommentar	3
Brandchefens kommentar	4
Räddningsnämndens verksamhet	6
Information och rådgivning.....	6
Tillsyn och tillstånd.....	7
Förbereda och genomföra räddningsinsatser.....	8
Åtgärder efter räddningsinsats	10
Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.....	10
Samverkan	11
Krisberedskap och räddningstjänst under höjd beredskap	11
Verksamhetsmål	12
Uppföljning av inriktningsmålen i handlingsprogrammet	12
Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd	13
Riskgrupper har ett bra brandskydd	14
Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn	15
Räddningstjänsten har en stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden.....	17
Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig.....	19
Inriktningsmål från Tierps kommun, Uppsala kommun och Östhammars kommun.....	21
Resultat	28
Investeringar	29
Bilagor	30
Bilaga 1 Pågående investeringar.....	30
Bilaga 2 Indikatorer	31

Ordförandes kommentar

Coronapandemin har påverkat Sverige och hela världen under större delen av året. Många har mist sina anhöriga och de negativa ekonomiska konsekvenserna har varit, och är stora. Förhoppningsvis blir 2021 året då vi kommer tillrätta med pandemin och kan börja leva mer som vanligt igen. I och med att vaccin har tagits fram och vaccinationerna har startat ser förutsättningarna ut att finnas.

Det känns särskilt bra att kunna representera en verksamhet som inte låter sig påverkas av negativa strömningar i samhället utan som står stabil med en positiv människosyn och övertygelse om allas lika värde. Hela räddningsnämndens verksamhet bygger på tillit, samverkan och samarbete med andra myndigheter och det civila samhället.

Den gemensamma räddningsnämnden är ett samarbete mellan Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Den gemensamma nämnden är även med i Räddningsregion Mitt tillsammans med 22 andra kommuner. De ingående parterna i dessa samarbeten har tillit till varandra och även ett övergripande förankrat gemensamt mål; att förhindra olyckor och att begränsa skadorna av olyckor i kommunerna.

Förutom pandemin så är klimatförändringarna en stor utmaning för alla och kommer ställa än högre krav på räddningsnämnden och dess verksamhet. Större naturkatastrofer såsom skogsbränder och översvämningar kommer antagligen bli mer vanliga. På sikt behöver räddningsnämnden väsentligen öka sin kapacitet och förmåga för att kunna hantera dessa händelser.

Våra tankar går till alla som mist sina anhöriga på grund av pandemin men även till alla de som kämpat under året med att hjälpa pandemins offer och med att minska spridningen av pandemin.

Jag skulle även vilja tacka nämndens ledamöter och brandförsvarets alla anställda för ett intresserat och idogt arbete under det gångna året.

Brandchefens kommentar

År 2020 påverkades vår verksamhet mycket av pandemin. Den uttryckande verksamheten har varit prioriterad, och en beredskapsplan för hög sjukfrånvaro togs fram i början av mars. Glädjande nog har brandförsvaret haft en låg sjukfrånvaro, och anpassningen till att arbeta mer digitalt har gått mycket bra. Vår förmåga att hantera räddningsinsatser, remisser, sotning och brandskyddskontroll har inte påverkats. Mycket av den externa utbildningen har dock ställts in, och endast prioriterade tillsyner har genomförts sedan pandemin bröt ut. Det viktiga arbetet med information avseende främst brandförebyggande åtgärder har också påverkats av pandemin, till exempel har brandförsvaret inte bedrivit uppsökande verksamhet eller tagit emot studiebesök på brandstationerna som planerat. Under hösten ställde vi om verksamheten, bland annat genom webb-utbildningar om brandskydd och ett digitalt ”öppet hus”. Medarbetare som har kunnat har arbetat hemifrån, och många har ansträngt sig hårt och med mycket gott resultat hittat nya, digitala sätt att arbeta.

Antalet räddningsinsatser var lägre jämfört med tidigare år, antagligen en effekt av att människor rört sig mindre i samhället under pandemin. Vi har också noterat att antalet anlagda bränder är färre jämfört med de senaste åren, men det är förstået för tidigt att dra stora slutsatser av det.

I oktober beslutade riksdagen om ändringar i lagen om skydd mot olyckor enligt propositionen ”En effektivare kommunal räddningstjänst”. Ändringarna i lagen om skydd mot olyckor lägger stor vikt vid det förebyggande brandskyddet, och på förmågan att leda omfattande insatser. Riksdagens beslut ligger väl i linje med den inriktning räddningsnämnden redan pekat ut, och med de fem inriktningsmålen i handlingsprogrammet som ägarkommunernas kommunfullmäktige fastslog hösten 2019.

Ett av handlingsprogrammets mål är att vi ska ha *en god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig*. Delar av krishanteringsförmågan har prövats under pandemin, och innan Corona kom till Sverige deltog delar av brandförsvaret vid TFÖ 2020, totalförvarsövning 2020. Det var första gången på många, många år som brandförsvaret deltog i en övning där scenariot omfattade ett väpnat angrepp i våra kommuner.

När det gäller målet *samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn* är det glädjande att brandförsvaret nu är en naturlig remissinstans i alla tre kommuners plan- och byggärenden och att våra synpunkter allt oftare får genomslag. Brandförsvaret samarbetar både nationellt och lokalt för ett hållbart brandskydd, och under året har en vägledning för hållbart brandskydd tagits fram.

Målet att *medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och rätt kompetens* är av stor vikt för att utveckla brandförsvarets verksamhet. Duktiga ledare och engagerade medarbetare, en inkluderande organisation där alla bidrar är nödvändigt för att brandförsvaret ska klara de uppdrag räddningsnämnden ger oss. Resultaten i årets medarbetarundersökning är mycket fina, men visar också att vi fortsatt måste arbeta för nolltolerans mot alla typer av kränkningar. Ett av uppdragen i verksamhetsplanen är att strukturella skillnader på grund av kön ska arbetas bort. Vårt största hinder har varit bristen på omklädningsrum, och jag är nu mycket nöjd med att könsneutrala omklädningsrum ska byggas på fyra av våra brandstationer. Än är vi inte i mål – på fyra av våra arbetsplatser finns fortfarande bara omklädningsrum för herrar.

Bemanningsituationen på våra deltidstationer ser bättre ut än på mycket länge. Det är inte utan utmaningar vid enskilda stationer, men sammantaget är läget mycket bra. Varje vecka gör våra deltidbrandmän fantastiska insatser, och de skapar trygghet i sin närhet på ett sätt som är otroligt uppskattat av kommuninvånarna.

Samarbetet i Räddningsregion Mitt fortsätter att utvecklas. Hittills har samarbetet framför allt haft fokus på den uttryckande verksamheten, men nu har vi också stärkt samarbetet för att utveckla de förebyggande frågorna.

Pandemin kommer att påverka oss och vår verksamhet även nästa år. I pandemins spår har vi dock lärt oss mycket om vad vi kan göra för att höja vår egen beredskap, men också utvecklat hur vi kan nyttja digitala hjälpmedel på ett bättre sätt. Jag är stolt och tacksam över att leda en verksamhet med människor som har ett stort engagemang för att göra skillnad, att utvecklas och tillsammans lösa de utmaningar vi ställs inför.

Räddningsnämndens verksamhet

Information och rådgivning

För att den enskilde ska kunna förebygga och själv hantera bränder och andra olyckor är information och rådgivning till allmänheten viktigt för nämnden. Brandförsvaret lämnar information och rådgivning till kommuninvånare, förvaltningar, organisationer och företag för att öka kunskapen i att hantera olyckor och bränder. Riktade kommunikationssinsatser har genomförts kontinuerligt under året i olika kanaler beroende på målgrupp och ämnesområde.

På grund av pandemin har informationsinsatser och rådgivning anpassats, bland annat genom att digitalisera besök och informationstillfällen. Värt att nämnas är att årets öppna hus på brandstationerna inte ställdes in utan ställdes om till ett digitalt öppet hus som sändes via Facebook, youtube och uppsalabrandforsvar.se.

Vanligtvis deltar brandförsvaret i olika publika evenemang där främst de operativa styrkorna informerar och ger råd i brandskyddsfrågor. När pandemin bröt ut pausades den verksamheten.

Boende i glesbygd är en prioriterad grupp i nämndens informationsarbete om brandskydd. Information till boende i glesbygd sker främst i samband med sotning och brandskyddskontroll av småhus. Ett informationsblad om brandskydd i hemmet ges då till de boende. Brandförsvaret erbjuder även särskilda utbildningstillfällen för boende i glesbygd om brandskydd.

Åldersanpassad information om brandskydd ges normalt till elever i förskoleklass, årskurs 5 och 7. På grund av pandemin har brandförsvaret inte haft möjlighet att ta emot skolelever på studiebesök. Däremot har brandförsvaret efter hand ställt om och genomfört ett antal digitala skolbesök med gott resultat.

På bilden till höger möter två brandmän skolelever på Björkvallsskolan i Uppsala.

Brandförsvarets fortsätter att utveckla sin webbplats för att möta informationsbehovet hos kommuninvånare, företag och andra organisationer. Under året har bland annat en större genomlysning och uppdatering genomförts av brandförsvarets webbplats för att nå upp till de nya tillgänglighetskraven.

Brandförsvarets facebookside fortsätter att engagera och nå ut till fler kommuninvånare. Under året har sidan haft en fördubbling av antal följare.

Den externa utbildningsverksamheten har under året genomfört en stor omställning på grund av Coronapandemin. Alla teoretiska moment kan nu genomföras digitalt. Även de praktiska momenten har Coronaanpassats och anpassats utifrån kundens förutsättningar och behov.

Tillsyn och tillstånd

En viktig verksamhet för att förebygga bränder och andra olyckor är de tillsyns- och tillståndsbeslut som fattas enligt lagen om skydd mot olyckor och enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor. I byggnader innehållande brandfarlig vara utförs vanligtvis tillsyn enligt båda lagstiftningarna, så kallad samplanerad tillsyn.

Sedan pandemin bröt ut har endast prioriterade tillsyner genomförts och övriga har skjutits upp, därav är antalet genomförda tillsyner färre än planerat. Efter sommaren var ambitionen att kunna återgå till normalt tillsynsförfarande men tyvärr förvärrades pandemin och tillsynsverksamheten fick återigen pausas. Under hösten började brandförsvaret genomföra vissa tillsyner digitalt. Under 2020 genomfördes 335 tillsyner varav 179 var tillsyn av radhus.

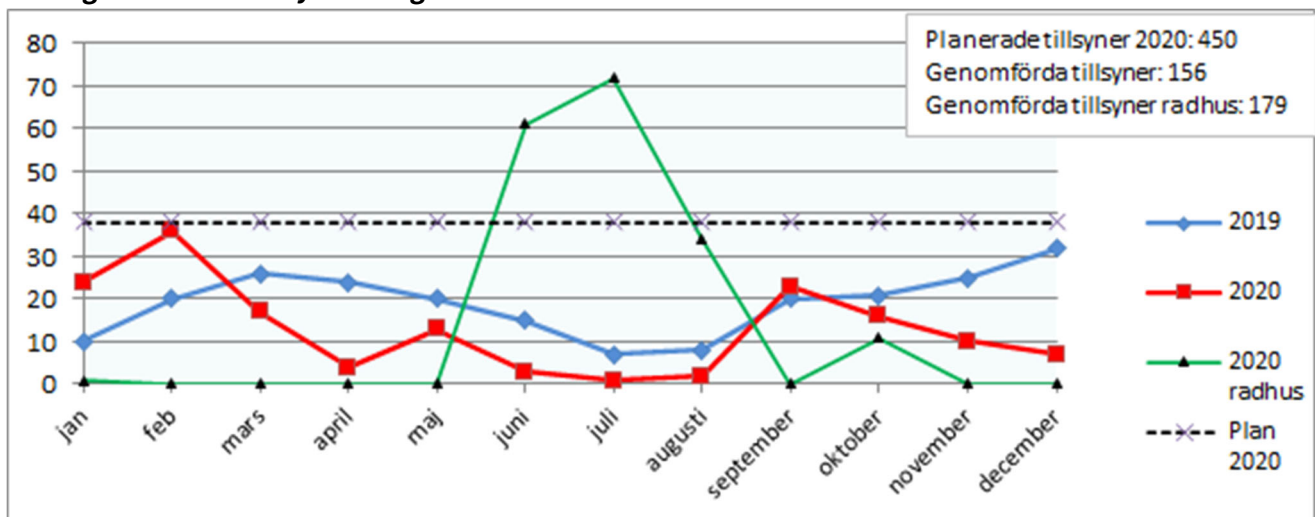
Under året har arbete istället kunnat läggas på bland annat registervård med syfte att ytterligare effektivisera tillsyns- och tillståndsprocessen. Nya föreskrifter för tillsynsprocessen är under framtagande av MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, och dessa kommer påverka tillsynsverksamheten framöver. Vid en implementering av de nya föreskrifterna underlättar det att ha ett väl uppdaterat register av tillsyn- och tillståndsobjekt.

Under sommaren gjordes ett stort antal radhustillsyner. 47 procent av samtliga adresser har blivit tillsynade och brister har åtgärdats. På ytterligare cirka 12 procent pågår åtgärder efter tillsyn.

Trots pandemin har tillståndshanteringen kunnat bedrivas som normalt och handläggningstiderna har kunnat kortas då fler handläggare numera hanterar dessa ärenden. Under 2020 gavs 107 tillstånd. MSB har tagit fram nya föreskrifter för hantering av brandfarliga gaser vilka började gälla från och med augusti.

Antal genomförda tillsyner enligt LSO och LBE 2020

Förbereda och genomföra räddningsinsatser

Räddningsinsatser förbereds genom utbildning, övning, objektsorienteringar, insatsplanering samt fordons- och materielunderhåll. I förberedelserna ingår också utveckling av metod och taktik, samt fysisk träning och fysiska tester. Under år 2020 har fokus varit på grundläggande övningar med fordon och räddningsmateriel men också regionsgemensamma befälsutbildningar och -övningar. Utbildnings- och övningsverksamheten har anpassats till restriktionerna för att minska risken för smittspridning, dock har en del utbildningar fått ställas in eller skjutits fram till 2021.

Räddningsinsatser förbereds även genom larmplaner, där bland annat vilka räddningsenheter som larmas till vilka typer av olyckor finns beskrivet. Det är en komplex uppgift att ta fram larmplaner där många olika parametrar ska tas hänsyn till. Brandförsvaret har fortsatt med översyn av larmplaner och bland annat ökat räddningsresurserna till objekt som hanterar stora mängder brandfarlig vara. Systematik vid insatsplanering har också utvecklats.

Räddningsinsatser genomförs vid olyckor och vid överhängande fara för olyckor för att förhindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö. I Tierps, Uppsalas och Östhammars handlingsprogram för räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor anges vilken förmåga kommunerna har för att genomföra räddningsinsatser.

Under januari till december genomfördes 2085 räddningsinsatser. Det är 344 färre än under 2019. Orsaken till färre räddningsinsatser kan nog tillskrivas Corona pandemin med framförallt färre automatlarm under perioden, men även en minskning av trafikolyckor. Antalet anlagda bränder har också minskat. Antalet bostadsbränder har dock ökat.

Sommaren var normal avseende vädret och antal bränder i skog och mark. Vid skogsbrand i Örbyhus den 15 juni nyttjades för första gången i Sverige de skopande brandsläckningsflygplanen som kan avropas genom MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Insatsen fick mycket uppmärksamhet nationellt.

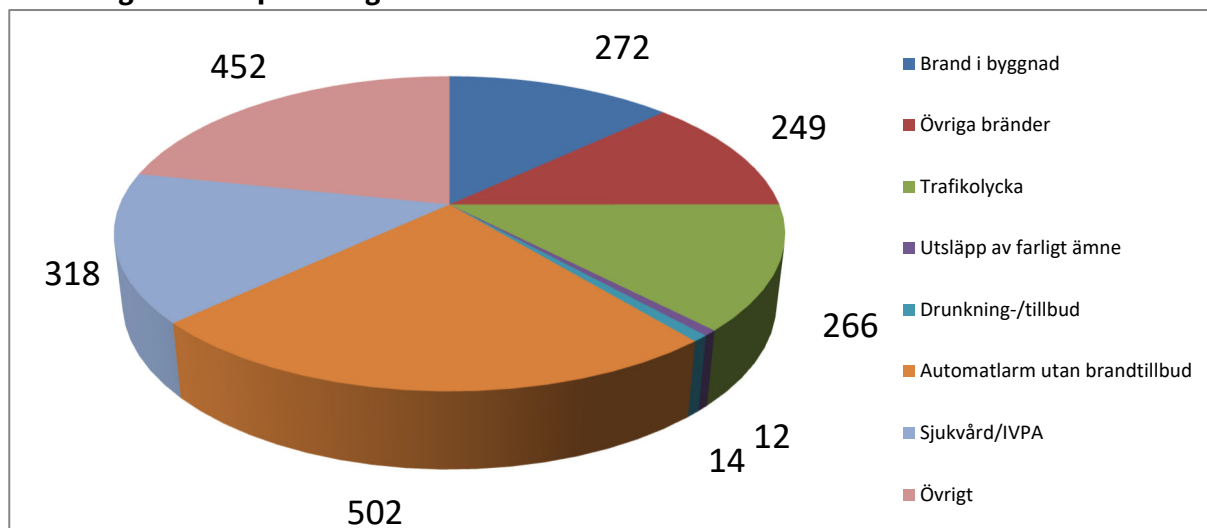
Fotograf: Per Lilius, P4 Uppland

Genom samarbetet Räddningsregion Mitt där 25 kommuner ingår har brandförsvaret hjälpt till med räddningsinsatser i andra kommuner och fått hjälp vid räddningsinsatser från andra kommuner. Samarbetet innebär att allmänheten får en bättre och snabbare hjälp vid olyckor. En stor fördel med samarbetet är också att kommunernas samlade räddningsresurser kan nyttjas på ett snabbare och effektivare sätt vid en större och/eller långvarig räddningsinsats.

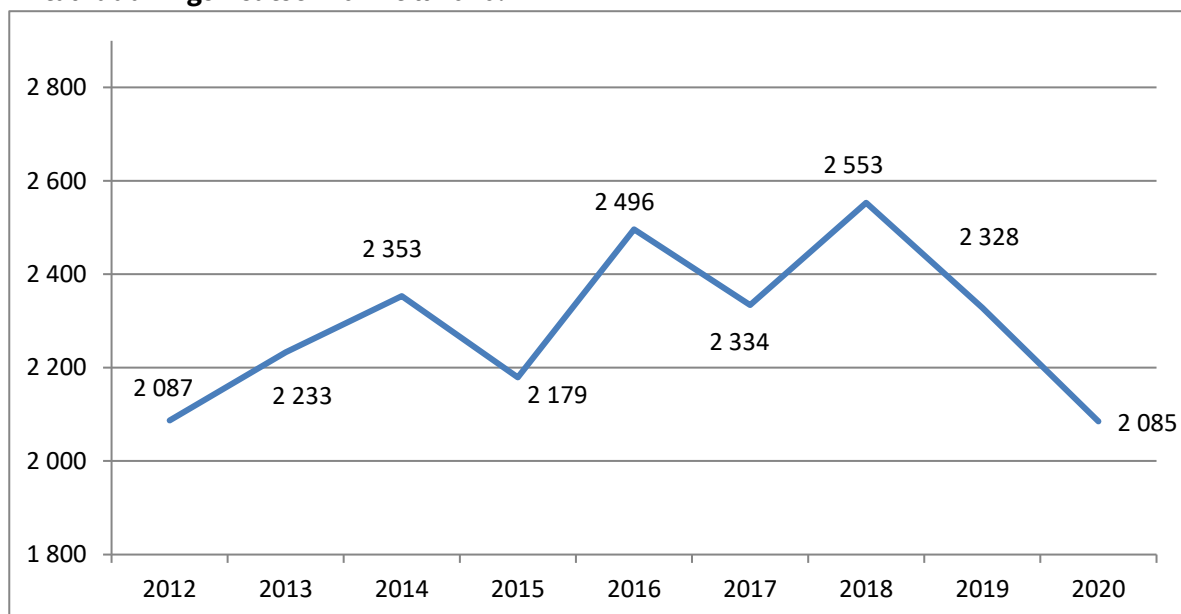
Under 2020 genomfördes en bemanningsökning från 1+4 till 1+5 på station Rosendal, en förstärkning som innebär ökad förmåga till effektiva insatser inte minst vid bränder i flerfamiljsbostadshus.

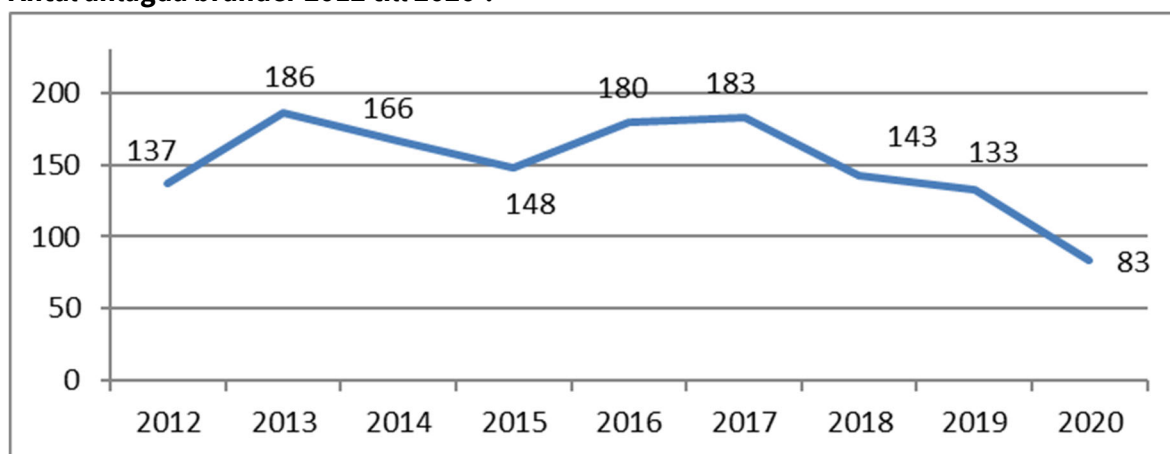
Räddningsinsatser per kategori 2020:

Antal räddningsinsatser 2012 till 2020:

Antal anlagda bränder 2012 till 2020¹:

¹Enligt brandförsvarets bedömning.

Åtgärder efter räddningsinsats

Åtgärder efter räddningsinsats omfattar att informera de drabbade om behovet av restvärdesräddning, sanering, bevakning och andra åtgärder, samt att utreda olycksorsak och olycksförlopp.

Utredning av olycksorsak och olycksförlopp görs primärt i den händelserapport som skrivs vid varje räddningsinsats. Vid vissa händelser kan fördjupade undersökningar göras. Utöver detta görs också en utvärdering av insatsen. Utvärderingen dokumenteras också primärt i händelserapporten. Under året har Uppsala brandförsvaret upprättat 2 085 händelserapporter.

Vid räddningsinsatser där man kan se att det finns erfarenhet att återföra till den egna organisationen och i vissa fall andra organisationer, görs en utvärdering med metoden AAR (After Action Review). Syftet med AAR är att ta tillvara erfarenheter från händelser och genom det lärandet, göra kommande räddningsinsatserna effektivare. Under året har sju AAR dokumenterats efter räddningsinsats, men ingen händelse har medfört någon fördjupad olycksundersökning.

Efter förfrågan från Räddningstjänsten Piteå – Älvsbyn har utredare från Uppsala brandförsvaret gjort en fördjupad utredning av räddningsinsatsen vid den stora branden 23 augusti vid Polarbageriet i Älvsbyn.

Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner utförs av de två entreprenörerna som räddningsnämnden har avtal med. Åke Huss AB utför rengöring och brandskyddskontroller i Tierp och Uppsala kommun, LH sotning AB har utfört rengöring och brandskyddskontroller i Östhammars kommun.

Trots pandemin har sotningsverksamheten kunnat fortlöpa enligt plan. Vissa anpassningar har krävts för att kunna genomföra verksamheten på ett smittsäkert sätt.

Lagen om skydd mot olyckor möjliggör för kommunen att medge att den enskilde själv, eller låter annan, rengöra sin egen förbränningsanordning. Ett sådant medgivande kan bara ges om rengöringen sker på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt.

Medgivande för rengöring av egen anordning i den egna fastigheten lämnas efter att brandskyddskontroll utförts och en särskild ansökan upprättats och godkänts av brandförsvaret. Under 2020 har 63 ansökningar inkommit från fastighetsägare om att själva rengöra eller låta annan utföra rengöringen. Under året har det inkommit 16 återkallelser av egensotning, det vill säga där fastighetsägaren återigen vill att nämnden genom den avtalade entreprenörerna utför sotning på deras anläggning.

Respektive skorstensfejarmästare ansvarar, via delegation från räddningsnämnden, för att uppdatera och underhålla nämndens förteckning över objekt för rengöring och brandskyddskontroll.

För att säkerställa att förelägganden utfärdade av entreprenörerna på fasta förbränningsanordningar är rättssäkra och i övrigt av god kvalitet har brandförsvaret kontinuerligt möten med entreprenörerna som utför brandskyddskontrollen på uppdrag av nämnden.

Under året har rutiner för förelägganden, soteld och övrig protokollskrivning följts upp och uppdaterats för att förenkla och förbättra processen. Under 2020 hanterades åtta stycken soteldar.

Samverkan

Mycket av räddningsnämndens verksamhet bygger på samverkan och samordning med andra förvaltningar, räddningstjänstorganisationer, myndigheter och frivilliga. Kommunerna har ansvar för att samordna skydd mot andra olyckor än sådana olyckor som föranleder en räddningsinsats.

Räddningsnämnden samverkar i Räddningsregion Mitt där 25 kommuner ingår. Samverkan innebär bland annat att man har en sammanhållen insatsledning och en gemensam övergripande systemledning. Därmed kan kommunerna snabbt hjälpas åt vid större räddningsinsatser. Räddningsnämnden själv är också en samverkan mellan Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Räddningsnämnden samverkar även mycket med kommunerna i bygg och planprocesserna. Samverkan med polis och ambulans är stor både rent operativt som vid övningsverksamhet.

Krisberedskap och räddningstjänst under höjd beredskap

Det är våra tre kommuner som inom sina respektive geografiska områden ansvarar för att samordning av krishanteringsfrågor sker. Brandförsvaret är en av flera förvaltningar som berörs i händelse av en krissituation. Det är därför nödvändigt att samordnade övningar och gemensamma planeringar genomförs, både enskilt i kommunerna och tillsammans i länet. Brandförsvaret samverkar med kommunerna, Länsstyrelsen och andra aktörer i krisberedskapsfrågor för att säkerställa en god förmåga vid allvarliga samhällsstörningar.

Arbete pågår med att stärka brandförsvarets krisberedskap. Nyckelpersonal har genomgått en halvdagsutbildning i krisberedskap och säkerhetsskydd. Samma personal har även krisövats under våren. Det har även genomförts grundläggande stabsutbildning för personal. Ledningsplanen för brandförsvaret har reviderats. Åtgärder för att stärka brandförsvarets uthållighet har genomförts under året.

Delar av krishanteringsförmågan har prövats under pandemin, och viktiga erfarenheter finns att dra lärdom av.

Under årets första månad deltog brandförsvaret vid TFÖ 2020, totalförvarsövning 2020. Det var första gången på över 30 år som brandförsvaret deltog i en övning där scenariot omfattande ett väpnat angrepp i våra kommuner.

Under året har säkerhetsskyddet stärkts genom åtgärder utifrån upprättad säkerhetsskyddsplan. Arbetet med krigsorganisation är påbörjat.

Verksamhetsmål

Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst 2020

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Verksamheten har i stort bedrivits både till omfattning och kvalitet enligt Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Tillsynsverksamhet har bedrivits i mindre omfattning än planerat, och efterfrågan på brandskyddsutbildning har minskat på grund av Covid-19.

Uppföljning av inriktningsmålen i handlingsprogrammet

Inriktningsmål	Utfall 2020	Prognos 2021
1. Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd		
2. Riskgrupper har ett bra brandskydd		
3. Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn		
4. Räddningstjänsten har en stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden		
5. Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig		

Mål 1 i Handlingsprogrammet

Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd

För att minska antalet bränder i bostäder och konsekvenserna av dessa är den enskildes kunskap och förmåga central. Brandförsvaret ska arbeta aktivt för att underlätta och hjälpa den enskilde med sitt eget brandskydd. Nya metoder och vägar för att nå ut till enskilda ska prövas.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet. Mycket av den utåtriktade, uppsökande verksamheten med att informera om brandskydd ställdes in eller ställdes om när pandemin bröt ut. Besök i bostadsområden och kontakter med skolelever för att informera om brandskydd och hur enskilda kan förbättra sitt eget brandskydd har skett i mindre omfattning än vad som var planerat.

Brandförsvaret har ökat kommunikationen om brandskydd i sociala media, på brandförsvarets hemsida och via media. Nya sätt att kommunicera om brandskydd har också provats, till exempel genom att sätta upp affischer på olika språk om brandskydd. Det har genomförts genom ett samarbete med SIU, Samarbetsorganisationen för invandrarföreningar i Uppsala län och med hjälp av kommunerna.

I september genomfördes ett "digitalt" öppet hus med bland annat information om bränder och skador till följd av brand förebyggs.

Nämndens åtgärder

Informationsinsatser om förebyggande brandskydd i olika forum och kommunikationskanaler

Status

Klar

När pandemin bröt ut ställdes mycket av den utåtriktade, uppsökande verksamheten om brandskydd ställdes in. Till exempel har kontakter med skolelever har skett i mindre omfattning än vad som var planerat. Brandförsvaret har istället lagt större fokus på att kontinuerligt kommunicera om aktuella ämnen inom brandskydd i sociala media, på brandförsvarets hemsida och via media. Information har också spridits via annonsering i tidningar, reklamradio och sociala medier. Nya sätt att kommunicera om brandskydd har också provats, till exempel genom att sätta upp affischer i friluftsområden och vid grillplatser på olika språk med hur man grillar säkert. Det har genomförts genom ett samarbete med SIU, Samarbetsorganisationen för invandrarföreningar i Uppsala län och med hjälp av kommunerna.

Uppsökande informationsinsatser efter inträffade bränder i bostäder, skolor och andra offentliga lokaler

Status

Klar

Informationsinsatser till verksamheter efter inträffade bränder har genomförts till exempel i skolor i Eriksberg, Valsätra, Gränby och Björklinge. På grund av pandemin har informationsinsatser efter inträffade bostadsbränder genomförts i mindre omfattning.

Mål 2 i Handlingsprogrammet

Riskgrupper har ett bra brandskydd

Personer i riskgrupper har större risk att skadas allvarligt eller omkomma i bränder. För att öka dessa gruppers brandskydd behöver de förebyggande åtgärderna vara anpassade till riskgrupperna. Samarbete mellan brandförsvaret och andra organisationer och inom kommunerna är viktigt för att uppnå detta.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Nämndens verksamhet bidrar delvis till målluppfyllelse. Målet har inte uppnåtts till den grad som var planerat. Främsta orsaken är Covid-19. De aktörer som brandförsvaret behöver söka samarbeten med i arbetet med att få ett bra brandskydd för riskgrupper har i mycket stor grad varit upptagna med hanteringen av pandemin.

Nämndens åtgärder

Identifiera de samhällsfunktioner som möter riskgrupperna och ta initiativ till samarbete

Status

Påbörjad

Arbetet försenades på grund av pandemin, men tack vare ett examensarbete som universitetsstudenter gjorde på uppdrag av brandförsvaret finns ett underlag att utgå från i fortsatt arbete.

Identifiera riskgruppernas särskilda behov och i samverkan med de som berörs anpassa åtgärder och aktiviteter

Status

Påbörjad

Arbetet försenades på grund av pandemin. Under hösten tog brandförsvaret hjälp av universitetsstudenter som genom ett examensarbete gjorde en kartläggning och har lämnat förslag som brandförsvaret kommer arbeta vidare med 2021.

Utveckla information och utbildning om individanpassat brandskydd

Status

Påbörjad

Arbetet har försenats på grund av pandemin.

Mål 3 i Handlingsprogrammet

Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn

Räddningsnämndens riskanalys till kommunernas handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst visar på en snabb och omfattande nybyggnation i kommunerna. Det leder till en riskbild som förändras. Brandförsvaret ska aktivt arbeta för att samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn.

Bedömning

Helt uppfyllt

Senaste kommentar (2020-12-31):

Nämnden verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Ett systematiskt samarbete med kommunerna i plan- och byggprocesserna har etablerats. Brandförsvaret har blivit delaktiga och haft en aktiv roll i tidiga skeden i plan- och byggprocesser, vilket har gett goda resultat för både brandskydd och riskhänsyn i kommunerna.

Brandförsvaret har under perioden arbetat med en vägledning för hållbart brandskydd. Vägledningen kommer att underlätta kommunikationen med byggherrar, fastighetsägare med flera. Arbetet med informationsinsatser har försenats på grund av pandemin.

Nämndens åtgärder

Säkerställ delaktighet från brandförsvaret i kommunernas plan- och byggprocesser

Status

Klar

Brandförsvaret är delaktiga i alla tre kommuners plan- och byggprocesser. Remisser avseende brandskyddet inom plan- och byggprocess hanteras löpande.

Öka kunskapen om hållbart brandskydd hos byggherrar, fastighetsägare och andra aktörer

Status

Påbörjad

Arbetet med kommunikationsinsatser har försenats på grund av pandemin. Brandförsvaret poängterar vikten av ett hållbart brandskydd i många sammanhang, och för att underlätta för byggherrar, fastighetsägare med flera arbetar brandförsvaret med en vägledning.

Vid tillsyn på exempelvis höga trähus har fastighetsägare informerats om vikten av underhåll och egenkontroller för att uppnå ett hållbart brandskydd.

Arbeta för långsiktig och robust planering av brandvattenförsörjningen

Status

Påbörjad

Brandförsvaret har påbörjat en dialog med VA-bolagen och varit remissinstans i Svenskt vattens arbete med nationella vägledningar. Det är viktigt med fortsatt dialog med VA-bolagen, då det finns intressekonflikter mellan dricksvattenkvalité och brandvattenförsörjning.

Utveckla delaktigheten från brandförsvaret i planfrågor som rör framkomlighet för utryckningsfordon

Status

Klar

Brandförsvaret har under perioden haft stor delaktighet i planfrågor och utryckningsfordonens framkomlighet tas på stort allvar av alla parter i planeringen av infrastrukturen.

Särskilt i Uppsala tätort där många markarbeten pågår sker en löpande dialog med stadsbyggnadsförvaltningen angående framkomligheten för utryckningsfordon.

Arbeta för ökad riskhänsyn i översiktsplaner, fördjupade översiktsplaner samt detaljplaner

Status

Klar

Brandförsvaret har blivit delaktiga i tidiga skeden i planprocesserna vilket har haft en mycket positiv effekt på att minska riskerna för olyckor i kommunerna.

Mål 4 i Handlingsprogrammet

Räddningstjänsten har en stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden

Brandförsvaret ska klara av att hantera förändringar i riskbilden och hänga med i den snabba omvärldsutvecklingen, både förebyggande och operativt. För att kunna göra det ska medarbetarnas kompetens, övningsverksamhet, digitalisering samt teknik och utrustning ligga i framkant.

Bedömning

Helt uppfyllt

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Samarbetet med andra räddningstjänster, och satsningen på digital kompetensutveckling och digitala ledningsstöd i utryckningsfordonen är viktiga faktorer i utvecklingsarbetet.

Nämndens åtgärder

I samverkan med andra räddningstjänster stärka den förebyggande och operativa förmågan genom kompetenshöjande utbildning och övning med fokus på nya risker

Status

Klar

Samarbetet i räddningstjänstregionen fortsätter att utvecklas, ett exempel är gemensamma utbildningar för befäl. Hittills har fokus framför allt varit den uttryckande verksamheten, men under perioden har samarbetet för att utveckla de förebyggande frågorna ökat.

Delar av årets gemensamma utbildningar ställdes in på grund av pandemin, medan andra aktiviteter har ställts om och genomförts digitalt.

Just utveckling av digital utbildning och övning är en viktig faktor för att på ett effektivt och kvalitetssäkert sätt öka kompetensen. Under året har brandförsvaret sökt samarbeten med andra organisationer för att hjälpas åt i det arbetet. Nya kontaktvägar har etablerats, både med andra verksamheter i kommunerna, andra räddningstjänster och andra organisationer.

Utveckla digitalt ledningsstöd med fokus på insatsplanering

Status

Klar

Rutiner har tagits fram och tekniken har anpassats för digitala insatsplaner. Upprätta och uppdatera insatsplaner genomförs nu löpande av medarbetare i utryckningsstyrkan och vid enheten för samhällsskydd.

Under året har också ett digitalt stöd för information om specifika fordon installerats i alla släckfordon. Är registreringsnumret känt kan utryckningspersonalen förbereda sig under framkörningen genom att få information om hur fordonet är uppbyggt, typ av motor, var batteri är placerat med mera. På så sätt kan effektivare och säkrare räddningsinsatser genomföras.

Ta fram plan för utveckling och anpassning av övningsverksamhet och övningsanläggningar med fokus på nya risker, minskade transporter och miljöhänsyn

Status

Klar

Planer har tagits fram för att minska transporter och för att minska utsläpp vid övningsverksamheten, till exempel ska brandstationerna i Tierp och Östhammar användas mer för deltidsbrandmännens övningar

vilket medför mindre transporter. Införande av ett nytt sätt att öva losstagning av personer i krockade fordon utvecklas för att minska behovet av skrotbilar. Ingen övning sker med brandskum på grund av risken för miljöpåverkan, men det finns ett behov att öva med brandskum på grund av att det ibland måste användas vid olyckor. Undersökning pågår om det går att öva med skum utan att miljön påverkas.

Övningsanordningar och övningsmetodiken anpassas kontinuerligt för nya risker, till exempel räddningsinsatser med gasbilar.

Samarbete med främst polis och andra kommunala verksamheter för att förebygga social oro

Status

Påbörjad

Många aktiviteter, till exempel att delta på fritidsaktiviteter för unga, har ställts in på grund av pandemin. Inför varje helg har brandförsvaret, Polisen och Uppsala kommuns ungdomsjour och ordningsvakter möte för informationsutbyten och eventuell samordning för att förebygga social oro. Efter inträffade bränder i skolor bedriver brandförsvaret uppsökande verksamhet, vilket under året har skett både fysiskt och digitalt beroende på hur rekommendationerna sett ut vid aktuella händelser.

Förbättra bemötande, kompetens, tillgänglighet, information och rättssäkerhet i hela förvaltningens arbetsområde

Status

Klar

Under året har brandförsvaret arbetat med utveckling av information på hemsidan, framtagande av bättre mallar för förelägganden samt interna rutiner vilket ska förbättra tillgänglighet, information och rättssäkerhet.

Mål 5 i Handlingsprogrammet

Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig

Riskbilden påvisar behov av utveckling inom området krisberedskap och civilt försvar för brandförsvaret. Förmågan behöver stärkas betydligt inom dessa områden. Ytterligare inriktningar och anvisningar från staten blir viktiga. Räddningsnämndens ambition är att brandförsvaret vid en krissituation ska kunna verka självständigt under åtminstone en vecka.

Bedömning

Delvis uppfyllt

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet. Erfarenheter från pandemin och Totalförsvarsövning 2020 har tagits tillvara, och uthålligheten att verka under samhällsstörningar har ökat.

Nämndens åtgärder

Säkerställa att brandförsvaret har förmåga att verka vid brist på drivmedel

Status

Påbörjad

Ombyggnationer pågår för att öka kapaciteten att lagra drivmedel. Arbetet kommer att fortgå 2021.

Öka uthålligheten att verka vid samhällsstörningar

Status

Klar

Uthålligheten har ökat genom att brandförsvaret sett över och anpassat rutiner och egna beredskapslager i syfte att kunna verka vid samhällsstörningar.

Utifrån genomförd analys säkerställa ett fullgott säkerhetsskydd

Status

Påbörjad

Skalskyddet har förbättrats under perioden och andra åtgärder är vidtagna.

Utveckla förmågan att verka vid höjd beredskap

Status

Påbörjad

Förmågan har övat genom deltagande i Totalförsvarsövning 2020. Vid övningen identifierades bland annat otydlighet i hur en gemensam nämnds verksamhet styrs under höjd beredskap - något som återstår att utreda.

Krigsplacering av brandförsvarets personal genomförs nu enligt rutin. Säkerhetsskyddet har stärkts.

Fortfarande saknas planeringsanvisningar för räddningstjänst under höjd beredskap från de statliga myndigheterna.

Utveckla förmågan att ta emot och effektivt använda externa resurser exempelvis frivilliga

Status

Påbörjad

Kamratföreningen "Röde hanen", som leds av pensionerade brandbefäl och brandmän, har under sommaren varit beredda att bistå vid eventuella skogsbränder. Brandförsvaret hade dock under årets sommar inga räddningsinsatser där hjälpen behövdes

Länsstyrelsen har sökt samarbeten med länets räddningstjänster angående organisering av resurser som är tänkta att användas i såväl fredstid som under höjd beredskap. Resurserna kan bland annat vara behjälpliga vid skogsbränder. Planering för detta har skett under perioden.

Brandförsvaret har också samlat in erfarenheter av att ta emot externa resurser från andra räddningstjänster. Kommunerna har också samlat viktiga erfarenheter från hanteringen av pandemin vad gäller externa resurser.

Inriktningsmål från Tierps kommun, Uppsala kommun och Östhammars kommun

Tierps kommuns mål: Kommunens verksamheter ska planeras utifrån både kvinnor och mäns, flickors och pojkars behov och resurser ska fördelas likvärdigt mellan könen.

Uppsala kommuns inriktningsmål 1: Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Östhammars kommuns strategiska inriktningsområden: En hållbar kommun

Bedömning

Helt uppfyllt

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Nämnden har en långsiktig ekonomi i balans och arbetar kontinuerligt med att få sin verksamhet socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar. Nämndens verksamhet består till stor del av räddningstjänst som är till för alla som bor och vistas i kommunerna. Nämndens resurser fördelas könsneutralt.

Nämndens strategi:

En god kontroll och styrning av verksamhet och ekonomi. Kontinuerligt anpassa verksamheten utifrån tilldelade kommunbidrag från kommunerna på ett jämställt sätt.

Bedömning

Helt uppfyllt

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Nämnden har en långsiktig ekonomi i balans och arbetar kontinuerligt med att få sin verksamhet socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar.

Nämndens åtgärder

En god kontroll över vilket behov som kommunerna har inom nämndens ansvarsområde

Status

Klar

Handlingsprogram enligt Lagen om skydd mot olyckor tas fram vart 4:e år. Fortlöpande sker en bedömning av till exempel behovet av brandtillsyn och hur riskerna är i kommunerna för bränder och andra olyckor som kan föranleda räddningsinsats.

En god uppföljning av verksamheten och ekonomin

Status

Klar

Nämnden har en god uppföljning av verksamheten och ekonomin. Månadsuppföljningar beslutas i nämnden och rapporteras till kommunerna i den gemensamma nämnden. Förutom månadsuppföljningar görs två delårsuppföljningar och en årsredovisning som också rapporteras till kommunerna i den gemensamma nämnden.

Uppdrag

1.6 Genomföra en koncernövergripande kartläggning hur resurser fördelas mellan män och kvinnor senast 2022 i syfte att uppnå en jämställd resursfördelning.

Senaste kommentar (2020-12-31):

Genomförs 2021

KVAR FRÅN 2018: 1.2 Tydliggöra hur digitaliseringens möjligheter ska användas och dess utmaningar hanteras i verksamhetsplanering och affärsutveckling så att utvecklingen kan drivas så samlat och effektivt som möjligt

Status

Klar

Förutsättningar finns för att fortsatt digital utveckling ska ske löpande, dels genom utveckling av brandförsvarets webb-sida men också genom utveckling av brandförsvarets verksamhetsledningssystem. Digitalisering av intern och extern utbildning genomförs med goda resultat.

Inriktningsmål 2: Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet.

Kärnverksamheten har i vissa delar påverkats av pandemin, till exempel har brandförsvarets närvaro på skolorna varit mindre än normalt under perioden och färre tillsyner har genomförts.

Uppdrag

2.1 Stärk arbetet för att Uppsala ska vara en trygg plats med låg brottslighet med att förebygga social oro, öka tryggheten och bekämpa de kriminellas ekonomi i samverkan med polis (bland annat inom ramen för nya överenskommelsen), civilsamhället och andra myndigheter.

Status

Klar

Brandförsvaret bidrar bland annat genom möten med skolelever på högstadiet. Brandförsvaret deltar också vid andra samarbeten, till exempel fritidsaktiviteter för unga. Inför varje helg har brandförsvaret, Polisen och Uppsala kommuns ungdomsjour och ordningsvakter möte för informationsutbyten och eventuell samordning för att förebygga social oro.

KVAR FRÅN 2019: Beakta näringslivsperspektivet i kommunala beslut.

Status

Klar

Personal har genomgått utbildning i "klarspråk", och blanketter har digitaliserats och förenklats. Rutiner och resurser har setts över så att remisser handläggs inom önskad tid. Brandförsvaret arbetar också med att underlätta för enskilda som behöver förnya tillstånd för brandfarliga varor.

KVAR FRÅN 2018: 2.9 Stärka krisberedskapen i kommunens alla verksamheter

Status

Klar

Brandförsvaret har fastställt en ledningsplan för allvarliga störningar. Planen har prövats vid övning. Utveckling kommer att ske fortlöpande, bland annat med erfarenheter från hanteringen av pandemin.

Inriktningsmål 3: Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet bidrar i hög grad till målet genom att arbeta mot målen i handlingsprogram för skydd mot olyckor. En viktig del är att nämnden deltar i kommunernas plan- och byggprocesser med fokus på riskhänsyn i samhällsplaneringen och ett hållbart brandskydd.

Uppdrag

3.1 Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala.

Status

Klar

Digital utveckling sker bland annat genom mobila applikationer i verksamhetsledningsverktyg. Digital teknik för utbildnings- och övningsverksamhet för personal inom räddningstjänstområdet har prioriterats under 2020. Brandskyddsutbildning för exempelvis personal inom omsorgsförvaltningarna kan efter utvecklingsarbetet under året ske digitalt.

3.5 Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande.

Status

Klar

Kontinuerlig dialog med hyresvärdar om att minska energiförbrukningen i brandstationerna.

Inriktningsmål 4: Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet. Nämndens arbete för skydd mot olyckor, och särskilt det brandförebyggande arbetet, bidrar till måluppfyllelse.

Uppdrag

Öka kännedomen och medvetenheten om barns rättigheter genom att genomföra ett kompetenslyft om barnrätt inom kommunens verksamheter.

Status

Klar

Utbildningsinsatser har genomförts.

Inriktningsmål 5: Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet. Nämndens verksamhet bidrar till måluppfyllelse genom att arbeta för att minska bostadsbränder och skador till följd av bränder i bostäder samt genom att erbjuda sommarjobb.

Uppdrag

I större utsträckning använda kommunens egna sysselsättnings- och arbetsmarknadsverksamheter för intern service.

Status

Klar

Nämndens verksamhet bidrar till måluppfyllelse genom att arbeta för att minska bostadsbränder och skador till följd av bränder i bostäder samt genom att erbjuda sommarjobb.

Tierps kommuns mål: Det ska vara lätt för invånarna i Tierps kommun att engagera sig och delta i den lokala samhällsutvecklingen. Alla behöver hjälpas åt.

Uppsala kommuns inriktningsmål 8 Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Östhammars kommuns strategiska inriktningsområden: En öppen kommun

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet. Nämnden bidrar till målet genom att underlätta för invånare att kontakta brandförsvaret genom samarbeten med Tierps medborgarservice, Uppsala kommuns Kontaktcenter samt Östhammar Direkt. En informationshanteringsplan som tydliggör hur ärenden handläggs är under framtagande. Medborgardialoger genomförs vid framtagande av nytt handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst, vilket normalt sker vart 4:e år.

Nämndens åtgärder

Genomföra medborgardialoger vid framtagande av handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst

Status

Väntar

Inte aktuellt år 2020.

Uppdrag

KVAR FRÅN 2019: Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättsäker och digital informationshantering

Status

Påbörjad

Arbete pågår, men tidsplanen har förlängts till 2021.

Räddningsnämndens medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med rätt kompetens möta Tierp, Uppsala och Östhammar.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet. Insatser för att utveckla arbetsmiljöarbetet har genomförts under året. Planerade aktiviteter för att stärka ledarskap och medarbetarskap har ställts in på grund av pandemin, till exempel har gemensamma träffar för

deltidsbrandmän skjutits på framtiden. Årets medarbetarundersökning har genomgående ett mycket bra resultat som påvisar bra arbetsvillkor och nöjda medarbetare. Sjukfrånvaron har varit låg under perioden, även om en viss ökning skedde under våren när pandemin bröt ut.

Nämndens åtgärder

Utveckla arbetet för en god arbetsmiljö

Status

Påbörjad

Under våren har arbetsmiljön undersökts genom en medarbetarundersökning och en enkätundersökning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Kontinuerliga avstämningar med huvudskyddsombud görs också för att säkerställa en god arbetsmiljö. Åtgärder utifrån framkomna brister genomförs löpande. Vid större verksamhetsförändringar bildas arbetsgrupper med representanter från både chefer och medarbetare som tillsammans identifierar eventuella risker eller brister.

Under perioden har medarbetare som arbetar med myndighetsutövning eller i operativ tjänst utbildats i hur man ska agera i hotfulla situationer. Arbete pågår också för att utveckla omhändertagandet av egen personal efter traumatiska räddningsinsatser. Stor vikt har under året också lagts på åtgärder för att minska spridning av smitta.

Säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning

Status

Påbörjad

För att kunna attrahera fler sökande oavsett kön anpassas lokalerna så de är mer jämställda, till exempel avseende omklädningsrum. Vid upphandling av utryckningskläder och stationskläder kravställs så de passar både kvinnor och män.

För att attrahera nya medarbetare från universitetet och MSB:s utbildningar har brandförsvaret praktikperioder för brandingenjörstudenter och SMO-studenter. Det är en viktig aktivitet för att få sökande och för att sprida information om att Uppsala brandförsvaret är en god arbetsgivare till skolorna. Stort fokus läggs på att studenterna får bra en bra praktik vid brandförsvaret.

Att rekrytera och behålla deltidsbrandmän är en utmaning. Brandförsvaret arbetar kontinuerligt med detta och försöker anpassa arbetet så flera kan ta en anställning som deltidsbrandman.

Genomgång av den rutin för kompetensförsörjning som finns har gjorts. Inga aktuella avvikelser har identifierats, men brandförsvaret behöver säkerställa att vi möter upp behovet av brandingenjörer i framtiden.

Utveckla ledarskap och medarbetarskap som främjar trygghet, tydlighet, och tillit

Status

Påbörjad

Under året har chefernas kompetens inom arbetsrätt stärkts. Arbete för en mer inkluderande arbetsplats har bedrivits genom gruppdiskussioner med riktade frågeställningar under parollen "En räddningstjänst för alla". På grund av pandemin har en del planerade chefsutvecklingsaktiviteter flyttats fram.

Arbeta för ökad jämställdhet och ökad mångfald

Arbetet sker främst genom att höja chefernas kompetens inom området och genom dialog med alla heltidsanställda medarbetare om på vilket sätt Uppsala brandförsvaret ska vara en inkluderande räddningstjänst för alla. Vid nyrekrytering görs särskilda insatser för att attrahera nya målgrupper. Kvinnliga medarbetare uppmuntras att delta i nätverk.

För att kunna attrahera fler sökande av båda könen anpassas lokalerna så de är mer jämställda till exempel avseende omklädningsrum. Vid upphandling av utryckningskläder och stationskläder krävs så de passar både kvinnor och män.

Uppdrag

9.5 Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön.

Status

Påbörjad

Omklädningsmöjligheterna för kvinnor vid brandstationerna har förbättrats genom införande av könsneutrala omklädningsrum där medarbetare har ett gemensamt utrymme för skåp men byter om eller duschar i enskilda bås.

Brandförsvaret har under perioden arbetat med förhållningssätt, normer och värderingar kring jämställdhet. En genomlysning av alla rutiner och riktlinjer ur ett jämställdhetsperspektiv ingår också i det arbetet. Målet är att kvinnor vid brandförsvaret ska känna sig inkluderade på ett självklart sätt.

Nämndens åtgärder

Arbeta för att fler kvinnor ska söka tjänst hos brandförsvaret

Status

Påbörjad

Fortfarande är det få kvinnor som söker utlysta tjänster hos brandförsvaret. Brandförsvaret utreder hur man kan få fler kvinnliga sökanden och för att de kvinnor som rekryteras ska känna sig inkluderade på arbetsplatsen.

Brandförsvarets ledning är delaktig i nationella utvecklingsarbeten genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) räddningstjänstråd och Nätverket för jämställda räddningstjänster.

Rekryteringsprocessen ska präglas av inkluderande förhållningssätt

Status

Klar

De som genomför rekryteringar är väl insatta i att rekryteringsprocessen ska präglas av inkluderande förhållningssätt. Under året kommer rutinerna för rekrytering att gås igenom för att identifiera eventuella brister och förbättringsområden för att sedan åtgärda dessa.

Arbeta för nolltolerans mot alla former av kränkningar

Status

Klar

Alla chefer vid brandförsvaret har fått utbildning för att förstå vad jämställdhet och mångfald innebär för Uppsala brandförsvaret. Genom ökad kunskap ska förståelsen för att inga former av kränkande handlingar accepteras inom brandförsvaret finnas hos alla medarbetare. Arbetet har på grund av Corona-pandemin stannat av lite och har inte kunnat genomföras som planerat. Under året har inga anmälningar om kränkande särbehandling inkommit.

9.8 Möjliggöra för fler deltidsbrandmän (RIB) bland kommunens medarbetare.

Status

Klar

Informationskampanjer om vad det innebär att arbeta som deltidsbrandman har tagits fram och spridits till förvaltningar och bolag.

Särskilt uppdrag åt samtliga nämnder och bolagsstyrelser att under 2018 arbeta fram egna ledningsplaner inför och vid allvarliga störningar i enlighet med rutin för detta

Status

Klar

Ledningsplanen antogs under 2019.

Särskilda frågor om synpunktshantering

Rapporteras vid helårsuppföljningen. Frågorna besvaras genom att lämna en kommentar i fliken Rapportering i frågan.

Status

Påbörjad

Nämnden tar emot synpunkter via personliga besök, telefon och e-post. Ärendena handläggs i vanlig ordning, inget särskilt system finns för just synpunktshantering. Nämnden för inte statistik över antalet synpunkter som inkommit. De flesta synpunkter som kommer in är positiv återkoppling efter räddningsinsatser, till exempel tack-kort och teckningar från barn. Önskemål om att utveckla brandförsvarets webbsida har också tagits emot och förbättringar på brandförsvarets hemsida har genomförts.

Särskilda frågor om coronaviruset Covid-19

Räddningsnämndens tillsynsverksamhet och arbete med information, rådgivning och utbildning har påverkats av pandemin. Uppdraget att genomföra räddningsinsatser har inte påverkats, inte heller arbetet med rengöring (sotning) och brandskyddskontroll. Sjukfrånvaron har inte varit hög under året, och ekonomin har inte påverkats i större omfattning.

Brandförsvaret upprättade en beredskapsplan för hög personalfrånvaro i mars, men tack vare aktivt arbete för att minska smittspridningen på arbetsplatserna har den inte behövt aktiveras. Delar av brandförsvarets ledningsplan för allvarliga störningar aktiverades också i mars, och en särskild organisation arbetar kontinuerligt med riskbedömningar, åtgärder, uppföljning och kommunikation i syfte att minska smittspridningen och pandemins påverkan på verksamheten. Brandförsvaret har också samarbetat med angränsande räddningstjänster i syfte att utbyta erfarenheter och hjälpa varandra. Brandförsvaret har också deltagit aktivt i värdkommunens hantering där övergripande inriktningar och många arbetsgivarfrågor hanterats. Stort fokus har lagts för att möjliggöra och underlätta för dem som har möjlighet arbeta från hemmet, och minst lika viktigt har varit åtgärder för att minska risken för smittspridning för de medarbetare som behöver finnas på sin arbetsplats.

Resultat

RÄDDNINGSNÄMNDEN	Kommunbidrag	Resultat		
		Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
		2020	2019	202008
Belopp i miljoner kronor	2020	2020	2019	202008
Tierps kommun	26,4	0,4	0,4	0,4
Uppsala kommun	173,8	1,7	1,1	2,8
Östhammars kommun	27,3	0,4	0,4	0,4
Nämnden totalt	227,5	2,5	1,9	3,7

Uppsala kommun:

RÄDDNINGSNÄMNDEN	Kommunbidrag	Resultat		
		Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
		2020	2019	202008
Belopp i miljoner kronor	2020	2020	2019	202008
Politisk verksamhet (1)	1	0	0	0
Infrastruktur, skydd m.m (2)	173	1	1	3
Övriga verksamheter	0	0	0	0
Nämnden totalt	174	2	1	3

	KF-budget	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2020	2020	2019	202008
Investeringar	18	17	20	18

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner där Uppsala kommun är värdkommun.

Kostnaden för den politiska verksamheten består till största del av arvoden till nämndens ledamöter och lön för nämndsekreterare och verksamheten har en ekonomi i balans.

Resultatet för nämndens hela verksamhet är 2,5 mnkr. Det positiva resultatet beror främst på att nämnden fått 3,6 mnkr i kommunbidrag för en utökning av deltidsbrandmän som inte har genomförts. Nämnden har en kostnad på 1,1 mnkr för brandpostnätet i Uppsala kommun som inte är finansierad med ökat kommunbidrag. Från och med 2021 har nämnden ett ökat kommunbidrag för kostnader kopplade till brandpostnäten i alla tre kommuner.

Större poster som påverkar resultatet är även att nämnden fått 0,8 mnkr i ersättning för sjuklönekostnader och minskade intäkter på cirka 1,5 mnkr. De minskade intäkterna beror på Coronapandemin och avser färre genomförda brandutbildningar och tillsyner. Nämnden har i övrigt inte haft några större kostnader kopplade till Coronapandemin och få sjukskrivningar som kan kopplas till Covid-19.

Sannolikt kommer vi oftare se mer extremt väder på grund av den globala uppvärmningen och det medför större kostnader för räddningstjänsten. Kostnadsutvecklingen styrs till största del av hur stor beredskap och vilken förmåga kommunerna ska ha för att hantera olyckor och bränder. Teknikutvecklingen med större möjligheter att bättre, säkrare och snabbare genomföra räddningsinsatser innebär även kostnadsökningar. Vinsterna av detta kommer inte nämnden tillgodo i form av minskade kostnader utan det är istället andra stora samhällsvinster med att olyckor och bränder kan undvikas eller att skadorna minimeras.

Teknikutvecklingen inom andra områden som elfordon, trähus, solceller ställer också ökade krav på räddningstjänsten som innebär kostnadsökningar för nämnden.

Även befolkningsförändringar styr kostnadsutvecklingen men då mer etappvis beroende på hur och var ökning eller minskning av befolkningen sker. Antal räddningsinsatser har ingen eller väldigt svag inverkan på kostnaden för räddningstjänsten och därmed också på kostnadsutvecklingen.

En återuppbyggnad av det civila försvaret och räddningstjänst under höjd beredskap kommer leda till behov av mer resurser för räddningstjänsten. Här inväntas nationella och regionala anvisningar om hur kommunerna ska genomföra denna förmågeuppbyggnad.

För de kommande två åren 2021 till 2022 bedöms en ekonomi i balans kunna uppnås med en godtagbar nivå på verksamheten utifrån budgetplanerna från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner som återfinns i Uppsala kommuns Mål och budget 2021.

Nettokostnad per invånare för räddningstjänst (2019):

Kommun	kr/invånare	medel respektive kommungrupp
Tierps kommun	1 203	884
Uppsala kommun	699	680
Östhammars kommun	1 164	1 151

Investeringar

Nämnden har genomfört investeringar för 17 mnkr och har en budget på 18 mnkr. Skillnaden mellan utfall och budget beror på en leveransförsening av ett brandfordon. De största investeringarna är brandfordon och brandmateriel.

Bilagor

Bilaga 1 Pågående investeringar

Uppsala kommun		Pågående investeringsprojek		Utgående balans konto		Årets investeringsutgifter, utfall		Jämförelse mot årets budget		Budgetmedel att övertära	Motivering / kommentar
Räddningsnämnden (RÄN) (€)		Projekt från (år och vecka)	1170	Ett av aktivering		202001-20212		Total budget 2020	Avvikelse årets budget - utfall		
900946	Planerade investeringar nämnd 5200	201100	0,00	0,00	18 200 000,00	18 200 000,00					
9006441	Möbler inventarier Tierps brandstation	201901	0,00	85 016,00	0,00	-85 016,00					
9006543	Bas 1 (1)	201901	0,00	3 881 009,30	0,00	-3 881 009,30					
9006544	Bas 1 (2)	201901	0,00	4 143 421,05	0,00	-4 143 421,05					
9006550	Verktyg sommarskötsel Viktoria	201901	0,00	5 190,50	0,00	-5 190,50					
9006839	Stängsel Viktoria	201901	0,00	27 920,00	0,00	-27 920,00					
9006909	Fordon för klippövning	201901	0,00	30 270,43	0,00	-30 270,43					
9007029	Digital filmutrustning	201948	0,00	40 305,26	0,00	-40 305,26					
9007030	FIP fordon Järfälla	202001	0,00	624 825,00	0,00	-624 825,00					
9007031	FIP fordon Östhammar	202001	0,00	674 488,46	0,00	-674 488,46					
9007032	Värme gasolsystemet	202001	0,00	147 000,00	0,00	-147 000,00					
9007084	Skyddskläder 2020	201901	2 394 978,00	2 394 978,00	0,00	-2 394 978,00					
9007174	Brandslang	202001	0,00	151 960,00	0,00	-151 960,00					
9007175	Tak över tankstation	201948	0,00	200 000,00	0,00	-200 000,00					
9007184	Bas 1 (3)	202001	2 026 763,87	2 026 763,87	0,00	-2 026 763,87	1 500 000,00			Förenad leverans. Budgeterat 4 000 000 mkr.	
9007220	Dräger X-am 5600	202001	0,00	30 491,00	0,00	-30 491,00					
9007280	Slang Kempump	202001	0,00	40 655,25	0,00	-40 655,25					
9007293	Passerystem skalskydd	202001	713 556,44	713 556,44	0,00	-713 556,44					
9007351	Demonteringutrustning	202001	0,00	91 990,00	0,00	-91 990,00					
9007371	UPS batterier	202001	0,00	138 591,00	0,00	-138 591,00					
9007406	Lastmaskin Atlas	202001	0,00	275 000,00	0,00	-275 000,00					
9007466	Möbler SL kontor stn Fyrislund	202001	0,00	42 733,53	0,00	-42 733,53					
9007509	PRW558 Volvo FM 6x2 2011	202001	0,00	475 000,00	0,00	-475 000,00					
9007677	Kamera	202001	0,00	163 000,00	0,00	-163 000,00					
9007701	Löpband Matrix Treadmill T1	202001	201 560,00	201 560,00	0,00	-201 560,00					
ANSVAR4: 63111 Förvaltning de dning			5 358 868,31	18 806 726,09	18 200 000,00	1 694 274,91	1 500 000,00				
ANSVAR3: 6311 Förvaltning de dning			5 358 868,31	18 806 726,09	18 200 000,00	1 694 274,91	1 500 000,00				
ANSVAR2: 631 Förvaltning de dning			5 358 868,31	18 806 726,09	18 200 000,00	1 694 274,91	1 500 000,00				
6200	Räddning nämnden (RÄN)		5 358 868,31	18 806 726,09	18 200 000,00	1 694 274,91	1 500 000,00				

Bilaga 2 Indikatorer

Mål i handlingsprogrammet

Mål 1

Indikatorer för att mäta måluppfyllelse	Historik					Mål-sätt ning	Trend
	2016	2017	2018	2019	2020		
1. Antal bostadsbränder ¹	132	119	141	147	181	↘	↗
2. Antal bränder i allmänna byggnader ¹	38	24	22	21	28	↘	→
3. Antal matlagingsrelaterade bränder ¹	55	54	63	45	49	↘	→
4. Antal eldstadsrelaterade bränder ¹	29	28	21	16	19	↘	↘

¹Källa: Egen uppföljning i verksamhetssystemet Daedalus.

Mål 2

Indikatorer för att mäta måluppfyllelse	Historik					Mål-sätt ning	Trend
	2016	2017	2018	2019	2020		
1. Antal bränder i vårdboenden, vårdinrättningar, omsorgsboenden ¹	13	13	11	7	9	↘	↘
2. Antal omkomna i bränder ¹	2	3	1	0	4	↘	→
3. Antal skadade i brand ¹	19	26	18	18	25	↘	→

¹Källa: Egen uppföljning i verksamhetssystemet Daedalus.

Mål 3

Indikatorer för att mäta måluppfyllelse	Historik					Mål-sätt ning	Trend
	2016	2017	2018	2019	2020		
1. Antal räddningsinsatser per 1000 invånare ¹	8,21	8,66	9,29	8,23	-	↘	→

¹Källa: IDA.

Mål 4

Indikatorer för att mäta måloppfyllelse	Historik					Mål-sätt ning	Trend
	2016	2017	2018	2019	2020		
1.Larmbehandlingstid Tierp ¹	2,5	2,5	2,5	2,5	-	↘	→
2.Larmbehandlingstid Uppsala ¹	2,4	2,4	2,4	2,3	-	↘	→
3.Larmbehandlingstid Östhammar ¹	2,1	2,2	2,1	2,2	-	↘	→
4.Responstid Tierp ²	16,7	14,3	15,1	14,9	-	↘	→
5.Responstid Uppsala ²	10,6	10,6	10,4	10,5	-	↘	→
6.Responstid Östhammar ²	15,1	13,5	10,6	12,6	-	↘	→
7.Antalet insatser där insatstiden överstiger 20 minuter för första enhet ³	169	140	141	107	77	↘	↘
8.Antal räddningsinsatser per 1000 invånare ⁴	8,21	8,66	9,29	8,23	-	↘	→

¹ Källa: KOLADA Larmbehandlingstid: mediantid i minuter från mottaget 112-samtal tills första styrka får larmet

² Källa: KOLADA Responstid: mediantid i minuter från 112-samtal till första räddningstjänstresurs är på plats

³ Källa: Egen uppföljning i verksamhetssystemet Daedalus.

⁴ Källa: IDA.

Räddningsnämndens medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med rätt kompetens möta Tierp, Uppsala och Östhammar.

Indikatorer för att mäta måluppfyllelse	Historik					Mål-sätt ning	Trend
	2016	2017	2018	2019	2020		
1. Resultat kommungemensam medarbetarundersökning (totalindex)	-	69	75	79	82	→	↗
2. Resultat kommungemensam medarbetarundersökning avseende uppskattning, förtroende och förutsättningar från chef (Delindex ledarskap)	-	70	79	83	84	→	↗
3. Resultat kommungemensam medarbetarundersökning avseende öppet arbetsklimat, hot och våld, diskriminering och kränkningar (Delindex andra viktiga frågor)	-	72	73	81	81	↗	↗
4. Resultat kommungemensam medarbetarundersökning avseende frågan "Under det senaste året har jag i mitt arbete upplevt att det skämtats eller pratats nedvärderande om personer eller egenskaper kopplat till någon av diskrimineringsgrunderna".	-	65	66	71	75	↗	↗
5. Upprepad korttidssjukfrånvaro (antal personer)	-	1	2	3	5	→	↗

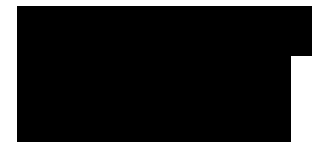
Uppdrag: Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön.

Indikator	Historik					Mål-sätt ning	Trend
	2016	2017	2018	2019	2020		
1. Andel kvinnliga medarbetare	7,2%	8,3%	8,2%	8,6%	8,7%	↗	↗

Grundläggande granskning Gemensam Räddningsnämnd

Uppsala kommun

Mars 2021

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 5a</i>	Grön	Nämnden kan i rimlig grad verifiera att dess förvaltning utförts på ett ändamålsenligt sätt under år 2020.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 5b</i>	Grön	Nämnden kan verifiera att förvaltningen har skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2020. Resultat mot driftbudget: 2,5 MSEK
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Grön	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har varit tillräcklig under år 2020.

Ekonomiskt utfall:

Resultatet för nämndens verksamhet år 2020 uppgår till 2,5 mnkr att jämföra med 1,9 mnkr föregående år. Årets överskott förklaras främst av att nämnde fått ökade kommunbidrag om 3,6 mnkr

Inledning

Uppdraget

Vi har av Uppsala kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska Räddnings nämndens bokslut för räkenskapsåret 2020. Uppdraget ingår i revisionsplanen för Uppsala kommun år 2020. Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen. Vårt uppdrag har varit att översiktligt granska nämndens bokslut i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Uppdraget omfattar även den grundläggande granskningen av nämnden.

Granskningen har genomförts under ledning av [REDACTED], auktoriserad revisor.

Om nämnden

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner, med Uppsala som värdkommun. Samarbetet startade 2012 och i nämnden sitter ledamöter från alla tre kommunerna.

Räddningsnämnden ansvarar för räddningstjänstverksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO), tillståndsgivning och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) och i tillämpliga delar kommunernas uppgifter enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Resultaträkning

Resultatet för nämndens verksamhet år 2020 uppgår till 2,5 mnkr att jämföra med 1,9 mnkr föregående år. Årets överskott förklaras främst av att nämnde fått ökade kommunbidrag om 3,6 mnkr för att utöka antalet deltidsbrandmän vilket inte genomförts. I resultatet finns även en post om 1,1 mnkr avseende brandpostnätet som inte finansierats av ökade kommunbidrag detta sker först från och med 2021.

Nämndens resultat har påverkats av pandemin genom ersättning för sjuklönekostnader med 0,8 mnkr samt minskade intäkter med 1,5 mnkr. De minskade intäkter förklaras av att utbildningar och tillsyner inte varit möjliga att genomföra på grund av pandemin.

Nämndens kostnader har inte väsentligt påverkats av pandemin.

Belopp mnkr	Utfall 2020	Budget 2020	Utfall 2019
Verksamhetens intäkter, externt	65,5	66,9	64,0
Verksamhetens intäkter, internt	173,8	173,8	160,9
<i>Verksamhetens intäkter, totalt</i>	<i>239,3</i>	<i>240,7</i>	<i>224,9</i>
Personalkostnader	-136,7	-143,1	-135,7
Övriga kostnader	-99,9	-96,4	-87,1
<i>Summa kostnader</i>	<i>-236,6</i>	<i>-239,5</i>	<i>-222,8</i>
Finansnetto	-1,1	-1,2	-0,9
Resultat	1,7	0,0	1,0

Tabellen visar Uppsala kommuns ekonomiska andel av den totala verksamheten.

Belopp mnk	Resultat			
	Kommun- bidrag	Bokslut 2020	Bokslut 2019	Helårs- prognos 202008
Tierps kommun	26,4	0,4	0,4	0,4
Uppsala kommun	173,8	1,7	1,1	2,8
Östhammars kommun	27,3	0,4	0,4	0,4
Nämnden totalt	227,5	2,5	1,9	3,7

Grundläggande granskning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionssed följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser och nämnder.

Kommunstyrelsen och nämnderna ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse. Följande övergripande revisionsfråga ska besvaras:

Har räddningsnämndens förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

Granskningen omfattar följande granskningsområden:

1. Styrning, kontroll och åtgärder.
2. Måluppfyllelse för verksamheten.
3. Måluppfyllelse för ekonomin

Nr 1 utgör underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig. Övriga områden bildar underlag för att bedöma om förvaltningen sker på ett ändamålsenligt (2) och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt (3).

Revisionskriterier i granskningen utgörs främst av kommunallagen 6:6 och följsamhet till fullmäktiges uppdrag i form av mål och budget 2020.

Metod och avgränsning

Den översiktliga granskningen har skett genom dokumentanalys. I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 2020. I övrigt se "syfte och revisionsfrågor".

Respektive granskningsområde bedöms med hjälp av signalsystem: grön (tillräckligt), gult (delvis) och rött (otillräckligt).

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	2019-12-18
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	2019-12-18
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Framgår av verksamhetsplan (vht-plan). Nämnden har 5 inriktningsmål.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Finns i form av nämndens driftbudget
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Grön	Till nämndsmålen finns tydliga indikatorer för måluppfyllelse. Budget bedöms vara ett mätbart mål.
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	Vht-plan reglerar hur ekonomi och måluppfyllelse för verksamhet ska följas upp i samband med delårsrapportering.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse och resultat?	Grön	DR1 omfattar ekonomisk rapportering. DR2 omfattar måluppfyllelse och ekonomiskt resultat
	c) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Ej tillämpligt	Rapportering indikerar god måluppfyllelse. Därmed har åtgärder inte varit nödvändiga att vidta.
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Ej tillämpligt	Rapportering indikerar god måluppfyllelse. Därmed har åtgärder inte varit nödvändiga att vidta.
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Grön	3 av 5 mål bedöms i hög grad/helt uppfyllda. 2 av 5 mål bedöms delvis uppfyllda.
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Grön	Utfall jmf budget 2020: 2,5 mnkr

Intern kontroll - Räddningsnämnden

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
1. Riskanalys	a) Har riskanalys utförts i enlighet med fullmäktiges direktiv?		Riskbeskrivning finns i internkontrollplan. Risknivå, utifrån bedömd risk och resurstillgång, finns dock inte.
	b) Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?		Riskbeskrivning finns. Dock saknas beskrivning av urvalet av risker.
2. Plan för intern kontroll	a) Har plan upprättats i enlighet med fullmäktiges direktiv?		antagen 2019-12-02
	b) Har nämnden antagit plan för innevarande år?		Ja.
	c) Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?		Ja.
3. Rapportering	a) Har nämnden upprättat direktiv för rapportering till nämnden?		Av internkontrollplanen framgår att kontrollmomenten ska följas upp senast i samband med årsbokslut. Fastställs också i Reglemente för internkontroll.
	b) Sker rapportering till nämnden enligt direktiv?		Rapportering sker löpande under året av utvalda områden i enlighet med fastställda direktiv.
	c) Fokuserar rapportering på resultat och analys?		Rapportering innehåller planerade kontroller och vilka åtgärder som vidtagits eller planeras vidtas.
	d) Vidtar nämnden vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Ej tillämplig	Rapportering har inte föranlett att nämnden beslutat om aktiva åtgärder.
	e) Sker rapportering till styrelse/fullmäktige i enlighet med fullmäktiges direktiv?		Avrapportering internkontroll 2020-12-08, §393.

Nämnd
ÖFN

Datum:
2021-01-27

Nämndbehandlad/nämndbehandlas:
ÅÅÅÅ-MM-DD

Handläggare:
Förnamn Efternamn

Version:

Årsbokslut 2020

Gemensam nämnd

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN	Kommunbidrag	Resultat		
		Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
Belopp i miljoner kronor	2020	2020	2019	202008
Politisk verksamhet (1)	17,8	2,9	-5,0	2,2
Flyktningmottagande (61)	4,5	0,2	7,9	-0,1
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	22,3	3,1	2,8	2,0

	KF-budget	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2020	2020	2019	202008
Investeringar	0,1	0,0	0,0	0,0

Resultat per verksamhet

Nämnden är en gemensam nämnd tillsammans med övriga kommuner i länet, den har en gemensam budget, prognos och utfall. Precis som den gemensamma nämnden har sitt resultat och sina avvikelser mot budget och prognos så har varje kommun på motsvarande sätt sin egen budget och avvikelse.

Nämnden har en budget på drygt 37 miljoner kronor. Då ingår gemensamma kostnader och alla kommunernas bidrag till den gemensamma budgeten. Periodens resultat per december är ett överskott om 3,1 miljoner kronor, vilket är en positiv avvikelse i förhållande till budget för perioden. Avvikelsen återfinns dels inom förvaltningens kansli och är lägre verksamhetskostnader än budgeterat, dels lägre arvode till uppdragstagare än budgeterat. Helårsprognosen per augusti var ett överskott om 2 mnkr. Resultatutvecklingen är ett större överskott än helårsprognosen per augusti.

Politisk verksamhet

Politisk verksamhet består av övriga ställföreträdare (ej gode män för ensamkommande), kanslikostnader och mindre kostnader för den gemensamma nämnden (tex utlägg för politikerna). Periodens resultat per december är ett överskott om 2,9 miljoner kronor, vilket är en positiv avvikelse i förhållande till budget. Helårsprognosen per augusti var ett överskott om 2,2 mnkr. Resultatutvecklingen är ett större överskott än helårsprognosen per augusti.

Avvikelserna beror dels på lägre verksamhetskostnader på kansliet bland annat till följd av uppsägningar som inte blivit tillsatta. Dels lägre arvodeskostnader till uppdragstagare än budgeterat. Att arvodeskostnaderna är lägre beror på att många uppdragstagare är äldre och därmed har lägre arbetsgivaravgift. Detta hade vi inte tagit tillräcklig hänsyn till i budget.

I budgeten för detta år ligger 2 730 ärenden för övriga ställföreträdare. Ärendena för övriga ställföreträdare förblir rätt så konstanta över tiden. Vid december månads utgång har nämnden 2 802 ärenden.

Flyktingmottagande

Verksamheten Flyktingmottagande består av gode män för ensamkommande barn och vissa kanslikostnader. Periodens resultat per december är ett överskott om 0,2 miljoner kronor, vilket är en positiv avvikelse i förhållande till budget för perioden. Helårsprognosen per augusti var ett underskott om 0,1 mnkr. Resultatutvecklingen är ett större överskott än helårsprognosen per augusti.

Avvikelsen beror på att förvaltningen har färre ärenden för ensamkommande än budgeterat.

I budgeten för detta år ligger 80 ärenden för ensamkommande, vid december månads utgång finns 55 ärenden.

Förvaltningen har ingen intäkts-/kostnadsutveckling till följd av Coronaviruset.

Fördelning av preliminärt under/överskott i gemensam nämnd

Periodens resultat för den gemensamma överförmyndarnämnden per december är ett överskott om 3,0 miljoner kronor. Tabellen nedan visar den fördelningen av överskottet för de samverkande kommunerna.

Gemensam budget 2020			Överskott	
			Utfall per dec	Helårsprognos8
	<i>tkr</i>	<i>Procent</i>	<i>tkr</i>	<i>tkr</i>
Enköping	4 453	11,9	364,3	240,5
Heby	1 983	5,3	162,3	107,1
Håbo	2 133	5,7	174,5	115,2
Knivsta	1 272	3,4	104,1	68,7
Tierp	2 133	5,7	174,5	115,2
Uppsala	22 301	59,6	1 824,7	1 204,5
Älvkarleby	935	2,5	76,5	50,5
Östhammar	2 208	5,9	180,6	119,2
	37 418	100,0	3 061,6	2 020,9

Investeringar

Inga investeringar 2020.

Risker och osäkerhet

Inga risker och osäkerheter under 2020.

Uppsala kommun

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN	Resultat			
	Kommunbidrag	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
Belopp i miljoner kronor	2020	2020	2019	202008
Politisk verksamhet (1)	17,8	1,6	-6,2	1,2
Flyktningmottagande (61)	4,5	0,4	8,9	0,1
Övriga verksamheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden totalt	22,3	2,0	2,7	1,4

	KF-budget	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2020	2020	2019	202008
Investeringar	0,1	0,0	0,0	0,0

I analysen för Uppsala kommun ligger i botten det gemensamma resultatet och analysen ovan. Därtill kommer de intäcks- och kostnadsposter som endast gäller Uppsala kommun. Det är reglerande av under/överskott gentemot de andra kommunerna, kostnaderna för Uppsalapolitikerna (liksom övriga kommuner står Uppsala kommun för sina egna politikernas arvoden och övriga kostnader) och bidrag från Migrationsverket. Dessa bidrag fördelas internt inom kommunen och en del tillfaller Uppsala kommuns del av den gemensamma nämnden.

Periodens resultat per december är ett överskott om 2,0 miljoner kronor, vilket är en positiv avvikelse i förhållande till budget. Avvikelsen återfinns dels inom förvaltningens kansli och är lägre verksamhetskostnader än budgeterat, dels lägre arvode till uppdragstagare än budgeterat. Helårsprognosen per augusti var ett överskott om 1,4 mnkr. Resultatutvecklingen är ett större överskott än helårsprognosen per augusti.

Politisk verksamhet

Periodens resultat per december är ett överskott om 1,6 miljoner kronor, vilket är en positiv avvikelse i förhållande till budget. Detta beror på lägre verksamhetskostnader på kansliet samt något lägre arvode till uppdragstagare än budgeterat. Helårsprognosen per augusti var ett överskott om 1,2 mnkr. Resultatutvecklingen är ett större överskott än helårsprognosen per augusti.

För ytterligare förklaring av avvikelsen, se *Politisk verksamhet* ovan under *Gemensam nämnd*.

Flyktningmottagande

På denna verksamhet ligger, förutom de nämndgemensamma posterna, bidrag från Migrationsverket.

Periodens resultat per december är ett överskott om 0,4 miljoner kronor, vilket är en positiv avvikelse i förhållande till budget. Helårsprognosen per augusti var ett överskott om 0,1 mnkr. Resultatutvecklingen är ett större överskott än helårsprognosen per augusti.

För ytterligare förklaring av avvikelsen, se *Flyktningmottagande* ovan under *Gemensam nämnd*.

Investeringar

Se ovan under *Gemensam nämnd*.

Överförmyndarförvaltningen

Datum:
2021-02-08

Ansvarig:

Susanna Sandström

Överförmyndarnämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Viktiga händelser under året

Utredningar

För närvarande genomförs en statlig utredning inom överförmyndarområdet. Framförallt handlar det om ställföreträdarnas roll, tillsyn och tillsynsvägledning samt en övergripande offentlig utredning med en översyn av reglerna för gode män och förvaltare.

Överförmyndarförvaltningen i Uppsala län har valts ut som en referenspart i Ställföreträdarutredningen (2019:3) genom deltagande i en serie telefonintervjuer. Under 2020 har det hittills genomförts tre telefonintervjuer med förvaltningsdirektör. Intervjuerna har fokuserat på bland annat huvudmannens insyn i uppdraget, utbildning och stöd till ställföreträdaren, behov av ett nationellt ställföreträdarregister samt frågor om medarbetarnas kompetens på området.

Nytt ärendehanteringssystem

Under våren 2020 beslutade Överförmyndarnämnden i Uppsala att uppgradera nämndens ärendehanteringssystem Wärna till den nya versionen Wärna Go. Uppgraderingen säkerställer ett mer digitaliserat arbetssätt, tydligare processer och mindre risk att ärenden tappas på grund av osäkerhet i bevakningar. Den nya versionen har även ett modernare och mer tidsenligt upplägg som är enklare att arbeta i och där inkommande ärenden kan fördelas digitalt. Systemet har också en möjlighet till utskick via digital brevlåda som nämnden överväger att koppla på under 2021.

Utmaningar i rådande samhällssituation med Covid-19

Nämnden har inte sett någon ökad ärendemängd till följd av situationen med Covid-19 som uppstått under 2020. På sikt finns risk för en viss ökning med hänsyn till att delar av befolkningen fått sämre ekonomi, psykisk ohälsa och sämre förutsättningar på grund av rådande samhällssituation. Detta är något som nämnden bevakar och utvärderar löpande. Det har inte varit några större avvikelser i möjligheten av att rekrytera nya ställföreträdare men det finns en lite större tveksamhet hos ställföreträdarna att ta nya uppdrag mot vad nämnden upplevt tidigare. Många ställföreträdare har en hög ålder och kan själva vara i riskgrupp för Covid-19.

Medarbetarna på Överförmyndarförvaltningen utför sitt arbete på distans i särskild ordning så långt det är möjligt för att minska smittspridningen på arbetsplatsen och i kollektivtrafiken. Detta medför utmaningar främst inom arbetsmiljö då den fysiska och psykosociala arbetsmiljön är svårare för arbetsgivaren att påverka i medarbetarnas hem.

Måluppfyllelse under året

Nämnden har arbetat med tre av inriktningsmålen i Mål och budget. Nämnden har uppfyllt ett av dessa helt och två i hög grad. Nämndens uppdrag att öka möjligheten till inflytande och egenmakt och intensifiera arbetet med att motverka strukturella skillnader på grund av kön löper på enligt plan.

Ett arbete med rekryteringsträffar för att hitta personer som är intresserade av att ta uppdrag som ställföreträdare har genomförts digitalt under året. Nämndens mål var att rekrytera 80 nya ställföreträdare och det har rekryterats 84 nya ställföreträdare.

Gemensam nämnd

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag	Resultat		
		Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
		2020	2019	202008
Politisk verksamhet	17,8	2,9	-5,0	2,2
Flyktningmottagande	4,5	0,2	7,9	-0,1
Nämnden totalt	22,3	3,1	2,8	2,0

	KF-budget	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos	
				2020	202008
				Investeringar	0,1

Överförmyndarnämnden är en gemensam nämnd mellan samtliga kommuner i Uppsala län. Nämnden har en gemensam budget på drygt 37 miljoner kronor. Då ingår gemensamma kostnader och alla kommuners bidrag till gemensamma budgeten.

Periodens resultat för den gemensamma nämnden per december är ett överskott om 3,1 miljoner kronor, vilket är en positiv avvikelse i förhållande till budget för perioden. Avvikelsen återfinns dels inom förvaltningens kansli och är lägre

verksamhetskostnader än budgeterat, dels lägre arvode till uppdragstagare än budgeterat.

Uppsala

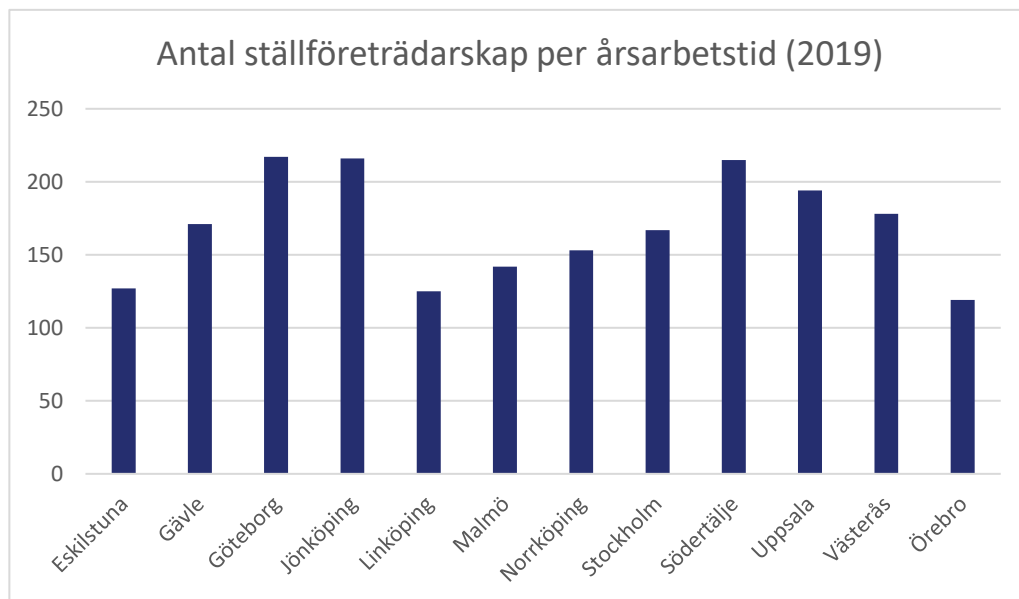
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag	Resultat		
		Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
		2020	2019	202008
Politisk verksamhet	17,8	1,6	-6,2	1,2
Flyktingmottagande	4,5	0,4	8,9	0,1
Nämnden totalt	22,3	2,0	2,7	1,4

	KF-budget	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos	
				2020	202008
				Investeringar	0,1

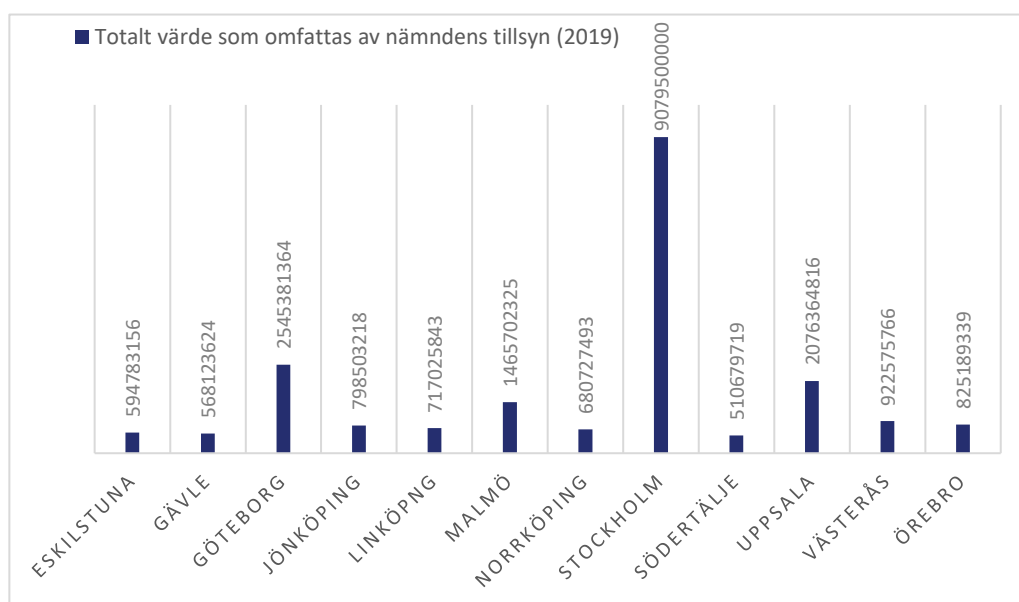
I Uppsala kommuns resultat ingår Uppsalas del av det gemensamma resultatet, underskott/överskott regleras gentemot övriga kommuner. Därtill kommer de intäkt- och kostnadsposter som endast gäller Uppsala kommun. Det är kostnader för Uppsalapolitikerna och bidrag från Migrationsverket.

För Uppsala kommuns del är periodens resultat ett överskott om 2,0 mnkr, vilket är en positiv avvikelse i förhållande till budget. Avvikelsen återfinns dels inom förvaltningens kansli och är lägre verksamhetskostnader än budgeterat, dels lägre arvode till uppdragstagare än budgeterat.

Utvecklingen över tid

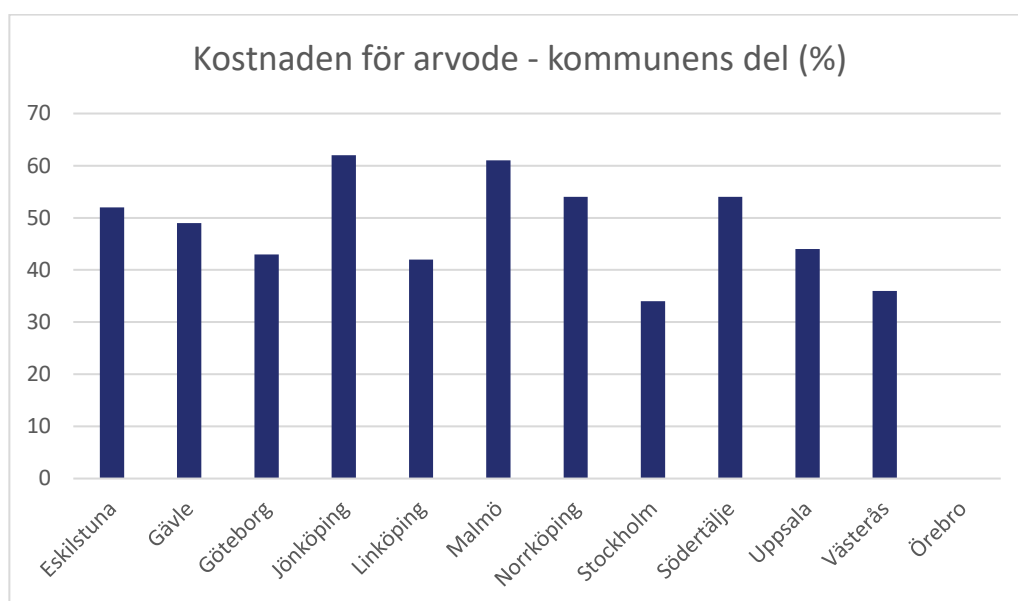

Uppsala läns överförmyndarverksamhet har ungefär samma antal ärenden per anställd som andra kommuner såsom Västerås och Gävle, strax under 200 ärenden. Av R9-kommunerna (9 kommuner som Uppsala kommun ofta jämför sin verksamhet med) har Gävle och Västerås ungefär lika många ärenden per anställd som den gemensamma nämnden. Antal ärenden hos den gemensamma överförmyndarnämnden i Uppsala län är på en relativt stabil nivå och löpande handläggning hinns med utan att stora balanser bildas och utvecklingsarbete kan återigen bedrivas. Statistiken som redovisas är för 2019 eftersom 2020 års statistik inte publiceras av Länsstyrelsen förrän under mars månad 2021.

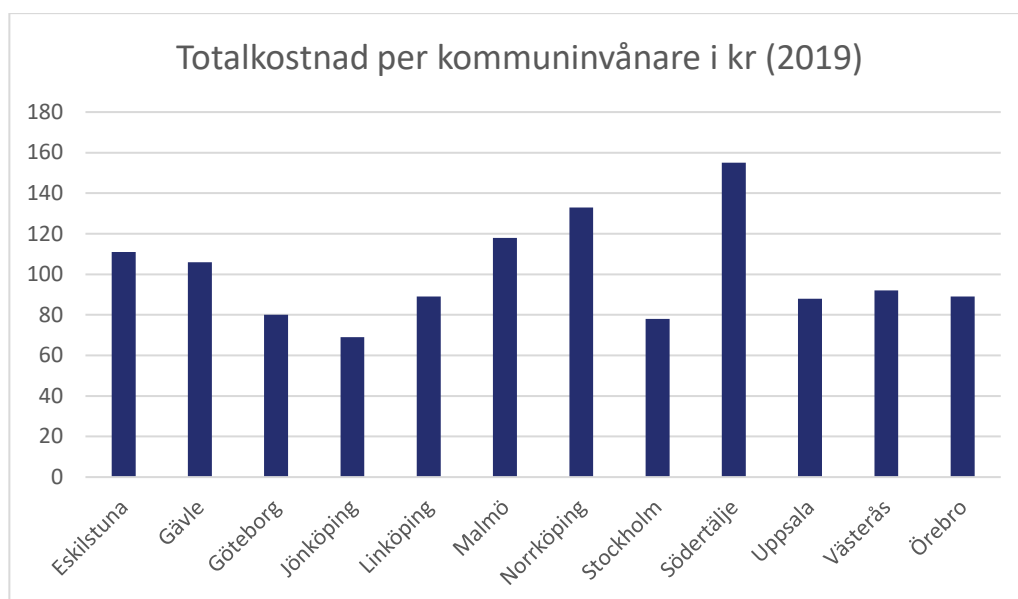

En stor och viktig del av överförmyndarverksamheten är granskningen av gode människors och förvaltarnas årsredovisningar. I samband med granskning av

årsredovisningen skall överförmyndaren kontrollera att den enskilde fått nytt av sina inkomster samt eventuellt kapital och att den enskilde inte lidit några rättsförluster. För att göra en bedömning av hur stor inkomst och förmögenhet som respektive överförmyndarverksamhet har tillsyn över är det intressant att titta på det samlade värdet som omfattas av överförmyndarens tillsyn. Stockholms överförmyndare sticker ut med långt större samlade värden än någon annan överförmyndarverksamhet. Uppsala läns överförmyndarnämnd har tillsyn över knappt 2 miljarder kronor. Nämnden har en välutarbetad granskningsrutin och har på de senaste åren utarbetat ett arbets sätt vid granskning av årsräkningar som gör att granskningen även avslutas i tid.

Arvode till gode män och förvaltare är en stor del av nämndens budget. Det är upp till varje överförmyndarnämnd att bestämma vilka arvodesriktlinjer som ska tillämpas. Många överförmyndare tillämpar Sveriges Kommuners och Regioners riktlinjer vilket även överförmyndarnämnden i Uppsala län gör. Vem som är betalningsansvarig för det arvode som överförmyndaren beslutar till god man eller förvaltare framgår av lag. Det styrs av inkomster och tillgångar, enskilda med låga inkomster och små tillgångar betalar inte arvode medan övriga gör det. I Uppsala län står kommunen för arvodet i ungefär hälften av alla ärenden vilket är relativt normalt.

Kostnaden för överförmyndarverksamheten per kommuninvånare skiljer sig relativt mycket åt mellan kommunerna i R9 och även mellan de större kommunerna i landet. Uppsala läns överförmyndare har en kostnad om 88 kronor per kommuninvånare vilket ligger i närheten av kostnaden för flera andra kommuner; Göteborg, Linköping, Västerås och Örebro. Det är en minskning med 2 kr jämfört med föregående år.

Framtida utmaningar

Dagens ställföreträdersystem är baserat på att det finns ett ideellt engagemang i samhället, där en stor del av uppdragen innehas av anhöriga till den enskilde. Systemets ideella karaktär grundar sig i föreställningen att en god man ska vara person som kliver in och hjälper en medmänniska ideellt. Däremot finns det uppdrag som är mer komplicerade och krävande än genomsnittet och som innebär en större insats från ställföreträdaren. I dagsläget står många överförmyndare inför den stora utmaningen att rekrytera kompetenta ställföreträdare till sådana uppdrag.

Utöver svårigheten att rekrytera till komplicerade uppdrag finns även en särskild problematik kopplad till rekrytering framförallt i vissa av länets mindre kommuner. En stor del av dagens ställföreträdare är äldre, och det kommer behövas ett generationsskifte inom en snar framtid. I dagsläget är det dock svårt att rekrytera yngre personer till uppdraget.

Sverige har en åldrande befolkning och det går mot en utveckling där äldre blir både fler i antal och lever längre. Detta kommer att ställa större krav på den kommunala verksamheten som helhet, och däribland överförmyndarnämnden. Antalet godmanskap och förvaltarskap har fram tills nyligen varit relativt konstant, men på senare tid är trenden att gruppen vuxna i behov av ställföreträdare ökar.

Som tidigare nämnts genomförs en utredning av reglerna kring ställföreträderskap. Utredningen är inte en översyn av ställföreträdersystemet i sin helhet, utan fokus ska vara på de områden där brister och problem föreligger. Utredningen är tänkt att redovisas i april 2021. En stor del av utredningen ägnas åt en förbättrad tillsyn,

både vad gäller överförmyndarnas tillsyn över ställföreträdarna och länsstyrelsens tillsyn över överförmyndarna. I grund och botten handlar det om att utveckla och kvalitetssäkra den kommunala överförmyndarverksamhetens organisation och kompetens, där tillsynen ska vara effektiv och rättssäker.

Uppföljning verksamhetsplan 2020

Fas: Uppföljning per december Verksamhetsplan 2020 **Rapportperiod:** 2020-12-31

Organisation: 5500 - Överförmyndarnämnden (ÖFN)

INLEDNING

Överförmyndarnämnden utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare för att tillse att den som har fått en ställföreträdare inte lider personlig, ekonomisk eller rättslig skada.

Nämndens uppdrag

Överförmyndarnämnden i Uppsala län (ÖFN), med Uppsala kommun som värdkommun, bildades den 1 januari 2011 efter beslut i kommunfullmäktige i Uppsala, Knivsta, Heby, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommuner. Sedan 1 januari 2019 ingår även kommunerna Håbo och Enköping i den gemensamma nämnden. Som gemensam nämnd tillsammans med flera kommuner har överförmyndarnämnden ett ansvar såväl för verksamhetens inriktning som dess genomförande. Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet. Överförmyndarnämnden utövar, i enlighet med föräldrabalken (1949:381), förmynderskapsförordningen (1995:379) samt lagen om god man för ensamkommande barn (2005:429) tillsyn över gode män, förvaltare och förmyndare.

Så här styrs den gemensamma överförmyndarnämnden

Den gemensamma överförmyndarnämndens organisationsform möjliggörs genom att kommunallagen tillåter kommunerna att samarbeta inom vissa områden i en gemensam nämnd. De kommuner som ingår i den gemensamma nämnden är Heby, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammar, Håbo och Enköpings kommuner med Uppsala kommun som värdkommun för den gemensamma överförmyndarnämnden.

Avtal mellan kommunerna

Kommunerna har genom avtal reglerat att den gemensamma nämnden ska ansvara för de samverkande kommunernas överförmyndarverksamhet, i enlighet med det som åvilar var och en av kommunerna enligt gällande lagstiftning. Avtalet reglerar även fördelningen av den gemensamma nämndens kostnader.

Reglemente för den gemensamma överförmyndarnämnden

Respektive kommunfullmäktige har beslutat om ett gemensamt reglemente för den gemensamma överförmyndarnämnden, där bland annat den politiska representationen för kommunerna regleras. Under hösten 2020 väntas kommunfullmäktige i alla åtta kommuner ha beslutat om ett tillägg till reglementet som tillåter beslut på distans.

Ägarsamråd

Kommunerna har minst två ägarsamråd per år där budget, mål och uppdrag för den gemensamma överförmyndarnämnden fastställs. Värdkommunen Uppsala beslutar sedan formellt om budgeten för den gemensamma överförmyndarnämnden.

Kommungemensamma mål och uppdrag

För kommungemensamma mål och uppdrag tillämpas värdkommunens Uppsalas mål och uppdrag i den utsträckning de är tillämpliga för verksamheten. Arbetet mot målen och uppdragen ska kunna komma alla åtta kommuner till del för att vara tillämpliga. Dessa mål och uppdrag tar den gemensamma nämnden upp i sin verksamhetsplan.

Pågående utredningar

Det finns flera omvärldsfaktorer som påverkar överförmyndarnämndens verksamhet. För närvarande genomförs utredningar inom överförmyndarområdet eller har gjorts relativt nyligen. Framförallt handlar det om ställföreträdarnas roll, tillsyn och tillsynsvägledning samt en övergripande offentlig utredning med en översyn av reglerna för gode män och förvaltare.

Statskontoret har under 2019 presenterat sin rapport En förbättrad samordning av tillsynen och tillsynsvägledningen inom överförmyndarområdet (2019:8). Utvärderingen visar på områden i länsstyrelsernas samordning som kan förbättras för att såväl tillsyn som tillsynsvägledning ska bli mer enhetlig och effektiv. I rapporten påpekar Statskontoret att nuvarande lagstiftning är föråldrad och att den lämnar ett alltför stort tolkningsutrymme. Statskontoret föreslår att regeringen bör utse en länsstyrelse att vara samordningsmyndighet, med syfte att samordna länsstyrelsernas arbete inom området. I dagsläget utövar sju av landets länsstyrelser tillsyn över de kommunala överförmyndarna. Länsstyrelserna ska kontrollera att överförmyndarna i sin tur kontrollerar att ställföreträdarnas sköter sin verksamhet och sina uppdrag på ett korrekt sätt. Enligt Statskontoret skulle samordningsmyndighetens arbete skapa möjlighet att öka överförmyndarnas förståelse för hur länsstyrelserna arbetar. Därtill visar utvärderingen att det saknas en utvecklad rättspraxis att stödja sig på, vilket försvårar för länsstyrelserna att göra likvärdiga bedömningar i tillsynsärenden.

Behovet av att se över regelverket om gode män och förvaltare har tidigare även framhållits av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och de sju länsstyrelser som utövar tillsyn över överförmyndare. Regeringen har under 2019 beslutat att tillsätta en särskild utredare som ska se över reglerna om gode män och förvaltare. Utgångspunkterna för utredningen presenterades i kommittédirektivet Ställföreträdarskap att lita på – en översyn av reglerna om gode män och förvaltare (2019:44). Enligt kommittédirektivet finns det många förbättringsåtgärder som kan övervägas för att säkerställa att reglerna är rättssäkra och moderna. Däremot innebär utredningen inte en översyn av ställföreträdarsystemet i sin helhet, utan fokus ska vara på de områden där brister och problem föreligger. Utredningen är tänkt att redovisas i februari 2021.

En av frågorna som utredaren ska ägna särskild uppmärksamhet åt är rekrytering av nya ställföreträdare och hur man kan säkerställa att ställföreträdarna har rätt förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Bland annat ska överförmyndarnas stöd till ställföreträdarna under uppdragets gång ses över, där nämndens förhoppning är att gränsen mellan överförmyndarnas rådgivande roll och tillsynsfunktion ska förtydligas. En annan förbättringsåtgärd som ska utredas är möjligheten att införa ett nationellt ställföreträdarregister. Det har länge efterfrågats en möjlighet för överförmyndarna att kunna kontrollera så att tilltänkta ställföreträdare inte redan har för många uppdrag i andra kommuner, samtidigt som ett nationellt ställföreträdarregister skulle förenkla rekrytering av ställföreträdare när den enskilde bor på annan ort. Även andra aktörer såsom Försäkringskassan och flera kreditupplysningsföretag har uppgett att det föreligger behov av automatiserad förmedling av information om ställföreträdarskap.

Enligt kommittédirektivet ska en stor del av utredningen ägnas åt en förbättrad tillsyn, både vad gäller överförmyndarnas tillsyn över ställföreträdarna och länsstyrelsens tillsyn över överförmyndarna. I grund och botten handlar det om att utveckla och kvalitetssäkra den kommunala överförmyndarverksamhetens organisation och kompetens, där tillsynen ska vara effektiv och rättssäker. Det ska undersökas huruvida överförmyndarna bör kunna kontrollera en ställföreträdarens förvaltning och kunna inhämta uppgifter från fler aktörer än vad som är fallet idag. Utredningen ska även utreda om huvudmannens möjlighet till kontroll av hur ställföreträdaren sköter uppdraget kan stärkas, då huvudmannens möjlighet till insyn i ställföreträdarens förvaltning i dagsläget är ganska liten. Som ett led i att ytterligare stärka skyddet för den enskilde ska även förbättrade möjligheter till ersättning för ekonomiska skador som uppkommit på grund av ställföreträdarens misskötsamhet utredas.

Överförmyndarförvaltningen i Uppsala län har valts ut som en referenspart i Ställföreträdarutredningen (2019:3) genom deltagande i en serie telefonintervjuer. Under 2020 har det hittills genomförts tre telefonintervjuer med förvaltningsdirektör. Första intervjun hade fokus på huvudmannens behov och perspektiv och berörde frågor om bland annat huvudmannens insyn i uppdraget, klagomål mot ställföreträdaren och möjlighet till skadestånd. Andra intervjun hade målsättning att utreda ställföreträdaren i sig med frågor om bland annat rekrytering av ställföreträdare, utbildning och stöd till ställföreträdaren samt behov av ett nationellt ställföreträdarregister. Den tredje intervjun riktade in sig på överförmyndarverksamheten och berörde bland annat frågor om medarbetarnas kompetens på området, organisationen med Överförmyndarnämnd och delegerad beslutsrätt samt uppdelningen mellan tingsrätten och överförmyndarnämnden.

Utmaningar och nya problemställningar

Dagens ställföreträdarsystem är baserat på att det finns ett ideellt engagemang i samhället, där en stor del av uppdragen innehåller av anhängiga till den enskilde. Systemets ideella karaktär grundar sig i föreställningen att en god man ska vara just en god person som kliver in och hjälper en medmänniska. Däremot finns det uppdrag som är mer komplicerade och krävande än genomsnittet och som innebär en större insats från ställföreträdaren. I dagsläget står många överförmyndare inför den stora utmaningen att rekrytera kompetenta ställföreträdare till sådana uppdrag. Vissa kommuner, bland andra Göteborg och Malmö, har inrättat förvaltarenheter med kommunala tjänstepersoner som kliver in som ställföreträdare i särskilt komplicerade uppdrag. I Stockholm stads förslag till budget 2020 meddelas att kommunstyrelsen tillsammans med överförmyndarnämnden ska ta fram ett förslag till implementering av en förvaltarenhet alternativt upphandling av förvaltartjänster. Denna problematik med rekrytering av ställföreträdare lyfts även fram i tidigare nämnda kommittédirektiv.

Utöver svårigheten att rekrytera till komplicerade uppdrag finns även en särskild problematik kopplad till rekrytering framförallt i vissa av länets mindre kommuner. En stor del av dagens ställföreträdare är äldre, och det kommer behövas ett generationsskifte inom en snar framtid. I dagsläget är det dock svårt att rekrytera yngre personer till uppdraget. Att säkerställa detta generationsskifte av ställföreträdare samt att bredda rekryteringen, inte minst i glesbygd, kommer att vara en utmaning för nämnden under kommande år.

Sverige har en åldrande befolkning och det går mot en utveckling där äldre blir både fler i antal och lever längre. I Uppsala län förväntas antalet personer som är 80 år eller äldre att fördubblas under de kommande åren. Detta kommer att ställa större krav på den kommunala verksamheten som helhet, och däribland överförmyndarnämnden. Antalet godmanskap och förvaltarskap har fram tills nyligen varit relativt konstant, men på senare tid är trenden att gruppen vuxna i behov av ställföreträdare ökar.

Ensamkommande barn

Under 2018 minskade antalet inkomna ärenden gällande ensamkommande barn markant jämfört med tidigare verksamhetsår. Minskningen av nya ärenden med ensamkommande barn fortsatte under 2019. Överförmyndarnämnden förordnade god man för ensamkommande barn i 53 nya ärenden under 2019. Hittills har det under 2020 förordnats god man för ensamkommande barn i 11 ärenden av totalt 63 aktiva ärenden i skrivande stund. Migrationsverkets prognos för 2020 är 1000 ensamkommande barn för hela Sverige, med ett intervall om 700–1700. Prognosintervallet för 2020 är större än vad det var för 2019, vilket enligt Migrationsverket beror på en allmänt ökad osäkerhet i ett längre tidsperspektiv.

Sedan 1 januari 2020 är FN:s Barnkonvention lag i Sverige. Eftersom Sverige ratificerade konventionen redan 1990, har nämnden länge arbetat utifrån ett barnperspektiv, att barnets bästa och rättigheter alltid ska komma i första rummet. Inkorporeringen av Barnkonventionen har därför inte inneburit några större praktiska förändringar i nämndens arbete. Inkorporeringen av

konventionen har gett ett utvecklat och tydligare barnrättsfokus samtidigt som det kommer vidga barnets rätt att yttra sig i alla åtgärder som rör barnet.

Digitalisering

Under våren 2020 har Överförmyndarnämnden i Uppsala beslutat att uppgradera nämndens ärendehanteringssystem Wärna till den nya versionen Wärna Go. Uppgraderingen ska säkerställa ett mer digitaliserat arbetssätt, tydligare processer och mindre risk att ärenden tappas på grund av osäkerhet i bevakningar. Den nya versionen har även ett modernare och mer tidsenligt upplägg som kommer vara enklare att arbeta i. Förberedelser pågår i skrivande stund och implementeringen är planerad till hösten 2020. Digitalisering är en utmaning för hela överförmyndarområdet, men Uppsala läns Överförmyndarnämnd har redan kommit långt i förhållande till Överförmyndare nationellt då vi sedan 2014 skannar in allt material och är mindre beroende av tillgång till akterna för att kunna handlägga våra ärenden.

Det finns även utvecklingsmöjligheter med den nya version som är aktuella att bevaka framöver. Redan nu finns t.ex. ett system, LEX, hos Göteborgs stads överförmyndare där uttagsansökningar kan skickas digitalt till banken. I dagsläget är det dock enbart Nordea som kan ta emot digitala uttagsansökning och det fungerar enbart i just LEX. Bankföreningen har därför tillsatt en teknisk grupp för att se om, och i så fall hur, det går att få fler banker att via olika ärendehanteringssystem ansluta sig till digitala uttagsansökningar.

Överförmyndarnämnden verkar också i en styrgrupp för ett kommungemensamt projekt inom Uppsala kommun gällande Säkra meddelanden och e-underskrifter. Styrgruppen har gett uppdrag till en arbetsgrupp som utreder möjligheterna till signering av beslut digitalt samt delgivning av beslut, meddelanden och liknande via en digital brevlåda. Liknande lösningar utreds även av Explizit som är leverantör av Wärna Go. Nämnden ämnar följa den digitala utvecklingen inom relevanta områden för att kunna säkerställa en effektiv och rättssäker överförmyndarverksamhet överlag.

Utmaningar i rådande samhällssituation med Covid-19

Nämnden har inte sett någon ökad ärendemängd till följd av situationen med Covid-19 som uppstått under första halvan 2020. På sikt finns en risk för en viss ökning med hänsyn till att delar av befolkningen fått sämre ekonomi, psykisk ohälsa och sämre förutsättningar på grund av rådande samhällssituation. Detta är något som nämnden bevakar och utvärderar löpande. Det har inte varit några större avvikelser i möjligheten av att rekrytera nya ställföreträdare men det finns en lite större tveksamhet hos ställföreträdarna att ta nya uppdrag mot vad vi upplevt tidigare. Många ställföreträdare har en hög ålder och kan själva vara i riskgrupp för Covid-19. Nämnden ger löpande råd och söker utvecklingsmöjligheter hos externa parter för att ställföreträdarna ska kunna utföra sina uppdrag på distans så långt det är möjligt.

Medarbetarna på Överförmyndarförvaltningen arbetar i dagsläget hemma i särskild ordning så långt det är möjligt för att minska smittspridningen på arbetsplatsen och i kollektivtrafiken. Detta medför utmaningar främst inom arbetsmiljö då den fysiska och psykosociala arbetsmiljön är svårare för arbetsgivaren att påverka i medarbetarnas hem.

POLITISK PLATTFORM

Överförmyndarnämndens tillsyn ska verka för att den som har ställföreträdare i form av god man, förvaltare eller förmyndare inte drabbas av rättsförluster.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Verksamhetsplanen beskriver hur nämnden ska förverkliga det uppdrag nämnden fått av ägarsamrådet och värdkommunen Uppsala. Ägarsamrådet fattar beslut om inriktningen för

verksamheten och budgeten. Nämndens budget visar hur nämnden fördelar de ekonomiska resurser som den tilldelats av kommunerna.

I samband med att nämnden beslutar om sin verksamhetsplan och budget beslutar den även om sin plan för intern kontroll. Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget vid delårsuppföljningarna per april, per augusti och vid årsbokslutet.

KOMMUNFULLMÄKTIGES INRIKTNINGSMÅL

Inriktningsmål 1: Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Bedömning

Helt uppfyllt

Senaste kommentar (2020-12-31):

Genom att överförmyndarnämnden är en gemensam nämnd tillsammans med övriga kommuner i länet, har den en gemensam budget, prognos och utfall. Nämnden har en budget på drygt 37 miljoner kronor. Då ingår gemensamma kostnader och alla kommuners bidrag till gemensamma budgeten.

Periodens resultat per juli är ett överskott på 3,1 miljoner kronor, vilket är en avvikelse med 3,1 miljoner kronor högre än budgeterat för perioden. Överskottet beror främst på lägre kanslikostnader (löne- och verksamhetskostnader).

NÄMNDMÅL

Den gemensammaöverförmyndarnämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

En ekonomi i balans är en förutsättning för att överförmyndarnämnden ska kunna ge en likvärdig och rättssäker service till länets invånare. En god kontroll och styrning av verksamhet och ekonomi kräver vetskap om vilka behov kommunerna har inom nämndens ansvarsområde. Samtidigt är det nödvändigt med en god uppföljning som säkerställer att överförmyndarnämndens medel används på ett ansvarsfullt sätt och bidrar till en hållbar utveckling.

Nämnden arbetar ständigt för att säkerställa att kvinnor och män behandlas lika i myndighetsutövningen. Det ska vara en jämn fördelning av makt och inflytande, där kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva invånare och att forma villkoren för beslutsfattandet. Detta medför ett behov för nämnden att utreda såväl om det förekommer omotiverade skillnader mellan kvinnor och män som vad dessa i så fall beror på.

Ansvarig

██████████

Bedömning

Helt uppfyllt

Senaste kommentar (2020-12-31):

Nämnden har en ekonomi i balans och arbetar aktivt med jämställdhetsfrågor.

ÅTGÄRDER

Nämndens ekonomiska resultat

Förväntade effekter av åtgärderna:

En god och jämställd service till invånarna och en ekonomi i balans

Uppföljning:

Ägarsamråd och månadsrapporter

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Det har genomförts ett ägarsamråd under maj och ett under oktober 2020 där nämndens övergripande mål och ekonomi diskuterades med kommunstyrelseordförande i länets kommuner. Ekonomin rapporteras till nämnden varje månad.

Förvaltningen har en särskilt utsedd arbetsgrupp som arbetar med jämställdhetsintegrering i verksamheten.

Granskningar av årsräkningar ska vara påbörjade senast den 1 september årligen

Nämndens strategi för att nå målet Granskning av ställföreträdarnas årsräkningar utgör en viktig och omfattande del av nämndens tillsynsarbete. Årsräkningen är en sammanställning över huvudmannens ekonomi och i den redovisas hur ställföreträdaren har förvaltat huvudmannens medel och tillgångar under det gångna året. Utöver årsräkningen lämnar ställföreträdaren även en redogörelse över utfört arbete. Årsredovisningen används sedan som underlag för att beräkna ställföreträdarens arvode.

Enligt lag ska ställföreträdare före den 1 mars varje år lämna in sin årsredovisning till överförmyndaren. Nämndens mål är att förvaltningen senast den 1 september ska ha påbörjat granskning av samtliga årsräkningar, vilket innebär att under perioden januari till september utgör granskningen en stor del av förvaltningens arbetsuppgifter. En noggrann och effektiv granskning av årsräkningar gör att oegentligheter snabbt kan upptäckas och åtgärdas.

I granskningsarbetet ska det under året genomföras ett antal fördjupade granskningar, så kallade totalrevisioner. Dessa fördjupade granskningar innebär en mer ingående kontroll av underlag gällande ställföreträdarens redovisning. Arbetet med detta redovisas i enlighet med nämndens internkontrollplan för 2020.

Ansvarig	Bedömning
	Helt uppfyllt

Senaste kommentar (2020-12-31):

Granskningen av årsräkningar var färdigställd till 99,8 % den 1 september 2020. Alla årsräkningar var granskade var utgången av 2020.

Inriktningsmål 2: Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Senaste kommentar (2020-12-31):

Överförmyndarnämnden kan i sin verksamhet på olika sätt motverka så kallad välfärdsbrottslighet. I vår tillsyn får vi kännedom om olika omständigheter som vi kan underrätta berörd utbetalade myndighet om det finns misstanke om oegentligheter, detta i enlighet med Lag (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Nämnden har även valt att ändra sina rutiner när det gäller lämplighetsprövningen av nya gode män så att det ska uteslutas att god man på något sätt är jävig i förhållande till anordnandet av assistans. Vid tveksamheter i föreslagen ställföreträdares ojävighet bör vi alltid välja en utomstående ställföreträdare. I slutet av 2020 fastställdes även en särskild rutin för granskning av assistansersättning i den omfattning det är aktuellt i våra ärenden.

UPPDRAG

2.1 Stärk arbetet för att Uppsala ska vara en trygg plats med låg brottslighet med att förebygga social oro, öka tryggheten och bekämpa de kriminellas ekonomi i samverkan med polis (bland annat inom ramen för nya överenskommelsen), civilsamhället och andra myndigheter.

(Gäller alla förvaltningar och bolag. KLK har samordningsansvar) Uppdraget är tydligt. Med trygghet avses såväl faktisk trygghet som upplevd trygghet. Ökad tonvikt på samverkan i uppdraget.

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████ ██████████	2018-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Under slutet av 2019 och 2020 har assistans blivit en högaktuell fråga för förvaltningen att hantera då det uppdagats assistansbedrägerier i ett fåtal ärenden. Vid ett möte med riksdagsledamoten ██████████ där representanter från förvaltningen och nämndens ordförande deltog blev det tydligt att detta är en högaktuell fråga även nationellt. Nämnden har valt att ändra sina rutiner när det gäller lämplighetsprövningen av nya gode män så att det ska uteslutas att god man på något sätt är jävig i förhållande till anordnandet av assistans. Vid tveksamheter i föreslagen ställföreträdares ojävighet bör vi alltid välja en utomstående ställföreträdare. I slutet av 2020 fastställdes även en särskild rutin för granskning av assistansersättning i den omfattning det är aktuellt i våra ärenden.

ÅTGÄRDER

Åtgärder

Ändra rutiner för att motverka assistansbegdrägerier

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
[REDACTED] [REDACTED]	2020-08-20	2020-08-20	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Ny rutin för granskning av assistansersättning färdigställdes under slutet av 2020.

KVAR FRÅN 2019: Beakta näringslivsperspektivet i kommunala beslut.

(Gäller alla. KLK tar fram stödmaterial.)

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
[REDACTED] [REDACTED]	2019-01-01	2020-12-31	Ej startad

Senaste kommentar (2020-12-31):

Överförmyndarnämnden kan inte påverka denna fråga i någon större utsträckning då vi har en strikt lagstyrd verksamhet och inte jobbar mot näringslivet.

KVAR FRÅN 2019: Samordna upphandlingsarbetet rörande gaturummet i syfte att undvika onödiga grävarbeten.

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
[REDACTED] [REDACTED]	2019-01-01	2020-12-31	Ej startad

Senaste kommentar (2020-12-31):

Överförmyndarnämnden kan inte påverka denna fråga inom ordinarie verksamhet.

Inriktningsmål 3: Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Bedömning
Ej uppfyllt

Senaste kommentar (2020-12-31):

Överförmyndarnämnden kan inte påverka denna fråga inom ordinarie verksamhet.

Inriktningsmål 6: Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Bedömning

Ej uppfyllt

Senaste kommentar (2020-12-31):

Överförmyndarnämnden kan inte påverka denna fråga inom ordinarie verksamhet.

UPPDRAG

KVAR FRÅN 2019: Förbättra arbetsmiljön i kommunens förskolor och skolor genom att vidta ljuddämpande och stressreducerande åtgärder.

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████	2019-01-01	2019-12-31	Stoppad

Senaste kommentar (2020-12-31):

Överförmyndarnämnden kan inte påverka denna fråga inom ordinarie verksamhet.

Inriktningsmål 7: Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Senaste kommentar (2020-12-31):

Nämnden tillhandahåller gode män och förvaltare till de som har behov av hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom och sörja för sin person. En ställföreträdare är för nämndens målgrupp en möjlighet att leva ett oberoende liv med rätt insatser och stöd.

Överförmyndarnämnden arbetar därför för att ha tillräckligt med ställföreträdarna som kan förordnas i dessa uppdrag. Detta gör vi bland annat genom att erbjuda alla nya ställföreträdare ett matchat första uppdrag. Vi jobbar även löpande med rekrytering av nya ställföreträdare genom fysiska och digitala rekryteringsträffar. Vi annonserar även i tidningar och sociala medier. Varje år genomförs också en riktad rekryteringsinsats beroende på vilken målgrupp vi vill nå.

NÄMNDMÅL

Den gemensamma överförmyndarnämnden ska ha tillräckligt med ställföreträdare

Det är viktigt att de av Uppsala läns invånare som behöver stöd i form av en god man eller förvaltare ska kunna känna både trygghet och frihet med detta. Därför ska överförmyndarnämnden alltid arbeta så att det finns tillräckligt med ställföreträdare att föreslå till tingsrätten. "Tillräckligt med ställföreträdare" innebär att det behövs ett årligt tillskott av ungefär 80 stycken nya ställföreträdare. Överförmyndarnämnden ska alltid arbeta för en jämställd tillsättning och rekrytering av ställföreträdare utan omotiverade skillnader mellan kvinnor och män.

Överförmyndarnämnden står inför utmaningen att ställföreträdarna blir äldre samtidigt som det är svårt att rekrytera nya ställföreträdare. Det är därför viktigt att de genomförda rekryteringsinsatserna utvärderas i syfte att kunna förbättra och effektivisera rekryteringen av nya ställföreträdare. Förvaltningen ska kunna erbjuda varje ny god man ett enkelt uppdrag, för att på så sätt få in fler ställföreträdare i verksamheten. För att nå rekryteringsmålen, på såväl kort som lång sikt, ska överförmyndarförvaltningen fortsätta med utvecklingsarbetet gällande rekrytering av ställföreträdare.

Ansvarig	Bedömning
[REDACTED]	I hög grad uppfyllt

Senaste kommentar (2020-12-31):

Förvaltningen har genomfört 21 rekryteringsträffar under 2020. Majoriteten av dessa har genomförts digitalt pga situationen med Covid-19. Under 2020 rekryterades 84 nya ställföreträdare (mål 80).

ÅTGÄRDER

Rekrytering av ställföreträdare

Förväntade effekter av åtgärderna:

Det finns fler möjliga ställföreträdare att matcha mot huvudmännen

Uppföljning:

Antal rekryterade ställföreträdare.

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
[REDACTED]	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Förvaltningen har genomfört 21 rekryteringsträffar under 2020. Majoriteten av dessa har genomförts digitalt pga situationen med Covid-19. Under 2020 rekryterades 84 nya ställföreträdare (mål 80).

Alla nya gode män ska erbjudas ett enkelt första uppdrag

Förväntade effekter av åtgärderna

Få in fler gode män i verksamheten

Uppföljning

Antal gode män som fått ett första uppdrag

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████ ██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Nämnden har fortsatt arbetet med att erbjuda nya ställföreträdare enklare uppdrag.

12 rekryteringsträffar i Uppsala och 2 rekryteringsträffar i samverkanskommunerna, extra rekryteringsinsats under hösten

Förväntade effekter av åtgärden

Rekrytering av nya ställföreträdare

Uppföljning

Statistik till nämnd

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████ ██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Rekryteringsträffarna har inte kunnat hållas på plats i kommunerna pga situationen med Covid-19. Förvaltningen har istället erbjudit digitala rekryteringsträffar vid flera tillfällen.

Utvärdera genomförda rekryteringsträffar

Förväntade effekter av åtgärden:

Skapa möjlighet till förbättring och utveckling av rekryteringsträffarna

Uppföljning

Redovisning av utvärdering

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

I vanliga fall brukar förvaltningen genomföra en frivillig enkät från deltagarna efter en genomförd rekryteringsträff. På grund av Covid-19 har vi inte kunnat hålla träffarna på plats utan vi har genomfört dem digitalt. Därav har utvärderingsmomentet inte varit aktuellt under större delen av 2020.

Riktad rekrytering av ställföreträdare

Förväntade effekter av åtgärden

Tillvarata huvudmannens önskemål i högre grad

Uppföljning

Redovisning av extra rekryteringsinsats

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Enligt överförmyndarnämndens verksamhetsplan för 2020 ska förvaltningen anordna minst en extra rekryteringsinsats under hösten. Planen var att likt föregående höst genomföra två mindre extra rekryteringsinsatser under hösten, en insats med fokus på synlighet och att dela ut material på en plats med stor genomströmning av människor så som Gränby köpcentrum eller Resecentrum detta skulle sedan paras med en rekryteringsinsats med syfte att rekrytera personer som tidigare haft eller för närvarande har uppdrag som god man för ensamkommande barn till att ta också vuxenärenden enligt 11 kap. föräldrabalken. Med anledning av pandemin så bedömdes den första insatsen som olämplig och man kom därför att lägga allt fokus på en uppskalad rekryteringsinsats riktad till gode män för ensamkommande. Förvaltningen har således under hösten gjort en extra insats med syfte att rekrytera fler gode män och förvaltare enligt 11 kap. 4-7 § föräldrabalken.

Rekryteringsgruppen har under hösten genomfört en extra insats genom att i likhet med föregående år försöka intressera gode män för ensamkommande barn att även åta sig uppdrag som gode män för vuxna, enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken. Resultatet från föregående år insats indikerade att det var en mer lämplig strategi att rekrytera nya ställföreträdare via telefon än via e-post, varvid kontakt per telefon blev den huvudsakliga arbetsmetoden efter att ett initialt mejlutskick gjorts. Inledningsvis togs en lista om 111 lämpliga ställföreträdare fram av gruppen som sedan fick inventeras och vissa namn plockades bort exempelvis om en ställföreträdare var bedömd som olämplig. Efter denna genomgång så skickades ett informationsmejl ut till 107 gode män för ensamkommande barn som fanns registrerade både med befintliga och avslutade uppdrag. Efter denna initiala intressekoll ringde medarbetare runt till de ställföreträdare som inte avhört och informerades om möjligheten att åta sig uppdrag som god man för vuxna. Av dessa 107 så visade 20 ställföreträdare sitt intresse och har/skall delta vid en av våra informationsträffar. Detta är i absoluta tal ett större antal ställföreträdare än vid motsvarande insats föregående år då ett femtiotal ställföreträdare som alla hade aktiva uppdrag som god man för ensamkommande kontaktades och 14 visade sitt intresse. Skillnaden i nivå av intresse per capita är svår att dra slutsatser av men flertalet ställföreträdare som kontaktades men som avböjde refererade till omvärldsläget och pågående pandemi. Skillnader mellan intresse för uppdrag kan möjligen också härledas till att föregående år insats tog sikte enbart på ställföreträdare med aktiva uppdrag.

Jämställd rekrytering av ställföreträdare

Förväntade effekter av åtgärden

Synliggöra eventuellt behov av riktade rekryteringsinsatser

Uppföljning

Könsuppdelad statistik

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████	2020-01-24	2020-01-24	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Förvaltningen har under 2020 noterat att vi rekryterar fler kvinnor än män i större utsträckning än tidigare. Vi har rekryterat 84 nya ställföreträdare under 2020 varav 51 kvinnor och 33 män. Statistiken ska hanteras och utvärderas av en särskild arbetsgrupp för jämställdhetsfrågor under 2021.

Den gemensamma överförmyndarnämndens servicenivåer ska upprätthållas

Nämndens strategi för att nå målet Överförmyndarnämndens servicenivåer syftar till att garantera att enskilda inte lider rättsförluster och att invånarna möts av en likvärdig och rättssäker service. En del av detta innebär att ärenden hanteras inom rimlig tid och att misskötsamhet hos en ställföreträdare upptäcks och hanteras snabbt och effektivt. Överförmyndarnämnden

har beslutat om handläggningstider för olika typer av ärenden som förvaltningen har att följa. Uppföljning av detta sker i enlighet med den beslutade internkontrollplanen.

Nämndens tillsyn över ställföreträdarens utförda uppdrag syftar till att säkerställa att ställföreträdaren bevakar och tillgodoser huvudmannens personliga intressen i olika avseenden. Medel och tillgångar ska användas så att huvudmannen har en så bra livskvalitet som möjligt. Därför genomför förvaltningen varje år en fördjupad kontroll av 200 slumpmässigt utvalda ärenden, där exempelvis huvudmannens boende, kontaktperson, dagverksamhet, ledsagare eller boendestöd kontaktas för att svara på ett antal förutbestämda frågor. När den fördjupade granskningen är genomförd sammanställs resultatet i en rapport.

När invånare och andra aktörer kommer i kontakt med nämnden ska servicen vara god och begriplig. Ett nytt ärendehanteringssystem kommer ses över i syfte att förenkla och förbättra handläggningen av ärenden och skapa en snabbare service. Servicnivån ska även präglas av ett jämställdhetsperspektiv, vilket innebär att servicen ska vara lika oavsett kön och ursprung. Förvaltningen kommer att fortsätta sitt arbete med att se över brevmallar och informationsmaterial utifrån ett klarspråksperspektiv. En tillgänglig och begriplig kommunikation, där olika aktörer förstår vad förvaltningen eller nämnden skriver, är viktigt för att den enskilde ska ha det bra och få sina rättigheter tillgodosedda.

Ansvarig	Bedömning
██████████	I hög grad uppfyllt

Senaste kommentar (2020-12-31):

Stickprover görs av flera av servicenivåerna i samband med uppföljning av interkontrollplanen. I de allra flesta fall håller nämnden sina beslutade servicenivåer.

ÅTGÄRDER

Bevakning av att servicenivåerna upprätthålls

Förväntade effekter av åtgärderna:

God och rättssäker service.

Uppföljning:

Kontroll av uppsatta indikatorer.

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Förvaltningen arbetar löpande med internkontroll kvartalsvis och uppföljning av denna. Varje månad redovisas antal mottagna telefonsamtal till nämnden vilket visar på förvaltningens tillgänglighet för målgruppen. Förvaltningen har också genomfört 6 st fortbildningstillfällen (handläggareträffar) internt

under 6 2020 i syfte att medarbetarna ska ha den kompetens som krävs i särskilt komplexa eller vanligt förekommande ärenden.

Andel övriga tillståndsärenden som behandlas inom fem till tio arbetsdagar

Förväntade effekter av åtgärden

En rättssäker och jämställd service till kommuninvånarna

Uppföljning

Vid uppföljning av internkontrollplan

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
[REDACTED]	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Kontrolleras genom stickprover i 10 olika tillståndsärenden kvartalsvis inom ramen för internkontrollplanen.

Nämndledamöter och medarbetare på förvaltningen ska få gå en grundutbildning i jämställdhet

Förväntade effekter av åtgärden

Ökad kunskap och medvetenhet om jämställdhetsarbete för att garantera en likvärdig service och kvalitet i myndighetsutövningen

Uppföljning

Nämndledamöter och medarbetare på förvaltningen har deltagit i utbildningen

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
[REDACTED]	2020-01-01	2020-12-31	Påbörjad

Senaste kommentar (2020-12-31):

Förvaltningen medarbetare har fått en utbildning i jämlikhet 2020 och har även tidigare år fått en utbildning i jämställdhet. Nämndens ledamöter ska utbildas i jämställdhet under våren 2021.

Andel klagomål där utredning påbörjats inom fem arbetsdagar

Förväntade effekter av åtgärden

En rättssäker och jämställd service till kommuninvånarna

Uppföljning

Vid uppföljning av internkontrollplan

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
----------	------------	-----------	--------

██████████ ██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar
--------------------------	------------	------------	------

Senaste kommentar (2020-12-31):

Kontrolleras genom stickprover i 5 olika klagomålsärenden kvartalsvis inom ramen för internkontrollplanen.

Se över förvaltningens informationsmaterial utifrån ett jämställdhetsperspektiv

Förväntade effekter av åtgärden

Könsneutralt material som är inkluderande och som har ett språk som är enkelt att förstå (klarspråk)

Uppföljning

Andelen informationsmaterial som innehåller ett inkluderande och könsneutralt språk

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████ ██████████	2020-01-01	2020-12-31	Ej startad

Senaste kommentar (2020-12-31):

Förvaltningen arbetar årligen sedan två år tillbaka med klarspråk i mallar och blanketter. Ett särskilt jämställdhetsperspektiv ska inkorporeras i arbetet.

Genomföra fördjupad granskning avseende "sörja för person" och "bevaka rätt"

Förväntade effekter av åtgärden

Säkerhetsställa att den som har god man eller förvaltare har så bra livskvalitet som möjligt

Uppföljning

Sammanställning av den genomföra fördjupade granskningen i form av en rapport

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████ ██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

En fördjupad kontroll av sörja för person och bevaka rätt är genomförd under hösten 2020. Överförmyndarförvaltningen har genomfört en utökad kontroll kring sörja för person avseende 348 slumpvis utvalda ärenden.

Ställföreträdare ska erbjudas nödvändig utbildning och kompetensutveckling

Nämndens strategi för att nå målet

I dagsläget har överförmyndare ingen skyldighet att vägleda ställföreträdare i sina uppdrag. Det finns däremot sedan 2015 ett krav på att överförmyndarna ska erbjuda ställföreträdare utbildning. Nämnden har tidigare upphandlat utbildningsverksamheten från Föreningen för god man och förvaltare, GMF Uppsala, men under 2020 kommer utbildning för nya ställföreträdare att genomföras i egen regi av förvaltningen. Om ställföreträdare redan från början får kännedom om sina rättigheter, skyldigheter och uppdragets innebörd, ger det bättre förutsättningar för att uppdragen utförs på ett korrekt sätt.

Det är inget krav att ställföreträdare ska genomgå en utbildning, varför många väljer att enbart skriva förvaltningens kunskapstest. Nämnden har därför valt att anordna en föreläsning som i två omgångar behandlar aktuella ämnen och som ger ställföreträdare möjlighet att träffa andra ställföreträdare. Att erbjuda kompetensutveckling till redan utsedda ställföreträdare skapar bättre förutsättningar för att uppdragen utförs med hög kvalitet. Det i sin tur minskar risken för att huvudmän lider rättsliga eller ekonomiska förluster.

Ansvarig	Bedömning
██████████	Delvis uppfyllt

ÅTGÄRDER

Utbildning för nya ställföreträdare

Förväntade effekter av åtgärden

Bättre förutsättningar för ställföreträdarna att utföra sina uppdrag på ett korrekt sätt

Uppföljning

Återrapportera att insatserna utförts, utvärdera insatserna, eventuellt justera mängden tillfällen.

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Utbildningen för ställföreträdare i egen regi har genomförts digitalt under hösten 2020.

Information- och utbildningsinsatser riktad mot boendepersonal, biståndshandläggare och kuratorer

Förväntade effekter av åtgärden

Viktiga samverkanspartners ökar sin kunskap och kompetens om nämndens verksamhet, ger en smidigare handläggning

Uppföljning

Antalet genomförda utbildningsinsatser, statistik till nämnd.

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Informationsinsatser har genomförts vid 5 tillfällen under hösten 2020.

Genomföra storföreläsningar under november månad

Förväntade effekter av åtgärden

Ställföreträdarna ges möjlighet att kompetensutvecklas i sitt uppdrag, ökar rättssäkerheten.

Uppföljning

Åtterrapporera att insatserna utförts

Utvärdera föreläsningarna

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████ ██████████	2020-01-01	2020-12-31	Stoppad

Senaste kommentar (2020-12-31):

Storföreläsningar har inte varit lämpligt att genomföra under 2020 pga pandemin.

UPPDRAG

7.2 Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven. (ÄLN, OSN, SCN, och ÖFN)

Tidigare 7.3

(Gäller ÄLF, OMF, SCF och ÖVF) Stärka egenmakten och inflytandet hos brukare genom att stödja, träna och stimulera brukarens intresse för att uttrycka och föra fram sina behov och önskemål.

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

För att detta skall kunna uppfyllas är rekrytering väldigt viktigt så att det finns ett brett urval av ställföreträdare med olika kompetenser att matcha mot de medborgare som behöver hjälp. Förvaltningen har en arbetsgrupp för rekrytering och arbetar kontinuerligt med att utveckla arbetet med rekrytering av nya ställföreträdare.

ÅTGÄRDER

Åtgärder

Ge vår målgrupp möjlighet att yttra sig i de fall det är möjligt

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████ ██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Vid åtgärder av större vikt samt vid åtgärder som kräver samtycke enligt lag inhämtar vi alltid den enskildes inställning om denne enligt läkarintyg bedöms förstå vad saken gäller.

Inriktningsmål 9: Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Senaste kommentar (2020-12-31):

Förvaltningen arbetar teambaserat enligt Susan Wheelans metod om effektiva team. Omorganisationen till ett teambaserat arbetssätt genomfördes i slutet av 2017 och sedan dess har förvaltning måluppfyllnad och trivsel ökat markant. Det syns i medarbetarundersökningen att arbetet gett resultat.

NÄMNDMÅL

Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv

Chefer och medarbetare ska uppmuntras till en hälsosam livsstil. Kommunens arbetsmiljöarbete ska i första hand vara hälsofrämjande och förebyggande. Antalet medarbetare med upprepade korttidssjukfrånvaro ska minska. Systematik och väl fungerande rutiner är en garant för att kommunen ska kunna säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö för alla chefer och medarbetare. God organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö utvecklas genom en löpande dialog mellan chefer och medarbetare. Alla medarbetare är medledare när det kommer till sin egen arbetsmiljö och arbetssituation. Medledarskap står för det ansvar för arbetsmiljö och arbetssituation som varje medarbetare, oavsett roll, har.

Nämnder och förvaltningar ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och arbetsmiljöarbetet i verksamheten, och säkerställa att en returnering av arbetsmiljöuppgifter kan hanteras på ett bra sätt. Kommunstyrelsen har en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö. Därför kommer kommunstyrelsen särskilt följa upprepade korttidssjukfrånvaro, hållbart medarbetarengagemang samt arbetsskador på kommunövergripande nivå under perioden.

Ansvarig	Bedömning
██████████	I hög grad uppfyllt

ÅTGÄRDER

Öka kunskap om systematiskt arbetsmiljöarbete

Förväntade effekter av åtgärden

Rutiner följs och säkrar arbetsmiljö

Uppföljning

Årlig uppföljning

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████ ██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Dialog mellan chef och fackliga företrädare samt skyddsombud regelbundet.

Bevara låg korttidssjukfrånvaron genom tidiga aktiviteter

Förväntade effekter av åtgärden

Förebygga ökad sjukfrånvaro

Uppföljning

Sjukfrånvaro

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
[REDACTED]	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Sjukfrånvaron bevakas löpande och vid behov bokas "omtankesamtal".

Löpande dialog under året mellan chef och medarbetare om mål, uppdrag och arbetssituation

Förväntade effekter av uppföljningen

Förbättrade förutsättningar för väl fungerande verksamhet med hög grad av ansvarstagande, engagemang och frisknärvaro

Uppföljning

Medarbetarundersökning

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
[REDACTED]	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Medarbetardialog gällande mål, uppdrag och arbetssituation. Särskild fokus på distansarbetet under 2020.

Fortsätta arbetet med ett temabaserat arbetssätt

Förväntade effekter av åtgärden

Förbättrade förutsättningar att omfördela resurser och nå mål

Uppföljning

GDQ-mätning

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
[REDACTED]	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Förvaltningen fortsätter att arbeta teambaserat för att lättare uppfylla mål och kunna omfördela resurser vid behov.

Löpande utbildning av medarbetarna

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████ ██████████	2020-08-06	2020-08-06	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Förvaltningen håller utbildning i aktuella frågor (omvärldsbevakning, rutinändringar, särskilt svåra ärenden m.m.) för medarbetarna i egen regi med tre tillfällen per halvår.

Överförmyndarförvaltningen skall vara en attraktiv arbetsplats

Chef och medarbetare ska uppmuntras till en hälsosam livsstil. Arbetsmiljöarbete ska i första hand vara hälsofrämjande och förebyggande. Antalet medarbetare med upprepad korttidssjukfrånvaro ska minska (indikator 1).

Dialog mellan chef och medarbetare om mål, förutsättningar och utveckling. God organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö utvecklas bäst i regelbunden dialog mellan chef och medarbetare. Alla medarbetare är medledare när det kommer till sin egen arbetsmiljö och arbetssituation. Medledarskap står för det ansvar för arbetsmiljö och arbetssituation som varje medarbetare, oavsett roll, har.

Den enskilde medarbetaren behöver veta vilka förväntningar som ställs på hen när det gäller ansvarstagande och prestation, både mot mål och i verksamhetsutveckling. Detta måste i sin tur bindas upp mot gruppens gemensamma mål. Ledarskapet tydliggör medarbetarens uppdrag och ansvar, med tydliga mål som är framtagna i delaktighet med medarbetaren så att förutsättningar finns att nå överenskommen prestation och engagera sig aktivt i verksamhetens utveckling (indikator 2).

Det är i dessa samtal som arbetsmiljömässiga förutsättningar ska adresseras – på individ- och gruppnivå. Chefens uppgift är att säkerställa att rätt förutsättningar finns för individ och grupp, så att de kan leva upp till överenskommelser och förväntningar. God organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö utvecklas genom en löpande dialog mellan chef och medarbetare. Arbetsmiljöarbetet ska förskjutas från reagerande till hälsofrämjande och förebyggande åtgärder (indikator 3).

Ansvarig	Bedömning
██████████	Ej utvärderad

NÄMNDINDIKATORER

Titel	Utfall	Mål 2020	Utfall 2020-aug	Bedömning
Korttidssjukfrånvaro				Inget värde angivet

Senaste kommentar (2020-12-31):

Korttidsfrånvaron låg i december 2020 på 3,87%.

Hållbart medarbetarengagemang (HME), totalindex.				Inget värde angivet
--	--	--	--	---------------------

Senaste kommentar (2020-12-31):

Totalindex på Medarbetarundersökningen var 81% 2020.

Andel avslutade arbetsskador och tillbud				Inget värde angivet
--	--	--	--	---------------------

i förhållande till antal anmälda.				
-----------------------------------	--	--	--	--

Senaste kommentar (2020-12-31):

Skador och tillbud rapporteras i KIA enligt rutin. Under 2020 har det förekommit 2 arbetsskador kopplade till ergonomi vid hemarbete.

En större andel av nämndens verksamhet skall hanteras digitalt

Den ökade användningen av digital teknik runt om i samhället skapar såväl möjligheter som utmaningar för framtidens välfärd. Digitala funktioner kan bidra till att göra verksamheten både mer effektiv och mer rättssäker. Samtidigt medför digitaliseringen ökade förväntningar på vad den offentliga sektorn kan erbjuda i form av lättillgängliga tjänster, något som naturligtvis får till följd att medborgare och andra aktörer ställer högre krav. Möjligheten att erbjuda digitala tjänster är ett viktigt led i nämndens utvecklingsarbete för att kunna möta invånarnas behov och intressen och för att i framtiden kunna tillhandahålla en högkvalitativ och rättssäker verksamhet.

En effektiv informationsförvaltning är en förutsättning för att möta dessa krav och förväntningar. Informationsförvaltning kräver ett helhetsgrepp på informationshanteringen, från det att information skapas tills den arkiveras och återanvänds. Överförmyndarförvaltningen har därför i samarbete med stadsarkivet påbörjat arbetet med att ta fram en ny informationshanteringsplan. Den nya informationshanteringsplanen skapar förutsättningar för en säker, effektiv och långsiktig informationsförsörjning.

E-Wärna har givit ställföreträdare möjligheten att lämna in redogörelser gällande ensamkommande barn digitalt. Under 2019 redovisades 63 procent av dessa redogörelser digitalt. Nämnden har som mål att öka användningen av de digitala tjänsterna och förhoppningen är att det under 2020 ska kunna erbjudas möjligheten att lämna in även sluträkning och årsräkning digitalt. Inför att nämndens ska uppdatera sitt ärendehanteringssystem har förvaltningen påbörjat utvärdering av två olika leverantörers system. Det ena systemet är Wärna GO, en uppdaterad version av förvaltningens nuvarande ärendehanteringssystemet Wärna, och det andra är Provisum, ett system som ett tiotal andra överförmyndare använder idag. Målet är att nämnden ska kunna fatta ett beslut att gå vidare med ett av de två ärendehanteringssystemen under 2020, för att på så sätt kunna möjliggöra en fortsatt ytterligare digitalisering av verksamheten.

Ansvarig	Bedömning
██████████	Delvis uppfyllt

ÅTGÄRDER

Utvärdering av verksamhetssystemen Wärna GO och Provisum

Förväntade effekter av åtgärden

Bättre service till invånare och övriga aktörer

Uppföljning

Beslut att gå vidare med ett nytt verksamhetssystem

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Förvaltningen har valt att uppgradera verksamhetssystemet Wärna GO under hösten 2020.

Utveckla möjligheterna att kunna erbjuda ställföreträdarna digital inlämning av redovisning

Förväntade effekter av åtgärden

Smidigare och mer invånarvänlig verksamhet

Uppföljning

Andel av ställföreträdarna som lämnar in sin redovisning digitalt

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Digital inlämning erbjuds sedan 1 januari 2020 och utvecklas löpande.

Att uppdatera nuvarande bevarande gallringsplan till en informationshanteringsplan för att säkerställa en korrekt hantering av förvaltningens information

Förväntade effekter av åtgärden

En rättssäker hantering av förvaltningens information

Uppföljning

Anta en färdig informationshanteringsplan

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████	2020-01-01	2020-12-31	Försenad

Senaste kommentar (2020-12-31):

Arbetet med informationshanteringsplanen pågick under större delen av 2020. På grund av sjukskrivningar har arbetet pausats tillfälligt och det pågår en upphandling i dagsläget för att kunna ta in en konsult som färdigställer informationshanteringsplanen under 2021.

UPPDRAG

9.5 Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön.

Tidigare 9.6: (Gäller alla förvaltningar och bolag) Gäller framförallt arbetsmiljöfrågor.

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Genomgång av lön, roller och uppdrag i förhållande till kön i samråd med HR-ledningsstöd.

ÅTGÄRDER

I samband med löneöversynsarbetet kartlägga att det inte föreligger strukturella löneskillnader på grund av kön

Förväntade effekter av åtgärden

Jämställda löner

Uppföljning

Följa upp att centralt beslutade processer för löneöversyn och rekrytering efterlevs

Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status
[REDACTED]	2020-01-01	2020-12-31	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Genomgång av löner i samråd med HR-ledningsstöd.

UPPDRAG VID SIDAN AV VERKSAMHETSPLANEN

Bilagor för rapportering till kommunstyrelsen

Här lägger du in nämndens bilagor vid delårsuppföljningarna och vid årsbokslutet. Se rutinen på Insidan under Kommungemensamt/Ekonomi och budget/Rapportering vilka bilagor som ska rapporteras.

Ansvarig	Status
[REDACTED]	Klar

Senaste kommentar (2019-08-31):

ÖFN:s ekonomiska utfall per augusti.

att uppdra åt samtliga nämnder och bolagsstyrelser att arbeta fram egna ledningsplaner inför och vid allvarliga störningar i enlighet med rutin för detta

Beslutsunkten ingick i ärendet *Ledningsplan inför och vid allvarlig störning* (KSN-2017-2895), § 254 vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-11-06-07. Observera att uppdraget har kopplingar till det kommungemensamma uppdraget *Stärka krisberedskapen i kommunens alla verksamheter* som ligger under inriktningsmål 2.

Ansvarig	Status
[REDACTED]	Klar

Senaste kommentar (2020-12-31):

Förvaltningen har en ledningsplan för allvarlig störning.

Särskilda frågor om synpunktshantering

Rapporteras vid helårsuppföljningen. Frågorna besvaras genom att lämna en kommentar i fliken Rapportering i frågan.

Ansvarig	Status
██████████	Klar

Titel	Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status	Färdiggrad
Har nämnden/styrelsen en systematisk hantering av synpunkter?	██████████ ██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar	100%

Senaste kommentar (2020-12-31):

Nämnden har en utarbetat rutin för att ta emot klagomål och synpunkter i individärenden sedan många år tillbaka. Allmänna synpunkter som inte är hänförliga till ett specifikt ärende hanteras efter vilken karaktär synpunkten har och bedöms från fall till fall, här finns ingen rutin. Det är ovanligt att nämnden får synpunkter som inte är hänförliga till ett visst ärende.

Hur många synpunkter har kommit in på den verksamhet nämnden/styrelsen ansvarar för under 2020?	██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar	100%
---	------------	------------	------------	------	------

Senaste kommentar (2020-12-31):

Nämndens verksamhetssystem har inget bra system för att sortera ut detta.

Vilka förbättringsområden har, utifrån dessa synpunkter, identifierats i den verksamhet nämnden/styrelsen ansvarar för?	██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar	100%
---	------------	------------	------------	------	------

Senaste kommentar (2020-12-31):

Det går inte heller att få fram eftersom vi inte kan titta på alla ärenden och synpunkter tillsammans utan bara ärende för ärende.

Vilka förändringar har, utifrån dessa synpunkter, genomförts eller planeras i den verksamhet nämnden/styrelsen ansvarar för?	██████████	2020-01-01	2020-12-31	Klar	100%
--	------------	------------	------------	------	------

Senaste kommentar (2020-12-31):

Det finns ett kontinuerligt förbättringsarbete med förbättringslogg och uppdatering av rutiner och arbetssätt på förvaltningen.

Särskilda frågor om coronaviruset Covid-19

Frågorna avser uppföljningen per mars/april 2020. Besvara frågorna genom att skriva i kommentarsfältet i filen *Rapportering* i respektive fråga.

Ansvarig	Status
██████████	Påbörjad

Titel	Ansvarig	Startdatum	Slutdatum	Status	Färdiggrad
1. Beskriv kortfattat hur verksamheten har påverkats av spridningen av covid-19. Vilka är de största konsekvenserna för (a) verksamhet, (b) personal, (c) ekonomi?	██████████ ██████████	2020-03-20	2020-12-31	Klar	100%

Senaste kommentar (2020-12-31):

Vilka är de största konsekvenserna om det allvarliga läget med anledning av spridningen av covid-19 fortsätter till nästa kvartal (t o m juni) för (a) verksamhet, (b) personal, (c) ekonomi?

a) Verksamheten - Personer som har god man och förvaltare är en utsatt grupp deras psykiska mående påverkas negativt. Behovet av god man och förvaltare kan också öka, det är dock inte så idag. Det har varit en ökning av behov av god man och förvaltare och den trenden fortsätter men den har inte ökat ytterligare med anledning av Covid-19. Nämnden bevakar en eventuell ärendeökning till följd av ökad arbetslöshet, sämre ekonomiska förutsättningar och psykisk ohälsa som kan öka pga situationen med Covid-19.

b) Förvaltningen arbetar i dagsläget delvis hemifrån. På grund av sekretess och stor del analogt material finns inte möjlighet till hemarbete på heltid. Det finns en förståelse för varför hemarbete är nödvändigt hos många medarbetare men samtidigt ett tryck på att få komma tillbaka till arbetsplatsen. Detta eftersom det upplevs mer omständligt att arbeta hemifrån.

c) Det har inte varit någon större påverkan på ekonomin under 2020. Förvaltningen bevakar att situation med hemarbete kan upplevas som övermäktig för medarbetarna vilket kan leda till sjukskrivningar.

Rekrytering och introduktion är tidskrävande och kostsamt och därav arbetar vi med förebyggande insatser i hög grad.

2. Vilka åtgärder vidtog nämnden/bolagsstyrelsen för att hantera (minska) konsekvenserna av covid-19 på verksamheten?	██████████ ██████████	2020-03-20	2020-12-31	Klar	100%
---	--------------------------	------------	------------	------	------

Senaste kommentar (2020-12-31):

Har eller planerar nämnden/bolagsstyrelsen att vidta några åtgärder för att hantera avvikelserna samt minska konsekvenserna av covid-19 på verksamheten?

Förvaltningen införde hemarbete på deltid för att hantera situationen. Det har gjort att sjukfrånvaron blivit betydligt lägre än när vi hade medarbetare på plats precis i början av pandemin. Hemarbete minskar också medarbetarnas behov av att nyttja kollektivtrafiken för att ta sig till arbetet. Förvaltningen har i samråd med IT-avdelningen ordnat med utrustning för hemarbete för medarbetarna.

Kommunfullmäktige i alla kommuner i Uppsala län har beslutat att tillåta beslut på distans i den gemensamma Överförmyndarnämnden. Nämndsammanträdena hålls idag med ordförande, föredragande, nämndsekreterare och enstaka ledamöter på plats. Övriga deltar på distans och nämnden har därför ett nytt arbetssätt för att anonymisera ärenden som hanteras via Teams..

§ 5
Dnr 2021/5

Årsredovisning 2020

Beslut

IT-nämnden beslutar

att godkänna årsredovisningen för IT-nämnden år 2020, samt

att överlämna den till respektive samverkande kommun.

Sammanfattning av ärendet

IT-nämnden redovisar ett resultat för år 2020 om 1106 tkr.

Beslutsmotivering

Avvikelsen för år 2020 är +1106 tkr. Resultatet för IT-nämnden år 2020 är på totalen godkänd. Digitaliseringen i sig driver kostnader då fler system uppgraderas medans äldre versioner hålls kvar i drift för att använda som ”tittskåp”. Förbrukningskostnaderna ökar via licensrevisioner från Microsoft samt att den ålderstigna kopiatorparken har haft skenande servicekostnader i två av kommunerna.

Årets chefsenkät visar totalt sett på ett fortsatt högt förtroende för IT-Centrum, något som även uttrycktes på IT-nämndens ägarsamråd av de fem kommunalråden, dock föranleder chefsenkäten ett antal åtgärder, bl.a. att en ny version av IT-Centrums websida arbetas fram.

Medarbetarna på IT-Centrum har haft ett ansträngande år då antalet ärenden ökat med ca 30% och efterfrågan på digitala lösningar eskalerat i snabb takt. Flera tunga infrastruktur-projekt drivs av IT-Centrum för att etablera en *gemensam digital infrastruktur*.

Distansarbetet är det nya normala och påverkar både nutid och framtid för vår verksamhet och de miljömål som ligger i Agenda 2030. Kommande rekryteringar till våra organisationer tar för givet att vi reducerar kvadratmeter och koloxid-förbrukningen i de svenska kommunerna med hjälp av digitala lösningar.

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande
- Årsredovisning 2020 IT-nämnden
- KA-rapporter från respektive samverkande kommun 2021-02-22
- Årsrapport 2020 DSG

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Beslutet skickas till

- Kommunfullmäktige Tierps kommun
- Östhammars kommun
- Älvkarleby kommun
- Heby kommun
- Knivsta kommun
- Förvaltningschef IT

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Årsredovisning 2020

IT-nämnden

2021-02-22

Innehållsförteckning

IT-nämnd.....	3
Verksamhetsidé	3
Övergripande inriktningsmål:	3
Uppdrag och uppgifter:.....	3
Drifrapport.....	4
Investeringsrapport.....	4
Analys och kommentar till utfall 2020.....	5
Utfall hela 2020 jämfört med prognosen i delårsrapporten.....	5
Året som gått	6
IT-förvaltningen.....	6
Kund	6
Medarbetare	7
Pågående projekt.....	7
Uppföljning särskilda uppdrag 2020	8
Framtidsbedömning – Digital samverkan	8
Digital mjukvarubaserad infrastruktur.....	8
5-2-metoden?	9
Distansarbetet	9
Vårt ”närområde”	10
Generell verksamhetsstatistik.....	11
Referenser.....	16
Bilagor:.....	16

IT-nämnd

Verksamhetsidé

Nämndens ansvarsområde är övergripande IT-strategiska och IT-taktiska frågor samt IT-operativa insatser för kommunerna enligt de definitioner och beslut som tas av nämnden. Nämnden ska arbeta för att möjliggöra för kommunerna att arbeta i en samverkanskultur för att få mer effektiva lösningar för såväl kärnverksamheterna som IT-verksamheten. Nämndens ansvar är även att medverka i de fem kommunernas digitala utvecklingsarbete samt stödja samordning av verksamhetsutvecklingsinsatser som är IT-relaterade. Nämnden ska sträva efter att arbeta i en samverkans- och samförståndskultur.

Övergripande inriktningsmål:

Nämnden ska även verka för att kontinuerligt effektivisera IT-verksamheten för att kunna leverera IT-tjänster till förvaltningarna till överenskomna servicenivåer. Uppdraget innefattar även att ge överenskommet stöd för IT-relaterade verksamhets- och utvecklingsfrågor.

Uppdrag och uppgifter:

Den gemensamma nämnden ansvarar för:

- strategisk och taktisk utveckling av IT-relaterade områden
- support/helpdesk av IT-relaterade områden
- IT-drift av den centrala servermiljön för kommunerna
- att leda en referensgrupp för inköp och logistik av gemensamma IT-produkter och IT-tjänster
- hantering av telefonifunktionen enligt separata överenskommelser med varje kommun
- inventarieadministration för IT-relaterade produkter, samt motsvarande stöd för
- inventarieadministration av förvaltningarnas verksamhetskritiska IT-system
- förvaltningarnas kommunikationsnät
- avtal som är en förutsättning för nämndens ansvarsområden

Dessutom har nämnden i uppdrag att vara stöd:

- i kommunernas digitala utveckling / digitala transformation
- för verksamheterna vid upphandling av förvaltningsspecifika IT-produkter och IT-tjänster, inklusive produkt- och modellval
- för förvaltningar vid IT-projekt och andra utvecklingsprojekt

Driftrapport

Den gemensamma IT-nämnden har en så kallad nollbudget. Budgeterade intäkter och kostnader är lika stora och eventuella avvikelser regleras mot respektive medlemskommun så att resultatet för IT-nämnden blir noll.

Budget år 2020, **68 252 tkr**, är fördelad på [respektive kommun](#) och kategori enligt tabell. Medlemsavgiften fördelas med beslutad fördelningsnyckel.

Fördelning budget 2020					
Kommun	Fördelningsnyckel	Medlemsavgift	Kommunspecifikt	IT-tjänsteavtal	Summa
Tierp	27%	8768	689	4664	14121
Älvkarleby	11%	4165	867	2235	7267
Heby	17%	5891	6881	3035	15807
Knivsta	17%	5891	6581	3043	15515
Östhammar	28%	9056	576	5911	15543
Totalt	100%	33770	15594	18888	68252

Driftrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
IT-nämnd					
Intäkter	68252	68252	0	68645	393
<i>Justering intäkter bokslut</i>				-1106	
Kostnader	-65318	-68252	2934	-67539	713
Summa	2934	0	2934	0	1106

Periodavvikelsen 1 106 tkr fördelas till respektive medlemskommun enligt nedanstående tabell:

Enhet	Periodavvikelse
Tierp	228
Älvkarleby	513
Heby	-38
Knivsta	-2526
Östhammar	2929
Summa	1106

Investeringsrapport

Investeringsrapport i tkr					
Enhet	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse	Periodutfall	Periodavvikelse
IT-nämnd	-4000	-10600	6600	-714	9886
Summa samtliga enheter	-4000	-10600	6600	-714	9886

Analys och kommentar till utfall 2020

Avvikelsen för år 2020 är 1 106 tkr och fördelar sig på de olika kategorierna enligt följande:
Medlemsavgift: 975 tkr. Här ingår kostnaden för personal, datacenter, nät- och kommunikationskostnader.

Kommunspecifikt: 4 607 tkr. Extern drift (Advanias driftavtal) och separata projekt som inte berör alla fem kommuner.

IT-tjänsteavtal: -4 476 tkr. Här ingår licenser och support service och underhållsavtal inkl. print. Licenskostnaderna har ökat med 58% från föregående år och support service underhållsavtal med 8%.

Avvikelsen för investeringar är 9 886 tkr. Investeringarna i de centrala miljöer som krävs för att konsolidera datadriften och skapa en kostnadseffektivare it-driftsmiljö påverkats av överklaganden av flera av IT-Centrums upphandlingar. Den viktigaste är ”datacenter”-upphandlingen. Det avtalet färdigställdes i månadsskiftet augusti/september. Ett förslag för en central it-miljö finns nu framtagen och inom kort även en kommunikationslösning från de fem kommunhuvudorterna till en tänkt redundant serverlokation.

Resultatet för IT-nämnden är gott med tanke på att både en licensrevison och en ”true-up” genomförts för alla fem kommunerna av Microsoft. Licenskostnaderna är vår näst största kostnadspost och enbart avtalen med Microsoft överstiger 12 miljoner kronor under 2020.

Utfall hela 2020 jämfört med prognosen i delårsrapporten.

Prognosen som lämnades i samband med delårsrapporten visade ett överskott på 2 934 tkr. Faktiskt överskott blev 1 106 tkr, en försämring med 1 828 tkr. De kostnader som blev större än vad som bedömdes i delåret är: Servicekostnaderna för kopiatorerna i Knivsta och Heby, licenskostnaderna från Microsoft samt projekten för gemensam Office365/TEAMS-miljö och gemensam identitetshantering (autogenererade inloggningskonton från våra lönesystem). Man kan tro att utskriftskostnaderna borde ha minskat under 2020 med tanke på distansarbetet, dock redovisas stora ökningarna i servicekostnader i Heby och Knivsta som har en väldigt ålderstigen utrustning. [Fakturabeloppen](#) enbart från Nordlo (tidigare Office) ökade i **Knivsta** med **över 330 procent från 837 tkr 2019 till 2790 tkr år 2020**. Det här motsvarar 77% av det negativa resultat som redovisas för Knivsta. I **Heby** är motsvarande siffror för utskriftskostnader **181 procent högre och en ökning från 1116 tkr 2019 till 2 022 tkr år 2020**. Det pågående projektet för ny skrivarupestrustning kommer att reducera dessa kostnader väsentligt.

IT-Centrum märker av en ojämn konsumtion och ambition av och kring IT i de fem kommunerna och även det påverkar årsresultaten för de ingående medlemskommunerna. Takten och ambitionerna kring digitalisering och IT är något olika vilket försvårar IT-Centrums och strategernas gemensamma arbete i de fem kommunerna.

Svårigheter att få våra underleverantörer att debitera till värdkommunen istället för till medlemskommunerna försvårar prognosarbetet då det genererar eftersläpningar för de kostnadsposter om vidare-debiteras från medlemskommunerna till värdkommunen. Allt eftersom nya upphandlingar genomförs och gemensamma avtal tecknas via värdkommunen ordnas betalströmmarna från underleverantörerna direkt till värdkommunen, det här är ett arbete som pågått sedan nämndens start.

Resultatet för IT-nämnden år 2020 är på totalen godkänd, men för Knivsta ett stort negativt resultat och för Östhammar ett överskott. Det är flera delorsaker. Digitaliseringen i sig driver kostnader då fler system uppdateras medans äldre versioner hålls kvar i drift för att använda

som "tittskåp" samt att de ålderstigna kopiatorerna har haft skenande servicekostnader. I Knivsta bestod serverparken 2017 av ca 160st virtuella maskiner. 2021 består den av 219st. Vad gäller Östhammars överskott så är anledning att utskriftskostnaderna debiteras till Östhammars verksamheter direkt samt att kapitalkostnader medräknats i budgeten. Det behöver korrigeras i den revidering av ekonomisk modell som initierats av ägarna.

Året som gått

IT-förvaltningen

Under 2020 så genomfördes flera upphandlingar. Ett nytt avtal för kommunnät i Knivsta och Heby blev klart under juni då även telefoniupphandlingen för de fem kommunerna landades. Telefoniupphandlingen innebär en digital gemensam växel, en molntjänst som medför stora möjligheter till kostnadsreduceringar och robusthet via samverkan över kommungränserna.

Under våren genomfördes även en licensrevision av Microsoft via konsultbolaget KPMG för de tre nordliga kommunerna (Östhammar, Tierp, Älvkarleby). Ursprungskravet från Microsoft översteg 12 miljoner, efter ett idogt arbete och långa förhandlingar hamnade slutnotan på strax under 3 miljoner kronor i böter. Denna omförhandlades i sin tur till en tillgång i form av licenser för Office 365. Datacenteravtalet slutfördes som nämnts tidigare i senare delen av augusti.

Våren 2020 slutfördes ett stort städ-projekt av infrastrukturen i Knivsta och Heby (initierat under sommaren 2019) där en ny design av AD (Active Directory) infördes. Under hösten startades ett arbete med att införa autogenererad rollbaserad kontohantering för alla fem kommunerna.

Efter förvaltningsdomstolens positiva besked i den överklagade print-upphandlingen har utbytet av kopiatorerna påbörjats. Coronapandemin ställer till stora bekymmer med leveransförseningar. De tidigare print-avtalen har varit kostsamma under den senare tiden, dels för att produktionen varit undermålig med långa driftsstopp på en åldrad maskinpark, dels då servicekostnaderna varit högre än tidigare.

Kund

Från årets [chefsenkät](#) konstateras både ris och ros. Nöjdheten ligger överlag väldigt högt, framförallt i kommunerna med drift och support i egen regi. IT-Centrum konstaterar att det finns några svagheter som behöver elimineras:

- IT-Centrum brister i informationen till kommunernas medarbetare (via mail och intranäten).
- IT-Centrums hemsida är krånglig och svårnavigerad.
- IT-förvaltningen har problem med våra interna processer. Det "tappas puckar" i beställnings- och felanmälan-/supportrutinerna.
- Det finns otydligheter kring IT-Centrums (och Advanias för Knivsta och Heby) uppdrag, framförallt kring ansvar och förvaltningen av verksamhetssystemen.

Med anledning av ovanstående har ett arbete inletts för att stärka informationsprocessen med rekrytering av en resurs (informatör/web/informations-strateg) på deltid. En ny version av IT-

Centrums hemsida tas nu fram med enklare hantering av beställningar och anmälan av ärenden. (premiär under våren 2021)

En översyn av IT-organisationen genomförs, till att börja med för de delar som rör kundansvariga och partneransvariga. Dock kommer en genomlysning av hela verksamheten att initieras. Systemförvaltningen inom IT-Centrum för de interna systemen ses över och förtydligas. En ny it-driftschef har rekryterats.

Medarbetare

2020 har ur ett medarbetarperspektiv varit en rejäl utmaning. IT-Centrum var tidiga med att införa distansarbete för att minimera riskerna kring Covid-19. Supporten och IT-driftens betydelse kan inte nog betonas när man summerar 2020. Ur ett digitaliseringsperspektiv så togs flera års kliv under året. Antalet [ärenden](#) till IT-organisationen **ökade med ca 30% under 2020**. Digitaliseringens som i sig ökat under de senaste åren tog skutt motsvande två-tre år under 2020. Videomöten, digitala handlingar samt fler system i verksamheterna har varit signifikativt för året som gått. Det här har tyvärr medfört att ett antal personer inom IT-Centrum har [sjukskrivits](#) under längre perioder med anledningen av påfrestningarna.

När underlaget för 2019 och 2020 studeras, visar kurvorna på en kuslig likhet med de statistikkurvor som visats media under det gångna året. Antal ärenden under 2019 var 12378, dessa har ökat till 17676 under 2020, en ökning motsvarande 29,97%. Vad som händer post-corona med antal ärenden går bara att spekulera i. Det kan dock konstateras att omställningen till mer distansarbete och utökad användning av digitala arbetssätt inte kommer att återgå till 2019 års nivåer.

Pågående projekt

Under året har flera upphandlingar försenats, delvis p.g.a. arbetsbelastning, delvis p.g.a. överklaganden av våra upphandlingar och avrop. Detta medför att planerade projekt inte kunnat genomföras. Detta avspeglas i investeringsbudgeten.

Primära projekt 2021	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
EXE												
Print												
Östhammar Tel												
Hemtagning (Kn/He)												
Identitet												
Microsoft 365												
Datacenter												
Prog/tjänst (LAR)												
Klient upphandling												
itcentrum.se (3.0)												
Policy (strategi och instruktioner)												

- Projekt Telefoni: Anna Löndahl
- Projekt Print: Djamel Boughaf
- Projekt M365: Rikard Uls
- Projekt EXE: Kimmie Jakobsson
- Projekt MIM: Jan-Olov Jansson
- Projekt e-arkiv: Annica Avegård
- Projekt Datacenter: Tomas Andersson

Uppföljning särskilda uppdrag 2020

Uppföljning särskilda uppdrag 2020		Ej påbörjad	Pågår	Klar	Kommentar Börja kommentaren med din verksamhetskod: MBS=Medborgarservice, GS=Gemensam service, Kof=Kultur och fritid, Voo=Vård och omsorg, UTB=Utbildning, IFO= Individ- och familjeomsorg, IT=IT-Centrum
6.1 Kommun och inflytande					
6.1.c	Digitaliseringstakten inom kommunens verksamheter ska öka för att uppnå bättre service gentemot medborgare, verksamhetseffektivisering samt ge möjligheter för nya servicelösningar.		X		IT: Arbetet med att konsolidera den centrala infrastrukturen för fem kommuner har startats efter det att upphandlingen av datacenteravtalet blivit klart. Införandet av Office 365 har inletts.

Framtidsbedömning – Digital samverkan

Ur de fem kommunernas mål och budgetdokument för 2020 respektive 2021 har nedanstående iakttagelse hämtats. Det är förstås på kuriosa-nivå, men ändå en fingervisning om vad som kan skådas i glaskulan. På det ägarsamråd som genomfördes under början av februari 2021 ventilerades samma anda. Samverkan kring digitalisering och att nå fram till att samutnyttja ”digital infrastruktur ” i form av gemensamma system kommer att kunna ge stora ekonomiska fördelar.

Ordet "samverka"	2020	2021
Tierp	68	79
Heby	5	4
Knivsta	14	11
Östhammar	13	26
Älvkarleby	1	3
Summa	101	120

Ordet "digital"	2020	2021
Tierp	47	70
Heby	16	30
Knivsta	5	15
Östhammar	25	25
Älvkarleby	3	3
Summa	96	140

Digital mjukvarubaserad infrastruktur

Vad gäller **samverkan kring it** så bygger IT-Centrum nu de förutsättningar(datahall, nätverk, AD, gemensamma servermiljöer) som måste finnas rent infrastrukturmässigt för att gå vidare med det som kan skapa den egentliga vinsten, att samordna processerna i kommunernas kärnverksamheter. I dagsläget hur kommunerna fem separata likadana mjukvarulösningar som bär våra kärnprocesser.

De fem kommunerna behöver gå från att hjälpa varandra att bygga liknande/likadana processer till att samutnyttja ett ”system” precis som om det vore en infrastruktur, det unika för varje kommun är grunddatat, de unika ärendena i varje kommun, systemen i sig bör samutnyttjas.

Organisationerna behöver börja betrakta de mjukvarulösningar som stöder våra processer som **digital mjukvarubaserad infrastruktur** som kan användas gemensamt.

Ett exempel är att en större närliggande kommun har byggt en jättebra e-tjänst för ”ekonomiskt bistånd” och även robotiserat den. En mindre kommun i vårt närområde tänker sig att bygga samma infrastruktur och etablera en robotiserad tjänst även de för sina indata. Om den mindre

kommunen istället skickade över sina ärenden till den större kommunen, och man i en instruktion eller styrtabell kunde styra alla de unikiteter som är kommunspecifika (skattesats, etc), så skulle en och samma process, ett och samma system kunna användas. Det färdiga resultatet skickades därefter tillbaka till den lilla kommunen för vidare handläggning. Det här är precis vad alla våra statliga myndigheter gör. Här kan påvisas *skalfördelar*, *kostnadsreduceringar* och *robusthet*.

Har kommunerna råd att uppfinna hjulet om och om igen?

5-2-metoden?

Medarbetarna i de svenska kommunerna kommer aldrig mer att jobba på det vis de gjorde under 2019. Förra året var bedrövligt ur många aspekter, men det har drivit på digitaliseringen och etablerat nya metoder för det som tidigare benämndes ”kontorsarbete”. 2021 är det vedertaget att distansarbete är en del av vår nu- och framtid. Post-corona kommer medarbetarna att ha ett behov av att mötas, möjligen börjar de ta i hand igen. Distansarbete lämpar sig olika bra för olika typer av arbetsuppgifter. Rent *operativt* finns få, om några, hinder med att distansarbete. För *taktiska* frågor går lejonparten att hantera även de digitalt, för *strategiska* frågor är det dock en utmaning. Samtal och kreativitet kan fungera bra, men att etablera samma kreativa känsla ”i mötesrummet med en whiteboard” är svårt att åstadkomma, inte omöjligt, men svårt.

Distansarbetet

Distansarbetet är här för att stanna, ovanstående om ”5-2-metoden” är förmodligen modellen IT-Centrum kommer att arbeta efter post-corona. 5-2-metoden bantar inte kilokalorier utan kvadratmeter och koloxid. Det här är uppskattat framförallt bland de yngre generationerna som ska rekryteras. Medarbetarna har vant sig vid att inte pendla, göra mindre klimatavtryck och få längre morgnar och kvällar, mer [tid](#) (digitalpendlar) för familjen helt enkelt.

Det finns ett uppdämt behov av att umgås, både privat och kollegialt, den första tiden kommer förmodligen att kunna liknas vid ett ”kosläpp” och det kommer att vara en del långa fikaraster...

Efter det så är det sannolikt att en modell med två alternativt tre dagar i vecka på distans etableras, det behövs en balans. Ett exempel kan vara att ha måndag och fredag på distans med digitala möten, tisdag och torsdag på kontoret med strategiska ”live-möten” och arbetsplatsträffar samt onsdagen som mötesfri och en skriv, läs och tänkar-dag. Det kommer säkert att bli varianter av detta, men 100%-arbetstid på kontoret kommer inte igen, inte om organisationerna vill behålla medarbetarna och rekrytera nya i framtiden.

Måndag Tisdag Onsdag Torsdag Fredag

Hur ser en arbetsvecka ut 2022?

Vårt "närområde"

Det har blivit ytterligt tydligt att kilometer men även klockslag kommer att spela mindre roll framöver. Tidigare har personal rekryterats företrädesvis från vårt närområde, men hur stort är ett närområde 2022, 2023? Är närområde ens i samma land? SVT berättar om hur huspriserna ökar i Östersund för att man [flyttar ut](#), från Stockholm...

Kommunerna behöver skapa ytterligare möjligheter för de som vill flytta ut till oss. En spaning som it-förvaltningen gjort är att det dykt upp modulbyggda [distanskontor](#) som man kan hyra för att ställa i sin trädgård. Det är första gången detta visas.

De svenska kommunerna tog fler års skutt 2020 rent digitalt, acceptansen av digitala lösningar gör att det blir norm. Bokhyllorna står kvar på kontoren och även "gamla rävar" har scannat in pärmar eller lärt sig att använda tekniken på nya sätt. Medarbetarna är dock trötta på att sitta med strykbrädan som kontorsmöbel eller vid köksbordet. Vårt ansvar som arbetsgivare för hemarbetsplatserna kommer att diskuteras, speciellt om arbetsgivaren kan **minska kontorsytorna** och införa funktionsarbetsplatser (som på ett par av IT-Centrums kontor), en del av besparingen bör gå till en schysst hemarbetsplats. Frågor kring försäkringar och HR-frågor behöver det tas ett helt nytt grepp om.

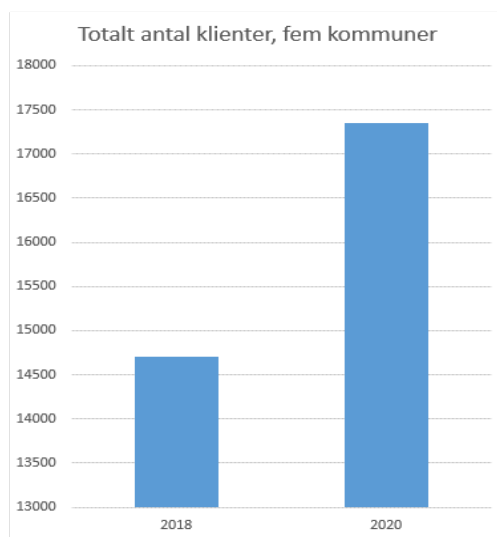
Generell verksamhetsstatistik

Support

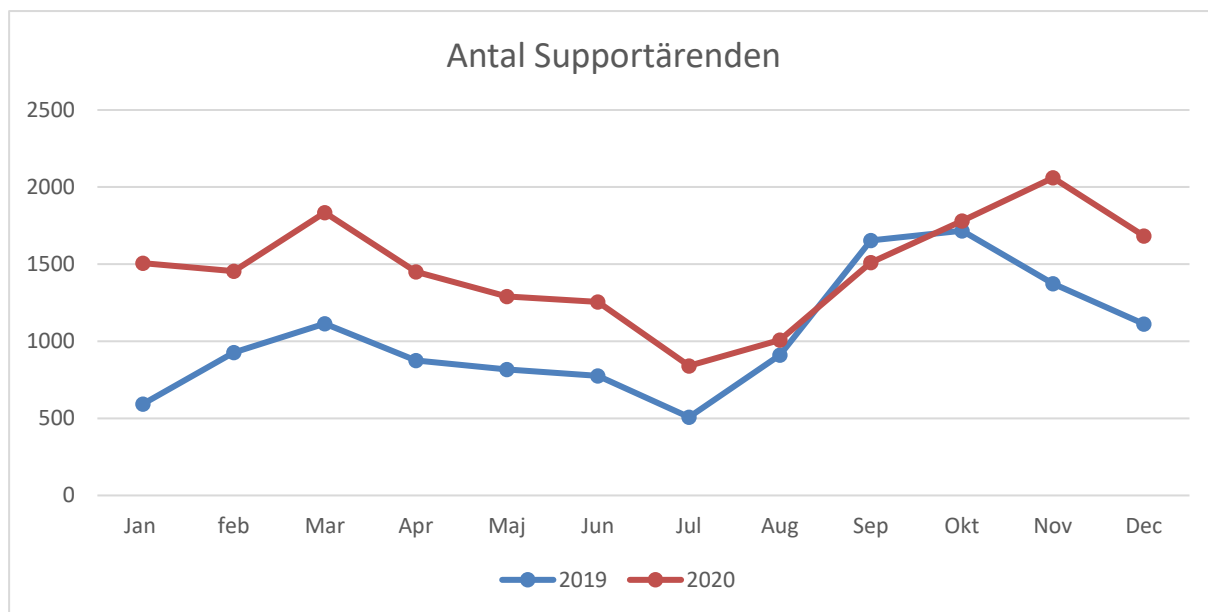
Under en tvåårsperiod, från 2018 till 2020 har antalet klienter(datorer och Ipads) ökat från ca 14 700(2018) till ca 17 300(2020), en ökning med över 18%. Ovanstående förutspåddes i riskanalysen för 2020 års budget.

Utökningen av klienter för ”ett-till-ett” (varje elev har en egen dator eller Ipad) har delvis skett i skolan, därtill har antal enheter i vård- och omsorg ökat bland annat med anledning av corona-epidemin.

Ett bekymmer är att utökningarna av klientparken inom skolorna aviserats efter att it-nämndes budget fastställdes.

Den ökande mängden klienter, utökat distansarbete med anledning av Corona och en allt snabbare digitalisering av verksamheterna är orsakerna till att antalet supportärenden 2020 har ökat med ca 30 % i jämförelse mot 2019 som grafen nedan visar.

Kurvan för supportärenden 2020 påminner kusligt mycket om andra statistikkurvor som visats i svensk media.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Summa
2019	593	927	1115	876	818	775	508	910	1653	1717	1374	1112	12378
2020	1507	1455	1834	1450	1290	1256	841	1008	1511	1780	2060	1684	17676

Mängden supportärenden har ökat med 29,97%

Process

Slutförda aktiviteter/projekt 2020	Slutförda aktiviteter/projekt 2020
(PA) Ny växellösning kommunerna	(NÄ) Nytt nät Frösåkersskolan
(PA) Upphandling Datacenter	(NÄ) CIK, Centrum för idrott och kultur
(SU) Ombyggnation av SD+ köerna	(NÄ) Hebyskola nätverk ombyggnation
(PA) Upphandling kommunnät Knivsta/Heby	(NÄ) KLP, Kommunledningsplats Heby
(SU) Sammanslagning av support (T/Ä/Ö)	(KA/PA), Uppsalakontor (ny sammanträde)
(SU/DR) Driftansvar	(NÄ) Uppgradering Arubakontrollern
(PA) Process för lånedatorer (T/Ä/Ö/H)	(DR) PRTG plattform uppsatt, övervakningssystem
(SU) Leveransåtertag	(DR) itcentrum.se
(DR) Domaintrust (T/Ä/Ö)	(DR) RSS feed till itcentrum.se (Heby)
(DR) Federering Exchange	(SU) Kraftigare VPN utrullning till kund
(DR) Robotisering	(DR/NÄ/PA) Ny telefonväxel
(DR) Knivsta/Heby AD projekt	(DR/NÄ) Tallmon Älvkarleby
(DR) uReset, självbetjäning lösenord	(KA) Tillverkning av bångar för Soc med 3D printers
(DR) Avveckling av TMG brandvägg	(DR/SU) VIA klient Östhammar (istället för DA)
(DR) Process för gemensam servicefönster	(KA/PA/DR/SU) Microsoft licensrevision
(DR) TEIS Östhammar EDU (ny skolsystem)	(PA) Verksamhetsbeställare T/Ä/H
(DR/KA) Nytt skolsystem Östhammar	(PA) Printupphandling
(LGR) Beslut om fasta möten (LGR, Projekt)	(SU) Rekrytering 2 supporttekniker

Ett axplock från små och stora uppdrag/projekt under 2020.

Medarbetare

Antal årsarbetare

	Totalt		Kvinnor		Män	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Åldersgrupp -29 år	7,17	7,15	0,03	0,91	7,14	6,24
Åldersgrupp 30-39 år	7,29	6,89	0,00	0,00	7,29	6,89
Åldersgrupp 40-49 år	10,26	9,10	2,03	1,24	8,23	7,86
Åldersgrupp 50-59 år	9,72	8,44	3,06	2,02	6,66	6,42
Åldersgrupp 60 år -	3,02	3,02	1,02	1,02	2,00	2,00
Totalt antal anställda	37,46	34,60	6,14	5,19	31,32	29,41

Flera av de sedan nämndens start vakanta tjänsterna har rekryterats under 2020.

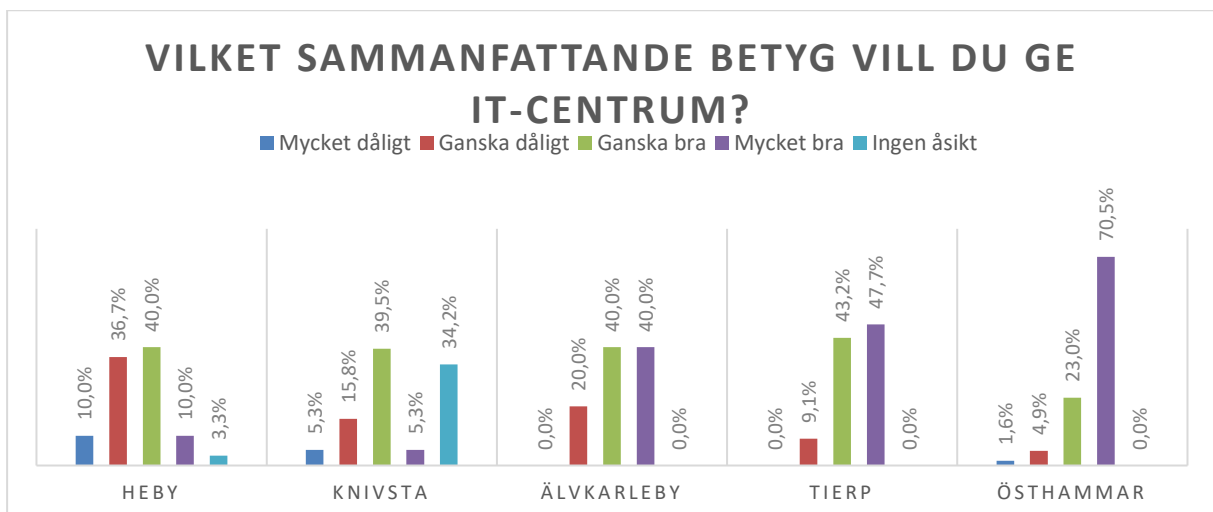
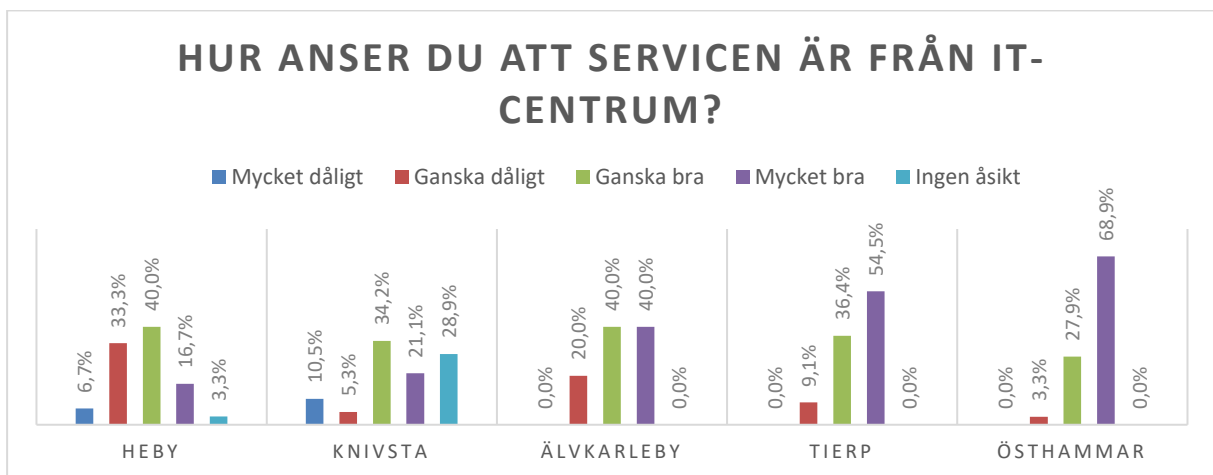
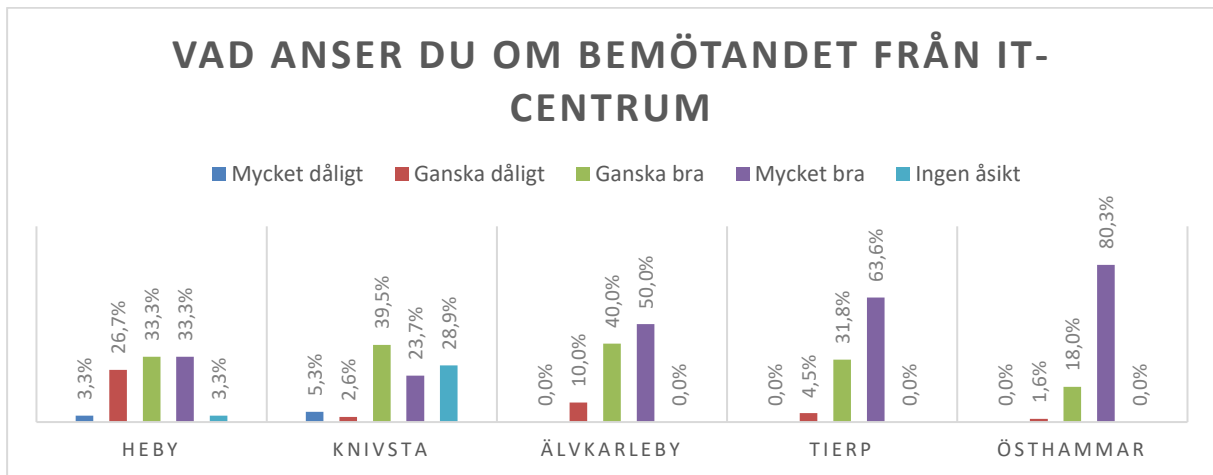
Sjukfrånvaro %

	Totalt		Kvinnor		Män	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Sjukfrånvaro -29 år	1,57	5,41	0,00	24,55	1,80	2,11
<i>varav långtidsjukfrånvaro</i>	<i>0,00</i>	<i>31,27</i>	<i>0,00</i>	<i>46,87</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Sjukfrånvaro 30-49 år	6,72	1,15	0,00	0,00	7,58	1,24
<i>varav långtidsjukfrånvaro</i>	<i>77,08</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>77,08</i>	<i>0,00</i>
Sjukfrånvaro 50-	3,79	6,36	1,00	2,10	4,75	7,62
<i>varav långtidsjukfrånvaro</i>	<i>9,46</i>	<i>53,53</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>10,15</i>	<i>57,69</i>
Total Sjukfrånvaro	4,63	3,82	0,57	5,87	5,46	3,48
<i>varav långtidsjukfrånvaro</i>	<i>51,11</i>	<i>40,38</i>	<i>0,00</i>	<i>37,50</i>	<i>52,21</i>	<i>41,18</i>

Sjukfrånvaron under 2020 har ökat, inte enbart med anledning av Covid-19, IT-Centrum har tre längre sjukskrivningar som är stressrelaterade. Mängden ärenden i support, drift samt leverans har ökat markant.

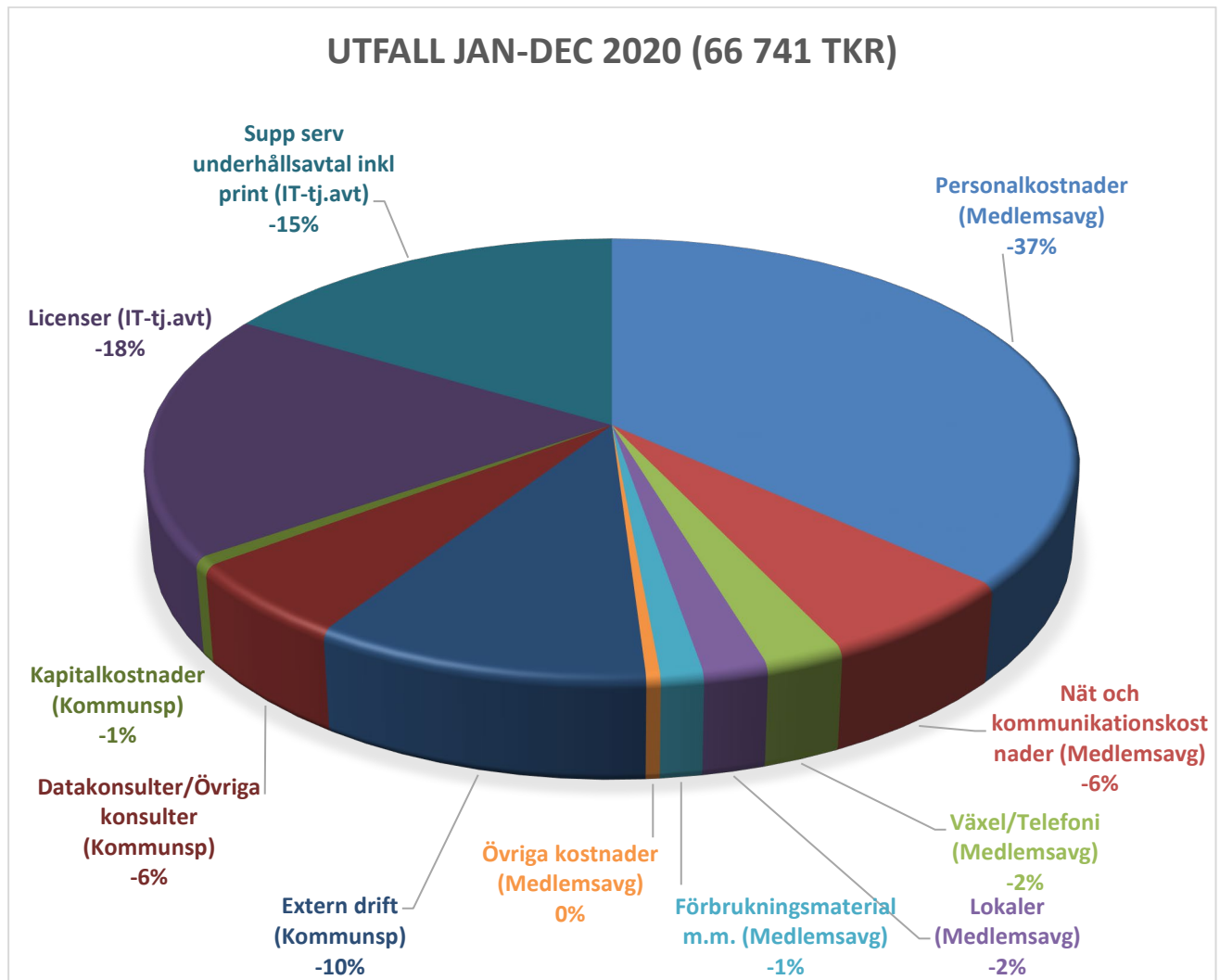

Kund

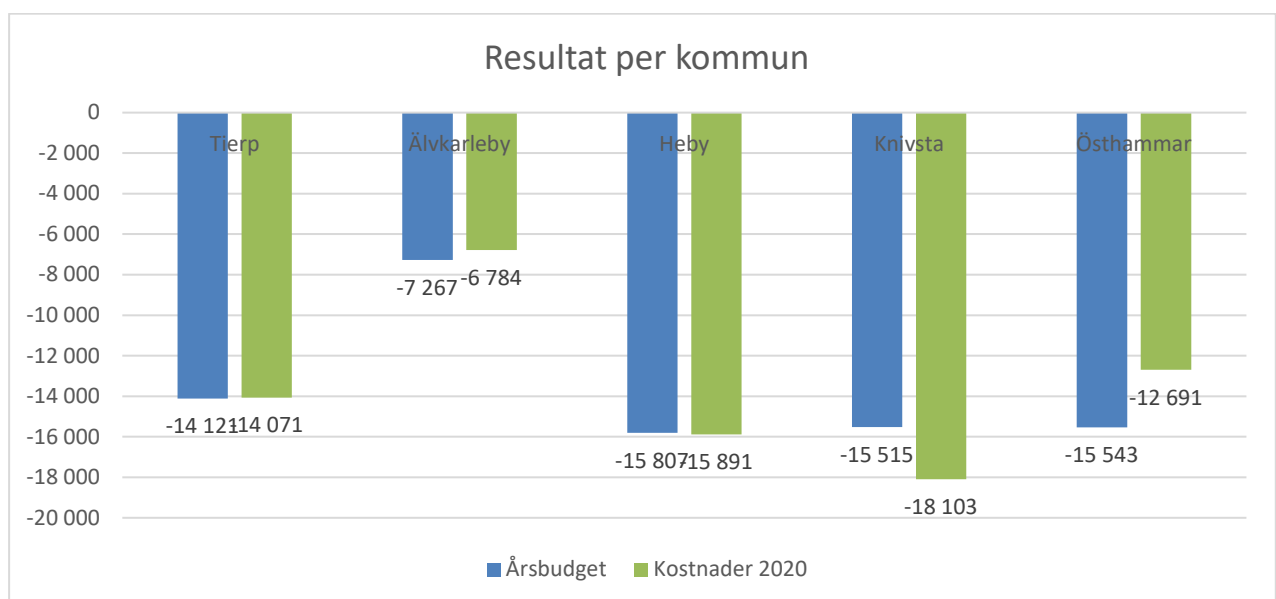

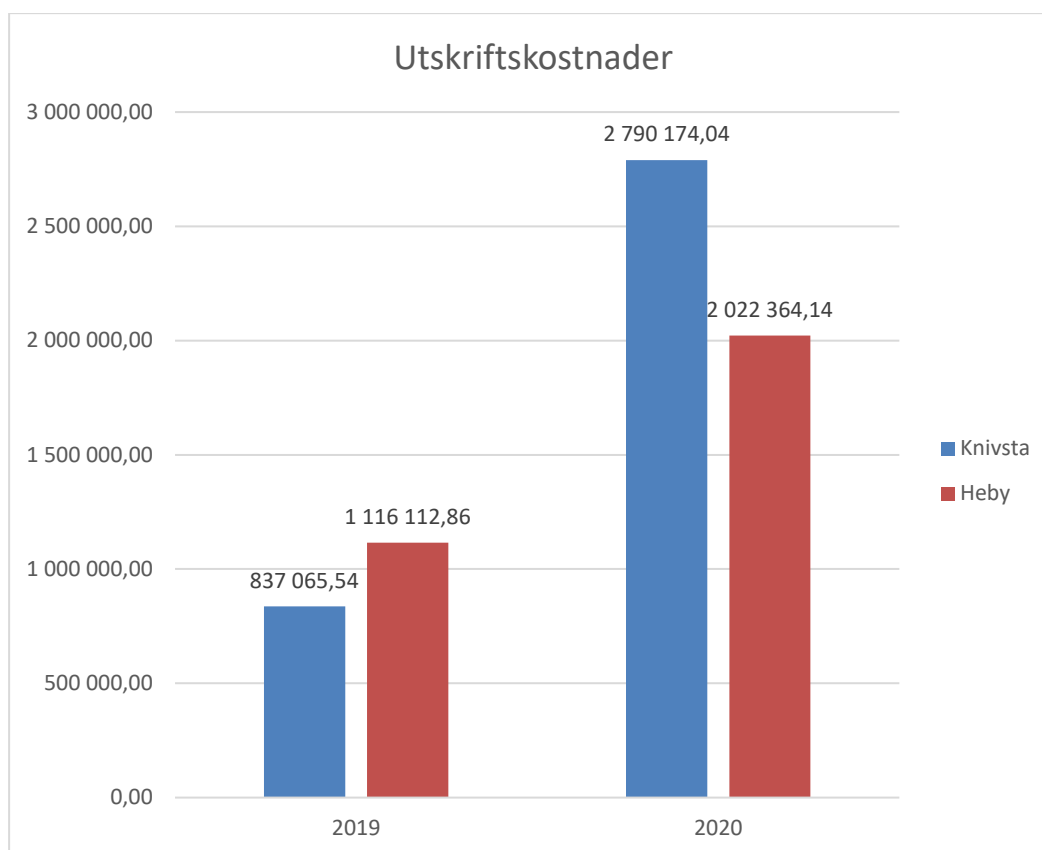
De tre kommunerna med drift och support i egen regi har en närmare relation med sina kunder på kommunerna, det framkommer både vad gäller bemötande, service och sammanfattande betyg.

Ekonomi

Analys av utfall. Licenskostnaderna ökar med anledning av att klientantalet utökas.

Den ålderstigna kopiatorparken i Knivsta och Heby har medfört stora ökningar i servicekostnader.

Kommun	Årsbudget Medlemsavg	Kostnader medlemsavg 2020	Intäkter medlemsavgift 2020	Resultat år 2020
Tierp	-8 768	-8 977	8 841	-136
Älvkarleby	-4 165	-3 475	4 195	720
Heby	-5 891	-6 747	5 937	-810
Knivsta	-5 891	-6 538	5 953	-585
Östhammar	-9 056	-7 348	9 133	1 785
Summa	-33 771	-33 084	34 059	975

Kommun	Årsbudget kommunspec	Kostnader kommunspecifikt jan-dec	Intäkter kommunspecifikt 2020	Resultat år 2020
Tierp	-689	-825	793	-32
Älvkarleby	-867	-295	867	572
Heby	-6 881	-4 515	6 881	2 366
Knivsta	-6 581	-4 805	6 581	1 776
Östhammar	-576	-652	576	-76
Summa	-15 594	-11 092	15 698	4 607

Kommun	Årsbudget IT-tjänsteavtal	Kostnader IT-tjänsteavtal jan-dec	Intäkter IT-tjänsteavtal 2020	Resultat år 2020
Tierp	-4 664	-4 269	4 664	395
Älvkarleby	-2 235	-3 015	2 235	-780
Heby	-3 035	-4 629	3 035	-1 594
Knivsta	-3 043	-6 760	3 043	-3 717
Östhammar	-5 911	-4 691	5 911	1 220
Summa	-18 888	-23 364	18 888	-4 476

Delresultat för de tre budgetdelarna per kommun.

Referenser

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/niklas-lamnade-storstaden-i-pandemin-kan-aka-skidor-pa-lunchen>

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/sormland/man-sparar-arbetstid-i-jamforelse-med-att-bo-i-stockholm>

https://www.nookaspace.com/?gclid=Cj0KCQiAgomBBhDXARisAFNyUqOcijdwRS6DfxGRBPpbK3O0qiffCcNSDuPi8zFa-Y8LKBE1oAySrRwaAm9pEALw_wcB

Bilagor:

1. Digitaliseringsgruppen(strategerna i dem fem kommunerna) Årsrapport 2020
2. Kundansvarirapport februari
  - a. Knivsta
  - b. Tierp
  - c. Heby
  - d. Östhammar
  - e. Älvkarleby

IT-Centrum, KA-rapport februari 2021

Östhammar, Kimmo Hallerström

Kommunövergripande

Kommunomorganisationsarbetet fortsätter där IT-Centrum är med och stöttar i arbetet om att flytta tidigare förvaltningarnas G: till ett nytt G: som är sektorstyrt baserat på användarnas säkerhetsgrupper som kommer ifrån HR-systemet i Östhammar.

Insatsen kommer stötta framtida arbete för identitetsprojekt, M365, framtida sammanslagning av EDU och ADM AD.

Östhammar har tagit ett omtag i hur digitaliseringsfrågor ska hanteras från tidigare arbetsätt med PM3, istället för att ha förvaltningsledare i respektive verksamhet så har dessa resurser centraliserats till en arbetsgrupp som leds av Yvonne Johnsson (en del av nya Sektor Verksamhetsstöd). Mötesintensitet per vecka har gått från 4-5 separata möten till 1 stort varje måndag.

Identitetsprojektet har inneburit total kartläggning av samtliga processer om hur konton skapas från chefsperspektiv till IT-perspektiv ned till nya medarbetare som ska ta emot kontoinformationen. I projektet blev Östhammar omprioriterad från första kommun att få detta till den sista har kommunicerats ut utan några klagomål (iaf inget jag som KA har hört), IT-Centrum har i samråd med HR/Yvonne producerat ett stort smörgåsbord med data som kommer lätta införandebiten av identitet för Östhammars del sen.

Verksamhetsspecifikt

Sektor Bildning:

Nya skolsystemet ska gå från projektform till drift dom närmaste veckorna, gediget arbete har lagts ned av IT-Centrum för att stötta det här arbetet; Konton skapas på ett nytt och mer "städat" sätt, allmänna hanteringen av hur konton hanteras med klassuppflytt m.fl. är mer strömlinjeformat med resultat om mer städad AD. Finns några småfixar kvar som vi behöver lösa på något sätt framöver.

Vi har möjliggjort för kommande uppstädning av servrar.

Dialog har påbörjats med skolan om att ändra arbetsätt ute i skolorna att jobba standardiserat mot M365 EDU nu när Tieto skolsystemet börjar närma sig sitt slut.

Sektor omsorg:

Sektor omsorg har rannsakat samverkansavtalet för att göra bedömning av leverans som avtalet säger att vi ska uppnå/leverera till kunder, god feedback som har öppnat dialog mellan verksamhet och IT-Centrum.

MDM-insatser är planerat rent taktiskt med stöd av Atea för att lösa kommande problem berörande apputskjut; Antingen löser ny MDM upphandling detta, om tiden rinner iväg så kan vi ta hjälp av Atea med att göra "quickfix" med Östhammar problemet.

Övrigt

Ovan sektorer har det gjorts mycket insatser mot från IT-Centrum perspektiv, där övriga sektorer har inte upprättats närmare dialog med ännu, behov om andra mobiltelefoner än det som är i utbud har uppdagats, önskemål om att IT-Centrum ska förvalta Zoom plattform/licens har uppstått som vi inte har tagit något beslut kring ännu.

Det kommer under 2021 komma fram fler insatser mot specifika sektorer säkerligen när identitet och omorganisationsarbetet rullar igång på riktigt.

Årsrapport 2020

Digitaliseringsstrategiska gruppen (DSG)

Aktiviteter

E-blomlådan Genomfört självskattningar i alla berörda verksamheter, sammanställt, samordnat och förankrat resultaten.	Klar
Digitaliseringsstrategi Identifierat beröringspunkter och gemensamma utmaningar, skrivit strategin, utfört och sammanställt remissrunda 1, uppdaterat efter synpunkter.	Pågår
Projektbeställning Uppdragsbeskrivning till IT (Hemtagningsprojektet)	Klar

Sonderingar

Deltagit i utredningen om en gemensam organisation och byggare av e-tjänster.	Klar
GIS	
Upphandling av diariesystem för Älvkarleby, Tierp och Heby	Pågår
Upphandling av skoladministrativa system (Unikum) för alla fem kommunerna	Klar
System för schemaläggning inom skola	Klar
Upphandling av e-arkiv för Heby, Knivsta och Östhammar	Klar
Flygfotografering. Knivsta, Tierp, Östhammar och Heby är intresserade.	Klar
Sondering kring möbelpool och återbruk	Klar
Utredning och upphandling av en gemensam utbildningsplattform för Knivsta, Heby, Tierp och Östhammar	Klar
Säkra digitala möten	Pågår
Bokning-, bidrag- och kassasystem för i första hand Kultur och fritid. Heby är intresserade	Klar
Ärendehanteringssystem bygglov	Klar
Heby och Knivsta gör en gemensam upphandling av externa mättjänster	Klar
Samverkan önskas för att hantera nya lagkrav gällande digitala detaljplaner	Pågår

Diskussioner (återkommande/strategiska)

DSG:s uppdrag och roll i relation till verksamheterna, DSR, KA, PA.	Pågår
SDK – Säker digital kommunikation	Vilande
Microsoft 365	Pågår
E-signering (RFI)	Pågår
Chat-bot	Klar
Digitala möten – Zoom, Teams, Skype, Ineras video-tjänst (RFI)	Pågår
Upphandlingsprocess (IT-relaterade upphandlingar)	pågår
C-tillsammans och digitalisering	Pågår

KA och IT

Varit referensgrupp till KA-IT <ul style="list-style-type: none"> • Inspel telefoniprojekt • IT inom nya tillämpningsområden • LAR-upphandling • Skrivarupphandling • Mobilupphandling • ITs införandeprojekt av Microsoft 365 	Klar Pågår Klar Klar Klar Pågår
Ärendehanteringssystem	Klar
PUB-avtal mellan IT och kommunerna	Klar
Kringutrustning och utrustning i mötesrum – Ansvar och mandat	Pågår
Basutbud och verksamheternas behov. Bland annat gällande AD:n, Single signon, E-signering, e-legitimation, digitala stämplrar.	pågår
Ineras e-klient	Vilande

Utökad slutförvaring av kortlivat radioaktivt avfall i Forsmark

---

BESLUTSUNDERLAG

ÖSTHAMMARS
KOMMUN

Uppdraget

I Forsmark finns sedan 1980-talet ett slutförvar för låg- och medelaktivt avfall (SFR). Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) lämnade i december 2014 in en ansökan om tillstånd till utbyggnad och fortsatt drift av SFR.

Regeringen beslutar om utbyggnaden ska tillåtas men för att regeringen ska få ge tillåtlighet krävs att kommunfullmäktige tillstyrker ansökan, enligt den så kallade vetorätten i miljöbalken. Kommunfullmäktige i Östhammars kommun har därför att ta ställning till om utbyggnaden ska tillstyrkas eller inte.

I denna folder, sammanställd inför kommunfullmäktiges vetobeslut om SFR-utbyggnaden, ges först lite bakgrundsinformation om radioaktivt avfall och sedan en beskrivning av den befintliga slutförvarsanläggningen, den planerade utbyggnaden och prövningsprocessen.

Välkommen att kontakta oss om du har några frågor eller funderingar!

Kontakt:

Telefon: 0173-860 00

E-post: slutforvarsenheten@osthammar.se

www.slutforvarforsmark.se

SLUTFÖRVAR
FORSMARK

Östhammars Kommun

Stångörsgatan 10, Box 66 • 74221 Östhammar
Tel: 0173-860 00 • E-post: osthammardirekt@osthammar.se
Hemsida: www.osthammar.se • Orgnr: 212000-0290

Framsida Illustration: Ingela Degerman

Bakgrund

Radioaktivt avfall i Sverige

I verksamheter som hanterar radioaktiva ämnen uppkommer radioaktivt avfall. Huvuddelen av Sveriges radioaktiva avfall kommer från kärnkraftsindustrin men det finns även andra verksamheter som ger upphov till radioaktivt avfall, till exempel sjukhus, industri och i forskningsverksamhet.

Vid drift och rivning av kärnkraftverk och andra kärntekniska anläggningar uppstår flera olika sorters radioaktivt avfall. Hur avfallet behöver tas om hand beror bland annat på avfallets halveringstid (kort- eller långlivat) och aktivitetsinnehåll (låg-, medel- eller högaktivt). Halveringstiden är avgörande för hur lång tid avfallet behöver hållas avskilt från människa och miljö och aktivitetsinnehållet avgör hur avfallet behöver inneslutas och hur det kan hanteras.

Avfallskategorier

I Sverige delas det radioaktiva avfallet in i fyra olika kategorier; kortlivat mycket lågaktivt avfall, kortlivat låg- och medelaktivt avfall, långlivat låg- och medelaktivt avfall och högaktivt avfall.

Kortlivat mycket lågaktivt avfall utgörs huvudsakligen av förbrukade filter, utbytta komponenter, använda skyddskläder och sopor som till exempel plast, papper och kablar. Avfallet kan hanteras utan särskild strålskärmning. Det innehåller mindre mängder radioaktivitet och har en halveringstid på under 31 år.

Kortlivat låg- och medelaktivt avfall utgörs huvudsakligen av drift- och rivningsavfall från kärnkraftverken men även av avfall från svensk forskning, sjukvård och industri. Lågaktivt avfall kan hanteras utan särskild strålskärmning medan medelaktivt avfall kräver skärmning. Avfallet har en halveringstid som är kortare än 31 år och den största delen av avfallets radioaktivitet har försvunnit på några hundra år. Det är den här sortens avfall som ska slutförvaras i SFR och en mer utförlig beskrivning av detta avfall ges senare i foldern.

Långlivat låg- och medelaktivt avfall från kärnkraftsindustrin består främst av komponenter eller delar som suttit i reaktorhärden. Reaktortankar från tryckvattenkokare klassas också som långlivat. Det finns även långlivat avfall från tidig kärnteknisk forskning och från annan industri, sjukvård och forskning. Avfallet har en halveringstid som är längre än 31 år.

Högaktivt avfall består främst av använt kärnbränsle från kärnkraftsreaktorer. Avfallet behöver hållas avskilt och kylas innan det förflyttas till ett slutförvar. Det använda kärnbränslet är långlivat vilket innebär att det behöver hållas avskilt från människa och miljö under mycket lång tid. Efter 100 000 år är det använda kärnbränslet nere i samma radioaktivitet som naturligt uran.

Nationell plan för radioaktivt avfall

Enligt EU:s kärnavfallsdirektiv (2011/70/Euratom) ska alla länder i EU ha en nationell plan för hantering av radioaktivt avfall. I Sverige är det Strålsäkerhetsmyndigheten som ansvarar för att det finns en aktuell nationell plan. Den nationella planen ska beskriva vilka typer av radioaktivt avfall som uppstår, hur avfallet ska hanteras, transporteras och slutförvaras, och vem som ansvarar för att detta görs på ett strålsäkert sätt. I den nationella planen ska det även finnas en förteckning över aktuella avfallsmängder och en uppskattning av framtida avfallsmängder. Redovisningen av avfallsmängderna ska uppdateras årligen men planen i sin helhet ska uppdateras vid behov. Sveriges första nationella plan överlämnades till EU-kommissionen i augusti 2015. Strålsäkerhetsmyndigheten har tagit fram en uppdaterad plan som skickade på nationell remiss i december 2020.

Omhändertagande av radioaktivt avfall i Sverige

De verksamheter som hanterar radioaktiva ämnen är enligt svensk lag ansvariga för att säkerställa att det avfall som uppkommer tas omhand på ett långsiktigt säkert sätt och stå för de kostnader som omhändertagandet medför.

De svenska kärnkraftsbolagen har gemensamt startat Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) för att ta hand om det radioaktiva avfall som uppkommer vid de svenska kärnkraftverken. Genom avtal tar SKB idag även hand om låg- och medelaktivt avfall från andra verksamheter i Sverige.

För att ta hand om avfallet har SKB tagit fram ett avfallshanteringssystem med bland annat tre olika slutförvarsanläggningar; en för använt kärnbränsle (långlivat högaktivt avfall), en för kortlivat låg- och medelaktivt avfall och en för långlivat låg- och medelaktivt avfall. En annan viktig del i avfallshanteringssystemet är ett centralt mellanlager för det använda kärnbränslet.

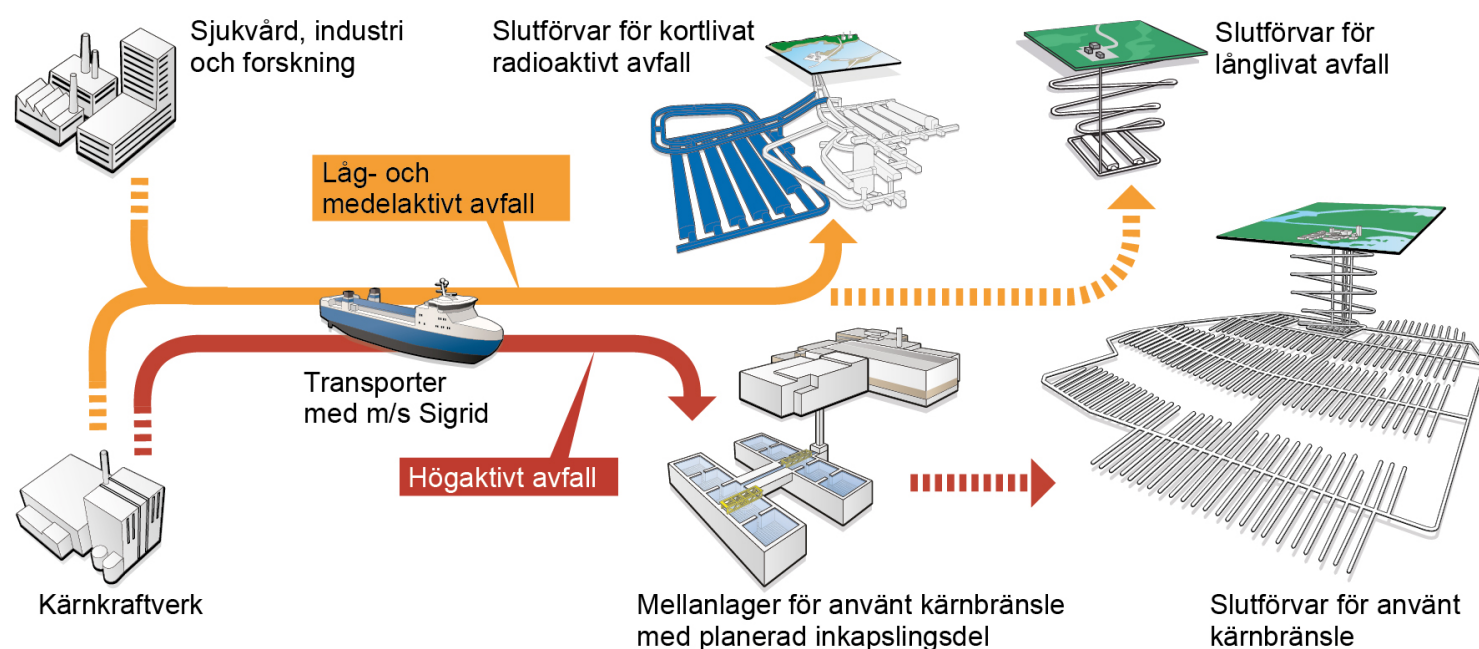
De delar av SKB:s avfallshanteringssystem som finns i drift idag är ett slutförvar för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark i Östhammars kommun och ett centralt mellanlager (Clab) i Simpevarp i Oskarshamns kommun. Befintligt SFR är dock inte tillräckligt stort för att rymma allt svenskt kortlivat låg- och medelaktivt avfall och SKB har sökt tillstånd för utbyggnad, vilket är i fokus i denna folder.

SKB ansökte 2011 om att få bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark. Ansökan omfattar förutom slutförvarsanläggningen en utökning av det centrala mellanlagret i Simpevarp och i direkt anslutning till det en inkapslingsanläggning för det använda kärnbränslet (Clink).

Det tredje slutförvaret, ett slutförvar för långlivat radioaktivt avfall (SFL), är än så länge bara ett koncept. Enligt nuvarande planering kommer SKB att lämna in ansökningar för det slutförvaret runt 2030. Både Forsmark och Simpevarp nämns av SKB som platser som bör ingå i urvalsunderlaget vid lokaliseringen av SFL.

”För att ta hand om avfallet har SKB tagit fram ett avfallshanteringssystem med bland annat tre olika slutförvarsanläggningar”

Förutom det avfall som planeras att tas omhand i de ovannämnda slutförvaren finns det i det svenska systemet ytterligare en avfallskategori: kortlivat mycket lågaktivt avfall. Det mycket lågaktiva avfallet slutförvaras i markförvar vid kärnkraftverken i Ringhals, Oskarshamn och Forsmark samt i Studsvik. Markförvaren drivs av avfallsproducenterna. Markförvaret i Forsmark heter Svalören.

Det svenska kärnavfallssystemet. Illustration: SKB

Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall

Befintlig anläggning

Sedan 1980-talet finns det en slutförvarsanläggning för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark i Östhammars kommun. I anläggningen förvaras i huvudsak driftavfall från den svenska kärnkraftsindustrin men även radioaktivt avfall från forskning, sjukvård och industri.

Våren 1982 lämnade SKB (som då hette SKBF eller Svensk kärnbränsleförsörjning AB) in en ansökan om att få bygga en anläggning för slutlig förvaring av låg- och medelaktivt radioaktivt driftavfall i Forsmark i Östhammars kommun. Ansökan avsåg det som då kallades SFR-1.

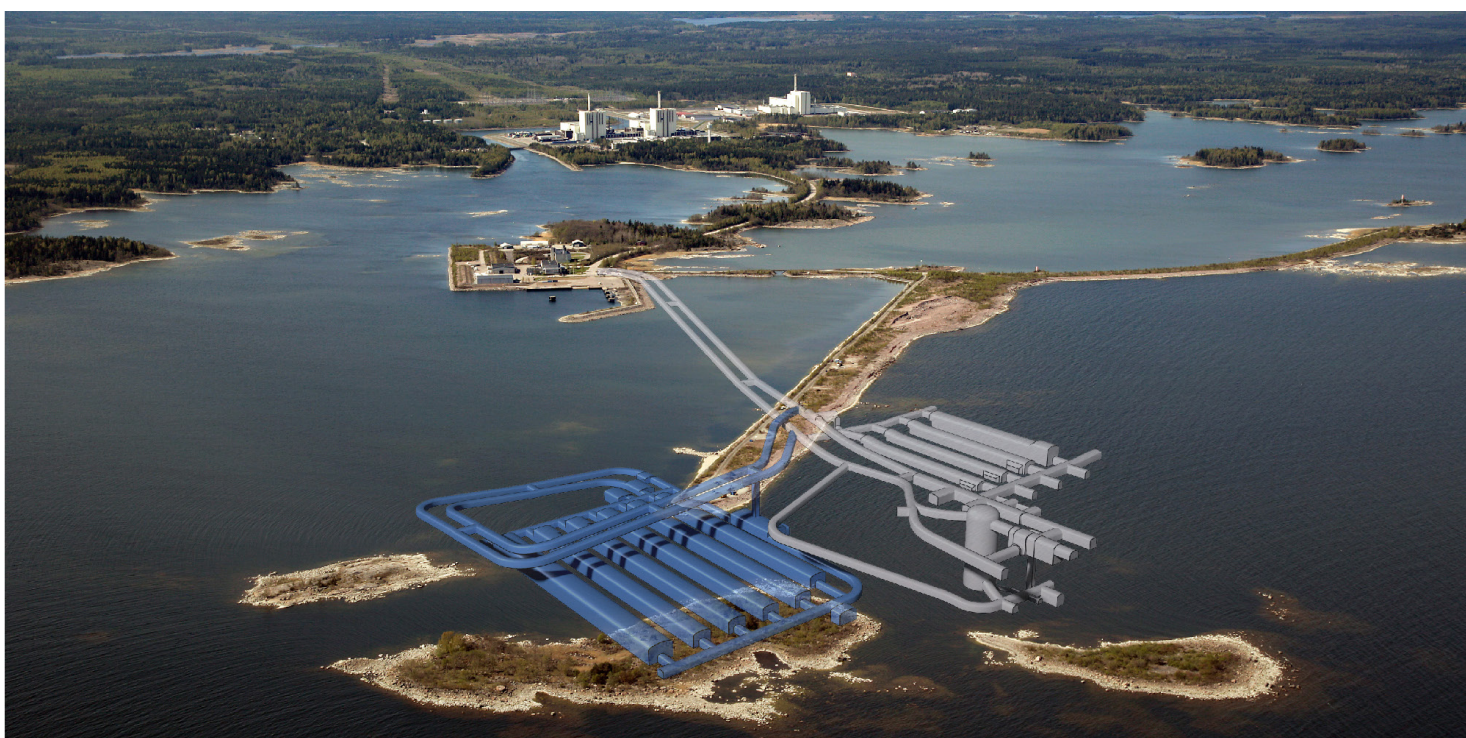
SFR var tänkt att bli ett större förvar med tre delar; SFR-1, SFR-2 och SFR-3. Beteckningen SFR kommer från denna tid och är en förkortning för slutförvar för radioaktivt avfall. SFR-1 skulle rymma driftavfall från kärnkraftverken och det centrala mellanlagret (Clab) samt likartat radioaktivt avfall från forskning, sjukvård och industri. SFR-2 skulle rymma de hårdkomponenter och interna reaktordelar som idag planeras att placeras i slutförvaret för långlivat låg- och medelaktivt avfall (SFL). SFR-3 skulle rymma rivningsavfall. Det har aldrig varit aktuellt att placera det använda kärnbränslet i SFR.

SFR-1 planerades att byggas ut i två etapper; en första etapp som skulle tas i drift 1988 och en andra etapp som skulle tas i drift omkring 1998. Regeringen gav 1983 tillstånd till verksamheten. Den andra etappen har inte byggts och tillståndet har förfallit i denna del. Det vi idag kallar SFR är etapp 1 av SFR-1. Anläggningen togs i drift 1988. Från idrifttagningen till mitten av 2009 drevs SFR av Forsmarks kraftgrupp AB (FKA) på uppdrag av SKB. Sedan mitten av 2009 sköter SKB själva driften av anläggningen.

Prövningen inför byggnationen

I juni 1983 gav regeringen SKB tillstånd enligt atomenergilagen och byggnadslagen för att bygga SFR-1. I tillståndet ingick den idag befintliga slutförvarsanläggningen som en första etapp (se ovan). Östhammars kommun hade vetorätt i prövningen enligt byggnadslagen.

Efter regeringens beslut meddelade koncessionsnämnden för miljöskydd i december 1983 tillstånd, enligt miljöskyddslagen, till uppförande och drift. Nämnden beslutade dock att skjuta upp villkor om drift- och förvaringsskedet. Beslut om villkor för driften fattades i september 1987. SKB gavs i juni 1983 även tillstånd, enligt vattenlagen, att fylla ut vattenområden vid Stora Asphällan.

Befintligt slutförvar visas i grått, och planerad utbyggnad i blått. Illustration: SKB

I september 1987 ansökte SKB om att få ta etapp 1 av SFR-1 i drift. I april 1988 gav Statens kärnkraftinspektion (SKI) och Statens strålskyddsinstitut (SSI) SKB ett begränsat drifttillstånd och delar av anläggningen togs i drift. Efter kompletteringar gav myndigheterna 1992 drifttillstånd för hela anläggningen.

Östhammars kommuns synpunkter

Inför regeringens beslut enligt byggnadslagen skickade bostadsdepartementet i april 1982 en skrivelse till Östhammars kommun om att yttra sig över ansökan. Kommunfullmäktige tillstyrkte i september 1982 ansökan under förutsättning att kommunens synpunkter beaktades. Beslutet fattades av ett oenligt fullmäktige efter en votering; 30 ledamöter röstade för tillstyrkan och 19 mot. Ärendet var uppe för beslut redan i augusti men bordlades över valet för beslut i slutet av september.

Ett villkor för kommunens tillstyrkan var att regeringen skulle förbehålla sig rätten att pröva SFR-2 och SFR-3 enligt byggnadslagen, vilket med dåvarande lagstiftning skulle innebära att den kommunala vetorätten aktualiserades. Detta villkor är tydligt omhändertaget i regeringens beslut där det står att en komplettering av SFR-1 med slutförvaring av hårdkomponenter och rivningsavfall ska prövas enligt byggnadslagen.

Östhammars kommun framförde även att den ansåg att det var otillfredsställande att kommunen skulle ta ställning enligt byggnadslagen innan den mer ingående prövningen enligt atomenergi- och miljöskyddslagen var klar. Men samtidigt konstaterade kommunen att myndigheter som Statens strålskyddsinstitut (SSI) och Statens kärnkraftinspektion (SKI) tillstyrkt med tillägget att deras fortsatta, mer djupgående analyser endast bedöms påverka detaljregleringen och inte den föreslagna lösningen.

Kommunen skriver vidare i sitt yttrande att den förlitar sig på att myndigheterna ser till att de åtgärder som behövs för att få ett säkert slutförvar är genomförda innan anläggningen tas i drift och att bästa tillgängliga tillämpbara teknik tillämpas även för att stabilisera avfallet före deponering. Angående avfallet från forskning, sjukvård och industri förutsatte kommunen att det avfallet var likvärdigt med avfallet från kärnkraftsbolagen.

Kommunen framförde även synpunkter gällande övervakning och informationsbevarande. Kommunen ansåg att det före förslutning bör göras någon form av verifiering av barriärernas funktion och att det även efter förslutning är önskvärt att kontroll görs under en tid som bedöms rimlig i förhållande till avklingningstiden. Med hänsyn till tidsperspektivet framförde kommunen även att det är viktigt att läget för anläggningen och förutsättningarna för dess säkerhet redovisas på ett sådant sätt att kunskapen om det är lättillgängligt. Kommunen ansåg att dessa uppgifter borde registreras hos länsstyrelsen.

Angående bergmassor från bygget av anläggningen, ansåg kommunen att om massorna inte behövs för anläggningen eller dess förslutning ska de kunna nyttjas för andra ändamål.

Kommunen framförde även att den såg fördelar med en central förvaring av avfallet och att slutförvaret förlades till ett av landets kärnkraftverkslägen.

Östhammars kommun lämnade i huvudsak samma synpunkter i prövningen enligt atomenergi- och miljöskyddslagen.

Ändringar i lagstiftning och myndigheter

Sedan SKB 1982 sökte tillstånd för att bygga det befintliga SFR har det gjorts en hel del ändringar när det gäller både lagstiftning och myndigheter. Miljöskyddslagen upphörde att gälla när Miljöbalken trädde i kraft den 1 januari 1999. I samband med det ersattes myndigheten Koncessionsnämnden för miljöskydd av Miljödomstolen som in sin tur ersatts av Mark- och miljödomstolen. 1982 fanns regler om regeringsprövning och kommunal vetorätt för slutförvar i byggnadslagen. Idag finns motsvarande regler i Miljöbalken. Atomenergilagen ersattes 1984 av Kärntekniklagen. Statens strålskyddsinstitut (SSI) och Statens kärnkraftinspektion (SKI) slogs den 1 juli 2008 samman till en ny myndighet: Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM).

Ansökan om utbyggnad

I december 2014 lämnade SKB in en ansökan om tillstånd till utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark i Östhammars kommun. Ansökan avser dels en utbyggnad och dels fortsatt drift av befintlig anläggning.

Utbyggnaden är i första hand för att rymma rivningsavfall från Sveriges kärntekniska anläggningar men i och med kärnkraftverkens förlängda drifttider finns det även behov av mer utrymme för driftavfall. Avfallet inkluderar bland annat nio reaktortankar av kokvattentyp, metallskrot, betong och annat byggnadsmaterial. Bolaget ansöker om slutförvaring av maximalt 180 000 kubikmeter avfall, vilket innebär en utökning av slutförvarsvolymen med 117 000 kubikmeter från dagens 63.000 kubikmeter. Det innebär att ett utbyggt SFR kommer att vara cirka tre gånger så stort som dagens anläggning.

Utbyggnaden med sex nya bergssalar planeras att göras under ett byggskede på cirka sex år. Bergarbeten, med bland annat bergschaktning och transport av bergmassor, planeras att utföras under cirka tre av dessa sex år. Därefter planeras för betongarbeten och installation av övrig utrustning innan anläggningen, efter provdrift, går över i driftskede.

Annan verksamhet

I SKB:s ansökan ingår utöver själva slutförvarsanläggningen annan verksamheter som behövs för att slutförvaret ska kunna byggas ut och drivas. SKB söker även tillstånd för att leda bort inläckande grundvatten från SFR:s underjordsdelar, att fylla ut ett vattenområde för att skapa verksamhetsytor, att behandla, krossa och lagra uttaget bergmaterial samt att tillverka betong.

SKB lämnade 2016 in en ansökan om tillstånd till hamnverksamhet. Syftet med ansökan är att få till ett samlat tillstånd som rymmer såväl befintliga verksamheters behov som behov hos de verksamheter som SKB sökt tillstånd för i Forsmark; utbyggt SFR och ett slutförvar för använt kärnbränsle. Ansökan omfattar dels transporter av radioaktivt material och dels annat material som motiveras av den kärntekniska verksamheten i Forsmark som till exempel borttransport av bergmassor. Ansökan är vilandeförklarad i avvaktan på regeringens

tillåtighetsprövning i de båda ärendena. Hamnen i Forsmark ägs och drivs idag av Forsmarks kraftgrupp AB (FKA).

Under 2020 inledde SKB samråd i syfte att söka tillstånd för uttag och behandling av havsvatten. Det behandlade havsvattnet planeras användas för att försörja SKB:s planerade anläggningar i Forsmark (utbyggnaden av SFR och slutförvaret för använt kärnbränsle) med industrivatten. Tillståndsprövningen av havsvattenuttaget planeras att samordnas med någon av dessa anläggningars tillståndsprocess.

Ansökningshandlingar

Föreslagna åtgärder

SKB har i ansökan enligt miljöbalken föreslagit ett antal tillståndsvillkor. Tillståndsvillkoren är i huvudsak kopplade till åtgärder för att minska verksamhetens konsekvenser för människa och miljö, men det finns även förslag om kontroll, omvärldsbevakning och dialogforum. De åtgärder som SKB föreslår för att minska verksamhetens miljöpåverkan är bland annat kopplade till buller, transporter, arbeten i vatten och utsläpp till vatten och luft.

Gällande buller och transporter föreslås bland annat reglering av bullernivåer och vilka tider på dygnet tunga transporter får ske. SKB har även föreslagit ett villkor som innebär att de, under vissa förutsättningar, ska erbjuda bullerskyddande åtgärder till permanentboende längs väg 76.

SKB har även föreslagit en del åtgärder för att minska konsekvenserna av den utfyllnad av vattenområde som ingår i ansökan. De föreslår dels åtgärder för att minska grumlingen i samband med arbeten i vatten och dels åtgärder för att kompensera för den habitatförlust som utfyllnaden innebär för framförallt fisk.

Gällande utsläpp till vatten har SKB föreslagit villkor kopplade till hanteringen av lakvatten från bergupplag och länshållningsvatten. Det gäller dels olja och partiklar som kan finnas i länshållningsvattnet men även kväve från bergarbete. Gällande kvävet föreslår SKB dels rening i avloppsreningsverk och dels kompensationsåtgärder.

Ändringar i ansökan

Ansökan avsåg ursprungligen även mellanlagring av långlivat låg- och medelaktivt avfall. Avfallet, i huvudsak uttjänta hårdkomponenter, skulle mel-

lanlagras i SFR i avvaktan på transport till slutförvaret för långlivat låg- och medelaktivt avfall (SFL) som beräknas tas i drift cirka 2045. SKB återkallade 2017 denna del av ansökan och ansöker inte längre om mellanlagring av avfall i SFR. Avfallet planeras istället att mellanlagras vid kärnkraftverken och i Studsvik.

Ansökan har även ändrats gällande slutförvaringen av reaktortankar av kokvattentyp. I den ursprungliga ansökan skulle reaktortankarna slutförvaras hela vilket innebar att det behövdes en ny särskild transporttunnel för reaktortankarna. SKB ändrade 2017 denna del av ansökan och reaktortankarna ska nu segmenteras före slutförvaring. Det innebär att det inte längre finns behov av en ny transporttunnel från marknivå till förvaringsnivå. Istället kan tunnlar till de nya förvarsdelarna kopplas på befintliga tunnlar på förvaringsnivå i befintligt SFR.

Säkerhetsprinciper

SFR är inte utformat för att vara ett tätt slutförvar utan ett slutförvar med kontrollerat utsläpp. SKB har för SFR:s långsiktiga säkerhet definierat två säkerhetsprinciper; begränsad mängd långlivad radioaktivitet och fördröjning av uttransporten av radioaktiva ämnen.

Avfallet i SFR placeras i avfallsbehållare som sedan skyddas av en eller flera barriärer. Under drift ska det inte ske någon uttransport av radioaktiva ämnen men efter förslutning kommer förvaret att fyllas med grundvatten. Barriärernas uppgift är att fördröja och begränsa uttransport av ämnen när anläggningen fylls med grundvatten och därmed sätts i förbindelse med biosfären.

Den fördröjda uttransporten ska uppnås genom de tekniska barriärernas funktion och förvarets omgivning. De tekniska barriärerna är utformade för att, tillsammans med avfallsbehållarna, begränsa vattenflödet i slutförvaret och skapa en kemisk miljö som minskar rörligheten hos de radioaktiva ämnena. Det omgivande berget ska ge stabila kemiska och fysikaliska förhållanden samt gynnsamma, låga vattenflöden.

En förutsättning för att denna typ av slutförvar ska vara säkert efter förslutning är att mängden långlivad radioaktivitet är begränsad. Med tillräcklig fördröjning av uttransporten förväntas radioaktiviteten hinna klinga av innan ämnena når ut i biosfären.

Hantering av avfall innan det kommer till SFR

Den största delen av det avfall som slutförvaras i SFR har genomgått någon typ av behandling innan det placeras i slutförvaret. All behandling sker innan avfallet transporteras till anläggningen.

Vilken behandling, eller konditionering, som görs beror på avfallet men det kan till exempel vara avvattnings eller ingjutning i stabiliserande material som betong eller bitumen. Anledningen till behandlingen kan till exempel vara att minska volymen, stabilisera avfallet eller anpassa det till de standardiserade avfallsbehållarna. Behandlat avfall i en behållare kallas avfallskolli.

Det kortlivade låg- och medelaktiva avfall som uppkommer på kärnkraftverken behandlas och förpackas på kärnkraftverken. Övrigt avfall som ska slutförvaras i SFR behandlas på Studsvik innan det transporteras till anläggningen.

Avfallsbehållare

Avfallsbehållarna som används i SFR är anpassade efter formen på det avfall de ska rymma, eventuell behandling av avfallet och systemet för hantering inom anläggningen.

Containrar

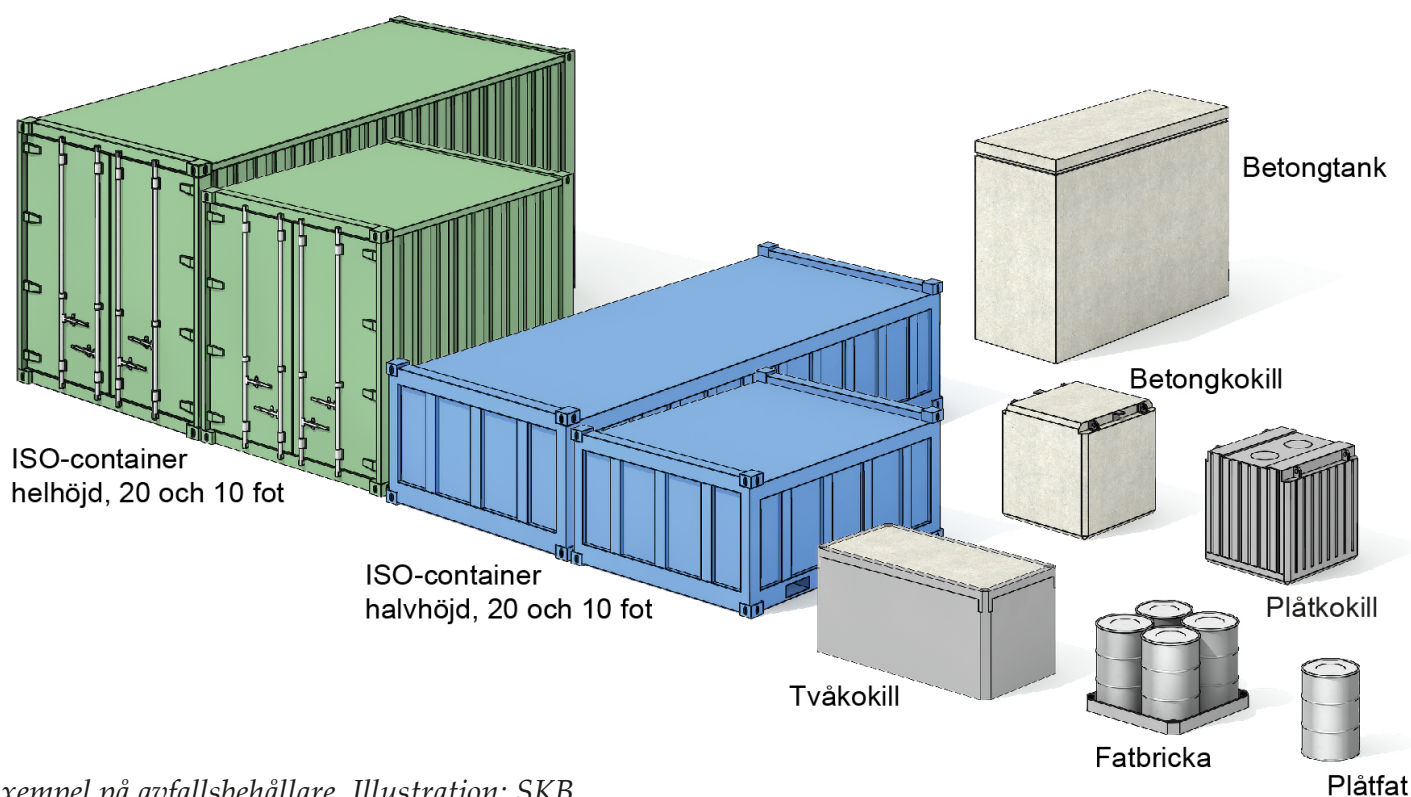
Containrar av plåt används för lågaktivt, fast avfall. Avfallet packas direkt i containrarna eller i modul-anpassade lådor, balar eller fat. Containrarna tillverkas enligt ISO-standard och är dimensionerade för användning under krävande transportförhållanden.

Betongtankar

Betongtankarna är tankar av armerad betong som används för medelaktivt avfall i form av avvattnad pulverformig jonbytarmassa och filterhjälpmedel. Tankarna är invändigt fordrade med butylgummi.

Kokiller och fat

Betong- eller plåtkokiller och plåtfat används för medelaktivt avfall huvudsakligen i form av stabiliserat vått avfall eller betongkringgjutet fast avfall. Betongkokillerna är gjorda av armerad betong och tillverkas i flera utförande som varierar i väggjocklek och inredning. Plåtkokillerna tillverkas i kolstål som epoximålas för bättre korrosionskydd. Även plåtkokillerna finns i olika utförande och skillnaden mellan dem är främst vilken typ av lock som försluter behållaren. Plåtfaten tillverkas normalt i kolstål som epoximålas men det finns även fat av rostfritt stål. Faten följer standardmått. Fatbricka används för att kunna hantera fyra fat i taget.

Exempel på avfallsbehållare. Illustration: SKB

Kontroll av avfall innan deponering

Varje avfallskolli är försett med en unik märkning och ska vara identifierbart fram till kringgjutning eller förslutning av slutförvaret. Strålsäkerhetsmyndigheten reglerar vilka avfallstyper som får deponeras i SFR.

Varje avfallstyp ska ha en av Strålsäkerhetsmyndigheten godkänd typbeskrivning som beskriver hela hanteringskedjan från uppkomst till slutförvaring inklusive en detaljerad redovisning av avfallstypens egenskaper och karaktär. I typbeskrivningen anges även vilka acceptanskriterier som finns för avfallet. Typbeskrivningen tas fram av avfallsproducenten och acceptanskriterierna av SKB. Acceptanskriterier finns för bland annat innehåll av radionuklider, ytkontaminering, strålningspåverkan, dimensioner, vikt och sammansättning.

För varje avfallstyp görs rutinmässiga kontroller vid tillverkningen av avfallskollin. Inför transport och vid ankomsten till SFR görs kontroller på samtliga avfallskollin.

Transport av avfallet

Avfallet från alla kustförlagda kärntekniska anläggningar, förutom Forsmark, transporteras med SKB:s fartyg m/s Sigrid till hamnen vid SFR. Fartyget är specialbyggt för transport av radioaktivt avfall. Lossning av fartyget görs med terminalfordon som transporterar avfallet till terminalbyggnaden inne på SFR:s område.

Avfall från Forsmarks kärnkraftverk transporteras, med terminalfordon, på väg från kärnkraftverket till SFR:s område. Även transporter av rivningsavfall från Ågestareaktorn kan komma att transporteras på väg.

Slutförvarets utformning

Det avfall som ska slutförvaras i SFR är ett varierande avfall vilket innebär att det finns behov av olika typer av försvarsutrymmen. Utformningen av de olika försvarsutrymmena styrs bland annat av avfallets aktivitetsnivå men även av avfallets kemiska sammansättning och hur avfallet är förpackat.

Befintliga försvarsdelar

Den befintliga slutförvarsanläggningens består av fyra bergssalar som är 160 meter långa och en silo som är 70 meter hög och har en diameter på 30 meter. Bergssalarna är belägna cirka 60 meter under havsbotten. Silons botten är cirka 130 meter under havsbotten.

Silo

Silon är det utrymme, eller den försvarsdel, i SFR som är tänkt att innehålla den största mängden radioaktivitet. Silon utgör volymmässigt cirka 10 procent av förvaringsutrymmet i SFR men planeras rymma cirka 70 procent av aktiviteten.

Det avfall som slutförvaras i silon är medelaktivt avfall. Det består mestadels av jonbytarmassor, ingjutna i cement eller bitumen, från driften av kärnkraftverken. Även betongingjutna sopor och skrot förekommer men organiskt material minimeras.

Silon består av ett cylindriskt bergrum med en fristående betongcylinder. Utrymmet mellan betongcylindern och berget är fyllt med bentonitlera. Betongcylindern är indelad i ett antal olika fack av olika storlek anpassade efter olika typer av avfallsbehållare. Avfallet deponeras med fjärrstyrning.

Bergssal för medelaktivt avfall (1BMA)

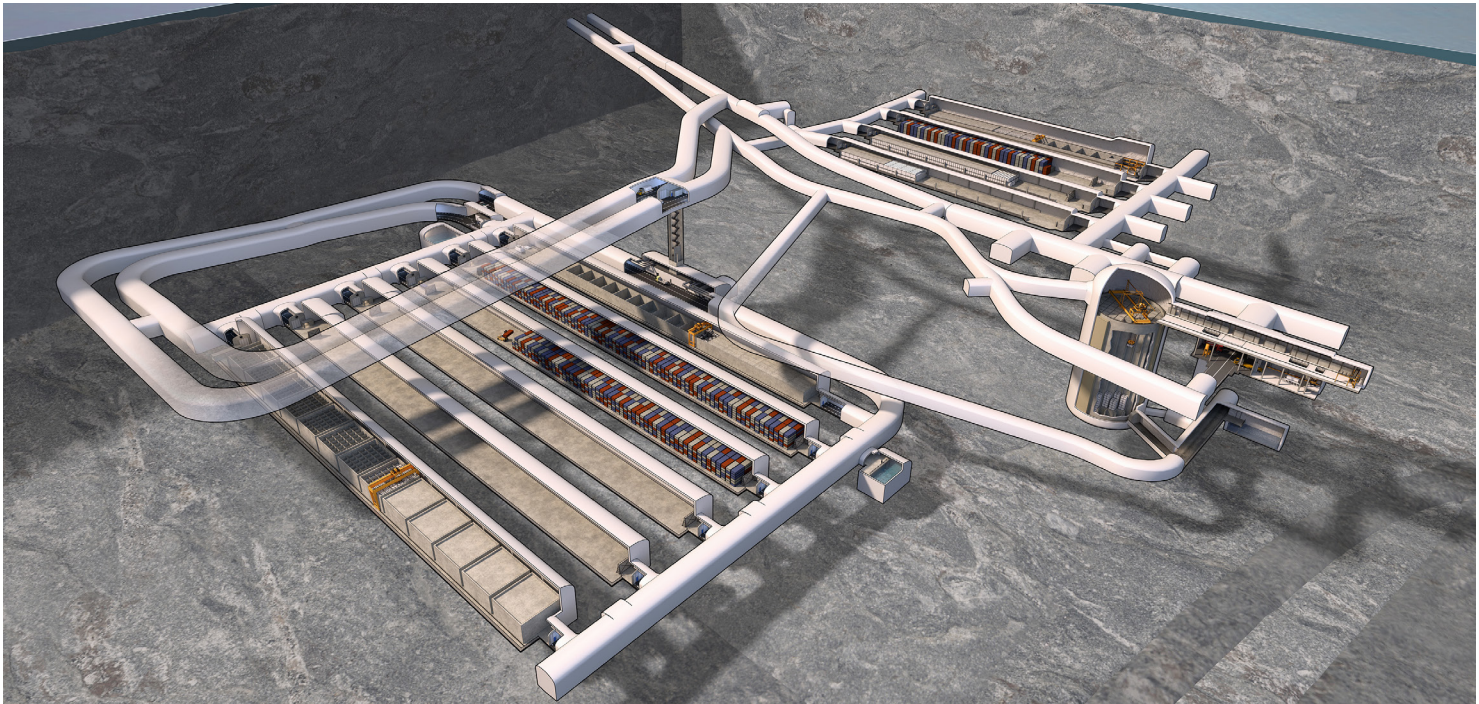
I 1BMA slutförvaras medelaktivt avfall som generellt har lägre radioaktivitet än det som förvaras i silon. Det kan även vara för att avfallet är skrymmande eller kemiska skäl som gör att avfallet förvaras i BMA istället för i silon. Avfallet består dels av cement- och bitumeningjutna jonbytarmassor och betongingjutna sopor och skrot men även slam och indunstarkoncentrat.

I bergssalen finns en 140 meter lång betongkonstruktion som utgör förvaringsutrymme för avfallet. Betongkonstruktionen är uppdelad i fack med tvärgående betongväggar. Avfallet deponeras med fjärrstyrning.

Betongtankförvar (1-2BTF)

I de båda betongtankförvaren slutförvaras medelaktivt avfall. Förvaren är främst utformade för de betongtankar som används för förvaring av använd jonbytarmassa vid Barsebäcks och Oskarshamns

Befintliga och planerade underjordsdelar för utbyggt SFR. Illustration: SKB

kärnkraftverk. I 1BTf förvaras även aska från förbränning av lågaktivt avfall och en del udda avfall som till exempel ett reaktortanklock.

Bergssalarna har betonggolv och bergväggarna är klädda med sprutbetong. Avfallet deponeras med truck.

Bergssal för lågaktivt avfall (1BLA)

I 1BLA slutförvaras lågaktivt avfall som sopor och skrot förpackat i containrar. Bergssalen har betonggolv och bergväggarna är klädda med sprutbetong. Avfallet lastas in i bergssalen med truck.

Planerade förvarsdelar

Den utbyggnad som SKB sökt tillstånd för planeras bestå av sex bergssalar belägna cirka 120 meter under havsbotten. Fem av salarna planeras bli 275 meter långa och en sal 240 meter lång (bergssalen för reaktortankar).

Bergssal för medelaktivt avfall (2BMA)

I 2BMA planeras det att slutförvaras medelaktivt avfall i form av sopor och skrot i betong- och plåtbehållare. Både betong- och plåtbehållarna är så kallade kokiller med enhetlig storlek.

Bergssalen planeras utformas med fristående kvadratiska betongkonstruktioner. Betongkonstruktionerna, som SKB även benämner kassuner, planeras förses med ett flertal innerväggar anpassade efter kokillernas storlek. Avfallet planeras att deponeras med fjärrstyrning.

Bergssal för reaktortankar (BRT)

I BRT planeras slutförvaring av segmenterade reaktortankar från de nio svenska kokvattenreaktorerna. Avfallet är medelaktivt.

Bergssalen planeras utformas med en sammanhängande betongkonstruktion bestående av bottenplatta, ytterväggar och tvärgående mellanväggar. Avfallet planeras att deponeras med fjärrstyrning.

Bergssalar för lågaktivt avfall (2-5BLA)

2-5BLA planeras slutförvaring av lågaktivt avfall liknande det som deponeras i 1BLA. Huvuddelen av avfallet kommer att utgöras av rivningsavfall placerat i containrar. Även utformningen av bergssalarna och deponeringssättet är i huvudsak som för 1BLA men 2-5BLA planeras att förses med stödjande konstruktioner.

Övriga delar av anläggningen

I underjordsdelen av SFR finns förutom förvarsutrymmena en driftbyggnad, elbyggnad, underhållsbyggnad samt två ventilationsbyggnader (en för tilluft och en för frånluft). Ovan jord finns det en tunnelnedfart, kontors- och verksamhetsbyggnad, ventilationsbyggnad och terminalbyggnad. Underjordsdelarna förbinds med ovanjordsdelarna med två parallella tunnlar; en drifttunnel för transport av avfall och en byggtunnel för transport av byggnads- och förslutningsmaterial.

Den rättsliga prövningen

SKB:s ansökan om utbyggnad och fortsatt drift av SFR prövas enligt två lagstiftningar; miljöbalken och kärntekniklagen. I båda prövningarna fattas det avgörande beslutet av regeringen.

Prövningen enligt de båda lagstiftningarna sker i två parallella processer. Innan regeringen fattar beslut bereds ansökan enligt miljöbalken av Mark- och miljödomstolen i Nacka tingsrätt och enligt kärntekniklagen av Strålsäkerhetsmyndigheten. För att regeringen ska få ge tillåtlighet till verksamheten krävs att kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrker ansökan, enligt den så kallade vetorätten. Regeringen kan dock med stöd i den så kallade vetoventilen i miljöbalken, trots att kommunens avstyrkt ansökan, tillåta verksamheten om den är synnerligen angelägen ur nationell synpunkt och inga lämpliga alternativ finns.

Den planerade utbyggnaden omfattas inte av den obligatoriska tillåtlighetsprövning som gäller för till exempel slutförvaret för använt kärnbränsle. Däremot får regeringen under vissa förutsättningar förbehålla sig rätten att pröva tillåtligheten. Efter en skrivelse från Östhammars kommun beslutade regeringen i maj 2016 att pröva tillåtligheten av den planerade utbyggnaden. I och med detta beslut aktualiserade den kommunala vetorätten.

Skillnader mellan prövningarna

En grundläggande skillnad mellan de två prövningarna är vilka frågor som hanteras. Prövningen enligt kärntekniklagen är framförallt inriktad på

säkerhetsfrågor medan miljöbalksprövningen gäller mer övergripande frågor som verksamhetens effekter på människors hälsa och miljön.

Det finns även viktiga processuella skillnader mellan prövningarna. Ett tillstånd enligt miljöbalken har så kallad rättskraft. Det innebär i princip att om en verksamhet har fått tillstånd enligt miljöbalken så gäller det tillståndet för all framtid. Inom kärntekniklagen tillämpas så kallad stegvis prövning vilket innebär att det även efter att tillstånd givits finns flera tillfällen där myndigheten, i detta fall Strålsäkerhetsmyndigheten, kan ställa ytterligare krav eller till och med stoppa verksamheten.

Aktörer i prövningen

Flera olika aktörer har aktivt deltagit i och bidragit till processen. Nedan ges en beskrivning av några av de aktörer som haft viktiga roller i processen.

Mark- och miljödomstolen

Mark- och miljödomstolen har berett ansökan enligt miljöbalken och lämnade den 13 november 2019 över ärendet med ett eget yttrande till regeringen. Om regeringen beslutar att verksamheten ska tillåtas lämnas ärendet tillbaka till domstolen som då prövar frågor om tillstånd och villkor för verksamheten.

Samråds- och remissförfarande är en omfattande del av miljöbalksprövningen. Mark- och miljödomstolen har under sin handläggning skickat ansökan på remiss både med förfrågan om kompletterings-

Feldeponerat avfall

I bergssalen 1BLA har det deponerats en avfallstyp (S.14) som senare konstaterats ha, åtminstone delvis, felaktig dokumentation. Avfallsfaten är producerade vid Studsvik och innehåller så kallat historiskt avfall. Felaktigheterna upptäcktes vid en studie som genomfördes på Studsvik 2010-2012. I faten finns bland annat mörkerriktmedel med långlivade ämnen. SKB meddelade 2012 Strålsäkerhetsmyndigheten om den miss tänkta feldokumentationen. Myndigheten har sedan dess ett pågående ärende om det feldeponerade avfallet.

Avfallet planeras att tas upp för att kontrollera innehållet. Vid behov kommer avfallet att behandlas på nytt innan det sedan åter kan deponeras i antingen SFR eller SFL. Det har sedan 2014 varit klart att avfallet ska tas upp men inte om det ska tas upp före eller efter utbyggnaden av SFR. I november 2020 meddelade SKB att de har för avsikt att ta upp det feldeponerade avfallet innan utbyggnaden genomförs.

behov och för synpunkter på ansökan i sak. Domstolen har fått in synpunkter från bland annat kommuner, myndigheter, organisationer och enskilda. SKB har i flera omgångar kompletterat ansökan och bemött inkomna synpunkter.

Under hösten 2019 genomfördes en två veckor lång huvudförhandling i Mark- och miljödomstolen. Förhandlingen hölls i Nacka tingsrätt med syn i Forsmark. Under förhandlingarna gavs såväl SKB som övriga parter möjlighet att hålla presentationer och framställa sina ställningstagande. Förhandlingen var öppen för alla.

Strålsäkerhetsmyndigheten

Strålsäkerhetsmyndigheten har berett ansökan enligt kärntekniklagen och lämnade den 21 oktober 2019 över ärendet med ett eget yttrande till regeringen. Om regeringen beslutar att ge tillstånd till verksamheten lämnas ärendet tillbaka till myndigheten som då prövar frågor om villkor för verksamheten.

Strålsäkerhetsmyndigheten har under ärendets handläggning hämtat in synpunkter på ansökan från bland annat universitet, myndigheter, kommuner och organisationer. Rätten till delaktighet och insyn är inte på samma sätt given i prövningen enligt kärntekniklagen som i miljöbalksprövningen. Precis som i prövningen enligt miljöbalken har SKB i denna prövning gjort ett flertal kompletteringar av ansökan, vilket är det vanliga i denna typ av komplexa prövningar.

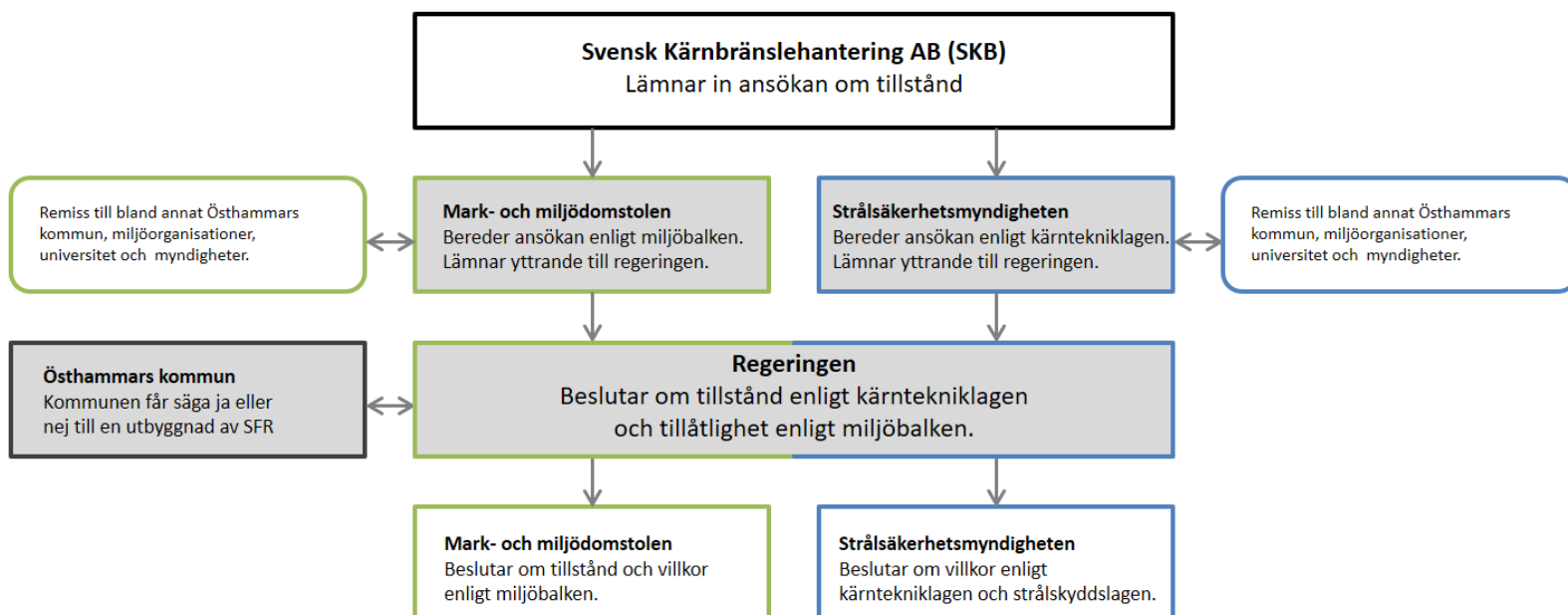
Om SKB beviljas tillstånd för utbyggnad har Strålsäkerhetsmyndigheten en viktig roll i den fortsatta stegvisa prövningen. Innan SKB får påbörja uppförandet av anläggningen ska myndigheten pröva

Huvudförhandling, Nacka Tingsrätt.

och godkänna en preliminär säkerhetsredovisning. Även inför provdrift och inför rutinmässig drift ska säkerhetsredovisningar godkännas av Strålsäkerhetsmyndigheten. Den stegvisa prövningen är ett sätt att hantera komplexa prövningar med lång genomförandetid och tillämpas för större kärntekniska anläggningar.

Strålsäkerhetsmyndigheten är tillsynsmyndighet enligt kärntekniklagen vilket innebär att de redan idag kontrollerar att verksamheten vid SFR bedrivs enligt tillståndet och i övrigt följer lagstiftningen inom området. Myndigheten är även normerande inom sitt område och tar fram regler för verksamheter som hanterar strålning. I egenskap av regeringens expertmyndighet på frågor om strålsäkerhet har Strålsäkerhetsmyndigheten även en roll som remissinstans i miljöbalksprövningen.

Kommunen

Östhammars kommun har genom sin vetorätt en viktig roll i prövningen. För att kommunfullmäktige ska kunna fatta ett välgrundat beslut behövs information och kunskap i frågan. Det är även viktigt att de frågor som är av stor vikt för kommunen är utredda och besvarade inför vetobeslutet. Kommunen har under åren deltagit aktivt i prövningsprocessen, bland annat genom skriftliga yttranden och deltagande i samråd och huvudförhandling.

I Östhammars kommun bildades 1995, i samband med att det påbörjades platsundersökningar för ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark, en slutförvarsorganisation. Sedan det blev klart att SKB tänkt ansöka om utbyggnad av SFR har slutförvarsorganisationen även haft till uppgift att följa prövningen av SFR-utbyggnaden.

Slutförvarsorganisationen har förändrats under åren beroende på var i processen man befunnit sig. I samband med att Forsmark valdes som plats för slutförvaret för använt kärnbränsle 2009, bildades en slutförvarsorganisation bestående av olika arbetsgrupper. MKB-gruppen (miljökonsekvensbeskrivning) granskade ansökan enligt miljöbalken och Säkerhetsgruppen granskade ansökan enligt kärntekniklagen. Dessa två grupper ersattes under 2019 av en grupp, Granskningsgruppen. Politikerna i dessa grupper har utsetts av sina partier att följa processen extra noga och representerar samtliga partier i kommunfullmäktige. Referensgruppen består av alla politiker i kommunfullmäktige och representanter från bland annat grannkommuner och lokala miljöorganisationer. Referensgruppen ansvarar för information och kommunikation till allmänheten. Det finns även ett antal tjänstepersoner anställda på kommunen som arbetar med slutförvarsfrågan. Kommunens arbete med slutförvarsfrågan finansieras i huvudsak med medel ur Kärnavfallsfonden.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Uppsala län har en viktig roll i prövningen av slutförvaret, både som remissinstans och som tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Länsstyrelsen har redan ett tillsynsansvar på den befintliga anläggningen vilket innebär att kontrollera att verksamheten bedrivs enligt miljötillståndet och i övrigt följer miljöbalkens regler gällande skydd för människors hälsa och miljön.

Länsstyrelsen är även första instans för prövning av artskyddsdispens och Natura 2000-tillstånd som SKB behöver söka till följd av den påverkan slutförvaret förväntas ha på omgivningen.

Miljöorganisationer

Flera miljöorganisationer har under åren deltagit aktivt i prövningsprocessen både som remissinstanser och genom deltagande i huvudförhandlingen. Ideella organisationer har en viktig roll i prövningen eftersom de bidrar med andra perspektiv jämfört med till exempel myndigheter och kommuner. Organisationernas deltagande har bland annat möjliggjorts genom medel från Kärnavfallsfonden. Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG), Miljörörelsens kärnavfallssekreteriat (Milkas) och Sveriges energiföreningars riksorganisation (SERO) är tre av de nationella miljöorganisationer som deltagit i processen. Två lokala miljöorganisationer som deltagit i processen är Opinionsgruppen för säker slutförvaring (OSS) och Naturskyddsföreningen i Uppsala län.

Alskär, Foto: [REDACTED]

Synpunkter på ansökan

Det är under prövningsprocessen många olika aktörer som framfört sina synpunkter på ansökan. Nedan ges en kort sammanställning av några aktörers bedömningar, synpunkter och ställningstaganden.

Mark- och miljödomstolen

Mark och miljödomstolen yttrade sig, som nämndes ovan, i november 2019 till regeringen. Domstolens bedömning är att den sökta verksamheten kan tillåtas.

”Domstolens bedömning är att den sökta verksamheten kan tillåtas.”

Domstolen skriver i sitt yttrande att de anser att SKB visat att den sökta verksamheten uppfyller miljöbalkens krav på val av plats och metod samt att de allmänna hänsynsreglerna även i övrigt är uppfyllda. Miljökonsekvensbeskrivningen bedöms uppfylla miljöbalkens krav och därmed kunna ligga till grund för den fortsatta prövningen. När det gäller strålsäkerhet skriver domstolen att SKB har visat att det saknas beaktansvärd risk för människors hälsa eller miljön.

Strålsäkerhetsmyndigheten

Strålsäkerhetsmyndigheten tillstyrkte SKB:s ansökan i sitt yttrande till regeringen. Tillstyrkandet förutsätter bland annat att SKB beaktar utvecklingsbehov som myndigheten identifierat och påtalat och att regeringen fastställer villkor om stegvis prövning.

Myndigheten skriver i sitt yttrande att SKB har visat att långsiktig strålsäkerhet kan uppnås med det system av barriärer som föreslagits samt att utbyggnad och drift kan genomföras på ett strålsäkert sätt. Myndigheten anser även att miljökonsekvensbeskrivningen kan godkännas utifrån strålsäkerhets-synpunkt.

Östhammars kommun

Östhammars kommuns huvudfokus vid granskningen av ansökan har varit den långsiktiga säkerheten men även lokala frågor som direkt påverkar kommunens medborgare. När det gäller bedömningen av den långsiktiga säkerheten har

Östhammars kommun valt att förlita sig på Strålsäkerhetsmyndighetens bedömning eftersom de har expertkunskap i strålsäkerhetsfrågor.

I två för kommunen viktiga frågor, mellanlagring och ny transporttunnel, har SKB ändrat sin ansökan och gått Östhammars kommun tillmötes. En annan viktig fråga för kommunen har varit ansvar efter förslutning, vilket även varit en viktig fråga i prövningen av slutförvaret för använt kärnbränsle. Riksdagen beslutade i juni 2020 om ändring i kärntekniklagen som tydliggör statens ansvar för bland annat slutförvarsanläggningar. Östhammars kommun har även framfört synpunkter kopplade till bland annat den långsiktiga säkerheten, miljöpåverkan, informationsbevarande och kommunens framtida roll.

Länsstyrelsen i Uppsala län

Länsstyrelsen i Uppsala län tillstyrker ansökan under förutsättning att länsstyrelsens synpunkter och villkorsförslag beaktas. Länsstyrelsen har föreslagit ett antal tillståndsvillkor kopplade till bland annat buller och utsläpp till vatten samt tillåtligheitsvillkor kopplade till klimatpåverkan och naturmiljö.

Övriga myndigheter

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker ansökan men anser att det finns behov av ytterligare villkor för att reglera verksamhetens påverkan på vattenmiljöer. Myndigheten bedömer inte att verksamheten kommer att påverka miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomsten men däremot att det kan bli lokal påverkan.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har lämnat synpunkter kopplade till jämförelsen mellan vald lokalisering och en alternativ lokalisering i Forsmark. SGU anser att de övervägande skälen talar för att hålla kvar vid vald lokalisering.

Naturvårdsverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har avstått från att yttra sig.

Miljöorganisationer

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) anser att ansökan bör avslås, avvisas eller så bör sökande föreläggas att utreda kvarstående frågeställningar ytterligare. Några av de frågeställningar som MKG anser behöver utredas ytterligare gäller grundvattenströmmar, korrosiva jordströmmar och påverkan på naturmiljön vid ett snabbt genombrott för utsläpp av radioaktiva ämnen. Enligt MKG har SKB angett att utspädning till havet är en säkerhetsprincip för SFR och MKG anser inte att det motsvarar vad som idag är bästa möjliga teknik.

Miljörelsens kärnavfallssektariat (Milkas) avstyrker ansökan. Milkas anser att det inte är lämpligt att placera det radioaktiva avfallet under vatten i en aktiv tektonisk zon och att frågorna inte fått adekvat utredning.

Sveriges energiföreningars riksorganisation (SERO) avstyrker ansökan. Utbyggnaden bör placeras på en helt ny plats, minst 300 kilometer från område som sedan tidigare är belastat med kärnenergiaktivitet.

Opinionsgruppen för säker slutförvaring (Oss) anser att ansökan bör avslås eller avvisas. Anledning till detta är framförallt brister i ansökan gällande redovisning av en tillräckligt säker metod och plats samt brister i alternativredovisningen.

Naturskyddsföreningen i Uppsala län avstyrker ansökan. Föreningen anser att lokaliseringen under havets botten är olämplig och vill närmast kalla den för en fördröjd dumpning.

Grannländer

Naturvårdsverket har i enlighet med den så kallade Esbokonventionen (konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang) genomfört samråd med Finland. Finlands miljöministerium begärde in utlåtanden från Strålsäkerhetscentralen (Finlands strålsäkerhetsmyndighet), Ålands landskapsregering och Eckerö kommun.

Ålands landskapsregering anser att det är av yttersta vikt att en tillräckligt säker metod används, att anläggningen övervakas och att transporter sker utan risk för den åländska vattenmiljön.

Underlag i prövningen

Det har inför och under prövningen tagits fram ett omfattande underlag. Under såväl samråd som prövningen har det även lämnats in ett flertal yttranden. Nedan ges en kort sammanställning av några av de viktigaste dokumenten och var de finns att läsa.

Ansökningshandlingarna i både miljöbalks- och kärntekniklagsprövningen finns att läsa på SKB:s hemsida, www.skb.se. Under fliken "Publikationer" finns även en stor del av SKB:s vetenskapliga rapporter publicerade. På hemsidan finns även kortare beskrivningar av både den befintliga anläggningen och den planerade utbyggnaden.

I dokumentbanken på Östhammars kommuns slutförvarswebb, www.slutforvarforsmark.se, finns kommunens yttranden samlade.

Men här finns även en del andra viktiga dokument som till exempel Mark- och miljödomstolens yttrande till regeringen.

Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande till regeringen finns att läsa på myndighetens hemsida, www.stralsakerhetsmyndigheten.se.

På Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning hemsida, www.mkg.se, finns samtliga handlingar i Mark- och miljödomstolens, Strålsäkerhetsmyndighetens och regeringens prövning att läsa. Bland dessa handlingar finns bland annat yttranden från myndigheter och olika motparter från de olika stegen av prövningen.

Delges
Bostadsdepartementet
Länsstyrelsen
Koncessionsnämnden

§ 127 ~~Dnr 229.82~~ ~~000.900~~
Dnr 162.82 000.900

Bordlagt ärende: Remiss från bostadsdepartementet av SKBF:s ansökan om tillstånd enligt 136 § a byggnadslagen till slutförvar av låg- och medelaktivt avfall i Forsmark

Fullmäktige har 1982-08-31, § 113, beslutat bordlägga rubricerade ärende.

Sedan ärendet återupptagits till förnyad prövning vid dagens sammanträde uppkommer överläggning.

Edvin Tallberg yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag med den ändringen att följande uttalande infogas som en andra mening i förslagets tredje stycke: "Som villkor för kommunens tillstyrkan gäller att regeringen förbehåller sig rätten att pröva SFR-2 och SFR-3 enligt 136 a § byggnadslagen." Förslaget med ändringsyrkandet har utdelats bland fullmäktiges ledamöter vid dagens sammanträde (bilaga 2).

Greta Owenius yrkar bifall till det sålunda ändrade förslaget.

Arne Hansson yrkar att fullmäktige skall avstyrka bifall till SKBF:s framställning under hänvisning till det förslag till yttrande, som han förelagt fullmäktige vid föregående fullmäktigesammanträde (bilaga 3).

Wigo Högberg yrkar med instämmande av Tore Norbäck, Otto Åström och Bengt Johansson återremiss av ärendet till kommunstyrelsen.

Sedan överläggningen förklarats avslutad ställer hr ordföranden proposition på bifall till eller avslag å återremissyrkandet. Han förklarar sig ha funnit att fullmäktige beslutat avslå detta yrkande.

Emellertid begäres votering.

Följande voteringsproposition uppläses och godkännes:

Den, som vill avslå återremissyrkandet, röstar ja.

Den det ej vill röstar nej.

Vinner nej, har fullmäktige beslutat återremittera ärendet till kommunstyrelsen.

Voteringen utfaller så att 30 ledamöter röstar ja och 19 nej (se bifogade voteringslista).

Fullmäktige har sålunda beslutat avslå återremissyrkandet.

Härefter ställer hr ordföranden proposition å dels kommunstyrelsens förslag med Edvin Tallbergs ändringsyrkande dels Arne Hanssons yrkande. Han förklarar sig ha funnit att fullmäktige beslutat bifalla kommunstyrelsens förslag med Tallbergs ändringsyrkande.

Emellertid begäres votering.

Följande voteringsproposition uppläses och godkännes:

Den, som biträder kommunstyrelsens förslag med Edvin Tallbergs ändringsyrkande, röstar ja.

Den det ej vill röstar nej.

Vinner nej har fullmäktige beslutat bifalla Arne Hanssons yrkande om avstyrkande av bifall till framställningen.

Voteringen utfaller så att 30 ledmöter röstar ja och 19 nej (se bifogade voteringslista).

Kommunfullmäktige har sålunda beslutat

att bifalla kommunstyrelsens förslag med Edvin Tallbergs ändringsyrkande.

De 19 ledamöter/tjänstgörande suppleanter, som röstat nej, anmäler reservation mot beslutet. Bertil Alm och Wigo Högberg meddelar, att de kommer att inge skriftlig reservation (bil 4 och 5).

Förslag till yttrande

Yttrande över Svensk Kärnbränsleförsörjning AB ansökan om tillstånd enligt 136 a § byggnadslagen till planerad anläggning för slutlig förvaring av låg- medelaktivt radioaktivt avfall (SFR-1) vid Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län.

Östhammars kommun har i skrivelse från bostadsdepartementet den 29 april 1982 anmodats att yttra sig över en av Svensk Kärnbränsleförsörjning AB till regeringen ställd ansökan om prövning enligt 136 a § byggnadslagen av anläggande av ett slutförvar för låg- och medelaktivt radioaktivt avfall SFR-1, i anslutning till Forsmarks kärnkraftstation.

Kommunen finner det i denna speciella fråga otillfredsställande att den mera ingående prövningen enligt atomenergilagen och miljöskyddslagen ej skett då ställning i tillståndsfrågan enligt 136 a § byggnadslagen skall tagas. Kommunen finner dock att myndigheter såsom SSI och SKI för sin del har tillstyrkt med det tillägget att de mera djupgående analyser man kommer att senare utföra ändock inte bör påverka den föreslagna lösningen vidare än att enbart detaljregleringar kan bli erforderliga i de föreskrifter man senare kommer att utfärda.

Kommunen konstaterar att ansökan avser SFR-1 och att det angivits att särskild ansökan och därmed sammanhängande prövning enligt 136 a § byggnadslagen kommer att ske för det som benämnes SFR-2 och SFR-3. Som villkor för kommunens tillstyrkan gäller att regeringen förbehåller sig rätten att pröva SFR-2 och SFR-3 enligt 136 a § byggnadslagen.

Det framgår av ansökan att avfall av den typ som avses kontinuerligt framkommer vid kärnkraftverken, samt att detta avfall för närvarande lagras temporärt vid dessa samt i Studsvik. Kommunen kan se fördelar i att detta avfall slutförvaras centralt samt att slutförvaret förlägges till ett av kärnkraftlägena med hänsyn till utnyttjandet av tillgängliga tekniska och personella resurser. Kommunen har för sin del inte möjlighet att föreslå någon alternativ lokaliseringsort.

Av expertinstansernas remissvar framgår, att innan SFR-1 får tagas i drift erforderliga åtgärder skall ha vidtagits och regler utfärdats för att erhålla ett säkert förvar. Kommunen förutsätter att detta även innebär att bästa tillgängliga tillämpbara teknik för att ge avfallet mekanisk och kemisk stabilitet före deponeringen kommer att föreskrivas.

Angående det mera ospecificerade avfallet som omnämnes i ansökan och som säges vara låg- och medelaktivt avfall från annan verksamhet än kärnkraftproduktion t ex medicinsk verksamhet saknar kommunen möjlighet att bedöma konsekvenserna av detta avfalls förvaring. Kommunen förutsätter vid sin tillståndsgivning att detta avfall är likvärdigt (bland annat i den meningen att detta avfall inte äventyrar långtidssäkerheten i slutförvaringen) med det övriga avfall som skall förvaras i SFR-1. Om så ej är fallet, anser kommunen att förvaring skall ske tillsammans med slutförvaret av använt kärnbränsle.

dy *fos* *RW*

Av ansökan framgår att skyddet mot skada på omgivningen väsentligen bygger på att det avfall som skall förvaras omgives av ett antal skyddsbarriärer. Någon metod att åtminstone under några decennier kontrollera dessa barriärers funktion har inte redovisats av sökanden. Kommunen finner det dock angeläget att före förslutningen någon form av verifiering av funktionen mättekniskt har skett. Det är även önskvärt att efter förslutningen en kontroll sker under en tidsperiod som med hänsyn till avklingningstiden bedöms rimlig.

Anläggningen skall enligt sökanden klara att säkert förvara avfallsgodset till dess radioaktiviteten sjunkit till ofarlig nivå (ca 500 år). Det är mycket viktigt med hänsyn till tidsperspektivet att läget för anläggningen och förutsättningarna för dess säkerhet och bestånd redovisas på ett sådant sätt att kunskaperna härom är lätt tillgängligt. Läget och uppgifter om den aktuella anläggningen bör därför registreras hos länsstyrelsen.

Angående de bergmassor som icke erfordras för anläggningen och dess förslutning anser kommunen att dessa bör placeras på sådant sätt att de om så befinner lämpligt kan nyttjas för andra ändamål.

Under förutsättning att de synpunkter som ovan anförts beaktas, tillstyrker kommunen Svensk Kärnbränsleförsörjnings ansökan avseende SFR-1.

dy *DR* *EW*

Miljö- och energidepartementet

Östhammars kommun

Box 66

742 21 Östhammar

ÖSTHAMMARS KOMMUN Bygg- och miljönämnden	
2016-05-16	
Dnr	Dpi

Fråga om förbehåll om tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av utbyggnad av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Forsmark, Östhammars kommun

Regeringens beslut

Regeringen beslutar med stöd av 17 kap. 3 § miljöbalken att tillåtligheten av den planerade utbyggnaden av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Östhammars kommun ska prövas av regeringen enligt 17 kap. miljöbalken.

Ärendet

Östhammars kommun har i skrivelse hemställt att regeringen ska pröva tillåtligheten enligt 17 kap. 1 § miljöbalken av Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) planerade utbyggnad av bolagets anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR), för vilken SKB sökt tillstånd till hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. För det fall regeringen gör bedömningen att verksamheten inte omfattas av obligatorisk tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. 1 § miljöbalken föreslår kommunen att regeringen förbehåller sig prövningen av verksamheten enligt 17 kap. 3 § miljöbalken.

Östhammars kommun har i skrivelsen bl.a. anfört följande. SFR ägs och bedrivs av SKB. Verksamheten har pågått sedan år 1988 och rymmer kortlivat låg- och medelaktivt driftavfall från kärnkraftverken men även avfall från svensk forskning, sjukvård och industri. SKB har ansökt om utbyggnad för att i första hand rymma rivningsavfall från Sveriges kärntekniska anläggningar. Befintlig verksamhet omfattar slutförvaring av ca 63 000 m³ då resterande tillstånd har förfallit i enlighet med villkor i gällande tillstånd. Bolaget ansöker om slutförvaring av 171 000 m³ avfall, vilket innebär en utökning av slutförvarsvolymen med 108 000 m³ och nio reaktortankar. Vidare omfattar ansökan mellanlagring av långlivat låg- och medelaktivt avfall, vilket inte omfattas av gällande tillstånd.

Det är kommunens uppfattning att den verksamhet som omfattas av SKB:s ansökan utgör ny verksamhet och därför ska tillåtlighetsprövas enligt 17 kap. 1 § miljöbalken. Som stöd har kommunen bl.a. hänvisat till utformningen av tillståndsbeslutet från 1983, förarbetena till miljöbalken och storleken på utbyggnaden. Den ansökta verksamheten överskrider den befintliga anläggningens kapacitet med nästan 200 procent och omfattar tre gånger dagens verksamhet. Bolaget önskar vidare deponera rivningsavfall vilket tidigare inte varit aktuellt samt mellanagra långlivat avfall vilket är en helt ny typ av verksamhet än den som bedrivs i dag.

För det fall regeringen inte anser att verksamheten utgör ny verksamhet enligt 17 kap. 1 § miljöbalken anser kommunen att skäl finns att pröva verksamheten enligt 17 kap. 3 § miljöbalken. Det är uppenbart att verksamheten kan antas bli av betydande omfattning och vara av ingripande slag. De omständigheter som har anförts som skäl för att betrakta verksamheten som en ny verksamhet är också omständigheter som talar för att verksamheten är av sådan art att regeringen får tillåtlighetspröva den med stöd av 17 kap. 3 § miljöbalken.

SKB har i yttrande till regeringen anförts följande. Bolaget är angeläget om att ansökan prövas på ett ändamålsenligt sätt. Om ansökan om att få bygga ut SFR bedöms uppfylla kraven enligt miljöbalken och kärntekniklagen är det angeläget att utbyggnaden av SFR kan komma igång så snart som möjligt. En förutsättning för att kunna riva de svenska kärnkraftverken är att slutförvarsvolym finns för att ta emot rivningsavfall. Också kärnkraftverken i drift är i behov av utökad slutförvarsvolym då bergssalen för lågaktivt avfall i befintlig SFR inte längre kommer ha kapacitet att ta emot driftavfall. *SKB* har inget att erinra mot Östhammars kommuns önskemål om en tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av utbyggnaden av SFR.

Östhammars kommun har i yttrande vidhållit vad som tidigare anförts samt därutöver tillagt att kommunen, liksom *SKB*, är angelägen om att prövningen sker på ett ändamålsenligt sätt, och anser inte att en tillåtlighetsprövning behöver innebära en obefogad fördröjning av beslut och igångsättande av utbyggnaden.

Skälen för regeringens beslut

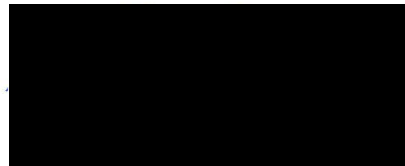
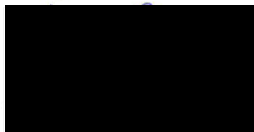
Enligt 17 kap. 1 § gäller obligatorisk tillåtlighetsprövning för vissa nya kärntekniska verksamheter. Regeringen får även enligt 17 kap. 3 § miljöbalken under vissa förutsättningar förbehålla sig att pröva tillåtligheten av en verksamhet. Tillåtligheten får bl.a. prövas om verksamheten, i beaktande av de intressen som miljöbalken enligt 1 kap. 1 § ska främja, kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag.

Den planerade utbyggnaden av slutförvaret riskerar att negativt påverka människors hälsa och miljön. Av handlingarna i ärendet framgår att slutförvaret byggs ut med sex nya bergssalar cirka 120 meter under havs-

botten och att en ny tunnel för transport av reaktortankar anläggs ner till förvaret. Tillstånd söks för att slutförvara maximalt 171 000 m³ låg- och medelaktivt avfall samt nio reaktortankar av kokvattentyp, allt avfall härörande från kärnteknisk verksamhet och annan verksamhet med strålning i Sverige. Tillstånd söks även för att mellanlagra visst låg- och medelaktivt avfall i avvaktan på borttransport för slutförvaring på annan plats. Enligt regeringens bedömning är det i detta ärende motiverat att i ett tidigt skede klarlägga förutsättningarna för den fortsatta prövningen. Mot denna bakgrund finner regeringen att den planerade utbyggnaden av anläggningen kan antas få sådan betydande omfattning och bli av sådant ingripande slag som avses i 17 kap. 3 § miljöbalken. Regeringen finner att tillåtligheten av den planerade utbyggnaden i detta fall bör prövas av regeringen enligt 17 kap. 3 § miljöbalken.

På regeringens vägnar

Kopia till

Försvarsdepartementet

Socialdepartementet

Finansdepartementet

Näringsdepartementet

Kulturdepartementet

Naturvårdsverket

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt

Svensk Kärnbränslehantering AB, Box 250, 101 24 Stockholm

SÖKANDE

Svensk Kärnbränslehantering AB
Box 250
101 24 Stockholm

Ombud: Advokaterna [REDACTED] och [REDACTED]
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711
111 87 Stockholm

SAKEN

Tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) m.m. i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län

---

DOMSTOLENS BEDÖMNING

Den sökta verksamheten kan tillåtas.

BAKGRUND

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) ägs av de svenska kärnkraftsföretagen och svarar för hantering och slutförvaring av kärnavfall och använt kärnbränsle från de svenska kärnkraftverken. SKB har ett system för att ta hand om såväl använt kärnbränsle som kärnavfall. I detta system ingår sedan mitten av 1980-talet SFR i Forsmark, som är en bergförlagd anläggning för slutförvaring av låg- och medelaktivt driftavfall.

Regeringen lämnade i beslut den 22 juni 1983 tillstånd enligt dåvarande byggnadslagen till uppförande och drift av en underjordisk anläggning för slutförvaring av 90 000 m³ låg- och medelaktivt radioaktivt driftavfall (SFR-1). Koncessionsnämnden för miljöskydd meddelade därefter, den 1 december 1983, tillståndsbeslut enligt dåvarande miljöskyddslagen. Vattendomstolen lämnade i dom den 23 juni 1983 tillstånd enligt dåvarande vattenlagen till att i samband med anläggande av SFR fylla ut vattenområden vid Stora Asphällan med sprängsten.

Ursprungligen planerades att SFR skulle byggas ut successivt i flera steg för att även kunna slutförvara s.k. hårdkomponenter (SFR-2) och radioaktivt rivningsavfall (SFR-3). Vidare innehöll SFR-1 två etapper. Den första etappen, med en total slutförvaringskapacitet om ca 63 000 m³ avfall, togs i drift år 1988. Den efterföljande etappen har inte byggts och tillstånden i outnyttjade delar har förfallit.

SKB har i ansökan inkommen till mark- och miljödomstolen den 19 december 2014 sökt tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet vid SFR. Regeringen har i beslut den 4 maj 2016 med stöd av 17 kap. 3 § miljöbalken förbehållit sig att pröva tillåtligheten. I en sådan situation ska domstolen enligt 21 kap. 7 § första stycket miljöbalken med eget yttrande överlämna frågan till regeringen för prövning.

Domstolen överlämnar härmed, med detta yttrande, tillåtlighetsfrågan till regeringen för prövning.

ANSÖKAN

I SKB:s ansökan, med senare gjorda justeringar, har angetts bl.a. följande.

Yrkanden

A. SKB yrkar att domstolen ger bolaget tillstånd enligt miljöbalken

1. att vid SFR slutförvara maximalt 180 000 m³ låg- och medelaktivt avfall, allt avfall härrörande från kärnteknisk verksamhet och annan verksamhet med strålning i Sverige (innefattande en utökning av den tillståndsgivna slutförvarsvolymen med 117 000 m³),
2. (*utgår*)
3. att för länshållning av SFR:s befintliga och tillkommande underjordsdelar leda bort inläckande grundvatten,
4. att vidta de bygg- och anläggningsåtgärder som behövs för verksamheten enligt ovan och som närmare beskrivits i ansökan; därvid ska de befintliga anläggningarna för grundvattenbortledning förklaras vara av laglig beskaffenhet,
5. att för tillskapande av verksamhetsytor fylla igen ett ca 65 000 m² stort vattenområde vid Stora Asphällan i Forsmark, och
6. att ovan jord inom angivet område vid Stora Asphällan i Forsmark behandla, lagra och krossa uttaget bergmaterial från SKB:s anläggningsarbeten i Forsmarksområdet samt tillverka betong för anläggningsarbeten, allt i enlighet med vad som närmare angetts i ansökan med bilagor.

B. SKB yrkar att domstolen, för det fall sådant tillstånd krävs, ger tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken att bedriva den i punkten A ovan angivna verksamheten med den påverkan på närliggande Natura 2000-områden som beskrivs i ansökan.

C. SKB yrkar att domstolen ger dispens enligt 15 § artskyddsförordningen (2007:805) för att inom fastigheten Forsmark 6:8, vid ianspråktagande av ytor för uppförande och drift av den utbyggda anläggningen, gräva upp eller på annat sätt ta bort exemplar av grönvit nattviol, korallrot, nattviol, nästrot, skogsknipprot, skogsnycklar och tvåblad (8 § artskyddsförordningen).

SKB yrkar vidare att domstolen, för det fall sådan dispens krävs, ger SKB dispens enligt 15 § artskyddsförordningen för att inom fastigheten Forsmark 6:8, vid ianspråktagande av ytor för uppförandet och driften av den utbyggda anläggningen, även i övrigt skada exemplar av grönvit nattviol, korallrot, nattviol, nästrot, skogsknipprot, skogsnycklar och tvåblad (8 § artskyddsförordningen).

D. SKB yrkar att domstolen förordnar

- a) att den miljöfarliga verksamheten i tillkommande anläggningar ska ha satts igång senast tio år efter lagakraftvunnen tillståndsdom (igångsättningstid),
- b) att arbetena för den tillkommande vattenverksamheten ska vara utförda senast tio år efter lagakraftvunnen tillståndsdom (arbetstid),
- c) att tiden för anmälan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada från vattenverksamheten bestäms till fem år efter utgången av arbetstiden; och
- d) att den för prövningen upprättade miljökonsekvensbeskrivningen godkänns.

Villkor

SKB föreslår villkor för verksamheten i enlighet med bilaga 1.

Avfallsmängder och avfallstyper

Det avfall som uppkommer vid rivning av kärnkraftverk och motsvarande avfall från annan kärnteknisk verksamhet i Sverige medför ökat behov av slutförvaring av sådant avfall. Vid utgången av år 2013 uppgick den totala slutförvarade volymen i SFR till knappt 35 000 m³. SKB avser att tillgodose det ökade slutförvaringsbehovet genom att bygga ut SFR till en total slutförvaringskapacitet om ca 180 000 m³. Detta innefattar bl.a. nio reaktortankar av kokvattentyp (ca 9 000 m³), som kommer att segmenteras före slutförvaring. Det kommer även att täcka in de ökade

mängder driftavfall som uppkommer till följd av den förlängda drifttiden för befintliga kärnkraftverk.

Det radioaktiva avfall som drift och rivning av kärnkraftreaktorer och andra kärntekniska anläggningar ger upphov till är av olika typer. Beroende på dess aktivitetsnivå benämns det högaktivt, medelaktivt och lågaktivt. Från slutförvaringssynpunkt används även benämningarna kortlivat och långlivat avfall. Indelningen i låg- och medelaktivt avfall har betydelse för driften av SFR medan indelningen i kortlivat och långlivat avfall har betydelse för slutförvarets säkerhet och förslutning.

Ändamålet med den sökta verksamheten

Ändamålet med den sökta verksamheten är att slutförvara låg- och medelaktivt avfall för att skydda människors hälsa och miljön mot skadlig verkan av joniserande strålning från avfallet, nu och i framtiden. Avfallet som ska slutförvaras kommer från drift, avveckling och rivning av svenska kärntekniska anläggningar samt viss övrig verksamhet i Sverige. Ytterligare förvarsutrymme behövs för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall för att möjliggöra rivning av anläggningar där den kärntekniska verksamheten upphört.

Orientering

SFR är beläget på Stora Asphällan inom Forsmarks industriområde, nordost om Forsmarks brukssamhälle i Östhammars kommun. SFR består av en ovanjordsdel och en underjordsdel. I anslutning till SFR finns en industrihamn med pir och hanteringsytor. Industrihamnen ägs och drivs av Forsmarks Kraftgrupp AB (FKA).

Närmaste samlade bostadsbebyggelse ligger vid Forsmarks bruk, ungefär 5 km sydväst om SFR. Inom samma avstånd finns bebyggelse med ca 60 folkbokförda personer och inom 10 km finns bebyggelse med knappt 350 folkbokförda personer.

SFR ligger i ett område som pekats ut som riksintresse för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Delar av riksintresseområdet utgör riksintresse

även för andra ändamål, bl.a. naturvård och kulturmiljö. Hela området är dessutom utpekad som riksintresse enligt de särskilda hushållningsbestämmelserna för högexploaterade kuststräckor i 4 kap. 4 § miljöbalken. Ungefär 3 km nordväst och 2 km sydost om SFR finns två Natura 2000-områden, Skaten-Rångsen respektive Kallriga, vilka klassats som naturreservat och som inrättats till skydd för akvatiska naturvärden. Ungefär 2 km öster om SFR ligger ytterligare ett Natura 2000-område, Forsmarksbruk, till skydd för vilda fåglar. Inom för SFR detaljplanelagt område är strandskyddet upphävt.

Verksamhetsbeskrivning

I SFR kommer endast kortlivat låg- och medelaktivt radioaktivt avfall att slutförvaras. Avfallet utgörs i huvudsak av drift- och rivningsavfall från kärntekniska anläggningar samt visst övrigt radioaktivt avfall. Driftavfallet utgörs främst av material som tagit upp radionuklider i vattenreningsanläggningar samt fast avfall. Rivningsavfallet utgörs främst av metallskrot, betong, sand m.m. från rivning av kärnkraftverk och andra kärntekniska anläggningar. Till det kortlivade låg- och medelaktiva rivningsavfallet hör också de nio reaktortankarna av kokvattentyp från de avvecklade kärnkraftverken. Reaktortankarna kommer att segmenteras före slutförvaring. Övrigt avfall kommer från industri, forskningsinstitut, sjukvård m.m. som bedriver verksamhet med strålning. Innan avfallet tas emot i SFR för slutförvaring har det behandlats genom exempelvis kompaktering, solidifiering eller emballering. Avfallet anländer således till SFR i behandlat och emballerat skick.

De centrala delarna av den befintliga anläggningens ovanjordsdel utgörs av terminalbyggnad, kontors- och verkstadsbyggnad samt ventilationsbyggnad. Underjordsdelarna ligger mellan 60 och 140 m under havsytan och består av fyra bergsalar och en silo samt ett tillhörande system av tunnlar, schakt och andra anläggningsdelar för den löpande driften. Bergsalarna är 15-20 m breda, ca 160 m långa och 10-16 m höga. Silon är ca 30 m i diameter och ca 70 m hög. Underjordsdelarna nås via två parallella tillfartstunnlar.

Utbyggnaden av SFR kommer i första hand att ske under jord men även ovanjordsdelarna kommer att anpassas till den framtida verksamhetens behov. Det nuvarande industriområdet behöver utökas och det behovet kommer att tillgodoses genom att ett ca 65 000 m² stort vattenområde vid Stora Asphällan fylls ut. De tillkommande underjordsdelarna kommer att anläggas sydöst om de befintliga underjordsdelarna, mellan 120 och 140 m under havsytan. Utbyggnaden omfattar sex bergsalar som vardera är 240-275 m långa, 15-20 m breda och 13-16 m höga. SKB bedömer att tillkommande anläggningar under jord kommer att rymma ca 117 000 m³. Den sökta maximala volymen baseras på prognoser avseende förväntad volym drift- och rivningsavfall. Det finns en viss osäkerhet i uppskattningarna, vilket det har tagits hänsyn till vid dimensioneringen av förvarsutrymmena.

Under utbyggnaden kommer driften att pågå i de befintliga delarna av anläggningen. I och med att de tillkommande underjordsdelarna kommer att uppföras i nära anslutning till de befintliga kan deponeringsstopp förekomma under byggskedet. Arbetena kommer att följa en s.k. bergdriftcykel för tunneldrivning under jord som bl.a. består av borrhning, sprängning, ventilering och utlastning. Vid behov kommer berget att förinjekteras innan sprängningsarbetena påbörjas.

Bergarbetena för de tillkommande underjordsdelarna kommer att generera ca 1,3 miljoner kubikmeter lösa bergmassor av god kvalitet. Utgångspunkten är att alla de bergmassor som lösgörs vid utbyggnaden av SFR kommer att nyttiggöras för konstruktions- och anläggningsändamål, antingen inom ramen för olika SKB-projekt eller genom avyttring till annan användare. En del av bergmassorna kommer att användas till anläggningsarbeten m.m. under utbyggnaden, exempelvis vid utfyllnad av vattenområde.

Den nya yta som etableras genom utfyllnaden av vattenområdet vid Stora Asphällan kommer att användas i verksamheten, exempelvis för buffertlagring av radioaktivt avfall, mottagningskontroll och annan lagring. Vattenområdet utgörs idag av en grund havsvik med ett vattendjup om ungefär en meter. Utfyllnaden kommer att ske genom att en vägbank/slänt anläggs ut mot havet. Sedan fylls området innanför ut

med bergmassor varvid vattnet successivt pressas ut genom vallen. Ovanpå utfyllnaden anläggs ett tätskikt och andra anpassningar som gör det möjligt att använda den tillskapade ytan för materialhantering och industriändamål.

Under byggskedet kommer uppsamling och länshållning av inläckande grundvatten till de befintliga underjordsdelarna att ske som idag. Bortledning av grundvatten (samt processvatten) från de utbyggda underjordsdelarna kommer under byggskedet att göras på olika sätt beroende på de förutsättningar som råder. Mot slutet av byggskedet bedöms det totala bortledningsbehovet uppgå till ca 1 020 l/min, fördelat på ca 670 l/min inläckande grundvatten och ca 350 l/min processvatten.

Efter utbyggnaden kommer avfall att transporteras till SFR på i princip samma sätt som idag. Även kontroll och styrning av avfall inför slutförvaring kommer att ske på samma sätt och enligt samma principer som idag, med beaktande av tillkommande avfallstyper. Vad gäller grundvattenbortledning kommer länshållningssystemen för befintliga och tillkommande underjordsdelar att hållas fortsatt separata även när SFR efter utbyggnad drivs som en integrerad anläggning. För driftskedet har beräknats ett maximalt länshållningsbehov om ca 670 l/min som månadsmedelvärde. Behovet bedöms komma att avta med tiden.

Avvecklingen av anläggningen innebär, till skillnad från andra kärntekniska anläggningar, att anläggningen försluts och att det radioaktiva materialet blir kvar på platsen. Förslutningen syftar till att förhindra oacceptabel spridning av radionuklider samt till att förhindra tillträde till avfallet. Förslutningen kommer att ske genom att förvaringsutrymmena fylls med bergkross. Bergsalar och tunnlar förses sedan med pluggar av betong eller bentonit i ett antal utvalda sektioner. Efter avveckling och förslutning kommer SFR att utgöra ett passivt förvar som kan lämnas utan att ytterligare åtgärder behöver vidtas för att upprätthålla förvarets funktion. Slutlig utformning av förslutningen kommer att bestämmas senare i samband med att tillstånd till förslutning meddelas. I framtiden kommer det slutförvarade avfallet att vara beläget under grundvattenytan.

Miljöpåverkan

Joniserande strålning: Hanteringen av radioaktivt material i SFR sker i enlighet med lagen om kärnteknisk verksamhet (KTL), strålskyddslagen och SSM:s föreskrifter. För den befintliga anläggningen finns strålskyddsvillkor beslutade av dåvarande Statens strålskyddsinstitut den 8 december 2003. Noggranna mätningar och kontroller görs löpande för att säkerställa att gällande gränser innehålls och för att övervaka utsläppet av radioaktiva ämnen till luft och vatten. Under den tid som SFR varit i drift har ingen luftburen radioaktivitet kunnat påvisas. Frågan om maximal förekomst av radioaktivitet i anläggningen kommer att hanteras inom ramen för tillståndsprövningen enligt KTL. Enligt SKB:s uppfattning bör frågan inte dessutom regleras enligt MB. Inför ansökan enligt KTL har en säkerhetsanalys avseende förvarets långsiktiga säkerhet tagits fram. Resultatet av säkerhetsanalysen visar bl.a. att SFR även efter utbyggnad har en lämplig lokalisering och utformning.

Buller och vibrationer: Inga permanentboende bedöms komma att störas av buller från verksamhet inom industriområdet. Däremot ökar antalet tunga transporter på det allmänna vägnätet vilket innebär en viss ökad bullernivå och fler tillfällen med höga momentana ljudnivåer. Under byggskedet kommer tunga transporter att undvikas nattetid. Vid Igelgrundet öster om kärnkraftverket planeras nya korttidsbostäder för tillfälligt boende. I bullerhänseende bör dessa bostäder utgöra en del av de industriella anläggningarna. Likväl kommer ljudisolerande åtgärder att vidtas för att begränsa inomhusbullret i dessa bostäder. Buller från verksamheten bedöms inte påverka miljön inom något Natura 2000-område på ett betydande sätt. Vibrationer från bergarbetena kommer att mätas och följas upp. Någon omgivningsskada till följd av bergarbetena kan inte förväntas.

Utsläpp till vatten: Utbyggnaden ger upphov till utsläpp till vatten av föroreningar, såsom bl.a. suspenderat material, kväve, fosfor, olja och metaller. De mängder som når recipienten bedöms vara så små att de inte ger upphov till några negativa konsekvenser för vattenmiljön. Verksamheten medför inte att någon tillämplig miljö kvalitetsnorm inte kan följas. Kväve kommer att läcka ut från de bergmassor som används för utfyllnad i vattenområdet på norra Stora Asphällan. Det har inte

bedömts rimligt att bygga upp ett system för rening av dessa utfyllnadsmassor. Även lakvatten från bergupplaget och länshållningsvatten kommer att innehålla kväve. Lakvattnet kommer att ledas via en utjämningsdamm och en sedimenteringsbassäng med oljeavskiljning till FKA:s reningsverk för rening med avseende på kväve. Förutsättningarna att rena länshållningsvattnet med avseende på kväve är begränsade bland annat på grund av de relativt låga och varierande ingående kvävehalterna samt det faktum att länshållningsvattnet endast kommer att innehålla kväve under de relativt korta perioder då bergarbeten pågår. Kväverening av länshållningsvatten försvåras ytterligare av det begränsade utrymmet runt Stora Asphällan. Under byggskedet utgörs länshållningsvattnet från utbyggnaden även av processvatten och det renas då genom olje- och slamavskiljning innan det släpps ut i hamnbassängen. Länshållningsvatten kommer under driftskedet att samlas upp och ledas till markytan för avledning till hamnbassängen utan föregående rening. Spillvatten från SFR kommer att samlas upp och ledas för behandling till FKA:s nya avloppsreningsverk. Bergdränage som kan ha kommit i kontakt med radioaktivt avfall samlas upp i ett separat system och skickas till Forsmarksverket för aktivitetsanalys och behandling. Dagvatten omhändertas genom infiltration i gräsytor eller avledning till havet. Det finns goda möjligheter att vidta kompensationsåtgärder som reducerar belastningen på Öregrundsgrepen med en kvävemängd som motsvarar utsläppen från SKB:s verksamhet.

Utsläpp till luft: Verksamheten kommer under byggskedet att orsaka utsläpp i form av avgaser, damning och spränggaser. De luftföroreningar som kan uppstå vid den landbaserade verksamheten är främst kväveoxider, koldioxid, partiklar, kolväten och kolmonoxid. Miljö kvalitetsnormerna för kvävedioxid och partiklar bedöms inte överskridas till följd av verksamheten.

Påverkan på vattenmiljön och naturmiljön: Utfyllnad av vattenområden innebär att berörda vattenmiljöer inklusive naturvärden går förlorade. Förlusten bedöms dock sakna betydelse annat än på lokal skala i och med att områdena är relativt små i förhållande till mängden likartade miljöer i närheten. Projektet innebär att vissa livsmiljöer på land av regionalt och kommunalt naturvärdesintresse ianspråkats.

Sammantaget bedöms dock de negativa konsekvenserna för respektive naturtyp bli små.

Särskilt om vattenverksamheten

SKB har erforderlig vattenrättslig rådgivning för den vattenverksamhet som avses med ansökan. Befintliga pumpar och ledningar för bortledning av inläckande grundvatten installerades på 1980-talet, dvs. innan miljöbalken trädde i kraft. Den befintliga grundvattenbortledningen har bedömts inte utgöra tillståndspliktig vattenverksamhet enligt tillämplig vattenlagstiftning och anordningarna har därför inte varit föremål för tillståndsprövning. Anordningarna kommer att användas även för den framtida grundvattenbortledningen. De behöver lagligförklaras enligt lagen (1998:811) om införande av miljöbalken. Skäl för lagligförklaring föreligger. Någon skada till följd av den sökta vattenverksamheten kan inte förutses.

Tillåtlighet

Av ansökan och MKB:n framgår att den sökta verksamheten inte kommer att ge upphov till oacceptabla störningar och olägenheter för människors hälsa och miljön. Med de skadeförebyggande och skadebegränsande åtgärder som SKB åtagit sig i ansökan blir de totala miljökonsekvenserna begränsade. Av MKB:n framgår att slutförvaringen av kortlivat låg- och medelaktivt avfall kan utökas på det sätt som beskrivs i ansökan utan beaktansvärda risker för att människor och miljö utsätts för skadlig verkan av joniserande strålning. Den sökta verksamheten är förenlig med miljöbalkens syften och uppfyller alla dess tillämpliga tillåtlighetskrav.

Den nuvarande driften av SFR, liksom den planerade utbyggnaden, regleras genom bestämmelser som innehåller detaljerade krav på strålsäkerhet. Uppfyllande av dessa krav utgör en grundläggande utgångspunkt och är styrande vid bedömningen av rimliga försiktighetsmått och tillämplig teknik enligt miljöbalken. Andra hänsynstaganden har beaktats i de fall det har funnits alternativ som är likvärdiga från strålsäkerhetssynpunkt. Ett grundläggande krav på utformningen av ett slutförvar för radioaktivt avfall är att det ska bygga på ett system av passiva barriärer som tillsammans ska innesluta, förhindra och fördröja spridning av

radioaktiva ämnen. Barriärsystemet ska enligt gällande specialbestämmelser konstrueras och utföras med hänsyn till bästa möjliga teknik. Enligt gällande föreskrifter ska verksamheten vid en kärnteknisk anläggning bedrivas så att stråldoser begränsas så långt som det är rimligt möjligt med hänsyn till ekonomiska och samhällseliga faktorer. Inför ansökan har SKB låtit utföra ett antal utredningar avseende bl.a. alternativa tekniker och försiktighetsåtgärder. Den valda utformningen av SFR och SKB:s åtaganden om skyddsåtgärder och försiktighetsmått ger uttryck för en korrekt tillämpning av försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik i 2 kap. 3 § miljöbalken.

Vad särskilt gäller lokaliseringen har inför uppförandet av den befintliga delen av SFR tänkbara förläggingsplatser studerats där berggrunden bedömdes kunna vara lämplig. Slutsatsen blev att mycket goda förutsättningar fanns i Forsmark. Vid de utredningar som genomförts inför den planerade utbyggnaden har det inte framkommit någon omständighet som ger anledning att ifrågasätta denna slutsats. En analys av alternativa lokaliseringar har genomförts. Sammanlagt rör det sig om elva olika lokaliseringar som alla, med ett undantag, bedömts kunna uppfylla de strålsäkerhetsrelaterade kraven. Med beaktande även av industriella förutsättningar och det faktum att det har funnits ett politiskt motstånd från vissa av de berörda kommunerna har antalet realistiska alternativ begränsats till två, Forsmark och Simpevarp i Oskarshamns kommun. Skillnaderna beträffande säkerhet efter förslutning mellan Forsmark och Simpevarp är små, men talar till Forsmarks fördel. Vad gäller etablering, drift och miljöpåverkan är fördelarna med en utbyggnad av SFR tydliga, eftersom en lokalisering till Simpevarp skulle innebära etablering av en helt ny kärnteknisk anläggning.

Ekonomisk säkerhet

I 16 kap. 3 § miljöbalken anges att den som är skyldig att betala avgift eller ställa säkerhet enligt lagen (2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet (finansieringslagen) inte därutöver behöver ställa säkerhet för samma åtgärder enligt 16 kap. 3 § miljöbalken. De svenska kärnkraftsbolagen omfattas av finansieringslagen och betalar av regeringen

beslutade avgifter till den statligt förvaltade Kärnavfallsfonden för att säkerställa finansieringen av bl.a. den verksamhet SKB nu söker tillstånd för. SKB:s ägare finansierar verksamheten med medel från fonden. Det finns därför inget behov av att ställa särskild ekonomisk säkerhet enligt miljöbalken för slutförvaringen av radioaktivt avfall.

YTTRANDEN ÖVER ANSÖKAN

Domstolen har kungjort ansökan. Inför kungörelsen har SKB, efter önskemål från myndigheter och organisationer, kompletterat ansökan i omgångar. De som har yttrat sig skriftligen efter kungörelsen har, i kort sammanfattning, anfört följande.

Östhammars kommun

Kommunen har genom sin vetorätt en viktig roll i prövningen av en utbyggnad av SFR. Villkoren för verksamheten ska i möjligaste mån vara tydligt och klart redovisade innan ansökan går vidare till regeringen för tillåtlighetsprövning.

Buller förväntas uppstå från transporter till och från anläggningen. Bullerdämpande åtgärder kan behöva vidtas vid bostäder längs de berörda vägsträckorna. Området kring Forsmark är fågelrikt med många häckande arter. För att minimera störningen på dessa arter bör inte bulleralstrande arbeten påbörjas under häckningsperioden. Det bör också föreskrivas villkor om kompensationsåtgärder för kväve.

Innan avfallet transporteras till SFR för slutförvaring behandlas och förpackas det vid den kärntekniska anläggning där det uppstått. För att säkerhetsprincipen begränsad mängd långlivade radionuklider ska upprätthållas är det av yttersta vikt att SKB har full kontroll på vilken typ av avfall som deponeras i förvaret. SKB har uppgett att den totala avfallsvolymen är en lämplig begränsning av tillståndet enligt miljöbalken och att begränsningar avseende aktivitetsnivå och nuklidinventarium bäst regleras inom ramen för kärntekniklagen. Kommunen anser att väsentliga ändringar i avfallsvolymer eller ändringar i vilken typ av avfall som planeras att slutförvaras i SFR utgör tillståndspliktiga ändringar. En viktig faktor för att säkerställa att materialet i förvaret håller en god kvalitet är tillgång på vatten av

lämplig kvalitet vid bl.a. betonggjutning. Det bör finnas en reservvattentäkt att tillgå om det skulle hända något med den nuvarande vattentäkten.

Behovet av att bevara information om slutförvaret kommer att finnas kvar efter förslutning. Frågan är så viktig att den bör regleras genom villkor. Det kan finnas behov av övervakning efter förslutning och frågan behöver hållas levande. Det är viktigt att arbeta med dessa frågor under drifttiden och i det arbetet bör ingå en aktiv omvärldsbevakning. Kommunen anser sig ha befogad rätt till insyn i utvecklingen av förvarsanläggningen även efter att ett eventuellt tillstånd har meddelats. Ett villkor om dialogforum bör föreskrivas.

Även slutförvaret för använt kärnbränsle planeras att uppföras i Forsmark. Det är viktigt att SKB har en beredskap för att utreda, bedöma och hantera eventuella kumulativa effekter innan de uppstår. I dagsläget finns inte, såvitt kommunen känner till, någon plan för hur radioaktivt avfall ska tas omhand när SKB förslutit sina slutförvarsanläggningar. Kommunen ser en risk att SFR förblir öppet även efter att kärnkraftverken har avvecklats. Det är i dagsläget oklart vem som har ansvar för slutförvarsanläggningen efter förslutning. I domstolens yttrande till regeringen gällande tillstånd till slutförvaret för använt kärnbränsle angavs att det behöver klargöras vem som har ansvar för anläggningen på lång sikt. Kommunen anser att det gäller även för denna prövning.

Havs- och Vattenmyndigheten (HaV)

Myndigheten har ingen erinran mot att tillstånd lämnas till sökt verksamhet. Det finns dock behov av ytterligare villkor för att reglera verksamhetens påverkan på vattenmiljöer. Så långtgående skyddsåtgärder som möjligt ska vidtas för att rena länshållnings-, lak- och spillvatten. För det fall det bedöms orimligt att rena länshållningsvattnet utifrån låg reningsgrad i relation till hög kostnad ska SKB inkomma med förslag på kompensationsåtgärder i syfte att minska övergödningspåverkan till följd av kväveutsläpp. Frågan om sådana åtgärder bör utredas under tillståndsprövningen och inte skjutas upp under en prövotid. Ett särskilt villkor om saken bör formuleras. Det är viktigt att tillse att den angivna reningsgraden 90

procent avseende kväve kan uppnås i FKA:s reningsverk innan arbetena påbörjas. Kontrollprogrammet ska innehålla övervakning av biologiska parametrar i vattenmiljön. En lokal påverkan till följd av utsläpp av kväve och ammonium kan förväntas runt utsläppspunkterna. Relevanta skyddsåtgärder är viktiga och behöver specificeras. För det fall det saknas lämpliga kompensationsåtgärder för den permanenta förlusten av grundområden och tillhörande ekosystemtjänster ska en fiskeavgift fastställas. Även angående denna bör ett särskilt villkor formuleras.

Länsstyrelsen i Uppsala län

Länsstyrelsen tillstyrker ansökan om utökad verksamhet vid SFR under förutsättning att dess synpunkter och villkorsförslag beaktas. Aspekter som hör samman med joniserande strålning och säkerhet ligger utanför länsstyrelsens uppdrag. När det gäller dessa frågor stödjer sig länsstyrelsen på SSM:s utredning. Villkor föreslås inom områdena farligt avfall, råvaror och kemikalier, luft och damning, buller, transporter, vibrationer, utsläpp till vatten, vattenverksamhet samt skydd av naturmiljö. Vidare yrkas att en fiskeavgift ska fastställas efter sakkunnigutredning, att det ska tas fram ett kontrollprogram för yttre miljö, inkluderande uppföljning inom berörda Natura 2000-områden och flyttade orkidéer, samt att kompensationsåtgärder ska vidtas för att ersätta de skador som uppkommer på fiskevatten vid utfyllnad av havsområdet och utsläpp av kväve. Frågor om utsläpp till vatten och energihushållning bör sättas på provotid.

För bedömning av begränsningsvärden för ljudnivåer ska Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller användas. De allmänna råden om buller från byggarbetsplatser är inte tillämpliga. Bostäderna för korttidsboende vid Igelgrundet ska betraktas som bostäder och innefattas i villkoret för buller från verksamheten. Bästa möjliga teknik ska användas vid transporter, vilket kan innebära att fartygstransporter ska ersätta lastbilstransporter t.ex. för transport av bergmassor. Villkor liknande de som föreskrivs vid prövning av bergtäkter bör föreskrivas för vibrationer och luftstöt våg.

Villkor för hur spill-, lak- och länshållningsvatten ska omhändertas samt utgående halter och mängder ska kopplas till att Forsmarks kärnkraftverk är i drift. När kärnkraftverket inte längre är i drift ska villkoren omprövas med de nya förutsättningar som då gäller. Det är angeläget att bolaget har som mål att minimera kväveförlusterna genom att tillämpa en sprängningsteknik som ger små mängder odetonerat sprängmedel.

Länsstyrelsen bedömer, i likhet med SKB, att det inte behövs dispens enligt artskyddsförordningen för att skada exemplar av fridlysta orkidéer. Anläggningen ska dock i möjligaste mån anpassas så att påverkan på dessa växter undviks och de skyddsåtgärder som föreslagits ska genomföras och framgå av villkoren. Flytt av orkidéer som skyddsåtgärd behöver dispens. Enligt ansökningshandlingarna ska etablering av bullerstörande verksamhet påbörjas utanför häckningsperiod. Detta behöver framgå av villkoren.

De utsläpp till vatten och buller som den planerade verksamheten ger upphov till är sådant som typiskt sett kan påverka miljön på ett betydande sätt i ett närliggande Natura 2000-område och en tillståndsprövning enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs därför. Det är viktigt att genom tydliga villkor begränsa risken för påverkan på Natura 2000-områdets vattenmiljöer, liksom omgivande vattenmiljöer utanför de skyddade områdena. Bulleralstrande verksamhet ska regleras. Ett kontrollprogram för uppföljning av verksamhetens effekter på miljön behöver tas fram. Kontrollprogrammet ska syfta till att registrera förändringar i den marina miljön inklusive närliggande Natura 2000-områden samt kontroll av bullernivåer i närliggande betydelsefulla häckningsområden för fåglar. I kontrollprogrammet ska också ingå mätningar av grundvattennivåer och uppföljning av flyttade orkidéer.

I ett energibesparande perspektiv är det viktigt att ta tillvara den energi som finns tillgänglig i form av utnyttjad spillvärme i kylvatten från Forsmarks kärnkraftverk alternativt utnyttjade av bergvärme. SKB bör presentera en plan som gör det möjligt att tillvarata spillvärme från kylvattnet för uppvärmning av egna lokaler.

Länsstyrelsen anser att regeringen ska meddela tillåtlighetsvillkor enligt 17 kap. 7 § miljöbalken ifråga om begränsad klimatpåverkan och frisk luft samt bevarande och utvecklande av naturmiljöerna Forsmarksområdet.

Naturskyddsföreningen i Uppsala län

Föreningen anser att ansökan inte ska bifallas. Med den konstruktion under havets botten som SFR har kommer lagret att fyllas med vatten efter förslutning. Fråga är hur snabbt anläggningen kommer att frigöra radionuklider till recipienten efter förslutning. Föreningen anser att den föreslagna lokaliseringen under havets botten är olämplig och vill närmast kalla den för en fördröjd dumpning. Föreningen begär att SKB redovisar säkerhetsanalys för långsiktig säkerhet på samma detaljeringsnivå för lokaliseringsalternativet Simpevarp som för Forsmark. Föreningen ser utfyllnaden av vattenområde vid Stora Asphällan som ett stort ingrepp i den känsliga naturen.

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

SGU har granskat redovisningen av jämförelsen mellan sökt lokalisering av SFR-utbyggnaden och en alternativ lokalisering i den tektoniska lins som utgör tänkt lokalisering av slutförvaret för använt kärnbränsle. SGU har inget att erinra mot redovisningen och anser även att övervägande skäl talar för att hålla fast vid den sökta lokaliseringen. SGU har inte heller något att erinra mot hanteringen av de segmenterade reaktortankarna.

Ålands landskapsregering

Landskapsregeringen har beretts möjlighet att yttra sig genom samråd enligt Esbokkonventionen.

Landskapsregeringen anser att det är av yttersta vikt att en tillräckligt säker och hållbar metod används för slutförvar av radioaktivt avfall och att anläggningen övervakas på ett för en lång framtid omfattande sätt. För Åland är det särskilt viktigt att transporterna till anläggningen sker enligt ett helt garanterat säkert förfarande utan risker för den åländska vattenmiljön.

Miljörelsens kärnavfallssektariat (Milkas) samt föreningarna Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen (FMKK) och Jordens Vänner

Föreningarna anser att ansökan ska avvisas eller avslås. Det är inte lämpligt att placera det radioaktiva avfallet under vatten i en tektonisk zon och de aktuella frågorna har inte fått adekvat utredning. Domstolen bör avvakta regeringens beslut angående slutförvar för använt kärnbränsle. Frågor som rör platsen för det slutförvaret gäller också för SFR, t.ex. geologisk stabilitet och kustnära placering. Vidare är det långsiktiga ansvaret efter förslutning under utredning. En fullgod redovisning av alternativa metoder har inte gjorts av SKB och bolaget bör föreläggas att göra detta. Inte heller har SKB på ett heltäckande och korrekt sätt beskrivit den geologiska stabiliteten på den föreslagna platsen vid Forsmark. Det hänvisas i denna del till yttrande från docent Nils-Axel Mörner.

Naturskyddsföreningen och Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG)

När regeringen prövar tillåtlighetsfrågan enligt 17 kap. miljöbalken ska den tillämpa de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Trots att det är fråga om en befintlig verksamhet som ska utvidgas ska lokaliseringen av den nu sökta delen prövas. Det är därför viktigt att samtliga faktorer som är av betydelse för lokaliseringsfrågan blir tillräckligt och korrekt belysta. Det finns många faktorer som talar emot att utbyggnaden av SFR placeras på den sökta platsen och att det utgör bästa möjliga teknik.

Strålsäkerhetsfrågor ska prövas fullt ut vid prövningen enligt miljöbalken, oberoende av SSM:s prövning enligt kärntekniklagen. För det fall det skulle visa sig föreligga en materiell konflikt mellan miljöbalken och andra regelverk så är utgångspunkten att den reglering som medför det från miljösynpunkt mest långtgående skyddet ska tillämpas. De krav som kan ställas enligt de olika regelverken ska således ses som kumulativa, dvs. verksamhetsutövaren måste leva upp till samtliga krav såvida de inte är materiellt oförenliga. I sådant fall bör det krav som ger det mest långtgående skyddet ges företräde.

Nuvarande SFR miljöprovades och byggdes under 1970- och 1980-talen. Då var det i viss mån möjligt att se utspädning i en recipient som en acceptabel hantering av ett avfall eller restprodukt. Enligt föreningarna har SKB angett att utspädning till havet (Öregrundsgrepen) är en säkerhetsprincip för SFR. Detta gäller även för utbyggnaden, men SKB har inte visat att denna utspädningsteknik motsvarar vad som idag är bästa möjliga teknik. Idag är utspädning i en recipient mycket mindre accepterat. SKB har förnekat att utspädning till havet ingår som en säkerhetsprincip för både befintlig anläggning och utbyggnaden. Detta menar föreningarna är anmärkningsvärt. SKB argumenterar för att slutförvaret inte kommer att börja läcka förrän många hundra år har gått och att det dessutom knappt finns något flöde upp till havet. Föreningarna ifrågasätter båda dessa utgångspunkter.

Föreningarna vill belysa betydelsen av de storregionala grundvattenströmmarna och eventuella ”pockmarks” på havsbotten som kan innebära att det skyddande sedimentlagret inte alls är så tätt som tidigare har påståtts. Föreningarna har uppmärksammat att betongen i det nuvarande slutförvaret bryts ner och spricker upp i en omfattning som inte alls stämmer överens med antaganden i säkerhetsanalysen. Det finns redan genomgående sprickor i betongen och det måste antas att det börjar läcka ut radioaktiva ämnen ur slutförvaret bara inom en kort period efter att det är tillslutet. Även betydelsen av korrosiva jordströmmar till följd av elöverföringslänken Fenno-Skan måste beaktas. SKB har inte i tillräcklig utsträckning tagit hänsyn till att jordströmmarna kan ha påverkat armering i betongkonstruktioner.

Det finns en betydande risk för omfattande utsläpp till havet under de första tusen åren efter tillslutning. Sådana utsläpp påverkar i första hand naturmiljön. Det finns en uppenbar risk för skador på naturmiljön på havsbotten och i havet. Detta ger naturligtvis konsekvenser för fiske och friluftsliv i området. Miljöbalken är biocentrisk, vilket innebär ett förhållningssätt där alla levande varelser tillmäts ett eget inneboende värde. Detta innebär att vid prövningen enligt miljöbalken måste SKB tydligt redovisa vilka risker SFR kommer att ha inte endast på människors hälsa och välbefinnande utan också risker för ekosystemet i sig. Främst är det risker

till följd av ökad strålning som här avses. SKB måste visa vid vilka doser olika risker kommer att uppstå för olika organismer. Det är viktigt att vattnet i Östersjön inte endast ska ses som en barriär som ska skydda människan från strålning, utan primärt som ett ekosystem som är fullt av eget liv.

Föreningarna anser att den föreslagna lokaliseringen inte ger en tillräcklig strålsäkerhet för naturmiljön i havet ovanför slutförvaret och att en alternativ lokalisering är en viktig frågeställning. Sedan början på 2000-talet har det pågått en vetenskaplig diskurs om det kan vara säkrare att lokalisera ett slutförvar för radioaktivt avfall i ett inströmningsområde för storregional grundvattenströmning. Föreningarna anser att det är uppenbart bättre ur långsiktig strålsäkerhetssynpunkt att lokalisera slutförvaret i ett sådant område.

SKB måste tydligare redovisa de avfallsströmmar som kommer från rivning av kärnkraftverk med annan metod än ”rip and ship”. SKB skulle kunna minimera volymerna av rivningsavfall. Det är viktigt att SKB för varje avfall som avses placeras i förvaret har gjort en individuell bedömning som i samtliga fall har visat att det inte är bättre att det återanvänds eller återvinns. Genom att minska mängden avfall och volymen på avfallet kan man också minimera storleken på SFR, vilket i sig blir resursminimerande.

De långsiktiga riskerna för avsiktliga intrång måste utredas. Det går inte att bortse från sådana risker bara för att det är svårt att förutse och beräkna dem. SKB har angett att påverkan på livsmiljön för vissa orkidéer och mindre hackspett inte kan uteslutas vid byggande och drift. Föreningarna anser att detta inte ska tillåtas och att SKB ska hindras att vidta åtgärder som påverkar livsmiljön för arterna. Vad gäller transporter anser föreningarna att transport med fartyg eller pråm ska vara huvudalternativ för borttransport av bergmassor.

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

SSM tillstyrker att SKB ges tillstånd enligt miljöbalken till utökad verksamhet vid SFR. Miljökonsekvensbeskrivningen kan godkännas, utifrån myndighetens behov

av underlag för att ta ställning till ansökan. SSM bedömer att SKB har visat dels att långsiktig strålsäkerhet kan uppnås med den i ansökan redovisade referensutformningen, dels att utbyggnad och drift av anläggningen kan genomföras på ett strålsäkert sätt. Vidare bedömer SSM att SKB, för frågan om strålsäkerhet, har visat att bolaget för den sökta verksamheten har den kompetens och förmåga som krävs för att uppfylla miljöbalkens bestämmelser. SSM bedömer även att SKB:s val av metod och plats tillräckligt väl har beaktat kraven i miljöbalken.

Slutförvarets system av barriärer ger förutsättningar för att i tillräcklig utsträckning begränsa dess omgivningspåverkan. De tekniska barriärerna, kringgjutningen och i viss mån även avfallet och dess behållare bidrar dels till att skapa en kemisk miljö som bidrar till retardation av utsläpp av flertalet radioaktiva ämnen genom att minska deras rörlighet, dels till att upprätthålla ett lågt vattenflöde genom förvaret. En långsam uttransport möjliggör att en betydande del av aktiviteten hinner klinga av innan spridning i biosfären börjar ske i någon betydande omfattning. SKB:s säkerhetsanalysmetodik innefattar de nödvändiga momenten för genomförande och utvärdering av strålsäkerheten efter förslutning. SKB:s redovisning av osäkerheter inklusive analys av osäkerheter med känslighetsanalyser är ändamålsenlig. Dessa analyser möjliggör en värdering av effekter för förvarets långsiktiga utveckling som involverar spridning av radioaktiva ämnen även under pessimistiska förutsättningar.

Vad särskilt gäller förvardsdelen 2BMA innebär SKB:s förordade alternativ att förvaret uppförs som en bergsal med ett antal fristående kassuner av oarmerad betong. SKB redovisar även två alternativa utformningar. Ett av alternativen är en konstruktion av silo i betong med omgivande bentonitbarriär, liknande silokonstruktionen i dagens SFR. Enligt SSM:s bedömning bör siloalternativet ha vissa strålsäkerhetsmässiga fördelar jämfört med den av SKB förordade utformningen, i synnerhet i ett mycket långt tidsperspektiv. Siloalternativet bedöms också i högre utsträckning vara baserat på beprövad teknik. Skillnaden i skyddsförmågan mellan SKB:s förordade alternativ och siloalternativet bedöms dock inte vara så påtaglig att den uppskattade kostnadsökningen skulle vara motiverad för det avfall som kommer att deponeras i den utbyggda delen av

förvaret. Den av SKB förordade utformningen kan därför godkännas, men utnyttjandet av förvarets skyddsförmåga som helhet kan och behöver optimeras genom att inventariet av långlivade radioaktiva ämnen i 2BMA begränsas så långt det är rimligt och möjligt. SSM kan även konstatera att det återstår utvecklings- och demonstrationsarbete för att verifiera betongbarriärens funktion i samband med uppförande av förvaret.

För förvarsdelarna 2-5BLA gör SSM sammantaget bedömningen att de har en förbättrad skyddsförmåga jämfört med den befintliga förvarsdelen 1BLA. Även om skyddsförmågan kan förbättras, anser SSM att de kostnader som detta för med sig inte står i proportion till avfallets relativt ringa aktivitetshåll.

Vad gäller den sökta platsen för utbyggnaden delar SSM SKB:s bedömning att den i sig är lämplig och att det finns uppenbara samordningsvinster med en samförläggning. En förläggning under havet ger också strålsäkerhetsmässiga fördelar, särskilt för den inledande tidsperioden när havet täcker förvaret. Havstäckningen leder dels till en låg hydraulisk gradient, och därmed till lågt grundvattenflöde i förvarets omgivning, dels till att risken för intrång kan bedömas vara mycket låg under denna inledande tusenårsperiod. SSM bedömer att berget vid SFR har fördelaktiga egenskaper för att begränsa uttransport av radioaktiva ämnen. Detta avser främst bergets förhållandevis låga vattenflöde liksom de kemiskt reducerande förhållanden som förväntas dominera förvarsmiljön efter förslutning. Även den sökta platsens förvarsdjup bedöms vara lämpligt valt med hänsyn till avfallets farlighet, hydrologiska förhållanden, uppskattningen av framtida permafrostdjup och framtida mänskliga aktiviteter. Ytterligare utredning av alternativ lokalisering kan inte motiveras med hänsyn till ökade kostnader och andra olägenheter.

SKB:s riskanalys är ändamålsenlig och beaktar de viktigaste faktorerna för vilka osäkerheter kvarstår. Analysen visar på att förvaret besitter en rimlig tålighet mot de förhållanden, händelser och processer som förväntas kunna inträffa efter förslutning. SKB:s biosfärmodellering bedöms i allmänhet ge en bra beskrivning av

biosfären och ge ett rimligt underlag för uppskattning av omgivningskonsekvenser kopplade till ett visst utsläpp av radioaktiva ämnen. SKB har även på ett rimligt sätt beaktat skydd av biologisk mångfald och hållbart nyttjande av biologiska resurser.

Frågan om ansvar efter förslutning har tagits upp i yttrandet från domstolen angående ansökan om slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Samma rättsliga bedömning torde gälla för den verksamhet som omfattas av denna ansökan. Frågan om sistahandsansvar är också föremål för utredning.

Den huvudsakliga verksamheten vid befintligt SFR omfattas inte av finansieringslagen (2006:647). Därmed gäller inte det undantag som anges i 16 kap. 3 § första stycket sista meningen miljöbalken. Det innebär att frågan om hur eventuella miljöskador och återställningsåtgärder ska finansieras bör bli föremål för domstolens prövning.

Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO)

Den utökade verksamheten som föreslås bör inte komma till stånd inom Forsmarksområdet då detta redan är tämligen "kontaminerat" genom Forsmarks kärnkraftverk och det redan befintliga SFR. Skulle regeringen dessutom ge tillstånd till det tänkta slutförvaret för kärnbränsle i Forsmarksområdet är platsen för utbyggnaden ett ännu sämre val. Anläggningen bör placeras på en helt ny plats, minst 300 km från ett område som redan är belastat med kärnenergiaktivitet. Volymen av det låg- och medelaktiva avfallet bör reduceras så långt det är tekniskt och ekonomiskt möjligt.

HUVUDFÖRHANDLING

Domstolen har hållit huvudförhandling den 23 september till den 2 oktober 2019. I samband med huvudförhandlingen har domstolen hållit syn på platsen, ovan och under jord.

Vid huvudförhandlingen har närvarande motparter m.fl. avgett följande inställning och yrkanden.

Östhammars kommun: Kommunen kan i nuläget varken tillstyrka eller avstyrka ansökan. Enligt 17 kap. 6 § första stycket miljöbalken krävs kommunfullmäktiges tillstyrkande för att regeringen ska få tillåta verksamheten.

Länsstyrelsen i Uppsala län: Länsstyrelsen tillstyrker ansökan under förutsättning att dess synpunkter och villkorsförslag beaktas. Tillstyrkandet är dock inte villkorat av att synpunkterna och förslagen i alla delar har uppfyllts. En utbyggnad av SFR är i och för sig ett lämpligt sätt att möta det allmänna intresset av att hantera kärnavfall.

MKG, Naturskyddsföreningen och Jordens vänner (fortsättningsvis MKG m.fl.):

MKG m.fl. yrkar att domstolen ska göra en förutsättningslös prövning av såväl metodval som platsval, att domstolen ska pröva strålsäkerhetsfrågor fullt ut inom ramen för miljöbalkens tillämpningsområde och i sitt yttrande ta klar ställning i frågan om huruvida utsläpp till och utspädning i Östersjön är en acceptabel del av säkerhetsprinciperna. Eftersom sökanden inte har gett tillfredsställande svar på frågeställningen om ett snabbt genombrott av utsläpp av radioaktiva ämnen från förvaret till havet ovanför och den påverkan på naturmiljön m.m. som ett sådant skulle leda till, yrkar MKG m.fl. i första hand att domstolen i sitt yttrande till regeringen ska meddela att ansökan bör avslås. I andra hand yrkas att domstolen på grund av bristfällig MKB ska meddela regeringen att ansökan bör avvisas. I tredje hand yrkas att domstolen ska meddela att regeringen bör förelägga sökanden om att kvarstående frågeställningar måste utredas vidare. Därutöver yrkas att domstolen ska meddela regeringen att tillåtlighet inte under några förhållanden kan meddelas förrän frågan om artskyddsdispens har avgjorts (föreningarna motsätter sig att sådan dispens ges) och att, för det fall tillåtlighet meddelas, de felplacerade avfallsbehållarna måste tas upp ur SFR för sortering och förvaring innan en utbyggnad av förvaret startar.

Naturskyddsföreningen i Uppsala län: Föreningen avstyrker ansökan och ansluter sig till vad MKG m.fl. anfört.

Milkas, FMKK och Gröna Kvinnor (fortsättningsvis Milkas m.fl.): Milkas m.fl. avstyrker ansökan. Milkas m.fl. avstyrker att mer radioaktivt avfall fraktas till SFR och anser att verksamheten ska flyttas till en säkrare torr plats med stillastående vatten, så att inte nuklider kan nå biota. Milkas m.fl. yrkar att domstolen ger SKB i uppdrag att söka alternativa platser för SFR, långt från viktiga vattendrag. Milkas m.fl. yrkar vidare att SKB omedelbart tar upp allt långlivat radioaktivt avfall med innehåll av plutonium som felaktigt placerats i SFR, att allt nedlagt radioaktivt avfall tas upp ur SFR, att alla förvar ska konstrueras på sådant sätt att det blir enkelt att ta upp det rostande avfallet och emballera det på nytt, att man gör en fullständig säkerhetsbedömning innan ett nytt slutförvar börjar konstrueras och att man väntar tills man erhållit tillräckligt med kunskap om radionuklider innan ett nytt slutförvar påbörjas.

SERO: SERO avstyrker ansökan. Ett utökat SFR bör lokaliseras till något markområde beläget på tillräckligt avstånd från tätorter och bebyggelse för att minimera strålningsrisker m.m. men ändå så att man kan få tag i den personal som krävs för tillsyn och bevakning av det låg- och medelaktiva avfallet.

SSM: SSM tillstyrker ansökan.

HaV: HaV tillstyrker ansökan.

Opinionsgruppen för Säker Slutförvaring i Östhammar (OSS): OSS yrkar att domstolen i sitt yttrande till regeringen ska meddela att ansökan om tillåtlighet bör avslås, alternativt avvisas. Som grund för detta ser föreningen framförallt brister i ansökan vad gäller redovisning av en tillräckligt säker metod och plats för slutförvaring samt brister i alternativredovisning av metod och plats. Föreningen ser i stället att utsläpp och utspädning av radioaktivt material till Östersjön, visserligen fördröjd, är en del av den föreslagna förvarslösningen och inte en acceptabel lösning.

Herbert Henkel: Han är geofysiker, docent i allmän och historisk geologi, och yttrar sig i egenskap av medborgare. Han yrkar i första hand avslag på ansökan. Om domstolen godkänner ansökan yrkar han i andra hand att följande görs, som en del av regeringens tillåtlighetsprövning: att den korrosion som hittills skett i den befintliga anläggningen grundligt utvärderas i relation till en situation där salt grundvatten tränger in i förvaret, att SSM ges i uppdrag att studera ett värstafall-scenario där grundläggande parametrar om t.ex. vattenflöden är avsevärt annorlunda än de som kan observeras eller härledas idag och att en övervakningsutrustning installeras omkring förvaret som ger besked om vattenflöde och vattenkemi.

Sanne Godow Bratt: Utöver att företräda SERO yttrar hon sig också som boende i Östhammars kommun. Målet bör tas om med krav på kompletterande och fullständig, transparent information och kompletterande undersökningar. Man kan inte bedriva en så farlig verksamhet utan fullständig säkerhetsanalys och innan hållbara tekniklösningar är reglerade. Haveriberedskap måste finnas och omedelbart tillämpas.

SKÄL FÖR DOMSTOLENS BEDÖMNING

Inledning

Regeringen har i sitt beslut den 4 maj 2016 förbehållit sig att pröva tillåtligheten av den planerade *utbyggnaden* av SFR. SKB:s ansökan avser fortsatt och utökad verksamhet vid SFR. Eftersom det rör sig om en samlad ansökan för hela verksamheten bedömer domstolen att det inte är möjligt att uttala sig om tillåtligheten enbart av utbyggnaden. Domstolens yttrande avser således tillåtligheten av den sökta verksamheten i dess helhet. Av naturliga skäl riktas dock visst fokus mot utbyggnaden och den del av verksamheten som är förknippad med denna.

För det fall regeringen tillåter verksamheten återupptar domstolen handläggningen med sikte på ett tillståndsbeslut. Frågor om närmare formulering av villkor, artskyddsdispens, Natura 2000-tillstånd, förordnande av fiskesakkunnig, ställande

av säkerhet m.m. hanteras vid den handläggningen. Dessa frågor behandlas alltså inte i yttrandet, annat än i den mån de kan vara av betydelse för prövningen av tillåtligheten.

Utöver detta mål handlägger domstolen två tillståndsmål som har anknytning till den sökta verksamheten. Mål nr M 1333-11 avser slutförvar för använt kärnbränsle. I det målet avgav domstolen yttrande till regeringen den 23 januari 2018. Mål nr M 6009-16 avser hamnverksamheten vid Forsmarks hamn. Det målet har förklarats vilande i avvaktan på att regeringen i mål nr M 1333-11 har prövat om ansökt verksamhet är tillåtlig eller att domstolen beslutar annat.

Domstolen har i sitt yttrande i mål nr M 1333-11 utförligt redogjort för rättslig reglering och praxis på området. Det saknas skäl att här upprepa vad som anförts i yttrandet. Domstolen ansluter sig även i relevanta delar till de bedömningar som gjorts i yttrandet när det gäller utgångspunkterna för prövningen.

Flera motparter har framställt egna yrkanden. Syftet med detta yttrande är att ange och utveckla domstolens bedömning i tillåtlighetsfrågan. Det saknas anledning att i yttrandet bemöta motparternas yrkanden genom formella ställningstaganden från domstolens sida. I den mån innehållet i yrkandena har bedömts ha någon betydelse i tillåtlighetsfrågan har de bemötts nedan.

Miljökonsekvensbeskrivning

Den ingivna miljökonsekvensbeskrivningen, med kompletteringar, uppfyller miljöbalkens krav på en sådan och kan läggas till grund för den fortsatta prövningen. Ett formellt godkännande av miljökonsekvensbeskrivningen görs dock inte i detta skede av handläggningen.

Strålsäkerhet, val av plats och metod

Ändamålet med den sökta verksamheten är att slutförvara låg- och medelaktivt kärnavfall för att skydda människors hälsa och miljön mot skadlig verkan av joniserande strålning från avfallet, nu och i framtiden. Den centrala frågan när det

gäller tillåtligheten är naturligtvis frågan om strålsäkerhet. Bedömningen av plats- och metodval bör göras med denna utgångspunkt.

För en verksamhet som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön, se 2 kap. 6 § miljöbalken. Regeln får störst betydelse när en verksamhet ännu inte har påbörjats eller en anläggning planeras, men den kan också tillämpas när en befintlig verksamhet ändras eller annars ett tillstånd omprövas (se Bengtsson m.fl.:s kommentar till bestämmelsen, Zeteo). I förevarande fall är det fråga om en befintlig verksamhet som ska utökas. Att det redan bedrivs verksamhet på platsen är en omständighet som påverkar bedömningen av frågan om lämpligt val av plats, men det är inte en avgörande omständighet. Vad gäller val av metod framgår av 2 kap. 3 § miljöbalken bl.a. att bästa möjliga teknik ska användas.

SKB har i fråga om val av plats redovisat slutsatsen att jämförelser indikerar marginella skillnader mellan den valda lokaliseringen vid SFR och studerade alternativ. De skillnader som ändå finns indikerar fördel till utbyggnad vid SFR. Med en samlokalisering till SFR blir miljöpåverkan begränsad. I fråga om strålsäkerhet för den valda metoden har SKB redovisat att det av beräkningar i säkerhetsanalysen framgår att förvaret även med försiktiga antaganden uppfyller SSM:s riskkriterium (se 5 § SSMFS 2008:37) och är långsiktigt strålsäkert för människor. Av SKB:s beräkningar framgår även att risker för strålningseffekter på växter och djur är försumbara, då alla doser är lägre än de lägsta s.k. screeningvärdena från Internationella strålskyddskommissionen (ICRP) eller EU-projektet ERICA. Vidare har SKB, för det s.k. huvudscenariot, beräknat tidpunkten för när aktivitet når Östersjön till ca 400 år. Då återstår endast en mindre del av den initiala radioaktiviteten.

Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, har efter granskning bedömt att den valda platsen är lämplig för att begränsa uttransport av radioaktiva ämnen. Berggrunden är relativt sprickfri och den initiala underhavsperioden medför låg hydraulisk gradient

i förvarets omgivning under den inledande tusenårsperioden efter förslutning. Förläggningen under Östersjön innebär att sannolikheten för oavsiktligt intrång är mycket liten under den inledande tusenårsperioden. Även det valda förvarsdjupet bedöms som lämpligt.

SSM har vidare bedömt att SKB:s urvalsunderlag av platser för jämförelse är godtagbart. En förläggning av förvaret i Forsmarkslinsen, eller plats med liknande berggrund, skulle innebära vissa strålsäkerhetsmässiga skillnader jämfört med den sökta förläggningen vid SFR och platserna skiljer sig även åt i fråga om sannolikheten för oavsiktligt intrång. För förvarsdelarna 2-5BLA och BRT bedöms den sökta platsen vara lämpligare än alternativet med inlandsförläggning i en berggrund liknande Forsmarkslinsen. För förvarsdelen 2BMA är lokaliseringsfrågan inte lika entydig. I ett mycket långt tidsperspektiv bedöms en berggrund liknande den vid Forsmarkslinsen som lämpligare.

Vad gäller slutförvarets konstruktion har SSM bedömt att SKB:s säkerhetsanalys visar på att förvaret besitter en rimlig tålighet mot de förhållanden, händelser och processer som förväntas kunna inträffa efter förslutning. Vissa konstruktionsfrågeställningar återstår för den planerade utbyggnadens mest kvalificerade förvarsdel 2BMA. Maximal risk för skadeverkningar från utsläpp av radioaktiva ämnen från SFR underskrider SSM:s riskkriterium.

SGU, som i första hand har fokuserat på grundvattenrelaterade faktorer som genomsläpplighet och vattenflöden, har i sitt yttrande till domstolen anfört att säkerhetsfördelen med sökt lokalisering är att vattenflödena genom bergsalarna är lägre under den initiala perioden när radioaktiviteten är som högst. De hydrauliska gradienterna som gäller för vald lokalisering av ett förvar under havsnivån är mer gynnsamma än motsvarande hydrauliska gradienter för en alternativ lokalisering. SGU har noterat att analysen tar hänsyn till landhöjningen och att på lång sikt (över tusen år) kommer sökt lokalisering att vara över havsnivån och de jämförelsevisa fördelarna med hydraulisk gradient kommer att minska. Under denna tid kommer dock en ansevärd del av aktiviteten i avfallet att ha avklingat.

SSM och SGU är expertmyndigheter inom sina respektive områden. Vad dessa myndigheter anfört bör väga tungt vid prövningen av tillåtligheten. Vid domstolens handläggning har det inte framkommit något som utgör skäl att ifrågasätta myndigheternas bedömningar.

MKG m.fl. har särskilt framhållit risken för ett snabbt utsläpp av radioaktiva ämnen till havet ovanför slutförvaret. Ett sådant utsläpp inleds när förvaret vattenfylls efter tillslutning och kan enligt föreningarna, på grund av bergets relativt höga genomsläpplighet för vatten och uppströmmande vatten driven av storregional grundvattenströmning, ske på mindre än 100 år. Närheten till deformationszoner förstärker problemet med uppflöden. Tillbyggnaden av SFR med sprängningar kommer dessutom att påverka spricksystemet negativt. MKG m.fl. har också pekat på att jordströmmar ger problem med korrosion som degraderar betong och behållare.

Även Naturskyddsföreningen i Uppsala län, Milkas m.fl., SERO, OSS, Herbert Henkel och Sanne Godow Bratt har på olika grunder ifrågasatt den sökta lokaliseringen och i viss mån även metoden.

SKB har under skriftväxlingen och vid huvudförhandlingen bemött de invändningar som framställts. Vad särskilt gäller frågan om snabbt utsläpp till havet ovanför förvaret till följd av storregional grundvattenströmning har SKB utrett frågan ingående. Enligt SKB finns det inget i utförda studier som tyder på att storregional grundvattenströmning skulle kunna orsaka höga vattenflöden under havet så att aktivitet når recipienten på kortare tid än ca 400 år. Utförda studier visar på mycket låga och långsamma grundvattenrörelser under havet. Frågan om inlandslägen har utvärderats av SKB. Slutsatsen är att det inte finns något som tyder på att inlandslägen skulle ge några verifierbara fördelar i förhållande till kustnära lägen. Med anledning av främst Herbert Henkels invändningar har SKB redovisat vilka geologiska utredningar som har gjorts och vilka slutsatser som kan dras från dessa.

Även frågan om jordströmmar har utretts och har bedömts sakna betydelse för säkerheten efter förslutning.

En fråga som har uppmärksammats särskilt under huvudförhandlingen är den om avfall som har deponerats felaktigt i SFR. SKB har redogjort för de närmare omständigheterna kring detta enligt följande. SKB informerade SSM om misstänkt feldokumentation identifierat av avfallsproducenten år 2012. Det rör sig om 2 844 stycken 100-litersfat, betongkringgjutna i 200-litersfat, placerade i 75 containrar i förvarsdel 1BLA. Avfallsfaten har tillverkats mellan åren 1980 och 2001 och den felaktiga dokumentationen rör främst fat tillverkade fram till år 1989. Avvikelsen rör i huvudsak icke-kärntekniskt avfall från externa avfallsleverantörer. Det har inte förelegat någon säkerhetspåverkan under drift. SKB har beslutat om återtag, vilket föreslås ske efter att utbyggnaden av SFR är driftsatt. Det finns ett pågående tillsynsärende hos SSM rörande avfallet.

Som även Östhammars kommun framhållit är det enligt mark- och miljödomstolen av yttersta vikt för att upprätthålla säkerhetsprincipen om begränsad mängd långlivade radionuklider att SKB har full kontroll på vilken typ av avfall som deponeras i förvaret. Den felaktiga deponering som skett tyder på att det i vart fall tidigare har funnits brister i kontroll och rutiner, vilket naturligtvis är mycket allvarligt ur strålsäkerhetssynpunkt. Eventuella åtgärder för att förhindra att feldeponering sker på nytt hanteras lämpligen inom ramen för SSM:s tillsyn.

De invändningar som framställts när det gäller val av plats och metod har så gott som uteslutande avsett strålsäkerhet efter förslutning. När det gäller strålsäkerheten under utbyggnad och drift har SKB sammanfattningsvis anfört följande. Den befintliga anläggningen har drivits sedan år 1988. Erfarenheterna från driften har varit mycket goda. Utbyggnaden är en förfining av ett praktiskt verifierat koncept för säker hantering av avfall. Under normal drift förekommer ingen aktivitet i anläggningen och inga utsläpp. Vid en onormal händelse (exempelvis brand) blir det mycket låga utsläpp, med god marginal till acceptanskriterierna för utsläpp. Det finns fysiskt skydd som medför att ingen obehörig kan få befattning med

kärnavfallet och väl utvecklade metoder för att analysera och verifiera strålsäkerheten utifrån gällande regelverk. Befintlig anläggnings säkerhet kan bibehållas under byggtiden.

Mot bakgrund av vad som framkommit i ansökan, under skriftväxlingen och vid huvudförhandlingen anser mark- och miljödomstolen att SKB genom sina utredningar har visat att den sökta verksamheten uppfyller miljöbalkens krav på val av plats och metod samt att de allmänna hänsynsreglerna även i övrigt är uppfyllda. Vad särskilt gäller frågan om strålsäkerhet har SKB visat att det saknas beaktansvärd risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön, såväl under utbyggnad och drift som efter förslutning.

Natura 2000 och artskydd

I närheten av SFR ligger tre Natura 2000-områden, Skaten-Rångsen och Kallriga som inrättats till skydd för akvatiska naturvärden samt Forsmarksbruk som inrättats till skydd för vilda fåglar. Enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. SKB har reservationsvis framställt ett yrkande om sådant tillstånd.

De miljökonsekvenser som teoretiskt sett skulle kunna ha en påverkan på Natura 2000-områdena är buller och utsläpp av kväve under utbyggnadstiden. Av SKB:s utredningar framgår att de ekvivalenta bullernivåerna som verksamheten genererar i områdena inte kommer att överstiga 45 dBA och att det innebär en obetydlig påverkan på fågellivet. Vad gäller kväveutsläppen förväntas de enligt utredningarna få mycket begränsade effekter på vattenkvaliteten i Öregrundsgrepen och Natura 2000-områdena. Synliga effekter förväntas endast närmast utsläppspunkterna, som inte ligger i Natura 2000-områdena.

SKB:s slutsatser motsägs inte av vad som i övrigt framkommit under domstolens handläggning. Utifrån tillgängligt underlag finns det inget som tyder på att den sökta verksamheten på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-

områdena. För närvarande gör domstolen alltså den bedömningen att det inte krävs något tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Under alla förhållanden finns det förutsättningar att ge sådant tillstånd.

Vad gäller frågan om dispens från artskyddsförordningen framgår av utredningen att de aktuella orkidéarterna har en gynnsam bevarandestatus i området. I den mån det behövs finns det förutsättningar att ge artskyddsdispens.

Utfyllnader i vattenområde

SKB har sökt tillstånd att fylla ut ett ca 65 000 m² stort vattenområde på den norra sidan av Stora Asphällan. Den västra delen av utfyllnadsområdet utgörs av en grund vik med höga naturvärden. Området innehåller inga ovanliga eller rödlistade arter. Den östra delen av området kantas av konstgjorda, branta blockstränder och har vissa naturvärden i form av glesa blås- och smaltångsbälten. SKB har sammanfattningsvis anfört att utfyllnadsområdet innehåller höga men inga unika naturvärden och att det finns gott om liknande habitat i Forsmarksområdet.

Även ett par mindre vattenområden i den södra delen av Stora Asphällan avses fyllas ut.

Som kompensation för den habitatförlust för fisk som utfyllnaderna innebär har SKB föreslagit lokala fiskevårdande åtgärder och/eller erläggande av fiskeavgift. Med detta åtagande finns det enligt domstolens bedömning förutsättningar för att ge tillstånd för de sökta utfyllnaderna.

Buller

Buller under uppförandeskedet kommer att uppstå dels från lastmaskiner och stenkross vid anläggningen, dels från transporter på väg och med fartyg. Nivåerna för anläggningsbullret bedöms ligga under Naturvårdsverkets riktvärden för bygg- och industribuller vid bostäder. Vad gäller transportbuller förväntas ekvivalentnivån längs väg 76 öka med som mest 1-3 dBA. SKB har föreslagit olika försiktighetsmått och skyddsåtgärder, bl.a. begränsningar av arbetstiderna och erbjudande om

bullerskydd för vissa fastigheter utmed väg 76 mellan Forsmark och Börstil. SKB har också åtagit sig att, så långt det är möjligt och rimligt, transportera bort bergmassor som ska avyttras för att användas på annan plats sjövägen.

Under driftskedet utgörs bullerkällorna av ventilationsbuller och interna transporter, ca 12 fordonsrörelser per dygn. Detta motsvarar dagens situation. Naturvårdsverkets riktlinjer kommer att kunna innehållas.

Länsstyrelsen har anfört att (det numera uppförda) korttidsboendet vid Igelgrundet ska betraktas som bostäder och innefattas i bullervillkoren för verksamheten. Med hänsyn till att det rör sig om just ett korttidsboende, som dessutom ligger inom FKA:s verksamhetsområde, delar domstolen SKB:s uppfattning att det inte ska omfattas av riktvärdena för permanent- och fritidsboende. Vad länsstyrelsen anfört om att personer som arbetar på kärnkraftverket behöver vara utvilade inför sina arbetspass föranleder inte annan bedömning.

Vad gäller påverkan på fågellivet har bullernivåerna i art- och individrika häckskär med god marginal bedömts ligga under nivåer som kan medföra störning på häckande fåglar. Som framgått ovan har risken för påverkan på fågellivet i Natura 2000-områdena bedömts som obetydlig.

Sammantaget framgår av utredningen att bullerstörningarna från verksamheten blir förhållandevis begränsade och kan hanteras med de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som SKB har föreslagit.

Utsläpp till luft och vatten

Utsläpp till luft av växthusgaser kommer under byggskedet främst från arbetsmaskiner och godstransporter. Enligt konservativa beräkningar som SKB hänvisat till kommer det totala utsläppet under byggskedet, räknat som koldioxidekvivalenter, att uppgå till 22 000 ton vid transport av bergmassor med fartyg och 29 000 ton vid transport med lastbil. Under driftskedet är utsläppen betydligt mer begränsade och domineras då av person- och avfallstransporter. SKB

har åtagit sig att begränsa utsläppen av klimatpåverkande gaser, bl.a. genom elektrifiering av vissa arbetsmoment och användande av fossilfria bränslen.

Vad gäller utsläpp till vatten är det främst kväve från sprängmedelsrester i lakvatten från bergupplaget, länshållningsvatten och utfyllnadsmassor som kan medföra beaktansvärda miljökonsekvenser. SKB avser att leda lakvattnet, via utjämnings- och sedimentationsdammar, till FKA:s reningsverk som ska anpassas för att klara en hög reningsgrad.

SKB har utrett frågan om kväverening av länshållningsvattnet och dragit slutsatsen att detta är tekniskt osäkert och orimligt dyrt. Det rör sig om ett stort flöde, med relativt låga och varierande kvävehalter, och en kort utnyttjandetid (ca 3 år) för anläggningen. För att undvika höga lokala kvävekoncentrationer och övergödningseffekter planerar SKB att släppa ut länshållningsvattnet i kylvattenintagets huvudfåra. Kylvattnet leds sedan ut vid den s.k. biotestsjön och kvävet sprids alltså vidare därifrån. Som angetts ovan bedöms kväveutsläppen få mycket begränsade effekter på vattenkvaliteten i Öregrundsgrepen. I sammanhanget ska också noteras att Bottenhavet generellt sett anses vara fosforbegränsat, vilket enkelt uttryckt innebär att det är tillgången på fosfor som styr eventuell övergödning och inte tillgången på kväve. SKB:s data visar dock att det i exempelvis Asphällsfjärden kan råda kvävebegränsning på sommaren, varför övergödningseffekter inte kan uteslutas.

SKB har föreslagit kompensationsåtgärder avseende kväveutsläppen som beräknas reducera övergödande ämnen till Öregrundsgrepen i minst samma omfattning som de uppskattade utsläppen från utbyggnaden av SFR.

Varken utsläpp till luft eller utsläpp till vatten har bedömts ha någon påverkan såvitt avser miljökvalitetsnormer. Med de åtaganden som SKB gjort bedömer domstolen att utsläppen inte utgör något hinder mot tillåtlighet.

Andra miljökonsekvenser

Utöver ovanstående miljökonsekvenser kan viss påverkan i form av exempelvis vibrationer, damning och grumling komma att ske. SKB har åtagit sig att vidta åtgärder för att begränsa miljöeffekterna. Åtgärderna bedöms som tillräckliga.

Villkor

SKB har föreslagit villkor för verksamheten inom de områden som berörts ovan samt även beträffande bl.a. dialogforum och omvärldsbevakning. Förslaget innehåller även en punkt om kontrollprogram. Som framgått ovan är det inte aktuellt att föreskriva detaljerade villkor i detta skede av processen. Domstolen kan dock konstatera att de föreslagna villkoren rent allmänt framstår som lämpliga och väl avvägda.

Länstyrelsen har för sin del föreslagit tillåtlighetsvillkor att beslutas av regeringen med stöd av 17 kap. 7 § miljöbalken. Utifrån domstolens perspektiv framstår de föreslagna villkoren inte som påkallade, bl.a. eftersom frågorna till stor del redan är hanterade genom SKB:s förslag på konkreta åtgärder och villkor. För det fall villkor ändå beslutas vill domstolen framhålla vikten av att dessa är klara och tydliga och även i övrigt möjliga att förhålla sig till vid den slutliga tillståndsgivningen.

Övrigt

Utöver de tillståndsfrågor som har berörts ovan har SKB sökt tillstånd till vattenverksamhet bestående i bortledande av grundvatten samt lagligförklaring av befintliga anläggningar för denna verksamhet. Det finns förutsättningar att bifalla ansökan i dessa delar.

Östhammars kommun har i yttrande till domstolen lyft frågan om ansvar för anläggningen efter förslutning. Frågan var också aktuell i domstolens yttrande i mål nr M 1333-11. Saken har avhandlats i Kärntekniklagutredningens betänkande ”Ny kärntekniklag – med förtydligat ansvar” (SOU 2019:16), som överlämnades till regeringen i mars 2019. Domstolen finner inte skäl att beröra saken ytterligare i detta yttrande.

Sammanfattning

Enligt domstolens bedömning har det inte framkommit några hinder mot att tillåta den sökta verksamheten. Den kan alltså tillåtas.

Magnus Hjort

Jan-Olof Arvidsson

I domstolens yttrande har deltagit rådmannen Magnus Hjort och tekniska rådet Jan-Olof Arvidsson samt de särskilda ledamöterna Agneta Melin och Ronald Bergman.

Mål nr M 7062-14	ANLÄGGNINGEN	STRÅLSÄKERHET	MKB	2019-10-02	1	
Yrkanden	Sökt verksamhet	Villkorsförslag	Slutanförande			

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 3

INKOM: 2019-10-03
MÅLNR: M 7062-14
AKTBIL: 234

36 – Förslag till villkor

Mål nr M 7062-14, Svensk Kärnbränslehantering AB

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) till nuvarande och framtida verksamhet vid SFR

Huvudförhandling och syn
September–oktober 2019

Mål nr M 7062-14	ANLÄGGNINGEN	STRÅLSÄKERHET	MKB	2019-10-02	2	
Yrkanden	Sökt verksamhet	Villkorsförslag	Slutanförande			

Innehållsförteckning förslag till villkor (1/3)

Förslag till villkor för tillstånd

1. Allmänt villkor
2. Buller
3. Buller
4. Buller
5. Transporter
6. Kemiska produkter och avfall

Innehållsförteckning förslag till villkor (2/3)

7. Damning
8. Arbeten i vatten
9. Utsläpp till vatten
10. Utsläpp till vatten
11. Utsläpp till luft
12. Dialogforum
13. Omvärldsbevakning

Innehållsförteckning förslag till villkor (3/3)

14. Åtgärder för att reducera kvävebelastning på recipienten
  15. Fiskeavgift
  16. Ovanjordsanläggningens utformning
  17. Energiförbrukning och utsläpp av klimatpåverkande gaser
  18. Kontroll
  19. Nytt villkor om åtgärdsprogram för bullerdämpande och trafiksäkerhetshöjande åtgärder
- Förslag till bemyndiganden

Allmänt villkor

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar, avfall och andra störningar för omgivningen – bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad SKB uppgett eller åtagit sig i målet.

Buller (1/4)

2. Under byggskedet för utbyggnaden av SFR ska bullret från anläggningsarbetena begränsas i enlighet med vad som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser. Därefter gäller villkor 3. SKB ska anmäla till tillsynsmyndigheten när byggskedet påbörjas och avslutas. Kontroll ska ske genom omgivningsmätning eller genom närfältsmätning i kombination med beräkning. Kontroll ska ske dels i samband med att uppförande påbörjas, dels i enlighet med kontrollprogram för verksamheten. Resultatet av kontrollerna ska redovisas till tillsynsmyndigheten. Ett överskridande av ovan angivna värden ska åtföljas av omedelbara och tillräckliga åtgärder för att dessa värden ska innehållas inom tre månader eller den längre tid som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Buller (2/4)

3. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder i omgivningen än

Dagtid vardagar (kl. 06-18) 50 dBA

Nattetid (kl. 22-06) 40 dBA

Övrig tid 45 dBA

Ekvivalentvärdena ska baseras på de tidsperioder som anges i föregående stycke. I de fall bullrande verksamhet pågår endast del av period ska den ekvivalenta ljudnivån beräknas för den tid under vilken den bullrande verksamheten pågår, dock minst en timme.

Buller (3/4)

3. Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dBA vid närmaste bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22-06). Kontroll ska ske genom omgivningsmätning eller genom närfältsmätning i kombination med beräkning.

Kontroll ska ske dels när driftskedet inleds, dels vid större förändringar i verksamheten som kan påverka bullerförhållandena. Resultatet av kontrollerna ska redovisas till berörd tillsynsmyndighet. Därutöver ska kontroll ske i enlighet med kontrollprogram för verksamheten.

Ett överskridande av ovan angivna begränsningsvärden ska åtföljas av omedelbara och tillräckliga åtgärder för att begränsningsvärdet ska innehållas inom tre månader eller den längre tid som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Buller (4/4)

4. SKB ska tillse att bulleralstrande arbeten inte etableras under perioden 1 april – 31 juli. Bulleralstrande arbeten innefattar till exempel krossning av bergmassor, lastning och lossning av bergmassor eller annat material på fartyg eller pråm, transporter med bandtraktor och hjullastare i samband med lastning och lossning eller andra liknande arbetsmoment. Villkoret hindrar inte att ytterligare åtgärder etableras under perioden, om arbeten med likartad typ av buller har etablerats före den 1 april.

Transporter

5. Verksamhetsanknuten tung trafik får anlända till eller avgå från SKB:s anläggningsområde för SFR endast mellan kl. 06 och 22 helgfri måndag – fredag och endast mellan kl. 08 och 15 på lördag. Under övrig tid får sådan tung trafik anlända till eller avgå från anläggningsområdet vid högst 100 tillfällen per år. Uppgift om antalet sådana ankomster eller avgångar som avses i detta stycke ska ingå i den årliga miljörapporten.

Kemiska produkter och avfall

6. Hantering av avfall och kemikalier samt användning av kemiska produkter ska ske på ett sådant sätt att spill och läckage till såväl icke hårdgjorda som hårdgjorda ytor förebyggs. Eventuellt spill och läckage ska omgående samlas upp och tas om hand.
Flytande kemikalier och farligt avfall ska lagras i dubbelmantlad eller invallad cistern, eller på motsvarande sätt, som vid behov förses med påkörningsskydd. Uppsamlingsvolymen ska minst motsvara den största behållarens volym plus 10 procent av volymen av övriga behållare inom samma invallning.
För radioaktivt material och radioaktivt avfall gäller särskilda bestämmelser.

Damning

7. SKB ska vidta åtgärder för att förebygga damning från verksamheten. Uppstår störningar i omgivningen till följd av damning ska motåtgärder vidtas samt samråd ske med berörd tillsynsmyndighet. Dammbindning ska ske med vatten eller med dammbindningsmedel som anmälts till och godkänts av berörd tillsynsmyndighet.

Arbeten i vatten

8. Utfyllnad av vattenområde vid Stora Asphällan ska ske genom utläggning av bank/slänt mot havet, varefter området innanför banken/slänten fylls ut.

Vid grumlande arbeten i vatten ska grumlingssskydd i form av exempelvis siltskärmar användas.

Utsläpp till vatten (1/2)

9. Spillvatten ska ledas till reningsverk före utsläpp till recipient.

Lakvatten från bergupplag vid SFR ska genomgå rening i sedimentationsbassäng och ledas till reningsverk som är dimensionerat för att kunna rena bort 16 ton kväve per år och klara en utgående kvävehalt på 8 mg/l när den årliga mängden renat kväve understiger 16 ton.

Avledning till reningsverk får avbrytas när kvävehalten i lakvattnet minskat till nivåer där reningen i reningsverket inte blir effektiv. Lakvattnet får då ledas från sedimentationsbassängen direkt till recipienten.

Utsläpp till vatten (2/2)

10. Under byggtiden ska länshållningsvatten från utbyggnaden före utsläpp till recipient genomgå rening i anläggning som är dimensionerad för utgående halter av:

Olja ≤ 2 mg/l (alternativt mätt som oljeindex)

Susp ≤ 100 mg/l

Provtagning av utgående länshållningsvatten från utbyggnaden ska ske varje månad genom veckosamlingsprov som vägs samman till ett månadsmedelvärde.

Utsläpp till luft

11. SKB:s egna och upphandlade maskiner och fordon ska uppfylla vid var tidpunkt gällande miljökrav enligt Trafikverkets generella miljökrav vid entreprenadupphandling eller motsvarande riktlinjer med minst likvärdiga miljökrav.

Dialogforum

12. SKB ska med Östhammars kommun och behörig tillsynsmyndighet samt myndigheter som kommunen kan föreslå, minst en gång per år mötas för att avhandla lokala miljöfrågor utifrån miljöbalkens mål och tillämpningsområde. Inom ramen för dessa möten ska SKB fortlöpande lämna information om sådana förhållanden i verksamheten som kan ge upphov till lokal miljöpåverkan eller som är av betydelse för kommunen. SKB ska svara för kostnader för möteslokaler och liknande.

Omvärldsbevakning

13. SKB ska under tiden fram till förslutning av SFR bedriva en strukturerad omvärldsbevakning rörande slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall, informationsbevarande samt övervakning av slutförvar efter förslutning. SKB ska minst vart femte år informera tillsynsmyndigheterna samt Östhammars kommun om resultatet av omvärldsbevakningen samt vilka förberedelser som vidtagits beträffande informationsbevarande och eventuell övervakning efter förslutning.

Åtgärder för att reducera kvävebelastning på recipienten

14. SKB ska vidta åtgärder, i form av exempelvis anläggande av våtmark, efterbehandling av avloppsvatten, strukturkalkning av lerjordar, eller andra åtgärder. Åtgärderna ska dimensioneras för att över tid reducera belastningen av övergödande ämnen på Öregrundsgrepen inklusive Kallrigafjärden med en mängd som motsvarar de bedömda ackumulerade utsläppen under byggskedet för utbyggnaden av SFR.

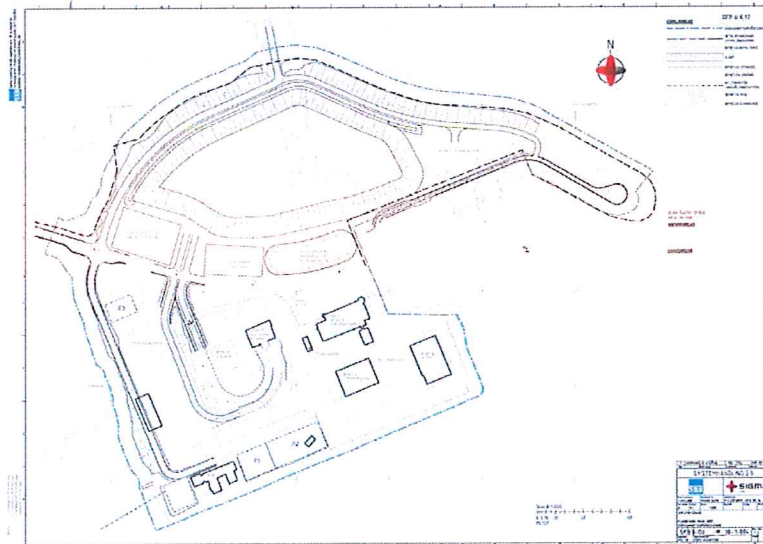
[Om åtgärderna inte kan genomföras på grund av omständigheter utanför SKB:s kontroll, såsom svårigheter att få tillgång till mark för åtgärderna till en rimlig kostnad, ska SKB och tillsynsmyndigheten samråda om möjligheterna att vidta andra lämpliga åtgärder.]

Kompensation för habitatförlust för fisk vid utfyllnad i vatten

15. Som kompensation för habitatförlust för fisk vid utfyllnad i vatten ska SKB betala en fiskeavgift om [X] kr eller, i eget val, vidta lokala fiskvårdande åtgärder för motsvarande belopp.

Ovanjordsanläggningens utformning

16. Ovanjordsanläggningen för SFR, inklusive bergupplag, ska lokaliseras inom det verksamhetsområde som anges på karta i Bilaga SFR-U K:17.

Energiförbrukning och utsläpp av klimatpåverkande gaser

17. SKB ska löpande under verksamhetstiden vidta åtgärder för att energiförbrukning samt utsläpp av klimatpåverkande gaser begränsas vid utbyggnad och drift av SFR. Så långt strålsäkerheten medger ska åtgärderna innefatta energihushållning, energieffektivitet i byggnader och anläggningar, lågt kylbehov, effektiv värme- och kylanvändning samt effektiv elanvändning.

Kontroll

18. För verksamheten ska det finnas kontrollprogram med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetoder som omfattar bland annat utsläppskontroll.

Kontrollprogrammet avseende byggskedet ska ges in till tillsynsmyndigheten senast tre (3) månader innan anläggningsarbetena påbörjas. Förslag till kontrollprogram avseende driftskedet ska ges in till tillsynsmyndigheten senast tre (3) månader innan den utbyggda anläggningen tas i drift.

Nytt villkor om åtgärdsprogram för bullerdämpande och trafiksäkerhetshöjande åtgärder

19. SKB ska erbjuda bullerskyddande åtgärder till ägare av fastighet som vid tiden för regeringens beslut om tillåtlighet används som permanentbostad, belägen utmed väg 76 mellan Forsmark och Börstil, och som till följd av utbyggnaden av SFR bedöms utsättas för bullernivåer utomhus vid fasad över 60 dBA dygnsekvivalent ljudnivå eller över 75 dBA maximal ljudnivå. Åtgärderna ska syfta till att innehålla följande beräknade riktvärden, i den mån det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt
- 30 dBA dygnsekvivalent ljudnivå och 45 dBA maximal ljudnivå inomhus.
  - 55 dBA dygnsekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå vid uteplats, detta krav gäller dock endast fastighet som inte redan har en uteplats där nivåerna innehålls.

Förslag till bemyndiganden

B1. Hantering av bergmaterial under driftskedet

B2. Åtgärder för att förebygga damning enligt villkor 7

B3. Hantering av kemiska produkter och avfall enligt villkor 6

B4. Villkor med anledning av SKB:s redovisningar enligt villkor 13

Regeringen, Miljödepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande

Vårt datum: 2019-10-21
Dariernr: SSM2014-5966
Dokumentnr: SSM2014-5966-11
Handläggare: [REDACTED]
Telefon: +46 8 799 4091

Yttrande över ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen till utökad verksamhet vid SFR

Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) tillstyrker att Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB), organisationsnummer 556175-2014, ges tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) att:

1. vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt radioaktivt avfall i Forsmark, Östhammars kommun (SFR) uppföra de anläggningar som krävs för att efter utbyggnad slutförvara maximalt 180 000 m³ låg- och medelaktivt avfall härrörande från kärnteknisk verksamhet (kärnavfall) och annan verksamhet med strålning i Sverige (innefattande en utökning av den tillståndsgivna slutförvarsvolymen med 117 000 m³),
2. inneha och driva befintlig och utbyggd del av SFR som en integrerad anläggning för slutförvar av låg- och medelaktivt avfall samt, dessförinnan, inneha och driva befintlig del av SFR som en anläggning för slutförvar av låg- och medelaktivt avfall,
3. i SFR inneha, hantera, transportera, slutförvara och på annat sätt ta befattning med i punkten 1 angivet avfall.

SSM anser att miljökonsekvensbeskrivningen som bifogas SKB:s respektive ansökningar om tillstånd enligt kärntekniklagen kan godkännas utifrån strålsäkerhetssynpunkt.

SSM:s tillstyrkande förutsätter att SKB under uppförande och drift av den utbyggda anläggningen beaktar de frågor som är av betydelse för strålsäkerheten. I det ingår att SKB, vid framtagandet av kommande säkerhetsredovisningar och i det fortsatta arbetet med den utökade anläggningens detaljkonstruktion, beaktar de utvecklingsbehov som myndigheten har identifierat och påtalat i bifogad granskningsrapport (bilaga 1). I granskningsrapporten (del I, avsnitt 3.4.4) redovisas de tekniska frågor som SSM anser att SKB särskilt behöver beakta vid framtagandet av kommande säkerhetsredovisningar och i det fortsatta arbetet med den utökade anläggningens detaljkonstruktion.

Att den utökade verksamheten vid SFR kan utvecklas i enlighet med det etablerade förfarandet för stegvis prövning enligt kärntekniklagen är en utgångspunkt för myndighetens tillstyrkande. För att tydliggöra den stegvisa prövningen föreslår SSM att regeringen fastställer nedan angivna villkor (4–7) för tillståndet enligt kärntekniklagen.

Förslag till tillståndsvillkor

SSM föreslår att regeringen, med stöd av kärntekniklagen och strålskyddslagen (2018:396), föreskriver följande villkor för tillståndet:

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i ansökningshandlingarna.

Med huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i ansökningshandlingarna avses, när det gäller avfallets aktivitetsinnehåll, att

- A. maximalt tillåtet aktivitetsinnehåll under drifttiden begränsas till $2 \cdot 10^{16}$ becquerel (Bq) vid varje given tidpunkt för radionuklider med en halveringstid på över ett år, och
- B. vid förslutning får det maximala aktivitetsinnehållet per förvarsdel inte avsevärt överskrida det inventarium som i ansökan utgör utgångspunkten för beräkningarna i analysen av strålsäkerhet efter förslutning med avseende på nedanstående grupper av radionuklider med lång halveringstid:
  1. radioaktiva ämnen som genomgår alfasönderfall eller sönderfaller till alfastrålare,
  2. radioaktiva ämnen som genomgår betasönderfall med högre mobilitet i förvarsmiljön, och
  3. radioaktiva ämnen som genomgår betasönderfall med lägre mobilitet i förvarsmiljön.

SSM kan meddela närmare villkor för att reglera maximalt nuklidspecifikt innehåll per förvarsdel med hänsyn till strålsäkerhet under drift och efter förslutning.

2. SKB får göra förändringar i aktivitetsinnehållet avseende radioaktivt avfall från annan verksamhet med strålning efter godkännande av SSM. Detta avfall undantas från villkor 1.
3. SKB får göra förändringar av den i ansökan redovisade utformningen av anläggningen efter godkännande av SSM.
4. SKB får påbörja uppförandet av anläggningen först efter att SSM har prövat och godkänt en preliminär säkerhetsredovisning (PSAR).
5. SKB får ta anläggningen i provdrift först efter att SSM har prövat och godkänt en förnyad säkerhetsredovisning (FSAR).
6. SKB får ta anläggningen i rutinmässig drift först efter att SSM har prövat och godkänt en kompletterad säkerhetsredovisning (SAR) som beaktar erfarenheter från provdriften.
7. SKB får försluta slutförvaret först efter att SSM har prövat och godkänt den slutliga säkerhetsredovisningen.

Kommentar till villkorsförslagen

Villkor 1

Som framgår av villkor 1 bedömer SSM att det är rimligt att en viss omfördelning av radionuklider kan få ske inom varje förvarsdel, jämfört med det referensinventarium som tillståndsansökan baseras på. Detta är också förenligt med villkoren 2 och 3 samt i enlighet med tillämpning av optimeringsprincipen vid omhändertagande av uppkommet avfall. En eventuell framtida omfördelning behöver dock godkännas av SSM, vilket också framgår av villkorsförslaget. En ansökan till myndigheten om en sådan omfördelning bör baseras på en gruppering av de ingående radionukliderna med hänsyn tagen till deras halveringstid, radiotoxicitet och mobilitet i förvarsmiljön. I ansökan bör dessutom en bedömning ingå av hur denna omfördelning har anpassats till barriärernas skyddsförmåga samt hur den påverkar de långsiktiga omgivningskonsekvenserna. Ansökan bör även redogöra för hur omfördelningen beaktar kraven på optimering och tillämpning av bästa möjliga teknik.

Villkor 2

Tillstånd för anläggningar för icke-kärntekniskt radioaktivt avfall enligt strålskyddslagen beslutas av SSM. Avseende radioaktivt avfall som har icke-kärntekniskt ursprung anser myndigheten således det vara ändamålsenligt att det ankommer på SSM att godkänna ändringar av inventariet. Genom att undanta radioaktivt avfall som inte har kärntekniskt ursprung från regleringen i villkor 1 ges utrymme till förändringar i det radionuklidspecifika inventarium som ansökan utgår från för att möjliggöra omhändertagande av avfall från icke-kärntekniska anläggningar. Villkor 2 bedöms vara i enlighet med SKB:s yrkande.

Villkor 3

Villkoret motsvarar villkor 2 i SKB:s ansökan. Som underlag för en sådan förändring av utformningen som villkoret avser behöver SKB redovisa hur den långsiktiga skyddsförmågan påverkas samt motivera föreslagna ändringar.

Villkor 4–7

Uppförande av en sådan kärnteknisk anläggning som ansökan avser förutsätter att den närmare detaljutformningen utvecklas efter hand som anläggningen uppförs. Efter att ett initialt tillstånd har lämnats av regeringen enligt kärntekniklagen behöver ytterligare successiva och alltmer preciserade säkerhetsredovisningar tas fram.

Grundläggande bestämmelser om säkerhetsanalys och säkerhetsredovisning finns i 4 kap. SSM:s föreskrifter (SSMFS 2008:1) om säkerhet i kärntekniska anläggningar. Dessa bestämmelser bygger på IAEA:s Safety Guide No. GS-G-4.1.

Innan en anläggning får uppföras ska en *preliminär säkerhetsredovisning* sammanställas. Därefter ska, innan provdrift av anläggningen får påbörjas, en *förnyad säkerhetsredovisning* lämnas in som ska avspegla anläggningen som den är byggd. Innan anläggningen sedan får tas i rutinmässig drift ska en *kompletterad säkerhetsredovisning* lämnas in som ska beakta erfarenheter från provdriften.

I likhet med hittills gällande villkor enligt kärntekniklagen och strålskyddslagen avser SSM att även fortsättningsvis, under rutinmässig drift av anläggningen, ställa krav som innebär att SKB regelbundet, åtminstone vart tionde år, behöver lämna in en uppdaterad säkerhetsredovisning. Redovisningen ska innehålla en analys av förvarets långsiktiga skyddsförmåga och omgivningskonsekvenser. I anslutning till varje redovisningstillfälle ska SKB redovisa

viktiga kunskapsluckor och osäkerheter av betydelse för den långsiktiga strålsäkerheten samt ett program för hur dessa ska omhändertas.

Enligt SSM:s föreskrifter (SSMFS 2008:21) om säkerhet vid slutförvaring av kärnämne och kärnavfall ska den slutliga säkerhetsredovisningen förnyas och godkännas innan slutförvaret försluts.

Strålsäkerhetsmyndighetens bedömningar

Övergripande bedömningar

SSM bedömer att SKB har visat dels att långsiktig strålsäkerhet kan uppnås med den i ansökan redovisade referensutformningen, dels att utbyggnad och drift av anläggningen kan genomföras på ett strålsäkert sätt.

SSM bedömer vidare att SKB har visat att tillämpliga krav enligt kärntekniklagen är uppfyllda i tillräcklig utsträckning för att regeringen ska kunna fatta beslut om tillstånd.

SSM bedömer övergripande att de förberedande preliminära säkerhetsanalyser som SKB har lämnat in tillsammans med ansökan i rimlig utsträckning redogör för radiologiska omgivningskonsekvenser såväl under uppförande och drift som efter förslutning av den planerade utbyggnaden. SSM bedömer att SKB, bl.a. genom de förberedande preliminära säkerhetsredovisningarna, har visat att bolaget har den kunskap som krävs för att på ett lämpligt sätt kunna analysera långsiktig omgivningspåverkan av den sökta verksamheten. SSM bedömer vidare att SKB på ett godtagbart sätt har hanterat osäkerheter kopplade till slutförvarets skyddsförmåga och till de strålsäkerhetsmässiga omgivningskonsekvenserna.

SKB bedöms även ha förmåga att ta fram de uppdaterade säkerhetsredovisningar för uppförande, drift och långsiktig strålsäkerhet som enligt förslag till villkor ska granskas och godkännas av SSM i kommande steg, efter att tillstånd har beviljats av regeringen.

SSM bedömer utifrån den tillsyn som bedrivs mot befintlig verksamhet vid SFR att SKB har uppvisat en positiv utveckling under senare år vad gäller organisatoriska förhållanden samt ekonomiska och personella resurser. Även om SSM bedömer att vissa aspekter av SKB:s organisation, ledning och styrning fortsatt behöver utvecklas, tillsammans med tillvaratagande av erfarenheter från driften av befintlig anläggning, så bedömer SSM att bolaget kan fungera som en lärande och i övrigt lämplig organisation för att uppföra och driva den tänkta utbyggnaden av det befintliga SFR.

SSM konstaterar att omhändertagandet av rivningsavfallet samt avveckling och återställning av anläggningen efter förslutning finansieras av medel från kärnavfallsfonden. Avseende omhändertagandet av driftavfallet finansieras detta direkt av kärnkraftsbolagen. SSM har ingen anledning att ifrågasätta att SKB har tillräckliga ekonomiska resurser för att ta de kostnader och säkerhetspåverkande investeringsbeslut som krävs för en säker drift.

Sammanfattande resultat från SSM:s granskning

SSM har i granskningen tagit ställning till den planerade utbyggda anläggningen som helhet. I den ingår de befintliga förvarsdelarna bestående av en ovanjordsdel och en underjordsdel 60–140 meter under havsbotten. Underjordsdelen består av flera bergssalar där utformningen skiljer sig åt beroende på avfallens aktivitetsnivå. Även för de nya förvarsdelarna, som planeras ca 120 meter under havsbotten i anslutning till de befintliga, har SKB beaktat avfallens aktivitet och egenskaper vid utformningen.

Ansökan, som utgår från att en stegvis prövning ska göras, baseras på en referensutformning av det planerade slutförvaret. Referensutformningen kan sägas motsvara den skyddsförmåga som i säkerhetsanalysen tillskrivs den föreslagna utbyggnaden och dess initialtillstånd. För ett mer utvecklat resonemang kring referensutformningen, se bilaga 1, del I avsnitt 3.1.

När det gäller den befintliga anläggningen har SSM löpande tillsyn över denna. Hur SSM hanterar tillståndsprövning av en anläggning i drift beskrivs närmare i bilaga 1, del I avsnitt 2.3.

Nedan ges en översiktlig beskrivning av SSM:s bedömningar. En mer ingående redogörelse för SSM:s granskning och bedömningar återfinns i den bifogade granskningsrapporten. Del I av granskningsrapporten innehåller en sammanfattning av myndighetens bedömningar avseende uppförande och drift, långsiktig strålsäkerhet samt miljöbalkens krav, optimering och bästa möjliga teknik.

Följande områden har ingått i granskningen:

- förläggningsplats, utformning och konstruktion av anläggningen,
- säkerhetsanalyser,
- utsläpp av radioaktiva ämnen under uppförande och drift,
- långsiktig strålsäkerhet,
- hantering av radioaktivt avfall och planer för avveckling och förslutning,
- fysiskt skydd,
- beredskap,
- personalstrålskydd,
- organisation, personella resurser och kompetens, samt
- ledning och styrning av verksamheten.

Förutsättningar för långsiktig strålsäkerhet med den sökta utformningen
SSM bedömer att SKB:s system av barriärer i referensutformningen ger förutsättningar för att i tillräcklig utsträckning begränsa slutförvarets omgivningspåverkan. De tekniska barriärerna, kringgjutningen samt i viss mån även avfallet och dess behållare, bidrar till att skapa en kemisk miljö som i sin tur bidrar till retardation av utsläpp av flertalet radioaktiva ämnen genom att minska deras rörlighet. Barriärsystemet bidrar även till att upprätthålla ett lågt vattenflöde genom förvaret. En långsam uttransport möjliggör att en betydande del av aktiviteten hinner klinga av innan spridning i biosfären börjar ske i någon betydande omfattning.

Det kommer dock att ske en spridning av främst långlivade radioaktiva ämnen under den tidsrymd under vilken förvarets utveckling måste beaktas. Spridningens storlek beror på avfallets övriga egenskaper samt de tekniska barriärernas egenskaper och långsiktiga utveckling. De, för strålsäkerheten, viktigaste osäkerheterna som finns associerade med framför allt de tekniska barriärernas utveckling med tiden bedöms inrymmas i SKB:s analyser genom redovisning av pessimistiska beräkningsfall. Dessa analyser möjliggör en värdering av effekter för förvarets långsiktiga utveckling som involverar spridning av radioaktiva ämnen även under pessimistiska förutsättningar.

I SKB:s redovisning analyseras effekter av utsläpp till geografiskt relativt begränsade utströmningsområden i slutförvarets närområde. SKB:s biosfärsmodellering bedöms i allmänhet ge en bra beskrivning av biosfären samt ge ett rimligt underlag för uppskattningen av omgivningskonsekvenser kopplade till utsläpp av radioaktiva ämnen. Detta beror på att

SKB i beräkningarna beaktar spridningsvägar, markanvändning och kostvanor som medför en förhållandevis stor exponering för hypotetiska fall med framtida närboende i området. SKB har även genom motsvarande beräkningar på ett rimligt sätt beaktat skydd av biologisk mångfald mot skadlig verkan av joniserande strålning.

Den maximala risken för skadeverkningar från utsläpp av radioaktiva ämnen från befintligt SFR och den planerade utbyggnaden underskrider enligt SKB:s huvudscenario i SR-PSU SSM:s föreskriftskrav på en maximal årlig risk för skadeverkningar på 10^{-6} , vilket i praktiken motsvarar en högsta individdos på en hundradel av den naturliga bakgrundsstrålningen. Tidpunkten för maximal radiologisk risk inträffar enligt SKB:s analys med några få undantag i tidshorisonten 3000–6000 e.Kr.

SSM bedömer att SKB på ett godtagbart sätt har definierat ett huvudscenario som syftar till att hantera de mest troliga förändringarna i slutförvaret och dess omgivning. För huvudscenariot utgår SKB från sin beskrivning av förvarets förväntade utveckling medan övriga scenarier har definierats utifrån slutförvarets säkerhetsfunktioner och tänkbara avvikelser från förväntat tillstånd/utveckling. SSM förväntar sig dock att SKB i kommande analyser av strålsäkerheten efter förslutning integrerar delar av analyserna inom ramen för de mindre sannolika scenarierna i huvudscenariot. I detta avseende avses i första hand hur de tekniska barriärerna för den befintliga anläggningen representeras i initialtillståndet. Detta har dock inte påverkat SSM:s möjlighet att bedöma riskanalysen som helhet.

SSM bedömer att SKB:s analys av slutförvarets risk och hur den utvecklas över tid är tillförlitlig som underlag för att kunna tillstyrka SKB:s ansökan om tillstånd. Detta gäller i synnerhet beräkningen av maximal dos/risk, vilken uppskattas inträffa ungefär 3 000 år efter förslutning. SSM bedömer sammanfattningsvis att SKB:s riskanalys är ändamålsenlig och beaktar de viktigaste faktorerna för vilka osäkerheter kvarstår. SSM bedömer att analysen visar på att förvaret besitter en rimlig tålighet mot de förhållanden, händelser och processer som förväntas kunna inträffa efter förslutning. En utförlig bedömning avseende SKB:s riskanalys återfinns i bilaga 1, del III, kapitel 10 och 11.

Alternativa utformningar

Gällande förvarsdelen 2BMA, som planeras inrymma det medelaktiva avfallet i utbyggnaden, har SKB presenterat två alternativa utformningar. Av dessa bedömer SSM att siloalternativet bör ha vissa strålsäkerhetsmässiga fördelar, bl.a. genom att i högre utsträckning vara baserat på beprövad teknik. SSM bedömer dock att skillnaden i skyddsförmåga mellan SKB:s förordade alternativ och siloalternativet inte är så påtaglig att den uppskattade kostnadsökningen för uppförande av det sistnämnda alternativet skulle vara motiverad. Bedömningen förutsätter ett fortsatt arbete från SKB med att optimera utnyttjandet av förvarets skyddsförmåga som helhet genom att åtgärder vidtas i den utsträckning som det är möjligt och rimligt för att styra långlivade radionuklider till det befintliga siloförvaret.

När det gäller de planerade förvarsdelarna för lågaktivt avfall gör SSM sammantaget bedömningen att de har en förbättrad skyddsförmåga jämfört med motsvarande befintlig förvarsdela, dels genom ett utökat förvarsdjup, vilket leder till ökat skydd mot oavsiktligt intrång, dels genom det lägre grundvattenflödet på valt förvarsdjup. Även om skyddsförmågan hos dessa förvarsdelar kan förbättras, anser SSM att de kostnader som detta för med sig inte står i proportion till avfallets relativt sett ringa aktivitetsinnehåll.

För förvarsdelen för reaktortankar har, sedan ansökan först lämnades in, omfattande ändringar gjorts till följd av SKB:s (tillsammans med kärnkraftsbolagens) beslut att inte längre deponera dessa hela. SSM bedömer att beslutet i första hand innebär miljömässiga

fördelar, men även har fördelar från strålsäkerhetssynpunkt, främst genom att segmenteringen av reaktortankarna och den vidare hanteringen baseras på beprövad teknik.

Plats för utbyggnaden

Vad gäller den ansökta platsen för utbyggnaden så delar SSM SKB:s bedömning att den i sig är lämplig och att det finns uppenbara samordningsvinster med en samförläggning. En förläggning under havet ger också strålsäkerhetsmässiga fördelar, särskilt för den inledande tidsperioden när havet täcker förvaret. Havstäckningen leder dels till en låg hydraulisk gradient, och därmed till lågt grundvattenflöde i förvarets omgivning, dels till att risken för intrång kan bedömas vara mycket låg under denna inledande tusenårsperiod.

SSM bedömer att berget vid SFR har fördelaktiga egenskaper för att begränsa uttransport av radioaktiva ämnen. Detta avser främst bergets förhållandevis låga vattenflöde liksom de kemiskt reducerande förhållanden som förväntas dominera förvarsmiljön efter förslutning. Det låga flödet bidrar till att upprätthålla de tekniska barriärernas funktioner genom att begränsa degraderingshastigheten av framför allt betong. Kemiskt reducerande betingelser i grundvattnet i kombination med höga pH-värden begränsar korrosionshastigheten för järn och stål samt bidrar till begränsad rörlighet för ett stort antal, från strålsäkerhetssynpunkt, betydelsefulla radionuklider.

Även den sökta platsens förvarsdjup bedöms vara lämpligt vald med hänsyn till avfallens farlighet, hydrologiska förhållanden, uppskattningen av framtida permafrostdjup och framtida mänskliga aktiviteter.

SKB har analyserat alternativa lokaliseringar till den förordade platsen invid befintliga SFR, bland annat i Forsmarkslinsen i Östhammars kommun. Enligt SSM:s bedömning skulle en alternativ plats med ett lägre grundvattenflöde för tider bortom de inledande tusentals åren innebära en förbättrad skyddsförmåga, särskilt för förvardsdelen 2BMA. För förvardsdelarna 2–5BLA och BRT bedöms den valda platsen lämpligare än en inlandslokalisering i en berggrund med lägre grundvattenflöde.

Frågan om anläggningens lokalisering innebär i stor utsträckning en avvägning mellan strålsäkerhetsmässiga fördelar under de inledande 1 000 åren och strålsäkerhetsmässiga fördelar under den efterföljande tidsperioden. Eftersom stora delar av inventariet av radioaktiva ämnen sönderfaller under den viktiga första tusenårsperioden och eventuella fördelar med en annan lokalisering är så pass begränsade, bedömer SSM att det inte kan motiveras med hänsyn till ökade kostnader och andra olägenheter. SSM:s bedömning beaktar ytterligare insatser från SKB för att begränsa förvardsdelen 2BMA:s innehåll av långlivade radioaktiva ämnen.

Myndigheten bedömer sammantaget att den förordade platsen i sig är lämplig för ett slutförvar för aktuellt avfall. För SSM:s mer detaljerade bedömningar i detta avseende, se bilaga 2, del IV, avsnitt 1.8.

Uppförande och drift

SSM bedömer att verksamheten vid SFR är av den karaktären att endast försumbara utsläpp till luft eller vatten förväntas ske vid normal drift av den utbyggda anläggningen. Verksamheten i den utbyggda anläggningen kommer att bedrivas enligt samma principer som för den befintliga anläggningen. Bedömningen utgår även från SKB:s redovisning där det framgår att under den tid som den befintliga anläggningen varit i drift har enbart begränsade utsläpp till luft eller vatten förekommit under normal drift.

Avseende radiologiska omgivningskonsekvenser om en olycka skulle ske ställer myndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:1) krav på att det i säkerhetsanalyser kan visas att omgivningskonsekvenserna är acceptabla i förhållande till de acceptanskriterier som anges med stöd av strålskyddslagen. SKB har för ett urval av händelser redovisat dos till mest belastad individ i kritisk grupp och visat att doser i dessa fall ligger väl under acceptanskriterierna. SSM bedömer att SKB inför en ansökan om att få uppföra den utbyggda anläggningen behöver utveckla och tydliggöra metodiken för dessa analyser. SKB har i detta hänseende tagit fram en plan för hur bolaget inför kommande steg i prövningen ska ta fram och arbeta efter en ny metodik för genomförande av säkerhetsanalyser. SKB har även förstärkt organisationen med kompetens inom området, vilket ger förutsättningar för att uppfylla kraven i en ansökan om uppförande.

Händelser som skulle kunna leda till utsläpp till omgivningen är även något som SSM värderar i samband med beslut om vilka beredskapsåtgärder som behövs i enlighet med SSM:s föreskrifter (SSMFS 2014:2) om beredskap vid kärntekniska anläggningar. Den befintliga anläggningen har hittills inte omfattats av SSM:s krav på beredskap. I granskningen av tillåtlighetsansökan för utbyggt SFR har myndigheten bedömt att de nya anläggningsdelarna är av liknande karaktär som den befintliga varför inga nya typer av händelser och förhållanden förväntas kunna inträffa som kan ge doser till omgivningen som överstiger acceptanskriterierna.

När det gäller organisation, styrning, ledning och kompetenssäkring bedömer SSM att SKB kommer att kunna uppfylla SSM:s föreskriftskrav, bl.a. då SKB visar på en grundläggande förståelse för de krav som gäller ledning och styrning av verksamheten. SKB har även ett ledningssystem för den befintliga verksamheten som är uppbyggt enligt principerna för kvalitets- och miljöledning. Av särskild vikt i det fortsatta arbetet är att SKB visar att erfarenheter från driften av den befintliga anläggningen tillvaratas så att bolaget kan fungera som en lärande organisation.

Vad gäller fysiskt skydd har SKB redovisat en preliminär plan som SSM bedömer vara tillräcklig för detta skede. SKB kommer även, efter regeringens beslut, att behöva redovisa en plan för fysiskt skydd för byggskedet samt en mer utvecklad redovisning avseende informationssäkerhet.

SSM bedömer vidare att SKB kommer att kunna uppföra och driva en utökad verksamhet vid SFR-anläggningen som uppfyller myndighetens krav på strålskydd. SKB har redovisat grundläggande principer för hur anläggningen avses att uppföras och drivas så att ett gott strålskydd kan upprätthållas. SSM bedömer att källorna till strålning och potentiella exponeringsvägar är adekvat beskrivna och att beräkningar av dosbelastningar vid potentiella exponeringssituationer vid såväl normaldrift som vid driftstörningar stöder bedömningar om att dosgränser kan innehållas. SKB tillämpar ALARA-principen för att minimera dosbelastningen till personal.

När det gäller avvecklingen av anläggningen bedömer SSM att SKB:s redovisade avvecklingsplan innefattar den information som krävs i nuvarande skede enligt myndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:1). De anläggningsdelar som inte är del av barriärsystemet för långsiktig strålsäkerhet kan förväntas förbli icke-kontaminerade eller bör kunna dekontamineras innan avvecklingen. Därmed förväntas inte någon hantering av radioaktivt material eller avfall vid avvecklingen.

Miljökonsekvensbeskrivningen

SSM anser att SKB tillräckligt väl har utrett och beskrivit strålsäkerhetsfrågorna för att regeringen ska kunna godkänna miljökonsekvensbeskrivningen i prövningen enligt kärntekniklagen. SSM bedömer att det finns tillräckliga uppgifter i miljökonsekvensbeskrivningen med kompletteringar och andra delar av tillståndsansökan för att utifrån ett strålsäkerhetsperspektiv kunna påvisa och bedöma den huvudsakliga påverkan av verksamheten på människors hälsa och miljön. Se vidare bilaga 1, del IV.

SSM:s bedömningar avseende SKB:s villkorsförslag

För SFR är slutförvarets huvudfunktion att fördröja och begränsa utsläpp av radioaktiva ämnen för att möjliggöra avklingning av förhållandevis kortlivad aktivitet inuti förvaret samt att begränsa utsläpp av kvarvarande långlivade nuklider. För denna typ av förvar är begränsning och kontroll av inventariets storlek och i synnerhet innehållet av långlivade nuklider en förutsättning för upprätthållandet av långsiktig strålsäkerhet.

I ansökan enligt kärntekniklagen om utbyggnad av befintliga SFR yrkar SKB att regeringen föreskriver ett ramvillkor som innebär att maximalt tillåtet aktivitetsinnehåll i avfall för slutförvaring i SFR begränsas till $2 \cdot 10^{16}$ Bq. SKB föreslår vidare att SSM ska meddela närmare villkor för att reglera maximalt nuklidspecifikt innehåll per förvarsdel med hänsyn till strålskyddet och säkerheten under drift och efter förslutning.

SSM bedömer att en begränsning av maximalt tillåtet aktivitetsinnehåll i SFR till $2 \cdot 10^{16}$ Bq är otillräckligt för att definiera tillståndets omfattning. Dels är tidpunkten för när värdet ska gälla inte närmare bestämt, dels är frågan om inventariet av olika långlivade radionuklider alltför ospecificerat. SSM noterar därutöver att SKB i ansökan har räknat med ett totalinventarium *vid förslutning* på $1 \cdot 10^{15}$ Bq, vilket är en faktor 20 lägre än det föreslagna maximala inventariet som SKB:s villkorsförslag omfattar.

SSM bedömer därför att innebörden av att verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med ansökanshandlingarna är att de maximala aktivitetsinnehållen per förvarsdel vid förslutning för grupper av radionuklider med hög radiotoxicitet eller grupper av radionuklider med långa halveringstider inte avsevärt får överskrida det inventarium som utgör utgångspunkten för beräkningarna i analysen av den långsiktiga strålsäkerheten efter förslutning. Myndigheten föreslår därför villkor om inventariebegränsningar.

SSM anser att det är lämpligt att det anges att myndigheten inom ramen för tillståndets omfattning kan meddela närmare villkor för att reglera det radionuklidspecifika aktivitetsinnehållet per förvarsdel med hänsyn till strålsäkerheten under drift samt avseende strålskydd och säkerhet efter förslutning. SSM konstaterar att detta även har koppling till medgivande av acceptanskriterier för avfall som deponeras i SFR.

Sammanfattningsvis anser SSM att de av SKB föreslagna villkoren för den utökade verksamheten vid SFR antingen tillgodoses genom de villkor SSM som föreslår i detta yttrande eller följer av myndighetens tillsynsmandat enligt kärntekniklagen, t.ex. avseende förfarandet för att godkänna anläggningsändringar i samband med en befintlig tillståndsgiven kärnteknisk verksamhet.

För en mer ingående redovisning av SKB:s förslag till villkor och SSM:s bedömning av dessa, se bifogad granskningsrapport, del I avsnitt 3.3.

I detta ärende har avdelningschefen Johan Anderberg beslutat. Utredaren Henrik Öberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Ansi Gerhards-son, miljörättsexperten Tomas Löfgren samt utredarna Patrik Borg, Annika Bratt och Anders Wiebert deltagit.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Johan Anderberg

Henrik Öberg

Bilagor

1. Granskningsrapport – Utbyggnad och fortsatt drift av SFR
2. Tematisk sammanställning av SSM:s beaktande av remissinstansernas synpunkter avseende SKB:s ansökan enligt kärntekniklagen om utbyggnad och fortsatt drift av SFR

För kännedom

Svensk Kärnbränslehantering AB
Kärnavfallsrådet
Länsstyrelsen i Uppsala län
Östhammars kommun
Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt

AKTIEÄGARAVTAL

avseende

Hargs Hamn Aktiefbolag

[Datum]

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	BAKGRUND	3
2.	BOLAGET OCH DESS VERKSAMHET	3
3.	BOLAGETS LEDNING	4
4.	BOLAGSSTÄMMA	5
5.	REVISOR	5
6.	ENIGHET VID VISSA BESLUT	5
7.	FINANSIERING	6
8.	FÖRFOGANDE ÖVER AKTIER	8
9.	INLÖSEN OCH SÄLJOPTION	10
10.	VÄRDERING	13
11.	SEKRETESS	13
12.	SÄRSKILDA ÅTAGANDEN	14
13.	AVTALSTID OCH AVTALETS UPPHÖRANDE	14
14.	VILLKOR	14
15.	ÖVRIGT	15
16.	TILLÄMPLIG LAG OCH SKILJEDOM	15

DETTA AKTIEÄGARAVTAL är träffat den [ ] 2021 ("Avtalsdagen") mellan:

- (1) **Östhammars kommun**, organisationsnummer 212000-0290, Box 66, 742 21 Östhammar ("**Majoritetsägaren**");
- (2) **Hargs Bruk Aktiebolag**, organisationsnummer 556163-4162, Harg, 742 95 Hargshamn ("**Hargs Bruk**"); och
- (3) **Lantmännen ek för**, organisationsnummer 769605-2856, Box 30192, 104 25 Stockholm ("**Lantmännen**").

Hargs Bruk och Lantmännen betecknas nedan gemensamt "**Minoritetsägarna**".

1. BAKGRUND

- 1.1 Parterna äger sammanlagt 430 800 aktier i Hargs Hamn Aktiebolag organisationsnummer 556300-6625, Banvägen 1, 742 50 Hargshamn ("**Bolaget**") representerande samtliga utestående aktier i Bolaget med den fördelning som framgår nedan. Nedan förteckning ska uppdateras löpande vid förändringar i Parternas aktieäggande i Bolaget.

Part	Antal aktier	Andel
Majoritetsägaren	[548 923]	79 %
Hargs Bruk	[76 432]	11 %
Lantmännen	[69 484]	10 %
Summa	694 839	100 %

- 1.2 Parternas avsikt är att långsiktigt gemensamt ägande av Bolaget.
- 1.3 Avtalet omfattar Parternas samtliga nuvarande och framtida aktier i Bolaget samt nuvarande och framtida konvertibla skuldebrev, teckningsoptioner, vinstandelslån, kapitalandelslån samt andra instrument som berättigar till erhållande av andel av Bolagets aktiekapital eller andel i vinst i Bolaget ("**Aktierna**").
- 1.4 Avtalet ersätter samtliga mellan Parterna tidigare träffade överenskommelser rörande aktieägandet i Bolaget.

2. BOLAGET OCH DESS VERKSAMHET

- 2.1 Bolagets verksamhet ska bestå i att äga och förvalta fastigheter, bedriva hamnrörelse samt därmed förenlig verksamhet.
- 2.2 Bolagets verksamhet ska inledningsvis bedrivas inom ramen för de riktlinjer som fastställs av styrelsen i vid var tid gällande affärsplan ("**Affärsplanen**"). Nu gällande affärsplan biläggs, Bilaga 1.
- 2.3 Parterna är skyldiga att alltid agera för Bolagets bästa.
- 2.4 Bolagets antagna men ännu inte registrerade bolagsordning biläggs, Bilaga 2. Eventuella ändringar av bolagsordningen ska ske i enlighet med reglerna i aktiebolagslagen och med beaktande av vad som anges i punkt 6. Bolagsordningen ska dock alltid innehålla ett hembudsförbehåll.
- 2.5 Vid bristande överensstämmelse mellan innehållet i bolagsordningen och Avtalet ska Avtalets bestämmelser äga företräde mellan Parterna.

3. BOLAGETS LEDNING

3.1 Styrelse

- 3.1.1 Bolagets styrelse ska bestå av sju (7) styrelseledamöter med fyra (4) suppleanter som utses av årsstämma i Bolaget för tiden intill slutet av den årsstämma som hålls under det efterföljande räkenskapsåret.
- 3.1.2 Majoritetsägaren har rätt att nominera fem (5) ordinarie styrelseledamöter och två (2) suppleanter. Minoritetsägarna har rätt att nominera en (1) ordinarie styrelseledamot och en (1) suppleant vardera. Parterna förbinder sig att på bolagsstämma i Bolaget rösta för utseende av de sålunda nominerade personerna.
- 3.1.3 Suppleant har endast rätt att tjänstgöra för styrelseledamot som nominerats av den Part som nominerat suppleanten. Parts rätt att nominera styrelseledamot och suppleant medför även rätt att när som helst påkalla nyval för utbyte av styrelseledamot eller suppleant nominerad av sådan Part samt att avgöra den period som sådan person ska tjänstgöra som styrelseledamot eller suppleant.
- 3.1.4 Part som nominerat en styrelseledamot eller suppleant ska tillse att sådan styrelseledamot eller suppleant röstar och agerar i enlighet med bestämmelserna i Avtalet.
- 3.1.5 Styrelsens ordförande utses av styrelsen i enlighet med Majoritetsägarens förslag.
- 3.1.6 Styrelsen ska besluta om arbetsordning för sitt arbete. Arbetsordningen ska revideras årligen genom beslut av styrelsen.
- 3.1.7 Styrelsen ska upprätta skriftliga instruktioner avseende arbetsfördelningen mellan å ena sidan styrelsen och å andra sidan den verkställande direktören, samt skriftliga instruktioner för när och hur sådana uppgifter som behövs för styrelsens bedömning av Bolagets ekonomiska situation ska samlas in och rapporteras till styrelsen.
- 3.1.8 Styrelsen är beslutsför när fler än hälften av dess ledamöter är närvarande. Vid förfall för ordinarie styrelseledamot ska suppleant inträda i dennes ställe enligt punkt 3.1.3. Styrelsen är beslutsför endast om (i) ledamöter (eller i förekommande fall suppleanter) nominerade av Majoritetsägaren, Hargs Bruk och Lantmännen är närvarande, eller (ii) om ledamot skriftligen lämnat meddelande om sin frånvaro och accept för att mötet hålls i dennes frånvaro eller (iii) såvida inte synnerliga skäl föreligger. Med synnerliga skäl avses t.ex. att en av ledamöterna på grund av sjukdom inte kan närvara vid styrelsemöte och att styrelsen trots detta måste sammanträda för att inte bolagets ställning ska i väsentlig grad försämrats eller att bolagets styrelse till följd av tvingande lag har att fatta visst beslut.
- 3.1.9 Om det vid styrelsemöte konstateras att styrelsen inte är beslutsför ska sammanträdet ajourneras och ordföranden ska genast kalla till ett nytt styrelsemöte att hållas inom två (2) veckor från det första styrelsemötet. Om styrelsen enligt bestämmelserna i denna punkt 3.1.9 inte är beslutsför vid det nästkommande styrelsemötet ska gällande aktiebolagsrättsliga regler om beslutförhet tillämpas.
- 3.1.10 En styrelseledamot ska inte anses vara jävig om den enda jävsgrunden är att den aktuella frågan rör den Part som nominerat styrelseledamoten i fråga.

3.2 Firmateckning

Bolagets firma ska tecknas, förutom av styrelsen i sin helhet, av (i) två styrelseledamöter i förening, varav den ena av de två ledamöterna ska vara en ledamot som har utsetts av Majoritetsägaren, samt av (ii) styrelseordföranden och VD i förening.

3.3 Verkställande direktör

3.3.1 Den verkställande direktören utses av styrelsen. Parterna är överens om att Peeter Nömm inledningsvis ska vara Bolagets verkställande direktör.

3.3.2 Den verkställande direktören får vara medlem av styrelsen.

4. BOLAGSSTÄMMA

4.1 Bolagsstämma ska avhållas då så erfordras enligt lag eller bolagsordning. Sammanträde med personlig närvaro behövs endast om Part begär det.

4.2 Styrelsens ordförande, eller den han eller hon sätter i sitt ställe, ska vara ordförande på bolagsstämma.

5. REVISOR

Revisorer ska utses i den ordning som anges i aktiebolagslagen.

6. ENIGHET VID VISSA BESLUT

6.1 Särskild beslutsmajoritet

6.1.1 Istället för vad som föreskrivs i bolagsordningen och aktiebolagslagen erfordras för giltigt beslut i nedan angivna frågor vid (i) bolagsstämma, att beslutsförslaget biträds av samtliga vid stämman avgivna röster, och (ii) styrelsemöte, att samtliga styrelseledamöter röstar för det aktuella beslutet:

- a) beslut om ändring av bolagsordningen, dock att bolagsordningen alltid ska ha det innehåll som framgår av punkt 2.4;
- b) beslut om emission av aktier, konvertibler, teckningsoptioner eller andra instrument som kan berättiga till erhållande av Aktier i Bolaget eller upptagande av vinstandelslån eller kapitalandelslån, dock med undantag för vad som anges i punkt 7.2;
- c) beslut om vinstutdelning eller annan värdeöverföring enligt 17 kap. 1 § aktiebolagslagen med avvikelse från punkten 7.3.1;
- d) beslut om väsentlig ändring, nedläggning eller avyttring av Bolagets verksamhet;
- e) beslut om fusion eller delning av Bolaget;
- f) beslut om likvidation i annat fall än då så ska ske enligt lag eller Avtalet;
- g) beslut om konkurs och företagsrekonstruktion;
- h) beslut om bildande, förvärv eller avyttring av dotterbolag;
- i) beslut om upptagande av lån, kredit eller ställande av säkerhet eller garanti som i varje enskilt fall uppgår till ett värde överstigande 50 000 000 kronor; och

- j) beslut om investeringar som i varje enskilt fall överstiger 50 000 000 kronor.
- 6.1.2 Förekommer sådan fråga som enligt punkt 6.1.1 fordrar enighet och kan sådan enighet inte uppnås, ska frågan avföras från dagordningen.

6.2 Medling och dödläge

Har fråga som enligt punkt 6.1.1 fordrar enighet avförts från dagordningen vid två (2) tillfällen ska följande gälla.

- a) Frågan ska hänskjutas till högsta beslutsfattare för respektive Part vilka ska diskutera frågan i god tro med avsikt att nå överenskommelse i frågan.
- b) Om överenskommelse inte nås i frågan inom 30 dagar efter att frågan hänskjutits till högsta beslutsfattare för respektive Part enligt a) ovan, ska frågan hänskjutas till medling enligt Medlingsregler för Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut.
- c) Om överenskommelse inte nås i frågan inom 90 dagar efter att frågan hänskjutits till medling enligt b) ovan, ska Majoritetsägaren ha rätt att lösa in samtliga Aktier från den eller de Parter vars inställning i frågan inte överensstämmer med Majoritetsägarens ("**Motpart**"). Så snart Motpart har mottagit meddelande från Majoritetsägaren om att Majoritetsägaren önskar påkalla inlösen av Motpartens Aktier enligt denna punkt c), ska Motparten omedelbart överlåta sina Aktier till Majoritetsägaren och överlämna aktiebrev (om sådana utfärdats), varvid äganderätten till Aktierna övergår. Priset per Aktie vid inlösen enligt denna punkt ska, om de berörda Parterna inte enas om annat inom en (1) månad från utgången av den dag som Majoritetsägaren påkallar inlösen av Aktierna, motsvara det värde som Aktierna åsätts vid värdering i enlighet med punkt 10 nedan. Värdet ska fastställas per den dag som Majoritetsägaren påkallar inlösen av Aktierna. Vid sådan värdering ska Majoritetsägaren och Motpart(erna) gemensamt svara för värderingskostnaderna. Köpeskillingen för Aktierna ska erläggas kontant senast två (2) månader från den dag värdet på Aktierna slutligt fastställts. Ränta på köpeskillingen ska utgå efter en årlig räntesats, som med två (2) procentenheter överstiger referensräntan enligt räntelagen, från den dag Aktierna överlåtits. Vid överlåtelse enligt ovanstående bestämmelser ska de bestämmelser om inskränkningar i Aktiers överlåtbarhet som återfinns i Avtalet och i Bolagets bolagsordning inte tillämpas.

7. FINANSIERING

7.1 Finansiering av Bolagets verksamhet

- 7.1.1 Bolagets verksamhet ska finansieras genom dess aktiekapital samt i övrigt genom internt genererade medel och/eller upplåning.
- 7.1.2 Part är inte skyldig att tillskjuta ytterligare kapital eller på annat sätt bidra till finansieringen av Bolaget. Majoritetsägaren åtar sig dock att teckna borgen till förmån för Bolaget om så krävs för att säkerställa extern finansiering av Bolagets verksamhet, dock endast för lån om sammanlagt högst 150 000 000 kronor. Bolaget ska som ersättning till Majoritetsägaren för utställande av sådan borgen betala en årlig avgift, vilken för närvarande uppgår till 0,5 procent av borgensåtagandet ("**Årlig Avgift**"). Den Årliga Avgiften kan endast ändras (i)

med Minoritetsägarnas samtycke, eller (ii) om en ändring är påkallad av lag eller krävs för att avgiften ska anses vara marknadsmässig (varvid den modell för beräkning av marknadsmässig borgensavgift som har tagits fram av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges Allmännyttta och Kommuninvest ska tillämpas för att beräkna borgensavgiften, och den Årliga Avgiften ska fastställas till 125 % av den sålunda beräknade borgensavgiften).

- 7.1.3 Uppkommer fråga om att Bolaget ska genomföra nyemission, har vardera Part rätt, men inte skyldighet, att delta i emission av nya Aktier i Bolaget med företrädesrätt i enlighet med vad som anges i aktiebolagslagen Part som inte vill delta vid sådan nyemission accepterar att Bolagets aktiekapital ökas med motsvarande proportionella reduktion av Partens ägarandel, förutsatt att beslut om nyemission fattats i enlighet med punkterna 6.1.1 eller 7.2.

7.2 Nyemission i vissa fall

I det fall:

- a) Bolaget är i akut behov av kapital, exempelvis (i) för att förhindra eller avbryta pågående avtalsbrott i förhållande till Bolagets låneavtal, eller (ii) för att förhindra att Bolaget kommer på obestånd; eller
- b) kontrollbalansräkning som granskats av revisor utvisar att Bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet och Parterna beslutar att Bolaget inte ska gå i likvidation och inte vidtar åtgärder för att tillse att det egna kapitalet uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet;

har Part rätt att

- a) begära att styrelsen skyndsamt genomför en företrädesemission till ett belopp som motsvarar Bolagets kapitalbehov på kort och/eller lång sikt och i övrigt på de villkor som Parten begär ("**Räddningsemision**"). Under förutsättning att villkoren för företrädesemissionen är förenliga med aktiebolagslagen och att teckningskursen är marknadsmässig, förbinder sig Parterna att rösta för styrelsens förslag till Räddningsemision på bolagsstämma; eller
- b) göra ett villkorat aktieägartillskott, varvid Parterna är överens om att vinstutdelning inte ska ske förrän aktieägartillskottet har återbetalats i sin helhet.

7.3 Resultatdisposition

- 7.3.1 Parternas avsikt är att Bolaget ska ha som målsättning att löpande över tid till Bolagets ägare dela ut bolagets huvudsakliga överskott (varvid avses ca 70 % av Bolagets redovisade vinst för respektive räkenskapsår), dock med beaktande av de begränsningar som följer av 17 kap. 3 § aktiebolagslagen. Utdelning eller annan värdeöverföring ska emellertid aldrig ske i sådan omfattning att Bolagets möjlighet att finansiera framtida planerade projekt enligt gällande Affärsplan äventyras. Parterna är vidare införstådda med att Bolaget under de närmaste fem (5) åren kommer att behöva investera i verksamheten och att någon utdelning inte kan påräknas under den perioden.
- 7.3.2 Parterna är överens om att vinstutdelning inte ska äga rum förrän samtliga vid var tid utestående villkorade aktieägartillskott först återbetalats i sin helhet till Part som gjort sådant tillskott.

8. FÖRFOGANDE ÖVER AKTIER

8.1 Generellt överlåtelseförbud

Med undantag för vad som föreskrivs i Avtalet har Part inte rätt att överlåta, överföra eller pantsätta hela eller del av sitt innehav av Aktier i Bolaget utan att dessförinnan ha fått övriga Parter skriftliga godkännande.

8.2 Överlåtelse till Kontrollbolag

8.2.1 Part har rätt att, utan begränsning av bestämmelserna i punkt 8.1 och punkt 8.4, överlåta samtliga, men inte del av, sina Aktier i Bolaget till juridisk person som sådan överlåtande Part kontrollerar eller kontrolleras av eller står under samma kontroll som ("**Kontrollbolaget**") på villkoren i denna punkt 8.2. Med "**Kontroll**" enligt detta avsnitt avses innehav av aktier eller andelar representerande mer än 50 procent av rösterna i den juridiska personen.

8.2.2 Med Kontrollbolag enligt detta avsnitt innefattas även bolag som direkt eller indirekt kontrolleras av bröstarvinge eller bröstarvingar till Hargs Bruks ägare, Simone Tufvesson.

8.2.3 Vid förvärvet ska Kontrollbolaget tillträda Avtalet som Part på samma villkor som överlåtande Part. Överlåtande Part kvarstår som Part i Avtalet. Kontrollbolag som med stöd av dessa regler förvärvat Aktier i Bolaget kan alltid överlåta aktierna åter till den ursprungliga Parten i Avtalet. Om förvärvande juridisk person upphör att vara Kontrollbolag enligt punkt 8.2.1 eller genomgår ägarförändringar ska Aktierna erbjudas till förköp i enlighet med punkt 8.4.

8.2.4 Vid överlåtelse enligt ovanstående bestämmelser ska de bestämmelser om inskränkningar i Aktiers överlåtbarhet som återfinns i Avtalet och i Bolagets bolagsordning inte tillämpas och Parterna förbinder sig att inte åberopa någon sådan rätt.

8.3 Överlåtelse mellan offentliga aktörer

8.3.1 Parterna är överens om att minst 51 procent av Aktierna i Bolaget alltid ska ägas av en juridisk person som finansieras genom skatter och/eller avgifter och vars verksamhet drivs av stat, regioner eller kommuner eller andra politiskt styrda verksamheter ("**Offentlig Aktör**").

8.3.2 Majoritetsägaren och andra eventuella framtida Parter som är Offentliga Aktörer har rätt att, utan begränsning av bestämmelserna i punkt 8.1 och punkt 8.4, överlåta Aktier i Bolaget till annan Offentlig Aktör, i den utsträckning och till den del som krävs för att minst 51 procent av Aktierna i Bolaget ska ägas av en Offentlig Aktör.

8.3.3 Om Aktierna i Bolaget ägs av flera Offentliga Aktörer, och dessa Offentliga Aktörer samtidigt önskar sälja samtliga eller del av sina aktier med tillämpning av undantaget i punkt 8.3.2, ska det utrymme för tillämpning av undantaget delas lika mellan de Offentliga Aktörerna.

Exempel 1: Om Aktierna ägs av tre Parter, av vilka en Part är en Offentlig Aktör som äger 60 procent av Aktierna i Bolaget, har den Part som är en Offentlig Aktör rätt att sälja 51 procent av sitt innehav av Aktier till en annan Offentlig Aktör utan begränsning av bestämmelserna i punkt 8.1 och punkt 8.4. För resterande nio procent ska bestämmelserna i punkt 8.1 och punkt 8.4 tillämpas.

Exempel 2: Om Aktierna ägs av fyra Parter, av vilka två Parter är Offentliga Aktörer som äger 30 procent vardera av Aktierna i Bolaget, och båda dessa Offentliga Aktörer önskar sälja sina Aktier i Bolaget, har dessa Parter tillika Offentliga Aktörer rätt att sälja 25,5 procent av sitt respektive innehav av Aktier till en annan Offentlig Aktör utan begränsning av bestämmelserna i punkt 8.1 och punkt 8.4. Om Parterna tillika Offentliga Aktörerna önskar sälja även resterande del av sitt respektive innehav, ska bestämmelserna i punkt 8.1 och punkt 8.4 tillämpas.

8.3.4 Vid överlåtelse enligt ovanstående bestämmelser ska de bestämmelser om inskränkningar i Aktiers överlåtbarhet som återfinns i Avtalet och i Bolagets bolagsordning inte tillämpas och Parterna förbinder sig att inte åberopa någon sådan rätt.

8.4 Förköp

8.4.1 Part ("**Erbjudande Part**") har rätt att överlåta hela eller delar av sitt aktieinnehav i Bolaget under förutsättning att Aktierna först skriftligen erbjuds övriga Parter ("**Mottagande Part**") till förköp. Part ska i erbjudandet lämna uppgift om vem aktierna ska överlåtas till ("**Presumtiv Köpare**"), priset per Aktie samt övriga villkor för överlåtelsen. Mottagande Part ska inom två månader från mottagandet av erbjudandet ("**Erbjudandefristen**") skriftligen meddela Erbjudande Part om förköpet accepteras eller förkastas.

8.4.2 Accepterar flera Mottagande Parter erbjudandet, ska de till förköp erbjudna aktierna så långt som möjligt fördelas dem emellan i proportion till det antal Aktier envar innehar vid tillfället för erbjudandet. Kan samtliga Aktier inte fördelas mellan Parterna enligt ovan ska företrädesrätten mellan Parterna bestämmas genom lottning.

8.4.3 Accepteras erbjudandet ska Erbjudande Part omedelbart överlåta sina Aktier till Mottagande Part(er) och överlämna aktiebrev (om sådana utfärdats), varvid äganderätten till Aktierna övergår. Priset för aktierna ska motsvara det pris som angivits i erbjudandet eller, om sådant pris inte är tillämpligt, motsvara det värde som Aktierna åsätts vid värdering i enlighet med punkt 10 nedan.

8.4.4 Köpeskillingen för Aktierna ska erläggas kontant senast två (2) månader från den dag värdet på Aktierna slutligt fastställts. Ränta på köpeskillingen ska utgå efter en årlig räntesats, som med två (2) procentenheter överstiger referensräntan enligt räntelagen, från den dag Aktierna överlåtits.

8.4.5 Förkastas erbjudandet eller har Erbjudande Part inte mottagit något meddelande från Mottagande Part inom Erbjudandefristen ska Erbjudande Part ha rätt att överlåta samtliga erbjudna Aktier till den Presumtive Köparen utan att på nytt erbjuda dem till förköp. Denna rätt gäller dock endast under förutsättning att:

- a) överlåtelsen kommer till stånd inom två (2) månader från utgången av Erbjudandefristen;
- b) vederlaget för överlåtelsen består uteslutande av kontanter;
- c) överlåtelsen sker till ett pris som inte understiger det i erbjudandet angivna priset samt i övrigt till de villkor som Erbjudande Part uppgav i erbjudandet om förköp; samt

- d) förvärvaren i samband med sitt förvärv av Aktierna skriftligen förklarar sig tillträda Avtalet som Part i Erbjudande Parts ställe.

8.4.6 Vid överlåtelse enligt ovanstående bestämmelser ska de bestämmelser om inskränkningar i Aktiers överlåtbarhet som återfinns i Avtalet och i Bolagets bolagsordning inte tillämpas och Parterna förbinder sig att inte åberopa någon sådan rätt.

8.5 Skyldighet att överlåta aktier (Drag-Along)

8.5.1 I det fall Majoritetsägaren har fattat ett politiskt beslut om att avyttra sitt innehav i Bolaget och Majoritetsägaren därefter som ett led i en försäljningsprocess erhåller ett erbjudande från en eller flera utomstående budgivare ("**Anbudsgivaren**"), om förvärv av Majoritetsägarens aktier i Bolaget ("**Erbjudandet**"), och Majoritetsägaren accepterar Erbjudandet, är övriga Parter skyldiga att sälja samtliga sina Aktier till Anbudsgivaren på samma villkor och pris som erbjudits Majoritetsägaren, förutsatt att Anbudsgivaren som villkor för förvärvet av Majoritetsägarens aktier kräver att förvärva samtliga utestående aktier i Bolaget. Skyldigheten att överlåta aktier för övriga Parter enligt denna punkt förutsätter att Majoritetsägaren först skriftligen har erbjudit aktierna till övriga Parter enligt bestämmelserna i punkten 8.4.

8.5.2 Meddelande om Erbjudandet ska lämnas skriftligen till övriga Parter tillsammans med det fullständiga Erbjudandet, och ska innefatta ett åtagande från Anbudsgivaren att förvärva övriga Parters aktier på samma villkor som i Erbjudandet. Övriga Parter är skyldiga att acceptera Erbjudandet genom skriftligt meddelande till Anbudsgivaren, med kopia till Majoritetsägaren. Har Anbudsgivaren inte mottagit sådan accept inom två (2) veckor från det att meddelandet om Erbjudandet avgivits ska Part anses ha accepterat detta.

8.5.3 För att övriga Parter ska vara skyldiga att överlåta sina Aktier enligt denna bestämmelse ska överlåtelsen ske på marknadsmässiga villkor och som lägst till en värdering enligt punkten 10 i Avtalet.

8.5.4 Vid överlåtelse enligt ovanstående bestämmelser ska de bestämmelser om inskränkningar i Aktiers överlåtbarhet som återfinns i Avtalet och i Bolagets bolagsordning inte tillämpas och Parterna förbinder sig att inte åberopa någon sådan rätt.

9. INLÖSEN OCH SÄLJOPTION

9.1 Inlösen av aktier vid Parts avtalsbrott

9.1.1 Begår annan Part än Majoritetsägaren ett väsentligt brott mot bestämmelse i Avtalet ("**Avtalsbrytande Part**") och vidtas inte rättelse inom 30 dagar efter skriftlig uppmaning från annan Part ("**Rättelsefristen**") ska frågan hänskjutas till högsta beslutsfattare för respektive Part vilka ska diskutera frågan i god tro med avsikt att nå överenskommelse om eventuella åtgärder i anledning av avtalsbrottet. Om överenskommelse inte nås i frågan inom 30 dagar från det att Rättelsefristen löpt ut ("**Medlingsfristen**") har en eller flera av övriga Parter rätt att säga upp Avtalet i förhållande till Avtalsbrytande Part med omedelbar verkan och att lösa in, samtliga men inte del av, Avtalsbrytande Parts Aktier i Bolaget. Part som uppmanar Avtalsbrytande Part att vidta rättelse ska samtidigt tillställa övriga Parter kopia av denna uppmaning.

- 9.1.2 Senast två (2) månader från det att Medlingsfristen löpt ut ("**Inlösenfristen**"), ska en icke avtalsbrytande Part skriftligen ha meddelat den Avtalsbrytande Parten, med kopia till övriga Parter, om Parten önskar lösa in den Avtalsbrytande Partens Aktier. Inkommer inte sådant meddelande inom Inlösenfristen anses Part ha avstått från sin rätt att begära inlösen av Aktier.
- 9.1.3 Önskar flera av de icke avtalsbrytande Parterna lösa in den Avtalsbrytande Partens Aktier ska Aktierna så långt möjligt fördelas dem emellan i proportion till de icke avtalsbrytande Parternas aktieinnehav vid tidpunkten för avtalsbrottet. Kan samtliga Aktier inte fördelas mellan de icke avtalsbrytande Parterna enligt ovan ska företrädesrätten dem mellan bestämmas genom lottning.
- 9.1.4 Så snart Avtalsbrytande Part har mottagit meddelande(n) enligt ovan ska Avtalsbrytande Part omedelbart överlåta sina Aktier till berörd(a) Part(er) och överlämna aktiebrev (om sådana utfärdats), varvid äganderätten till Aktierna övergår. Priset vid inlösen enligt denna punkt 9 är, om de berörda Parterna inte enas om annat inom en (1) månad från utgången av Inlösenfristen, 75 procent av det värde som Aktierna åsätts vid värdering i enlighet med punkt 10 nedan. Värdet ska fastställas per den dag som en icke felande Part först påkallade inlösen av Aktierna. Vid sådan värdering ska Avtalsbrytande Part ensam svara för värderingskostnaderna.
- 9.1.5 Köpeskillingen för Aktierna ska erläggas kontant senast två (2) månader från den dag värdet på Aktierna slutligt fastställts. Ränta på köpeskillingen ska utgå efter en årlig räntesats, som med två (2) procentenheter överstiger referensräntan enligt räntelagen, från den dag Aktierna överlämnats.
- 9.1.6 Inlösen enligt denna punkt 9.1 utesluter inte andra påföljder i anledning av avtalsbrottet, dock att det pris som Part har att erlægga för Avtalsbrytande Partens Aktier i Bolaget enligt punkt 9.1.4 ska beaktas vid beräkningen av eventuellt skadestånd.
- 9.1.7 Vid överlåtelse enligt ovanstående bestämmelser ska de bestämmelser om inskränkningar i Aktiers överlåtbarhet som återfinns i Avtalet och i Bolagets bolagsordning inte tillämpas.

9.2 Säljoption vid Majoritetsägarens avtalsbrott

- 9.2.1 Begår Majoritetsägaren ett väsentligt brott mot bestämmelse i Avtalet och vidtas inte rättelse inom 30 dagar efter skriftlig uppmaning från annan Part ("**Rättelsefristen**") ska vad som anges i denna punkten 9.2 gälla och frågan hänskjutas till högsta beslutsfattare för respektive Part, vilka ska diskutera frågan i god tro med avsikt att nå överenskommelse om eventuella åtgärder i anledning av avtalsbrottet. Om överenskommelse inte nås i frågan inom 30 dagar från det att Rättelsefristen löpt ut ("**Medlingsfristen**") har en eller flera av övriga Parter rätt att kräva att Majoritetsägaren löser in samtliga, men inte del av, övriga Parters respektive Aktier i Bolaget ("**Säljoptionen**"). Part som uppmanar Majoritetsägaren att vidta rättelse ska samtidigt tillstålla övriga Parter kopia av denna uppmaning.
- 9.2.2 Senast två (2) månader från det att Medlingsfristen har löpt ut ("**Säljoptionsfristen**"), ska en icke avtalsbrytande Part skriftligen ha meddelat Majoritetsägaren, med kopia till övriga Parter, om Parten önskar påkalla

Säljoptionen. Inkommer inte sådant meddelande inom Säljoptionsfristen anses Part ha avstått från sin rätt att påkalla Säljoptionen.

- 9.2.3 Priset för Aktierna enligt denna punkt 9.2 är, om de berörda Parterna inte enas om annat inom en (1) månad från utgången av Säljoptionsfristen, 125 procent av det värde som Aktierna åsätts vid värdering i enlighet med punkt 10 nedan. Värdet ska fastställas per den dag som en icke felande Part först påkallade Säljoptionen. Vid sådan värdering ska Majoritetsägaren ensam svara för värderingskostnaderna.
- 9.2.4 Köpeskillingen för Aktierna ska erläggas kontant senast två (2) månader från den dag värdet på Aktierna slutligt fastställts. Ränta på köpeskillingen ska utgå efter en årlig räntesats, som med två (2) procentenheter överstiger referensräntan enligt räntelagen, från den dag värdet på Aktierna slutligt fastställts.
- 9.2.5 Så snart Majoritetsägaren har betalat köpeskillingen enligt ovan, och äganderätten till Aktierna övergår, ska de Part(er) som har påkallat Säljoptionen omedelbart överlåta sina Aktier till Majoritetsägaren och överlämna aktiebrev (om sådana utfärdats), varvid äganderätten till Aktierna övergår.
- 9.2.6 Påkallande av Säljoptionen enligt denna punkt 9.2 utesluter inte andra påföljder i anledning av avtalsbrottet, dock att det pris som Majoritetsägaren har att erlægga för icke avtalsbrytande Parts Aktier i Bolaget enligt punkt 9.2.3 ska beaktas vid beräkningen av eventuellt skadestånd.
- 9.2.7 Vid överlåtelse enligt ovanstående bestämmelser ska de bestämmelser om inskränkningar i Aktiers överlåtbarhet som återfinns i Avtalet och i Bolagets bolagsordning inte tillämpas.
- 9.2.8 Med ett väsentligt brott mot bestämmelse i Avtalet enligt punkterna 9.1 och 9.2 ovan avses huvudsakligen brott mot bestämmelser i punkterna 3.1.4, 6, 7.3 och 12. Väsentliga brott mot bestämmelser i Avtalet regleras inte uttömmande i denna punkt 9.2.8 och utesluter således inte att brott mot andra bestämmelser i Avtalet kan utgöra ett väsentligt avtalsbrott.

9.3 Inlösen i vissa fall

- 9.3.1 Part har rätt att lösa in annan Parts Aktier i Bolaget i enlighet med reglerna härför vid Parts avtalsbrott enligt punkt 9 ovan om:
- a) Part försätts i konkurs, inleder ackordsförhandling, ställer in betalningarna, inleder förfarande för företagsrekonstruktion eller annars måste anses ha kommit på obestånd;
  - b) Part avlider; eller
  - c) Parts Aktier fränhändes denne genom bodelning.
- 9.3.2 Priset för Aktierna vid inlösen enligt punkt 9.3.1 ska fastställas enligt punkt 10 nedan utan kompensation för liden skada. Värdet på Aktierna ska fastställas per den dag som Part påkallat inlösen av Aktierna.
- 9.3.3 Om inlösen inte sker enligt punkterna 9.3.1(b) eller 9.3.1(c) ska Parts rättssinnehavare tillträda Avtalet som Part. Det åligger Part att fortlöpande tillse att de Aktier i Bolaget som denne äger inte utgör giftorättsgods utan alltid utgör Partens enskilda egendom.

- 9.3.4 Vid överlåtelse enligt ovanstående bestämmelser ska de bestämmelser om inskränkningar i Aktiers överlåtbarhet som återfinns i Avtalet och i Bolagets bolagsordning inte tillämpas.

10. VÄRDERING

- 10.1.1 Ska värdering av Aktier ske enligt Avtalet, och kommer Parterna inte överens om värdet, ska detta slutligt fastställas av en oberoende värderingsman som har utsetts av Parterna gemensamt, och som ska vara verksam vid EY, KPMG, PwC eller Deloitte, med erfarenhet från företagsvärdering. Om Parterna inte kunnat enas om valet av värderingsman inom en (1) vecka från det att Part påkallat värdering, ska sådan, på begäran av Part, slutligt utses av Stockholms Handelskammare. Värderingsmannens beslut ska vara slutligt och bindande mellan Parterna. Kostnaderna för värderingen ska fördelas mellan Parterna proportionellt i förhållande till Parternas innehav av Aktier.
- 10.1.2 Värderingen av Aktierna ska ske utifrån Aktiernas värde när äganderätten till Aktierna övergått med målsättningen att fastställa Bolagets marknadsvärde enligt sedvanliga företagsvärderingsprinciper.

11. SEKRETESS

- 11.1 Part förbinder sig att inte publicera eller på annat sätt delge tredje man finansiell information, företagshemligheter eller annan information som Part kan komma att motta vid ingående av Avtalet eller i övrigt inom ramen för detta avtalsförhållande och som inte är offentliggjord, rörande Bolaget, Part eller Parts koncernföretag, såvida inte:
- a) erfordrigt enligt tillämplig lag eller enligt ett beslut av domstol, annan myndighet eller skiljenämnd;
  - b) erfordrigt enligt avtal med börs eller annan marknadsplats vid vilken Part (eller Parts direkta eller indirekta moderbolag) är noterad;
  - c) sådant offentliggörande i förväg har skriftligen godkänts av övriga Parter; eller
  - d) informationen lämnas till Parts professionella rådgivare, bank eller kreditinstitut, som endast ska använda informationen för att bistå Parten (att tillvarata sina rättigheter gentemot övriga Parter eller tredje man) och som har tystnadsplikt avseende tillhandahållen information.
- 11.2 Om en Part är skyldig att lämna information i situationer som avses i punkt 11.1a) eller 11.1b) ska Parten innan sådan information lämnas ut samråda med övriga Parter i den utsträckning det är möjligt och ta hänsyn till rimliga krav som övriga Parter kan komma att ha avseende utlämnandet av informationen.
- 11.3 Parterna är införstådda med och accepterar att Majoritetsägarens åtagande enligt detta avsnitt 11 är begränsat till möjligheten att hemlighålla information enligt lag (och i synnerhet offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)). Om Majoritetsägaren lämnar ut information med stöd av föregående mening, ska dock Majoritetsägaren, i den mån det är möjligt med beaktande av bland annat de tidsfrister som följer av lag, samråda med övriga Parter rörande utlämnande av information.

11.4 Förpliktelserna i denna punkt 11 ska gälla för Part även efter Avtalets upphörande.

12. SÄRSKILDA ÅTAGANDEN

12.1 Parterna förbinder sig att följa vid var tid gällande tillämpliga lagar, förordningar och föreskrifter samt beslut från behörig domstol och myndigheter avseende korruption (inbegripet men inte begränsat till att ge och ta emot muta, trolöshet mot huvudman och att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egen eller annans vinning), penningtvätt och konkurrensbegränsande åtgärder.

12.2 Parterna förbinder sig att upprätthålla en hög etisk standard i sin respektive verksamhet och ska för detta ändamål ha antagit, och ska under avtalstiden upprätthålla, de policys och rutiner som förskrivs enligt de regler som anges i punkt 12.1, och ska på begäran från annan Part överlämna kopior av sådan dokumentation i syfte att visa att skyldigheterna enligt punkt 12.1 har fullgjorts. Parterna är överens om respektive Parts antagna policys och rutiner per Avtalsdagen uppfyller kraven enligt denna punkt 12.

12.3 Brott av väsentlig betydelse mot denna punkt 12 utgör ett väsentligt avtalsbrott om Part inte inom 30 dagar efter anmodan härom från annan Part har vidtagit rättelse.

13. AVTALSTID OCH AVTALETS UPPHÖRANDE

13.1 Avtalet träder i kraft när det behörigen undertecknats av Parterna och gäller i tio (10) år. Om inte Avtalet skriftligen sagts upp av någon Part senast tolv (12) månader före avtalstidens utgång, förlängs avtalstiden automatiskt i treårsperioder med oförändrad uppsägningstid.

13.2 Säger Part upp Avtalet ska uppsägande Part samtidigt anses ha erbjudit övriga Parter att förköpa den uppsägande Partens Aktier i enlighet med punkt 8.4. Utnyttjar övriga Parter sin förköpsrätt utträder uppsägande Part ur Avtalet. Utnyttjar övriga Parter inte sin förköpsrätt upphör Avtalet att gälla enligt föreskriften i punkt 13.1. Oavsett om förköpsrätten utnyttjas eller inte av övriga Parter ska Avtalet bestå mellan dessa Parter.

13.3 Parterna är överens om att lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag inte ska tillämpas på Avtalet. Skulle det förekomma tvingande likvidationsgrund enligt nu nämnda lag, som inte regleras särskilt i Avtalet, ska bestämmelserna i punkt 13.2 istället för lagens regler härom tillämpas mellan Parterna. Härvid ska den Part till vilken likvidationsgrunden kan hänföras anses som uppsägande Part.

13.4 Upphör Avtalet att gälla för Part är denne inte befriad från ansvar för brott mot Avtalet begångna före tidpunkten då Avtalet upphörde och inte heller från skyldigheter enligt punkten 11 om sekretess vilken ska äga fortsatt giltighet mellan Parterna. Avtalet ska fortsätta äga giltighet mellan kvarvarande Parter.

14. VILLKOR

Avtalet förutsätter och är för sin giltighet villkorat av att kommunfullmäktige i Östhammars kommun fattar giltigt beslut om att godkänna ingåendet av Avtalet. För undvikande av tvivel kan sådant godkännande lämnas före eller efter att Avtalet undertecknas. För det fall i denna punkt 14 angivna villkor inte uppfyllts

senast [sex (6) månader] efter Avtalsdagen faller Avtalet. Parterna ska inte ha rätt till någon ersättning från varandra i anledning av att Avtalet faller.

15. ÖVRIGT

15.1 Ändringar

Ändringar av och tillägg till Avtalet ska för att vara bindande vara skriftligen avfattade och undertecknade av Parterna.

15.2 Fullständig reglering

Avtalet med dess bilagor utgör Parternas fullständiga reglering av alla frågor som Avtalet berör. Alla skriftliga eller muntliga åtaganden och utfästelser som föregått Avtalet ersätts av innehållet i Avtalet med bilagor.

15.3 Passivitet

Parts underlåtenhet att utnyttja någon rättighet enligt Avtalet eller underlåtenhet att påtala visst förhållande hänförligt till Avtalet ska inte innebära att Part frårfallit sin rätt i sådant avseende.

15.4 Meddelanden

Alla meddelanden med anledning av detta Avtal ska vara skriftliga och ska skickas till (i) adresserna angivna i ingressen; eller (ii) annan adress som kan komma att meddelas i enlighet med denna punkt 015.4. I denna punkt ska "skriftlig" anses innefatta e-post.

Meddelanden ska anses ha kommit mottagaren tillhanda:

- a) om avlämnat med bud: vid överlämnandet;
- b) om avsänt med rekommenderat brev: tre (3) dagar efter avlämnande för postbefordran, eller
- c) om avsänt med e-post: vid den tidpunkt som mottagarens uttryckliga bekräftelse om mottagande kommit avsändande Part tillhanda.

16. TILLÄMPLIG LAG OCH SKILJEDOM

16.1 Svensk lag ska tillämpas på Avtalet.

16.2 Med undantag för vad som föreskrivs i punkt 10 ska tvister som uppstår i anledning av detta Avtal slutligt avgöras genom skiljedomsförfarande administrerat av Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut (SCC). Regler för Förenklat Skiljeförfarande ska tillämpas om inte SCC med beaktande av målets svårighetsgrad, tvisteföremålets värde och övriga omständigheter bestämmer att Skiljedomsregler ska tillämpas. I sistnämnda fall ska SCC också bestämma om skiljenämnden ska bestå av en eller tre skiljedomare.

16.3 Skiljeförfarandets säte ska vara Stockholm.

16.4 Skiljeförfarande som påkallats med hänvisning till denna skiljeklausul omfattas av sekretess. Sekretessen omfattar all information som framkommer under förfarandet liksom beslut eller skiljedom som meddelas i anledning av förfarandet. Information som omfattas av sekretess får inte i någon form vidarebefordras till tredje person utan samtliga Parters skriftliga samtycke. Part ska emellertid inte vara förhindrad att vidarebefordra sådan information för att på

bästa sätt tillvarata sin rätt med anledning av tvisten eller om Part enligt författning, föreskrift, myndighetsbeslut, börskontrakt eller motsvarande är skyldig att lämna sådan information.

- 16.5 Om Avtalet, eller del därav, överlåts till tredje man ska sådan tredje man automatiskt vara bunden av denna skiljeklausul.

Detta Avtal har upprättats i tre (3) likalydande exemplar, av vilka parterna har tagit var sitt.

ÖSTHAMMARS KOMMUN

Namn: [Namn]

Namn: [Namn]

HARGS BRUK AKTIEBOLAG

Namn: [Namn]

Namn: [Namn]

LANTMÄNNEN EK FÖR

Namn: [Namn]

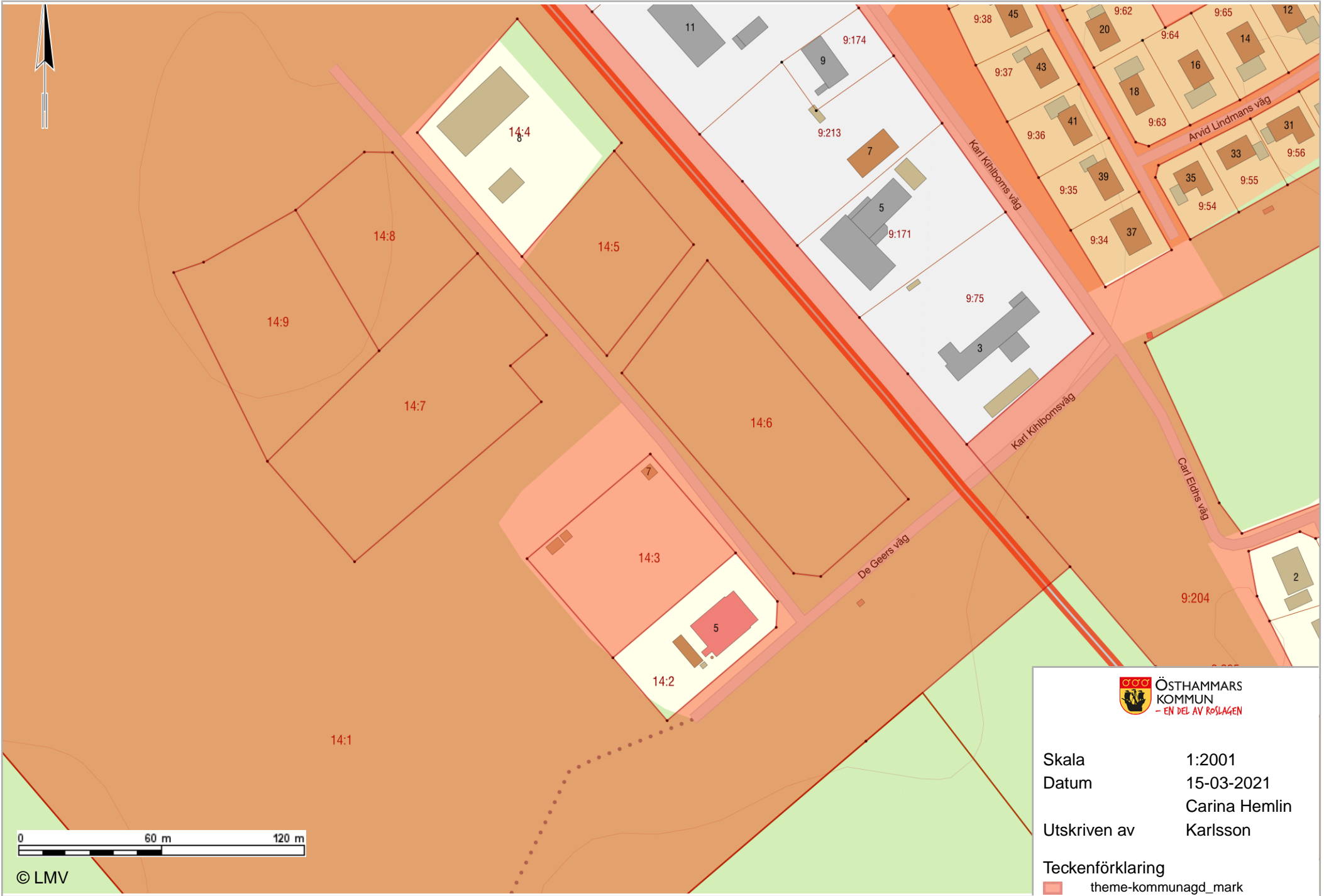

Namn: [Namn]

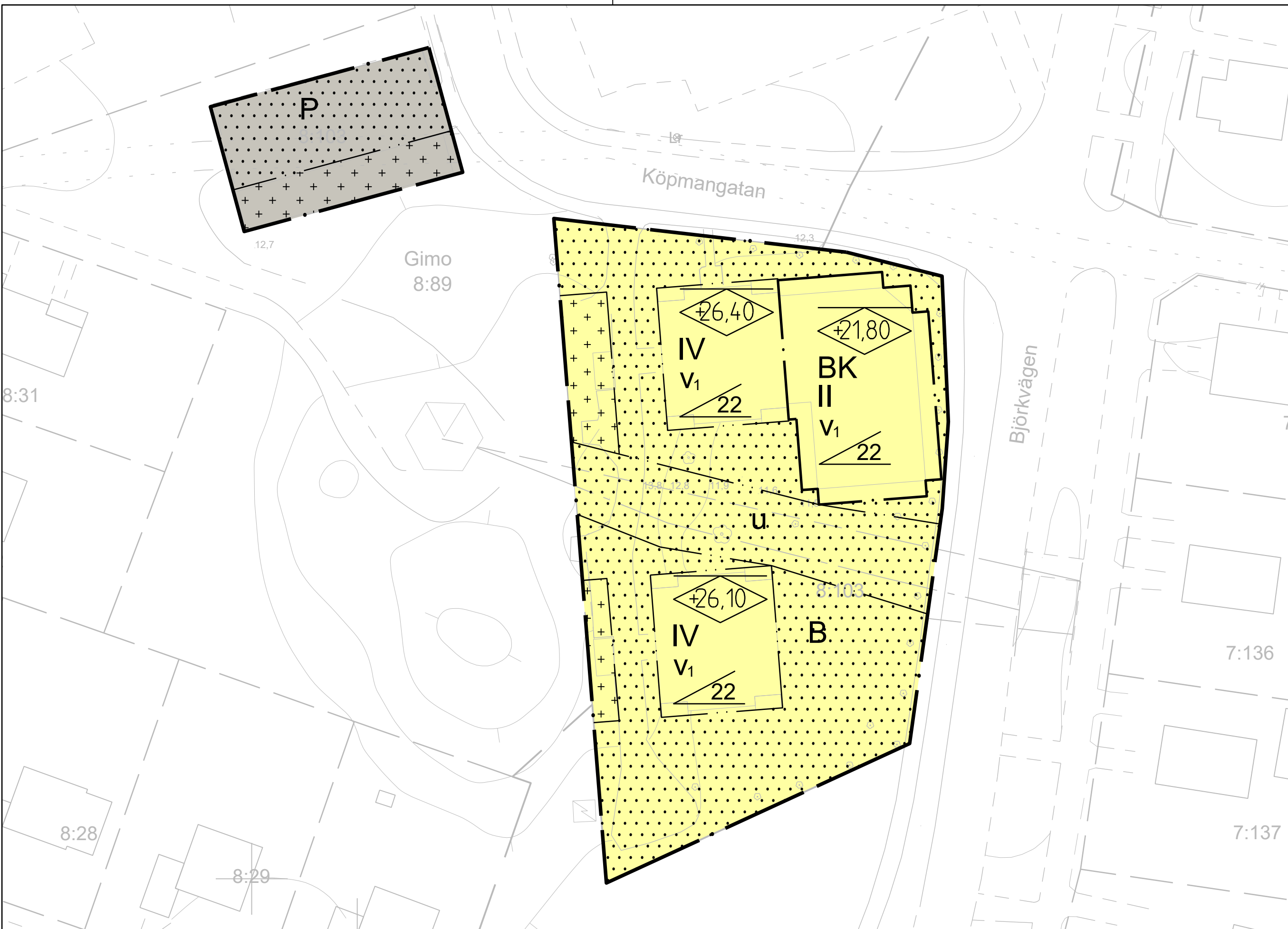
BILAGA 1 AFFÄRSPLAN

BILAGA 2 BOLAGSORDNING

Skala 1:2001
 Datum 15-03-2021
 Utskriven av Carina Hemlin
 Karlsson

Teckenförklaring
 theme-kommunagd_mark

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Där beteckningar saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet. Endast angiven användning och utformning är tillåten.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

- B Bostäder
- BK Bostäder, kontor
- P Parkering

BEGRÄNSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

- Byggnad får inte uppföras.
- Endast komplementbyggnader får placeras.

PLACERING, UTFORMNING, UTFÖRANDE

- +0,0 Högsta nockhöjd i meter över nollplanet
- II, IV Högsta antal våningar
- 00 Högsta taklutning i grader
- v₁ Vind får ej inredas

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid
Genomförandetiden är 5 år från den dag planen vinner laga kraft.

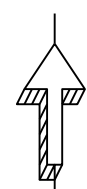
- u Marken skall vara tillgänglig för allmänna, underjordiska ledningar.

UPPLYSNINGAR

Planavgift ska inte tas ut vid bygglovsgivning.

Skala: 1:500 (A2)

GRUNDKARTA

Grundkartan är uppdaterad 2020-03-04 inom och i direkt anslutning till fastigheten Gimo 8:103. Koordinatsystem Sweref 99 1800 i plan, RH2000 i höjd. Samhällsbyggnadsförvaltningen Östhammars kommun

BETECKNINGAR

1:2	Fastighetsbeteckning		Byggnad
	Traktgräns		Servitut/ledningsrätt
	Fastighetsgräns		Dagvattenledning
	Väggkant		Vattenledning
	Terrängtrappa	0,0	Inmätt höjd
	Höjdkurva		Träd

Planområdets läge i Gimo, Östhammars kommun

Till planen hör:	Planbeskrivning	Granskningsutlåtande
Planprogram	Undersökn. betydande miljöpåverkan	Gestaltungsprogram
Samrådsredogörelse program	Fastighetsförteckning	Kvalitetsprogram
Bullerutredning	Samrådsredogörelse	Illustration

Detaljplan för fastigheten GIMO 8:103

GIMO 8:103

Östhammars kommun	Uppsala län	Beslutsdatum	Instans
Antagandehandling		Godkännande	
Peter Emilson / Emma Sundin		Antagande	
Upprättad 2020-06-22	Reviderad 2021-01-20	Laga kraft	
		Dnr	
		BMN-2019-3417	
Peter Emilson Plankonsult	Cecilia Willén Johansson / Emma Sundin Planchef / Planhandläggare		

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Emma Sundin

Dnr BMN-2019-3417 (5)
ANTAGANDEHANDLING

Granskningsutlåtande

Förslag till ändring av detaljplan för fastighet Gimo 8:103

Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2021-01-20

POSTADRESS

Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östham-
mar

BESÖKSADRESS

Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar

TELEFON

+46 (0) 173 860 00
MAIL
byggochmiljo@osthammar.se
www.osthammar.se

ORG.NUMMER

212000-0290
V.A.T. NO
SE212000029001

BANKGIRO

233-1361

Planförfarandet

Förslag till ändring av detaljplan för fastighet Gimo 8:103 utgjorde underlag för granskning under perioden 13 november – 11 december 2020. Detaljplanen hanteras med standardförfarande utan programsamråd enligt PBL 2010:900.

Berörda förvaltningar inom kommunen, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra med väsentligt intresse av planen har underrättats och beretts tillfälle att yttra sig under denna tid. Planhandlingarna har under granskningstiden varit tillgängliga på kommunkontoret i Östhammar, samt på kommunens hemsida.

I detta granskningsutlåtande redovisas de yttranden som inkommit under granskningstiden, samtliga yttranden sammanfattas och kommenteras. Här sammanfattas även vilka synpunkter som inte blivit tillgodosedda under planprocessen och vilka eventuella revideringar som sker i planhandlingarna innan detaljplanen antas.

Sammanfattning

Lantmäteriet menar att planbeskrivningen bör förtydligas så att det framgår att de VA-ledningar som idag korsar planområdet utan servitut eller ledningsrätt inte skyddas av enbart u-området. För att säkerställa att ledningarna får vara kvar behöver normalt sett ledningsrätt eller servitut upplåtas.

Ingemar Eriksson menar att Länsstyrelsens har fel i sitt samrådsyttrande när de hävdar att planområdet ligger inom avrinningsområde för vattenförekomsten *Olandsån – Bäck från Gimo damm*. Ingemar Eriksson anser att kommunen ska pröva Länsstyrelsens yttrande innan detaljplanen antas.

Inga fastighetsägare har yttrat sig över granskningsunderlaget.

Inkomna yttranden med kommentarer

5 yttranden inkom under granskningen.

1 yttrande inkom efter granskningsperioden, i samband med upprättande av granskningsutlåtandet. Kommunen väljer att redovisa yttrandet i utlåtandet.

Remissinstans	Ankomststämplat	Yttrande utan erinran	Yttrande med synpunkter på planförslaget	Sakägare enligt fastighetsförteckning	Synpunkter som ej tillgodosetts
Myndigheter och grannkommuner					
1. Länsstyrelsen i Uppsala län	2020-11-19	x			
2. Lantmäteriet	2020-11-20		x		
3. Uppsala kommun, brandförsvaret	2020-12-11	x			
Organisationer					
4. Gästrike Vatten AB	2020-11-11	x			
5. Vattenfall Eldistribution AB	2020-12-03	x			
Privatpersoner					
6. Ingemar Eriksson	2021-01-03		x		x

I detta dokument sammanfattas och kommenteras inkomna yttranden. Samtliga originalyttranden hålls tillgängliga på Samhällsbyggnadsförvaltningen i Östhammars kommun.

Myndigheter och kommuner

1. Länsstyrelsen i Uppsala Län

Länsstyrelsen i Uppsala Län noterar att synpunkter i samrådsskedet har beaktats.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

2. Lantmäteriet

Lantmäteriet menar att planbeskrivningen bör förtydligas så att det framgår att de VA-ledningar som idag korsar planområdet utan servitut eller ledningsrätt inte skyddas av enbart u-området. För att säkerställa att ledningarna får vara kvar behöver normalt sett ledningsrätt eller servitut upplåtas.

Kommentar:

Kommunen förtydligar planbeskrivningen enligt Lantmäteriets yttrande.

3. Uppsala kommun, brandförsvaret

Uppsala kommun, brandförsvaret har inget att erinra.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

Organisationer

4. Gästrike Vatten AB

Gästrike Vatten AB har inget att erinra.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

5. Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB noterar att synpunkter i samrådsskedet har beaktats
Vattenfall Eldistribution AB har inget att erinra.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

Privatpersoner

6. Ingemar Eriksson

Ingemar Eriksson anser att planområdet troligtvis inte ligger inom avrinningsområde för *Olandsån – Bäck från Gimo damm* ID SE667563-163188 utan förmodligen inom avrinningsområde för ett delvis kulverterat dike, VARO WA84898733, som mynnar i *Olandsån* ID SE666667-163513.

Ingemar Eriksson anser att kommunen ska pröva Länsstyrelsens påstående att ”planområdet ligger inom avrinningsområde för vattenförekomsten *Olandsån – Bäck från Gimo damm*” innan detaljplanen antas.

Ingemar Eriksson anser att samhällsbyggnadsnämnden åtminstone bör inhämta ett utlåtande från Gästrike Vatten där de förklarar hur ytavrinningen i området fungerar innan detaljplanen antas.

Kommentar:

Kommunens miljöskunnige menar att både Olandsån – Bäck från Gimo damm ID SE667563-163188 och det kulverterade diket VARO WA84898733 mynnar i Olandsån ID SE666667-163513/SE668162-163395. Den slutliga recipienten blir alltså i förlängningen den samma.

Kommunens miljöskunnige menar vidare att planförslaget följer miljö kvalitetsnormerna för vatten kopplade till avrinningsområde för både Olandsån – Bäck från Gimo damm ID SE667563-163188 samt Olandsån ID SE666667-163513. Miljö kvalitetsnormer för vatten följs med andra ord oavsett om Länsstyrelsen har rätt i sitt samrådsyttrande eller ej.

Kommunen avser inte omformulera stycket om miljö kvalitetsnormer för vatten i planbeskrivningen. Dock avser kommunen föra dialog med Länsstyrelsen om riktigheten i det underlag som deras samrådsyttrande grundar sig i. Utlåtande från Gästrike Vatten inhämtas eventuellt som del i kommande dialog med Länsstyrelsen. Dialogen upptas efter detaljplanens antagande.

Revidering av planförslaget

Granskningen och de synpunkter som inkommit har resulterat i följande förändringar:

- Planbeskrivningen skall förtydligas så att det framgår att de VA-ledningar som idag korsar planområdet utan servitut eller ledningsrätt inte skyddas av enbart u-området. För att säkerställa att ledningarna får vara kvar behöver normalt sett ledningsrätt eller servitut upplåtas.

Utöver revideringar till följd av granskning genomför kommunen följande mindre justeringar av plankartan:

- I syfte att undvika planstridighet skall plankartan justeras så att det befintliga skärmtaket i planområdets nordöstra del ingår i den anslutande byggnadens användningsgräns.
- I syfte att undvika planstridighet skall planbestämmelserna på plankartan justeras så att definitionen av prickmark lyder ”Byggnad får inte uppföras”.
- Plankartan kompletteras med upplysning om att planavgift inte ska tas ut vid bygglovs-givning.

Berörda sakägare som inte blivit tillgodosedda under detaljplaneprocessen

Synpunkter från samråd:

Det inkom inga synpunkter från berörda sakägare som inte tillgodosetts under detaljplaneprocessen.

Synpunkter från granskning:

Det inkom inga synpunkter från berörda sakägare som inte tillgodosetts under detaljplaneprocessen.

Övriga som inte blivit tillgodosedda under detaljplaneprocessen

Synpunkter från samråd:

Det inkom inga synpunkter från övriga som inte tillgodosetts under detaljplaneprocessen.

Synpunkter från granskning:

- Synpunkter från privatperson, Ingemar Eriksson, tillgodoses delvis. Prövning och inhämtande av yttrande innan detaljplanens antagande kvarstår, då kommunen väljer att hantera synpunkterna efter detaljplanens antagande.

Cecilia Wilén Johansson
Plan- och byggchef

Emma Sundin
Planarkitekt

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Emma Sundin

Dnr BMN-2019-3417 1(7)
ANTAGANDEHANDLING

Samrådsredogörelse

Förslag till ändring av detaljplan för fastighet Gimo 8:103

Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2020-10-28

POSTADRESS

Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

BESÖKSADRESS

Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar

TELEFON

+46 (0) 173 860 00
MAIL
byggochmiljo@osthammar.se
www.osthammar.se

ORG.NUMMER

212000-0290
V.A.T. NO
SE212000029001

BANKGIRO

233-1361

Samrådsförfarandet

Förslag till ändring av detaljplan för fastighet Gimo 8:103 utgjorde underlag för samråd under perioden 31 augusti – 28 september 2020. Detaljplanen hanteras med standardförfarande utan programsamråd enligt PBL 2010:900.

Berörda förvaltningar inom kommunen, statliga verk, länsstyrelsen samt berörda sakägare och andra med väsentligt intresse av planen har underrättats och beretts tillfälle att yttra sig under denna tid. Planhandlingarna har under samrådstiden varit tillgängliga på kommunkontoret i Östhammar, samt på kommunens hemsida.

I denna samrådsredogörelse redovisas de yttranden som inkommit under samrådstiden, samtliga yttranden sammanfattas och kommenteras. Samrådsredogörelsen fungerar som underlag för kommande detaljplanearbete.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Uppsala län anser att planhandlingen ska kompletteras så att det framgår att planförslaget följer Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikts miljö kvalitetsnormer för kemisk och ekologisk status kopplade till *Olandsån – Bäck från Gimo damm*.

Länsstyrelsen uppmanar dessutom kommunen uppmärksamma de särskilda bestämmelser som gäller vid ändring av detaljplan.

Tekniska Förvaltningen menar att angöring med sopbil ska möjliggöras max 5 meter från avfallsutrymmet/uppställningsplats för kärl.

Tekniska Förvaltningen hävdar att de inglasade balkongerna på gestaltningsbilderna ser ut att gränsa mot gång-/cykelvägen vilket, i så fall, försvårar snöröjningen.

Vattenfall Eldistribution AB hävdar att det finns risk att nya komplementbyggnader hamnar på befintliga ledningar och att kabelutsättning därför ska begäras vid byggnation.

Vattenfall Eldistribution AB menar att planbeskrivningen inte anger hur många nya bostäder planförslaget medger eller eventuellt behov av kapacitetsökning i elnätet.

En privatperson, Ingemar Eriksson, menar att balkongerna mot Björkvägen kommer för nära kommunens angränsande fastighet.

Ingemar Eriksson anser även att detaljplanen bör begränsa val av fasadmaterial till tegel.

En del övriga yttranden innehåller upplysningar, men inga erinringar mot planförslaget.

Inga fastighetsägare har yttrat sig över planförslaget.

Inkomna yttranden med kommentarer

8 yttranden inkom under samrådet.

1 yttrande inkom efter samrådsperioden, i samband med upprättande av samrådsredogörelsen. Kommunen väljer att redovisa yttrandet i redogörelsen.

Remissinstans	Ankomststämplat	Yttrande utan erinran	Yttrande med synpunkter	Sakägare enligt fastighetsförteckning	Synpunkter som ej tillgodosetts
Myndigheter och kommuner					
1. Barn- och utbildningsförvaltning	2020-09-04	x			
2. Lantmäteriet	2020-09-22	x			
3. Länsstyrelsen i Uppsala län	2020-09-24		x		
4. Uppsala kommun, brandförsvaret	2020-09-28	x			
5. Tekniska Förvaltningen	2020-09-28		x		
Organisationer					
6. PostNord Sverige AB	2020-09-10		x		
7. Östhammar Vatten	2020-09-23	x			
8. Vattenfall Eldistribution AB	2020-09-28		x		
Privatpersoner					
9. Ingemar Eriksson	2020-10-10		x		

I detta dokument sammanfattas och kommenteras inkomna yttranden. Samtliga originalyttranden hålls tillgängliga på Samhällsbyggnadsförvaltningen i Östhammars kommun.

Myndigheter och kommuner

1. Barn- och utbildningsförvaltningen

Barn- och utbildningsförvaltningen har inget att erinra.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

2. Lantmäteriet

Lantmäteriet har inget att erinra.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

3. Länsstyrelsen i Uppsala län

Länsstyrelsen i Uppsala län påpekar att kommunen inte redovisar att planförslaget följer miljö- kvalitetsnormerna för kemisk och ekologisk status för *Olandsån – Bäck från Gimo damm*. Läns-

styrelsen anser att kommunen ska komplettera planförslaget så att det framgår att de miljö kvalitetsnormer som berörs av planförslaget följs.

Länsstyrelsen konstaterar att planbeskrivningens syfte och rubricering avser ändring av detaljplan. Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på de särskilda bestämmelser som gäller för ändring av detaljplan, till exempel vad gäller genomförandetiden.

Kommentar:

Kommunen kompletterar planförslaget så att det framgår att detaljplanens genomförande följer miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomster enligt Förordning om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljö (SFS 2004:660).

Kommunen noterar att genomförandetiden för nuvarande detaljplan upphörde att gälla 31 december 1999.

I planbeskrivning och på plankarta anger kommunen en genomförandetid på 5 år för de planbestämmelser som planändringen avser. Genomförandetiden gäller från den dag planen vinner laga kraft.

Kommunen konstaterar att den garanterade rätten att bygga enligt detaljplanen för de planbestämmelser som inte omfattas av planändring fortsätter att gälla tills kommunen väljer att ersätta, ändra eller upphäva dem.

4. Uppsala kommun, brandförsvaret

Uppsala kommun, brandförsvaret har inget att erinra.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

5. Tekniska Förvaltningen

Tekniska Förvaltningen upplyser om att Kommunen ansvarar för insamling av hushållsavfall inklusive grovavfall för att säkerställa att det tas omhand på ett miljö- och hälsomässigt godtagbart sätt. För att insamlingen ska kunna utföras skall fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare följa nedanstående krav:

- Avfallsutrymmen/kärlens uppställningsplats ska ge plats för sortering av restavfall och matavfall och helst även förpackningar.
- Angöring med sopbilen ska möjliggöras max 5 meter från avfallsutrymme/uppställningsplatsen för kärLEN.
- Kärlens dragväg, dvs. sträckan mellan sopbilen och avfallsutrymme/kärlens uppställningsplats ska vara jämn och hårdgjord med en lutning på max 1:12.

Tekniska Förvaltningen upplyser om att de inglasade balkongerna på gestaltning bilderna ser ut att gränsa mot gång-/cykelvägen vilket, om så är fallet, försvårar snöröjningen.

Kommentar:

Det i planbeskrivningen angivna avståndet mellan hämtningsställe och avfallsutrymme ändras från 10 till 5 meter.

Kommunen upplyser fastighetsägaren om Tekniska Förvaltningens kravställning utöver de som anges i Renhållningsordning för Östhammars kommun.

Skissförslagen på sidan 5 i planbeskrivningen saknar rättslig verkan och avser enbart att illustrera syftet med planförslaget.

Plankartan är det juridiskt bindande dokument kommunen antar för att reglera användningen av mark- och vattenområden. Av plankartan framgår att användningsgränsen för bostäder och kontor ligger innanför planområdesgränsen. Avståndet mellan användningsgränsen och planområdesgränsen längs Björkvägen varierar i planförslaget mellan ca 0,4 meter till ca 2,1 meter. Avståndet mellan de föreslagna balkongerna och planområdesgränsen varierar mellan ca 0,8 meter till ca 1,9 meter.

Kommunen upplyser fastighetsägaren att, vid planering av balkonger i anslutning till gång- och cykelbana, beakta risk för påkörning och snötryck i samband med snöröjning. Planeringen utförs förslagsvis i dialog med Tekniska Förvaltningen.

Organisationer

6. PostNord Sverige AB

PostNord Sverige AB upplyser om att man representerar alla postoperatörer som är verksamma i området och att det är PostNord Sverige AB som skall godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen, d v s hur postlådor placeras mm.

Kommentar:

Kommunen upplyser fastighetsägaren att kontakta PostNord för dialog gällande godkännande av placering och standard på postmottagningsfunktionen i samband med ombyggnation.

7. Östhammar Vatten

Östhammar Vatten har inget att erinra.

Kommentar:

Yttrandet noteras.

8. Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB upplyser om att man har elnätanläggningar inom planområdet och att det finns risk att komplementbyggnader hamnar på befintliga ledningar. Det är därför viktigt att kabelutsättning begärs vid eventuell byggnation.

Vattenfall Eldistribution AB uppger vidare om att kapaciteten i elnätet inte är något problem i nuvarande läge, men att antalet tillkommande lägenheter eller behov av kapacitetsökning inte framgår av planbeskrivningen.

Kommentar:

Kommunen uppger fastighetsägaren om krav på kabelutsättning vid byggnation av komplementbyggnader.

Antal och storlekar på tillkommande lägenheter framgår i planbeskrivningen under rubriken "Bebyggelseområden – Bostäder (befintliga och föreslagna)", sidan 21.

Privatpersoner

9. Ingemar Eriksson

Ingemar Eriksson menar att illustrationerna på sidan 5 i planbeskrivningen visar att Östhammars hem planerar bygga ut huset med balkonger fram till fastighetsgränsen/cykelbanan längs Björkvägen. Han menar att inritade balkonger kommer för nära kommunens fastighet.

Ingemar Eriksson anser även att detaljplanen bör begränsa val av fasadmaterial till tegel, med hänvisning till att Gimo behöver behålla de tegelfasader som finns.

Kommentar:

Skissförslagen på sidan 5 i planbeskrivningen saknar rättslig verkan och avser enbart att illustrera syftet med planförslaget.

Plankartan är det juridiskt bindande dokument kommunen antar för att reglera användningen av mark- och vattenområden. Av plankartan framgår att användningsgränsen för bostäder och kontor ligger innanför planområdesgränsen.

Avståndet mellan användningsgränsen och planområdesgränsen längs Björkvägen varierar i gällande detaljplan mellan ca 2,5 meter till ca 4,3 meter.

Avståndet mellan användningsgränsen och planområdesgränsen längs Björkvägen varierar i planförslaget mellan ca 0,4 meter till ca 2,1 meter.

Avståndet mellan de föreslagna balkongerna och planområdesgränsen varierar mellan ca 0,8 meter till ca 1,9 meter.

I planer upprättade före 1987 finns en generell 4,5 metersregel. Den ursprungliga detaljplanen för Gimo 8:103 antogs 1989 och 4,5 metersregeln gäller alltså inte denna fastighet.

Kommunen uppger att planförslaget inte medger byggnation fram till fastighetsgränsen längs Björkvägen.

Kommunen uppger vidare att befintlig detaljplan redan medger byggnation närmare än 4,5 meter från fastighetsgränsen längs Björkvägen.

Kommunen har valt att avgöra material- och kulörval i bygglovsskedet istället för att styra detta i detaljplanen. Skissförslagen på sidan 5 i planbeskrivningen saknar rättslig verkan och avser enbart att illustrera syftet med planförslaget.

Revidering av planförslaget

Samrådet och de synpunkter som inkommit har resulterat i följande förändringar:

- Planbeskrivningen skall kompletteras så att det framgår att detaljplanens genomförande följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk och ekologisk status för *Olandsån – Bäck från Gimo damm*.
- Planbeskrivningen skall justeras med avseende på avstånd mellan hämtningsställe och avfallsutrymme från 10 till 5 meter.

Cecilia Wilén Johansson
Planchef

Emma Sundin
Planarkitekt

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Emma Sundin

ANTAGANDEHANDLING

PLANBESKRIVNING

Ändring av detaljplan för fastighet Gimo 8:103 Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2020-08-25

Översiktlig karta över Gimo med planområdet markerat i rött.

Postadress
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

Besöksadress/Reg.office
Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar
www.osthammar.se

Telefon
Nat 0173-860 00
Int +46 173 860 00
Epost
byggochmiljo@osthammar.se

Telefax
Nat 0173-125 47
Int +46 173 125 47

Organisationsnummer
212000-0290
V.A.T. No
SE212000029001

Bankgiro
233-1361

INLEDNING

Vad är en detaljplan?

En detaljplan ska ge en samlad bild av markanvändningen och hur den fysiska miljön är tänkt att förändras och bevaras. I detaljplanen ska allmänna platser, kvartersmark och vattenområden och gränserna för dessa redovisas. Detaljplanen reglerar rättigheter och skyldigheter, inte bara mellan fastighetsägarna och samhället utan också fastighetsägarna emellan. Den är juridiskt bindande och bestämmer bland annat vilken typ av bygglov som ges i olika områden eller vilken hänsyn som måste tas till strandskydd, riksintressen eller kulturhistoriska värden.

I denna planbeskrivning redogör kommunen för planeringsförutsättningarna, detaljplanens syfte och hur detaljplanen är avsedd att genomföras. En planbeskrivning är en obligatorisk handling som ska finnas tillsammans med plankartan och tillhörande bestämmelser.

Arbetet med att ta fram en detaljplan regleras i plan- och bygglagen, PBL.

Planprocessen

Detaljplanen hanteras med ett standardförfarande enligt Plan- och bygglagen SFS nr: 2010:900.

Detaljplaneprocess med standardförfarande

Samråd

Samrådet syftar till att samla in information, önskemål och synpunkter på planförslaget från samrådsretsen. Yttranden som inkommer redovisas i en samrådsredogörelse. Samrådsförslaget och samrådsredogörelsen används som underlag när ett bearbetat förslag till planförslag arbetas fram.

Underrättelse

När planförslaget är bearbetat utifrån samrådsförslaget och samrådsredogörelsen görs det tillgängligt för en ny granskning. Kommunen informerar om det bearbetade planförslaget i en underrättelse på kommunens anslagstavla och meddelar innehållet i underrättelsen till de som berörs av planförslaget.

Granskning

Granskningens syfte är att visa det bearbetade planförslaget som kommunen har för avsikt att anta och samtidigt ge berörda intressenter en sista möjlighet att lämna synpunkter.

Granskningsutlåtande

Synpunkter på det bearbetade planförslaget redovisas i ett granskningsutlåtande. Utlåtandet innehåller även kommunens ställningstagande med anledning av synpunkterna.

Om kommunen ändrar planförslaget väsentligt efter granskningen ska en ny granskning genomföras.

Antagande

Detaljplanen antas om marken anses lämplig för användningarna som bedömts i planförslaget. Beslutet att anta detaljplanen fattas av kommunfullmäktige. När detaljplanen har antagits tillkännager kommunen beslutet genom anslag på kommunens anslagstavla. Kommunen skickar meddelande om antagande till länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten. Kommunen skickar även meddelande om antagande till bostadsrättshavare, hyresgäster, boende, hyresgästorganisationer och ideella föreningar under förutsättning att de senast under granskningstiden har lämnat skriftliga synpunkter som inte blivit tillgodosedda. Detta gäller även sakägare. Kommunen meddelar sakägarna om planförslaget ändrats efter granskningstiden och beslutet går sakägaren emot.

Laga kraft

Laga kraft är en juridisk term som innebär att en dom eller ett beslut av en domstol eller en myndighet inte längre kan överklagas. En detaljplan vinner laga kraft tidigast tre veckor efter att beslutet att anta planen har tillkännagetts på kommunens anslagstavla.

PLANHANDLINGAR

Till planförslaget hör:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Undersökning av betydande miljöpåverkan
- Fastighetsförteckning
- Bullerutredning

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Syftet med planen är att genomföra en ändring av befintlig detaljplan för att möjliggöra bostäder och kontor på kvartersmark där dagens detaljplan enbart medger kontor.

Planen ska även möjliggöra utökad byggrätt för komplementbyggnader för cykelförvaring och avfallshantering med hänsyn till tillkommande bostäder och kommande krav på fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper.

Planförslaget innebär ändrad markanvändning av kvartersmark och ändrad begränsning av markens bebyggande.

Befintlig plats för insamling av förpackningsavfall och returpapper.

Planändringen möjliggör ombyggnad för bostäder i befintlig kontorsbyggnad.

Planen möjliggör större avfallsbyggnad.

Planen möjliggör komplementbyggnad för cykelförvaring.

Planen möjliggör större avfallsbyggnad.

Skiss som illustrerar syftet med planändringen. Utformning och inplacering av komplementbyggnader redovisas schematiskt.

Bild tagen av Peter Emilson

Vy från öster.

Till vänster: befintlig kontorsbyggnad. Till höger: skissförslag på ombyggnad för bostäder

Bild tagen av Peter Emilson

Vy från sydost.

Till vänster: befintlig kontorsbyggnad. Till höger: skissförslag på ombyggnad för bostäder

Vy från väster.

Till vänster: befintlig kontorsbyggnad (i mitten) och flerbostadshus.

Till höger: skissförslag på ombyggnad för bostäder

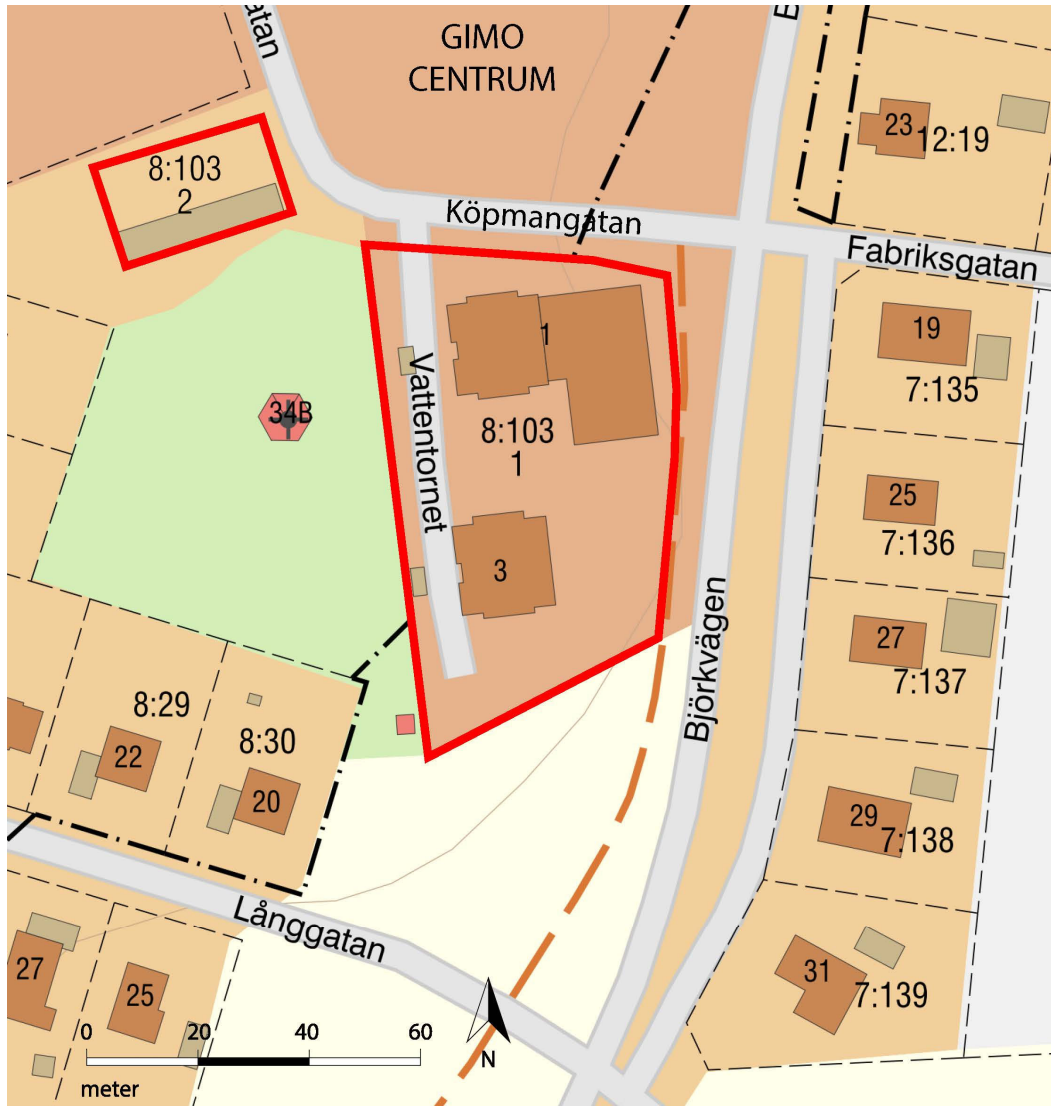

PLANDATA

Planområdets storlek, läge och avgränsning

Planområdet består av fastigheten GIMO 8:103. GIMO 8:103 (1) omfattar 3922 m² och är beläget öster om vattentornet, vid Björkvägens korsning mot Köpmangatan.

GIMO 8:103 (2) omfattar 567 m² och är beläget norr om vattentornet, väster om Köpmangatan.¹

Översiktlig karta med inringat planområde.

¹ Fastighetsbildningsmyndigheten, 1992-01-14, Dnr 91/1070, Beskrivning

Ortofoto med inringat planområde.

Nuvarande markanvändning och markägoförhållanden

Planområdet för GIMO 8:103 (1) är sedan 1992 bebyggt med två flerbostadshus och ett kontorshus. Bostadshusen rymmer 24 seniorbostäder. Kontorshuset rymmer kontor för Östhammarshem, WeMind Psykiatri Gimo samt Socialpsykiatri Boendestöd.

Planområdet för GIMO 8:103 (2) är bebyggt med garage och parkering för de boende inom planområdet.

Mark och byggnader ägs och förvaltas av Östhammarshem.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer

I Översiktsplan 2016 (ÖP)² beskrivs planområdet som:

- del av serviceort med utveckling av blandad bebyggelse vid planering av framtida mark- och vattenanvändning.
- befintligt planlagt område vid planering av framtida bebyggelseutveckling.
- del av område med övriga mindre vägar vid planering av framtida trafik och kommunikation.
- del av befintligt VA-område vid planering av framtida teknisk försörjning VA.

Huvuddelen av bostäderna i Östhammars kommun finns i småhus och villor. ÖP uttrycker tydligt att bostadsutbudet måste utvecklas så att det tillgodoser behov och efterfrågan från samtliga ålderskategorier och ger ökad rörlighet på bostadsmarknaden.

Behovet av bostäder i Gimo förväntas öka. Staden behöver utvecklas så att den blir tätare, tillgängligare och kan erbjuda god service. Lucktomter och tomma ytor i centrala lägen ska utnyttjas bättre, exempelvis för att bygga flerbostadshus i mindre skala.

Planens genomförande möjliggör för ytterligare bostäder utöver de 24 seniorbostäder som redan finns i det aktuella planområdet och i Gimo som helhet. Tillskottet svarar mot ÖP:s vision om en förtätad stadsbild med balanserat utbud av bostadstyper och ökad rörlighet på bostadsmarknaden.

Detaljplaner

Planområdet omfattas idag av Detaljplan 2.15, SKÄFTHAMMAR 7:306 och GIMO 8:89 del av GIMO BRUK, Östhammars kommun, Uppsala län, antagen 1989-08-21.

För delar inom egenskapsgräns gäller antingen användningen bostäder eller kontor. Område utanför egenskapsgräns för bostäder eller kontor utgörs i huvudsak av prickmark, som inte medger bebyggande, samt korsmark, som medger bebyggande med uthus och garage.

Planområdet delas av ett öst-västligt stråk för allmänna underjordiska ledningar.

1991-12-09 genomfördes en fastighetsreglering berörande SKÄFTHAMMAR 7:306 och GIMO 8:89 samt avstyckning från GIMO 8:89 varvid den aktuella fastigheten GIMO 8:103 (1-2) tillkom.³

---

² Östhammars kommun, 2016, Översiktsplan för Östhammars kommun

³ Fastighetsbildningsmyndigheten, 1992-01-14, Dnr 91/1070, Beskrivning

Sveriges miljömål

Miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål samt ett antal etappmål inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen, hållbar stadsutveckling, luftföroreningar och klimat. Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen. För denna detaljplan bedöms miljömål för **God bebyggd miljö** samt **Begränsad klimatpåverkan** vara relevanta.

God bebyggd miljö

Regeringens definition av miljömålet God bebyggd miljö lyder:

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.”⁴

Planens genomförande möjliggör en förtätning av centrala Gimo vilket i sin tur skapar förutsättningar för utvecklandet av:

- en **god vardagsmiljö** med närhet till arbetsplatser, service, vård och kultur
- en utökad **kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik** med minskat bilanvändande till följd och bevarande av **natur- och grönområden** i staden, då kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik tar mindre plats än personbilen
- system för **hållbar avfallshantering**.

Planens genomförande möjliggör även för **hushållning med energi och naturresurser** genom att möjliggöra utnyttjande av befintlig byggnadsstruktur med anslutning till befintligt fjärrvärmenät som drivs med biobränsle istället för fossila bränslen.

Begränsad klimatpåverkan

Sveriges miljömål för begränsad klimatpåverkan syftar till att stabilisera halten växthusgaser i atmosfären på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.⁵

Planens genomförande kan bidra till begränsad klimatpåverkan genom:

- att möjliggöra utnyttjande av befintlig byggnadsstruktur, vilket innebär **resurshushållning**.
- att möjliggöra förtätning av stadsbild, vilket stärker förutsättningar för **utökat kollektivt resande**.
- att möjliggöra utnyttjande av befintlig anslutning till fjärrvärmenät som drivs med biobränsle istället för fossila bränslen.

---

⁴ Boverket, Rapport 2019:2, Fördjupad utvärdering av God Bebyggd Miljö

⁵ Naturvårdsverket, januari 2019, Rapport 6859, Begränsad klimatpåverkan – underlagsrapport till den fördjupade utvärderingen av miljömålen

Riksintressen

Planområdet berörs av ett riksintresse för totalförsvarets militära del Uppsala Övningsflygplats avseende influensområde för luftrum (MSA-område).⁶

Planens genomförande bedöms inte ha någon påverkan på riksintresset.

Program

Bostadsförsörjningsprogrammet 2017

Bostadsförsörjningsprogrammet 2017 knyter nära an till kommunens Översiktsplan 2016 vad gäller generella övervägande, mål och riktlinjer för kommunens utveckling och bebyggelse.⁷

Planens genomförande möjliggör ytterligare bostäder i centrala Gimo vilket går i linje med:

- den uppskattade befolkningsökningen i kommunens tätorter
- den minskande genomsnittliga hushållsstorleken i takt med en åldrande kommunbefolkning
- behovet av balanserat utbud av bostadstyper för effektivare omflyttning
- efterfrågan på mindre lägenheter (1-3 rum o kök) i de större tätorterna
- effektivt och flexibelt nyttjande av befintligt byggnadsbestånd genom ombyggnad och förändrad användning

Jord och järn – Kulturhistoriska miljöer i Östhammars kommun

I Upplandsmuseets rapport Jord och järn – Kulturhistoriska miljöer i Östhammars kommun 1999 redovisas de kulturhistoriskt värdefulla miljöer och enstaka objekt som är speciellt viktiga att skydda och bevara i Östhammars kommun.

Planområdet omfattas inte av kulturmiljövärden på kommunal, regional eller riksnivå.⁸

Tillväxtstrategi

I Tillväxtstrategi – Östhammars kommun 2020 redovisas strategier och mål för ökad tillväxt.

Planens genomförande möjliggör ytterligare bostäder, vilket utgör en av delstrategierna för en kontinuerlig befolkningsökning i Östhammars kommun.⁹

---

⁶ Försvarsmakten, FM2019-2734:1, bilaga 15, Riksintressen för totalförsvarets militära del i Uppsala län

⁷ Östhammars kommun, 2017, Bilaga 2, KF § 93/2017, Bostadsförsörjningsprogram

⁸ Upplandsmuseet – Länsmuseum för Uppsala län, 1999, Jord och järn – Kulturhistoriska miljöer i Östhammars kommun

⁹ Östhammars kommun, 2015, Tillväxtstrategi

Kommunala styrdokument

Gång- och cykelvägsplan

Gång- och cykelvägsplan 2016 syftar till att fotgängare och cyklister enkelt och trafiksäkert ska kunna röra sig mellan olika målpunkter i de större tätorterna.¹⁰

Planområdet ligger i direkt anslutning till befintliga gångstråk längs Köpmangatan samt gång- och cykelstråk längs Björkvägen.

Planens genomförande möjliggör förtätning av bostadsbeståndet i centrala Gimo god tillgång till befintliga gång- och cykelvägar.

Strategi för vatten och avlopp

Strategi för vatten och avlopp 2012-05-30 syftar till att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar VA-utveckling i hela kommunen med hänsyn till kostnader, miljönytta och tillväxtfaktorer. Enligt strategin har vatten- och reningsverket i Gimo god kapacitet att klara den planerade tätortsutvecklingen i enlighet med Översiktsplan 2016.¹¹

Planområdet är anslutet till kommunens vatten- och avloppsledningar.

Kommunala beslut

Bygg- och miljönämndens arbetsutskott fattade 2019-10-09 beslut om att påbörja planarbete för den aktuella detaljplanen med namnet GIMO 8:103. Det beslutades att planen skulle hanteras med begränsat standardförfarande.

---

¹⁰ Östhammars kommun, 2016, Gång- och cykelvägsplan

¹¹ Östhammars kommun, 2012-05-30, Dnr 2008KS15, Strategi för vatten och avlopp

UNDERSÖKNING

Förenlighet med 6 kap. Miljöbalken

Sedan 1 januari 2018 är ett nytt sjätte kapitel gällande i miljöbalken. Det nya kapitlet ska tillämpas för planärenden som beslutats efter 1 januari 2018. Kommunen ska med en undersökning undersöka om genomförandet av planen, planprogrammet eller planändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Kommunen ska efter undersökningen i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen, planprogrammet eller planändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Undersökning och ställningstagande:

Det berörda planområdet bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan och därmed bedöms det att strategisk miljöbedömning inte behöver göras enligt Miljöbalken 6 kap 9 §.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Natur och kultur

Mark, vegetation, djurliv

Marken inom planområdet för GIMO 8:103 (1) ryms till största delen inom +11,0 meters-nivån. Marknivån längs planområdets västra del ryms i huvudsak inom +14 meters-nivån.¹²

Undergrunden i planområdets östra del består av grundlager med glacial lera. I planområdets västra del består marken av sandig morän.¹³

Grönytor utgörs främst av klippta gräsytor med inslag av planterade häckar i anslutning till hus-hörn, entréer och uteplatser.

Mindre lövträd är planterade i regelbundna intervaller utmed planområdets norra, östra och södra gräns. Träden längs Köpmangatan och planområdets nordöstra gräns mot Björkvägen bedöms vara yngre än 30 år då de är planterade efter att befintliga byggnader uppfördes 1992. Merparten av träden har en stamdiameter i brösthöjd som understiger 20 cm. Den sammantagna bedömningen är att dessa träd inte klassas som allé¹⁴ och alltså inte heller utgör biotopskyddsområde¹⁵. Därmed finns inget hinder mot att träden tas ner.

Viktigt att notera är att träd och buskar fungerar som bullerdämpning och binder koldioxid. Nedtagna träd och buskar ska därför ersättas med nya för att kompensera förlorad bullerdämpning och koldioxidupptag.

Träden längs planområdets sydöstra gräns mot Björkvägen bedöms vara äldre än 30 år och med stamdiameter i brösthöjd som överstiger 20 cm. Den sammantagna bedömningen är att dessa träd klassas som allé¹⁶ och utgör biotopskyddsområde¹⁷. Dessa träd får inte avverkas.

Ett fåtal större lövträd står mellan de befintliga bostadshusen.

På den angränsande kullen med vattentornet i väster finns åtskilliga större barrträd.

Grönstrukturen har stor betydelse för tätorternas framtida utveckling och människors välbefinnande.^{18 19}

Inga värdefulla nyckelbiotoper eller skyddade arter bedöms finnas inom planområdet.^{20 21}

---

¹² Lantmäteriet.se, kartsök och ortnamn, hämtad 2020-02-14 från <https://kso.etjanster.lantmateriet.se/>

¹³ SGU.se, kartvisare jordarter, hämtad 2020-02-14 från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>

¹⁴ Bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Stockholm: Miljö- och energidepartementet

¹⁵ Miljöbalk, 7 kap. 11 § första stycket 1. Stockholm: Miljö- och energidepartementet

¹⁶ Bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Stockholm: Miljö- och energidepartementet

¹⁷ Miljöbalk, 7 kap. 11 § första stycket 1. Stockholm: Miljö- och energidepartementet

¹⁸ Östhammars kommun, Översiktsplan för Östhammars kommun

¹⁹ Boverket, Rapport 2019:2, Fördjupad utvärdering av God Bebyggd Miljö

²⁰ Skogsstyrelsen.se, kartor. Skogsstyrelsen.se, hämtad 2020-02-14 från <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

²¹ Artportalen.se, Sök fyn – Artportalen, hämtad 2020-02-14 från <https://www.artportalen.se/ViewSighting/Search-Sighting>

Ortofoto med alléns utsträckning markerad i rött.

Bild tagen av Peter Emilson

Planområdet GIMO 8:103 (1) sett från söder.

Till vänster i bilden syns de större lövträden mellan bostadshusen.

I förgrunden syns den klippta gräsytan med de mellanstora löv- och äppelträden utmed planområdets östra gräns samt de planterade häckarna längs delar av fasaderna.

Bild tagen av Peter Emilson

Planområdet sett från norr.

I mitten av bilden syns lokalgatan Vattentornet med de större barrträden på den angränsande kullen till höger.

Bild tagen av Peter Emilson

Planområdet sett från lokalgatan Vattentornet.

I blickfånget syns den klippta gräsytan och de stora lövträden mellan bostadshusen.

Marken inom planområdet för GIMO 8:103 (2) ryms till största delen inom +13,0 meters-nivån.²² Marken utgörs av underliggande lager av lera och silt med grundlager av fyllning.²³ Planområdets södra del upptas av garagebyggnad i ett plan. Övrig yta är asfalterad och utgör parkeringar och körytor. Planområdet avgränsas delvis i öster och väster av planterade häckar.

Planens genomförande bedöms inte ha någon inverkan på mark, vegetation och djurliv inom GIMO 8:103 (1-2).

Bild tagen av Peter Emilson

Bild tagen av Peter Emilson

Planområdet GIMO 8:103 (2) sett från öster.

Till vänster i bilden syns de större barrträden på den angränsande kullen i söder. I förgrunden syns de planterade häckarna som delvis avgränsar planområdet i öster och väster.

Landskapsbild/Stadsbild

Planområdet ligger söder om och i direkt anslutning till Gimo centrum.

Bebyggelsen i GIMO 8:103 (1) har ett sammanhållet uttryck med återkommande gestaltungsprinciper och materialval. I slutningen mot vattentornet ligger två fyrvånings punkthus med entréer mot lokalgatan Vattentornet. Längs Björkvägen och Köpmangatan ligger en tvåvånings vinkelbyggnad med accentuerad entré och trapphusdel mot gatukorsningen och Gimo centrum.

Två enklare avfallsbyggnader står uppställda mitt emot entréerna till de båda punkthusen.

Planens genomförande möjliggör annan användning och ändrad begränsning av markens bebyggande inom del av planområdet. Planens genomförande innebär ingen förändring av nuvarande bestämmelser avseende utformning av byggnad. Planens genomförande bedöms ha oförändrad inverkan på förutsättningarna för landskapsbilden/stadsbilden.

---

²² Lantmäteriet.se, kartsök och ortnamn, hämtad 2020-02-14 från <https://kso.etjanster.lantmateriet.se/>

²³ SGU.se, SGUs Kartvisare, hämtad 2020-02-14 från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>

Bild tagen av Peter Emilson

Punkthus mot Köpmangatan. Vy från norr.

Bild tagen av Peter Emilson

Lokalgata med punkthus och avfallsbyggnader.

Bild tagen av Peter Emilson

Punkthus och vinkelbyggnad. Vy från sydväst.

Bild tagen av Peter Emilson

Vinkelbyggnad. Vy från sydväst.

Bild tagen av Peter Emilson

Punkthus och vinkelbyggnad. Vy från söder.

Bild tagen av Peter Emilson

Vinkelbyggnad. Vy från Björkvägen.

Bild tagen av Peter Emilson

Vinkelbyggnad sedd från korsningen Björkvägen och Köpmangatan.

Garagebyggnaden i GIMO 8:103 (2) är utförda enligt samma gestaltungsprincip som avfallsbyggnaderna.

Bild tagen av Peter Emilson

Garagebyggnad sedd från Köpmangatan.

Kulturmiljö och fornlämningar

Det finns inga kända kulturhistoriska värden inom eller i anslutning till planområdet. Det finns inte heller några kända fornlämningar inom det aktuella planområdet.²⁴

Planens genomförande bedöms inte ha någon betydande påverkan på kulturmiljö och fornlämningar.

Miljöförhållanden

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer (MKN) har funnits som styrmedel i svensk lagstiftning sedan år 1999 då föreskrifter om miljö kvalitetsnormer skrevs in i miljöbalkens femte kapitel. Det övergripande syftet med normerna är att skydda människors hälsa och naturmiljön.²⁵

För planområdet bedöms normer för utomhusluft, omgivningsbuller och vattenkvalitet vara relevanta.

Planens genomförande får inte leda till att miljö kvalitetsnormer överträds.

Förorenad mark

Det finns inga tidigare kända eller potentiella markföroreningar inom planområdet.²⁶

Om potentiella föroreningar upptäcks vid markarbeten i planområdet ska det anmälas till kommunen.

Radon

Enligt kommunal praxis ska radonmätning ske i bygglovsskedet. Tidigare översiktlig kartläggning av radon inom kommunen har visat sig vara opålitlig när det handlar om att ge indikation på radonhalt i färdig byggnad. Det är upp till respektive fastighetsägare att vidta tillräckliga åtgärder för att rikt- och gränsvärden inte ska överskridas.

---

²⁴ Upplandsmuseet – Länsmuseum för Uppsala län, 1999, Jord och järn – Kulturhistoriska miljöer i Östhammars kommun

²⁵ Boverket, 2006, Miljö kvalitetsnormer i fysisk planering – En orientering för handläggare

²⁶ Lansstyrelsen.se, EBH-kartan, hämtad 2020-03-09 från <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=ed0d3fde3cc9479f9688c2b2969fd38c>

Störningar

Genomförd bullerutredning visar att ekvivalentnivåerna inte överstiger 55 dB(A) ekvivalentnivå vid byggnadens fasader. På stora delar fås högst 50 dB(A).

Ljudnivån på gårdsytor och uteplatser på gården blir lägre än 70 dB(A) maximal och 50 dB(A) ekvivalent ljudnivå.²⁷

Planens genomförande möjliggör en god ljudmiljö inomhus vid lämpligt val av fönster, fönsterdörrar och uteluftdon.

Vattenkvalitet

Planområdet ligger inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Olandsån - Bäck från Gimo damm. Den ekologiska statusen är klassad som måttlig och den kemiska statusen klassad som uppnår ej god.

Planändringen omfattar framförallt en förändrad användning av befintliga byggnader för att även möjliggöra bostäder inom den plan som idag enbart medger kontor. Utöver detta innebär planändringen möjliggörande av komplementbyggnader för cykelförvaring och avfallshantering.

Planändringen kan innebära en ökad vattenförbrukning då kontor omvandlas till bostäder. Det finns kapacitet för denna ändring både i det kommunala vattenverket och i det kommunala reningsverket i Gimo inom befintliga miljötillstånd. Utöver detta kan de mindre kompletteringsbyggnaderna ge något större hårdgjorda ytor genom ytterligare takyta. Dock finns redan två mindre byggnader för avfallshantering redan idag och då placeringen av utökningen samt ett nytt cykelförråd planeras uppföras på idag redan hårdgjorda ytor, bedöms inte planändringen påverka dagvattenavrinningen i området så att någon påverkan sker på mottagande recipient. Sammantaget bedöms planändringen inte innebära någon betydande negativ påverkan på mottagande recipient Olandsån – Bäck från Gimo damm.

Risk och säkerhet

Skred

Marken i planområdet för GIMO 8:103 (1) består till största delen av grundlager av glacial lera. I planområdets västra del består marken av sandig morän.

Marken i Planområdet för GIMO 8:103 (2) utgörs av underliggande lager av lera och silt med grundlager av fyllning.²⁸

Tillgänglig skredkartering indikerar ingen förekomst av skred- eller rasrisk inom planområdet.

Höga vattenstånd/översvämning

Enligt länsstyrelsens lågpunktskartering finns det ingen lågpunkt inom planområdet, däremot finns en lågpunkt på andra sidan Björkvägen och söder om planområdet, dit eventuella vattenmängder borde samlas vid extrema nederbörd. Planområdet ligger alltför långt ifrån både havet

---

²⁷ Åkerlöf Hallin Akustikkonsult, 2020-06-15, Gimo 8:103, Vattentornet, Östhammar, Trafikbuller utredning för detaljplan

²⁸ SGU.se, SGUs Kartvisare, hämtad 2020-02-14 från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>

och Olandsån för att påverkas av eventuella stigande havsnivåer och översvämningar i de vattnen.
29

Transport av farligt gods (m.m)

Det finns i dagsläget inga vägar eller järnvägar med transport för farligt gods inom eller i direkt angränsning till planområdet. Den närmaste belägna vägen för farligt gods är väg 288 som är belägen drygt 400 meter öster om planområdet. Den närmsta järnvägen finns cirka 450 meter norr om planområdet.³⁰

Planens genomförande bedöms inte påverkas av transporter av farligt gods.

Bebyggelseområden

Bostäder (befintliga och föreslagna)

Bostadsområden finns lokaliserade runt om planområdet. Bebyggelsen består framförallt av enbostadshus. Norr om GIMO 8:103 (2), i anslutning till Gimo Centrum, ligger ett antal flerbostadshus.

Inom planområdet finns idag flerbostadshus med 24 seniorbostäder fördelat på 1-3 rum och kök. Planens genomförande möjliggör för ytterligare ca 10-12 bostäder i storlekarna 1-3 rum och kök fördelat på två våningar.

Arbetsplatser, övrig bebyggelse (befintliga och ev. föreslagna)

Inom planområdet finns idag kontor för Östhammarshem, WeMind Psykiatri Gimo samt Sociopsykiatri Boendestöd. Verksamheterna motsvarar totalt ca 25 arbetsplatser. Fördelat på två våningar motsvarande ca 300 m² per plan.

Planens genomförande möjliggör för kontorsarbetsplatser i omfattning enligt ovan.

Offentlig service

I Gimo centrum, beläget i direkt anslutning till planområdet, finns bland annat vårdcentral och postombud.

Kommersiell service

I Gimo centrum, beläget i direkt anslutning till planområdet, finns livsmedelsbutik samt diverse service och handel.

Tillgänglighet

Planerad bebyggelse ska anpassas för rörelsehindrade och göras tillgänglig både för fotgängare och fordonsburna personer.

---

²⁹ ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se, GeodataKatalogen, hämtad 2020-03-18 från <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

³⁰ Östhammars kommun, Översiktsplan för Östhammars kommun

Friytor

Lek och rekreation

1 km nordväst om planområdet finns rekreationsområde med motionsspår, skidspår, idrottsplats samt sim-, sport- och ishall.

Planområdets södra del upptas av en större gräsyta med disponibel friyta motsvarande ca 1300 m². Ytterligare ca 400 m² friyta finns mellan befintliga punkthus. Denna yta skuggas dock temporärt av angränsande byggnader och större lövträn.

Planens genomförande bedöms ha oförändrad inverkan på förutsättningarna för lek och rekreation.

Park och naturmiljö

300 m söder om och 400 m nordväst om planområdet finns grönområden där naturvärden, kulturella värden och sociala värden identifierats.

1,5 km nordväst om planområdet ligger Gimo damm som utgör värdeområde för naturvård och friluftsliv. Området rymmer till viss del även djur- och växtskyddsområden.³¹

---

³¹ Östhammars kommun, 2016, Översiktsplan för Östhammars kommun

Gator och trafik

Gatunät, gång-, cykel- och mopedtrafik

Drygt 400 m öster om planområdet går länsväg 288 som sträcker sig mellan Uppsala och Östhammar. 700 m söder om planområdet går länsväg 292 som sträcker sig mellan Söderfors, Tierp, Österbybruk och Harg.

Planområdet kringgärdas i norr och öster av kommunalt gatunät för bil-, gång, och cykeltrafik.

Inom planområdet ligger lokalgatan Vattentornet som utgör insatsväg och angöring för transporter till och från de båda punkthusen.

Den föreslagna detaljplaneändringen bedöms inte påverka befintligt gatunät.

Kollektivtrafik

Knappt 100 m norr om planområdet finns en busshållplats med avgångar till Gimo busstation och Österbybruk.

Drygt 400 m öster om planområdet finns en busshållplats med avgångar till Österbybruk, Öregrund och Uppsala.

Parkering, varumottag, utfarter

GIMO 8:103 (2) är bebyggt med garage och parkering för de boende inom planområdet.

20 m norr om planområdet ligger en större parkering med möjlighet att hyra platser.

Parkeringsbehov i samband med planens genomförande bedöms rymmas inom befintligt parkeringsbestånd.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Den befintliga bebyggelsen inom planområdet är idag ansluten till det kommunala vatten- och avloppsnätet.

Planens genomförande kräver att ny bebyggelse ansluts till det kommunala vatten- och avloppsnätet.

Dagvatten

Planens genomförande bedöms rymmas inom kapaciteten för befintligt system för dagvattenhantering.

El, tele och bredband

Planområdet är idag anslutet till el- och telenätet samt bredband.

Uppvärmning

Befintliga byggnader inom planområdet är anslutna till fjärrvärme.

Avfall

Avfall ska hanteras enligt de föreskrifter om avfallshantering som finns sammanställda i ”Renhållningsordning för Östhammars kommun”.

Avstånd mellan hämtningsställe och avfallsutrymme ska vara högst 5 meter och renhållningsfordon ska kunna angöra från gatan utan backningsrörelser.

Planens genomförande möjliggör uppförande av avfallsutrymme inom 5 meter från huvudentré. 50 m norr om planområdet finns befintlig återvinningsstation för tidningar och förpackningar med producentansvar.

Sociala frågor

Tillgänglighet och trygghet

En god social utveckling förutsätter att människor känner sig trygga och har likställda möjligheter att delta i samhällslivet. Det är viktigt att den fysiska tillgängligheten är god, även för personer med funktionsvariationer.³²

Planens genomförande möjliggör förtätning av bostadsbeståndet i centrala Gimo med närhet till vård, omsorg, utbildning, lekplatser, grönområden, kollektivtrafik samt gång- och cykelvägar.

Planens genomförande möjliggör tillgänglig bebyggelse för fotgängare och fordonsburna personer.

Barnperspektivet

Som ett led i att förverkliga barnkonventionen ska kommunen tillämpa barnperspektivet i den fysiska planeringen.

Det befintliga planområdet och den angränsande kullen i väster rymmer varierade utrymmen för barnens lekbehov och utemiljö.

Planens genomförande bedöms inte inskränka på befintliga förutsättningar för barnens rättigheter enligt barnkonventionen.

---

³² Östhammars kommun, 2016, Översiktsplan för Östhammars kommun

Administrativa frågor

Tidplan

Här nedan följer en preliminär tidplan för planarbetet.

Tidplanen kan komma att ändras allt eftersom frågor uppstår och utredningar som behöver göras.

Dessa tidsangivelser förutsätter att planförslaget godkänns vid samrådsmötet.

Planuppdrag	Oktober 2019
Samråd	Augusti - September 2020
Granskning	November - December 2020
Antagande	Januari – Februari 2021
Laga kraft	Februari 2021

GENOMFÖRANDE

Organisatoriska frågor

Genomförandetid

Planens genomförandetid är 5 år från den dag planen vinner laga kraft.

Markägoförhållanden

Vid upprättandet av denna planhandling äger Östhammarshem all mark inom det berörda planområdet.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats, allmänna anläggningar; VA-anlutningar och dagvattenanslutning till planområdet.

Hela planområdet utgörs av kvartersmark. Ingen allmän platsmark eller anläggning finns inom planområdet.

Ansvarsfördelning

Östhammarshem ansvarar för upprättande av förslag till detaljplan med stöd av Östhammars kommun.

Östhammars kommun ansvarar för att detaljplanen får det innehåll, omfattning och detaljeringsgrad som behövs för att detaljplanen ska kunna antas.

Östhammarshem ansvarar för genomförandet av planen inom kvartersmark.

Fastighetsrättsliga frågor och konsekvenser

Fastighetsbildning, gemensamhetsanläggning m.m.

Fastigheten 8:103 (1-2) ägs av Östhammarshem. Genomförandet av den föreslagna detaljplaneändringen föranleder inga nya fastighetsrättsliga åtgärder.

Rättigheter

Inom planområdet finns avtalsservitut för kraftledning daterat 1984-11-01 samt ledningsrätt för teleledning daterad 1994-12-01.^{33 34 35}

Befintliga vattenledningar tillhörande Gästrike Vatten AB korsar planområdet inom u-område men utan ledningsrätt eller servitut. För att säkerställa att ledningarna får vara kvar behöver normalt sett ledningsrätt eller servitut upplåtas.

Planens genomförande påverkar inte servitut eller ledningsrätter.

Fastighetskonsekvenser

Inga förändrade fastighetsgränser samt andra fastighetskonsekvenser föreslås eller förväntas med planförslaget.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Detaljplanen finansieras enligt planavtal som tecknats mellan Östhammars kommun och Östhammarshem.³⁶

Planavgift

Planavgift vid bygglov/bygganmälan regleras enligt planavtal som tecknats mellan Östhammars kommun och Östhammarshem.³⁷

Anslutningsavgifter

Byggherren ska bekosta de anslutningsavgifter för teknisk infrastruktur som är kopplade till detaljplanens genomförande.

---

³³ Lantmäteriet, 1994-12-01, Akt 03-94:382.1, Ledningsrätt: Tele

³⁴ Lantmäteriet, 1984-11-01, Akt 84/50539, Avtalsservitut: Kraftledning

³⁵ Lantmäteriet, Akt 03-IM1-84/50539.1, Avtalsservitut: Kraftledning

³⁶ Östhammars kommun, 2019-12-04, Dnr BMN-2019-3417, Planavtal

³⁷ Östhammars kommun, Planavtal

KONSEKVENSER AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Miljökonsekvenser

Stadsbild

Planens genomförande möjliggör bibehållande av befintliga byggnadsvolymer och -dispositioner med tillägg av balkonger, uteplatser och komplementbyggnader på begränsad del av planområdet. Planens genomförande bedöms ha oförändrad inverkan på förutsättningarna för stadsbilden.

Kulturmiljö

Planområdet omfattas inte av kulturmiljövärden på kommunal, regional eller riksnivå.³⁸ Planens genomförande bedöms därmed inte ha någon negativ påverkan i detta avseende.

300 m söder om och 400 m nordväst om planområdet finns grönområden där kulturella värden identifierats.³⁹ Planens genomförande bedöms bidra till ökat besöksunderlag för dessa områden.

Naturmiljö

Inga värdefulla nyckelbiotoper eller skyddade arter bedöms finnas i planområdet.^{40 41} Planens genomförande bedöms därmed inte ha någon negativ påverkan i detta avseende.

Grönstrukturen har stor betydelse för tätorternas framtida utveckling och människors välbefinnande.^{42 43} Planens genomförande möjliggör förtätning av stadskärnan utan att grönytor tas i anspråk i någon större omfattning.

Friluftsliv och rekreation

Planområdet ger idag ingen möjlighet till friluftsliv och rekreation mer än vad befintliga grönytor medger för de boende inom fastigheten. Planens genomförande bedöms ha oförändrad inverkan på förutsättningarna för lek och rekreation.

1,5 km nordväst om planområdet ligger Gimo damm som utgör värdeområde för naturvård och friluftsliv. Planens genomförande bedöms bidra till ökat besöksunderlag för dessa områden.

---

³⁸ Upplandsmuseet – Länsmuseum för Uppsala län, 1999, Jord och järn – Kulturhistoriska miljöer i Östhammars kommun

³⁹ Östhammars kommun, 2016, Översiktsplan för Östhammars kommun

⁴⁰ Skogsstyrelsen.se, kartor. Skogsstyrelsen.se, hämtad 2020-02-14 från <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

⁴¹ Artportalen.se, Sök fyn – Artportalen, hämtad 2020-02-14 från <https://www.artportalen.se/ViewSighting/Search-Sighting>

⁴² Östhammars kommun, Översiktsplan för Östhammars kommun

⁴³ Boverket, Rapport 2019:2, Fördjupad utvärdering av God Bebyggd Miljö

Mark och vatten

Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.⁴⁴

Planens genomförande möjliggör förtätning av stadskärnan utan att mark och vatten tas i anspråk i någon större omfattning.

Befintliga vattenverket och reningsverk i Gimo har tillräcklig kapacitet att klara den planerade tätortsutvecklingen i enlighet med Översiktsplan 2016.⁴⁵ Befintliga byggnader inom planområdet är anslutna till kommunens vatten- och avloppsledningar. Planens genomförande bedöms ligga i linje med den planerade tätortsutvecklingen.

Planens genomförande bedöms ha oförändrad inverkan på förutsättningarna för dagvattenhantering.

Sammantaget bedöms planändringen inte innebära någon betydande negativ påverkan på mottagande recipient Olandsån – Bäck från Gimo damm.

Resurshushållning

Planens genomförande möjliggör hushållning med energi och naturresurser genom utnyttjande av befintlig byggnadsstruktur med anslutning till fjärrvärmenät som drivs med biobränsle istället för fossila bränslen.

Planens genomförande möjliggör en förtätning av bostadsbeståndet i centrala Gimo vilket skapar förutsättningar för ökad gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Hälsa och säkerhet

Planens genomförande bedöms inte ge upphov förhöjda bullernivåer.

Planområdet utsätts för buller från trafiken på Björkvägen och Köpmangatan samt ljud från lekande barn etc. Ekvivalentnivåerna vid nuvarande kontorsbyggnad som med ny detaljplan kan innehålla bostäder är högst 55 dB(A). Bostäderna kan enligt Trafikbullerförordningen, SFS 2015:216, planeras utan hänsyn till trafikbullret utomhus och mycket god ljudkvalitet kan innehållas.

Ljudnivån på gårdsytor och uteplatser på gården blir lägre än 70 dB(A) maximal och 50 dB(A) ekvivalent ljudnivå.⁴⁶

Planens genomförande bedöms inte påverkas av utsläpp från miljöfarlig verksamhet då sådan verksamhet inte finns i planområdets direkta närhet.

Planens genomförande bedöms inte påverkas av föroreningar i marken från pågående eller nedlagda verksamheter då sådana verksamheter inte finns eller har funnits inom eller i planområdets direkta närhet.

---

⁴⁴ Boverket, Fördjupad utvärdering av God Bebyggd Miljö

⁴⁵ Östhammars kommun, 2012-05-30, Dnr 2008KS15, Strategi för vatten och avlopp

⁴⁶ Åkerlöf Hallin Akustikkonsult, 2020-06-15, Gimo 8:103, Vattentornet, Östhammar, Trafikbuller utredning för detaljplan

Sociala konsekvenser

Trygghet och säkerhet

Planens genomförande möjliggör förtätning av bostadsbeståndet i centrala Gimo med närhet till vård, omsorg och utbildning.

Tillgänglighet

Planens genomförande möjliggör förtätning av bostadsbeståndet i centrala Gimo med närhet till vård, omsorg, utbildning, lekplatser, grönområden, kollektivtrafik samt gång- och cykelvägar.

Planens genomförande möjliggör tillgänglig bebyggelse för fotgängare och fordonsburna personer.

Barnperspektiv

Som ett led i att förverkliga barnkonventionen ska kommunen tillämpa barnperspektivet i den fysiska planeringen.⁴⁷

Planens genomförande möjliggör förtätning av bostadsbeståndet i centrala Gimo med utrymmen för lek och utevistelse inom planområdet samt närhet till separerade gång- och cykelstråk.

Bostädernas upplåtelseformer

Planens genomförande möjliggör ett tillskott av hyresrätter. Tillskottet av nya bostäder innebär en ökad variation och utbud på den lokala bostadsmarknaden och verkar därmed positivt för boendintegrationen av olika hushållstyper och inkomstgrupper.

Stadsliv och mötesplatser

Orterna behöver växa inåt och bli tätare, med en lagom blandning av grönområden, handel, bostäder, kontor och mötesplatser i de centrala delarna. Torget, idrottsområdet, gymnasiet, busstationen, herrgårdsområdet och ridskolan är exempel på viktiga platser för möten.⁴⁸

Planens genomförande möjliggör förtätning av bostadsbeståndet i centrala Gimo med närhet till viktiga mötesplatser.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Planhandlingarna har upprättats av Peter Emilson, Fidjeland och Partners AB, med underlag från och under ansvar av Samhällsbyggnadsförvaltningen genom Emma Sundin, planarkitekt.

---

⁴⁷ Östhammars kommun, 2016, Översiktsplan för Östhammars kommun

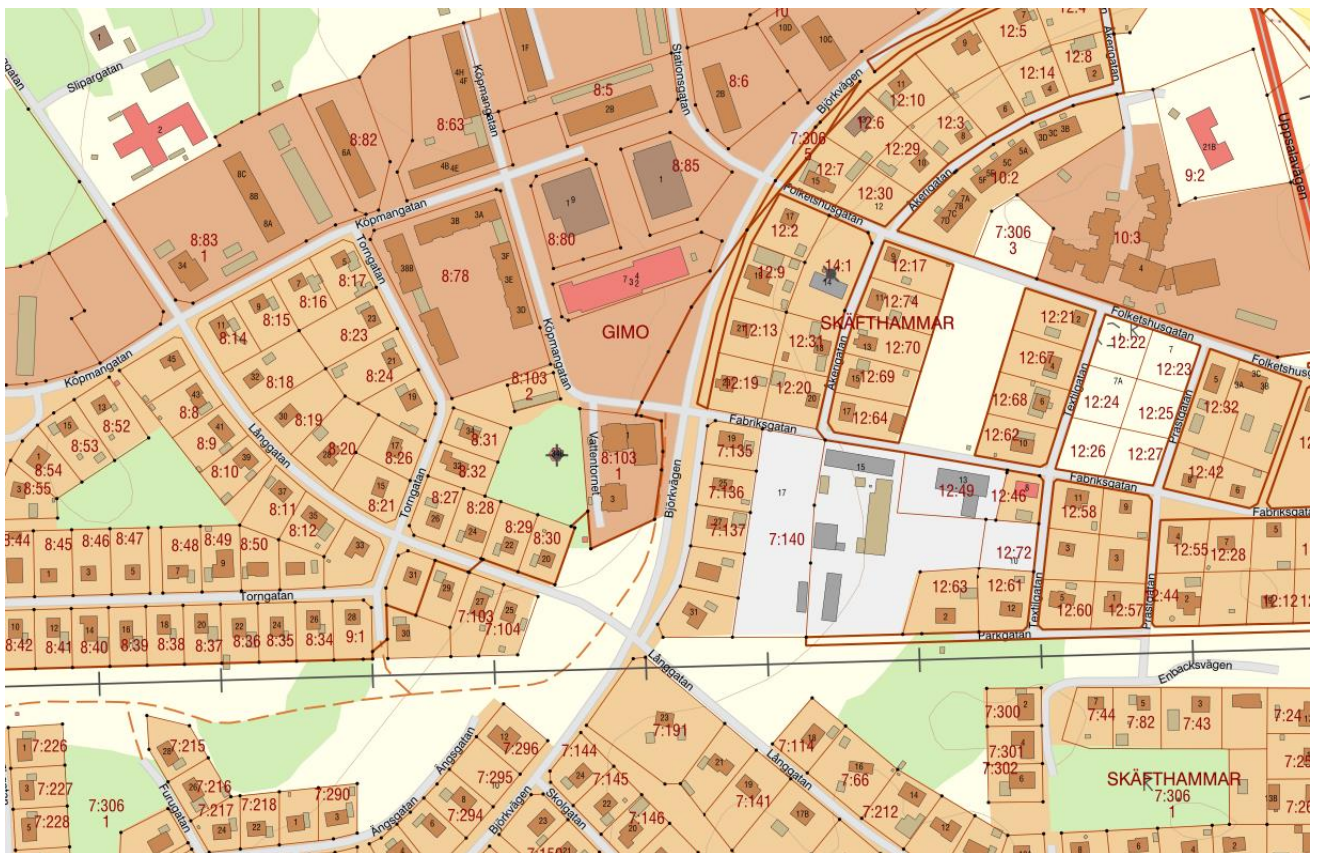
⁴⁸ Östhammars kommun, Översiktsplan för Östhammars kommun

Checklista - Undersökning

Detaljplan för fastigheten Gimo 8:103, "Vattentornet" Östhammars kommun, Uppsala län

Upprättad 2020-03-11

Postadress Box 66 Fakturaadress Box 106 742 21 Östhammar	Besöksadress/Reg.office Stångörsgatan 10 742 21 Östhammar www.osthammar.se	Telefon Nat 0173-860 00 Int +46 173 860 00 E-post byggochmiljo@osthammar.se	Telefax Nat 0173-175 37 Int +46 173 175 37	Organisationsnummer 212000-0290 V.A.T. No SE212000029001	Bankgiro 233-1361
--	---	---	--	---	----------------------

Inledning

Vid upprättande av plan eller program ska kommunen undersöka om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Undersökningen är den process som ska leda fram till ett ställningstagande i frågan om en strategisk miljöbedömning (miljökonsekvensbeskrivning) ska göras eller inte. Undersökningen innebär att kommunen identifierar de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och samråder frågan med Länsstyrelsen.

Syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas.

Reglerna om miljöbedömning finns i 6 kap. Miljöbalken. Sedan 1 januari 2018 är ett nytt sjätte kapitel gällande. Det nya kapitlet ska tillämpas för planärenden som beslutats efter 1 januari 2018.

Planområdet

Planområdet utgörs av fastigheten Gimo 8:103 (4489 m²) som ligger i centrala Gimo. Fastigheten är sedan 1992 bebyggt med två flerbostadshus och ett kontorshus. Bostadshusen rymmer 24 seniorbostäder. Kontorshuset rymmer kontor för Östhammarshem, WeMind Psykiatri Gimo samt Socialpsykiatri Boendestöd. Mark och byggnader ägs och förvaltas av Östhammarshem.

Gällande detaljplan på platsen vann laga kraft 1990 och anger att två av byggnaderna som står där idag får användas för bostad och den tredje byggnaden får användas för kontor.

Detaljplanens syfte

Syftet med planen är att möjliggöra en ombyggnation av befintlig kontorsbyggnad och del av bottenvåning i befintlig bostadsbyggnad i planområdets norra del till bostäder med tillhörande balkonger och uteplatser.

Bedömningsunderlag

Undersökningen genomförs genom en checklista. Checklistan ska ge en helhetsbild av effekterna av en detaljplan. Checklistan ger kunskap om vilka frågor som berörs, samt vilka frågor som innebär risk för betydande miljöpåverkan för aktuell detaljplan. Avslutningsvis sker en sammanvägd bedömning av de frågeställningar som bedömts medföra risk för betydande miljöpåverkan.

Checklistan inkluderar skyddsvärden, effekter på miljön, samt effekter på hälsa och säkerhet.

		Berörs?	
		Ja	Nej
Alltid betydande miljöpåverkan			
Det ska alltid antas vara betydande miljöpåverkan om genomförandet kan antas innefatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Dessa är de verksamheter eller åtgärder som kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 27 § första stycket 1 eller 2 miljöbalken (7 kap. 28 a § MB).			
1. Särskilda skyddsområden enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (Fågeldirektivet, Natura 2000)			X
2. Särskilda bevarandeområden enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Art- och habitatdirektivet, Natura 2000)			X
Kommentar			
Om planen anger förutsättningarna för kommande tillstånd för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 2 § miljöbedömningsförordningen (eller bilagan till förordningen) kan betydande miljöpåverkan antas. Trots 2 § ska en undersökning alltid genomföras för detaljplaner enligt PBL.			
Anger planen förutsättningar för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 2 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen?			X
Kommentar			

		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP (betydande miljöpåverkan)?	Nej
1. Förordnanden och skyddsvärden				
1.1	Berörs riksintressen?	X		
1.2	Berörs naturreservat?			X
1.3	Berörs biotopskydd?			X
1.4	Berörs djur- och växtskyddsområden?			X
1.5	Berörs strandskyddsområden?			X
1.6	Berörs miljöskyddsområden?			X
1.7	Berörs vattenskyddsområden?			X
Kommentar	Riksintressen som berörs: MSA-ytor för Uppsala flygplats (2 stycken).			

Effekter på miljön		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP?	Nej
2.	Högt naturvärde, nyckelbiotoper, ekologiskt känsliga områden, naturresurser			
2.1	Berörs område som utpekats i Länsstyrelsens eller kommunens naturvårdsplan som högt naturvärde?			X
2.2	Berörs område som utpekats i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering?			X
2.3	Berörs område som utpekats i Skogsvårdsstyrelsens sumpskogsinventering?			X
Kommentar				
3.	Kulturmiljö			
3.1	Berörs fornlämning?			X
3.2	Berörs kulturhistoriskt värdefull miljö?			X
Kommentar				
4.	Landskaps- och stadsbild & sociala värden			
4.1	Finns risk att planen medför påverkan på landskapsbilden?	X		
4.2	Finns risk att planen medför påverkan på stadsbilden?	X		
4.3	Finns risk att planen medför påverkan på sociala värden?			X
Kommentar	Planområdet ligger i Gimo centrum vilket innebär att närområdets upplevelse av landskapet och stadsbilden kan förändras när planen genomförs. Planens syfte är dock i huvudsak att ändra markanvändningen och ingen större förändring föreslås kunna ske vad gäller byggnadsvolymer och liknande.			
5.	Transport och kommunikation			
5.1	Berörs viktiga transport- eller kommunikationsleder?			X
Kommentar				
6.	Rekreation och rörligt friluftsliv			
6.1	Finns risk att planen påverkar kvaliteten eller kvantiteten på någon rekreativ möjlighet (strövområde, vandringsled, friluftsanläggning etc.)?			X
Kommentar				
7.	Mark			

7.1	Finns risk att genomförandet av planen medför instabilitet i mark eller geologiska grundförhållanden - risk för skred, ras etc.?			X
7.2	Finns risk för skada eller förändring av någon värdefull geologisk formation?			X
7.3	Finns risk att planen medför förändrade sedimentationsförhållanden i vattendrag eller sjö?			X
Kommentar				
8.	Luft och klimat			
8.1	Finns risk för väsentliga luftutsläpp?			X
8.2	Finns risk för obehaglig lukt?			X
8.3	Finns risk för förändringar i lufrörelser, luftfuktighet, temperatur eller klimat (regionalt eller lokalt)?			X
8.4	Finns risk för skador på byggnader?			X
Kommentar				
9.	Vatten			
9.1	Finns risk för förändringar av grundvatten- eller ytvattenkvaliteten?			X
9.2	Finns risk för förändringar av flödesriktningen för grundvattnet?			X
9.3	Finns risk för minskning av vattentillgången i någon yt- eller grundvattentäkt?			X
9.4	Finns risk för förändrade infiltrationsförhållanden, avrinning eller dräneringsmönster med risk för översvämning/uttorkning?			X
9.5	Finns risk för förändrat flöde, riktning eller strömförhållande i något vattendrag eller någon sjö?			X
Kommentar				
10.	Växter och svampar			
10.1	Finns risk för förändringar i antal eller sammansättning av växtarter eller växtsamhällen?			X
10.2	Finns risk för påverkan av någon hotad växtart eller växtsamhälle (enligt Artdatabankens rödlista eller EU:s art- och habitatdirektiv, fridlysta)?			X
10.3	Finns risk för införande av någon ny växtart?			X

Kommentar			
11.	Areella näringar		
11.1	Påverkas jordbruk, skogsbruk, djurhållning eller fiske?		X
Kommentar			
12.	Djurliv		
12.1	Finns risk för förändringar av antalet eller sammansättningen av djurarter?		X
12.2	Finns risk för påverkan på någon hotad djurart enligt Artdatabankens rödlista eller EU:s art- och habitatdirektiv?		X
12.3	Finns risk för försämring av fiskevatten eller jaktmarker?		X
Kommentar			

		Berörs?		
		Ja	Risk för BMP?	Nej
Effekter på hälsa och säkerhet				
13.	Störningar, buller, utsläpp, vibrationer, radon, ljus och skarpt sken, lukt			
13.1	Finns risk för ökad ljudnivå som kan medföra att människor exponeras för ljudnivåer över rekommenderade gränsvärden?			X
13.2	Finns risk för nya ljussken som kan vara bländande?			X
13.3	Finns risk för vibrationer?			X
13.4	Finns risk för explosion?			X
13.5	Finns risk för utsläpp?			X
13.6	Finns risk för lukt?			X
13.7	Finns risk att människor utsätts för joniserande strålning (radon)?			X
13.8	Finns risk för påverkan från magnetfält från kraftledningar?			X
13.9	Finns risk för översvänningsproblematik?			X
Kommentar				
14.	Miljöpåverkan från omgivningen			
14.1	Har området tidigare använts som tipp, utfyllnadsplats eller dylikt varvid miljö- och hälsofarliga ämnen kan finnas lagrade i marken?			X

14.2	Finns målpunkt eller transportled för farligt gods inom 150 meter?			X
Kommentar				
15.	Trafiksäkerhet			
15.1	Finns risk att trafikproblem skapas eller att trafiksäkerheten äventyras?			X
15.2	Finns risk för ökning av fordonstrafik?			X
Kommentar				
16.	Omkringliggande projekt			
16.1	Finns andra projekt som innebär miljöpåverkan inom planområdet?			X
16.2	Har denna plan betydelse för andra planers eller programs miljöpåverkan?			X
Kommentar				

	Berörs?		
	Ja	Risk för BMP?	Nej
Miljö kvalitetsnormer & miljömål			
Miljö kvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt styrmedel som regleras i 5 kap. miljöbalken. Normer kan meddelas av regeringen i förebyggande syfte eller för att åtgärda befintliga miljöproblem, för att de svenska miljömålen ska uppnås eller för att kunna genomföra EG-direktiv. I fråga om detaljplaner gäller att detaljplan inte får antas om dess genomförande skulle medverka till att MKN överträds, enligt 5 kap. 3 § MB.			
Luft			
Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för föroreningar i utomhusluft? Se SFS 2010:477			X
Kommentar			
Fisk- och musselvatten			
Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för fisk- och musselvatten? Se SFS 2001:554			X
Kommentar			
Vatten			
Innebär planförslaget att miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas för vattenförekomster? Se SFS 2004:660			X
Kommentar			

Miljömål			
Har relevanta miljömål beaktats vid framtagandet av planförslaget?		X	
Kommentar	Relevanta miljömål kommer beaktas i framtagandet av planförslaget. Relevanta nationella miljömål är exempelvis: God bebyggd miljö – med koppling till hållbart byggande, kulturmiljö, stadsmiljö etc. Begränsad klimatpåverkan – med koppling till kollektivtrafik etc.		

Sammanvägd bedömning

Med utgångspunkt i ovanstående frågeställningar görs en sammanvägd bedömning och ett motiverat ställningstagande till om planens genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

De enda riksintressen som berörs är två MSA-ytor (Minimum Sector Altitude) för Uppsala flygplats. Ytorna syftar till att förhindra att höga objekt uppförs inom respektive yta. Planförslaget innebär inte att höga objekt kommer tillåtas på platsen och bedömningen är därför att planförslaget är förenligt med riksintressena.

Planförslaget bedöms medföra viss påverkan på landskapsbild och stadsbild, men inte på ett sådant sätt att miljöpåverkan blir betydande.

I övrigt bedöms inte natur- eller miljövärden påverkas något särskilt.

Kommunens samlade bedömning är att det berörda planområdet inte medför en betydande miljöpåverkan och därmed bedöms det att strategisk miljöbedömning inte behöver göras.

Medverkande

Undersökningen om betydande miljöpåverkan har handlagts av följande tjänstemän på Samhällsbyggnadsförvaltningen:

-Emma Sundin, planarkitekt

Under arbetet med att ta fram bedömningen har dessutom miljöskunnig deltagit.

Emma Sundin
Planarkitekt

Cecilia Willén Johansson
Planchef

RAPPORT 20060 A FORHANDSKOPIA

1 (6)

Kund Östhammarshem	Datum 2020-06-15	Uppdragsnummer 20060	Bilagor A01 – A02
Rapport A Gimo 8:103, Vattentornet, Östhammar Trafikbullerutredning för detaljplan			

Rapport 20060 A

Gimo 8:103, Vattentornet, Östhammar

Trafikbullerutredning för detaljplan

Uppdrag

Genomgång av förutsättningarna, med avseende på trafikbuller, för bostäder på Gimo 8:103, Vattentornet, Östhammar.

Sammanfattning

Med föreslagen byggnadsutformning och lägenhetsplanlösning kan bostäder med mycket god ljudkvalitet erhållas. Trafikbullerförordningen innehålls.

ÅKERLÖF HALLIN AKUSTIKKONSULT AB

Uppdragsansvarig

Granskad

██████████
██████████
████████████████████

██████████
██████████
████████████████████

Innehåll

1.	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	2
2.	BEDÖMNINGSGRUNDER	2
3.	BERÄKNADE TRAFIKBULLERNIVÅER	2
4.	KOMMENTARER	3
5.	FÖRSLAG TILL DETALJPLANEKRAV	4
6.	RIKTVÄRDEN FÖR LJUD FRÅN YTTRE BULLERKÄLLOR	5
7.	TRAFIKUPPGIFTER	6

1. Sammanfattande bedömning

Planområdet utsätts för buller från trafiken på Björkvägen och Köpmangatan samt ljud från lekande barn etc. Ekvivalentnivåerna vid nuvarande kontorsbyggnad som med ny detaljplan kan innehålla bostäder är högst 55 dB(A). Bostäderna kan enligt Trafikbullerförordningen, SFS 2015:216, planeras utan hänsyn till trafikbullret utomhus och mycket god ljudkvalitet kan innehållas.

Ljudnivån på gårdsytor och uteplatser på gården blir lägre än 70 dB(A) maximal och 50 dB(A) ekvivalent ljudnivå.

2. Bedömningsgrunder

I denna rapport kommenteras föreslagna bostäder utgående från möjligheterna att innehålla följande mål/riktvärden.

Trafikbuller enligt Trafikbullerförordningen 2015:216.

- Högst 60 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid fasader till lägenheter större än 35 m².
- Högst 55 dB(A) ekvivalentnivå och 70 dB(A) maximalnivå utanför minst hälften av bostadsrummen i varje lägenhet större än 35 m².
- Högst 65 dB(A) ekvivalentnivå vid lägenheter på högst 35 m².
- Uteplatser med högst 70 dB(A) maximal och 50 dB(A) ekvivalent ljudnivå.

3. Beräknade trafikbullernivåer

Beräkningarna av vägtrafikbuller har utförts enligt den samnordiska beräkningsmodellen, reviderad 1996, Naturvårdsverkets rapport 4653. Vidare har hänsyn tagits till bullerregnet vid beräkning och redovisning av bullernivåerna.

Ekvivalent ljudnivå

De ekvivalenta ljudnivåerna vid fasad har beräknats. Ekvivalentnivåerna blir högst 55 dB(A) och bostäderna kan planeras utan hänsyn till trafikbullret vid fasad. På bilaga A01 redovisas ekvivalentnivåerna vid fasad i steg om 5 dB(A).

En viss variation fås i trafikbullernivån på fasaderna men variationen ligger inom på ritningen angivna intervall.

På gårdsytor i anslutning till bostäderna är ekvivalentnivån högst 50 dB(A).

Beräkningsnoggrannheten för ekvivalent ljudnivå är ± 2 dB(A) varför finare indelning än i 5 dB-steg inte är trovärdigt/relevant.

Maximal ljudnivå

Den maximala ljudnivån vid fasad har beräknats. På bilaga A02 redovisas de dimensionerande maximalnivåerna vid skisserade byggnader i steg om 5 dB(A). Vid mest utsatta fasad fås upp mot 75 dB(A). På gårdsytor i anslutning till bostäderna är maximalnivån högst 70 dB(A).

4. Kommentarer

Nivå vid fasad

Ekvivalentnivåerna överstiger inte 55 dB(A) ekvivalentnivå vid byggnadens fasader. På stora delar fås högst 50 dB(A).

Nivå på uteplats till bostäder

Ljudnivån på gårdsytor och uteplatser på gården blir lägre än 70 dB(A) maximal och 50 dB(A) ekvivalent ljudnivå.

Nivå inomhus

Med lämpligt val av fönster, fönsterdörrar och uteluftdon kan god ljudmiljö inomhus erhållas.

Luftljudsisoleringen för fönster, fönsterdörrar och yttervägg anges i form av vägt laboratoriemätt reduktionstal R_w , dB, enligt SS-ISO 717/1.

Luftljudsisoleringen för uteluftdon anges i form av vägt laboratoriemätt reduktionstal D_{new} , dB, enligt SS-ISO 717/1.

I detta skede anges översiktligt ljudkrav för fönster för Ljudklass B i två intervaller utgående från de maximala ljudnivåerna enligt bilaga A02. Ljudkraven varierar med fönsterstorleken. Noggrannare indelning kan göras i den fortsatta projekteringen.

RAPPORT 20060 A FÖRHANDSKOPIA

4 (6)

För eventuella uteluftdon respektive ytterväggens övriga delar krävs minst 10 dB högre D_{new} respektive R_w .

Maximal ljudnivå vid fasad, dB(A)	Ljudkrav fönster, R_w dB, vid följande fönsterarea/rumsarea			
	15 %	20 %	25 %	35 %
> 70	43	44	45	46
≤ 70	39	40	41	42

För fasta fönster kan kraven enligt ovan minskas med 3 dB.

Utåtgående fönster och balkongdörrar med ljudkrav över ca $R_w = 43$ dB finns inte på marknaden. Dessa fönster och balkongdörrar måste därför vara inåtgående.

Kommentar

I forskningsprojektet Trafikbuller och Planering konstateras att låga trafikbullernivåer inomhus är den enskilt viktigaste faktorn för att minska trafikbullerstörningen i bostäder i bullerutsatta lägen. Enkätundersökningen visar att 21 % av de boende i moderna bostäder är mycket störda av trafikbuller om trafikbuller inomhus uppfyller kraven enligt BBR, Ljudklass C, 30 dB(A) ekvivalentnivå/45 dB(A) maximalnivå. För bostäder där kraven på trafikbuller inomhus enligt Ljudklass B uppfylls är andelen mycket störda endast 7 %. För bostäder där kraven på trafikbuller inomhus enligt Ljudklass A uppfylls är andelen mycket störda endast 4 %.

5. Förslag till detaljplanekrav

Följande detaljplanekrav föreslås, utgående från denna bullerutredning, gälla för alla byggnader som omfattas av detaljplanen.

Byggnaderna och lägenheterna samt eventuella bullerskydd ska utformas så att

- i bostadslägenhet större än 35 m² alla bostadsrum får högst 60 dB(A) dygnsekvivalent trafikbullernivå vid fasad
eller
minst hälften av bostadsrummen får sida med högst 55 dB(A) dygnsekvivalent trafikbullernivå och högst 70 dB(A) maximal ljudnivå (frifältsvärden).
och
den dygnsekvivalenta ljudnivån inte överstiger 65 dB(A) (frifältsvärde) vid fönster till lägenheter om högst 35 m².
- gemensam uteplats med högst 70 dB(A) maximalnivå och 50 dB(A) dygnsekvivalentnivå (frifältsvärde) kan anordnas i anslutning till bostäderna.

6. Riktvärden för ljud från yttre bullerkällor

Vid nybyggnad av bostäder gäller följande riktvärden för högsta ljudnivåer från trafik och andra yttre bullerkällor.

Trafikbullerförordning SFS 2015:216

Riktvärden för trafikbuller utomhus som normalt inte bör överskridas vid nybyggnad av bostäder.

Lägenhetstyp/Utrymme	Högsta trafikbullernivå, dB(A)	
	Ekvivalentnivå	Maximalnivå
Smålägenheter med högst 35 m² yta		
Utomhus (frifältsvärden)		
På uteplats	50	70 ¹⁾
Vid fasad	65	
Övriga lägenheter		
Utomhus (frifältsvärden)		
På uteplats	50	70 ¹⁾
Vid fasad	60	-
Om 60 dB(A) inte är möjligt vid alla bostadens fasader med fönster gäller vid minst hälften av bostadsrummen i varje lägenhet	55	70 ²⁾

¹⁾ Värdet får överskridas med 10 dB 5 gånger per timme.

²⁾ Gäller nattetid 22-06. Värdet får enligt Boverket överskridas med 10 dB 5 gånger per natt.

Boverkets byggregler

I Boverkets byggregler, BBR, anges följande krav för trafikbuller inomhus.

Högsta värden för A-vägda, ekvivalenta och maximala, ljudtrycksnivåer

Utrymme	Ekvivalentnivå, L _{pA}	Maximalnivå natt L _{pAFmax}
Bostadsrum	30 dB(A)	45 dB(A) ¹⁾
Kök	35 dB(A)	-

¹⁾ Värdet, L_{pAFmax} får överskridas med 10 dB 5 gånger per natt (22.00 - 06.00).

Ljudklassning av bostäder

I svensk standard SS 25267 anges värden för ljudklassning av bostäder. Ljudklass C uppfyller kraven enligt BBR, Ljudklass B innebär 4 dB lägre nivåer inomhus och Ljudklass A ytterligare 4 dB lägre nivåer.

Ljudklass B kan sägas ge 50 % högre ljudstandard än vad BBR kräver och Ljudklass A dubbelt så hög ljudstandard.

7. Trafikuppgifter

Följande trafikuppgifter uppmätta maj 2020 av Trafikia AB ligger till grund för beräkningarna.

<i>Väg</i>	<i>Fordon/ÅMD</i>	<i>Andel tung trafik</i>	<i>Hastighet km/h</i>
Björkvägen	1 400	5 %	50
Köpmangatan	550	5 %	50

20060 A01

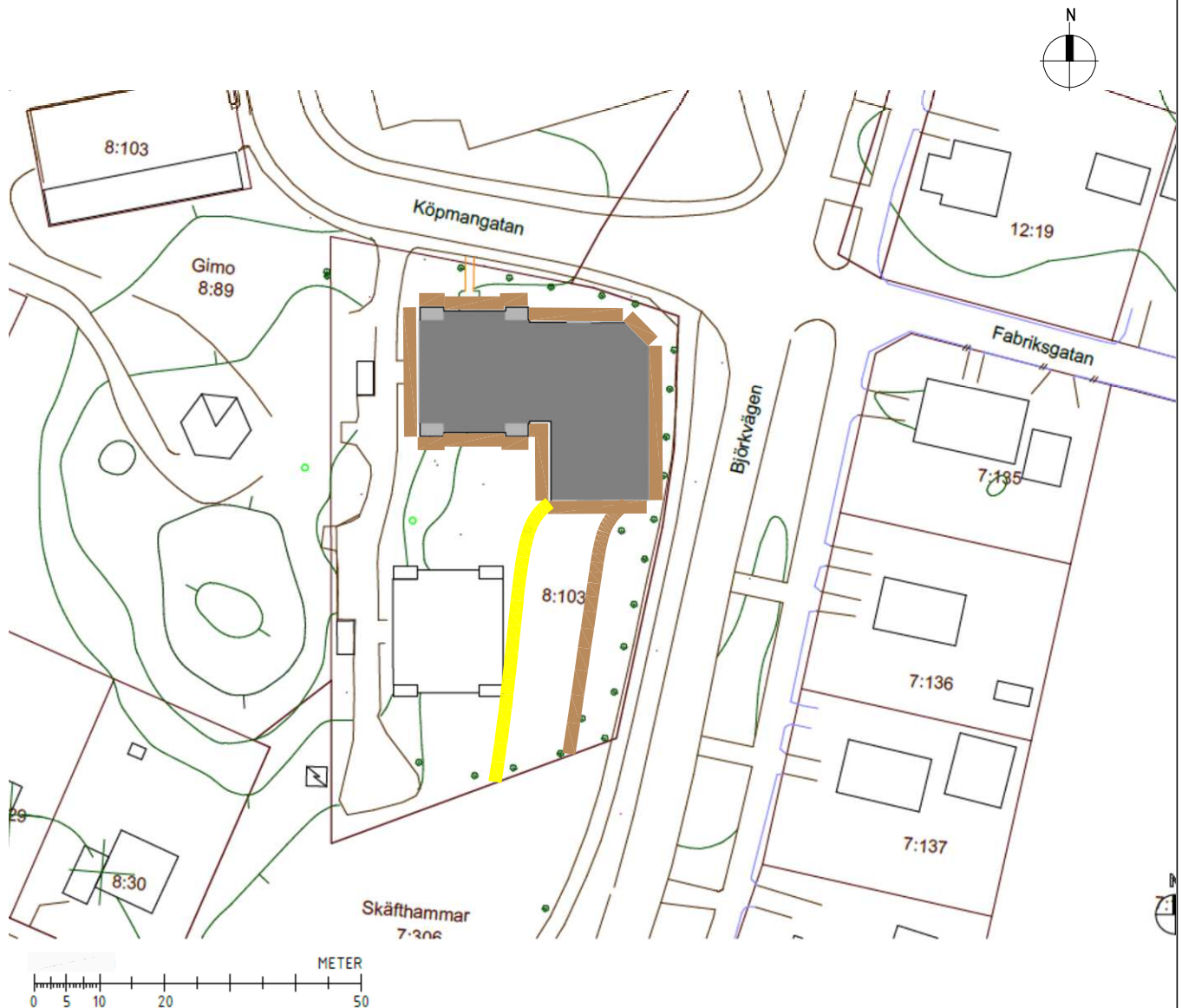
2020-06-15

AH/RS

Skala 1:1000

Gimo 8:103, Östhammar
Trafikbullerutredning för detaljplan

Situationsplan
Ekvivalentnivåer - Översikt

Ekvivalent ljudnivå för dygn vid fasad
Frifältsvärde

— ≤ 55 dB(A)

Ekvivalent ljudnivå för dygn 1,5 m över mark

— 55 dB(A)

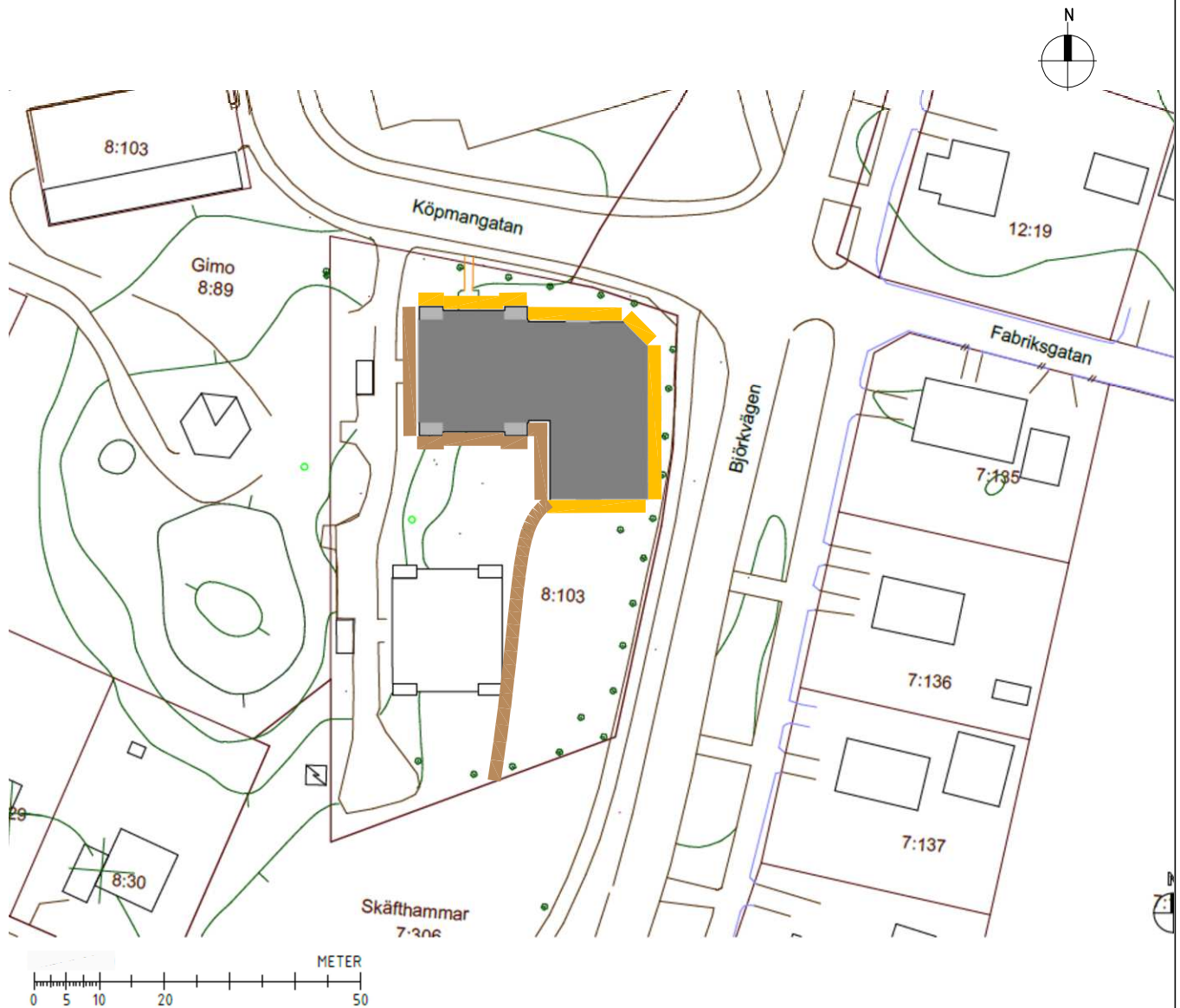
— 50 dB(A)

20060 A01

2020-06-15

AH/RS

Skala 1:1000

Gimo 8:103, Östhammar
Trafikbullerutredning för detaljplanSituationsplan
Ekvivalentnivåer

Maximal ljudnivå vid fasad

Frifältsvärde

 71 – 75 dB(A)

 66 – 70 dB(A)

Maximal ljudnivå 1,5 m över mark

 70 dB(A)

Taxa för Miljöbalken

Innehållsförteckning

Inledande bestämmelser	3
Avgift för prövning.....	4
Avgift för anmälan.....	4
Avgift för tillsyn i övrigt.....	5
Avgifter för tillsyn av miljöfarlig verksamhet och verksamhet inom hälsoskyddsområdet.....	5
När avgift tas ut och avgifternas storlek.....	6
Överklagning av beslut om avgift.....	6
Betalning av avgift	6
Verkställighetsfrågor	6

Taxebilaga 1

Taxebilaga 2

Inledande bestämmelser

- 1 § Avgift skall betalas enligt denna taxa för Bygg- och miljönämndens verksamhet enligt miljöbalken eller med anledning av EU:s förordningar, inom följande områden: miljöfarlig verksamhet, förorenade områden, täkter, hälsoskydd, strandskydd, kemiska produkter samt avfall och producentansvar. Nämndens verksamhet omfattar prövning och tillsyn enligt

19 respektive 26 kapitlet miljöbalken. Tillsyn av tillståndspliktiga verksamheter enligt lista B överläts till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Östhammars kommun den 1 september 2002.

Utöver vad som anges i denna taxa kan ersättning till kommunen utgå bl.a. enligt 26 kap.

22 § miljöbalken för undersökningskostnader m.m. och enligt 25 kap. 2 § miljöbalken för rättegångskostnader.

Ärenden i övrigt, förutom intern administration, som kräver handläggning debiteras till timtaxa.

- 2 § Avgift skall betalas av den som inom Östhammars kommun utövat, utövar eller ämnar utöva sådan verksamhet som omfattas av miljöbalken. Avgiftsskyldig är den som rättsligt förfogar över mark, byggnad anläggning eller anordning där sådan verksamhet har bedrivits eller bedrivs, respektive den som annars är skyldig att avhjälpa olägenhet eller brist i sådan verksamhet. Avgift debiteras för;

1. Handläggning och andra åtgärder med anledning av prövning av tillstånd, dispens eller undantag.
2. Handläggning eller andra åtgärder med anledning av anmälan om verksamhet eller åtgärd.
3. Handläggning och andra åtgärder vid tillsyn.
4. Vid återtagen ansökan debiteras timavgift.
5. Vid avisande av ärende debiteras en timme.

Avgift tas inte ut för

1. Tillsyn som föranleds av klagomål som visar sig vara obefogat.
2. Handläggning orsakad av att Bygg- och miljönämndens beslut enligt miljöbalken överklagas.

- 3 § Avgift tas ut som

- a) Prövningsavgift för ansökan om tillstånd samt vissa anmälningsärenden (bilaga 1)
- b) Fast årlig tillsynsavgift (bilaga 2)

Avgift skall betalas med de belopp som anges i respektive bilaga för åtgärd eller verksamhet.

- 4 § Avgiften kan sättas ned om särskilda skäl finns med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens omfattning, tillsynsbehov eller nedlagd handläggningstid.
- 5 § Beslut om avgift eller om nedsättning av avgift för tillstånd, anmälan, återtag eller tillsyn fattas av Bygg- och miljönämnden i Östhammars kommun.
- 6 § Enligt 27 kap 3 § miljöbalken är alla som är skyldiga att betala avgift enligt denna taxa eller enligt 26 kap 22 § miljöbalken skyldiga att lämna de uppgifter som behövs för att avgiften skall kunna bestämmas.

Avgift för prövning

- 7 § Avgift för prövning av ansökan om tillstånd tas ut enligt av vad som framgår av bilaga 1 med fast belopp. Avgift för prövning utgår för varje avgiftsbelagt ärende som ansökan avser. Om besiktning ska ske i ett ärende ingår kostnaden för en sådan besiktning i den fasta avgiften. Om ytterligare besiktning behövs i ärendet tas timavgift ut för tillkommande handläggningstid.
- 8 § Avgift för prövning skall betalas även om ansökan avslås.
- 9 § Utöver avgift för prövning, kan avgift för tillsyn komma att tas ut för den verksamhet eller åtgärd prövningen avser enligt vad som anges i denna taxa.

Avgift för anmälan

- 10 § Avgift för handläggning av anmälan av verksamhet eller åtgärd tas ut med fastbelopp enligt i taxebilaga 1 eller med timavgift för den handläggningstid som åtgår i ärendet. Avgift för anmälan tas ut för varje avgiftsbelagt ärende som anmälan avser.
- 11 § Avgift för handläggning av anmälan ska betalas av den som bedriver eller avser bedriva verksamheten eller vidta åtgärden.
- 12 § I anmälan om miljöfarlig verksamhet som prövas av kommunen är sökanden i förekommande fall skyldig att ersätta nämndens kostnader enligt 19 kap. 4 § miljöbalken för kungörelser i ärendet.
- 13 § Utöver avgift för handläggning av anmälan kan avgift för tillsyn i övrigt komma att tas ut för den verksamhet eller åtgärd anmälan avser enligt denna taxa.

- 14 § Avgift för prövning av anmälningspliktig verksamhet (C-anläggning) tas ut med en fast avgift som bestäms av verksamhetens klassificering och objektsfaktor enligt taxebilaga 2. Prövningsavgiften = 2 x objektsfaktor x aktuell timavgift.

Avgift för tillsyn i övrigt

- 15 § Avgift för tillsyn i övrigt tas ut enligt av vad som framgår av bilaga 2 med fast belopp eller med den timavgift för den handläggningstid som lagts ner i ärendet eller enligt de grunder som i övrigt anges i taxan.
- 16 § Bygg- och miljönämnden har rätt att ändra årliga avgifter upp till 50 % beroende på erfarenhetsbedömning.

Avgifter för tillsyn av miljöfarlig verksamhet och verksamhet inom hälsoskyddsområdet

---

- 17 § Avgift för tillsyn av miljöfarlig verksamhet, verksamhet inom hälsoskyddsområdet och täktverksamhet tas ut enligt av vad som framgår av bilaga 1 och 2 (fast avgift). För verksamhet som tillståndsprövats utgår avgiften från vad som är föreskrivet i tillståndsbeslutet om tillåten produktion eller motsvarande.
- 18 § Den fasta avgiften för de enskilda verksamheterna fastställs av Bygg- och miljönämnden.
- 19 § Om en fabrik, anläggning eller annan inrättning omfattar flera verksamheter enligt bilaga 2 skall full avgift utgå för den verksamhet som medför den högsta avgiften med tillägg av 25 % av summan av de belopp som anges i bilagan för de övriga verksamheterna.
- 20 § Fast tillsynsavgift omfattar kalenderår och ska betalas i förskott eller under verksamhetsåret. Den fasta årliga avgiften baseras på ett genomsnittligt tillsynsbehov med utgångspunkt från timavgiften. Om det finns behov av efterbehandling sedan en verksamhet upphört, ska full avgift tas ut för den tillsyn som uppstår efter efterbehandlingen. Avgiften ska betalas från och med året efter att verksamheten upphört. Avgiften bestäms utifrån det som anges i taxebilagan om avgift för tillsyn över förorenade områden.
- 21 § För verksamhet som omfattas av fast årlig tillsynsavgift får miljö- och hälsoskyddsnämnden för ett visst år besluta om tilläggsavgift utöver den ordinarie avgiften om tillsynsbehovet väsentligt avviker från det normala utifrån den tid som är beräknad för objektet. Tilläggsavgiften beräknas som timavgift och debiteras i efterskott.

När avgift tas ut och avgifternas storlek

- 22 § Avgift tas ut för varje halv timme nedlagd handläggningstid. Understiger nedlagd handläggningstid en halv timme tas ingen avgift. Med handläggningstid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid nämnden har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med andra myndigheter, inspektioner och kontroller, restid, beredning i övrigt av ärendet, föredragning och beslut.

I handläggningstiden skall inte räknas in sådan restid som vid ett och samma tillfälle överstiger två timmar.

För tillsynsavgift som skall betalas per halvtimme tas avgiften ut löpande i efterskott.

För inspektioner, mätningar och andra kontroller som utförs vardagar mellan kl. 19.00 och 07.00, lördagar, söndagar eller helgdagar, tas avgift ut med två gånger ordinarie timavgift.

- 23 § Timavgiften, fasta avgifter och alla prövningsavgifter baseras på Bygg- och miljönämndens självkostnad och ska indexjusteras årligen med Prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Timavgiften uppgår år 2021 till 1 107 kr per timme. Basåret för indexjusteringen är år 2019 vars avgifter återges i bilaga 1 och 2.

Överklagning av beslut om avgift

- 24 § Bygg- och miljönämndens beslut enligt denna taxa får överklagas hos Länsstyrelsen. Bestämmelser om överklagande av Bygg- och miljönämndens beslut finns i kap. 18 kap. § 1, miljöbalken.

Betalning av avgift

- 25 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Bygg- och miljönämnden i Östhammars kommun. Betalning ska ske inom den tid som anges i beslutet om avgift eller räkning.

Verkställighetsfrågor

- 26 § Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, framgår att kommunal nämnds beslut om avgift får verkställas enligt utsökningsbalken.
- 27 § Av 1 kap. 2 § och 9 kap. 5 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, framgår att kommunal nämnd får förordna att dess beslut ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Sektor samhälle

[Klicka här för att ange brödtext.](#)

Analys av särskilt stöd till föreningslivet i Östhammars kommun 2020

Bakgrund

Med anledning av Covid-19 och restriktionerna som pandemin har fört med sig har många föreningar varit tvungna att pausa sin verksamhet. Inställda evenemang, avbokade uthyrningar och uppskjutna aktiviteter har gjort att många föreningar har förlorat stora delar av sina inkomster.

Kommunfullmäktige beslutade 9 juni att avsätta medel till Kultur- och fritidsnämnden med anledning av den ansträngda situation som kultur- och föreningslivet upplever just nu.

Kultur- och fritidsnämnden fattade beslut om att avsätta 600 000 kronor av dessa extra medel till ett sökbart stöd till föreningslivet. Stödet har varit till för att täcka delar av de intäktsbortfall som föreningarna har fått p.g.a. inställda aktiviteter och uthyrningar.

Utfall

Ansökan och utdelning av särskilt stöd till föreningslivet har genomförts i två omgångar, en fram till och med juni (period 1) och en för juli – oktober (period 2) 2020.

Kultur- och fritidsförvaltningen har under de båda perioderna mottagit 85 ansökningar till ett belopp om totalt 4 178 598 kr. 58 olika föreningar har sökt och beviljats bidrag under någon av omgångarna och 25 föreningar har sökt och beviljats bidrag i båda

omgångarna. 301 800 kr delades ut till 44 föreningar under period 1 och 297 700 kr till 41 föreningar under period 2 enligt tabellen nedan.

Samtliga 85 ansökningar har alltså uppfyllt kriterierna för bidraget och alla ansökningar har därför beviljats bidrag. Några få föreningar som har ansökt om förhållandevis små belopp har beviljats en högre procentsats eftersom vi helt enkelt inte har velat göra allt för små utbetalningar. I övrigt har prioriteringar gjorts med hänsyn till föreningarnas löpande fasta kostnader, huruvida man ansökt de olika Coronastöd som funnits tillgängliga för respektive förening från statligt håll, samt i någon mån ansökningarnas kvalitet. Att en förening ansökt om statligt stöd har vi räknat som meriterande.

Förening	Beviljat juni	Beviljat oktober	Totalt
Österbybruks Folketshus & Parkförening	29 600 kr	24 800 kr	54 400 kr
Öregrunds BGF Societetshuset	24 800 kr	22 700 kr	47 500 kr
Östhammars Sportklubb	18 300 kr	12 000 kr	30 300 kr
Films Sportklubb	21 800 kr	6 000 kr	27 800 kr
Upplands Ekeby IF	20 300 kr	6 000 kr	26 300 kr
Gimo IF Fotbollsklubb	16 800 kr	8 100 kr	24 900 kr
Östhammars Jakttskytteklubb	1 500 kr	23 000 kr	24 500 kr
Gimo IF	8 400 kr	15 000 kr	23 400 kr
BGF Societetshuset Källör	10 900 kr	11 300 kr	22 200 kr
Gräsö-Norrskedika IF	12 800 kr	5 900 kr	18 700 kr
Olands Bugg & Swing		18 000 kr	18 000 kr
Roslagens Träningsverk	5 900 kr	11 700 kr	17 600 kr
Gräsö Bygdegårdsförening	1 700 kr	14 000 kr	15 700 kr
Simbadsföreningen, Österbybruk		14 000 kr	14 000 kr
Almo BK	7 800 kr	5 600 kr	13 400 kr
Öregrunds Tennissällskap		12 300 kr	12 300 kr
Hargshamns Folketshusförening	9 000 kr	3 000 kr	12 000 kr
Ramhälls Bygdegårds- o hembygdsförening	4 700 kr	6 900 kr	11 600 kr
Gimo Ridklubb	4 400 kr	6 900 kr	11 300 kr
Öregrunds Golfklubb	11 200 kr		11 200 kr
Östhammar Friidrott	10 500 kr		10 500 kr
Fören Allmogebåtar Arbetslag norra Roslagen	2 300 kr	8 000 kr	10 300 kr
Norröns bygdegårdsförening	5 600 kr	3 900 kr	9 500 kr
PRO Öregrund		9 400 kr	9 400 kr
Östhammars Brukshundklubb	8 600 kr		8 600 kr
Dannemora JUF Bygdegård	3 100 kr	4 400 kr	7 500 kr
PRO Gimo	2 700 kr	4 500 kr	7 200 kr
Alunda Sportklubb	4 100 kr	3 000 kr	7 100 kr

Brukssmederna	6 900 kr		6 900 kr
IFK Dannemora/Österby-Innebandy	6 300 kr		6 300 kr
IFK Dannemora/Österby		6 000 kr	6 000 kr
Furuhöjdskyrkans ungdomsförening	5 900 kr		5 900 kr
Valö-Forsmarks hembygdsfören	700 kr	5 000 kr	5 700 kr
Olandsbygdens Golfklubb	5 400 kr		5 400 kr
Dannemora Hembygdsförening		5 300 kr	5 300 kr
Östhammars Pistolklubb	3 100 kr	1 000 kr	4 100 kr
Raggarö Hembygdsförening	4 100 kr		4 100 kr
Österby Folkdanslag	4 100 kr		4 100 kr
Östhammars Riksteaterförening		3 600 kr	3 600 kr
Granhälla Bygdegårdsförening	3 300 kr		3 300 kr
SPF Seniorerna Havsörnen		3 200 kr	3 200 kr
Östhammars hundungdom	3 000 kr		3 000 kr
Olands Hembygds-gille	2 900 kr		2 900 kr
Norrskedika Bygdegårdsförening	1 800 kr	1 000 kr	2 800 kr
Alunda innebandy-förening		2 400 kr	2 400 kr
Börstils N. Bygdegårdsförening		2 200 kr	2 200 kr
Frösåkers hembygdsförening	1 000 kr	1 000 kr	2 000 kr
Andersbo bygdegårdsförening		1 600 kr	1 600 kr
Söderögårdens bygdegårdsförening	1 500 kr		1 500 kr
Österby Herrgårdsspel	1 500 kr		1 500 kr
Dannemora Ridklubb	1 400 kr		1 400 kr
Kelinge Bygdegårdsförening	1 100 kr		1 100 kr
Harg/Hargshamns Fiskevårdsförening	1 000 kr		1 000 kr
PRO Harg-Hargshamn		1 000 kr	1 000 kr
PRO Alunda		1 000 kr	1 000 kr
Konstföreningen Fröja		1 000 kr	1 000 kr
Gimo Finska förening		1 000 kr	1 000 kr
PRO Östhammar		1 000 kr	1 000 kr
Totalt:	301 800 kr	297 700 kr	599 500 kr

Kategorier	Antal	Stöd
Samlingslokaler	14	192 900 kr
Idrottsföreningar	20	284 900 kr
Övriga	24	121 700 kr

Statliga stöd

Boverket – Organisationsbidrag till allmänna samlingslokaler

Regeringen har under 2020 infört ett tillfälligt organisationsbidrag till allmänna samlingslokaler för att mildra de ekonomiska konsekvenserna av Coronapandemin. Anslaget under 2020 är 75 miljoner kronor och handläggs av Boverket. Regeringen har även stärkt de ordinarie bidragen till allmänna samlingslokaler

De tre stora riksorganisationerna på området – Folkets Hus & Parker, Våra Gårdar (IOGT/NTO) och Bygdegårdarnas riksförbund – har gjort gemensamma ansökningar till Boverket för sina medlemsföreningar. Obundna föreningar som driver allmänna samlingsplatser har kunnat söka bidraget direkt från Boverket. Vi har tittat på hur Folkets Hus & Parker och Bygdegårdarnas riksförbund har organiserat sina ansökningar, eftersom det är deras medlemmar som har sökt stöd hos oss. Båda riksorganisationerna har krävt aktivt deltagande genom inlämning av ekonomisk information från sina medlemsföreningar för att ta del av medlen. Av de 14 föreningar som driver allmänna samlingslokaler och som sökt det kommunala bidraget har 12 sökt organisationsbidraget genom sina riksorganisationer och en förening har sökt bidraget direkt från Boverket som obunden förening. Samtliga 12 föreningar som sökte bidraget genom sina riksförbund har beviljats stöd enligt nedan.

Organisationsstöd till allmänna samlingslokaler (Boverket)

Förening	Beviljat stöd
Andersbo bygdegårdsförening	5 000 kr
BGF Societetshuset Källör	11 726 kr
Dannemora JUF Bygdegård	5 720 kr
Granhälla Bygdegårdsförening	15 253 kr
Gräsö Bygdegårdsförening	38 259 kr
Hargshamns Folketshusförening	19 000 kr
Kelinge Bygdegårdsförening	24 998 kr
Norrskedika Bygegårdsförening	8 474 kr
Norröns bygdegårdsförening	22 146 kr
Ramhälls Bygdegårds- o hembygdsfören	46 337 kr
Söderögårdens bygdegårdsfören	49 889 kr
Öregrunds BGF Societetshuset	131 344 kr
Totalt:	378 146 kr

Riksidrottsförbundet

Riksidrottsförbundets kompensationsstöd till idrottsföreningar har fördelats vid två tillfällen. För våren tilldelades 14 föreningar i Östhammars kommun totalt 642 000 kr och för kvartal 3 tilldelades 11 föreningar i Östhammars kommun totalt 188 000 kr

Dessutom har två föreningar i kommunen, Alunda SK (25 000 kr) och Almo BK (6 761 kr) tilldelats stöd för bibehållen verksamhet – omställning av ordinarie verksamhet från RF –SISU Uppland.

Någon ytterligare förening kan ha fått medel som fördelats via Specialidrottsförbund, bl.a. Alunda IBF:s damlag som spelar i Allsvenskan.

Riksidrottsförbundet kommer att ha en ytterligare utlysning för kvartal 4 2020.

Fördelning till föreningar i Östhammars kommun våren 2020

Almo Bollklubb	66 000 kr
Alunda Sportklubb	3 000 kr
Films Motorklubb	64 000 kr
Films Sportklubb	99 000 kr
Gimo IF Fotbollklubb	78 000 kr
Gimo Ridklubb	9 000 kr
Gräsö Norrskedika Idrottsförening	55 000 kr
Norrskedika Idrottsförening	8 000 kr
Olands Fotbollsörening	65 000 kr
Olandsbygdens Golfklubb	11 000 kr
Orienteringsklubben Rodhen	35 000 kr
Upplands-Ekeby Idrottsförening	40 000 kr
Öregrunds Golfklubb	45 000 kr
Östhammars Sportklubb	64 000 kr
Totalt	642 000 kr

Fördelning till föreningar i Östhammars kommun kvartal 3 2020

Films Motorklubb	35000
Norrskedika Idrottsförening	20000
Orienteringsklubben Rodhen	15000
Gräsö Norrskedika Idrottsförening	9000
Gimo IF Fotbollklubb	12000
Almo Bollklubb	8000
Östhammars Sportklubb	23000
Gimo Ridklubb	10000
Films Sportklubb	6000
Alunda Innebandyförening	5000
Östhammars Jaktskytteförening	45000
Totalt	188 000 kr

Regeringens krisstöd till kulturlivet

I april beslutade regeringen om ett krisstöd till kulturlivet på 500 miljoner och i oktober kom nästa beslut om 1,5 miljard som stöd till ett kulturliv hårt drabbat av pandemin. Pengarna fördelas bland annat av Statens kulturråd, Filminstitutet, Konstnärsnämnden och Författarfonden. Den största delen av krisstödet fördelas som bidrag genom Kulturrådet. *Bidrag för kulturevenemang som har ställts in eller skjutits upp* och *Krisstöd till särskilda behov i kulturlivet* gått att söka i flera omgångar under året. Stöden har riktats till hela kulturlivet och alla dess organisationsformer.

Tre företagare och två föreningar inom kultur- och evenemangsbranschen i kommunen har beviljats stöd från Kulturrådet. Vid kontakt med kulturföreningar har vi förstått att ansökningsprocessen hos Kulturrådet har varit invecklad och byggde på att all planerad verksamhet var väl dokumenterad långt i förväg. Därför var det många föreningar som inte var bidragsberättigade.

Övriga insatser och anpassningar inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde

Hyressubvention, avbokning av lokaler utan kostnad

För avbokningar i kommunens anläggningar och på Kulturhuset Storbrunn med anledning av pandemin tas ingen hyra eller avgift ut.

Kommunens särskilda insatser i kulturlivet

Som en del av Coronastödet till kulturlivet betalades ett särskilt bidrag ut till Stiftelsen Österbybruks herrgård för att täcka delar av inkomstbortfallet som uteblivna uthyrningar medförde.

Genom att skapa Coronaanpassade verksamheter, såsom exempelvis digitala quiz, ljudupplevelser och filmer, i samarbete med det lokala kulturlivet skapades arbetstillfällen inom sektorn under vår och höst. En del av dessa yrkesverksamma aktörer är organiserade i föreningsform och andra är företagare.

Redan beviljade och utbetalade stöd

Kultur- och fritidsnämnden har också beslutat att beviljade och utbetalda stöd till föreningar som inte kan användas som planerat under 2020 får överföras till 2021 års verksamhetsår.

För stödformerna Verksamhetsstöd inom kulturområdet, Samlingslokalsbidrag och Lokalt aktivitetsstöd har nämnden beslutat att 2020 års verksamhet och aktiviteter inte påverkar 2021 års bidragsnivå. Bedömningar kommer att göras utifrån 2019 års nivå

Föreningslyftet

Föreningslyftet kommer vid nästa utlysning i början av 2021 att välkomna ansökningar som innebär omställning av verksamhet och/eller aktiviteter som kan ske inom ramen för gällande restriktioner.

Analys

När den första utredningen av kultur-, idrotts- och föreningslivet genomfördes i våras förutsåg många aktörer stora ekonomiska behov framöver. Inställda evenemang, uteblivna uthyrningar och pausad verksamhet hade redan i maj stor inverkan på kultur- och idrottslivet i Östhammars kommun. I skrivande stund är restriktionerna hårdare än i våras och behoven än större. Många föreningar har fasta utgifter kopplade till lokaler och anläggningar. Det är också där vi ser att de största behoven finns. I princip kommer ingen egen verksamhet, eller uthyrningsverksamhet, gå att genomföra under vintern 2020-2021 och det kan dröja länge innan föreningarnas verksamheter kan återgå till ett nytt normalläge.

Många föreningar har också vittnat om svikande medlemsantal. Ingen eller lite verksamhet gör att färre betalar medlemsavgifter och årsavgifter. En del föreningar har under perioden anpassat och ställt om verksamheten för att den ska kunna fortgå trots restriktionerna. Men när det 20 november beslutades att inga allmänna sammankomster med fler än åtta deltagare fick genomföras var det många föreningar som återigen ställde in eller sköt upp verksamhet.

Flertalet statliga krisstöd har införts men inget stöd har helt kunnat täcka de intäktsbortfall som föreningslivet har haft.

Vi ser ett behov av en kombination av åtgärder för att kultur- och idrottslivet i kommunen ska kunna återhämta sig efter krisen. Det krävs statliga, regionala och kommunala ekonomiska stöd till föreningslivet i kombination med anpassad verksamhet och stöd från lokalsamhället.

Förslag till fortsättning

Av de krismedel som Kultur- och fritidsnämnden fick att fördela våren 2020 gick merparten till *Särskilt stöd till föreningslivet* för att täcka delar av uteblivna intäkter. Av resterande medel betalades en del ut som krisstöd till Stiftelsen Österbybruks herrgård och en del omsattes till Coronaanpassad verksamhet där arbetstillfällen för lokala yrkesverksamma kulturarbetare skapades.

Eftersom pandemin fortfarande innebär hårda restriktioner, ännu hårdare än under våren 2020, ser vi ett fortsatt stort behov inom kultur- och fritidssektorn. Inte minst organisationer med fast lokal och fasta utgifter får det tufft ekonomiskt.

Särskilt stöd till föreningslivet täckte i genomsnitt ungefär 14% av det sökta beloppet. Trots de, i sammanhanget, ganska små bidragen tror vi att den ekonomiska hjälpen kan vara en viktig pusselbit bland andra för att avhjälpa större ekonomiska problem i framtiden för föreningarna. Vi har också fått signaler om att stödet bidragit till att upprätthålla moralen och engagemanget i föreningarna. Det har visat att kommunen sätter värde på föreningarnas arbete och att deras betydelse för lokalsamhället kommer vara mycket stort även efter pandemin.

Att ge stöd i krisen kan också undvika att föreningar läggs ner, fastigheter står tomma och behöver förvaltning och viktig verksamhet för folkhälsan uteblir.

Särskilt stöd till föreningslivet under 2020 gick att sökas i två omgångar och det gick att söka för förlorade intäkter under perioden mars till och med oktober 2020. Om det blir en förlängning av stödet skulle första bidragsomgång om 300 000 kr kunna täcka perioden november 2020 till och med februari 2021. Det skulle innebära att stödet fördelas jämt under pandemins första år, dvs mars 2020 till februari 2021. Vidare kommer pandemin med största sannolikhet att sträcka sig längre under året och föreningarna ha fortsatt behov av stöd för uteblivna intäkter under 2021. Vi föreslår därför även en fjärde omgång av stödet under perioden mars – till och med augusti 2021. Så långt finns det all anledning att tro att pandemin och restriktionerna kommer påverka förenings-, idrotts- och kulturlivet. Längre fram än så är svårt att sia om.

När det gäller Stiftelsen Österbybruks herrgård tror vi att det finns behov av samma stöd för 2021 som för 2020, dvs 75 000 kr.

Därtill föreslår vi en fortsatt satsning på digital och Coroonanpassad kulturproduktion främst under våren 2021 för att stötta kommunens yrkesverksamma kulturaktörer och skapa tillgängliga kulturupplevelser för kommunens invånare, med tonvikt på barn.

Vi föreslår ett fortsatt särskilt stöd till förenings- och kulturlivet i Östhammars kommun enligt följande:

<i>Särskilt stöd till föreningslivet</i> för att täcka delar av uteblivna intäkter november 2020 till och med februari 2021.	300 000 kr
<i>Särskilt stöd till föreningslivet</i> för att täcka delar av uteblivna intäkter mars 2021 till och med juni 2021.	400 000 kr
Särskilt stöd till Stiftelsen Österbybruks herrgård för att täcka delar av uteblivna intäkter under 2021.	75 000 kr
Corona-anpassad verksamhet beställd från lokala yrkesverksamma kulturaktörer under 2021.	200 000 kr

Totalt föreslås insatser till ett värde av 975 000 kronor

Barnperspektiv

Ett fortsatt särskilt stöd till förenings- och kulturlivet i Östhammars kommun kommer inte att påverka barns förutsättningar negativt. Däremot kommer det på lång sikt att vara gynnsamt för barns tillgång till fritidsaktiviteter, genom att vi förbättrar föreningarnas möjlighet att ta sig igenom pandemin och kunna återuppta sina verksamheter när den är över. Satsningen på Coronaanpassad kulturproduktion kommer att påverka barns tillgång till kulturupplevelser positivt under våren 2021.

Tillfällig förstärkning av statligt stöd till skolväsendet 2021 ”skolmiljarden”

Beslut om utbetalning

Skolverket beslutar om medel gällande tillfällig förstärkning av statligt stöd till skolväsendet 2021.

Skälen för beslutet

Beslutet om fördelning och utbetalning fattas utifrån Skolverkets regleringsbrev 2021, punkt 7 under övriga villkor i anslagspost 1:5.3. Där framgår att Skolverket ska betala ut högst 1 000 000 000 kronor till landets kommuner i syfte att bidra till goda förutsättningar för kommunerna att säkerställa barn och elever den utbildning de har rätt till, trots covid-19-pandemin. Medel ska fördelas proportionellt utifrån antalet barn och unga i åldern 6–19 år i kommunen. Medel ska fördelas under 2021 och ska användas till insatser i kommunal och enskild verksamhet i skolväsendet.

Fördelning av medel

1000 000 000 kronor har fördelats proportionerligt utifrån antalet barn och unga i åldern 6–19 år i kommunen enligt bilaga 2.

Utbetalningsplan

Medlen betalas ut vid två tillfällen under 2021. Hälften av medlen betalas ut i nära anslutning till detta beslut. Den andra hälften betalas ut i juni. Utbetalningarna har meddelandetexten ”Utbetalning 1 skolmiljarden”, respektive ”Utbetalning 2 skolmiljarden”.

På Skolverkets vägnar

Jonas Krantz

Avdelningschef

Johanna Freed

Enhetschef

Nils-Henrik Jansson och Peter Jansson har deltagit i den slutliga handläggningen av ärendet.

Bilagor

1. Beräkning
2. Fördelat belopp per kommun

Tillfällig förstärkning av statligt stöd till skolväsendet 2021

Skolverket har beräknat bidrag per kommun enligt nedan

Huvudmannens namn	Organisationsnummer	Statsbidrag
ALE KOMMUN	2120001439	3 494 592 kr
ALINGSÅS KOMMUN	2120001553	4 225 703 kr
ALVESTA KOMMUN	2120000639	2 177 414 kr
ANEBY KOMMUN	2120000498	637 953 kr
ARBOGA KOMMUN	2120002122	1 258 808 kr
ARJEPLOGS KOMMUN	2120002668	208 720 kr
ARVIDSJAURS KOMMUN	2120002650	501 165 kr
ARVIKA KOMMUN	2120001892	2 276 467 kr
ASKERSUNDS KOMMUN	2120001983	974 618 kr
AVESTA KOMMUN	2120002262	2 050 059 kr
BENGTSFORS KOMMUN	2120001470	818 373 kr
BERGS KOMMUN	2120002502	620 265 kr
BJURHOLMS KOMMUN	2120002833	205 772 kr
BJUVS KOMMUN	2120001041	1 729 903 kr
BODENS KOMMUN	2120002767	2 390 851 kr
BOLLEBYGDS KOMMUN	2120002973	1 057 163 kr
BOLLNÄS KOMMUN	2120002361	2 452 170 kr
BORGHOLMS KOMMUN	2120000795	788 892 kr
BORLÄNGE KOMMUN	2120002239	5 412 579 kr
BORÅS KOMMUN	2120001561	11 286 231 kr
BOTKYRKA KOMMUN	2120002882	10 507 362 kr
BOXHOLMS KOMMUN	2120000407	478 170 kr
BROMÖLLA KOMMUN	2120000894	1 300 080 kr
BRÄCKE KOMMUN	2120002460	511 188 kr
BURLÖVS KOMMUN	2120001025	2 032 960 kr
BÅSTADS KOMMUN	2120000944	1 275 907 kr
DALS-EDS KOMMUN	2120001413	427 464 kr
DANDERYDS KOMMUN	2120000126	4 279 358 kr
DEGERFORS KOMMUN	2120001934	846 084 kr
DOROTEA KOMMUN	2120002809	207 541 kr
EDA KOMMUN	2120001769	748 799 kr
EKERÖ KOMMUN	2120000050	3 743 996 kr
EKSJÖ KOMMUN	2120000589	1 686 862 kr
EMMABODA KOMMUN	2120000738	876 744 kr
ENKÖPINGS KOMMUN	2120000282	4 626 635 kr
ESKILSTUNA KOMMUN	2120000357	11 043 313 kr
ESLÖVS KOMMUN	2120001173	3 626 664 kr
ESSUNGA KOMMUN	2120002916	533 003 kr
FAGERSTA KOMMUN	2120002106	1 308 924 kr
FALKENBERGS KOMMUN	2120001231	4 317 092 kr
FALKÖPINGS KOMMUN	2120001744	3 406 152 kr
FALU KOMMUN	2120002221	5 808 205 kr
FILIPSTADS KOMMUN	2120001876	945 138 kr

Huvudmannens namn	Organisationsnummer	Statsbidrag
FINSPÅNGS KOMMUN	2120000423	1 996 405 kr
FLENS KOMMUN	2120000332	1 571 889 kr
FORSHAGA KOMMUN	2120001819	1 150 321 kr
FÄRGELANDA KOMMUN	2120001421	627 930 kr
GAGNEFS KOMMUN	2120002155	1 040 064 kr
GISLAVEDS KOMMUN	2120000514	3 130 806 kr
GNESTA KOMMUN	2120002965	1 172 726 kr
GNOSJÖ KOMMUN	2120000506	988 179 kr
GRUMS KOMMUN	2120001827	787 123 kr
GRÄSTORPS KOMMUN	2120001595	522 391 kr
GULLSPÅNGS KOMMUN	2120001637	420 389 kr
GÄLLIVARE KOMMUN	2120002726	1 372 012 kr
GÄVLE KOMMUN	2120002338	9 852 899 kr
GÖTEBORGS KOMMUN	2120001355	50 459 627 kr
GÖTENE KOMMUN	2120001652	1 272 959 kr
HABO KOMMUN	2120001611	1 580 143 kr
HAGFORS KOMMUN	2120001884	880 281 kr
HALLSBERGS KOMMUN	2120001926	1 567 761 kr
HALLSTAHAMMARS KOMMUN	2120002064	1 576 605 kr
HALMSTADS KOMMUN	2120001215	9 893 582 kr
HAMMARÖ KOMMUN	2120001793	1 933 906 kr
HANINGE KOMMUN	2120000084	9 785 684 kr
HAPARANDA KOMMUN	2120002775	885 588 kr
HEBY KOMMUN	2120002049	1 295 953 kr
HEDEMORA KOMMUN	2120002254	1 392 648 kr
HELSINGBORGS KOMMUN	2120001157	14 457 129 kr
HERRLJUNGA KOMMUN	2120001520	874 975 kr
HJO KOMMUN	2120001728	844 315 kr
HOFORS KOMMUN	2120002296	818 373 kr
HUDDINGE KOMMUN	2120000068	12 984 884 kr
HUDIKSVALLS KOMMUN	2120002379	3 527 021 kr
HULTSFREDS KOMMUN	2120000712	1 297 722 kr
HYLTE KOMMUN	2120001207	1 148 552 kr
HÅBO KOMMUN	2120000241	2 518 206 kr
HÄLLEFORS KOMMUN	2120001942	596 681 kr
HÄRJEDALENS KOMMUN	2120002510	776 511 kr
HÄRNÖSANDS KOMMUN	2120002403	2 353 706 kr
HÄRRYDA KOMMUN	2120001264	4 797 031 kr
HÄSSLEHOLMS KOMMUN	2120000985	4 912 004 kr
HÖGANÄS KOMMUN	2120001165	2 752 279 kr
HÖGSBY KOMMUN	2120000688	555 408 kr
HÖRBY KOMMUN	2120001108	1 455 736 kr
HÖÖRS KOMMUN	2120001116	1 742 874 kr
JOKKMOKKS KOMMUN	2120002676	354 943 kr
JÄRFÄLLA KOMMUN	2120000043	8 479 118 kr
JÖNKÖPINGS KOMMUN	2120000530	13 777 904 kr
KALIX KOMMUN	2120002692	1 288 288 kr
KALMAR KOMMUN	2120000746	6 583 536 kr
KARLSBORGS KOMMUN	2120001629	574 865 kr

Huvudmannens namn	Organisationsnummer	Statsbidrag
KARLSHAMNS KOMMUN	2120000845	2 989 890 kr
KARLSKOGA KOMMUN	2120001991	2 788 835 kr
KARLSKRONA KOMMUN	2120000829	6 555 825 kr
KARLSTADS KOMMUN	2120001850	8 345 867 kr
KATRINEHOLMS KOMMUN	2120000340	3 445 655 kr
KILS KOMMUN	2120001751	1 192 772 kr
KINDA KOMMUN	2120000399	923 322 kr
KIRUNA KOMMUN	2120002783	2 022 347 kr
KLIPPANS KOMMUN	2120000928	1 682 145 kr
KNIVSTA KOMMUN	2120003013	2 504 055 kr
KRAMFORS KOMMUN	2120002429	1 532 975 kr
KRISTIANSTADS KOMMUN	2120000951	8 506 830 kr
KRISTINEHAMNS KOMMUN	2120001868	2 134 962 kr
KROKOMS KOMMUN	2120002478	1 734 030 kr
KUMLA KOMMUN	2120001975	2 409 129 kr
KUNGSBACKA KOMMUN	2120001256	9 915 397 kr
KUNGSÖRS KOMMUN	2120002056	883 229 kr
KUNGÄLVS KOMMUN	2120001371	4 766 372 kr
KÄVLINGE KOMMUN	2120001058	3 847 766 kr
KÖPINGS KOMMUN	2120002114	2 524 691 kr
LAHOLMS KOMMUN	2120001223	2 449 222 kr
LANDSKRONA KOMMUN	2120001140	4 538 194 kr
LAXÅ KOMMUN	2120001918	480 529 kr
LEKEBERGS KOMMUN	2120002981	899 738 kr
LEKSANDS KOMMUN	2120002163	1 382 625 kr
LERUMS KOMMUN	2120001447	5 255 744 kr
LESSEBO KOMMUN	2120000613	940 421 kr
LIDINGÖ KOMMUN	2120000191	5 538 165 kr
LIDKÖPINGS KOMMUN	2120001694	3 817 107 kr
LILLA EDETS KOMMUN	2120001496	1 340 174 kr
LINDESBERGS KOMMUN	2120002015	2 223 992 kr
LINKÖPINGS KOMMUN	2120000449	15 696 480 kr
LJUNGBY KOMMUN	2120000670	2 643 792 kr
LJUSDALS KOMMUN	2120002320	1 718 700 kr
LJUSNARSBERGS KOMMUN	2120001959	356 122 kr
LOMMA KOMMUN	2120001066	3 265 825 kr
LUDVIKA KOMMUN	2120002270	2 473 985 kr
LULEÅ KOMMUN	2120002742	6 977 982 kr
LUNDS KOMMUN	2120001132	11 996 116 kr
LYCKSELE KOMMUN	2120002635	1 147 962 kr
LYSEKILS KOMMUN	2120001389	1 198 079 kr
MALMÖ KOMMUN	2120001124	31 446 025 kr
MALUNG-SÄLENS KOMMUN	2120002148	840 778 kr
MALÅ KOMMUN	2120002866	285 369 kr
MARIESTADS KOMMUN	2120001686	2 179 182 kr
MARKARYDS KOMMUN	2120000654	992 896 kr
MARKS KOMMUN	2120001504	3 507 564 kr
MELLERUDS KOMMUN	2120001488	831 344 kr
MJÖLBY KOMMUN	2120000480	2 729 284 kr

Huvudmannens namn	Organisationsnummer	Statsbidrag
MORA KOMMUN	2120002213	1 839 569 kr
MOTALA KOMMUN	2120002817	4 176 766 kr
MULLSJÖ KOMMUN	2120001603	772 973 kr
MUNKEDALS KOMMUN	2120001330	1 000 561 kr
MUNKFORS KOMMUN	2120001801	311 312 kr
MÖLNDALS KOMMUN	2120001363	7 146 610 kr
MÖNSTERÅS KOMMUN	2120000720	1 215 177 kr
MÖRBYLÅNGA KOMMUN	2120000704	1 498 777 kr
NACKA KOMMUN	2120000167	12 332 780 kr
NORA KOMMUN	2120002007	1 023 555 kr
NORBERGS KOMMUN	2120002072	518 263 kr
NORDANSTIGS KOMMUN	2120002312	890 894 kr
NORDMALINGS KOMMUN	2120002536	649 745 kr
NORRKÖPINGS KOMMUN	2120000456	14 130 488 kr
NORRTÄLJE KOMMUN	2120000217	5 386 047 kr
NORSJÖ KOMMUN	2120002858	366 145 kr
NYBRO KOMMUN	2120000753	1 876 125 kr
NYKVARNS KOMMUN	2120002999	1 362 579 kr
NYKÖPINGS KOMMUN	2120002940	5 627 196 kr
NYNÄSHAMNS KOMMUN	2120000233	2 725 747 kr
NÄSSJÖ KOMMUN	2120000548	3 218 657 kr
OCKELBO KOMMUN	2120002288	484 656 kr
OLOFSTRÖMS KOMMUN	2120000811	1 170 367 kr
ORSA KOMMUN	2120002189	584 299 kr
ORUST KOMMUN	2120001314	1 275 317 kr
OSBY KOMMUN	2120000902	1 293 005 kr
OSKARSHAMNS KOMMUN	2120000761	2 573 628 kr
OVANÅKERS KOMMUN	2120002304	1 026 503 kr
OXELÖSUNDS KOMMUN	2120000324	1 057 163 kr
PAJALA KOMMUN	2120002718	489 373 kr
PARTILLE KOMMUN	2120001272	4 430 886 kr
PERSTORPS KOMMUN	2120000910	788 303 kr
PITEÅ KOMMUN	2120002759	3 886 680 kr
RAGUNDA KOMMUN	2120002452	449 869 kr
REGION GOTLAND	2120000803	5 285 814 kr
ROBERTSFORS KOMMUN	2120002551	619 675 kr
RONNEBY KOMMUN	2120000837	2 926 802 kr
RÄTTVIKS KOMMUN	2120002171	881 460 kr
SALA KOMMUN	2120002098	2 154 419 kr
SALEMS KOMMUN	2120002874	2 113 147 kr
SANDVIKENS KOMMUN	2120002346	3 758 736 kr
SIGTUNA KOMMUN	2120000225	5 351 260 kr
SIMRISHAMNS KOMMUN	2120000969	1 461 632 kr
SJÖBO KOMMUN	2120001090	1 800 656 kr
SKARA KOMMUN	2120001702	1 797 118 kr
SKELLEFTEÅ KOMMUN	2120002643	6 778 696 kr
SKINNSKATTEBERGS KOMMUN	2120002023	362 018 kr
SKURUPS KOMMUN	2120001082	1 624 363 kr
SKÖVDE KOMMUN	2120001710	5 124 262 kr

Huvudmannens namn	Organisationsnummer	Statsbidrag
SMEDJEBACKENS KOMMUN	2120002205	943 959 kr
SOLLEFTEÅ KOMMUN	2120002437	1 649 716 kr
SOLLENTUNA KOMMUN	2120000134	8 813 425 kr
SOLNA KOMMUN	2120000183	5 611 866 kr
SORSELE KOMMUN	2120002585	189 263 kr
SOTENÄS KOMMUN	2120001322	617 317 kr
STAFFANSTORPS KOMMUN	2120001017	3 129 627 kr
STENUNGSUNDS KOMMUN	2120001298	2 932 109 kr
STOCKHOLMS KOMMUN	2120000142	83 781 778 kr
STORFORS KOMMUN	2120001785	348 457 kr
STORUMANS KOMMUN	2120002577	470 505 kr
STRÄNGNÄS KOMMUN	2120000365	3 874 298 kr
STRÖMSTADS KOMMUN	2120001405	1 229 917 kr
STRÖMSUNDS KOMMUN	2120002486	951 034 kr
SUNDBYBERGS KOMMUN	2120000175	4 243 981 kr
SUNDSVALLS KOMMUN	2120002411	9 589 935 kr
SUNNE KOMMUN	2120001843	1 134 991 kr
SURAHAMMARS KOMMUN	2120002031	974 618 kr
SVALÖVS KOMMUN	2120000993	1 500 546 kr
SVEDALA KOMMUN	2120001074	2 710 417 kr
SVENLJUNGA KOMMUN	2120001512	1 014 122 kr
SÄFFLE KOMMUN	2120001900	1 387 932 kr
SÄTERS KOMMUN	2120002247	1 008 226 kr
SÄVSJÖ KOMMUN	2120000563	1 242 299 kr
SÖDERHAMNS KOMMUN	2120002353	2 270 571 kr
SÖDERKÖPINGS KOMMUN	2120000464	1 474 604 kr
SÖDERTÄLJE KOMMUN	2120000159	10 166 569 kr
SÖLVESBORGS KOMMUN	2120000852	1 588 398 kr
TANUMS KOMMUN	2120001348	1 087 822 kr
TIBRO KOMMUN	2120001660	1 057 163 kr
TIDAHOLMS KOMMUN	2120001736	1 181 570 kr
TIERPS KOMMUN	2120000266	1 952 774 kr
TIMRÅ KOMMUN	2120002395	1 732 851 kr
TINGSRYDS KOMMUN	2120000621	1 110 227 kr
TJÖRNS KOMMUN	2120001306	1 434 510 kr
TOMELILLA KOMMUN	2120000886	1 295 364 kr
TORSBY KOMMUN	2120001777	888 536 kr
TORSÅS KOMMUN	2120000696	643 260 kr
TRANEMO KOMMUN	2120001462	1 147 373 kr
TRANÅS KOMMUN	2120000597	1 874 356 kr
TRELLEBORGS KOMMUN	2120001199	4 446 805 kr
TROLLHÄTTANS KOMMUN	2120001546	6 003 364 kr
TROSA KOMMUN	2120002957	1 440 407 kr
TYRESÖ KOMMUN	2120000092	5 672 006 kr
TÄBY KOMMUN	2120000118	8 495 038 kr
TÖREBODA KOMMUN	2120001678	827 806 kr
UDDEVALLA KOMMUN	2120001397	5 574 721 kr
ULRICEHAMNS KOMMUN	2120001579	2 353 116 kr
UMEÅ KOMMUN	2120002627	11 869 940 kr

Huvudmannens namn	Organisationsnummer	Statsbidrag
UPPLANDS VÄSBY KOMMUN	2120000019	4 865 425 kr
UPPLANDS-BRO KOMMUN	2120000100	3 364 879 kr
UPPSALA KOMMUN	2120003005	21 694 538 kr
UPPVIDINGE KOMMUN	2120000605	941 011 kr
VADSTENA KOMMUN	2120002825	587 837 kr
VAGGERYDS KOMMUN	2120000522	1 536 512 kr
VALDEMARSVIKS KOMMUN	2120000431	614 959 kr
VALLENTUNA KOMMUN	2120000027	4 154 951 kr
VANSBRO KOMMUN	2120002130	607 883 kr
VARA KOMMUN	2120002924	1 529 437 kr
VARBERGS KOMMUN	2120001249	6 300 526 kr
VAXHOLMS KOMMUN	2120002908	1 438 638 kr
VELLINGE KOMMUN	2120001033	4 182 073 kr
VETLANDA KOMMUN	2120000571	2 721 619 kr
VILHELMINA KOMMUN	2120002601	601 987 kr
VIMMERBY KOMMUN	2120000787	1 439 817 kr
VINDELNS KOMMUN	2120002544	511 778 kr
VINGÅKERS KOMMUN	2120000308	917 426 kr
VÅRGÅRDA KOMMUN	2120001454	1 211 050 kr
VÄNERSBORGS KOMMUN	2120001538	3 959 791 kr
VÄNNÄS KOMMUN	2120002841	938 063 kr
VÄRMDÖ KOMMUN	2120000035	5 217 420 kr
VÄRNAMO KOMMUN	2120000555	3 474 546 kr
VÄSTERVIKS KOMMUN	2120000779	3 153 800 kr
VÄSTERÅS KOMMUN	2120002080	15 191 188 kr
VÄXJÖ KOMMUN	2120000662	9 463 760 kr
YDRE KOMMUN	2120000381	316 029 kr
YSTAD KOMMUN	2120001181	2 686 243 kr
ÅMÅLS KOMMUN	2120001587	1 189 824 kr
ÅNGE KOMMUN	2120002387	767 077 kr
ÅRE KOMMUN	2120002494	1 144 424 kr
ÅRJÄNGS KOMMUN	2120001835	900 917 kr
ÅSELE KOMMUN	2120002791	234 663 kr
ÅSTORPS KOMMUN	2120000936	1 870 229 kr
ÅTVIDABERGS KOMMUN	2120000415	1 040 654 kr
ÄLMHULTS KOMMUN	2120000647	1 929 779 kr
ÄLVDALENS KOMMUN	2120002197	624 392 kr
ÄLVKARLEBY KOMMUN	2120000258	922 733 kr
ÄLVSBYNS KOMMUN	2120002734	719 319 kr
ÄNGELHOLMS KOMMUN	2120000977	4 065 920 kr
ÖCKERÖ KOMMUN	2120001280	1 328 381 kr
ÖDESHÖGS KOMMUN	2120000373	465 199 kr
ÖREBRO KOMMUN	2120001967	15 264 300 kr
ÖRKELLJUNGA KOMMUN	2120000878	1 011 174 kr
ÖRNSKÖLDSEVIKS KOMMUN	2120002445	5 353 619 kr
ÖSTERSUNDS KOMMUN	2120002528	6 020 463 kr
ÖSTERÅKERS KOMMUN	2120002890	5 273 433 kr
ÖSTHAMMARS KOMMUN	2120000290	1 936 265 kr
ÖSTRA GÖINGE KOMMUN	2120000860	1 623 774 kr

Huvudmannens namn	Organisationsnummer	Statsbidrag
ÖVERKALIX KOMMUN	2120002684	221 692 kr
ÖVERTORNEÅ KOMMUN	2120002700	314 260 kr
Totalt		1 000 000 000 kr

Kontroll av att beslutsbilagan överensstämmer med databas
och andra kontroller enligt rutinbeskrivningen är gjord av

Nils-Henrik Jansson

	Budget + budgetflytt 2020	Redovisat 2020	Budgetflytt förslag till 2021
Kommunstyrelsen	290 078	121 289	129 589
varav tekniska	284 865	120 752	128 589
Bygg och miljönämnd	1 700	0	0
Kultur och fritidsnämnd	3 200	677	1 100
Barn och utbildningsnämnd	13 500	8 902	4 589
Socialnämnd	3 500	2 043	0
SUMMA	311 978	132 910	135 278

Projekt	Projektbeskrivning	Budget 2020	Redovisat 2020	Redovisat emot budget	Förslag till flytt	Kommentarer
6001 Björnhålsskogen Alunda	Kalkylarbete pågår, projekterings kostnader för framtagande av bygghandlingar samt entreprenadkostnader	350	143	207	207	flyttas över till 21
6002 Gammelhus östhammar		354	0	354	0	Avslutas
6003 Kvarteret Fiskaren		140	17	123	0	Avslutas
6004 Prästgårdshöjden Alunda	Kalkylarbete pågår, projekterings kostnader för framtagande av bygghandling	230	260	-30	0	inga medel att flytta, nya budgetmedel från 2021
6007 Detaljplansändr. Kristinelund		100	0	100	0	Avslutas
6021 Exploatering bostadsområden	Plank infarten Öregrund. Genomförandetiden på planen innebär att planket måste etableras inom en viss tid	6 573	0	6 573	6 573	flyttas över till 21
Summa 50 Expl bostadsområden		7 747	420	7 327	6 780	
6013 Exploatering industriområden		4 976		4 976	4 976	flyttas över till 21
6014 Industrimark Klev	Entreprenadkostnader för utbyggnad av Industriområdet Klev	1 494	36	1 458	1 458	flyttas över till 21
Summa 51 Expl industriområden			36	6 434	6 434	
6467 G/C-vägar		9 992		9 992		omfördelas
6490 GC-väg Albrektsgatan		400	27	373	373	flyttas över till 21
6491 GC-väg Kyrkogatan		126	27	99	3 500	Ombudgetering från projekt 6467
6492 GC-väg Prästgårdsvägen		1 949		1 949	5 500	Ombudgetering från projekt 6467
6495 GC-väg Östh. vårdcentr.-Edsväg		1 500	347	1 153		Avslutas
Summa 52 Gång och cykelvägar			401	13 566	9 373	
6286 Smart Marina		2 000	1 079	921	0	Avslutas

Projekt	Projektbeskrivning	Budget	Redovisat	Redovisat	Förslag	Kommentarer
		2020	2020	emot budget	till flytt	
6297 Dammåtgärder Slagmyren	Osäkert ägarskap, reds ut innan investering men behöver ligga kvar	1 886	78	1 808	1 808	pågår, nystart 2021
6295 Belysningsförstärkning		300	0	300	300	flyttas över till 21
6428 Gatubelysning		900	1 733	-833	0	Inga medel att flytta
6294 Vägskyltar		189	18	171	0	Avslutas
6298 Väg Börstil- Sandika		1 000	0	1 000	0	Avslutas
6228 Pendlarparkering Alunda	Ej klar, vi har fortfarande ett medfinansieringsåtagande på 1,2 milj gentemot regionen och åtgärder under 2021.	500	2 189	-1 689	0	Inga medel att flytta
6232 Parkering Brunsskolan		500	0	0	0	Avslutas
6468 Trafiksäkerhetsåtgärder	uppdrag att hitta trafiksäkra lösningar vid skolor/förskolor måste ha inv. budget kopplat	1 358	682	676	676	flyttas över till 21
Summa 53 Tek Övrig infrastruktur			5 779	2 354	2 784	
6211 Nya skolan, Östhammar	Pågående	95 199	88 742	6 457	6 457	flyttas över till 21
6222 Utbyggnad Österbyskolan	Pågående	29 114	9 933	19 181	19 181	flyttas över till 21
6426 Olandsskolan		500	0	500	0	
6427 Skolor i Gimo	Summan motsvarar utbyggnation av skola liknande Österbyskolan, 6 klassrum med tillhörande grupprum och personalyta. Syftet med detta projekt är att lösa de problem som finns efter utrymningen av hammarskolan	1 000	1	999	999	
6229 Takbyte Kristinelundsskolan		3 000	2 368	632	0	Avslutas
6217 Projektering Rubinen		953	0	953	0	Avslutas
6223 Förskola Östhammar	Pågående	17 572	48	17 524	17 524	flyttas över till 21
6224 Förskola Österbybruk	Pågående	35 642	21	35 621	35 621	flyttas över till 21

Projekt	Projektbeskrivning	Budget	Redovisat	Redovisat	Förslag	Kommentarer
		2020	2020	emot budget	till flytt	
6429 Förskola Gimo proj	Renovering av förskolor samt utbyggnation 2 avdelningar. Dessa 2 avdelningar finns just nu i paviljong som vi kan hyra som längst till 2028. Därefter måste temporär lösning finnas på plats.	1 000	7	993	993	
6230 Anpassning Furustugan 4 avd.		4 000	0	4 000	0	Avslutas
6226 Ny sporthall Östhammar	Utredning pågår, ingen flytt av budget. Ursprungligt budgetbelopp var 112 mnkr.	27 375	250	27 125	0	
6469 Övervakningssystem	Avser fastigheter generellt	1 000	93	907	907	flyttas över till 21
6225/6454 Kulturhus Storbrunn		1 500	923	577	0	Avslutas
Summa 54 Verksamhetslokaler			102 386	115 469	81 682	
6203 Solpaneler Kajen 7		300	157	143	0	
6201 Solpaneler Edsvägen		2 600	84	2 516	2 516	pågående
6498 Energieff. Åtgärder ofördelat	Byta ut delar av vent.systemet Bruksgymn.	5 988		5 988	5 988	
Summa 55 Energieffektiviseringar		8 888	241	8 647	8 504	
6299 Arbetsmaskiner gata/fast		600	23	577	577	flyttas över till 21
6456 Brandstation Gimo	Rivning av gamla stationen och iordningställande av övningsyta	500		500	500	flyttas över till 21
7801 Bredband		4 501	2 787	1 714	1 714	flyttas över till 21
6233 SLU Öregrund		1 705	692	1 013	0	Avslutas
6234 Räddningstjänsten Östhammar		5 000	708	4 292	4 292	flyttas över till 21
6499 Övriga investeringar oförd	Personalbod G/F samt accesspunkter	2 070	421	1 649	1 649	flyttas över till 21
Summa 57 Övriga investeringar		14 376	4 631	9 745	8 732	
6513 Lastmaskin Vaddika		3 700		3 700	3 700	
6518 Personalutrymme Östh Åvc		2 129	1 539	590	0	Avslutas
6519 Personalbod Öregr Åvc		500	525	-25	0	Inga medel att flytta
6523 Asfaltering Vaddika		600		600	600	
Summa 59 Renhållning		6 929	2 064	4 865	4 300	

Projekt	Projektbeskrivning	Budget	Redovisat	Redovisat	Förslag	Kommentarer
		2020	2020	emot budget	till flytt	
Summa teknisk verksamhet		37 940	115 958	168 407	128 589	
9614 E-arkiv		1 000		1 000	1 000	
Summa Kommunstyrelsen		1 000	0	1 000	1 000	
8034 Gimo skolområde		4 000	2 860	1 140	700	
8037 Frösåkersskolan inventarier		8 000	4 111	3 889	3 889	
Summa Barn och utbildningsnämnd		12 000	6 971	5 029	4 589	
7201 Utrustning till gym		300		300	250	
7202 Utebad, tillgänglighet		300		300	250	
7212 Elljussår ny belysning		1 100	347	753	350	
7417 Utrustning sporthallar		300		300	250	
Summa Kultur och fritidsnämnd		2 000	347	1 653	1 100	
Summa Östhammars kommun		52 940	123 276	176 089	135 278	

Regler för Internhyresmodell

Innehåll

Regler för internhyresmodell	3
Inledning – syfte och mål	3
Vilka berörs av internhyresmodellen	3
Parter och roller	3
Uthyrning till kommunal verksamhet.....	3
Uthyrning till extern utförare av kommunal verksamhet eller till externa aktörer	3
Dialog och samverkan	4
Central samverkansgrupp för lokalfrågor ”Lokalförsörjningsgrupp” (LFG).....	4
Serviceråd – Lokala samverkansgrupper	4
Gränsdragning gällande lokalförändringar.....	5
Hyresvärdsrelaterade lokalförändringar (hyresvärden står för kostnaderna).....	5
Hyresgästrelaterade förändringar (hyresgästen står för kostnaderna)	5
Oförutsedda kostnader	5
Förändring av internhyra mellan åren	6
Förändring av hyra i ägda lokaler	6
Förändring av hyra i inhyrda lokaler.....	6
Hantering av vakanta lokaler.....	6
Rätt att teckna och säga upp interna hyresavtal.....	6
Självkostnadsbaserad hyra	7
Hyrans beståndsdelar	7
Kontraktsvillkor för lokaler	7
Uppsägning av delar av lokaler	7
Debitering.....	8
Hantering av inhyrning av externa lokaler	8
Gränsdragning för åtgärder och underhåll i/av lokalerna.....	8
Gränsdragningslista	8
Servicenivå och fastighetsskötsel	8
Underhåll.....	8
Förändringar av lokaler	8
Intern tvist	9

Regler för internhyresmodell

Inledning – syfte och mål

Syftet med reglerna är att uppnå kostnadsmedvetenhet, transparens och god hushållning med kommunens lokaler och fastighetservice.

Internhyresmodellen reglerar förhållandet mellan hyresvärd och hyresgäst avseende verksamhetslokaler.

Målsättning med internhyresmodellen:

- Anpassa investeringstakten och investeringsnivån
- Endast ha lokaler som verksamheterna har behov av
- Sköta fastighetsförvaltningen på ett långsiktigt och strategiskt sätt
- **Miljöpåverkan ska tas i beaktan vid fastighetsförändringar och lokalanpassningar**
- Säkra upp att fastighetsbestånd förvaltas kostnadseffektivt

Vilka berörs av internhyresmodellen

Parter och roller

Sektor samhälle är lokalförsörjare och hyresvärd. Fastighetsdrift inom sektor verksamhetsstöd är fastighetsförvaltare.

Uthyrning till kommunal verksamhet

Hyresmodellen gäller för samtliga sektorer i såväl kommunägda som inhyrda lokaler.

Uthyrning till extern utförare av kommunal verksamhet eller till externa aktörer

Uthyrning av kommunens lokaler till externa aktörer omfattas inte av internhyresmodellen.

Dialog och samverkan

En viktig del i arbetet med internhyresmodellen är att föra en kontinuerlig dialog och samverka mellan hyresvärd, hyresgäst och fastighetsförvaltare.

Central samverkansgrupp för lokalfrågor "Lokalförsörjningsgrupp" (LFG)

Gruppen sammansätts av representanter för hyresgäst, hyresvärd och fastighetsdrift. Gruppen träffas fyra gånger per år, arbetet leds av lokalstrateg. Gruppen ska behandla strategiska och principiella frågor som rör lokalförsörjning. Representanter utses av kommundirektör. Gruppen ska dessutom behandla frågor som inte kan lösas lokalt i servicerråden. För möten gäller:

- planläggs årsvis enligt kalendarium
- behandlar frågor av strategisk eller principiell natur
- besluta om förslag till lokalförsörjningsplan
- prioritera mellan olika lokalbehov och lokallösningar som berör flera sektorer eller har stor ekonomisk betydelse
- ta fram gränsdragningslista för åtgärder i lokaler

Serviceråd – Lokala samverkansgrupper

Fastighetsdrift, verksamhetschefer eller enhetschefer träffas i regelbundna möten för att behandla gemensam planering, verksamhetsfrågor mm. Representanter utses av LFG och gruppen leds av lokalstrateg. Syftet är att lösa lokalfrågor som rör den dagliga, operativa verksamheten lokalt.

För servicerrådets möten gäller:

- planläggs årsvis enligt kalendarium
- bereda ärenden till lokalförsörjningsgrupp
- föreslå förbättringar och effektiviseringar
- upprätta förslag till lokalförsörjningsplan
- initiera och följa upp lokalutredningar och lokalprojekt
- arbeta utifrån gränsdragningslista för åtgärder i lokaler

Gränsdragning gällande lokalförändringar

Förändringar som föranleds av myndighetskrav riktade mot verksamheten i egenskap av arbetsgivare eller utövare av verksamhet, följer samma regler som för investeringar initierade av verksamheten enligt stycket nedan.

Hyresvärdsrelaterade lokalförändringar (hyresvärden står för kostnaderna)

Med hyresvärdsrelaterade förändringar avses förändringar initierade av hyresvärd och myndighetskrav riktade mot denne. Dessa förändringar ingår i internhyran.

Exempel är krav på förbättringar, energibesparande åtgärder, myndighetskrav, vissa förändringar föranledda av myndighetsbeslut, tex beslut med stöd i Plan- och bygglagen (PBL) som exempelvis Obligatorisk ventilationskontroll (OVK), brandsäkerhet, tillgänglighet (enkelt avhjälpna hinder) mm.

Hyresgästrelaterade förändringar (hyresgästen står för kostnaderna)

Hyresgästrelaterade förändringar bekostas av hyresgästen i form av ökad internhyra.

Det kan vara t ex olika former av verksamhetsanpassningar av lokaler eller andra förändringar som hyresgästen vill göra. Verksamhetsanpassningar kan vara ett resultat av hyresgästens vilja eller ett krav på hyresgästens verksamhet från myndigheter (tex. socialtjänstlag, skollag), branschorganisationer etc. Även förtida underhåll eller standardhöjning av en byggnadsdel som ännu inte är föremål för underhållsåtgärd räknas som hyresgästrelaterad förändring.

Större åtgärder, över 2 basbelopp, finansieras av investeringsmedel. Hyresvärd ombesörjer och bekostar dessa samt omvandlar investeringen till ett tidsbegränsat hyrestillägg.

Mindre åtgärder, under 2 basbelopp, ombesörjs av hyresvärd men bekostas av hyresgästen som ett engångsbelopp som belastar driften. Enskilda sektorer har således inte egna medel för lokalinvesteringar.

Oförutsedda kostnader

Med oförutsedda kostnader menas större kostnader som uppkommer exempelvis genom att skada uppstår i en lokal och hyresgästen tvingas evakuera lokalen och skaffa ersättningslokaler.

Åtgärdande av själva skadan ingår i internhyran i form av akut underhåll.

Övriga kostnader utgör "oförutsett" och direkt finansieras av respektive verksamhet. Det kan handla om evakueringskostnader, ersättningslokaler eller transporter.

Förändring av internhyra mellan åren

Förändring av hyra i ägda lokaler

Kostnader för förvaltning, drift, underhåll mm påverkas av kostnadsutvecklingen i samhället och justering av hyresnivåerna ska ske årsvis i samband med fastställande av kommunens budget. Förändringen av nästkommande år baseras på en uppskattad utveckling av hyresbeståndsdelarna i stycket självkostnadsbaserad hyra.

Förändring av hyra i inhyrda lokaler

Den del av hyran som motsvarar den externa hyran förändras med samma indexreglering som gäller för det externa hyresavtalet. Övriga delar av hyran förändras enligt samma principer som egna lokaler.

Hantering av vakanta lokaler

När en hyresgäst säger upp en lokal blir de av med hyreskostnaden så snart uppsägningstiden om 9 månader har passerat.

Sektor samhälle har ett ansvar att hitta en ny hyresgäst direkt när uppsägningen kommer in, och om ny hyresgäst träder in under uppsägningstiden går kostnaden över från gammal till ny hyresgäst vid tillträde.

Lokalen belastar från och med då sektor samhälles budget. På så sätt har incitament skapats både för hyresgästen att lämna lokaler och för sektor samhälle att aktivt arbeta med avveckling eller omstrukturering av fastighetsbeståndet.

Rätt att teckna och säga upp interna hyresavtal

För lokalfrågorna ansvarar sektor samhälle. De äger rätt att teckna överenskommelser om internhyra och är hyresvärd i internhyresförhållandet. Det åligger respektive sektor att utse ansvariga inom sitt område att teckna internhyresavtal samt tillhörande fastighetsförteckning.

Självkostnadsbaserad hyra

En kostnadsbaserad hyra baseras på faktiska kostnader för respektive fastighet. Dessa kostnader kan grovt delas upp i kapitalkostnad, underhållskostnad och driftkostnad. För lokaler tillämpas självkostnad per objekt utan hänsyn till ev. funktionalitetsskillnader.

Hyrans beståndsdelar

Hyran sätts samman av ett antal olika hyreskomponenter som beräknas enligt följande principer.

- *Kapitalkostnad:* Utgörs av avskrivning och internränta på avstämningsårets ingående balans. Kapitalkostnad för eventuella investeringar under avstämningsåret tillkommer.
- *Kostnader för mediaförbrukning:* Beräknas enligt nyckeltal för nya objekt och genom analys av utfall för de senaste 2 åren vid revidering av befintliga avtal.
- *Kostnader för fastighetsskötsel och sophämtning/återvinning:* Beräknas enligt nyckeltal för nya objekt och genom analys av utfall för de senaste 2 åren vid revidering av befintliga avtal.
- *Planerat underhåll:* Beräknas enligt nyckeltal för nya objekt, vid revidering av befintliga avtal med medelvärdet av kostnaden i kommunens underhållsplan för de fem närmaste åren.
- *Felavhjälpande underhåll:* Beräknas enligt nyckeltal för nya objekt och genom analys av utfall för de senaste 2 åren vid revidering av befintliga avtal.
- *Försäkringspremier* ingår i hyran med ett belopp som motsvarar avstämningsårets självkostnad.
- *Fastighetsskatt/fastighetsavgift:* Beräknas enligt av skattemyndigheten upprättade riktlinjer.

Kontraktsvillkor för lokaler

Ett internhyresavtal upprättas mellan sektor samhälle och hyresgästens sektor.

- Hyresavtalet gäller samtliga lokaler och varje fastighetsobjekt specificeras i en fastighetsförteckning
- Hyresavtalet gäller tillsvidare
- Uppsägningstiden är 9 månader och uppsägning kan ske när som helst
- Uppsägningen ska vara skriftlig
- Förändring av verksamheten i lokalerna ska anmälas till hyresvärden så att hyresvärden kan påtala att ev. lokalförändringar kan behöva göras för att myndighetskraven ska kunna upprätthållas

Uppsägning av delar av lokaler

En sektor får säga upp del av lokal som man bedömer att man under överskådlig tid inte kommer att ha behov av.

Hyresvärden har skyldighet att ta emot uppsägning av lokal under förutsättning att följande uppfylls:

- Lokalen måste vara uthyrningsbar till annan hyresgäst
- Lokalen ska vara fysiskt avskiljbar och kunna ges en egen entré
- Flera hyresgäster ska kunna använda fastigheten/byggnaden/enheten utan att verksamheterna stör varandra
- Den uppsagda delen ska kunna avskiljas med mindre åtgärder och till rimliga kostnader. Kostnaderna för detta ska bäras av frånträdande hyresgäst
- Uppsägningstiden är 9 månader och uppsägning kan ske när som helst
- Uppsägningen ska vara skriftlig

Debitering

Debitering sker automatiskt månadsvis via ekonomisystemet. Efter uppsägningstidens utgång sker ingen hyresdebitering. För nyproducerade lokaler utgår hyra från det datum den färdiginredda lokalen kan tas i anspråk, d v s från möjligt inflyttningsdatum.

Hantering av inhyrning av externa lokaler

Finns det inga kommunägda lokaler som tillgodoser den kommunala verksamhetens behov, kan det bli aktuellt att hyra in en lokal av en extern fastighetsägare för att lösa den kommunala verksamhetens behov.

Enskilda sektorer har inte rätt att teckna andra hyresavtal än interna hyresavtal vilket innebär att sektor samhälle alltid är avtalsslutande part inom kommunen vid extern förhyrning.

En förutsättning för att beslut om extern förhyrning ska gälla är att hyresgästens nämnd dels har lämnat uppdrag till hyresvärdens nämnd att förhyra lokaler, dels accepterat hyresvillkoren, gäller för hyror på mer än 200 tkr per år.

Gränsdragning för åtgärder och underhåll i/av lokalerna

Gränsdragningslista

Som grund för ansvarsfördelningen mellan hyresgäst och hyresvärd ligger en gränsdragningslista.

Gränsdragningslistan visar vem som sköter underhåll och skötsel men också vem som ansvarar för utbyte till nytt.

Listan redovisar vilka objekt och uppgifter som är hyresvärdens ansvar respektive vad som är hyresgästens ansvar och utgår ifrån att hyresvärderna äger, bekostar och ansvarar för föremål som hör till byggnad/mark medan hyresgästen äger, bekostar och ansvarar för föremål som hör till verksamheten.

Servicenivå och fastighetsskötsel

Lokalerna uthyrs, om inget annat anges, i befintligt skick som skall motsvara en för verksamheten ändamålsenlig nivå med hänsyn tagen till de ekonomiska medel som finns för underhåll av lokalerna.

Fastighetsskötsel som ingår i hyresvärdens åtagande ska framgå av bilaga till hyreskontraktet.

Städning av lokalerna beställs som en separat tjänst från fastighetsdrift.

Underhåll

Hyresvärderna utför planerat underhåll enligt gällande underhållsplan och felavhjälpande underhåll efter behov. Gränsdragningen mellan parter ansvar framgår av bilagor till respektive hyreskontrakt.

Planerat underhåll avser:

- utvändigt underhåll av byggnad/mark
- invändigt underhåll av byggnad/lokal
- underhåll av installationer

Felavhjälpande underhåll avser insatser för att återställa funktioner som havererat eller är så bristfälliga att åtgärder måste göras omgående.

Förändringar av lokaler

Förändringar av lokalerna och dess fasta installationer samt målning och tapetsering får endast ske efter godkännande av LFG.

Intern tvist

Tvist om avtal eller tolkning av regelverk ska i första hand lösas genom samråd mellan hyresvärd och hyresgäst i lokalförsörjningsgruppen. Om överenskommelse inte kan nås, hänskjuts frågan till sektor samhälle som tar upp frågan i kommunstyrelsen.

Digitaliseringsstrategi för samverkanskommunerna

Inledning och bakgrund

Den demografiska utvecklingen utmanar svensk välfärd samtidigt som våra kommuninvånare¹ förväntar sig en smart, tillgänglig och kvalitativ välfärd med tillgång till digitala tjänster som ger snabb och sammanhållen service. I kommuner och regioner pågår en digital omställning för att möta dessa krav.

Digitaliseringen är den enskilt största förändringsfaktorn² i vår tid och påverkar hela samhället. Välfärdens utmaningar kräver nytänkande och mod. Allt viktigare blir kompetensutveckling samt fokus på innovation och förändringsledning.

Sverige ska vara ett föregångsland i implementeringen av de globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030. Digitaliseringen är ett viktigt verktyg för att nå flera av målen.

Delmålen i Regeringens nationella digitaliseringsstrategi förklarar hur digitalisering ska kunna bidra till en positiv samhällsutveckling. Delmålen digital kompetens, digital trygghet, digital innovation, digital ledning och digital infrastruktur är inarbetade i målområdena för detta dokument.

När den gemensamma IT-nämnden för Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar infördes 2019-01-01 beslutades att samverkanskommunerna ska ta ett samlat grepp kring digitalisering på central nivå så att samverkan och standardiserade arbetssätt ger möjligheter att effektivisera och ta tillvara synergier.

Denna digitaliseringsstrategi har tagits fram för att i samverkan ta tillvara digitaliseringens möjligheter. Den är likalydande för alla fem samverkanskommuner och antas av respektive kommunfullmäktige.

Varje kommun ska ta fram en handlingsplan för att konkretisera hur digitaliseringsarbetet ska bedrivas lokalt. Handlingsplanerna revideras årligen. Samordning och prioritering av aktiviteter görs lokalt. Handlingsplanerna utgör ett viktigt underlag när möjliga samverkansområden ska identifieras inom C-tillsammans³ samt inför IT-centrums verksamhetsplanering.

---

¹ I målgruppen kommuninvånare ingår begreppen brukare, kunder, anhöriga, barn, kommuninvånare, vårdnadshavare, företag, organisationer och besökare

² Utveckling i en digital tid – en strategi för grundläggande förutsättningar, SKR

³ C-tillsammans är ett nätverk för ökad samverkan kring kommunala uppdrag. Nätverket består av kommunerna: Tierp, Östhammar, Älvkarleby, Knivsta, Heby, Håbo och Enköping.

Syfte

Digitaliseringsstrategins syfte är att

- skapa en övergripande riktning och samsyn för den digitala utvecklingen i våra samverkanskommuner
- skapa förståelse för förutsättningar och relationer som ligger till grund för gemensamma behov och insatser
- vara vägledande för planering, budgetering, uppföljning samt vid genomförande av digitaliseringsinsatser i kommunernas verksamheter och i samverkan

Målgrupp

Digitaliseringsstrategin gäller för alla samverkanskommuner. Dokumentet riktar sig till förtroendevalda och kommunledning samt digitaliseringsansvariga, verksamhetsutvecklare, kvalitetsutvecklare eller andra tjänstepersoner i kommunernas verksamheter som berörs av digitalisering.

Målområden

De målområden som tas upp i digitaliseringsstrategin är:

- Ledning, styrning och organisation
- Digital kompetens
- Effektiv och kvalitativ välfärd

Ledning, styrning och organisation

Denna strategi tar sin utgångspunkt i den gemensamma it-nämnden. Samverkanskommunerna ingår även i initiativet C-tillsammans där ambitionen är att skapa större nytta för invånarna genom ökad samverkan inom Uppsala län där ett av de identifierade samverkansområdena är digitalisering.

Ledarskapet är viktigt för att driva förändringsarbete där den digitala tekniken nyttjas. Ledare bör uppmuntra till nytänkande och samarbete för att minska rädslan för att göra fel och utveckla en kultur som främjar innovation.

Digitalisering är en ledningsfråga och handlar om strategiska ställningstaganden samtidigt som det är en integrerad del av verksamhetsutvecklingen. För att få kraft i förändringsarbetet utgår utvecklings- och digitaliseringsfrågorna från de tre övergripande målområdena i detta strategidokument, Ledning, styrning och organisation, Digital kompetens samt Effektiv och kvalitativ välfärd som integreras i ordinarie processer för planering och uppföljning.

I en digital värld där behovet av att använda information ökar blir vikten av att säkerställa korrekt hantering av informationen stor. Individens integritet, säkerhet och rättigheter är grundläggande och kommunens förmåga att möta ny teknik och förändrat kundbeteende med nya tjänster kommer vara beroende av förmågan att hantera säkerhetsfrågor. En väl utvecklad och integrerad informationssäkerhet bidrar till att etablera effektiv och ändamålsenlig informationshantering, vilket skapar förtroende både inom och utanför organisationen.

De enskilda digitaliseringsinsatserna ska återspeglas i en helhetssyn så att de leder till att rätt prioriteringar görs utifrån de strategiska vägvalen. För att främja effektivisering bör standardiserade och helst kommungemensamma lösningar prioriteras framför verksamhetsunika. Användare bör involveras och vara medskapande i förändringsarbetet.

För att genomföra förändringar som skapar nytta behöver vi samverka i effektiva former där mål och nytta är tydligt definierade. Strukturen för hur beslut fattas behöver vara tydlig och säkerställa att beslut fattade inom ramen för samverkan också följs. Kommunernas interna organisation för systemförvaltning och digitalisering behöver ha tydliga kommunikationsvägar till den övergripande nivån för att skapa framdrift och transparens i arbetet.

På övergripande nivå finns dels digitaliseringsstrategiska gruppen, DSG som utgörs av en grupp av strategier där alla kommuner är representerade samt av Digitaliseringsrådet, DSR som utgörs av kommundirektörerna.

- Vi arbetar efter den gemensamma samverkansmodellen
- Vi arbetar utifrån beslutad systemförvaltningsmodell i respektive kommun
- Vi uppmuntrar till nytänkande och är tillåtande i vår samverkan
- Vi strävar efter standardiserade och gemensamma lösningar
- Vi skapar förutsättningar för ett effektivt informationssäkerhetsarbete

Digital kompetens

Digital kompetens innebär förtrogenhet med och kunskap om digitala verktyg och tjänster.

Alla ska kunna delta och följa med i den digitala utvecklingen utifrån sina förutsättningar.

Digital kompetens och delaktighet innefattar även medie- och informationskunnighet för att finna, analysera, kritiskt värdera och skapa information i olika medier och sammanhang⁴. Att arbeta för ökad digital kompetens och delaktighet är en demokratifråga. Samverkanskommunerna ska arbeta för att främja att alla kan ta del av viktiga samhällstjänster.

För medarbetare, chefer och förtroendevalda innebär digital kompetens utöver ovanstående att de har tillgång till rätt förutsättningar att utföra och utveckla sitt uppdrag och verka som goda förebilder för användandet av digitala tjänster. För att hantera information på ett effektivt och säkert sätt behövs kompetens i informationshantering.

I verksamheten behöver det finnas god kompetens och implementerade processer/rutiner vid beställningar samt vid kravställning i upphandling av digitala verktyg och system.

- Vi strävar hela tiden efter att utvecklas och öka vår digitala kompetens
- Vi har kunskap kring digitala verktyg och vår IT arbetsplats
- Vi följer en implementerad process för IT-upphandlingar

---

⁴ För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi, Regeringskansliet

Effektiv och kvalitativ välfärd

Digitaliseringen bidrar till en effektiv och kvalitativ välfärd genom att främja att kommunernas resurser används på bästa sätt och levererar ett efterfrågat utbud av service och tjänster. Digitala tjänster ska, så långt det är möjligt och ekonomiskt försvarbart, vara förstahandsvalet i våra kontakter med kommuninvånarna.⁵ Kommuninvånarna ska således kunna lösa sina ärenden på nya sätt utifrån digitalt och mobilt först. De ska erbjudas bra service och det ska vara enkelt att bo och verka i kommunerna.

En förutsättning för att möjliggöra en effektiv och kvalitativ välfärd och för att kunna effektivisera arbetet i de kommunala verksamheterna är en fungerande digital infrastruktur samt utbyggt bredband.

För att samverka över kommun- och verksamhetsgränser samt nationella initiativ ska bidra till en mer sammanhållen digital service i kontakten med kommuninvånarna krävs likartade processer och system som kan kommunicera med varandra.

Repetitiva enkla arbetsuppgifter kan ersättas med tekniska lösningar för att frigöra tid för mer värdeskapande arbetsuppgifter.

Innovation och innovationsledning innebär att förutsättningar ges inom organisationen för att skapa och sprida nya eller förbättrade lösningar som ger värde för miljö, samhälle, företag och individer. Genom att tillgängliggöra information som öppna data kan kommunerna främja innovation och nytänkande hos andra aktörer och öka transparensen för kommuninvånarna. Således skapas förutsättningar för andra att ta del av kommunernas information som sedan kan användas för att utveckla tjänster till nytta för kommuninvånarna.

- Vi ska tillhandahålla enkla, tydliga, säkra och effektiva digitala tjänster för kommuninvånarna
- Vi skapar nytta för kommuninvånarna genom fler digitala tjänster
- Vi ska arbeta digitalt och mobilt först där det är möjligt och ekonomiskt försvarbart
- Vi ska tillhandahålla öppna data
- Vi strävar efter effektiva arbetssätt

---

⁵ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2016/05/regeringen-ser-over-styrningen-av-digitala-tjanster/>

Inköps- och upphandlingspolicy

Antaget av	Instans
Antaget	Datum och §
Ersätter tidigare version	Instansförkortning, datum och §
Gäller för	KS, nämnder, bolag/koncernen
Dokumentansvarig	Roll

Innehåll

Syfte	3
Inledning.....	3
Ansvar	3
Mål	3
Rättssäkerhet	3
Effektivitet.....	4
Samverkan.....	4
Ekologisk och social hållbarhet.....	4
Objektivitet.....	4
Affärsmässighet.....	5
Mångfald och konkurrens.....	5
Etik	5
Affärsetik.....	5

Syfte

Syftet med denna policy är att bidra till att uppnå kommunfullmäktiges prioriterade mål (kommunens mål) såväl som de nationella inköpsstrategiska målen. Upphandling som ett strategiskt verktyg ska bidra till att kommunens ekonomiska resurser nyttjas effektivt.

Inledning

Denna policy gäller för kommunens samtliga nämnder, verksamheter och enheter.

Policyn ska i tillämpliga delar också omfatta bolag och stiftelse där kommunen har dominerande inflytande och som omfattas av upphandlingslagstiftning.

Till policyn hör riktlinjer som beskriver hur Östhammars kommuns nämnder och verksamheter ska genomföra upphandlingar och avrop samt direktupphandlingar i enlighet med kommunens policy.

All upphandling och avrop ska ske i enlighet med för området gällande lagstiftning.

Upphandling är en strategisk resurs för styrning och kontroll och ska ske med helhetssyn och utifrån ett totalkostnadsperspektiv.

Ansvar

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att kommunens mål uppfylls och att ekonomiska resurser nyttjas effektivt. Kommunstyrelsen samordnar styrningen för all upphandling inom kommunen.

Inköps- och upphandlingspolicyn beslutas och revideras av kommunfullmäktige i Östhammars kommun.

Mål

Östhammars kommuns upphandlingar ska präglas av *rättssäkerhet, effektivitet, samverkan och ekologisk och social hållbarhet*. All inköps- och upphandlingsverksamhet ska bygga på *objektivitet, affärsmässighet samt mångfald och konkurrens*.

Rättssäkerhet

All inköps- och upphandlingsverksamhet ska följa gällande lagar om offentlig upphandling. Utöver gällande rätt ska interna styrdokument, regler och riktlinjer alltid efterföljas.

Kommunen ska vara öppen och transparent i upphandlingsprocessen för att upprätthålla hög trovärdighet hos leverantörerna.

Upphandlingar och avrop ska hanteras på ett professionellt sätt och ska utföras av personer som har kompetens inom området.

Upphandlingar och avrop (över 100 tkr) utförs av Verksamhet Upphandling.

Avrop från befintliga avtal under 100 tkr utförs av personer som är särskilt utsedda för uppgiften, certifierade beställare. Som certifierad beställare ska man ha genomgått kommunens internutbildning till certifierad beställare.

Direktupphandlingar under 100 tkr utförs av personer som genomgått kommunens internutbildning i direktupphandling.

Effektivitet

För att uppnå så effektiva upphandlingar och avrop som möjligt strävar Östhammars kommun efter att digitalisera så mycket som möjligt av sin inköps- och upphandlingsprocess. Det innebär bl a att e-handel ska användas i de fall där det är lämpligt.

Alla berörda i en upphandling ska engagera sig i processen och avsätta tid för att skapa de bästa förutsättningarna.

För att uppnå goda effekter av upphandlingsarbete och åstadkomma en god affär för alla parter är hög avtalstrohet nödvändig. För avsteg från befintliga ramavtal ska särskilda skäl kunna redovisas.

Samverkan

Östhammars kommun ska i den mån det är möjligt och lämpligt samarbeta med andra upphandlande myndigheter i syfte att samordna upphandlingar och utbyta erfarenheter. Samarbetet ska främja Östhammars kommuns effektivitet och kvalitet på upphandlingsområdet.

Ekologisk och social hållbarhet

Östhammars kommun ska verka för att minska användningen av material och naturresurser, effektivisera energianvändningen och minska påverkan på naturmiljöer.

Som stöd i arbetet med hållbar upphandling ska nationella vägledningar och kriterier för olika varor, tjänster och entreprenader användas för att ställa krav på miljöhänsyn, djurvälstånd samt social och etisk hänsyn.

Vid bedömningen av vilka miljökrav som ska ställas ska en avvägning ske utifrån ett totalkostnadsperspektiv där kravens syfte och effekt vägs mot dess kostnad. I upphandlingar ska miljökrav finnas med. Miljökrav som ställs ska vara proportionerliga och relevanta för upphandlingsföremålet och ska kunna följas upp.

Östhammars kommun tar ett ansvar i frågor om social hållbarhet och ska endast ingå avtal med seriösa aktörer. I upphandlingar ska krav ställas på att anställdas arbets- och anställningsvillkor är i nivå med svenska kollektivavtal och gällande lag. I en upphandling ska i övrigt en bedömning genomföras gällande vilka övriga sociala, etiska och arbetsrättsliga faktorer som är relevanta utifrån upphandlingsobjektet.

Objektivitet

Val av leverantör ska ske objektivt utifrån kraven i varje upphandling.

Affärsmässighet

Östhammars kommun ska uppfattas som en bra och attraktiv affärspartner av leverantörsmarknaden.

Östhammars kommuns upphandlingar av varor, tjänster och entreprenader ska hålla rätt kvalitet och utföras till rätt pris utifrån ett långsiktigt totalkostnadsperspektiv.

Uppföljningar av ingångna avtal ska ske löpande för att säkerställa att ingångna avtal följs och används på rätt sätt. Krav som ställts i upphandlingen ska följas upp under avtalstiden.

Uppföljningar och eventuella avvikelser från avtal som kan leda till påföljder ska dokumenteras.

De avtal som kommunen tecknat eller på annat sätt är avtalspart i ska alltid nyttjas vid avrop.

Mångfald och konkurrens

Östhammars kommun har en viktig roll i att stimulera företagsklimatet i kommunen.

Kommunen ska underlätta för det lokala näringslivet att delta i kommunens upphandlingar.

Dialog ska som huvudregel alltid ske med leverantörer före, under och efter en upphandling.

En ambition med kommunens upphandling är att underlätta för små, medelstora och nyetablerade företag att delta som anbudsgivare. Kommunen ska i upprättandet av upphandlingsunderlag där så är möjligt dela in upphandlingen i områden, kategorier, produktgrupper eller motsvarande.

Etik

Affärsetik

Östhammars kommuns kontakter med leverantörer ska kännetecknas av god affärsetik, objektivitet och likabehandling. Kommunen ska av anbudsgivare uppfattas som en professionell samarbetspart.

Östhammars kommun ska verka för en sund konkurrens på lika villkor. Därför ska kommunen kontrollera att alla leverantörer och underleverantörer uppfyller sina samhälleliga åtaganden vad gäller skatter och arbetsgivaravgifter.

Anställda i Östhammars kommun eller anlitade konsulter ska avstå från att handlägga en upphandling eller annat upphandlingsärende där en jävssituation riskerar uppstå. Anställda ska också vara väl medvetna om att agera utifrån Kommunens riktlinjer gällande mutor, jäv och korruption.

Reglemente för fullmäktigeberedningen för översyn av politisk organisation

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2021-04-27 § XXX
Ersätter tidigare version	
Gäller för	Fullmäktigeberedningen för översyn av politisk organisation
Dokumentansvarig	Kommunsekreterare

Innehåll

Verksamhetsområde	3
§ 1 Uppdrag	3
§ 2 Övriga uppgifter	3
§ 3 Ansvar och rapporteringsskyldighet.....	3
Arbetsformer	3
§ 4 Sammansättning	3
§ 5 Ersättnas tjänstgöring	4
§ 6 Inkallande av ersättare.....	4
§ 7 Jäv och avbruten tjänstgöring (växeltjänstgöring)	4
§ 8 Ersättare för ordföranden.....	4
Sammanträden	5
§ 9 Tidpunkt	5
§ 10 Kallelse.....	5
§ 11 Närvarorätt vid sammanträden	5
§ 12 Öppna sammanträden	5
§ 13 Sammanträden på distans	5
§ 14 Yttranderätt och rätt till protokollsanteckning	6
§ 15 Mötesanteckningar	6
§ 16 Inhämtande av upplysningar	6
§ 17 Delgivning.....	6

Utöver det som föreskrivs om fullmäktigeberedningar i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Verksamhetsområde

§ 1 Uppdrag

Fullmäktigeberedningens uppdrag är:

Genomföra en översyn av den politiska organisationen med målet att skapa en ändamålsenlig, effektiv och demokratisk organisation som gör att kommunen kan utföra sitt uppdrag gentemot medborgarna på ett bra sätt.

I översynen ska även attraktivitet att vara fritidspolitiker finnas med. Det omfattar både delaktighet i de politiska processerna samt praktiska förutsättningar för att delta i det politiska arbetet.

Mandatperioden är densamma som för fullmäktige, det vill säga till och med 2022-10-14.

§ 2 Övriga uppgifter

Fullmäktigeberedningen ska hos fullmäktige göra de framställningar som beredningen finner påkallat.

§ 3 Ansvar och rapporteringsskyldighet

Delrapport ska lämnas till fullmäktiges sammanträde i december 2021 och slutligt förslag ska kunna behandlas på fullmäktiges sammanträde i april 2022.

Fullmäktigeberedningen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente.

Arbetsformer

§ 4 Sammansättning

Fullmäktigeberedningen består av:

Fullmäktiges presidium. Fullmäktiges ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande är även beredningens ordförande, förste vice ordförande och andra vice ordförande.

En ledamot från varje parti som är representerad i fullmäktige, vilket innebär 9 ledamöter.

En ersättare från varje parti som är representerad i fullmäktige, vilket innebär 9 ersättare.

Beredningens ledamöter och ersättare ska väljas bland de som sedan tidigare har ett uppdrag i fullmäktige, kommunstyrelsen eller nämnd.

Avgår en ledamot eller ersättare i beredningen, som inte utsetts vid proportionellt val, ska fyllnadsval snarast förrättas.

§ 5 Ersättarnas tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe. Ledamoten bör börja tjänstgöra sedan pågående ärende handlagts.

Ersättarna ska, om dessa inte valts proportionellt, tjänstgöra enligt den ordning som fullmäktige har bestämt. Om ingen ordning är bestämd, kallas ersättarna i den ordning de tagits upp i fullmäktiges protokoll från valet.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i turordningen.

Ersättare som inte tjänstgör har inte rätt att delta i överläggningarna eller få sin mening antecknad i protokollet eller delta i beslut.

§ 6 Inkallande av ersättare

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde ska själv underrätta sin personlige ersättare.

Om den personlige ersättaren inte kan delta i sammanträdet anmäls detta till kommunsekreterare eller någon annan anställd vid verksamheten kansli och utveckling som underrättar den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

§ 7 Jäv och avbruten tjänstgöring (växeltjänstgöring)

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får tjänstgöra igen sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

§ 8 Ersättare för ordföranden

Om varken ordföranden, förste vice ordföranden eller andre vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde utser beredningen en annan ledamot att vara ordförande tillfälligt. Den till åldern äldste ledamoten tjänstgör som ordförande tills den tillfälliga ordföranden har utsetts.

Om ordförande på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget under längre tid ska fyllnadsval snarast förrättas.

Sammanträden

§ 9 Tidpunkt

Fullmäktigeberedningen bestämmer dag och tid för sina sammanträden.

§ 10 Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare senast fyra dagar före sammanträdesdagen.

Kallelse ska ske elektroniskt om det inte är olämpligt. Ordförande bestämmer formen för kallelse. I undantagsfall får kallelsen ske på annat sätt och/eller inom annan tid.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingarna som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

När varken ordföranden, förste vice ordföranden eller andre vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamoten göra detta.

§ 11 Närvarorätt vid sammanträden

Vid beredningens sammanträden ska tjänsteman närvara enligt ordförandes avgörande.

Beredningen får även kalla en ledamot eller en ersättare i fullmäktige, i styrelsen, en nämnd, en revisor, en anställd hos kommunen eller en särskild sakkunnig, att närvara vid ett sammanträde med beredningen för att lämna upplysningar.

§ 12 Öppna sammanträden

Fullmäktigeberedningen medges rätt att besluta om dess sammanträden ska vara offentliga och i och med det även besluta om en allmänhetens frågestund ska hållas i anslutning till sammanträdet.

§ 13 Sammanträden på distans

Fullmäktigeberedningen får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ordförande avgör om närvaro får ske på distans. Vid utskick av kallelse meddelas om deltagande antas ske på distans eller om ledamot som avser delta på distans ska anmäla detta för godkännande.

Vid deltagande på distans gäller samma arbetsordningar och rutiner som för styrelse och nämnder om inte fullmäktigeberedningen bestämmer själv vad som närmare ska gälla om deltagande på distans.

§ 14 Yttranderätt och rätt till protokollsanteckning

Ledamöter har alltid yttranderätt och har alltid rätt att få anteckning rörande ärendet noterad till protokollet. Längre anteckningar lämnar ledamoten själv skriftligt i bearbetningsbar form senast två dygn efter sammanträdet.

Den som har kallats till ett sammanträde enligt § 11 får delta i överläggningarna men inte i besluten.

För ersättare, se § 5.

§ 15 Mötesanteckningar

Vid fullmäktigeberedningens sammanträden ska sammanträdesanteckningar föras. Dessa signeras av mötesordförande och en av beredningarna utsedd representant.

§ 16 Inhämtande av upplysningar

Fullmäktigeberedningen får begära in de yttranden och upplysningar från kommunens nämnder, beredningar och arbetstagare som behövs för att kunna fullgöra sina uppgifter.

§ 17 Delgivning

Delgivning med fullmäktigeberedningen sker med ordföranden.

Motion till Östhammars fullmäktige

Handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2020 -11- 10	
Dnr:	Dpt:

Gimo har varit utsatt för bilbränder under det senaste året, det har varit försök att anlägga en brand vid ishallen i Gimo. Vallonskolan i Gimo varit utsatt för skadegörelse genom att en sten har kastats in genom ett fönster. Att skadegörelserna ökar i Gimo ser vi tydligt, ett försök att motverka denna negativa trend har gjort genom att starta projektgruppen "Tryggt Gimo" och förlängt öppettiderna på fritidsgården.

På en nationell nivå brinner det i närmare 500 skolor varje år. Skolorna och förskolorna i kommunen förefaller vara dåligt rustade mot anlagda bränder. Det saknas kamera övervakning. Larmsystemen behöver förbättras. Situationen förefaller vara liknande på samtliga skolor och förskolor i kommunen.

Bilbränder, förstörelse och andra anlagda bränder är tecken på att en ort börjar bli ett utsatt område, ett särskilt utsatt område eller ett riskområde. Detta enligt Polisens klassificeringar. Vuxna som unga vittnar om att massinvandringen till Gimo börjar ge negativa konsekvenser och en ökad otrygghet i samhället.

Med anledning av detta måste man öka säkerheten mot anlagda bränder mot skolor och förskolor. Vi kan inte riskera att grundläggande funktioner i samhället sätts ur spel p.g.a. anlagda bränder och sabotage.

Sverigedemokraterna vill att kommunen utreder möjligheterna att utrusta Gimos skolor och förskolors utemiljöer med kameraövervakning.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

-Att BUN får uppdrag att utreda möjligheten för kameraövervakning på samtliga skolor och förskolor i Gimo.

-Att kommunen tar fram en handlingsplan för att skydda kommunens samtliga skolor och förskolor mot vandalisering.

För Sverigedemokraterna Östhammar

Bo Persson

2020-11-06

Martin Wahlsten

ANKOM
2020 -11- 10
 ÖSTHAMMARS KOMMUN Östhammars Öst

SVAR PÅ MOTION FRÅN SVERIGEDEMOKRATERNA GÄLLANDE KAMERAÖVERVAKNING PÅ SKOLOR OCH FÖRSKOLOR I GIMO

Med hänvisning till aktuell brottsstatistik och yttrande från Barn- och utbildningsnämnden saknas anledning till de föreslagna åtgärderna.

Motionen föreslås avslås i sin helhet.

Jacob Spangenberg (C)

Ordförande i kommunstyrelsen

Sektor Bildning
Lisbeth Bodén

Yttrande avseende motion gällande handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage

Bakgrund

Sverigedemokraterna (SD) har lämnat in en motion avseende handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage.

I motionen yrkar Sverigedemokraterna:

- Att BUN får i uppdrag att utreda möjligheten för kameraövervakning på samtliga skolor och förskolor i Gimo.
- Att kommunen tar fram en handlingsplan för att skydda kommunens samtliga skolor och förskolor mot vandalisering.

Bilbränder, förstörelse och andra anlagda bränder är ett tecken på att en ort börjar bli ett utsatt område eller ett riskområde. Med anledning av detta måste man öka säkerheten mot anlagda bränder mot skolor och förskolor, enligt Sverigedemokraternas motion.

Mot bakgrund av Sverigedemokraternas motion har kontakt tagits med kommunens dataskyddsombud, säkerhetsansvarig samt kommunpolisen i Östhammars kommun, projektledare för Hållbart ANDT- och brottsförebyggande arbete samt före detta tekniska förvaltningen.

Väger intresset av att kamerabevaka tyngre än integritetsintresset?

För att få kameraövervaka en förskola eller skola måste det finnas ett berättigat syfte och det kan till exempel vara att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet på en brottsutsatt plats. Det måste alltså finnas ett reellt problem på platsen så man kan inte sätta upp en kamera i rent förebyggande syfte. Man måste även ha undersökt andra alternativ. När man överväger att kamerabevaka är det viktigt att det finns dokumenterat vad som har hänt, på vilken plats, vilken tid på dygnet händelsen inträffat och varför andra alternativ inte har hjälpt. Intresset av att kamerabevaka väger tyngre ju mer brottslighet som ni kan visa har inträffat.

Om det finns ett berättigat syfte att kamerabevaka måste det ändå alltid göras en avvägning mellan bevakningsintresset och integritetsintresset. Den här bedömningen ska göras oavsett om det gäller tillståndspliktig eller inte tillståndspliktig kamerabevakning. Barn anses ha ett särskilt stort integritetsintresse.

Vid bedömningen av integritetsintresset ska särskild hänsyn tas till hur bevakningen ska utföras, om teknik som främjar skyddet av enskildas personliga integritet ska användas och vilket område som ska bevakas. Det är till exempel mer känsligt att kamerabevaka en skolgård där små barn leker än en fasad.

Sektor Bildning
Lisbeth Bodén

Överväg andra åtgärder i första hand

Med tanke på att integritetsintresset är mycket högt på en skola bör man fundera på om det finns någon mindre ingripande åtgärd som kan vidtas istället, beroende på vilken problematik som finns. Man kan till exempel överväga att låsa in värdefull utrustning, förstärka skalskyddet, förbättra belysningen, bygga om ytor som har skymd sikt, installera rörelsestyrda vattenkranar och öka vuxennärvaron. Om sådana åtgärder skulle kunna få samma eller bättre effekt, bör dessa vidtas istället.¹

Anmälda brott 2020-01-01 till 2020-12-18 som rör förskolor och skolor i Gimo

Anmält brott	Verksamhet
En anmälan gällande Skadegörelse, övrigt klotter	Förskolan Diamanten
Tre anmälningar gällande Stöld utan inbrott i skola, bibliotek, undervisningslokal, förskola, fritidshem	Vallonskolan
En anmälan gällande annan skadegörelse (ej klotter)	Vallonskolan

Källa: Kommunpolisens statistik

Mot bakgrund av de händelser som inträffat i Gimo under det senaste året så är det inte den ort som har flest skadegörelser i Östhammars kommun. Utifrån fakta som polisen presenterar så bedömer Barn- och utbildningsnämnden att det inte är befogat med någon kameraövervakning på Gimos förskolor och skolor. Det är en bild som före detta tekniska förvaltningen delar. Det preventiva arbete som före detta tekniska har bidragit med är ett bra samarbete med ett vaktarbolag och deras flexibilitet. Om det har kommit rapporter om att det är ökad aktivitet vid någon specifik fastighet kvällstid/helger/nätter så har vaktbolagets ordinarie rondering snabbt omdirigerats till att koncentrera insatsen till det specifika området under en begränsad tid. Det har inte undersökts andra alternativ i stället för kameraövervakning.

Med en kameraövervakning kommer vi dessutom alltid att arbeta i efterhand, det vill säga inget förebyggande arbete såsom bättre belysning, ökad närvaro av vuxna och förstärkt skalskydd.

Handlingsplan för att skydda samtliga skolor mot vandalisering

Under hösten 2020 startade ett projekt med medel från länsstyrelsen. Syftet med projektet är att ta fram ett underlag till kommunledningen och politiken med en

---

¹ Datainspektionen, <https://www.datainspektionen.se/vagledning/kamerabevakning/offentlig-verksamhet/skolor/>

Sektor Bildning
Lisbeth Bodén

plan för ett hållbart och utvecklat lokalt ANDT- (alkohol, narkotika, dopning och tobak) - brottsförebyggande - och trygghetsskapande arbete.

Målet är att ta fram en modell för hur Östhammars kommun ska arbeta systematiskt med frågorna utifrån kända kunskapsunderlag. Ytterligare ett mål är att ta fram en modell och ett arbetssätt för att ta fram bra underlag och/eller lägesbilder för beslut.

Barn- och utbildningsnämnden anser att utifrån projektets syfte och mål kan en handlingsplan mot vandalisering kunna gå att införliva i det kommande brottsförebyggande arbetet.

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2020-130
KS-2020-706

§ 7. Motion avseende handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Sverigedemokraterna (SD) har lämnat in en motion avseende handlingsplan mot anlagda skolbränder och sabotage.

I motionen yrkar Sverigedemokraterna:

- Att BUN får i uppdrag att utreda möjligheten för kameraövervakning på samtliga skolor och förskolor i Gimo.
- Att kommunen tar fram en handlingsplan för att skydda kommunens samtliga skolor och förskolor mot vandalisering.

Beslutsunderlag

- Motion
- Förslag till yttrande

Ärendets behandling

Kommunfullmäktige 2020-11-20.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Sektorchef Lisbeth Bodén redovisar förslaget till yttrande.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

SVAR TILL FRÅN YLVA LUNDIN OCH MARTIN WAHLSTEN GÄLLANDE
”AVSKAFFANDET AV FÖRTUR OCH FÖRSTAHANDSKONTRAKT FÖR
NYANLÄNDA/TILLÄMPNING AV BOSÄTTNINGSLAGEN”

Med hänvisning till tidigare svar på motioner och interpellationer med liknande innehåll, samt kommunstyrelsens beslut Dnr KS-2020-156 från den 29 september 2020, föreslås motionen avslås i sin helhet.

Östhammar 2021.03.24

Jacob Spangenberg (C)

Ordförande i kommunstyrelsen

Motion om avskaffandet av förtur och förstahandskontrakt för nyanlända

Den sk Bosättningslagen (Lag 2016:38 om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning) ställer inga specifika krav på **hur** det tvingande tillhandahållandet av bostad ska lösas och anger inte heller **hur länge** ansvaret för att tillhandahålla bostaden ska gälla. Det är således upp till den enskilda kommunen att avgöra hur skyldigheten att ta emot en nyanländ ska fullgöras i varje enskilt fall.

SKR föreslår följande lösningar för kommuner att klara av sin mottagning: förstahandskontrakt via det kommunala bostadsbolaget eller privata hyresvärdar, hyra av lägenheter från allmännyttan och privata hyresvärdar och upplåtelse i andra hand till nyanlända samt nyproduktion av modulbostäder.

Från praxis runt om i landet känner vi också till lösningar i form av vinterbonade husvagnar, vandrarhem etc samt inköp av bostadsrätter och hus som ställs till de nyanländas förfogande. Det förekommer också att stockholmskommuner ordnar och betalar hyreskontrakt under en kortare tid för ”sina” nyanlända i mindre kommuner med lediga bostäder, ex. Tierp och Kramfors, och därmed överläter det långsiktiga försörjningsansvaret på den mindre kommunen.

Det är också många kommuner som begränsar sitt åtagande till att endast tillhandahålla bostad under en begränsad tid.

Östhammars kommun har valt att lösa sitt ansvar enligt bosättningslagen med att ingå ett avtal med Östhammarshem med innebörden att 12 – 22 lägenheter per år tilldelas nyanlända. Dessa lägenheter erbjuds alltså inte de sökande som står i Östhammarshems ordinarie bostadskö utan går i stället direkt till de nyanlända. I avtalet ingår också att de nyanlända som fått dessa lägenheter, efter en tid och på generösare villkor än de som gäller för ordinarie hyresgäster hos Östhammarshem, ges förstahandskontrakt.

En undersökning från Hyresgästföreningen visar att 60 procent av kommunerna upplever att bosättningslagen gett upphov till undanträngningseffekter på bostadsmarknaden. Detta är också det som sker i Östhammars kommun eftersom Östhammarshem inte har några tomma lägenheter och har ca. 2 000 personer i sin bostadskö.

Effekten av det ovan beskrivna är att kommunen systematiskt och över tid (minst 4 år) har tillämpat en ordning där andra länders medborgare prioriteras framför de egna kommuninnevanarna vid tilldelning av bostad.

Förtur i kommunala bolag och stiftelsers bostadsköer innebär att lägenheter försvinner utom räckhåll för vanliga bostadssökande. Det görs extraordinära bosättningsinsatser som svenska medborgare per definition är uteslutna från att ta del av. Här är det befogat att tala om att det sociala kontraktet bryts.

Med anledning av ovanstående yrkar vi:

att kommunens överenskommelse med Östhammarshem avseende bostadstilldelning för nyanlända sägs upp och att ordningen avvecklas skyndsamt

Östhammar den 20200109

Martin Wahlsten
Gruppledare (SD)

Ylva Lundin
Ledamot (SD)

ÖSTHAMMARS KOMMUN	
Kommunstyrelsen	
2018 -01- 30	
Dnr:	Dpl:

Motion om att avskaffa förturen för nyanlända i den kommunala bostadskön

I dokumentet *Bostadsförsörjningsprogram Östhammars kommun 2017* s. 11 under rubriken Målgruppspecifika behov Nyanlända står det:

Enligt överenskommelse med Östhammarshem har flyktmottagandet förtur till lägenheter, givet att det uppstår vakanser. För 2017 beräknas 40-50 lägenheter kunna tilldelas nyanlända flyktingar, vilket täcker en stor del av behovet men innebär en sämre tillgänglighet till lägenheter för andra målgrupper med liknande behov. Noteras bör att vakanserna hos Östhammarshem legat på låga nivåer de senaste åren.

På Kommunfullmäktige 2017-12-12 informerade Örjan Mattson (S) om den nuvarande ordning som innebär att 2 lägenheter varje månad tas ur Östhammarshems ordinarie bostadskö och tilldelas kommunen som i sin tur upplåter dessa till nyanlända.

Vi ser ett antal problem med att nyanlända ges förtur till hyresrätter i Östhammars kommun.

För de kommuninvånare som är i behov av bostad och som står i Östhammarshems ordinarie bostadskö kan det upplevas som djupt orättvist och stötande att bli förbigången. Särskilt påtaglig blir orättvisan då Östhammarshem ställer hårda krav på sina ordinarie hyresgäster i form av bland annat en långsiktig försörjningsförmåga samt avsaknaden av betalningsanmärkningar. Krav som inte ställts på de nyanlända som kommunen gett förtur till hyreskontrakt.

Att ge nyanlända förtur i den kommunala bostadskön skickar fel signal om vad som krävs för att de ska kunna anpassa sig till ett långsiktigt liv i Sverige. Förtur i bostadskön, utan några som helst krav, tar ifrån de nyanlända sitt ansvar för att själva kämpa för att få en hyresrätt. Vi bör ställa samma krav på en nyanländ som vi gör på våra egna medborgare.

I kommunens rapport *Tillväxtstrategi 2020* identifieras bristen på bostäder för arbetskraft med efterfrågad kompetens som en viktig framgångsfaktor. Om det nu är så att kommunen vill använda det kommunala bostadsbolaget som ett verktyg för att attrahera människor som besitter en bristkompetens till Östhammars kommun, så är det direkt kontraproduktivt att ge nyanlända förtur till bostäderna.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar Sverigedemokraterna

- att kommunen upphör med att ge nyanlända förtur till Östhammarshems lägenheter

Martin Wahlsten (SD)

Peter Brandt (SD)

SVAR PÅ MOTION FRÅN SVERIGEDEMOKRATERNA OM ATT ”AVSKAFFA FÖRTUREN I DEN KOMMUNALA BOSTADSKÖN”

Martin Wahlsten (SD) och Peter Brandt (SD) har lämnat en motion med yrkandet att kommunen bör upphöra med ”att ge nyanlända förtur till Östhammarshems lägenheter”.

I motionen lyfts synpunkter på att kommuninvånare som är i behov av bostad och som står i Östhammarshems ordinarie bostadskö kan uppleva det som orättvist att bli förbigångna. Det framhålls vidare att nyanlända tas ifrån sitt eget ansvar för boendeanskaffning. Slutligen lyfts att tillgängliga bostäder bör användas till individer med kompetens inom bristyrken för att gynna kommunens tillväxt.

Lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, som trädde i kraft den 1 mars 2016 ställer tyliga krav på kommunen att tillgodose bosättning till nyanlända. Lagstiftaren framhåller att nyanlända ska ses som en resurs för kommunen och att deras möjligheter till etablering ökar förutsättningarna för tillväxt även i Östhammars kommun.

Under år 2015 tog Sverige emot ett stort antal migranter som en följd av flera allvarliga konflikter och oroligheter i omvärlden. 163 000 människor sökte asyl i Sverige under året, varav drygt 35 000 var ensamkommande barn. Sverige genomförde under denna period sin största humanitära insats sedan andra världskriget. Många påstådda farhågor om systemkollaps i välfärden har kommit på skam, inte minst tack vare beundransvärda insatser i kommunerna.

För att förbättra nyanländas etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet föreslog regeringen i november 2015 en ny lag som innebar att alla kommuner efter anvisning skulle kunna ta emot nyanlända för bosättning. Den 27 januari 2016 röstade riksdagen ja till regeringens förslag, och den nya lagen, lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, trädde i kraft den 1 mars 2016.

Hur många nyanlända varje kommun tar emot beror på kommunens storlek, arbetsmarknadsläge, det sammantagna mottagandet av nyanlända och ensamkommande barn samt hur många asylsökande som redan vistas i kommunen. Regeringens avsikt med den nya lagstiftningen är att kommuner som har en jämförelsevis god arbetsmarknad, stor befolkning, lågt mottagande och förhållandevis få asylsökande tar emot fler nyanlända.

Bosättningslagen (2016:38) omfattar nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd som flyktingar eller skyddsbehövande enligt vissa bestämmelser i utlänningslagen (2005:716) samt anhöriga till dessa personer. Enligt bosättningsförordningen (2016:39) omfattar anvisningar till kommuner endast nyanlända som vistas i anläggningsboenden eller kvotflyktingar.

ANSVAR FÖR BOSÄTTNINGSPÅRBEJÄTET

Migrationsverket och länsstyrelserna har tillsammans med kommunerna ett gemensamt ansvar för bosättningen av nyanlända. Utifrån Migrationsverkets beräkning av mottagandebehovet beslutar regeringen om antalet som ska omfattas av anvisningar för bosättning under det kommande året samt fördelningen på länsnivå (länstal). Länsstyrelserna beslutar om fördelningen inom respektive län genom kommunalen. Migrationsverket ansvarar för att anvisa nyanlända till en kommun utifrån fastställda kommunal.

Enligt Förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar hör det till kommunernas ansvar att bland annat svara för mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning.

Genom att kommuner i förväg får besked om kommunal för det kommande året finns möjligheter att planera för mottagandet. Kommuntalen för Uppsala län beslutades den 13 november 2017. Detta efter att regeringen beslutat om nya länstal. Kommuntalen för Östhammars kommun var 80 personer år 2016, 76 personer år 2017 och 60 personer år 2018. Enligt Migrationsverkets prognos kommer antalet kommunmottagna minska ytterligare under 2019.

De beslutade läns- och kommunalen gäller de personer som enligt Migrationsverkets prognos fått uppehållstillstånd i Sverige och som inte på egen hand kan ordna boende. Enheten för arbete och sysselsättning svarar i Östhammars kommun för det första mottagandet och bosättningen i kommunen.

BOSÄTTNING AV NYANLÄNDA I ÖSTHAMMARS KOMMUN

Såväl behovsgrupper som efterfrågan på bostäder varierar över tid. Från och med hösten 2015 ökade behovet för målgruppen kommunmottagna nyanlända. För att uppfylla kommunens ansvar i enlighet med lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning genomförde Östhammars kommun ett antal insatser under åren 2016-2017:

- En förvaltningsövergripande arbetsgrupp tillsattes med syftet att säkera anskaffning av boenden till nyanlända kommunmottagna.
- Kampanjen Hjärterum med egen ingång sökes lanserades och riktade sig till privatpersoner för uthyrning av bostäder till kommunen. Kommunen svarade sedan för andrahandsuthyrningen av bostäder till nyanlända. Endast ett mindre antal lägenheter blev aktuella trots aktiv annonsering; kampanjen hade inte önskad effekt och kunde inte svara mot behoven.
- Dialog inleddes med Östhammarshem om uthyrning av lägenheter vilket resulterade i att Östhammarshem, under förutsättning att två eller fler lägenheter blir uppsagda i måndaden, ska avsätta minst två uppsagda lägenheter per månad till Östhammars kommun för nyanländas räkning.

Östhammarshem har under år 2017 hyrt ut 23 lägenheter till kommunen som i sin tur har hyrt ut i andra hand till kommunmottagna. I vissa fall har enklare tillfälliga vandrarhemslösningar fordrats. Nyanlända informeras samtidigt om vikten av att sköta hyresbetalning och övriga villkor för att ha möjlighet att få ett långsiktigt eget kontrakt. På det sättet tas nyanlända inte ifrån sitt eget ansvar för boende, såsom framhålls i motionen. Den upplevelse av orättvisa som beskrivs i motionen bör ta detta liksom rådande lagstiftning i beaktande.

TILLVÄXT OCH UTVECKLING I ÖSTHAMMARS KOMMUN

I motionen hänvisas det till kommunens Tillväxtstrategi och behovet av att säkra bostadstillgången för kvalificerade personer med efterfrågad kompetens. Man menar att det är "direkt kontraproduktivt" att erbjuda nyanlända förtur till bostäder.

Vi anser i stället att nyanlända bör ses som en tillgång, som har förutsättningar att gynna kommunens utveckling och tillväxt. Enligt Arbetsförmedlingens statistik för Östhammars kommun var 98 personer inskrivna i etableringsprogram för nyanlända i januari 2018. Av dessa har 29% en eftergymnasial utbildning. Det är således en högre andel av de nyanlända som har en eftergymnasial utbildning än bland den totala befolkningen i Östhammars kommun där andelen med en eftergymnasial utbildning endast uppgår till 25%.

Bland de kommunmottagna finns individer med eftergymnasial utbildning inom flera bristyrken, såsom inom pedagogik, vård och omsorg, ekonomi, teknik och data. Många såväl offentliga som privata arbetsgivare i kommunen har ett stort rekryteringsbehov för att klara kompetensförsörjningen under de kommande åren. Varje individ ska ses som en betydelsefull tillgång för kommunens tillväxt idag och i framtiden. Vår utgångspunkt är att kommunen tvärtom ska välkomna nya invånare, oavsett var man kommer ifrån. Vårt lokalsamhälle gynnas i högsta grad av medborgare med andra kulturer och ursprung som dessutom kommer att bidra till att förverkliga vår vision om att bli "Världens bästa lokalsamhälle".

Förslag till beslut

Med hänvisning till ovanstående avslås motionen i sin helhet.

Östhammar 2018-03-05

Margareta Widén-Berggren (S)

Jacob Spangenberg (C)

Motion om avskaffandet av förtur för nyanlända i den kommunala bostadskön

I avtal med Östhammarshem har Östhammars kommun säkrat att två lägenheter per månad tas ur den ordinarie bostadskön och tilldelas kommunen som i sin tur upplåter dessa till nyanlända.

Förturssystemet motiveras av kommunen med att man enligt den sk anvisningslagen är skyldig att ordna bostad till de nyanlända i två år. Den aktuella lagen specificerar dock inte vilken typ av bostad som kommunen är tvungen att tillhandahålla. I Vellinge kommun har man exempelvis valt att inhysa vuxna män utan familj i vinterbonade husvagnar, något som är fullt acceptabelt enligt anvisningslagen.

Att i den kommunala bostadskön ge förtur till nyanlända är problematiskt av flera skäl:

För de kommuninnevånare som är i behov av bostad och står i Östhammarshems ordinarie bostadskö kan det upplevas som **djupt orättvis och stötande** att bli förbigången. Särskilt påtaglig blir orättvisan då Östhammarshem ställer krav på sina ordinarie hyresgäster i form långsiktig försörjningsförmåga, inga störningar i tidigare boenden samt frånvaro av betalningsanmärkningar mm, krav som inte ställs på de nyanlända som kommunen ger förtur till hyreskontrakten.

Det går inte att i längden **upprätthålla legitimiteten** i bostadsköandet om vissa hela tiden får gå före i köerna. Vi ställs inför frågan; är det ett välfärdssystem vi bygger eller ett system för välgörenhet, där det som betalar in till systemet inte kan förvänta sig att få något ut av systemet? En arbetare som betalat skatt i en stor del av sitt arbetsliv och sedan blir hemlös riskerar att inte få någon hjälp av kommunen i dagens ansträngda situation.

Att ge de nyanlända förtur i den kommunala bostadskön ger **fel signal** om vad som krävs för att de ska kunna anpassa sig till ett liv i Sverige. Ordningen med förtur i bostadskön tar ifrån de nyanlända deras ansvar för att själva anstränga sig för att få en egen bostad.

Här är det läge att lyfta fram arbetarrörelsens gamla devis; gör din plikt och kräv din rätt, dvs. gammaldags hederlig arbetarmoral. Med förturssystemet går kommunen mot en situation där de som har plikter och de som har rättigheter inte längre är samma personer; en mycket farlig utveckling. Vi måste ställa samma krav på de nyanlända som vi gör på våra egna medborgare, i detta fall ställa sig i bostadskön på samma villkor som alla andra. Systemet för förtur i bostadskön för nyanlända är ett paradexempel på åtgärder som gör att en växande del av befolkningen tappar sin tillit och solidaritet med välfärdssystemet. Arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S) har också själv uttalat att systemet med förtur för nyanlända i de kommunala bostadsköerna inte är hållbart.

Med anledning av ovanstående yrkar Sverigedemokraterna:

- att upphöra med ordningen att ge nyanlända förtur i Östhammarshems bostadskö

Östhammar den 2018-10-13

Martin Wahlsten
Gruppledare (SD)

Ylva Lundin
Ersättare (SD)

SVAR PÅ MOTION FRÅN SVERIGEDEMOKRATERNA GÄLLANDE ”FÖRTUR FÖR NYANLÄNDA”

Martin Wahlsten och Ylva Lundin (SD) har i en motion daterad 2018-10-13 begärt ”Avskaffande av förtur för nyanlända i den kommunala bostadskön”. Det finns ingen kommunal bostadskö utan det är Stiftelsen Östhammarshem som har en egen sådan. Wahlsten och Lundin har angivit ett antal åsikter och värderingar som vi inte delar, men som vi väljer att inte gå i polemik om. Däremot vill vi klargöra hur situationen i dagsläget ser ut:

- I samband med migrationskrisen hösten 2015 kom ett stort antal flyktingar till Sverige. I syfte att få landets samtliga kommuner att ta gemensamt ansvar för flyktingmottagandet stiftades en ny lag, som kom att kallas bostadsanvisningslagen. Den nya lagstiftningen innebar att kommunerna blev tilldelade ett antal nyanlända utifrån bl.a. storlek på kommunen, arbetsmarknad samt vilket ansvar man tagit tidigare avseende flyktingmottagande och asylmottagande. För Östhammar kommuns del innebar detta ett ökat mottagande mot tidigare, närmast en fördubbling.
- Östhammars hem är den överlägset största aktören på hyresmarknaden med över 2000 lägenheter, kommunen är dessutom stiftare och utser samtliga styrelseledamöter. Östhammars kommun och Östhammars hem har under många år samverkat kring bostäder.
- Under 2016-2017 bedrev kommunen en kampanj för att hitta nya hyresvärdar både enskilda och företag, Hjärterum. Resultatet av kampanjen blev marginellt. Kommunen har dock under flera år hyrt lägenheter av privat värd i Alunda, samt under flera år hyrt in vandrarhem i såväl Österbybruk som Östhammar, vilka båda är avvecklade. Under 2018 tilldelades kommunen nio lägenheter. Under 2019 räknar vi med ett behov på ca 10 lägenheter. Behovet av lägenheter från Östhammars hem kvarstår om än i minskande grad.

Vår slutsats är att det inte är fråga om en förtur, utan ett sätt för Östhammars kommun att i ett fint samarbete med Stiftelsen Östhammarshem, uppfylla bostadsanvisningslagen.

Motionen föreslås avslås, med hänvisning till ovanstående.

Margareta Widén-Berggren (S)   Jacob Spangenberg (C)

Interpellation av Ylva Lundin (SD) om hur kommunen fattat beslut om tillämpning av bosättningslagen

Enligt den sk bosättningslagen (Lag 2016:38 om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning) är kommunen ”skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen”.

Lagen reglerar inte vilken typ av bostad kommunen ska erbjuda de nyanlända. Kommunerna får alltså själva välja vilken upplåtelseform eller vilken typ av avtal man vill ha. Det finns inte heller något direktiv om huruvida boendet får begränsas till viss tid eller ej. Det är således upp till kommunen att avgöra hur skyldigheten att ta emot en nyanländ ska fullgöras i varje enskilt fall.

Enligt SKL använder kommunerna följande boendelösningar för att klara av sin mottagning:

- förstahandskontrakt via det kommunala bostadsbolaget
- förstahandskontrakt via privata hyresvärdar
- kommunen hyr lägenheter från allmännyttan och privata hyresvärdar och upplåter i andra hand till nyanlända
- nyproduktion av tillfälliga modulbostäder
- kommunala kontrakt

Från praxis runt om i landet känner vi också till följande lösningar

- vinterbonade husvagnar för vuxna män utan familj
- boenden på vandrarhem etc
- stockholmskommuner som ordnar och betalar hyreskontrakt under en kortare tid för ”sina” nyanlända i mindre kommuner, ex. Tierp och Kramfors, och därmed överläter det långsiktiga försörjningsansvaret på den mindre kommunen
- kommunen begränsar sitt åtagande till att endast tillhandahålla bostad under den sk etableringstiden (den tid statliga bidrag till den nyanlända utgår) på två år

Det finns alltså en stor variation av olika alternativ för en kommun att lösa sitt ansvar enligt bosättningslagen.

Det sätt Östhammars kommun har valt att lösa sitt ansvar enligt lagen är att ingå avtal med Östhammarshem där 12 – 22 lägenheter per år tilldelas nyanlända. Dessa lägenheter erbjuds alltså inte de sökande som står i Östhammarshems ordinarie bostadskö utan går i stället direkt till nyanlända. I avtalet ingår också att de nyanlända som tilldelats dessa lägenheter efter en tid, på generösare villkor än de som gäller för ordinarie hyresgäster, kan tilldelas förstahandskontrakt med Östhammarshem.

När jag efterforskat de beslut som ligger till grund för kommunens ovan beskrivna lösningen har det visat sig att det inte finns några dokumenterade beslut som stödjer densamma, vare sig på politisk nivå eller på tjänstemannanivå.

Det finns alltså inget politiskt beslut som kan angripas på politisk väg och enligt kommunchefen har tillämpningen av lagen utformats av tjänstemän inom ramen för deras ordinarie behörighet. Det finns därför inte heller något formellt beslut på tjänstemannanivå som skulle kunna överklagas i enlighet med Kommunallagen.

Det finns därmed ingen som tar ansvar för det ovan beskrivna arrangemanget med Östhammarshem som redan tillämpats i minst 4 år. Kommunstyrelsens ordförande har upprepade gånger sagt att detta endast är en fråga för stiftelsen Östhammarshem medan ordföranden för Östhammarshem endast hänvisar till kommunen; att försöka forska i vem som har ansvaret för lösningen är som att befinna sig mitt i en Kafka-roman.

Med anledning av ovanstående frågar jag kommunstyrelsens ordförande

1. Om han vidhåller att val av lösning för att uppfylla kommunens ansvar enligt bosättningslagen enbart är en fråga för stiftelsen Östhammarshem?
2. Om han kan bekräfta att det inte finns några formella beslut, vare sig på politisk eller tjänstemannanivå, som underlag för avtalet (Överenskommelse mellan Östhammars kommun och Östhammarshem avseende bostadstilldelning för nyanlända anvisade genom bosättningslagen) med Östhammarshem?
3. Om han anser frånvaron av formella beslut avseende kommunens tillämpning av bosättningslagen är förenligt med god ordning och reda i kommunens styrning?

Ylva Lundin (SD)

20191210

Svar på interpellation ställd av Ylva Lundin till kommunfullmäktige 2019.12.17

Svar på ställda frågor:

1. Östhammars kommun har använt sig av flera olika hyresvärdar genom åren dock har Östhammarshem varit den absolut största leverantören av bostäder. Kommunen har sökt bostäder genom lokal annonsering riktad till såväl små som stora fastighetsägare. Östhammarshem har dessutom en mycket stark ställning på hyresmarknaden med mer än 2000 lägenheter. Lundin har vid flera tillfällen ställt frågor gällande den kommunala bostadskön. Det finns fortfarande ingen kommunal bostadskö utan denna sköts helt av Östhammarshem. Lundin sitter själv i styrelsen för Stiftelsen Östhammarshem och borde i den egenskapen vara väl insatt i frågan. Vill Du inrätta en sådan kommunal bostadskö bör Du väcka frågan i den styrelse som Du sitter i, samt i kommunfullmäktige.

2. Det finns inga detaljerade beslut i kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige, avseende överenskommelser med vare sig Östhammarshem eller andra fastighetsägare. De styrande dokument som adresserar boendet är;

- Policy och strategi för integration
- Regional överenskommelse om integration mellan Länsstyrelsen, Region Uppsala och länets åtta kommuner.
- Lokal överenskommelse med Arbetsförmedlingen

3. Ja. Arbetet med att bostadsförsörja nyanlända har skett i enlighet med de styrande dokumenten enligt ovan.

Dessa dokument är styrande och om Du önskar en förändring av detta så få Du föreslå det.

Jacob Spangenberg (C)

Ordförande i kommunstyrelsen

Interpellation av Ylva Lundin (SD) om vilket beslut som styr kommunens tillämpning av bosättningslagen

Den sk bosättningslagen (Lag 2016:38 om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning) ställer inga specifika krav på **hur** tillhandahållandet av bostad ska lösas och anger inte heller **hur länge** ansvaret för att tillhandahålla bostaden ska gälla. I en interpellation till kommunfullmäktige 20191217 gav jag ett antal exempel på möjliga vägval för kommunens tillämpning av lagen.

Kommunens lösning på hur den tvingande bosättningslagen ska tillämpas är att man sedan flera år tillbaka har ett avtal med Östhammarshem om att lägenheter som blivit lediga, i stället för att göras tillgängliga för ordinarie bostadssökande, ska ges till nyanlända. Under denna första period står kommunen som hyrestagare och den nyanlända som andrahandshyresgäst. Avtalet med Östhammarshem innehåller också en klausul om att de nyanlända som fått sin lägenhet med förtur, efter en tid, ska tilldelas förstahandskontrakt på villkor mer fördelaktiga än vad som gäller för Östhammarshems ordinarie hyresgäster.

På kommunfullmäktige 20191217 efterfrågade jag ett formellt beslut där man kan läsa sig till hur kommunen valt att uppfylla kraven i bosättningslagen.

De dokument som kommunstyrelsens ordförande pekade ut som styrande för val av tillämpning av bosättningslagen var (mina anmärkningar om ev datering och diarienummer i parantes):

- Policy och strategi för integration (KS-2018-240, dpl 003)
- Regional överenskommelse om integration mellan länsstyrelsen, Region Uppsala och länets åtta kommuner (odaterat, inget diarienummer)
- Lokal överenskommelse med Arbetsförmedlingen (20180608), inget diarienummer)

Trots flera genomläsningar har jag inte lyckats finna någon beslutsformulering beträffande den av Östhammars kommun valda lösningen för att uppfylla kraven i bosättningslagen.

Med anledning av ovanstående frågar jag kommunstyrelsens ordförande:

- Var i de ovan nämnda dokumenten beslutet om kommunens tillämpning av bosättningslagen framgår? Vänligen ange sidnummer och relevant textavsnitt.

Ylva Lundin (SD)

20200114

SVAR PÅ YLVA LUNDINS INTERPELLATION GÄLLANDE KOMMUNENS TOLKNING AV BOSÄTTNINGSLAGEN

Ylva Lundin efterlyser i sin interpellation ett spårbart beslut på hur Östhammars kommun valt att tolka bosättningslagen. Det finns ingen anledning för en kommun att i normalfallet formellt besluta om hur man ska förhålla sig till en lagstiftning.

Östhammars kommuns allmänna hållning i denna fråga framgår av de tre dokumenten som Ylva själv refererar till i sin interpellation. Kommunen har valt att följa bosättningslagen samt de av Länsstyrelsen lagenligt beslutade kommunal gällande mottagandet av flyktingar. Det saknas dock ett formellt beslut, om hur Östhammars kommun sedan ska arbeta med att försörja nyanländas bostadsbehov.

Trots avsaknaden av formella politiska beslut i frågan, står majoriteten i kommunstyrelsen helt bakom verksamhetens inriktning. Jag avser dock att väcka frågan för ett formellt beslut gällande bostadsförsörjningen i ks, i enlighet med de av kommunen hittills beslutade principerna. Detta kommer att skapa ökad tydlighet om hur kommunen kommer att arbeta framöver, bland annat med dessa frågor.

Östhammar 2020.02.12

Jacob Spangenberg (C) ordförande i kommunstyrelsen

ÖSTHAMMARS KOMMUN Kommunstyrelsen	
2020 -09- 0 1	
Dnr:	Dpt:

Interpellation om Beslutsdokument avseende kommunens bostadsförsörjning nyanlända

Det är nu snart 3 år sedan jag först väckte frågan om hur kommunen har valt lösa sitt ansvar för nyanländas bostadsförsörjning. I det längsta har kommunledningen försökt dölja att den lösning man valt är att Östhammarshem plockar ut lediga lägenheter från sin ordinarie bostadskö och ger dem till nyanlända. Vidare har man överenskommit med Östhammarshem att de nyanlända efter en kortare tid ska få förstahandskontrakt på den lägenhet de tilldelats med förtur.

Sverigedemokraterna avser att överklaga ordningen med bostadsprivilegier till de nyanlända enligt kommunallagens Likställighetsprincip (kap 2 § 3) som stipulerar att kommuner ska behandla sina medlemmar lika. Det var i vår jakt på ett beslut att överklaga vi tvingades inse att något sådant inte fanns.

Med tanke på att formella, och därmed offentliga och överklagbara, kommunala beslut är ett av kommunmedborgarnas viktigaste verktyg för att få insyn i hur kommunen styrs, är frånvaron av ett beslut i fråga som har så stora konsekvenser för innevånarna uppseendeväckande.

På kommunfullmäktiges sammanträde 17 december 2019 ställde jag därför följande fråga till Kommunstyrelsens ordförande Jacob Spangenberg.

Om han kan bekräfta att det inte finns några formella beslut, vare sig på politiskt eller tjänstemannanivå, som underlag för avtalet med Östhammarshem?

Efter diverse rökridåer och direkt felaktiga uppgifter erkände Jakob Spangenberg på KF 12 februari att något sådant beslut inte förelåg och att man nu skulle ge förvaltningen i uppdrag att till kommunstyrelsen redogöra för hur bostadsförsörjningen fungerar i dag samt riktlinjer/principer för det fortsatta arbetet. Det formella beslutet togs på kommunstyrelsens arbetsutskott 5 mars. Sedan dess har vi inte fått någon information om hur detta arbete framskrider.

Min fråga till kommunstyrelsens ordförande är därför:

- när kan vi förvänta oss att underlaget för beslut om kommunens bostadsförsörjning av nyanlända föreläggs kommunstyrelsen?

Alunda den 31 augusti 2020.

Ylva Lundin
Ledamot (SD)

Svar på interpellation från Ylva Lundin (SD) gällande beslutsdokument avseende kommunens bostadsförsörjning nyanlända.

Svar på frågan som ställs i Lundins interpellation:

Det efterfrågade beslutsdokumentet kommer att underställas
kommunstyrelsen för beslut 2020.09.29.

Östhammar 2020.09.17

Jacob Spangenberg (C)

Ordförande i kommunstyrelsen

Dnr KS-2020-156

§ 213. Mottagande av nyanlända, bostadsförsörjning

Beslut

Kommunstyrelsen godkänner Överenskommelsen mellan Östhammarshem och Östhammars kommun. (Bilaga 2)

Reservationer

Pär-Olof Olsson (M), Lennart Owenius (M), Lars O Holmgren (BoA), Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) reserverar sig mot beslutet.

Ylva Lundin (SD) lämnar följande motivering:

”SD reserverar sig mot beslutet att, via överenskommelsen med Östhammarshem, ge bostadsprivilegier till nyanlända.

Det är orimligt och orättvist att andra länders medborgare ska ges förtur i bostadskön på bekostnad av de bostadssökande som står i den ordinarie bostadskön. Det är också orimligt att de nyanlända därefter tilldelas förstahandskontrakt på den lägenhet de fått med förtur och att det sker på mer fördelaktiga villkor än vad som gäller för de ordinarie hyresgästerna.

Vi vill än en gång påminna om att bostadsanvisningslagen inte ställer specifika krav på vilket boende som kommunen ska tillhandahålla. Ej heller specificerar lagen hur länge boendet ska tillhandahållas.”

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott gav under våren 2020 förvaltningen i uppdrag att redogöra för hur bostadsförsörjningen fungerar idag samt riktlinjer/principer för det fortsatta arbetet.

Östhammars kommun har sedan 2007 ett mottagande av nyanlända vuxna och familjer, personer med tillfälligt eller permanent tillstånd att vistas och arbeta i Sverige. Bostadsförsörjningen av dessa har främst genomförts i samarbete med stiftelsen Östhammarshem.

Bostadsförsörjningen av nyanlända var fram till 2015 relativt oproblematisk, dels p.g.a. bostadsmarknaden och dels för att kommunen hade ett lågt flyktingmottagande(2010-2014), 15-20/år eller mindre. I samband med migrationskrisen och den nya lagstiftningen, kommunernas ansvar för bosättning, försvårades bosättningsfrågan avsevärt. I samband med detta fördjupade kommunen sitt samarbete med den lokala bostadsstiftelsen och gjorde senare en överenskommelse. Denna överenskommelse förnyades 2020. Överenskommelsen är tecknad på tjänstemannanivå i såväl bostadsstiftelsen som i kommunen.

Under migrationskrisen gjorde kommunen flera försök att hyra in bostäder från den privata marknaden. Detta gav inget större resultat, 4-6 lägenheter i Alunda samt ett vandrarhemslignande annex i Österbybruk. Detta gör att Överenskommelsen med

Kommunstyrelsen

Östhammarshem utgör kommunens strategi för bostadsförsörjning avseende nyanlända familjer och vuxna. Överenskommelsen gäller till 2020-10-31.

Statistik

- Under 2018 fick kommunen 6 st. lägenheter
- Under 2019 fick kommunen 5 st. lägenheter
- Under perioden 2018-2019, konverterades 26 lägenheter till förstahandskontrakt
- Vilka regler gäller för att få förstahandskontrakt;
- Östhammars kommun kan efter 12 månaders kontraktstid ansöka om att andrahandshyresgästen ska ta över förstahandskontraktet. Ansökan beviljas under förutsättning att andrahandshyresgästen godkänns i sedvanlig kreditupplysning, d.v.s. att inga betalningsanmärkningar eller skuldsaldo finns registrerade hos Kronofogdemyndigheten och att det fungerat med hyror och att inga störningar förekommit. Om inkomst består av etableringsstöd ska minst 150 dagar finnas kvar på etableringsersättningen för att andrahandshyresgästen ska kunna gå över på eget kontrakt, dessutom måste inkomsten vara relevant i förhållande till hyran.
- Besiktning: Lägenheten ska innan övertagande av kontraktet besiktigas av Östhammarshems besiktningsman. Har skador uppstått i lägenheten som är att anse som onormalt slitage har Östhammarshem rätt att debitera Östhammars kommun dessa kostnader innan kontraktet skrivs över. Vid grav vanvård av lägenheten äger Östhammarshem rätt att neka att kontraktet övergår till andrahandshyresgästen, enligt Östhammarshems uthyrningspolicy.
- Från det att kontrakt skrivits över på den nyanlände löper en hyresgaranti under 12 månader från Östhammars kommun till Östhammarshem.

Då ärendet innebär ett samarbete mellan två aktörer i samma koncern redovisar vi även de utgångspunkter Östhammarshem haft för den gällande bostadsstiftelsen.

Följande fyra dokument bifogas och kommenteras nedan;

- Överenskommelsen för nyanlända
- Sveriges Allmännyttas skrift "Bosättningslagen i praktiken" som Östhammarshem utgått ifrån inför upprättandet av överenskommelserna för nyanlända respektive ensamkommande.
- Östhammarshems nya uthyrningspolicy och riktlinjer för uthyrningen. Se särskilt under "Tilldelningsregler", Inkomst, om tidsbegränsade ersättningar så som etableringsersättning.
- Ansvarfull uthyrning, som är generella rekommendationer för uthyrningspolicy.

I dokumentet riktlinjer för uthyrning står att läsa under "Tilldelningsregler": "Tidsbegränsade ersättningar så som t.ex. arbetslöshetskassa och etableringsersättning godkänns under förutsättning att det finns ett minimum av 150 dagar kvar av ersättningen samt att det finns ett borgensåtagande från person med ekonomiska förutsättningar, alternativt kommunal säkerhet." Lydelsen finns även i överenskommelsen avseende bostadstilldelning för nyanlända, se utdrag nedan:

Kommunstyrelsen

- Östhammars kommun kan efter 12 månaders kontraktstid ansöka om att andrahandshyresgästen ska ta över förstahandskontraktet. Ansökan beviljas under förutsättning att andrahandshyresgästen godkänns i sedvanlig kreditupplysning, d.v.s. att inga betalningsanmärkningar eller skuldsaldo finns registrerade hos Kronofogdemyndigheten och att det fungerat med hyror och att inga störningar förekommit. Om inkomst består av etableringsstöd ska minst 150 dagar finnas kvar på etableringsersättningen för att andrahandshyresgästen ska kunna gå över på eget kontrakt, dessutom måste inkomsten vara relevant i förhållande till hyran.
- ”Från det att kontrakt skrivits över på den nyanlände löper en hyresgaranti under 12 månader från Östhammars kommun till Östhammarshem.”

Villkoren för att ta över ett hyreskontrakt för en nyanländ familj är därmed inte mer fördelaktiga än för någon annan sökande att tilldelas ett förstahandskontrakt. Finns minst 150 dagar kvar av en tidsbegränsad ersättning och en ekonomisk säkerhet kopplad till kontraktet så får den sökande ett förstahandskontrakt (om inkomsten är relevant i förhållande till hyran).

Vad gäller vår uthyrningspolicy, riktlinjer för uthyrning och de kommunala överenskommelserna så följer de Sveriges Allmännyttas rekommendationer i dessa frågor. Vid utformningen av handlingarna har Östhammarshem tagit stöd i skriften: ”Ansvarsfull uthyrning av bostäder” och ”Bosättningslagen i praktiken”.

Utdrag ur Ansvarsfull uthyrning av bostäder, sid 4:

”Bostadsföretag bör arbeta på ett strukturerat sätt med kommunala hyreskontrakt för de personer och hushåll som inte blir godkända som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden. Detta kan ske genom att bostadsföretagen tecknar tydliga samarbetsavtal med den egna kommunen där samarbetsformer, omfattning, stöd för de boende med mera, specificeras. De kommunala kontrakten bör, om boendet sköts och fungerar, efter en viss tid leda till ett eget förstahandskontrakt.”

Beslutsunderlag

- Överenskommelsen för nyanlända
- Sveriges Allmännyttas skrift ”Bosättningslagen i praktiken” som Östhammarshem utgått ifrån inför upprättandet av överenskommelserna för nyanlända respektive ensamkommande.
- Östhammarshems nya uthyrningspolicy och riktlinjer för uthyrningen. Se särskilt under ”Tilldelningsregler”, Inkomst, om tidsbegränsade ersättningar så som etableringsersättning.
- Ansvarfull uthyrning, som är generella rekommendationer för uthyrningspolicy.

Ärendets behandling

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2020-03-10, § 92, att ge förvaltningen i uppdrag att redogöra för hur bostadsförsörjningen fungerar idag samt riktlinjer/principer för det fortsatta arbetet.

Vid arbetsutskottets beredning 2020-09-15, § 269 reserverade sig Martin Wahlsten (SD) mot beslutet.

Kommunstyrelsen

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Kommundirektör Peter Nyberg föredrar ärendet.

Yrkanden

Pär-Olof Olsson (M) med bifall av Lennart Owenius (M), Lars O Holmgren (BoA), Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) yrkar på följande ändring: Sista punkten på sida 1 i överenskommelsen tas bort.

Ylva Lundin (SD) yrkar avslag på arbetsutskottets förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på om arbetsutskottets förslag mot Ylva Lundins (SD) avslagsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla arbetsutskottets förslag.

Ordförande ställer proposition på Pär-Olof Olssons (M), Lennart Owenius (M), Lars O Holmgrens (BoA), Martin Wahlstens (SD) och Ylva Lundins (SD) ändringsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå ändringsyrkandet.

Protokollsanteckning

Lena Hagman (KD) lämnar följande särskilda yttrande: ”KD ställer sig bakom Pär-Olof Olssons (M) förslag att stryka sista riktlinjen ”Från det att kontraktet skrivits över på den nyanlände löper en hyresgaranti under 12 månader från Östhammars kommun till Östhammarshem.”

Beslutet skickas till

- Arbetsmarknadsenheten, AME
- Kommunstyrelsen
- Socialnämnden
- Östhammarshem

Överenskommelse mellan Östhammars kommun och Östhammarshem avseende bostadstilldelning för nyanlända anvisade genom bosättningslagen

Gimo 2019-10-

Östhammarshem

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

- Östhammars kommun och Östhammarshem är överens om att ambitionen är att tilldela ca 5-7% av uppsagda lägenheter under året till förmån för nyanländas räkning. Utifrån 2017 och 2018 års omflyttningsfrekvens skulle det innebära ca 12-22 lägenheter under kommande år. Antalet lägenheter beror således av hur många lägenheter i beståndet som sägs upp under året. Östhammarshem åtar sig att fördela erbjudandena relativt jämt under året. För att främja integration och långsiktigt hållbara bostadsområden är avsikten att de tilldelade lägenheterna sprids över hela beståndet.
- Denna överenskommelse sträcker sig löpande under tid som kommunens nyanlända har behov av bostad, dock till och med 2020-10-31, då vi uppdaterar denna överenskommelse utifrån eventuella nya behov för kommande år.
Östhammarshem upprättar överenskommelsen tillsammans med Östhammars kommun och uppdaterar denna vid behov. Båda parter ser till att den implementeras i sina respektive verksamheter.
- När Östhammarshem får in en uppsägning av en lämplig lägenhet erbjuds Östhammars kommun denna via mail-förfrågan till Anna-Karin Bexelius, vari en veckas svarstid anges. Östhammars kommun/Anna-Karin Bexelius stämmer av hyra för erbjuden lägenhet inför beslut om tilldelning och återkommer till Östhammarshem inom svarstiden.
- Vid nej-svar eller om svar ej inkommit i tid erbjuds lägenheten Östhammarshems kö enligt verksamhetens uthyrningsrutin.
- Om Östhammars kommun beslutar att tilldela lägenheten kommer kontrakt att tecknas med Östhammars kommun på angiven lägenhet. Östhammars kommun upplåter i sin tur lägenheten i andra hand till den nyanlända. I de fall kommunen beslutar upplåta lägenheten till annan nyanländ ska lägenheten besiktigas av Östhammarshems besiktningsman innan ny andrahandshyresgäst tillträder. Har skador uppstått i lägenheten som är att anse som onormalt slitage har Östhammarshem rätt att debitera Östhammars kommun dessa kostnader. Kontaktuppgifter till ny andrahandshyresgäst ska snarast meddelas Östhammarshem. Hyran aviseras till Östhammars kommun. Östhammarshem lämnar information till Östhammars kommun, för kännedom, om problematik uppstår som härrör till den tilldelade bostaden.
- Östhammars kommun kan efter 12 månaders kontraktstid ansöka om att andrahandshyresgästen ska ta över förstahandskontraktet. Ansökan beviljas under förutsättning att andrahandshyresgästen godkänns i sedvanlig kreditupplysning, d.v.s. att inga betalningsanmärkningar eller skuldsaldo finns registrerade hos Kronofogdemyndigheten och att det fungerat med hyror och att inga störningar förekommit. Om inkomst består av etableringsstöd ska minst 150 dagar finnas kvar på etableringsersättningen för att andrahandshyresgästen ska kunna gå över på eget kontrakt, dessutom måste inkomsten vara relevant i förhållande till hyran.
- Besiktning: Lägenheten ska innan övertagande av kontraktet besiktigas av Östhammarshems besiktningsman. Har skador uppstått i lägenheten som är att anse som onormalt slitage har Östhammarshem rätt att debitera Östhammars kommun dessa kostnader innan kontraktet skrivs över. Vid grav vanvård av lägenheten äger Östhammarshem rätt att neka att kontraktet övergår till andrahandshyresgästen, enligt Östhammarshems uthyrningspolicy.
- Från det att kontrakt skrivits över på den nyanlände löper en hyresgaranti under 12 månader från Östhammars kommun till Östhammarshem.

- Överenskommelsen gäller t.o.m. 2020-10-31 och kan komma att förlängas efter ny överenskommelse.

Stiftelsen Östhammarshem

Gjmo 2019-10-21

Ort, Datum

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Jessica Eliardsson

VD

Östhammars kommun

Gjmo 2019-10-22

Ort, Datum

[Redacted]

Anna-Karin Bexelius

Enhetschef

Arbetsmarknadsenheten

[Redacted]

Lisbeth Bodén

tf Socialchef

Östhammars kommun

KS-2020-156

Parter: [REDACTED] m.fl. ./ Östhammars kommun
Målet gäller: laglighetsprövning enligt kommunallagen

Det bifogade överklagandet har kommit in till domstolen.

Målet behöver kompletteras
Ni ska ge in följande handlingar:

- anslagsbevis, med uppgift om vilken dag anslaget om protokolljustering sattes upp på anslagstavlan och vilken dag det togs ned.

Ni ska även svara i målet.

Detta gäller även i de fall tiden för överklagande inte har gått ut.

Kompletteringen ska ges in till domstolen snarast men **senast den 20 november 2020**

När ni skickar in kompletteringen

Uppge namn, målnummer 7460-20 och mobilnummer eller annat telefonnummer ni kan nås på. Lämna också e-postadress, så att vi kan skicka handlingar i målet via e-post.

Skicka gärna in handlingarna med e-post, helst i PDF-format. De behöver då inte lämnas på annat sätt. För högre säkerhet än vanlig e-post, använd www.domstol.se/kontaktformular.

Har ni frågor?

På webbplatsen finns information om domstolen och om handläggningen. Kontakta oss gärna om ni har frågor: 018-431 63 01.

[REDACTED]
Bifogade handlingar: aktbilaga 1

Sida 1 (av 1)

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Smedsgränd 22
Telefon
018-431 63 00

Öppettider
måndag–fredag
08:00–16:00

Postadress
Box 1853
751 48 Uppsala

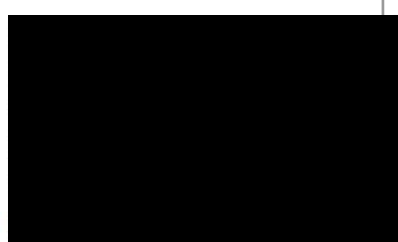
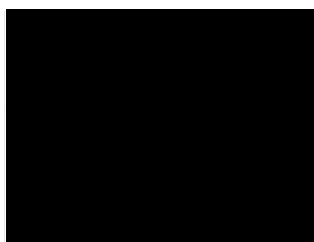
E-post
forvaltningsrattenuppsala@dom.se
Webbplats
www.forvaltningsrattenuppsala.domstol.se

Till: Förvaltningsrätten i Uppsala län

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA

Klagande:

KOM: 2020-10-14
ÄLNR: 7460-20
KTbil: 1

Ärende: Laglighetsprövning av Östhammars kommuns beslut Dnr KS-2020-156 om mottagande av nyanlända, bostadsförsörjning

Ovannämnda beslut innebär i korthet att kommunstyrelsen godkänner det bifogade avtalet med Östhammarshem med innebörden att:

- lägenheter som blivit lediga erbjuds kommunen för att tilldelas nyanlända
- om kommunen inte vill utnyttja den erbjudna lägenheten till en nyanländ erbjuds lägenheten till de som står i Östhammarshems ordinarie bostadskö
- under den nyanländes första bostadsår står Östhammars kommun som hyresgäst för lägenheten, sk bostadssocialt kontrakt
- efter det första året erbjuds den nyanlända förstahandskontrakt på lägenheten som denne fått med förtur, om vissa villkor är uppfyllda
- bland de villkor som ställs för att det bostadssociala kontraktet ska omvandlas till ett förstahandskontrakt kan speciellt nämnas:
  - den nyanlända ska ha minst 150 dagar kvar på etableringsersättningen från Migrationsverket
  - kommunen ställer en hyresgaranti under 12 månader

Avtalet mellan Östhammars kommun och Östhammarshem avser att lösa kommunens ansvar enligt den sk bosättningslagen. Den aktuella lagen ställer inte specifika krav på vilken *typ* av boende som kommunen ska tillhandahålla de nyanlända som anvisats enligt lagen. Ej heller specificerar lagen *hur länge* boendet ska tillhandahållas. Hur den enskilda kommunen löser sitt ansvar enligt sagda lag måste därför anses falla inom kommunernas allmänna kompetens som begränsas av ett antal principstadganden i kommunallagens andra kapitel. Principstadgandena utgör begränsningar i den kommunala kompetensen i syfte att tillförsäkra medlemmarna jämlikhet, rättvisa och förutsebarhet.

Kommunallagens 8 kap 2 § ställer krav på att den ekonomiska förvaltningen tillförsäkras en god avkastning och betryggande säkerhet. Kommunen får aldrig förlora ur sikte att de kommunala medlen härrör från alla som bor i kommunen och att pengarna ska användas för invånarnas bästa. Kommunens medlemmar har inte kunnat välja i vilken mån de ska ansluta sig till kommunen och det är därför väsentligt att kommunens verksamhet är till nytta för medlemmarna.

Det ovannämnda beslutet överklagas härmed på följande grunder:

Kommunallagen 2 kap 1 § Lokaliseringsprincipen

Det är *inte av allmänt intresse* för kommunens medlemmar att kommunen ägnar sig åt att ge andra länders medborgare, som inte är medlemmar i kommunen, förtur i en bostadsstiftelses ordinarie bostadskö och på villkor mer fördelaktiga än vad som gäller för andra bostadsbehövande medlemmar i kommunen samt de bostadssökande kommunmedlemmar som står i den ordinarie bostadskön.

Kommunallagen 2 kap 3 § Likställighetsprincipen

Tillämpningen av avtalet mellan Östhammars kommun och Östhammarshem innebär en *reell särbehandling* av de kommunmedlemmar som står i Östhammarshems ordinarie bostadskö samt andra bostadsbehövande kommunmedlemmar enligt följande:

1. De lägenheter som tilldelas nyanlända skulle annars erbjudas de kommunmedlemmar som står i den ordinarie bostadskön. Det föreligger alltså en undanträngningseffekt i att de som står i den ordinarie bostadskön får vänta längre på att få en bostad än de skulle ha gjort om förturen för nyanlända inte tillämpades. Kötiden för att få en lägenhet hos Östhammarshem har ökat stadigt över åren och ligger nu på flera år för de mest attraktiva bostadsorterna.
2. Under det första året den nyanlända bor i lägenheten som denne tilldelats med förtur används sk socialt bostadskontrakt, dvs att kommunen står som förstahandshyresgäst. Modellen med bostadssociala kontrakt använder kommunen i princip *endast* för nyanlända. Effekten av detta är att kommunmedlemmar som är i minst lika stort behov av en bostad som de nyanlända inte ges samma möjlighet att komma igång med ett eget boende.
3. Enligt avtalet med Östhammarshem ska den nyanlända efter ett år, och om vissa villkor är uppfyllda, tilldelas ett förstahandskontrakt på den lägenhet denne fått med förtur. Östhammars kommun har inte tagit initiativ till en motsvarande ordning för någon annan bostadsbehövande kommunmedlem. Även här föreligger det alltså en negativ särbehandling av de kommunmedlemmar som, likt de nyanlända, också har svårt att få ett förstahandskontrakt på en bostad.
4. Ett av villkoren för att den nyanlända ska tilldelas ett förstahandskontrakt på den lägenhet denne fått med förtur är att kommunen utställer en hyresgaranti under 12 månader. Det är uteslutet att kommunen skulle utställa hyresgarantier för andra bostadsbehövande kommunmedlemmar. Också här föreligger alltså en reell negativ särbehandling av kommunmedlemmar som befinner sig i samma prekära behov av bostad som de nyanlända gör.

Likställighetsprincipen, dvs att kommunen inte får särbehandla vissa kommunmedlemmar annat än på objektiv grund, är avsedd att tillämpas gentemot kommunens egna medlemmar. Lagrummet och praxis accepterar att en kommun ger sina egna medlemmar en positiv särbehandling gentemot icke-kommunmedlemmar. Vare sig lagstiftare eller doktrin verkar ha sett framför sig den situation som skattekollektivet i Östhammars kommun befinner sig i, nämligen att kommunen väljer att ge fördelar till personer som *inte* är medlemmar i kommunen, på bekostnad av kommunens egna medlemmar. Vi anser dock att Likställighetsprincipen är höggradigt tillämplig också i den nu aktuella konstellationen.

Bilaga:

1. Kommunstyrelsens beslut Dnr KS-2020-156
2. Bilaga 2 KS § 213/2020 Överenskommelse mellan Östhammars kommun och Östhammarshem avseende bostadstilldelning för nyanlända anvisade genom bosättningslagen

Dnr KS-2020-156

§ 213. Mottagande av nyanlända, bostadsförsörjning

Beslut

Kommunstyrelsen godkänner Överenskommelsen mellan Östhammarshem och Östhammars kommun. (Bilaga 2)

Reservationer

Pär-Olof Olsson (M), Lennart Owenius (M), Lars O Holmgren (BoA), Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) reserverar sig mot beslutet.

Ylva Lundin (SD) lämnar följande motivering:

”SD reserverar sig mot beslutet att, via överenskommelsen med Östhammarshem, ge bostadsprivilegier till nyanlända.

Det är orimligt och orättvist att andra länders medborgare ska ges förtur i bostadskön på bekostnad av de bostadssökande som står i den ordinarie bostadskön. Det är också orimligt att de nyanlända därefter tilldelas förstahandskontrakt på den lägenhet de fått med förtur och att det sker på mer fördelaktiga villkor än vad som gäller för de ordinarie hyresgästerna.

Vi vill än en gång påminna om att bostadsanvisningslagen inte ställer specifika krav på vilket boende som kommunen ska tillhandahålla. Ej heller specificerar lagen hur länge boendet ska tillhandahållas.”

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott gav under våren 2020 förvaltningen i uppdrag att redogöra för hur bostadsförsörjningen fungerar idag samt riktlinjer/principer för det fortsatta arbetet.

Östhammars kommun har sedan 2007 ett mottagande av nyanlända vuxna och familjer, personer med tillfälligt eller permanent tillstånd att vistas och arbeta i Sverige. Bostadsförsörjningen av dessa har främst genomförts i samarbete med stiftelsen Östhammarshem.

Bostadsförsörjningen av nyanlända var fram till 2015 relativt oproblematiske, dels p.g.a. bostadsmarknaden och dels för att kommunen hade ett lågt flyktingmottagande(2010-2014), 15-20/år eller mindre. I samband med migrationskrisen och den nya lagstiftningen, kommunernas ansvar för bosättning, försvårades bosättningsfrågan avsevärt. I samband med detta fördjupade kommunen sitt samarbete med den lokala bostadsstiftelsen och gjorde senare en överenskommelse. Denna överenskommelse förnyades 2020. Överenskommelsen är tecknad på tjänstemannanivå i såväl bostadsstiftelsen som i kommunen.

Under migrationskrisen gjorde kommunen flera försök att hyra in bostäder från den privata marknaden. Detta gav inget större resultat, 4-6 lägenheter i Alunda samt ett vandrarhemsliknande annex i Österbybruk. Detta gör att Överenskommelsen med

Kommunstyrelsen

Östhammarshem utgör kommunens strategi för bostadsförsörjning avseende nyanlända familjer och vuxna. Överenskommelsen gäller till 2020-10-31.

Statistik

- Under 2018 fick kommunen 6 st. lägenheter
- Under 2019 fick kommunen 5 st. lägenheter
- Under perioden 2018-2019, konverterades 26 lägenheter till förstahandskontrakt
- Vilka regler gäller för att få förstahandskontrakt;
- Östhammars kommun kan efter 12 månaders kontraktstid ansöka om att andrahandshyresgästen ska ta över förstahandskontraktet. Ansökan beviljas under förutsättning att andrahandshyresgästen godkänns i sedvanlig kreditupplysning, d.v.s. att inga betalningsanmärkningar eller skuldsaldo finns registrerade hos Kronofogdemyndigheten och att det fungerat med hyror och att inga störningar förekommit. Om inkomst består av etableringsstöd ska minst 150 dagar finnas kvar på etableringsersättningen för att andrahandshyresgästen ska kunna gå över på eget kontrakt, dessutom måste inkomsten vara relevant i förhållande till hyran.
- Besiktning: Lägenheten ska innan övertagande av kontraktet besiktigas av Östhammarshems besiktningsman. Har skador uppstått i lägenheten som är att anse som onormalt slitage har Östhammarshem rätt att debitera Östhammars kommun dessa kostnader innan kontraktet skrivs över. Vid grav vanvård av lägenheten äger Östhammarshem rätt att neka att kontraktet övergår till andrahandshyresgästen, enligt Östhammarshems uthyrningspolicy.
- Från det att kontrakt skrivits över på den nyanlände löper en hyresgaranti under 12 månader från Östhammars kommun till Östhammarshem.

Då ärendet innebär ett samarbete mellan två aktörer i samma koncern redovisar vi även de utgångspunkter Östhammarshem haft för den gällande bostadsstiftelsen.

Följande fyra dokument bifogas och kommenteras nedan;

- Överenskommelsen för nyanlända
- Sveriges Allmännyttas skrift "Bosättningslagen i praktiken" som Östhammarshem utgått ifrån inför upprättandet av överenskommelserna för nyanlända respektive ensamkommande.
- Östhammarshems nya uthyrningspolicy och riktlinjer för uthyrningen. Se särskilt under "Tilldelningsregler", Inkomst, om tidsbegränsade ersättningar så som etableringsersättning.
- Ansvarfull uthyrning, som är generella rekommendationer för uthyrningspolicy.

I dokumentet riktlinjer för uthyrning står att läsa under "Tilldelningsregler": "Tidsbegränsade ersättningar så som t.ex. arbetslöshetskassa och etableringsersättning godkänns under förutsättning att det finns ett minimum av 150 dagar kvar av ersättningen samt att det finns ett borgensåtagande från person med ekonomiska förutsättningar, alternativt kommunal säkerhet." Lydelsen finns även i överenskommelsen avseende bostadstilldelning för nyanlända, se utdrag nedan:

Kommunstyrelsen

- Östhammars kommun kan efter 12 månaders kontraktstid ansöka om att andrahandshyresgästen ska ta över förstahandskontraktet. Ansökan beviljas under förutsättning att andrahandshyresgästen godkänns i sedvanlig kreditupplysning, d.v.s. att inga betalningsanmärkningar eller skuldsaldo finns registrerade hos Kronofogdemyndigheten och att det fungerat med hyror och att inga störningar förekommit. Om inkomst består av etableringsstöd ska minst 150 dagar finnas kvar på etableringsersättningen för att andrahandshyresgästen ska kunna gå över på eget kontrakt, dessutom måste inkomsten vara relevant i förhållande till hyran.
- "Från det att kontrakt skrivits över på den nyanlände löper en hyresgaranti under 12 månader från Östhammars kommun till Östhammarshem."

Villkoren för att ta över ett hyreskontrakt för en nyanländ familj är därmed inte mer fördelaktiga än för någon annan sökande att tilldelas ett förstahandskontrakt. Finns minst 150 dagar kvar av en tidsbegränsad ersättning och en ekonomisk säkerhet kopplad till kontraktet så får den sökande ett förstahandskontrakt (om inkomsten är relevant i förhållande till hyran).

Vad gäller vår uthyrningspolicy, riktlinjer för uthyrning och de kommunala överenskommelserna så följer de Sveriges Allmännyttas rekommendationer i dessa frågor. Vid utformningen av handlingarna har Östhammarshem tagit stöd i skrifterna: "Ansvarsfull uthyrning av bostäder" och "Bosättningslagen i praktiken".

Utdrag ur Ansvarsfull uthyrning av bostäder, sid 4:

"Bostadsföretag bör arbeta på ett strukturerat sätt med kommunala hyreskontrakt för de personer och hushåll som inte blir godkända som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden. Detta kan ske genom att bostadsföretagen tecknar tydliga samarbetsavtal med den egna kommunen där samarbetsformer, omfattning, stöd för de boende med mera, specificeras. De kommunala kontrakten bör, om boendet sköts och fungerar, efter en viss tid leda till ett eget förstahandskontrakt."

Beslutsunderlag

- Överenskommelsen för nyanlända
- Sveriges Allmännyttas skrift "Bosättningslagen i praktiken" som Östhammarshem utgått ifrån inför upprättandet av överenskommelserna för nyanlända respektive ensamkommande.
- Östhammarshems nya uthyrningspolicy och riktlinjer för uthyrningen. Se särskilt under "Tilldelningsregler", Inkomst, om tidsbegränsade ersättningar så som etableringsersättning.
- Ansvarsfull uthyrning, som är generella rekommendationer för uthyrningspolicy.

Ärendets behandling

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2020-03-10, § 92, att ge förvaltningen i uppdrag att redogöra för hur bostadsförsörjningen fungerar idag samt riktlinjer/principer för det fortsatta arbetet.

Vid arbetsutskottets beredning 2020-09-15, § 269 reserverade sig Martin Wahlsten (SD) mot beslutet.

Kommunstyrelsen

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Kommundirektör Peter Nyberg föredrar ärendet.

Yrkanden

Pär-Olof Olsson (M) med bifall av Lennart Owenius (M), Lars O Holmgren (BoA), Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) yrkar på följande ändring: Sista punkten på sida 1 i överenskommelsen tas bort.

Ylva Lundin (SD) yrkar avslag på arbetsutskottets förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på om arbetsutskottets förslag mot Ylva Lundins (SD) avslagsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att bifalla arbetsutskottets förslag.

Ordförande ställer proposition på Pär-Olof Olssons (M), Lennart Owenius (M), Lars O Holmgrens (BoA), Martin Wahlstens (SD) och Ylva Lundins (SD) ändringsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att avslå ändringsyrkandet.

Protokollsanteckning

Lena Hagman (KD) lämnar följande särskilda yttrande: "KD ställer sig bakom Pär-Olof Olssons (M) förslag att stryka sista riktlinjen "Från det att kontraktet skrivits över på den nyanlände löper en hyresgaranti under 12 månader från Östhammars kommun till Östhammarshem."

Beslutet skickas till

- Arbetsmarknadsenheten, AME
- Kommunstyrelsen
- Socialnämnden
- Östhammarshem

Överenskommelse mellan Östhammars kommun och Östhammarshem avseende
bostadstilldelning för nyanlända anvisade genom bostättningslagen

Gimo 2019-10-

Östhammarshem

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

- Östhammars kommun och Östhammarshem är överens om att ambitionen är att tilldela ca 5-7% av uppsagda lägenheter under året till förmån för nyanländas räkning. Utifrån 2017 och 2018 års omflyttningsfrekvens skulle det innebära ca 12-22 lägenheter under kommande år. Antalet lägenheter beror således av hur många lägenheter i beståndet som sägs upp under året. Östhammarshem åtar sig att fördela erbjudandena relativt jämt under året. För att främja integration och långsiktigt hållbara bostadsområden är avsikten att de tilldelade lägenheterna sprids över hela beståndet.
- Denna överenskommelse sträcker sig löpande under tid som kommunens nyanlända har behov av bostad, dock till och med 2020-10-31, då vi uppdaterar denna överenskommelse utifrån eventuella nya behov för kommande år.
Östhammarshem upprättar överenskommelsen tillsammans med Östhammars kommun och uppdaterar denna vid behov. Båda parter ser till att den implementeras i sina respektive verksamheter.
- När Östhammarshem får in en uppsägning av en lämplig lägenhet erbjuds Östhammars kommun denna via mail-förfrågan till Anna-Karin Bexelius, var en veckas svarstid anges. Östhammars kommun/Anna-Karin Bexelius stämmer av hyra för erbjuden lägenhet inför beslut om tilldelning och återkommer till Östhammarshem inom svarstiden.
- Vid nej-svar eller om svar ej inkommit i tid erbjuds lägenheten Östhammarshems kö enligt verksamhetens uthyrningsrutin.
- Om Östhammars kommun beslutar att tilldela lägenheten kommer kontrakt att tecknas med Östhammars kommun på angiven lägenhet. Östhammars kommun upplåter i sin tur lägenheten i andra hand till den nyanlända. I de fall kommunen beslutar upplåta lägenheten till annan nyanländ ska lägenheten besiktigas av Östhammarshems besiktningsman innan ny andrahandshyresgäst tillträder. Har skador uppstått i lägenheten som är att anse som onormalt slitage har Östhammarshem rätt att debitera Östhammars kommun dessa kostnader. Kontaktuppgifter till ny andrahandshyresgäst ska snarast meddelas Östhammarshem. Hyran aviseras till Östhammars kommun. Östhammarshem lämnar information till Östhammars kommun, för kännedom, om problematik uppstår som härrör till den tilldelade bostaden.
- Östhammars kommun kan efter 12 månaders kontraktstid ansöka om att andrahandshyresgästen ska ta över förstahandskontraktet. Ansökan beviljas under förutsättning att andrahandshyresgästen godkänns i sedvanlig kreditupplysning, d.v.s. att inga betalningsanmärkningar eller skuldsaldo finns registrerade hos Kronofogdemyndigheten och att det fungerat med hyror och att inga störningar förekommit. Om inkomst består av etableringsstöd ska minst 150 dagar finnas kvar på etableringsersättningen för att andrahandshyresgästen ska kunna gå över på eget kontrakt, dessutom måste inkomsten vara relevant i förhållande till hyran.
- Besiktning: Lägenheten ska innan övertagande av kontraktet besiktigas av Östhammarshems besiktningsman. Har skador uppstått i lägenheten som är att anse som onormalt slitage har Östhammarshem rätt att debitera Östhammars kommun dessa kostnader innan kontraktet skrivs över. Vid grav vanvård av lägenheten äger Östhammarshem rätt att neka att kontraktet övergår till andrahandshyresgästen, enligt Östhammarshems uthyrningspolicy.
- Från det att kontrakt skrivits över på den nyanlände löper en hyresgaranti under 12 månader från Östhammars kommun till Östhammarshem.

- Överenskommelsen gäller t.o.m. 2020-10-31 och kan komma att förlängas efter ny överenskommelse.

Stiftelsen Östhammarshem

Gjmo 2019-10-21

Ort, Datum

[Redacted]

Verksamhetsutvecklare

[Redacted]

Jessica Eliardsson
VD

Östhammars kommun

Gjmo 2019-10-22

Ort, Datum

[Redacted]

Anna-Karin Bexellus
Enhetschef
Arbetsmarknadsenheten

[Redacted]

Lisbeth Bodén
tf Socialchef

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2020-689

§ 291. Yttrande gällande laglighetsprövning av beslut angående Östhammars kommuns överenskommelse med Östhammarshem avseende bostadstilldelning för nyanlända anvisade genom bosättningslagen, mål nummer 7460-20

Beslut

Kommunstyrelsen antar förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar det till Förvaltningsrätten i Uppsala. (Bilaga 10)

Reservationer

Martin Wahlsten (SD) och Ylva Lundin (SD) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beslutade 2020-09-29, beslut § 213, att godkänna överenskommelsen mellan Östhammars kommun och Östhammarshem avseende bostadstilldelning för nyanlända anvisade genom bosättningslagen. Ärendet hade beretts i kommunledningsförvaltningen och Östhammarshem. Ärendet har överklagats enligt kommunallagen 13 kap. (laglighetsprövning) och kommer att prövas av Förvaltningsrätten i Uppsala. Klagande anser att beslutet strider mot lokaliseringsprincipen och likställighetsprincipen. Östhammars kommun har förelagts att yttra sig över överklagan och kommunen har begärt anstånd med att inkomma med yttrande till Domstolen till 2020-12-03.

Beslutsunderlag

- Föreläggande från Förvaltningsrätten i Uppsala inklusive överklagan
- Yttrande

Dagens sammanträde

Yrkanden

Ylva Lundin (SD) yrkar avslag på yttrandet.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på förslag till beslut mot avslagsyrkandet och finner kommunstyrelsen bifaller förslag till beslut.

Beslutet skickas till

Förvaltningsrätten i Uppsala, forvaltningsratteni uppsala@dom.se

Förvaltningsrätten i Uppsala

Enhet 2

Mål nr. 7460-20, [REDACTED] m.fl. / Östhammars kommun, yttrande angående laglighetsprövning enligt kommunallagen

Östhammars kommun har förelagts att senast den 3 december 2020 yttra sig över inkomsten överklagan av [REDACTED] m.fl. avseende kommunstyrelsen i Östhammars kommuns beslut att godkänna överenskommelsen mellan Östhammarshem och Östhammars kommun avseende bostadstilldelning för nyanlända anvisade genom bosättningslagen. (Kommunstyrelsens beslut den 29 september 2020, Dnr KS-2020-156, § 213).

Östhammar får därför anföra följande.

1. Laglighetsprövning

Enligt 13 kap. 1 och 2 §§ kommunallagen (2017:725) får kommunstyrelsens beslut överklagas i syfte att få lagligheten av ett beslut prövat. Enligt 13 kap. 8 § kommunallagen ska ett överklagat beslut upphävas bland annat om det inte har kommit till på lagligt sätt, dvs. det har förekommit fel i själva förfarandet vid beslutsfattandet, eller beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

Laglighetsprövning innebär att domstolen enbart kan upphäva kommunfullmäktiges beslut, inte ändra beslutet. Domstolen är alltså förhindrad att pröva beslutet, eller dess lämplighet, i sak. Domstolen kan inte fritt välja bland grunderna för upphävande i 13 kap. 8 § kommunallagen utan är bunden till att pröva lagligheten av beslutet utifrån de grunder som klaganden åberopat.

2. Prövningens omfattning

Östhammars kommun har uppfattat att klagandena menar att beslutet strider mot lokaliseringsprincipen samt likställighetsprincipen.

3. Beslutets förenlighet med lag eller annan författning

Östhammars kommun är skyldig att följa bosättningslagen och bereda de nyanlända som anvisas till kommunen med bostad. Kommunen har för att kunna lösa detta uppdrag ett nära samarbete med Östhammarshem som är en stiftelse inom kommunkoncernen. Detta samarbete har konkretiserats genom den överenskommelse som det överklagade beslutet avser.

Östhammars kommun anser att det överklagade beslutet inte strider mot lokaliseringprincipen då ansvaret för att bereda anvisade nyanlända är ett kommunalt uppdrag som inte kan väljas bort utan styrs av gällande lagstiftning.

Östhammars kommun avser vidare att det överklagade beslutet inte heller strider mot likställighetsprincipen då det är kommunens tydliga uppdrag att bereda anvisade nyanlända bostad. I Östhammars kommun är Östhammarshem den största hyresfastighetsägaren vilket gör det naturligt att kommunen använder de resurser som finns inom kommunkoncernen för att lösa uppdraget som bostättningslagen förpliktar. Då bostadsfrågan är en grundläggande förutsättning för trygghet och en god integrering i det svenska samhället har kommunen valt att skapa förutsättningar för att de anvisade nyanlända ska kunna konvertera det initiala boendet till ett förstahandskontrakt om vissa förutsättningar är uppfyllda. Bostättningslagen begränsar eller föreskriver inte på vilket sätt en kommun ska anvisa bostad och olika kommuner har valt att göra på olika sätt. Avtalet mellan Östhammars kommun och Östhammarshem beskriver det sätt Östhammars kommun valt att uppfylla bostättningslagen. Uppdraget utförs på objektiv och saklig grund och bostättningslagen måste anses vara ett sakligt skäl för att kommunen ska kunna besluta om en överenskommelse som rör gruppen nyanlända som är anvisade till kommunen.

Östhammars kommun anser därför att kommunstyrelsens beslut inte strider mot lag eller annan författning. Grund för upphävande av beslutet föreligger därmed inte.

LSS Beslut

Beslutsdatum/Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställes	Vidtagna åtgärder	Kön
2018-07-26	9.9§ Bostad för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	Utökat boendestöd, ev kopplas GB bas i Österbybruk.	Man
2019-04-26	9.9§ Bostad för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	Beslut verkställt 2020-10-01.	Man
2019-05-22	9.4§ Kontaktperson	Resursbrist saknar lämplig person/uppdragstagare	Behov av insats upphör. Beslut avslutat 2020-11-13.	Kvinna
2019-05-31	9.4§ Kontaktperson	Resursbrist saknar lämplig person/uppdragstagare	Beslut verkställt 2020-05-18.	Kvinna
2019-06-18	9.9§ Bostad för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	Beslut verkställt 2020-12-01.	Kvinna
2019-06-26	9.9§ Bostad för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	Finns ingen ledig gruppboende, informerat om ledsagarservice och kontaktperson, men ej sökt.	Man
2019-07-03	9.9§ Bostad för vuxna	Förhandsbesked	Förhandsbesked	Kvinna
2019-07-03	9.10§ Daglig verksamhet	Förhandsbesked	Förhandsbesked	Kvinna
2019-08-30	9.9§ Bostad för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	Full tid på Bojen vilket har förlängts. Planering extern placering.	Man
2019-09-13	9.4§ Kontaktperson	Resursbrist saknar lämplig person/uppdragstagare	Behov av insats upphör. Beslut avslutat 2020-10-01.	Man
2019-09-24	9.4§ Kontaktperson	Resursbrist saknar lämplig person/uppdragstagare	2019-10-31 matchningsmöte med KP som avbokas. 2020-01-20 tackar nej till erbjuden kontaktperson, kontaktperson tackar nej. Uppföljning av behov.	Man
2019-10-23	9.4§ Kontaktperson	Resursbrist saknar lämplig person/uppdragstagare	Beslut verkställt 2020-12-04.	Man
2020-03-20 avbrott	9.4§ Kontaktperson	Resursbrist saknar lämplig person/uppdragstagare	2020-03-20 Kontaktperson avslutar sitt uppdrag. Rekrytering pågår.	Man
2020-01-22	9.6§ Korttidsvistelse	Resursbrist, saknar lämplig uppdragsfamilj	2020-02-06 kontakt med två kontaktfamiljer, tackar nej pga tidsbrist. 2020-02-27 kontakt med två kontaktfamiljer, tackar nej pga tidsbrist. 2020-03-05 kontaktfamilj tackar nej pga tidsbrist.	Kvinna

2020-02-10	9.9§ Bostad för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	Haft insatsen boende SoL 2020-05-01 -- 2020-08-31. Har insatserna boendestöd, hemtjänst, daglig verksamhet och kontaktperson. Uppföljning behov.	Kvinna
2020-02-11	9.9§ Bostad för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	Beslut verkställt 2020-12-01.	Kvinna
2020-03-19	9.6§ Korttidsvistelse	Ej nyttjat insatsen pga Covid-19	Kommer ej att nyttja korttidshem så länge Covid-19 pågår.	Man
2020-03-24	9.9§ Bostad för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	IFO Familjehemsplacerad.	Kvinna
2020-05-08	9.9§ Bostad för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	Först nu redo att skrivas ut från Säter.	Man
2020-06-18	9.4§ Kontaktperson	Resursbrist saknar lämplig person/uppdragstagare	Finns ingen lämplig KP att erbjuda. Fått beslut om Daglig verksamhet. Uppföljning av behov..	Man
2020-06-23	9.4§ Kontaktperson	Resursbrist saknar lämplig person/uppdragstagare	Sagt nej till KP p.g.a dåligt psykiskt mående.	Man
2020-09-11	9.9§ Bostad för vuxna	Resursbrist, saknar ledig bostad	Boendestöd, KP, Sol insatser/hemtjänst. Fått lgt nedre botten. Uppföljning av behov	Kvinna

SoL Beslut

Beslutsdatum/Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställts	Vidtagna åtgärder	Kön
2020-01-09	Kontaktperson (ÄO)	Resursbrist saknar lämplig person/uppdragstagare.	6/2 2020 Träff med en tilltänkt KP .	Man
2020-06-12	Kontaktfamilj (IFO)	Resursbrist saknar lämplig person/uppdragstagare.	Beslut avslutas 2020-11-10. Samtycke till insats återtas.	Kvinna
2020-06-10	Ledsagarservice (ÄO)	Brukare vill ej ha insats.	Beslut avslutas 2020-11-30.	Kvinna
2020-07-17	Kontaktperson (ÄO)	Resursbrist saknar lämplig person/uppdragstagare.	Insats hemtjänst. Uppföljning av hemtjänst har genomförts.	Man
2020-08-06	Dagverksamhet (ÄO)	Start av insats avvaktades av brukare. Dagverksamheten stängde pga Covid-19 2020-10-22.	Har inte verkställts pga dagverksamheten stängt. Information om andra insatser	Kvinna
2020-08-21	Dagverksamhet (ÄO)	Start av insats avvaktades av brukare. Dagverksamheten	Har inte verkställts pga dagverksamheten stängt. Handläggare har haft kontakt och diskuterat	Man

		stängde pga Covid-19 2020-10-22.	andra insatser.	
--	--	-------------------------------------	-----------------	--

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

Enheten för tillsyn
Lotta Reimers

Rapport från digital inspektion under år 2020 av Överförmyndarnämnden för Uppsala län

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län riktar kritik mot Överförmyndarnämnden för Uppsala län (nämnden) på följande punkter:

- Bristfällig bevakning av att årsräkningar lämnas in.
- Bristfällig hantering av ett arvskifte i ett förmynderskap.
- Bristfällig hantering av ett överklagande.

Inledning

På grund av situationen med Covid-19 har Länsstyrelsen genomfört inspektionen digitalt och utan något platsbesök på nämndens kansli.

Inspektionen genomfördes genom att vi inledningsvis granskade nämndens register över aktiva akter. Därefter, utifrån denna granskning, begärde vi dagboksblad från 23 akter. Efter att vi granskat dagboksbladen begärde vi in handlingar från 10 av akterna, för vidare granskning. Se bilaga för vilka akter som granskades.

Länsstyrelsen vill betona att urvalet av akter och handlingar för granskning gjorts med utgångspunkt i riktad granskning, i syfte att hitta avvikelser. Det har därför inte skett ett slumpvis urval.

Ett digitalt sammanträde hölls den 6 oktober 2020 och där deltog nämndens ordförande [REDACTED] och från nämndens kansli [REDACTED] samt från Länsstyrelsen [REDACTED] och [REDACTED].

Om Länsstyrelsen funnit anledning att kommentera nämndens handläggning tas det upp i rapporten.

Uppföljning av föregående rapport

I rapporten från föregående inspektion (dnr 29588-2019) riktade Länsstyrelsen kritik mot nämndens handläggning på följande punkter.

- Bristfälliga rutiner rörande arvodesbeslut till ”professionella” ställföreträdare.
- Bristfällig bevakning av årsräkningar i ett förmynderskap.
- Långsam handläggning av ansökan om byte av god man i ett ärende.

Länsstyrelsen riktade kritik mot nämndens rutin för arvode till s.k. professionella ställföreträdare. Som en del av nuvarande inspektion begärde vi in och granskade den nya rutin för timarvodering som från och med den 1 januari 2021 ersätter den tidigare modellen för arvode.

Nämnden informerade på sammanträdet om att de ställföreträdare som är aktuella för denna arvoderingsmodell har kontaktats och uppgett att de tycker det är bra. Det framgår av ärendehanteringssystemet vilka ställföreträdare som omfattas. Vi har inga synpunkter på den nya rutinen och ser positivt på att nämnden vidtagit åtgärder för att ändra den bristfälliga rutinen.

Övriga två punkter följdes inte upp särskilt, men bristande bevakning av att årsräkningar lämnas in tas upp i rapporten.

Aktgranskning med kritik

Bristfällig bevakning av årsräkningar

Sammanfattning

Inför inspektionen ombads nämnden att redogöra för sina handläggningstider avseende granskning av årsräkningar för år 2018. Nämnden svarade att 98,75 % av årsräkningarna var granskade per den 1 oktober 2019 och att samtliga årsräkningar utom fyra var granskade per den 31 december 2019. Den sista årsräkningen var färdiggranskad den 14 februari 2020.

Länsstyrelsen bad att få granska dagboksbladen för dessa fyra akter och noterade följande vad gäller granskningen av årsräkningar.

██████ förmynderskap (särskilt förordnad vårdnadshavare)

Förmyndaren blev förordnad i november 2017 och gav in en förteckning över barnets tillgångar. Den granskades utan anmärkning den 24 november 2017. Därefter, och fram till den 10 juni 2019, finns inga åtgärder registrerade i dagboken. Första anmodan om att ge in årsräkning avseende år 2017 och 2018 skickades ut i december 2019. Årsräkningarna inkom i januari 2020 och granskades utan anmärkning i februari 2020.

██████ förmynderskap (särskilt förordnad vårdnadshavare)

Förmyndaren blev förordnad i augusti 2018 och gav in en förteckning över barnets tillgångar. Barnet blev myndigt i september 2019 och nämnden begärde in en sluträkning som gavs in i december 2019. En anmodan om att ge in årsräkningen avseende år 2018 skickades ut i oktober 2019 och gavs in i januari 2020. Båda räkningarna granskades utan anmärkning i januari 2020. När dagboksbladet är utskrivet, den 15 maj 2020 saknades notering om att redovisningshandlingarna hade överlämnats till barnet.

██████ förmynderskap (särskilt förordnad vårdnadshavare)

Förmyndaren blev förordnad i december 2018. Förteckningen över barnets tillgångar är granskad utan anmärkning den 15 februari 2019. Nämnden begärde därefter inte in någon årsräkning för år 2018. Nästa anteckning i dagboksbladet är från den 11 november 2019 angående att barnet är myndigt och att nämnden begärde in en sluträkning som gavs in i december 2019. En anmodan om att ge in

årsräkningen skickades ut i december 2019 och gavs in i januari 2020. Båda räkningarna granskades utan anmärkning i januari 2020. När dagboksbladet är utskrivet, den 15 maj 2020 saknades notering om att redovisningshandlingarna hade överlämnats till barnet.

██████████ godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB

Ett byte av god man beslutades i november 2017 och den nye gode mannen fick redovisningshandlingarna i februari 2018. Nästa anteckning i dagboksbladet är från december 2019 angående ett klagomål på gode mannen. En anmodan om att ge in årsräkningen för år 2017 och 2018 skickades ut i december 2019 och gavs in i januari 2020. Båda räkningarna är granskade utan anmärkning i januari 2020.

Vid sammanträdet framförde nämnden följande. De upptäckte dessa ärenden när de drog ut en lista på årsräkningar som inte kommit in. Det visade sig att de var rätt registrerade men att de ändå inte hade kommit med på listorna tidigare. De har försökt ändra rutinen särskilt vad gäller särskilt förordnade vårdnadshavare så att det inte ska hända igen.

Efter sammanträdet har nämnden tillagt följande. Akt 9710 och 10280 hade en felaktig inställning i ärendehanteringssystemet avseende redovisningssätt. Systemet hade därför inte hämtat upp ärendena i samband med årsräkningsutskick. I samband med en fullständig registervård i december 2019, avseende samtliga ärenden med ensamkommande barn och samtliga ärenden med särskilt förordnad vårdnadshavare, upptäcktes dessa felregistreringar och att årsräkningar därför inte inkommit. Begäran om årsräkning skickades då ut och hanterades därefter.

Länsstyrelsens bedömning

En förordnad ställföreträdare är skyldiga att inge förteckning i samband med att de förordnas, årsräkningar varje år och sluträkning till överförmyndaren (se 14 kap. 1, 15 och 18 §§ föräldrabalken, FB). För att en ställföreträdare ska kunna lämna in en års- eller sluträkning i förenklad form, eller inte alls, måste överförmyndaren fatta ett sådant beslut (se 14 kap. 19 § FB). I överförmyndarens tillsyn ingår att bevaka att redovisning inkommer och att vidta åtgärder då det brister, genom att t.ex. förelägga med vite (se 16 kap. 13 § FB).

Länsstyrelsen vill framhålla vikten av att förteckningar, årsräkningar och sluträkningar kommer in i tid och att nämnden vidtar åtgärder för att säkerställa detta. Det är viktigt att överförmyndaren är aktiv i detta arbete, om redovisning inte kommer in i tid kan det vara ett tecken på att ställföreträdaren inte sköter sitt uppdrag. JO har angående årsräkningar (årsräkningar ska inkomma före 1 mars varje år) uttalat att en påminnelse bör gå ut någon vecka in i mars månad och att ställföreträdaren i tillämpliga fall normalt bör få ett vitesföreläggande i god tid före sommaren (se JO:s beslut den 15 augusti 2012 med dnr 2971-2011).

Vad gäller överlämnande av redovisningshandlingar vill Länsstyrelsen framföra följande. Enligt 16 kap. 8 § FB ska överförmyndaren sedan denne har granskat förmyndarens, gode mannens eller förvaltarens sluträkning, lämna över sluträkningen samt de förteckningar, årsräkningar och handlingar enligt 15 kap. 3 och 8 §§ som förvaras hos överförmyndaren till den som är behörig att ta emot

redovisning för förvaltningen. Det kan röra sig om en ny ställföreträdare efter ett byte eller ett barn som blivit myndigt. Om handlingar har lämnats till en ny ställföreträdare, ska denne inom två månader därefter återlämna handlingarna. Överförmyndaren ska skriftligen upplysa ställföreträdaren om detta när handlingarna lämnas ut.

Länsstyrelsen är kritisk mot nämndens bristfälliga hantering av dessa ärenden.

Arvskifte i förmynderskap

Sammanfattning

Vid granskningen av dagboken och utvalda handlingar i akt ■■■■■ angående ett förmynderskap noterades följande. Ärendet har rört två barn, varav ett blev myndigt under år 2020. Barnen har sedan år 2013 en särskilt förordnad vårdnadshavare som är en släkting till barnen. Barnens mormor avled i början av 2018 och både barnen och den förordnade förmyndaren var delägare i dödsboet. I april 2018 beslutade därför nämnden att utse en god man enligt 11 kap. 2 § FB.

Den förordnade förmyndaren gav i februari 2019 in en årsräkning som granskades utan anmärkning i april 2019. I årsräkningen har förmyndaren redovisat en inkomst om ca 71 000 kr under ”övrigt” och hänvisat till en bilaga som Länsstyrelsen inte tagit del av. Nämnden har antecknat ”KU” bredvid posten.

En bouppteckning gavs in i april 2019. I samband därmed informerades gode mannen i ett samtal med nämnden att arvskiftet är klart. Nämnden bad om underlag och en ansökan om samtycke.

I maj 2019 gav förmyndaren in en ansökan om tillstånd att ta ut pengar för att betala advokatkostnader i samband med arvskiftet. Nämnden frågade förmyndaren varför kostnaden inte regleras i dödsboet när skiftet ännu inte är klart. Förmyndaren uppgav att boet skiftades i december 2018 och att arvet finns redovisat i årsräkningen för år 2018. Gode mannen ringde vid samma tidpunkt och undrade om värderingen av bostadsrätten som sålts är tillräcklig.

Gode mannen gav den 28 maj 2019 in en ansökan om samtycke till arvskiftet, men utan underlag. En vidimerad kopia av arvskiftet gavs in den 11 juni 2019. Enligt arvskiftet ska barnens förmyndare tillskiftas bostadsrätten, mot att övriga delägare tillskiftas likvida medel. Det framgår inte att bostadsrätten hade sålts. Arvskiftet är daterat den 6 september 2018 och är undertecknat av samtliga dödsbodelägare utom gode mannen, den 12 oktober 2018. Gode mannens underskrift är daterad den 16 oktober 2018.

I oktober 2019 fick nämnden, efter egen begäran, in underlag för försäljningen av bostadsrätten från mäklaren. Av handlingen framgår att försäljningen ägde rum den 13 oktober 2018. Som säljare står den avlidna, inte hennes dödsbo. Kontraktet är underskrivet av en representant för hela dödsboet, genom fullmakt. Gode mannen har skrivit en fullmakt ”för [den avlidna]” till denna person och har själv inte undertecknat köpekontraktet.

Den 18 maj 2019 begärde gode mannen sig entledigad. Gode mannen gav den 27 juni 2019 in en ny ansökan om samtycke till arvskiftet. Den 28 juni 2019 beslutade nämnden att entlediga gode mannen. I juli 2019 skrev nämnden till förmyndaren om bytet och om försäljningen av bostadsrätten. Förmyndaren ifrågasatte då att en ny god man behövs, eftersom bostadsrätten är såld, dödsboet

skiftat och barnen har fått sina pengar. Nämnden svarade att de måste besluta om samtycke.

Den 25 oktober 2019 beslutade nämnden att förordna en ny god man och begärde att hen ska ge in ansökan om samtycke till försäljningen av bostadsrätten och arvskiftet. Nämnden ville även att hen ska ge in underlaget. Gode mannen framförde i januari 2020 att hen inte vill ge in en sådan ansökan eftersom hen inte vet vad hen ansöker om och att hen inte får underlag från förmyndaren. Gode mannen lämnade trots detta in en ansökan vad gäller samtycke till försäljning av bostadsrätten avseende ett av barnen. Nämnden bad hen att ge in underlag och att ge in en ansökan avseende även det andra barnet. I mars 2020 beslutade nämnden att gode mannen ska bytas ut och att en ny god man ska rekryteras. I maj 2020 beslutade nämnden att förordna en ny god man. Ansökan om samtycke för båda barnen och båda frågorna inkom den 16 juni 2020. Den 30 juni 2020 beslutade nämnden att samtycka till försäljningen och arvskiftet för båda barnen. Gode mannen entledigades den 15 juli 2020.

Nämnden uppgav vid sammanträdet att de förordnade ny god man för att få in ett samtycke när ärendet var komplett. Det var ett komplicerat ärende som drog ut på tiden delvis på grund av förmyndaren.

Länsstyrelsens bedömning

Granskningen av årsräkningen

Enligt 16 kap. 1 § FB ska överförmyndaren utöva tillsyn över ställföreträdarens verksamhet och särskilt se till att den enskildes tillgångar i skälig omfattning används för hans nytta och att tillgångarna i övrigt är placerade så att tillräcklig trygghet finns för deras bestånd och så att de ger skälig avkastning.

Det är överförmyndarens uppgift att granska en ställföreträdarens verksamhet med ledning av den redovisning angående förvaltningen som lämnas (se 16 kap. 3 § FB). Granskningen är en av överförmyndarens viktigaste redskap att utöva sin tillsyn av ställföreträdaren. Det är därför av största vikt att överförmyndaren reagerar på sådan information som lämnas i årsräkningen som kräver vidare åtgärd. I förevarande ärende framgick att barnen fått en inkomst som inte specificerats var den kom ifrån. Det framgår inte av handlingarna i akten om nämnden förstod att det vara ett arv vid granskningen, men nämnden borde ha utrett frågan och reagerat på att ett arv där de inte samtyckt redan hade utbetalats. Det framgår inte av akten att nämnden vidtog några åtgärder eller ställde några frågor till ställföreträdaren med anledning av årsräkningen.

Samtycke till arvskiftet och försäljningen i efterhand

Enligt 20 kap. 4 § FB får överförmyndarens samtycke till åtgärd beträffande en enskilds egendom endast begäras av ställföreträdaren. Beslutet får bara överklagas av ställföreträdaren.

Den huvudsakliga innebörden av denna bestämmelse är att ingen annan än ställföreträdaren har rätt att ansöka om dylikt samtycke. En mäklare eller en anhörig får inte ansöka.

Frågan som uppstår i det aktuella ärendet är om bestämmelsen i 20 kap. 4 § FB också innebär att överförmyndaren inte *får* samtycka till en åtgärd utan en aktuell begäran om samtycke från den nuvarande ställföreträdaren.

Länsstyrelsen anser att överförmyndaren både kan och bör besluta om samtycke i efterhand till en åtgärd som redan har genomförts, som i detta fall, ett redan skiftat dödsbo och en redan såld fastighet. Även när alla transaktioner är genomförda så kräver åtgärderna ett samtycke från överförmyndaren för att bli giltigt, annars kan avtalet vara svävande. Om överförmyndaren anser att de har det underlag som krävs för att kunna fatta beslutet; värdering, arvskifte, yttranden, underskrifter etc, så kan, enligt Länsstyrelsens mening, ett beslut om samtycke fattas, även när den ställföreträdare som skrivit under handlingarna och ansökt om samtycke har entledigats.

Dock är det så att om ställföreträdaren som skrivit under handlingarna inte längre innehar uppdraget så kan det finnas skäl för överförmyndaren att utse en god man som får granska att ett arvskifte eller försäljning gått rätt till och att den enskildes rätt har tillvaratagits, eller om det finns anledning att ifrågasätta giltigheten eller lämpligheten av åtgärderna. Länsstyrelsen bedömer dock att det inte finns skäl att tillsätta ny god man *enbart* för att denne ska ge in ytterligare en ansökan, utan att själv vidta några åtgärder.

Det är också lämpligt att inhämta den nuvarande gode mannens inställning till en tidigare ingiven ansökan om samtycke. Om den nuvarande gode mannen inte står bakom denna, så kan hen återta ansökan.

Handläggningstiden

Sammantaget tog det ett år och 9 månader från det att arvskiftet var klart till dess att nämnden beslutade om samtycke. Åtminstone vid granskningen av årsräkningen i april 2019, sex månader efter arvskiftet, borde nämnden ha vidtagit åtgärder för att komma till rätta med att gode mannen inte ansökt om samtycke i samband med att dödsboet skiftades. Handläggningen präglas i denna del av passivitet. Arvskiftet gavs in juni 2019 och nämnden tog själva in underlaget angående försäljningen av bostadsrätten i september 2019. Trots att det därmed fanns ett underlag för nämnden för att fatta beslut, dröjde det ytterligare 10 månader innan beslut om samtycke fattades. Detta hade till följd av att ett av barnen hann bli myndiga.

Länsstyrelsen anser att nämnden tidigare borde ha agerat gentemot gode mannens bristfälliga hantering av arvskiftet. Istället entledigades hen på grund av en egen ansökan, innan en ny fanns på plats att ta över uppdraget. Mot bakgrund av hur arvskiftet gick till kunde det ha funnits skäl att omedelbart granska hur den tidigare gode mannen och förmyndaren skötte sina uppdrag. Istället fokuserade nämnden helt på att få in en ny ansökan om samtycke, utan att begära att gode mannen gör egen utredning.

Sammantaget är Länsstyrelsen kritisk till nämndens handläggning av ärendet.

Hantering av överklagande

Sammanfattning

Vid granskningen av dagboksbladet och utvalda handlingar för akt 19979 angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterades följande.

Ett beslut om att byta god man fattades först den 23 mars 2020 och slutligen i den 23 maj 2020 (se vidare om denna rutin under rubriken *Rutin för beslut om byte av ställföreträdare*). Den före detta gode mannen gav den 6 april 2020 in ett överklagande av beslutet från den 23 mars. Nämnden besvarade överklagandet och skrev att beslutet inte är överklagbart och att gode mannen får avvakta det slutliga beslutet. Överklagandet har inte överlämnats till domstolen.

Efter sammanträdet framförde nämnden att deras rutin för överklagan av beslut uttryckligen anger att de bara ska göra en rättidsprövning vid överklagan.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt 43 och 46 §§ förvaltningslagen (2017:900), FL, ska ett överklagande lämnas till den beslutande myndigheten, som ska pröva om överklagandet lämnats i rätt tid. Om överklagandet inte avvisas på grund av att det inkommit för sent ska beslutsmyndigheten skyndsamt överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till överinstansen. Enligt JO ligger det i sakens natur att detta överlämnande måste ske utan dröjsmål och JO har vid flera tillfällen uttalat att tiden som regel inte bör överstiga en vecka (se bl.a. JO 1995/96 s. 314).

Det är domstolen som har att ta ställning till om det rör sig om ett överklagbart beslut. Nämnden saknar befogenhet att avvisa ett överklagande på den grunden utan ska enbart göra en rättidsprövning.

Länsstyrelsen är kritisk till att nämnden inte överlämnade överklagandet till tingsrätten och uppmanar nämnden att se till att deras rutin alltid följs av samtliga handläggare på kansliet.

Aktgranskning utan kritik

Huvudmannens yttrande inför försäljning av bostad

Sammanfattning

Vid granskningen av dagboksbladet och utvalda handlingar för akt [REDACTED] angående ett förvaltarskap noterades följande avseende försäljningen av en bostadsrätt.

Nämnden beslutade i mars 2020 att samtycka till försäljning av huvudmannens bostadsrätt. Vid tidpunkten befann sig huvudmannen på en psykiatrisk klinik och det framgår av handlingarna att hen inte klarar att bo i lägenheten. Nämnden begärde att förvaltaren skulle komma in med samtycke från huvudmannen. Förvaltaren svarade per epost och uppgav att huvudmannen samtycker till försäljningen. Det saknas annat underlag för samtycket.

Nämnden framförde vid sammanträdet att enligt rutinen ska vi ha den enskildes samtycke alternativt att huvudmannen ska ha getts möjlighet att yttra sig över åtgärden. Nämnden framförde även att de ska ta in yttranden i förvaltarskap och samtycke i godmanskap.

Länsstyrelsens bedömning

Av 16 kap. 9 § FB framgår att överförmyndaren, innan den tar ställning till om samtycke ska lämnas till en förvaltningsåtgärd av större vikt, ska bereda huvudmannen samt dennes make eller sambo och närmaste släktingar tillfälle att

ytra sig, om det kan ske utan avsevärd tidsförlust. Enligt förarbeten (se prop. 1993/94 s. 283) anses t.ex. överlåtelse av fast egendom vara en förvaltningsåtgärd av större vikt.

Vid förvaltarskap finns inget krav på att huvudmannen ska samtycka till åtgärder angående hens egendom, utan enbart ett krav på att hen ska få möjlighet att yttra sig. Däremot är det så att i bedömningen om en huvudmans hem ska säljas bör beaktas att varken förvaltaren eller överförmyndaren har rätt att bestämma var huvudmannen ska bo (se bl.a. beslut från Hovrätten över Skåne och Blekinge OÅ1368-07).

I detta ärende har nämnden enbart frågat förvaltaren om huvudmannen samtycker till försäljningen. Detta innebär inte att huvudmannen har beretts möjlighet att yttra sig. Nämnden bör se till att huvudmannen får del av en sådan skrivelse så att hen själv har möjlighet att ge uttryck för sin vilja.

Redovisning av huvudmannens inköp

Sammanfattning

Vid granskningen av dagboksbladet och utvalda handlingar för akt [REDACTED] noterades följande vad gäller förvaltarens redovisning av kvitton för uttagstillstånd.

Under hösten år 2019 beviljades förvaltaren ett flertal tillstånd till uttag om sammanlagt cirka 100 000 kr. Förvaltaren har i några av ansökningarna uppgett att det avser specifika inköp som huvudmannen vill göra själv. Nämnden har begärt in kvitton för varje inköp. I en skrivelse till förvaltaren den 13 november 2019 har nämnden skrivit följande: ”Vänligen skicka in kvitton för resterande inköp eller en förklaring om var pengarna och om du har för avsikt att redovisa detta först i din årsräkning. Att pengarna överförs till din huvudman är en god idé så länge ni kan uppvisa kvitton inom den tid som förvaltningen kräver.”

I en skrivelse från nämnden den 19 december 2019 står följande. ”För att förvaltningen ska kunna lämna samtycke till uttag som inte rör löpande kostnader måste uttagen fortsättningsvis specificeras med uppskattad kostnad för varje enskild uttagspost. Ta ställning till om du själv bör göra vissa av inköpen i egenskap av förvaltare för att kunna redovisa var pengarna går. Förvaltningen måste kunna se i redovisningen att pengarna faktiskt går till angivet ändamål.”

I december 2019 har nämnden hotat med vite om förvaltaren inte inkommer med kvitton.

I en tjänsteanteckning från ett samtal med förvaltaren framgår följande.

”[Förvaltaren] har överfört en del av beviljade uttag till [huvudmannens] privatkonto så att HM själv får handla. [Undertecknad] frågar om HM har handlat för uttaget avsedda saker även för de belopp som saknar redovisning. FV förklarar att HM handlar många olika saker och är mycket teknikintresserad och inte alltid sparar kvittona. HM vill handla många olika saker och har tillgångar. Allt kommer HM tillgodo. Överenskommet att FV inkommer med kontoutdrag tiden 190801-191215 för både privatkontot och transaktionskontot samt om [nämnden] saknar redovisning avvaktar årsräkning 2019.”

Av årsräkningen för år 2019 framgår att ett av angivna bankkonton har noteringen ”eget”, det vill säga, som det får förstås, ett konto som används av enbart

huvudmannen. I årsräkningen finns även en utgiftspost kallad ”privata medel” om cirka 143 000 kr.

Vid sammanträdet framförde nämnden att de vill säkerställa att pengarna går till rätt saker. Det är dock ibland lite osäkert vem som ska göra inköpen.

Länsstyrelsens bedömning

I 14 kap. FB används uttrycket ”den egendom som [ställföreträdaren] förvaltar” när det anges vad som ska redovisas i en förteckning, årsräkning m.m. (se 14 kap. 1 och 15 §§ FB). Det innebär att ställföreträdaren endast redovisar det som ingår i hans förvaltning (viss egendom kan vara undantagen i lag eller genom beslut).

Förvaltaren har inom ramen för förvaltaruppdraget ensam rådighet över den enskildes egendom (se 11 kap. 9 § FB). Förvaltarens roll avseende huvudmannens egendom är att se till att pengarna i skälig omfattning används för dennes uppehälle, utbildning och nytta i övrigt och att de medel som inte används för detta är tryggt placerade med skälig avkastning (se 12 kap 4 § FB). I detta ingår att se till att huvudmannen får fickpengar i rimlig omfattning. Fickpengar definieras här som medel som huvudmannen tar emot av förvaltaren för egen konsumtion. Förvaltaren ska kunna redovisa och verifiera att medel lämnats till huvudmannen men förvaltaren ska enligt Länsstyrelsens mening inte redovisa huvudmannens användning av fickpengarna till överförmyndaren.

I detta ärende är det i förvaltarens ansökningar om uttag ibland inte klart om det är förvaltaren eller huvudmannen som ska göra inköpen. Där åligger det nämnden att klargöra vad som är vad. Det som huvudmannen köper för sina fickpengar ska inte redovisas till nämnden, däremot ska förvaltaren kunna redovisa att medlen överlämnats till huvudmannen.

I årsräkningen bör det vara tydligt hur mycket medel som förvaltaren överlämnat till huvudmannen i fickpengar. Länsstyrelsen rekommenderar att nämnden begär in någon form av bevis på att dessa medel faktiskt överlämnats till huvudmannen. Det kan ske genom att de har överförts till ett konto som bara huvudmannen använder, eller genom kvittenser. Nämnden bör också göra en bedömning som helhet av om förvaltarens förvaltning sker i enlighet med 12 kap. 4 § FB, och i detta ingår en bedömning av om fickpengarna ligger på en skälig nivå.

Rutin för beslut om byte av ställföreträdare

Sammanfattning

Länsstyrelsen begärde in tre protokoll från nämndens sammanträden och granskade dem. I protokollen fanns beslut om att byta ut ställföreträdare på grund av misskötsel (enligt 11 kap. 20 § FB). Det framgick att nämnden har som rutin att fatta två beslut: det första beskriver på vilket sätt ställföreträdaren gjort sig skyldig till misskötsel och anger att hen ska bytas ut och att kansliet ska rekrytera ny person till uppdraget. Det andra beslutet fattas när en ny ställföreträdare finns och innebär att nämnden beslutar att entlediga ställföreträdaren och förordna en ny. I det beslutet anges enbart att ställföreträdaren gjort sig skyldig till misskötsel enligt 11 kap. 20 § FB, men omständigheterna som finns i det första beslutet upprepas inte.

Vid sammanträdet framförde nämnden att de har gjort så under lång tid. Syftet är att nämnden ska ta ställning till olämpligheten innan de påbörjar en rekrytering av en ny ställföreträdare. De brukar ha en hänvisning till det första beslutet i det andra beslutet och båda besluten delges parterna. Om det andra beslutet överklagas så skickas båda besluten till tingsrätten.

Länsstyrelsens bedömning

Bestämmelsen i 32 § förvaltningslagen (2017:900), FL, anger att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt, förutom i vissa undantagssituationer, ska innehålla en klagande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

I förarbetet till bestämmelsen (se prop. 2016/17:180 sida 186 ff) framgår att motiveringsskyldigheten i praktiken gäller för alla beslut som är överklagbara och att undantagsregeln ska tolkas snävt. För att det kunna göras undantag krävs att det för myndigheten, vid en objektiv bedömning, ska i princip framstå som självklart att någon motivering inte är behövlig.

Länsstyrelsen anser därför att det är beslutet som är överklagbart som måste innehålla en motivering. Omständigheterna som låg till grund för entledigandet ska alltså finnas med även i det andra beslutet, då det endast är det som har rättsverkan.

Expediering av beslut

Sammanfattning

Vid granskningen av dagboksbladet rörande akt nr [REDACTED] avseende ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterades följande.

Ett beslut om att byta god man fattades på ett nämndsammanträde den 24 april 2020. Beslutet är registrerat i dagboken den 28 april 2020 och expedierat samma dag till den entledigade och den nya gode mannen samt till huvudmannens mor. Enligt dagboken har beslutet skickats till huvudmannen den 12 maj 2020. Samma dag fick den nye gode mannen ett utdrag från registret.

Länsstyrelsens bedömning

Av 33 § FL framgår bl.a. att en myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende så snart som möjligt ska underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövligt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon även underrättas om hur det går till. Myndigheten bestämmer hur underrättelsen ska ske. En underrättelse ska dock alltid vara skriftlig om en part begär det. Underrättelse får ske genom delgivning.

Nämnden har i ärendet dröjt 18 dagar med att expediera beslutet om byte av ställföreträdare till huvudmannen. Länsstyrelsen anser att det är för lång tid. Länsstyrelsen uppmanar med anledning av ovanstående nämnden att se över sina rutiner för den här typen av ärenden.

Beslut att delvis bevilja och delvis avslå en ansökan

Sammanfattning

Vid granskningen av dagboksbladet avseende akt [REDACTED] angående ett förmyndarskap noterades följande. Nämndens kansli beslutade den 11 oktober 2019 att bevilja delar av en ansökan om uttag. På nämndsammanträdet den 25 november 2019 beslutades om avslag till resten av ansökan.

Länsstyrelsens bedömning

Frågan som måste ställas här är att om överförmyndaren beslutar att bevilja exempelvis hälften av summan som en ställföreträdare ansöker om att få ta ut från ett konto som har överförmyndarspär och där ett specifikt ändamål angetts, innebär beslutet ett avslag på den andra hälften av summan som begärts? Vad gör det för skillnad om ställföreträdaren formulerat ansökan så att den istället avser flera separata utgifter som tydligt kan särskiljas från varandra?

Ett beslut att bevilja en eller ett par av utgifterna som specificerats skulle kunna ses som ett för ställföreträdaren enbart gynnande beslut. Men om beslutet innebär att ansökan ändras på något sätt så kan beslutet vara till den sökandes nackdel. Det innebär att beslutet kan bli överklagbart (se 42 § FL) och att det är ett beslut som inte kan delegeras till kansliet (se 19 kap. 14 § FB). När nämnden delar upp beslutet i ett bifall och ett avslag så kan det bli otydligt om det är ett bifall eller ett avslag, särskilt när det går viss tid mellan besluten. Länsstyrelsen anser att det därför i vissa fall kan vara att föredra att bifall och avslagsbesluten fattas samtidigt, företrädesvis i samma beslut.

Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över sin rutin så att den är i enlighet med dessa regler.

Fullmakt från förordnad ställföreträdare

Sammanfattning

Vid granskningen av dagboksbladet och utvalda handlingar avseende akt [REDACTED] angående ett godmanskap enligt 11 kap. 3 § FB noterades följande. I april 2020 beslutade nämnden att samtycka till en försäljning av fast egendom som en del av ett dödsbo. Gode mannen har inte själv skrivit under kontraktet utan har gett fullmakt till en representant för dödsboet. Innan nämnden beslutade att samtycka bad de gode mannen att ge in fullmakten.

Även i akt [REDACTED] finns en fullmakt från en god man enligt 11 kap. 2 § FB vid en försäljning av samma slag.

Vid sammanträdet framförde nämnden att de har som rutin att ställföreträdaren inte kan använda fullmakt för att överlåta sitt uppdrag att underteckna avtal för huvudmannen. Det ena ärendet var dock väldigt speciellt och det kanske var därför det gjordes ett avsteg. I det andra ärendet har de ingen förklaring.

Länsstyrelsens bedömning

Angående frågan om förordnade ställföreträdarens möjlighet att ge fullmakt till någon annan att utföra sitt uppdrag som ställföreträdare vill Länsstyrelsen framföra följande.

I SOU 2004:112 (s 763 ff) har frågan berörts och bl.a. framförs att det saknas en lagstadgad möjlighet för en förordnad ställföreträdare att sätta en annan person i sitt ställe. Uppdraget bygger på ett myndighetsbeslut som den förordnade ställföreträdaren inte själv kan ändra på. Ställföreträdaren skulle dock kunna anlita ett bud att utföra vissa specifika uppdrag, i praktiken enbart genom att verkställa den förordnade ställföreträdarens beslut. Den andra möjligheten som framförs är att ställföreträdaren kan ha behov av att anlita extern hjälp i frågor där det behövs särskild expertis. T ex kan ställföreträdaren kontakta en advokat för att få rådgivning om huvudmannen hamnat i en rättslig tvist och ge advokaten fullmakt att företräda huvudmannen i en rättegång.

Detta innebär att ställföreträdarens möjligheter att överhuvudtaget ge fullmakt till en annan person att utföra delar av uppdraget ska tillämpas mycket restriktivt. Länsstyrelsen anser därför att normalt sett bör ställföreträdaren själv kunna företräda huvudmannen vid en okomplicerad fastighetsförsäljning och därmed själv vara den som skriver under köpekontraktet för huvudmannens räkning.

Länsstyrelsen uppmanar därför nämnden att se över sin rutin och se till att den följs.

Huvudman som varit egen assistansordnare*Sammanfattning*

Vid granskningen av dagboksbladet och utvalda handlingar avseende akt ██████████ angående ett godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB noterades följande.

Huvudmannens bror har varit god man men är numera utbytt. Huvudmannen har drivit sin egen personliga assistans dvs varit egen assistansordnare. Huvudmannen är emellertid inte i ett sådant tillstånd att han har kunnat hantera detta själv, utan det är brodern som skött detta såsom god man. Brodern har även varit assistent. Nämnden fick i november 2018 information från socialförvaltningen, som fått informationen från polisen, om att gode mannen överfört assistansersättningen till ett konto i sitt eget namn, under år 2018 drygt 1 miljon kr. På fråga från nämnden kunde gode mannen inte redovisa vad pengarna gått till och har inte heller redovisat dem i årsräkningen. Nämnden granskade årsräkningen för år 2018 med anmärkning.

Vid sammanträdet diskuterades frågan kring hur detta kan upptäckas tidigare och om nämnden själva kan hitta dylika situationer. Nämnden framförde att det var först under år 2018 som stora transaktioner skedde vilket gjorde att banken reagerade. Nämnden konstaterade också att det tyvärr är sämre kontroll när det gäller kommunal assistans, som det var frågan om i detta ärende.

Efter sammanträdet har nämnden framfört att de arbetar med en rutin för att närmare granska assistansersättningar efter uppmaning till landets överförmyndarverksamheter från Sveriges Kommuner och Regioner.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att det faller under överförmyndarens allmänna tillsyn (se 16 kap. 1 § FB) att ha förmåga att upptäcka problem av det slag som beskrivs i det aktuella ärendet och att det kan finnas skäl för nämnden att alltid särskilt granska ärenden med den här typen av personlig assistans. Det kan ske på olika sätt: genom granskningen av årsräkningen i vilken ställföreträdaren ska redovisa sin förvaltning av huvudmannens egendom, eller genom att riktade frågor ställs till ställföreträdaren och huvudmannen. Risker är stora för att huvudmannen drabbas mycket hårt om denna typ av brottslighet inte upptäcks, och det är därför av vikt att ärendena bevakas särskilt.

Övriga frågor

Allmänt om verksamheten

På fråga inför inspektionen, i maj 2020, framförde nämnden att läget på kansliet är stabilt med normal personalomsättning och inga stora organisatoriska förändringar. Förvaltningsdirektören slutade dock den 1 juni 2020 och rekrytering av ersättare pågår.

På grund av Covid-19 arbetar de flesta handläggare hemifrån och kommer endast in och expedierar sina beslut en gång i veckan. Nämndsammanträden genomförs med de som inte är i riskgrupp, de blir precis beslutsföra. De som är i riskgrupp erbjuds att delta på distans och man nämner aldrig namn eller andra personuppgifter utan använder sig av sifferbeteckningen i föredragningslistan för att anonymisera ärendena.

En del ställföreträdare i riskgrupp har sagt upp sina uppdrag men inte fler än att det gått att hantera. De flesta sköter uppdragen på distans.

Rapporten har upprättats av [REDACTED] och [REDACTED].

Bilaga:

Granskade akter

Kopia till:

Överförmyndarnämnden

Kommunfullmäktige i Uppsala, Tierp, Östhammar, Knivsta, Älvkarleby, Heby, Håbo och Enköping kommun.

Kommunstyrelsen i Uppsala, Tierp, Östhammar, Knivsta, Älvkarleby, Heby, Håbo och Enköping kommun.

Kommunrevisorerna i Uppsala, Tierp, Östhammar, Knivsta, Älvkarleby, Heby, Håbo och Enköping kommun.

Enheten för tillsyn
Lotta Reimers

Granskade akter

Enbart dagboksblad

Godmanskap 11 kap. 4 § FB

[REDACTED]

Förvaltarskap

[REDACTED]

Förmynderskap

[REDACTED]

Dagboksblad och utvalda handlingar

Godmanskap 11 kap. 4 § FB

[REDACTED]

Förvaltarskap

[REDACTED]

Godmanskap 11 kap. 3 § FB

[REDACTED]

Förmynderskap

[REDACTED]

Åtgärdsrapport gällande aktgranskning med kritik

Inledning

Länsstyrelsen använder sig av en kritiktrappa på fem nivåer vid utförandet av sin granskning. Kritiknivåerna används som ett stöd för att få en enhetlig, kvalitativ och effektiv tillsyn. Lämplig nivå bedöms utifrån varje enskilt fall men det finns vissa riktlinjer som kan påvisa att en viss nivå är aktuell. Kritiknivåerna som används är följande:

- **Ansökan om entledigande** – Länsstyrelsen ansöker hos tingsrätt om överförmyndarnämndens entledigande när omständigheterna är sådana att det inte räcker med allvarlig kritik
- **Allvarlig kritik** – Om bristen kan eller har orsakat rättsförluster, stora ekonomiska förluster eller om beslut fattats utan stöd i lag.
- **Kritik** – Bland annat beslut i strid med lag, långsam handläggning eller bristfällig tillsyn.
- **Viss kritik** – Brister där det finns förmildrande omständigheter.
- **Ingen kritik** – Övriga påpekanden som inte regleras i lag utan följer av praxis.

Länsstyrelsen gör först en bedömning av om bristen är kritikvärdig och därefter gör de en bedömning av vilken nivå kritiken ska ligga på. Kritiken kan höjas en nivå om det till exempel är en återkommande brist, om det bygger på bristfälliga rutiner/avsaknad av rutiner eller omständigheterna i det enskilda ärendet är allvarliga. Den sammantagna kritiknivån kan höjas om det på helheten finns ett flertal brister som föranleder detta. Kritiken kan sänkas en nivå om det till exempel finns bra rutiner och bristen är ett uppenbart misstag i ett enskilt ärende.

Uppföljning av föregående rapport

I rapporten från föregående inspektion riktade Länsstyrelsen kritik mot nämndens handläggning på följande punkter.

- Bristfälliga rutiner rörande arvodesbeslut till ”professionella” ställföreträdare.
- Bristfällig bevakning av årsräkningar i ett förmynderskap.
- Långsam handläggning av ansökan om byte av god man i ett ärende.

Länsstyrelsen riktade kritik mot nämndens rutin för arvode till s.k. professionella ställföreträdare. Som en del av inspektionen 2020 begärde Länsstyrelsen in och granskade den nya rutin för timarvodering som från och med den 1 januari 2021 ersätter den tidigare modellen för arvode. Länsstyrelsen hade inga synpunkter på den nya rutinen och såg positivt på att nämnden vidtagit åtgärder för att ändra den bristfälliga rutinen. Övriga två punkter följdes inte upp särskilt, men bristande bevakning av att årsräkningar lämnas in återkom som en punkt för kritik i inspektionen 2020.

Överförmyndarförvaltningen

En gemensam förvaltning för kommunerna i Uppsala län.

Bristfällig bevakning av årsräkningar

Vid inspektionen under 2020 begärde Länsstyrelsen in dagboksblad avseende fyra akter där årsräkningen för 2018 inte granskats förrän i början av 2020. I två av akterna saknas också notering om att redovisningshandlingarna skickats till behörig person efter avslut.

Anledningen till att årsräkningarna granskats sent är för att de inte kommit med i nämndens årsräkningsutskick som också styr vilka akter som får påminnelse och viteserinran vid utebliven inlämning. Detta upptäcktes vid en registervård som utfördes under slutet av 2019. Nämnden har vid upptäckten begärt in utebliven redovisning och granskat den snarast möjligt efter ankomst.

Länsstyrelsen framhåller vikten av att förteckningar, årsräkningar och sluträkningar kommer in i tid och att nämnden vidtar åtgärder för att säkerställa detta. Länsstyrelsen har med anledning av detta riktat kritik mot nämndens agerande.

Överförmyndarnämnden har med anledning av kritiken sett över rutinerna kring registrering av redovisningsskyldighet och noterat att akterna hade rätt registrering avseende redovisningsskyldigheten men eventuellt varit registrerade som fel ärendetyp. Samtliga gäller akter som övergått från att gälla god man för ensamkommande barn till att vara särskilt förordnade vårdnadshavare. Nämnden hade inte kännedom om att detta påverkade listorna som dras ut i samband med anmodan om årsräkning. Förvaltningens medarbetare har fått information om kritiken och ombetts vara särskilt noggranna vid registrering av dessa ärenden. Nämnden genomför i dagsläget regelbunden registervård av olika typer av ärenden.

Arvskifte i förmyndarskap

Länsstyrelsen har i sin inspektion 2020 noterat ett arvskifte där handläggningen dragit ut på tiden längre än normalt. I början av 2019 framgick av årsräkningarna för två barn att det inkommit en ospecificerad summa på barnens konton. Ursprunget till inkomsten utredes inte närmare av handläggare som granskade årsräkningarna. Det visade sig senare att barnen fått in ett arv efter sin mormor och att arvskiftet redan ägt rum samt en bostadsförsäljning i dödsboet. Under processen har nämnden vid flera tillfällen fått byta god man och, enligt nämnden, saknat relevanta handlingar för att kunna besluta i ärendet. Beslut om samtycke till arvskifte och bostadsförsäljning i dödsboet fattades under sommaren 2020.

Länsstyrelsen riktar kritik mot nämndens passivitet efter att det noterats i årsräkningarna i början av 2019 att det inkommit en större summa pengar. Länsstyrelsen riktar också kritik mot att ärendet dragit ut på tiden trots att det funnits underlag för både arvskiftet och bostadsförsäljningen.

Nämnden har haft inställningen att beslut om samtycke inte kan fattas utan att god man lämnat in en ansökan om detsamma. Nämnden noterar att Länsstyrelsen har inställningen att detta borde ha frångåtts för att ärendet skulle kunna avgöras inom rimlig tid. Nämnden tar numera hänsyn till detta vid ärenden där handläggningen riskerar att dra ut på tiden.

Överförmyndarförvaltningen

En gemensam förvaltning för kommunerna i Uppsala län.

Avseende den passivitet som varit aktuell efter att arvet redovisats i årsräkningarna för barnen har nämnden påtalat för hela arbetsgruppen vikten av att detta följs upp. Nämndens rutin är sedan länge att arv, eller andra ospecificerade summor, ska följas upp och det är även en del av introduktionen för nyanställda.

Hantering av överklagande

Länsstyrelsen har gett nämnden kritik med anledning av att en överklagan av ett beslut som fattats av nämnden att ”uppdra åt förvaltningen att rekrytera en ny ställföreträdare” inte skickats vidare till tingsrätten. Istället har det skickats ett brev till den som klagat om att ärendet inte är överklagbart. Nämndens rutin är att när en överklagan kommer in ska det endast göras en rättidsprövning och att överklagan sedan ska skickas till tingsrätten. Nämnden har inte heller någon brevmall med den aktuella texten. Förvaltningens medarbetare har informerats om kritiken och det har påtalats vikten av överklaganden skickas till tingsrätten utan bedömning av annat än om den inkommit i rätt tid.

Överförmyndarförvaltningen

En gemensam förvaltning för kommunerna i Uppsala län.

Aktuellt i slutförvarsfrågan 2021-04-27

Rapport från Slutförvarsenheten till KF

Perioden 2020-03-02 – 2021-06-15

Senaste nytt om slutförvarsansökningarna

Kärnbränsleförvaret

Miljödepartementet tog i januari 2018 över handläggningen av ansökan om att bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark. I april 2019 lämnade SKB in en komplettering av ansökan till miljödepartementet som först skickades på remiss och sedan kungjordes i april 2020.

I januari 2021 skickade miljödepartementet en fråga till Naturvårdsverket gällande kompletteringen och om den föranleder ett kompletterande s.k. Esbo-samråd (dvs. samråd med grannländer). Naturvårdsverket meddelade den 12 februari att ett nytt samråd behöver genomföras med Tyskland och Polen.

Den 5 mars skickade kommunstyrelseordförandena i Östhammars och Oskarshamns kommuner en gemensam skrivelse till statsminister Stefan Löfven om tidsplanen för regeringens beslut om inkapslingsanläggningen och slutförvaret för använt kärnbränsle.

Den 11 mars 2021 skickade Strålsäkerhetsmyndigheten sin granskningsrapport över SKB:s analys och rapportering av kopparkorrosionsresultatet från de s.k. LOT-försöken till miljödepartementet. Miljö- och klimatminister Per Bolund uppgav i en **interpellationsdebatt** i riksdagen den 19 mars att regeringen nu tar del av denna rapport. Ministern uppger vidare att ärendet är prioriterat men att han inte kan ge någon tidsplan.

Den 23 mars skickade Kärnavfallsrådet en skrivelse till miljödepartementet om prövning och särskiljning av slutförvarssystemet. Skrivelsen finns att läsa på **Kärnavfallsrådets hemsida**.

På **regeringskansliets hemsida om slutförvaret för använt kärnbränsle** finns förutom information om ärendet en del utvalda handlingar som t.ex. kompletteringen av ansökan.

SFR – fortsatt drift och utbyggnad

Miljödepartementet tog i november 2019 över handläggningen av ansökan om utbyggnad och fortsatt drift av SFR. Den 11 maj 2020 gav miljödepartementet SKB möjlighet att yttra sig i både miljöbalks- och kärntekniklagsärendet. Sista dag för yttranden var den 1 juni 2020. SKB har yttrat sig men hade inget att tillägga i sak. Efter detta datum kan, enligt skrivelserna från departementet, ärendena komma att avgöras på befintligt underlag. För att regeringen ska få ge tillåtlighet krävs tillstyrkan från kommunfullmäktige i Östhammars kommun.

Strålsäkerhetsmyndighetens och **Mark- och miljödomstolens** yttranden finns att läsa i **dokumentbanken** på kommunens slutförvarswebb. Både myndigheten och domstolen tillstyrkte att tillstånd respektive tillåtlighet ges.

Övrig aktuell information

Strålsäkerhetsmyndigheten presenterar sin rapport om LOT-försöken för Granskningsgruppen

På Granskningsgruppens möte den 15 april kommer Strålsäkerhetsmyndigheten att presentera sin granskningsrapport över SKB:s analys och rapportering av kopparkorrosionsresultat från de senast upptagna försökspaketerna i LOT-projektet.

Debatt om systemet för slutförvaring av använt kärnbränsle

Under den senaste tiden har det förts en debatt i media om systemet för slutförvaring av använt kärnbränsle. I en **artikel** i februari lyfte Vattenfalls produktionschef att det håller på att bli fullt i mellanlagret för använt kärnbränsle i Oskarshamn och att de anser att det behövs ett regeringsbeslut senast i sommar. Denna artikel har följts av såväl intervjuartiklar som debattinlägg i flera tidningar från bl.a. **Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG)**, **Kärnavfallsrådet** och **SKB**.

Med anledning av det som framkommit om bl.a. kapaciteten i det befintliga mellanlagret har det i såväl försvars- som näringsutskottet tagits initiativ för att få regeringen att fatta beslut i ärendet. Under mars bjöd försvarsutskottet in flera aktörer, bl.a. Östhammars kommun, Oskarshamns kommun, SKB, Strålsäkerhetsmyndigheten och Naturvårdsverket, till utskottet. Även miljö- och klimatministern och energiministern har frågats ut av utskotten.

Det har lyfts som en möjlighet att lyfta ut mellanlagret från den sammanhållna prövningen av slutförvarssystemet för att få ett snabbare beslut om utökad mellanlagring. Oskarshamns kommun har redan tidigare, i yttrande till miljödepartementet, tydligt motsatt sig en sådan hantering av ett utökat mellanlager. Frågan har även nyligen diskuterats i en **artikel** i Dagens Nyheter (DN).

Avslag på ansökan om medel från Kärnavfallsfonden – konsekvenser för Oss

Riksgälden fattade den 21 december 2020 beslut om medel ur kärnavfallsfonden till Östhammars kommun för 2021. I beslutet är det sökta beloppet reducerat motsvarande de kostnader som kommunen uppskattat sig ha avseende informationsbevarande och för bidrag till ideella organisationer. Östhammars kommun har överklagat beslutet i dessa båda delar.

De medel kommunen sökt för bidrag till ideella organisationer har de senaste åren i huvudsak tilldelats Opinionsgruppen för säker slutförvaring (Oss). Med hjälp av dessa medel har föreningen kunnat ha en kommunikatör anställd på halvtid. Eftersom Östhammars kommun fått avslag på denna del av ansökan har föreningen i år inte fått några medel från kommunen och varit tvungen att säga upp sin kommunikatör.

NEA:s arbete om informationsbevarande

OECD:s kärnenergiorgan NEA (nuclear energy agency) startade 2019 ett projekt om kunskaps- och informationsbevarande (**IDKM; information, data and knowledge management**). Inom projektet finns fyra grupper som arbetar med olika frågeställningar kopplat till IDKM. Flera svenska aktörer (bl.a. SKB, Strålsäkerhetsmyndigheten, Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) och Linné universitet) är representerade i en eller flera av dessa grupper. Östhammars kommun är representerad i en av grupperna; EGAP (expert group on awareness preservation after repository closure). Den 7-8 april hölls mötena inom EGAP.

Bakgrundsinformation om SKB:s slutförvarsansökningar

Den 16 mars 2011 lämnade SKB in ansökan enligt miljöbalken och kärntekniklagen om att få bygga och driva ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark till Mark- och miljödomstolen i Nacka respektive Strålsäkerhetsmyndigheten.

Den 19 december 2014 lämnade SKB in ansökan enligt miljöbalken och kärntekniklagen om att bygga ut slutförvaret för låg- och medelaktivt driftavfall, SFR.

Ansökningshandlingarna finns på SKB:s hemsida. Alla handlingar i ärendena, förutom de som är belagda med sekretess som till exempel det fysiska skyddet runt anläggningen, är offentliga.

Östhammars kommuns slutförvarswebb och nyhetsbrev

På kommunens slutförvarswebb www.slutforvarforsmark.se hittar du information om de slutförvar som är eller kan bli aktuella i Östhammars kommun. På hemsidan hittar du även **webbsändningar** av Referensgruppens möten och en **dokumentbank** med bland annat kommunens yttrande i prövningarna.

På hemsidan kan du även anmäla dig till Slutförvarsenhetens nyhetsbrev.

AVTAL

1 (5)

Trafikverkets ärendenummer
TRV 2018/44253
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2021-03-09

Östhammars kommun KS-2021-38
Region Uppsala RS2021-00142

Avsiktsförklaring – objekt väg 288 Gimo-Börstil

Denna avsiktsförklaring avser planlägningsprocessen och byggande för åtgärder och innefattar:	
☒	Medfinansiering från annan part till statlig infrastruktur
☐	Samfinansiering med olika statliga anslag/finanser
☐	Samverkan där respektive part äger sin anläggning och finansierar sin del
☐	Samverkan där annan part äger och finansierar sin anläggning och Trafikverket - bevakar genomförandet när anläggningen är i anslutning till statens anläggning, eller - får i uppdrag att genomföra åtgärden

Mellan nedanstående parter träffas härmed följande avsiktsförklaring.

§1 Parter

Trafikverket, region Öst, org.nr 202100-6297, 781 89 Borlänge, nedan Trafikverket

Östhammars kommun, org.nr 212000-0290, Box 66, 742 21 Östhammar
Region Uppsala, org.nr, 232100-024, Box 602, 751 25 Uppsala

Parterna har diskussioner i syfte att de ska verka för en finansiering för att genomföra:

- En utbyggnad av väg 288 etappen Gimo-Börstil till mötesfri landsväg, 100 km/h, undantaget sträckan genom Hökhuvud som föreslås bli kvar i nuvarande sträckning.

Förutsättningen är att genomförandet ska ske med medfinansiering.

Intill dess att avtal om medfinansiering träffats mellan parterna ska följande avsiktsförklaring gälla mellan parterna.

§2 Syfte och bakgrund

Syftet med avsiktsförklaringen är att uttrycka parternas gemensamma mål att säkra utbyggnaden och finansieringen av väg 288 Gimo-Börstil. Därutöver är syftet att säkerställa parternas möjlighet till inflytande vid särskilt viktiga vägval. Konsekvenser av detta är att under det pågående vägplanarbetet arbetas det fram förslag på åtgärder för att möjliggöra en utformning till en rimlig kostnadsnivå med både finansieringen via plan och en extern medfinansiering.

Parternas avsikt är att träffa avtal om medfinansiering enligt de huvudprinciper som framgår i denna avsiktsförklaring.

AVTAL

2 (5)

Dokumentdatum
2021-02-22

Beskrivning av åtgärd och finansierens nytta och motivering till finansiering

Etappen Gimo-Börstil är den sista etappen av utbyggnaden av väg 288 Uppsala-Östhammar. Den ursprungliga målsättningen i planen var att hela sträckan skulle byggas som mötesfri landsväg med en hastighetsstandard om 100 km/h.

I den nuvarande länsplan för regional transportinfrastruktur för Uppsala finns 225 miljoner kronor avsatta. Den bedömda kostnaden i den åtgärdsvalsstudie som är genomförd är 255 miljoner kronor. Finansiering om ytterligare 30 miljoner kronor krävs således. Arbetet med vägplan pågår och planerad byggstart tidigast 2024.

Region Uppsala arbetar med revidering av nuvarande länsplanen för regional transportinfrastruktur i Uppsala län 2018-2029 eftersom Trafikverket har meddelat stora fördyringar inom de namnsatta objekten. Samtidigt pågår ett arbete med att ta fram en ny länsplan för perioden 2022-2033/2037.

SKB har beslutat att ett slutförvar för använt kärnbränsle bör placeras vid Forsmark i Östhammars kommun. Slutgiltigt beslut fattas av regeringen. I ett samarbetsavtal angående utvecklingsinsatser i Oskarshamn och Östhammars kommuner i anslutning till genomförandet av det svenska kärnavfallsprogrammet redovisas att SKB och dess ägare har för avsikt att bidra till att förbättra den lokala miljön och infrastrukturen i Östhammars kommun genom att bland annat med hög prioritet driva på en utbyggnad av väg 288. Innan fastställelse av vägplanen måste finansiering av åtgärden vara säkrad.

Tidigare studier och utredningar avseende objekt väg 288 är

- Avsiktsförklaring mellan Trafikverket, Östhammars kommun, Regionförbundet i Uppsala län, Landstinget i Uppsala län och Svensk Kärnbränslehantering AB diarienummer TRV 2010/89936
- Genomförandeavtal mellan Östhammars kommun och Trafikverket diarienummer TRV 2011/81009
- Förstudie väg 288 Gimo Börstil, år 2010
- Vägutredning och ställningstagande för väg 288 Gimo Börstil, TRV 2017/56032
- Samhällsekonomisk analys TRV 2012/29166
- Avsiktsförklaring Gimo – Börstil TRV 2016/61600
- Avsiktsförklaring – objekt väg 288 Gimo – Börstil TRV2018/44253
- Pågående vägplan väg 288 Gimo – Börstil
- Stråkutredning Gimo-Börstil avseende förutsättningar för hållbart resande, Region Uppsala 2020 TS2020-00235

§3 Tidigare avsiktsförklaring eller avtal avseende medfinansiering och samverkan för åtgärden

Trafikverket, Östhammars kommun, dåvarande Regionförbundet Uppsala län samt dåvarande Kollektivtrafikförvaltningen UL tecknade i oktober 2016 en avsiktsförklaring i anslutning till den åtgärdsvalsstudie som togs fram för sträckan Gimo-Börstil. Denna avsiktsförklaring är inte längre gällande.

Trafikverket, Östhammars kommun och Region Uppsala tecknade i juni 2018 en avsiktsförklaring inför beställning av vägplanen för sträckan Gimo-Börstil. Denna avsiktsförklaring är inte längre gällande.

AVTAL

3 (5)

Dokumentdatum
2021-02-22

§4 Beskrivning av åtgärder, kostnader och finansiering

Avsiktsförklaringen avser Väg 288 mellan Gimo - Börstil

Avsiktsförklaringen omfattar följande åtgärder:

Åtgärder i den statliga infrastrukturen

Väg 288 Gimo – Börstil, inriktningen är att så stor del av sträckan som möjligt ska bli mötteseparerad, men utan nysträckning förbi Hökhuvud. Åtgärden kommer även att omfatta förbättringar i korsningar, hållplatser, gång- och cykelförbindelser mellan Gimo och Börstil, åtgärder på sträckan genom Hökhuvud ingår i projektet. Region Uppsala investerar i ny hållplatsinfrastruktur vid alla hållplatser längs sträckan.

Finansiering

Fastställda beräkningarna av kostnader i pågående vägplan har visat på ett väsentligt överskridande av nuvarande planbelopp och upptagen extern medfinansiering.

För åtgärderna i den statliga infrastrukturen

Trafikverket	225 mnkr (via länsplan för regional transportinfrastruktur)
Extern part	30 mnkr

Kostnadsförändringar och prisnivåomräkning

När fastställd prognos för objektets totalkostnad är klar tas ett medfinansieringsavtal fram där eventuella kostnadsförändringar och prisnivåomräkningar regleras av parterna.

§5 Principer för fördelning av ansvar

Trafikverkets ansvar

1. Trafikverket ska utföra eller låta utföra åtgärderna inom det statliga åtagandet.
2. Trafikverket ansvarar för att tillämpliga lagar och andra författningar samt myndighetsbeslut iakttas vid genomförande av det som Trafikverket ansvarar för.
3. Trafikverket ansvarar för att bjuda in parterna i denna avsiktsförklaring och informera om status i projektet.

Region Uppsalas ansvar

1. Verka för att objektet ingår i länsplan för regional transportinfrastruktur i Uppsala län 2018 – 2029 och 2022 – 2033/2037.
2. Region Uppsala ansvarar för att tillämpliga lagar och andra författningar samt myndighetsbeslut iakttas vid genomförande av det som Region Uppsala ansvarar för.
3. Region Uppsala ansvarar för hållplatsinfrastruktur ovan jord.
4. Region Uppsala och Östhammars kommun ansvarar tillsammans för olika delar av att pendelparkeringar byggs och utrustas.

Östhammars kommuns ansvar

1. Östhammars kommun ska säkerställa den extern finansiering som fastställs i ett medfinansieringsavtal som behöver tecknas innan vägplanen kan antas.
2. Region Uppsala och Östhammars kommun ansvarar tillsammans för olika delar av att pendelparkeringar byggs och utrustas.
3. Östhammars kommun ansvarar för och bekostar cykelparkeringsutrustning.

AVTAL

4 (5)

Dokumentdatum
2021-02-22

§6 Principen för parternas samarbete och framtagande av medfinansiering och samverkansavtal

Planering och genomförande ska ske i nära samverkan mellan parterna. Genomförandet av vägplanen regleras av lagstiftning. Eftersom vägplaneprocessen innebär viktiga vägvalsbeslut som kan påverka kostnaden och att genomförandet av åtgärden kräver medfinansiering av annan part, är det viktigt att säkerställa dialog vid beslut/ställningstaganden i viktiga skeden.

Parterna ska ta fram ett medfinansieringsavtal för objektet under förutsättning att det då bedöms aktuellt samt att dess genomförande ska ske med medfinansiering.

§7 Förutsättningar för avsiktsförklaringens giltighet

Denna avsiktsförklaring ska inte anses utgöra ett legalt bindande avtal och parts underlåtelse att fullgöra vad som i övrigt stadgas häri ska inte medföra någon skadeståndsskyldighet.

Om parterna inte träffat avtal om medfinansiering senast 2024-12-31 är inte denna avsiktsförklaring längre gällande mellan parterna.

Vidare upphör avsiktsförklaring att gälla om:

1. Beslutande organ inte godkänner avsiktsförklaringen senast 2021-04-10

Vidare är parterna medvetna om att ett genomförande av åtgärderna i denna avsiktsförklaring är beroende av flera myndighetstillstånd och andra beslut bland annat i frågor beträffande åtgärdsplaner, detaljplaner, vägplaner m.m. Parterna är således införstådda med att ändringar i överenskommelsen, liksom ytterligare överläggningar, angående innehållet i densamma därför kan bli nödvändiga.

Eventuella ändringar i och tillägg till denna avsiktsförklaring gäller endast om de är skriftliga och undertecknade av samtliga parter.

Avsiktsförklaringen har upprättats i 3 likalydande exemplar av vilka parterna tagit varsitt.

_____
Ort och datum

_____
Trafikverket, [REDACTED]
Regional direktör Planering

_____
Ort och datum

_____
Östhammars kommun,
Jacob Spangenberg (C)
Kommunstyrelsens ordförande

AVTAL

5 (5)

Dokumentdatum
2021-02-22

Ort och datum

Region Uppsala, [REDACTED]
Regionstyrelsens ordförande

Dnr KS-2021-38

§ 50. Avsiktsförklaring Lv 288 sträckan Gimo-Börstil, mellan Trafikverket, Region Uppsala och Östhammars kommun

Beslut

Kommunstyrelsen antar förslag till avsiktsförklaring för Lv 288, sträckan Gimo-Börstil. (Bilaga 1)

Beslutet anmäls till kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Tidigare undertecknad avsiktsförklaring löpte ut vid årsskiftet 2020/2021. Arbetet har påbörjats med en uppdatering av tidigare avsiktsförklaring för att skapa en förutsättning för fortsatta beslut om finansiering och fastställelse av vägplan hos Trafikverket. Ett utkast till avsiktsförklaring inkom från Trafikverket idag och kommer att bearbetas ytterligare, fram till tekniskt utskott 16 februari och arbetsutskott 23 februari. Förslag till förändringar redovisas på sammanträdena. På grund av tidsplanen hos Trafikverket måste beslut tas före 10 april.

Beslutsunderlag

Avsiktsförklaring – objekt väg 288 Gimo-Börstil, daterad 2018

Avsiktsförklaring – objekt väg 288 Gimo-Börstil, daterad 2021-02-22

Ärendets behandling

Ärendet har behandlats ett flertal gånger, främst som information och beslut om yttranden.

Tekniskt utskott 2021-02-16, § 23, behandlade ärendet med förslag till beslut *Kommunstyrelsen antar förslag till avsiktsförklaring för Lv 288, sträckan Gimo-Börstil.* Arbetsutskottet beslutade att ärendet återupptas för fortsatt beredning på kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-02-23.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Verksamhetschef växande kommun Marie Berggren föredrar ärendet. Information om förslag till ändringar som skickats från Regionen.

Yrkanden

Jacob Spangenberg (C) yrkar på bifall till arbetsutskottets förslag med de tillägg som lämnats från Regionen.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på yrkandet och finner att kommunstyrelsen bifaller yrkandet.

Beslutet skickas till

Trafikverket, roger.pettersson@trafikverket.se samt trafikverket@trafikverket.se

Region Uppsala, cecilia.carlqvist@regionuppsala.se samt region.uppsala@regionuppsala.se

Verksamhetschef växande kommun Marie Berggren

BESLUT
2021-03-08

Dnr: 201-1708-21

Ny ledamot i kommunfullmäktige

Länsstyrelsen utser ny ledamot i kommunfullmäktige från och med den 8 mars 2021 till och med den 14 oktober 2022.

Kommun: Östhammar

Parti: Sverigedemokraterna

Ny ledamot: Ywonne Lindgren

Avgången ledamot: Lennart Dahlberg

Någon ny ersättare kunde inte utses.

Den som berörs av beslutet har markerats med en asterisk (*) i följande sammanställning.

Östhammars kommun

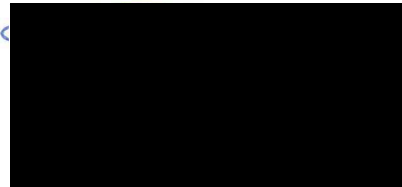
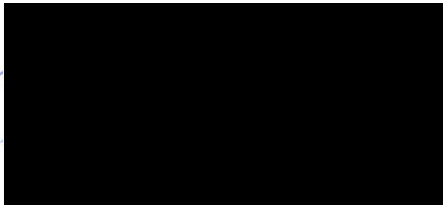
Ledamot	Ersättare
Martin Wahlsten	1. Melinda Leufstadius
Mats Olsson	2. Richard Halvarsson
Ylva Lundin	
Bo Persson	
Håkan Sjöblom	
Sirlis Persson	
Ywonne Lindgren *	
Stefan Larsson	

Bevis utfärdas för de som berörs av beslutet.

Den som vill överklaga detta beslut ska göra det skriftligen hos Valprövningsnämnden.

Skrivelsen ska ha kommit in till beslutsmyndigheten Länsstyrelsen, Bäverns gränd 17, 751 86
UPPSALA inom tio dagar efter dagen för detta beslut.

Kopia till
Kommun
Ny ledamot
Ny ersättare
Parti